UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iasonis Mayni I. V. C. In ... Infortiati Partem Commentarii

In Primam Infortiati Partem Commentarii

Dal Maino, Giasone

Lvgdvni, M.D.LXIX.

Acquirenda hæreditate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96944

Visual Library

lier decedit in m̄rimonio ſupſtitibus liberis,⁊ patre.ſecus eēt
q̄n matrimoniū fuiſſet diſſolutū ꝑ mortem mariti,⁊ poſtea de
cedit mulier vidua,ſupſtitibus ex ea liberis,⁊ p̄re ipſi⁹ mulie-
ris ad iſtū caſum non porrigit̄ dicta cõſuetudo,q̄ cū ſit exor-
bitans ab opiniōe Jo.⁊ Bulgari,que eſt de iure cõi ꝓ̄ ãnō eſt
reſtringēda ad caſum ſuum ⁊ non extendēda ad mulierem vi-
duā.l.ſi viro.§.de viro.j.eo.Et refert Bar.ita fuiſſe Bononie
ꝑ octo doctores iudicatū.Iſtam deciſionē ſimpliciter ſequit̄ ⁊
cõmēdat Alex.hic,⁊ d̄t eſſe vtiliſſimam in practica:⁊ ꝙ vidit
Doctores iuuenes in ea errare q̄ ſimpliciter dicebant opinio
nē Mar.de generali conſuetudine ſeruari:non aduertebant
ad iſtam limitationē Bar.Adde gl.⁊ Bar.in l.ſi dotali.j.eod.
Bar.in l.j.in prin.ff.de do.prele.Bal.in l.fi.C.cō.vtriuſ.iudi.⁊
latius Bal.in conſi.vij.prime partis quod incipit Petr⁹ ma-
ritauit filiam ſuam.vbi etiam alias rationes adducit.Idē tꝫ
Pe.de anch.in conſi.cclviij.inci.in propoſito themate aduer-
tēdum eſt.Raph.Ful.in conſi.lxvj.q̄d incipit.Ser Barneri⁹
de haſio.lꝫ oēs hic indifferēter teneant,⁊ durum ⁊ difficile eſ-
ſet in practica tenere contrarium:puto tamē contrarium eſſe
de iure verius,eo q̄ iſta conſuetudo generalis fuit inducta fa
uore liberorū ſupexiſtētiū vt eis potius debeat̄,ꝙ reuertat̄ ad
103 patrē dotantē,†q̄ prima cā dꝫ eſſe liberorū ⁊ ſic deſcēdētiū:
ideo iſta rō fauoris vr̄ eque militare ſiue mulier moriat̄ i m̄ri-
monio añ maritū,ſiue moriat̄ poſt vidua,ſuperiſtētibus libe-
ris:vñ iſta non d̄r extēſio,ſꝫ potius cõſuetudo ſic gñaliter pro
cedere intuitu filiorū,vt l.his ſolis.i ꝟbo,ſatis etiā tacite cau
tū putam⁹.⁊ ibi Bal.no.C.de reu.do.⁊ l.cū mulier.⁊ ibi Rap.
cu.⁊ Mo.ad hoc no.j.e.Et iſtud fundamētū ēt facit ꝯ̄ primū
104 effectū Bar.¶†Scd̄o moueor rōne vt mihi vr̄ ſatis euidē-
ti ⁊ cõcludēti.nā forti⁹ liberi debēt habere dotē i iſto caſu,q̄n
mulier morit̄ vidua,ꝙ q̄n morit̄ in matrimonio ſupſtitibus li-
beris:q̄ morit̄ in matrimonio ſupeſt maritus,⁊ ſic pater iſtor
liberorū q̄ eos tenet̄ alere ⁊ nutrire:⁊ tñ tūc marit⁹ retinet do
tē ꝑꝑ ipſos liberos ergo multo fortius q̄n mater moritur vi-
dua:q̄ tūc filij remanēt orbati vtroqꝫ parente lꝫ ſupſit auus
105 matern⁹.ergo tūc fortius debēt filij dotē h̄re. ¶†Tertio ad
idē adduco illud,q̄d tꝫ ipſemet Ale.in conſil.lv.j.vol.q̄d inci-
pit,conſideratis verbis dicti ſtatuti.latius in cõſi.cj.tertij vo.
q̄d incipit ſuper eo,quod non queritur,vcꝫ,an ſtatutū.vbi cõ-
ſuluit,ꝙ ſtatutum Bononie diſponens,ꝙ mulier non habēs
liberos nec aſcēdētes teneat̄ relinquere fratribus tertiā ꝑtem
dotis,⁊ aliorū bonorū.q̄d ſtatutum eſt contra diſpoſitionē iu
ris cõis ſcꝫ cõtra l.fratris.C.de inof.teſt.⁊ tñ hꝫ locū etiā i mu
liere vidua de quo vltimo late dixit in ru.ꝯ̄.e.¶Circa illlud ꝙ
Bar.d̄t in fi.cõmenti q̄d ſi filia cui pater dotē profectitiā red
di ſtipulatus eſt,decedat ſine liberis,relicto dicto patre,ma-
tre,fratribus ⁊ ſororib⁹.ꝙ tunc pater ſolus ſuccedit ꝑ tex.quē
d̄t eſſe ad hoc ſingularē ⁊ non reperiri alibi in l.q̄d ſcitis.§.ſin
autē.C.de bo.que lib.⁊ refert Bar.q̄d nuper fuit interrogat⁹
de hoc ⁊ plus non dicit rō eſt:q̄ in bonis ꝓuentis a p̄re vel li
nea paterna pater prefert̄ oībus in ſucceſſiōe ab inteſtato,vt
tex.ibi ſingularis ſm̄ vnam lecturā.⁊ ſic iſto caſu non hꝫ locū
aut.defuncto.C.ad terty.q̄ diſponit ꝙ parētes ambo.⁊ ſic p̄r,
⁊ mater,item fratres,⁊ ſorores filij vel filie predefuncte ſimul,
⁊ pariter admittantur.⁊ cum Bar.ſimpliciter tranſit Joā.de
Imo.in vltimis verbis,latius Lu.Ro.vbi quedam alia pro
hoc adducit,lꝫ Alex.aliter nō firmet,nec examinet.Iſte paſ-
ſus eſt valde ambiguus,⁊ eſſet queſtio in practica pro amico.
Adde ꝙ idē tꝫ Bar.i aut.itaqꝫ.C.cõia de ſucceſ.⁊ in ꝯ̄ſ.xviij.
q̄d inci.viſo teſtamento condito ꝑ bñdictum.q̄d eſt errore du
plicatū.in conſ.cxv.q̄d incip.An teſtamentū ſit nullū.Bald.⁊
Ang.in d.l.q̄d ſcitis.Marheſilanus in tractatu ſuo ſucceſſio
nū ab inteſt.⁊ notat Lud.Ro.in cõſi.xl.inc.viſis,ac diſcuſſis,
puncto,⁊ conſtitutionibus.idem late tenet Bal.nouellus in
tractatu de dote in vltima parte.vbi d̄t ꝙ lꝫ via diſputatiōis
⁊ in puncto iuris poſſet teneri contrariū non auderet recede-
re conſulendo,⁊ iudicando ab opinio.Bart.⁊ eius intellectu
106 circa d.l.ꝙ ſcitis.§.ſin añt.¶†Adde pro iſta opinione bñ fa
cere q̄d idem dicimus in bonis queſitis adde ꝑ iſta:in q̄bus
fratres vterini preferunt̄ fratribus conſanguineis vt eſt ca-
ſus ſin.in l.de emancipatis.§.exceptis ⁊ ibi Bar.ad hoc no.⁊
reputat ſin.C.de legi.here.gl.in aut.Itaqꝫ.C.cõmunia de ſuc
ceſ.Iſtā deciſionē Bar.reprobant Ray.Bal.⁊ Sal.⁊ Raph.
Ful.in d.aut.defuncto.C.ad tertyl.eo q̄ per illum tex.⁊ in cor
pore vñ ſumit̄,ibi paternis quidē dimidia maternis quoque
alia dimidia delata,ſolū conſideratur differentia graduū ⁊ nō
fit aliqua diſtinctio rerum,ſcꝫ,an ex linea paterna vel mater-
na dos vel alia bona ꝓceſſerint:ſed ſeruat̄ ꝑ omnia equalitas
⁊ ſic non obſtat d.l.quod ſcitis.§.ſin autē.in qua ſola ſe fundat
Bart.q̄ corrigitur in hoc per ius authenticorum,q̄d ſolum
cõſiderat diſtantiā graduū.vt dixi,vel pōt dici.q̄d ille intelle-
ctus Bar.ad d.l.q̄d ſcitis.§.ſinaūt.non eſt verus,ſꝫ alij ibi po
ſiti per gl.⁊ doc.idem tenet Raph.cu.in conſi.cxxij.ꝙ inc.qua
liter admittatur auus paternus ⁊ maternus ⁊c.vbi late exa-
minat.⁊ dicit ꝙ iſta opinio contra Bart.ſemper fuit ſibi viſa
107 veriſſima ⁊ indubitata,†ꝙ imo auus paternus,⁊ maternus
pariter admittant̄ ad bona nepotis a matre prouenientia vel a
patre q̄ etiā ſi verus eſſet intellectus Bart.ad d.l.ꝙ ſcitis.§.
ſinaūt.vñ traxit opinionē ſuam,tamē illud eſt correctum ꝑ §.
conſequens.in aut.de hered.ab inteſta.vnde ſumitur d.aut.de
functo.nā ibi legiſlator correctis prioribus legib⁹,ea ſola ibi
diſpoſita vult ſeruari,vt pꝫ in prin.illius authentice.iuncta
gl.in verbo,vacãtibus.ibi ſtatuit hereditatē inter eos equali
ter diuidi non habita differentia,vñ bona ſint q̄ſita:ergo cor-
rigit diſtinctionem d.l.q̄d ſcitis.vt ibi plenius ꝑ eum.Et reco-
lo tempore iuuentutis mee ita alias vidiſſe conſultū ꝯ̄ Bar.ꝑ
pleroſqꝫ ſolennes doctores huius ſtudij licinenſis.ꝙuis pre-
dicta omnia non allegarent.Quid ergo tenendū:Ego teneo
opinionem Bar.ſm̄ quā conſulerē,⁊ iudicarem.Et moueor
q̄ licet tex.in d.auth.de hered.ab inteſta.in §.conſequens.vñ
108 ſumit̄ authentica defuncto.indiſtincte diſponat,†ꝙ heredi-
tas nepotis diuidat̄ equaliter inter auum paternum ⁊ mater
num non habita differentia agnationis,⁊ cognationis ꝑ hoc
non corrigit d.l.q̄d ſcitis.§.ſinautē.eo q̄ lex noua generaliter
corrigens nō intelligit̄ corrigere leges que ſimpliciter diſpo-
nunt:vt eſt gl.in l.ſciendū.in prin.ff.q̄ ſatiſ.cog.⁊ ibi Bar.in ſe-
cunda oppoſi.vbi dixi.⁊ probat̄ in l.in teſtamētis.⁊ ibi Sa.ad
hoc notat C.de teſta.iuncta l.hac cõſultiſſima.in prin.vbi gl.⁊
doc.C.qui teſta.fac.poſ.⁊ iſtud procedit etiā ſi in lege gñaliter
corrigente diceret̄ non obſtãtibus legibus adhuc illa lex no-
109 ua determinaret̄ per leges antiquas†aliquid ſimpliciter di-
ſponentes,vt eſt gl.ſing.in d.auth.de here.ab inteſt.in prin.in
verbo vocãtibus,que ita declarat illum tex.Bar.in d.l.ſcien-
dum.in prin.in j.opp.⁊ latius idem Bar.in extraua.ad repri-
mendum.in verbo non obſtãtibus.facit l.non eſt nouū.⁊ l.ſed
⁊ poſteriores.ff.de legi.vnde licet per d.§.cõſequens.vñ ſumit̄
d.aut.defuncto generaliter corrigatur differentia inter agna
tionem,⁊ cognationem tamen non tollitur differētia que ſpe-
cialiter fiebat,vnde illa bona ꝓceſſerunt a patre vel matre ꝑ
d.l.q̄d ſcitis.§.ſinautem.ergo nullatenus debet intelligi eſſe
110 correcta.¶†Confirmatur optime ꝑ illud quod tenet gl.quā
ſequuntur cõmuniter doc.in aut.itaqꝫ.C.cõia de ſuc.⁊ in aut.
poſt fratres.C.de leg.here.vbi volūt,⁊ licet de iure authenti-
corum prouideatur ꝙ fratres vterini tm̄ ſuccedãt fratri vna
cum conſanguineis tantum non habita differentia agnatio-
nis ⁊ cognationis,vt in aut.ceſſante.C.de leg.here.tamē illud
ius authenticorum limitatur ⁊ declaratur ꝑ d.l.de emancipa
tis.§.exceptis.vt intelligatur in bonis aliunde queſitis ꝑ fra-
trem defunctum,de cuius hereditate agitur non de queſitis
ex paterna vel materna linea:in queſitis ex linea materna pre
fertur vterinus tantum.Et in queſitis ex paterna linea prefer
tur conſanguineus tm̄:iō Bar.in d.l.de emancipatis.dicit q̄d
§.exceptis.ibi poſitus eſt ſingularis.⁊ ꝙ hodie remanet icor-
111 rectus,⁊ ibi iſtud terrepetit.¶†Preterea euitanda eſt legū
correctio l.precipimus.in fi.C.de ap.cum vulgaribus,vñ per
ſubauditos intellectus non debet induci legum correctio ſm̄
gl.in c.cupientes.§.q̄d ſi.de ele.in vj.de intellectu tamen d.l.ꝙ
ſcitis.§.ſinautem.vide plenius per Raph.Fulg.Pau.de Ca.
⁊ alios Moder.ibi per Raph.Cu.in d.conſi.cxxij.⁊ Bal.no-
uellum in loco proxime prealligato.ita ad laudem Dei rema
net expedita hec lex.

¶De acquirenda hereditate. Rubrica.

1 ☞Deliberatio eſt medium per quod deuenitur ad finem hu-
ius titu.
2 Differentia inter adire,⁊ immiſcere.
3 Diffinitio hereditatis a iuriſc.tradita qualiter intelligatur.
4 Hereditas quauter diffiniatur.
5 Hereditas poſtquam eſt adita non eſt amplius hereditas ſꝫ
patrimonium heredis.
Diffinitio debet conuerti cum omni ſuo diffinito.
7 Ubi eſt ſuus heres hereditas non iacet.
8 In ſuis heredibus non habet locum vſucapio pro herede.
9 Ante apprehenſionem licet aditio ſit facta adhuc dicitur he
reditas.⁊ nu me.12.⁊ 13.
10 Poſt immixtionem non proprie dicitur hereditas cum com-
miſceatur cum patrimonio adeuntis.
11 In peculio caſtrēſi ſucceſſio que defertur inſtituto ſiue patri
ſiue extraneo dicitur improprie hereditas.

14 Quo iure fuit inuenta hereditas.
15 Deportatus eſt incapax eorum que ſunt iuris ciuilis.
16 In teſtamento militum attenditur merum ius gentium.
17 Hereditas in foro conſcientie non aſſumitur illo modo quo de iure ciuili.
18 In foro conſcientie nõ tenet̃ heres vltra vires hereditarias.
19 Quid ſit conſcientia ſecundum Bar.
20 Cõſcientia eſt forus boni ⁊ tribunal veritatis ⁊ nõ fictionis.
21 Quo ad forum conſcientie ſufficit ꝙ quis ſit tutus de iuregẽtium.
22 In omni actu quo non eſt ſeruata forma iuris poſitiui non tenetur ſibi facere conſcientiam in foro anime.
23 Heres hodie an teneatur ſi non fecit inuentariũ vltra vires hereditarias.
24 Lex cõſcientie obligat ad omne illud ad qđ lex poſitiua quando eſt facta ab habente poteſtatem legis condende.
25 Ubicunq̀ lex poſitiua vel canon aliqđ diſponit ſuper certo illud obtinet in foro conſcientie.
26 In foro conſcientie debemus attendere veritatem ⁊ nõ fictionem ſeu preſumptionem.

¶ Gl. rubrice facit duo. Primo cõtinuat iſtã rub. ad precedẽtes. Scđo ponit differentiã quatuor terminorũ, ſcđa ibi, ⁊ dic adire. ¶ In prima parte lꝫ Bar. ſimpliciter trãſeat cũ iſta cõtinuatione gl. tñ nõ vr̃ bona, qꝛ nõ ſit ad ꝓximã, ſꝫ ad remota cõtra. l. ij. ff. de ſtat. ho. ⁊ §. qbus. in j. cõſtitutione C. qꝛ ẽ etymologiã vocabuli cõtinuaret: a cõ, qđ eſt ſimul, ⁊ tenere, ſꝫ p̃t ſaluare gl. plenius cõtinuando, vt dictũ eſt ſ. de teſtamẽtis paganorũ ⁊ ẽt de teſta. mi. ⁊ inſertus fuit ĩ medio eorũ titulꝰ de iure deliberãdi. quaſi vtriꝗ cõis. ar. l. iij. §. filiꝰ ĩter medias. ff. de li. ⁊
1 poſth. † ⁊ qꝛ deliberatio eſt mediũ ꝑ qđ deuenit̃ ad extremũ huius tituli: qꝛ vbi deliberatio accipit finẽ, acqſitio vel amiſſio hr̃ditatis accipit initium: ideo ponitur prius rubri. de acq. vel amit. he. ¶ In fi. gl. habes dr̃iam quatuor terminorũ, rõ dr̃ie põt ſumi ex vi, ⁊ etymologia vocabuli ſm Rap. cu. hic. Nã adire eſt ad hr̃ditatẽ ire, ſed ſuus ipſo iure eſt heres de iure ciuili.
2 Ideo nõ † dr̃ ad hereditatẽ ire: qꝛ in ea eſt, ſꝫ in ea dr̃ ſe immiſcere. l. eũ bonis. ĩ prin. j. e. Chriſtop. por. in §. in extraneis. inſt. de her. quali. ⁊ diff. aliter aſſignat hac rõnem: qꝛ adire eſt ad aliud ire l. delata. ff. de verb. ſignifi. ſed ſui nõ vadunt ad aliud ſed ad proprium: ideo nõ dicuntur adire, ſꝫ ſe immiſcere: leges tñ qñq̀ preſertim C. abutunt̃ iſta dr̃ia, vt l. defunctis. C. de le
3 gi. here. † Extra gl. qꝛ Bar. inchoauit hic lecturã ſuã, vt ẽt dicit Raph. cu. ⁊ pꝫ ex p̃fatione quã p̃mittit: iõ vt ſtatim rubricã ſolẽnizaret formauit iij. qõnes. Prima queſtio eſt, quõ itelligatur diffinitio hr̃ditatis tradita pte Iuriſcõſultũ. in l. nihil aliud eſt hr̃ditas. ff. de ver. ſig. ⁊ intelligit̃ ꝙ diffiniat̃ hr̃ditas ꝓut, eſt iacẽs ⁊ eſt quoddam intellectuale repreſentans pſonã
4 defuncti in oĩbus iuribus actiue ⁊ paſſiue. † l. hereditas ĩ multis. ff. de acqui. re. do. ⁊ l. mortuo. ff. de fideiuſ. ⁊ illud eſt ius qđ appellat̃ hr̃ditas. l. fi. l. j. §. quedã. vbi gl. in verb. in iure. ff. de re. iu. ⁊ illud ius poſtea ꝑ aditionẽ acqrimꝰ: ⁊ ſic loquit̃ de ſucceſſiõe iuris ⁊ nõ hoĩs nec intelligit̃ de iure ſuccedẽdi, nec de ipſa ſucceſſiõe, nec de actu ſuccedẽdi nec de hr̃ditate poſtꝙ̃ eſt adita: cũ tũc deſinat eſſe hr̃ditas, ⁊ cõiungat̃ Bart. ⁊ Ang. ꝓprio
5 patrimonio hr̃dis, † vt hic pleniꝰ ꝑ eũ, cũ iſta declaratiõe trãſeũt. ⁊ alij oẽs. Idem tꝫ Bar. in l. iij. ff. de bo. poſſ. ſed aduerte, ꝙ iſta declaratio Bar. lꝫ cõiter approbata vr̃ eſſe periculoſa: qꝛ ſi ſolum diffiniretur hereditas iacens nõ eſt bona, ⁊ pfecta
6 diffinitio: † qꝛ bona diffinitio debet cõuerti cũ omni ſuo diffinito. l. j. §. dolũ. ⁊ ibi Bar. no. ff. de dol. gl. in d. l. nihil aliud eſt. hr̃ditas. ⁊ in l. fi. ff. de ver. ſig. ⁊ gl. in rub. extra de ſum. tri. itẽ diffinitio a nullo diffinito ſeparari põt, vt dicit Bal. in c. ex parte M. de app. Sed etiam vt dicit Are. eſt quedã hereditas, que nunquam dr̃ iacens, vt eſt hereditas que defertur ſuo: qꝛ vbi
7 eſt ſuus heres, nunquam iacet hr̃ditas. † gl. eſt nota. in l. cũ hereditas. ⁊ ibi ſequitur Cy. C. depoſi. ⁊ per eam infert ibi Bald. ꝙ iſto caſu non põt curator dari hereditati ⁊ non valet proceſſus factus tanꝙ̃ cõtra hereditatem iacentẽ: qꝛ exiſtẽtia ſui heredis ĩducit cõtinuationẽ dñij ſine aliquo medio. l. in ſuis. ff. de lib. ⁊ poſth. Ideo talis diffinitio non eſſet perfecta: qꝛ talis hr̃ditas ſub ea non cõprehenderet̃. Tu vltra Are. de hoc an in ſuo herede ſit dare mediũ, ⁊ ſic hr̃ditatẽ iacentẽ, dic melius vt late ⁊ magiſtraliter ꝑ Bar. in l. fi. ff. de condit. inſt. ⁊ ibi Bar. allegat pleraſq̀ alias gloſſas defendẽdo Bar. hic dic ꝙ
8 illa nõ eſt ꝓprie hereditas † patet qꝛ in ſuis heredibus nõ habet locum vſuſcapio pro herede: qꝛ non ſunt ꝓprie heredes. l. nihil. C. de vſuca. pro here. Bald. not. vbi ſingulariter hoc limitat in rubri. extra de preſcripti. ¶ Itẽ in quantum Barto. hic tenet, ꝙ ibi diffiniatur hereditas iacens, ⁊ non hereditas adita: qꝛ quando eſt adita deſinit eſſe hereditas ⁊ incorporat̃ alij patrimonio hr̃dis vt in iuribꝰ hic allegatis ꝑ Bart. iſtud impugnat Are. qꝛ qñ hereditas eſt adita, ⁊ apprehẽſa poſ. bonorũ hereditariorũ: tũc bñ deſinit habere nomẽ hereditatis,
9 ⁊ efficitur proprium patrimonium heredis, † ſed quando hereditas eſt ſolũ adita, ſed res nondum ſunt apprehẽſe, adhuc dr̃ ꝓprie hereditas, ita dicit ſingulr̃, declarare ipſummet Bar. in l. ij. poſt gl. ibi. ff. de fideic. her. pet. ita limitatur ſm eũ d. l. j. §. veteres, cum gl. ff. de acqui. poſ. Tu dic, ꝙ imo hereditas poſtꝙ̃ eſt adita non dr̃ amplius hereditas ꝓprie prout ꝑ multa iura late firmaui in d. l. j. §. veteres. qꝛ dominium rerũ hereditatis ipſo iure eſt vnitum cũ patrimonio heredis. l. ſed ſi plures, §. filio. ff. de vul. ⁊ pup. lꝫ adhuc non fuerit apprehẽſa poſ. bo. l. cum heredes. in prin. ff. de acqui. poſ. ⁊ cum terminus hereditas, denotet ius vnius vniuerſale de futuro acqrendũ mediãte aditione d. l. j. in fi. cum gl. ff. de re. diui. non vr̃, ꝙ diffiniat̃ hereditas adita prout tꝫ Bar. Ego tñ cõtra Bar. nouiter vltra alios allego fortẽ tex. q vr̃ cõfundere hec dicta Bar. ⁊ eius cõ
10 cluſionem in l. filiuſfa. ff. ad l. fal. † in duobus locis primo circa medium ibi, fieri hereditatem aditione eius. ⁊ in fi. ibi fiatque hereditas poſt reſtitutionẽ. Alex. ibi neſciens aliter rñdere dicit, ꝙ Iuriſcõſultus improprie loquit̃ qꝛ poſt immixtionẽ nõ proprie dr̃ hereditas cum cõmiſceat̃ cum patrimonio adeuntis. ſed trupha eſt qꝛ iſtud nõ eſt dicendũ in text. Iuriſcõſulti: qꝛ Iuriſcõſulti proprijſſime, ⁊ latiniſſime ſemꝑ loquunt̃. Dic, ꝙ ibi ponitur caſus ſpecialis ⁊ ſingularis, ꝑ quẽ limitatur doctrina Bar. qñ filiuſf. habens peculium caſtrẽſe nõ facit teſtm̃ nec omnino deceſſit inteſtatus: qꝛ fecit codicillos qui reputãtur quaſi teſtm̃, vt in terminis iſtis dicit gl. in l. filiuſf. in princi. ff. de leg. j. in quibus grauauit patrẽ ꝙ poſt mortẽ ipſius patris reſtitueret peculiũ ſuum caſtrẽſe alteri, dr̃ tex. ꝙ̃uis in teſtatorum ſucceſſionibus falcidia locum habeat: tñ in propoſito nec hr̃ditatem eſſe. Unde per reſtitutionem vniuerſalẽ peculij caſtrenſis factam extraneo fideicõmiſſario, ille extraneꝰ adeundo facit illã eſſe hr̃ditatẽ, que prius nõ erat ſicut etiam
11 ex teſtamẽto filij f. † in peculio caſtrẽſi ſucceſſiuo, que defertur inſtituto ſiue patri ſiue extraneo dr̃ improprie hr̃ditas, vt ex tex. in l. ij. ad fi. in verbo pro hereditate habet̃, ⁊ ſic improprie. ff. de ca. pecu. ⁊ in l. proponebatur. in prin. in verbo quaſi hereditatem deferri. ff. e. Et ideo etiam tunc ꝑ aditionem efficitur hereditas que prius nõ erat. l. ſi ſeruus cõis meuij. in princi. ff. de ſtip. ſer. in verbo hereditas eius que nõdũ eſt, ⁊ ibi glo. declarat quẽ tex. alle. gl. in d. l. filiuſf. in verbo placeret mihi. ff. ad le. Fal. vnde res non dꝫ eodẽ modo finiri quo incipit titio, cuꝫ morient̃. ff. de vſu. cũ ergo aditione extranei ibi efficiat̃ ꝓprie hr̃ditas: ergo ꝑ aditionẽ non dꝫ deſinere eſſe proprie hr̃ditas.
12 † ⁊ ſicut qñ heres vniuerſalis eſt grauatus poſt mortẽ ſuam reſtituere hr̃ditatẽ ſuam alteri, ꝑ hoc ꝙ adit hereditatẽ, nõ deſinit eſſe hr̃ditas: ⁊ hoc ꝓpter grauamẽ fideicõmiſſi vniuerſalis ſibi iniuncti, vt in toto ti. ff. ⁊ C. ad Tre. ita ibi ille extraneꝰ hr̃s poſt aditionẽ hr̃ditatis nõ deſinit eſſe hr̃s ꝓprie duplici rõne. Prima vt dixi. ⁊ dicit ibi tex. qꝛ ꝑ aditionẽ efficit̃ hereditas, que prius non erat. Scđa, qꝛ adeundo obligatur ad onꝰ,
13 ⁊ grauamẽ quarte preſtandũ heredibus patris. † ideo ꝓpter illud grauamẽ etiã durat poſtea: qꝛ ſi nõ adiuiſſet obligatio illius quarte nõ habuiſſet locũ. ita declaro illũ tex. quatenꝰ ſpectat ad ꝓpoſitũ noſtrũ ꝙ̃uis ſcribẽtes ibi. Pau. de ca. ⁊ Alex.
14 nihil circa hoc boni dicunt. ¶ † Secũdo querit Bar. quo iure fuit inuenta hereditas, ⁊ tꝫ, ꝙ ea cõſiderata ꝓut cõſiderãt iura noſtra pro quodam vniuerſali repreſẽtãte in oĩbus defunctum: ⁊ tunc de iure ciuili: qꝛ de iuregẽtium eſt ſola nuda ⁊ ſimplex ſucceſſio in bonis ⁊ iſta fuit omni tpe. vt patet in teſtamẽto veteri ſm Bar. Adde gl. ĩ l. quoties. in prin. ff. de hr̃. inſt. q̃ ponit ꝙ in teſtamẽto veteri Iacob fuit heres Iſaac, ⁊ non Eſau: qꝛ fuit erratũ in eius corpore. Itẽ adde ꝙ vtrũq̀ membrum Bar. probat̃ ꝑ fundamentũ deportati: nã cũ deportatꝰ
15 ſit incapax eorum que ſunt iuris ciuilis, † etiã non erit capax hr̃ditatis delate ꝑ modos iuris ciuilis. l. j. C. de her. inſt. ſꝫ hereditatis delate ex teſtamẽto militis bñ deportatꝰ eſt capax. l. neq̀. §. deportati. ff. de teſta. mi. ⁊ l. milites. e. ti. qꝛ in teſtamẽtis militum attenditur merum ius gentium. l. j. ff. de teſtam. milit.
16 † ideo hereditatis delate per modos iuris gentiũ deportatꝰ erit capax, ſed dñ Bar. pro ſua cõcluſione allegat tex. in c. ius quiritum. j. diſt. caue qꝛ text. ibi loquit̃ etiam de contractibus quos conſtat eſſe iurigentiũ l. ex hoc iure. ff. de iuſt. ⁊ iur. exceptis quatuor ibi enumeratis per gl. ad quas reſtringere illum tex. decreti nõ eſſet ſine violẽtia. Per iſta infert Bar. ꝙ heres in foro conſciẽtie non tenetur ad debita vltra vires hereditatis: qꝛ hereditas in foro cõſciẽtie nõ aſſumitur illo modo, quo de iure ciuili: ⁊ ideo nõ tenet̃, niſi quatenus patiunt̃ facultates
17 hr̃ditatis: † qꝛ in foro cõſciẽtie nõ conſiderat̃ ſubtilitas iuris ciuilis

ciuilis ſubꝛogantis hr̄dē in oībus, ⁊ ꝑ oīa loco defuncti: ſꝫ ſo-
lū cōſideratˀ equitas iuris naturalis, vel diuini, vt refert Bar.
ita tenere Hoſt. ⁊ Io. an. in locis per eū alle. ⁊ Theologos in
ſummis ſuis. Et pōdera ꝙ Bar. nihil dͭ de inuētario qn̄ non
eſt factū inuētariū: qꝛ illa erit alia q̄ō quā ſtatim ſubijciā. ⁊ cū
Bar. trāſeunt Ang. ⁊ Chriſto. de caſt. ⁊ in effectu Bald. Sed
iſtud reprobat Rap. cu. ⁊ dͭ videri ſibi valde extraneū illud ꝙ
18 ꝓſupponit Bar. dū dͭ † ꝙ in foro conſciētie non tenetˀ heres vl
tra vires hr̄ditarias: qꝛ nō tenetˀ iuregētiū. nā abſurdū vr̄ qͦd
non teneatˀ in foro cōſciētie niſi qui tenetˀ iuregentiū. qͦd vr̄ eſſe
ꝯ illud qͦd tꝫ ipſemet Bar. in l. ſi qs pro eo. in prin. in tertio mē
bro. ff. de fideiuſ. ſed equiuocat Raph. cu. qꝛ nō dꝫ qs ſibi face
re cōſcientiā de eo qͦd ad eū non ꝑuenit: qꝛ cōſciētia eſt ſenſus
19 aīe cognoſcētis bonū, ⁊ malū † ſm̄ Bal. ī aut. ad hec. C. de vſu.
⁊ cum hr̄ditas non repreſentat ꝑſonam defuncti ſm̄ ius gen-
tiū qͦd attenditˀ in foro cōſciētie. iſtud eſt qͦd vult dicere Bar.
Idem tꝫ Bar. ſed alia rōne in l. gerit. ꝫ. eo. vbi dͭ, ꝙ in foro cō-
ſciētie ideo qs non obligatˀ adeūdo vltra vires hereditarias:
qꝛ cū aditio fiat nuda volūtate nō poſſet me obligare alteri ni
ſi quatenus ad me ꝑuenit: qꝛ ſola volūtate qs non obligatˀ niſi
20 voto: ⁊ de eo. l. ij. §. voto. ff. de pollic. † Adde facere: qꝛ conſciē-
tia que eſt ſciētia cordis ſm̄ Bal. in c. vigilanti de preſcr. eſt fo
rum boni ⁊ equi ⁊ tribunal veritatis ⁊ non fictionis ī quo fo-
ro cōſcientie apices iuris non curantˀ ſm̄ Bal. in l. vnica. C. de
21 confeſ. ¶ † Confirmatus qꝛ quantū ad forum conſciētie ſuffi-
cit ꝙ quis ſit tutus de iuregentium: vn̄ alibi tꝫ pulchre Imo.
in c. qꝛ ꝓpter. de ele. ⁊ in c. ſi celebrat. de cle. excom. mini. qͦd ele-
ctus ad aliquā dignitatē eſt tutus in foro aīe, ⁊ conſcientie, ſi
electio ſua tenuit de iuregentiū lꝫ nō fuerit ſeruata forma tra
dita a iure poſitiuo: ⁊ ſic a iure canonico refert ⁊ ſequitˀ Abb.
22 in c. j. ad fi. de in integ. reſt. vbi per hoc generaliter notat, † qͦd
in omni actu, in quo nō eſt ſeruata forma iuris poſitiui nō te-
netur ſibi facere cōſcientiā in foro anime: qꝛ in foro cōſcientie
equitas iuris naturalis preferˀ rigori iuris poſitiui, ꝙ teneas
bn̄ cordi. Idem tꝫ Gemi. in c. j. ꝑ illum tex. de ſpōſa. in vj. Pet.
23 de anch. in regula bn̄ficiū. in vij. q. de re. iur. in vj. ¶ † Nunqd
aūt hodie heres q nō fecit inuētariū teneatˀ in foro cōſcientie
vltra vires hr̄ditatis cum preſumatˀ non faciēdo inuētarium
ſurripuiſſe res hereditarias, aut eas occupaſſe ꝑ §. ſancimus.
in aut. de here. ⁊ fal. eſt alta queſtio in qua Bar. in repe. l. j. ī iij.
q. iiij. q̄ōnis principalis. C. de ſacroſan. ec. tenuit ꝙ nō: referēs
ita tenere Can. ⁊ Theologos. Idē tꝫ Bal. in l. fi. in prin. in vj.
q. de iur. delib. ⁊ idē Ang. motus qꝛ in foro cōſciētie nō attēdi
tur fictio Iuſtiniani: qui fingit heredē qui inuētariū non fecit
bona hr̄ditaria ſubtraxiſſe. d. §. ſancimus. Idē tꝫ Bal. in l. filiū
quem habentē. ff. fa. erciſ. Abb. in c. j. de ſolutio. ⁊ in c. tua nos.
de vſur. cū alijs concordantijs hic traditis per Alex. ⁊ iſta eſt
magis cōis opi. ¶ Contrariuꝫ tenuit Fed. de ſenis vbi diſpu
tat iſtum articulū in cōſi. xxj. ꝙ incip. nunqd heres extraneus.
Ange. in l. j. ff. ſi cui plus ꝙ per l. fal. Pau de ca. ⁊ Are. hic. Et
24 dͭ Pau. de ca. ſemꝑ dubitaſſe de hoc. motus † qꝛ lex cōſciētie
obligat ad omne illud ad ꝙ obligat lex poſitiua qn̄ eſt facta
ab habēte authoritatē legis cōdēde. ita dͭ tenere theologos:
⁊ Bart. in l. ſi quis pro eo. in iij. membro. ff. de fideiuſ. ⁊ facere
gl. notabilē. in c. in literis, in gl. pe. de rapto. Addo facere ꝙ le-
ges iuſte ligāt etiā in foro cōſciētie, vt not. tꝫ And. de per. in c.
j. §. j. circa fi. de pac. iur. fir. imo potius etiā ſtatuta ſunt ſeruan
da in foro cōſciētie, vt vult gl. in c. que in eccleſiarum. in gl. j. de
conſti. ⁊ ibi Bal. no. illam gl. ad hoc ⁊ dicit ꝙ non reperitˀ alibi
in iure. tene cōem opi. ꝑ fundamētum, ꝙ retorquetˀ ꝯ Pau. de
25 ca. † tn̄ vbicunqꝫ lex poſitiua vel canon aliquid diſponit ſuꝑ
certo illud etiā ꝙ obtinet in foro anime ⁊ cōſciētie, ita proce-
dūt ꝓallegata. ſecus qn̄ lex poſitiua vel canō fundat ſe ſuꝑ ali
qua iuris ꝓſumptione: tūc talis lex poſitiua fundata ſuꝑ pſum
ptiōe nō ſeruatˀ in foro cōſciētie: qꝛ lex diuina innititˀ veritati q̄
neqꝫ fallit neqꝫ fallitˀ. c. a nobis. ſcdo. ⁊ c. inquiſitioni de ſen. ex
cōi. ⁊ c. lr̄as. de reſ. ſpo. ita tꝫ Bal. allegādo beatū Tho. de aq.
no. in aut. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ in l. pe. §. illo. C. de nec. ſer.
here. inſt. ⁊ in l. cum quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. vbi refert ita pu
blice fuiſſe diſputatum Bonon̄. Et idem Bal. in l. filiū quem
habentem. C. fa. erc. Flo. in l. ex parte. §. ſeruo. ff. fa. erc. Abb. in
c. j. de conſt. ⁊ notab. in c. Raynaldus de teſta. ſed lex Iuſtinia-
26 ni inducens † quod heres non faciēs inuentariū teneatˀ vltra
vires hereditarias fundata eſt ſuꝑ preſumptione qꝛ preſumit
ꝙ talis heres ſubtraxerit, quicquid hic teneat Are. ergo non
eſt ſeruanda in foro conſcientie. Item in foro cōſcientie debe
mus attendere veritatem ⁊ non fictionem vel preſumptionē:
qꝛ de omnibus creditur confitenti: cum ſolum agatur de pre-
iudicio anime ſue, vt c. ſignificaſti. de homi. gl. de penit. di. vj. in
c. placuit. ⁊ gl. in cle. j. in verbo. parochiano. de priuileg. ex quo
ergo heres in confeſſione, ⁊ in conſcientia dicit qͦd non vſur-
pauit aliqua bona hereditaria: ergo ceſſare debet preſumptio
iuris ciuilis. ⁊ ita etiā dicit Abb. in d. c. Raynaldus. de teſta.

LEX I.

1 ☞ Heres non pōt hereditateꝫ ſibi delatam ſcindere adeūdo
hereditatem pro parte ⁊ pro parte non.
2 Una res non poteſt naturaliter pro parte teneri in manibus
⁊ pro parte non, remanente vnitate.
3 Una res non debet diuerſo iure cenſeri.
4 Ius adeundi non dicitur eſſe in bonis noſtris antequā here-
ditas adeatur.
5 Per aditionem hereditatis repreſentatur perſona defuncti.
6 Qualiter diffiniatur ſucceſſio.
7 Teſtator nō pōt decedere pro parte teſtatus, ⁊ pro parte nō:
ideo heres non pōt vnam partē acceptare ⁊ aliaꝫ repudiare.
8 Rigor iuris ciuilis non ſeruatur in teſtamentis militum.
9 Per dationē ſubſtituti teſtōr viderˀ dare licentiam repudiādi.
10 Per dationem vulgaris ſubſtituti vr̄ data licētia abſtinendi.
11 Filius inſtitutus heres non pōt acceptare legitimam tantū
⁊ reſiduum heredi. repudiare.
12 Acceptando quis legitimam intelligitˀ totā here. acceptare.
13 Quando filio eſt datus ſubſti. vulgaris, ⁊ filius eſt grauatus
legatis rerum ſuarum propriarum tunc poteſt legitimā ſuam
accipere ⁊ reſiduum hereditatis ſubſtituto dimittere.
14 Legitima debetur filio titulo inſtitutionis.
15 Legatarius non poteſt partem vnius legati acceptare ⁊ par
tem repudiare.
16 Heres adeundo partem hereditatis totam acquirit, etiam ſi
dicat partem adeo, ⁊ partem repudio. ⁊ 17.
18 Aditio partis trahitur ad totum.
19 Ius accreſcendi competit inuito.
20 Quando due portiones deferuntur eodē iure, oportet here-
dem vtranqꝫ habere, modo quo teſtator diſpoſuit.
21 Repugnantia vitiat actum quando preciſe excludit conſen-
ſum in totum.
22 Si heres repudiat vnā partē an videatur alias repudiare.
23 Qui repudiat iure inſtitutionis viderˀ repudiare iure accre-
ſcendi.
24 Aditio eſt fauorabilis: repudiatio vero odioſa.
25 Qui habet dominium pro derelicto videtur etiā habere dere
lictam poſſeſſionem ſine qua dominiuꝫ non poſſet haberi pro
derelicto.
26 Portio accreſcit portioni.
27 Repudiatio non poteſt fieri pro parte, ſicut nec aditio. n. 28.
29 Legatum habet ſuam perfectionem antequā accepterˀ, nam
mortuo teſtatore eſt q̄ſitū dn̄iuꝫ legatario aut ſaltē obligatio.
30 Qui voluit donare quod eſt plus fortius id quod eſt minus.
31 Ea que deferunˀ alicui ex legis diſpoſitiōe ⁊ non iure hr̄dita-
rio non poſſunt pro pro parte agnoſci ⁊ pro parte non. ⁊ 32.
33 Inſtitutus a debitore fiſci ſi repudiat, priuatˀ non ſolū hr̄dita
te repudiata ſed omnibus bonis acquiſitis ei a patre quocū-
que iure ⁊ titulo etiam inter viuos, vel ex legis diſpoſitione.
34 Lucra que deferunˀ alicui per legē, competunt ei dato ꝙ non
ſit heres.
35 Quando heres cōſtituitur executor teſtamēti ſi repudiat he-
re. non poteſt retinere officium executoris.

Qui totam. Per aditionem ptis
totū ꝙ pt, acqritˀ ſiue
ſimul ſiue ꝑ ptes diſcretas hr̄ditas deferatˀ.
h. d. cū l. ſeq. pmo loquitˀ qn̄ hr̄ditas tota fuit
vni delata ſine diſtinctiōe ptiū. In ſcđa ⁊ ſic ī
l. ſeq. qn̄ ꝑ diſtictionē ptiū. ⁊ ſi lex pma loquitˀ
qn̄ qs īſtitutus vna ꝯborū oratione. In ſcđa qn̄ eſt inſtitutus
pluribꝰ ꝯborū orationibꝰ ⁊ ſcđa erat maior rō dubitādi, qꝛ ex
quo diuiſio partiū hr̄ditatis erat facta ꝑ teſtatorē videbatˀ ꝙ
etiā hr̄s poſſet illā diuidere: ⁊ ſic vnā partē acceptare ⁊ aliā re
pudiare: qꝛ ipſe heres nō ſcindebat ſed teſtōr ſciderat. Cōtra-
rium tn̄ hic deciditur: qꝛ etiam teſtator, ſi vellet non poſſet de
ponere qͦd hr̄ditas ſua poſſit adiri pro parte, ⁊ pro parte nō.
l. ius noſtrū non patitˀ. ff. de reg. iur. iuncta. l. nemo pōt. ff. de le.
j. qꝛ teſtator non poteſt diſponere quin leges locum habeant
in ſuo teſtamēto, vt ibi: ⁊ l. teſtādi. C. de teſta. ⁊ ſic illa diuiſio te
ſtatoris non intelligitˀ facta ad inducendā veram diuiſionem
hereditatis, ſed gratia cuiuſcūā diuerſificationis bonorū ſuo-
1 rū. ar. l. caius. §. j. ff. de le. ij. ¶ † Nota primo qͦd heres non pōt
hereditatē ſibi delatam ſcindere adeundo pro parte ⁊ ꝑ par-
te repudiando: etiam ſi partes hereditatis fuerint a teſtatore
2 facte. ¶ † Ante omnia videndum eſt que ſit rō iſtarum legum.
Bart. aſſignat rationem vtriuſqꝫ legis. In prima l. rō eſt du-
plex ſm̄ Bart. Prima qꝛ naturaliter vna res non poteſt pro

parte teneri manibꝰ ⁊ p parte nō remanēte vnitate.l.an pars.
ff.pro derelicto.⁊ l.vulgaris.in prin.ff.de fur.Cum ergo vnita
ſit hr̄ditas.⁊ vnus ſit inſtitutus ī ſolidū hr̄s remanēte vnita-
3 te,non pōt pro parte adire.⁊ pro parte repudiare.† Adde fa
cere q2 vna res nō dȝ diuerſo iure cēſeri.l.eū q edes.ff.de vſu-
ca.⁊ l.j.i verb.nec rō patiť.ff.de re.pm.⁊ c.q2 circa.de priui.Se
cūda rō,q2 hr̄s non pōt hr̄ditatē diuidere antequā eā adeat:
q2 antea nō eſt hr̄dis cū ius adeūdi nō dicať eſſe ī bonis no-
4 ſtris anteꝙ †hr̄ditas adeať,vt eſt tex.in l.pretia rerū.ī prin.in
ꝓ.eſt eñ abſurdū.ff.ad l.fal.quē ad hoc reputat ſingula.Bald.
in l.ij.ad fi.C.de iur.⁊ fac.igno.Poſtꝙ aūt eſt hr̄s ⁊ adiuit he
reditatē bñ admittiť poſtea diuiſio,ſed caue q2 iſta ſecūda rō
Bar.non eſt generalis vt etiā dt Are.q2 non procederet ī ſuo
⁊ neceſſario,⁊ multo fortius in neceſſario tm̄ qui non hȝ bñfi-
cium abſtinēdi,nam ſm iſtam rōnem poſſet pro parte adire,⁊
5 pro parte non.rō l.ij.eſt ſm eundē Bar.† Quia per aditionez
hr̄ditatis repreſentať pſona defuncti,vt in aut.de iureiu.a mo
ri.preſti.in pn.gl.in ver.non phiberes.in l.cū a matre.C.de rei
vēd.ſed lex habuit p abſurdo,⁊ inconueniēti.ꝙ pſentatio de-
functi fieret p hr̄dē p parte ⁊ pro parte nō:ideo introduxit ꝙ
p aditionē partis videať tota hr̄ditas adita,ſi pōt.vti hic.⁊ l.
ſi ex aſſe.⁊ l.ſi ſolus.ī pn.j.eo.Adde p iſta rōne facere tex.in l.
vnica.§.his ita.ad fi.C.de cad.tol.ibi cū ſit abſurdū eiuſdē hr̄
6 ditatis partē agnoſcere,⁊ partē reſpuere.†Itē ſm Bal.ī ſuc
ceſſione eſt repreſentatio vnius ſubſtātie pſone defuncti,q̄ nō
pōt ſcindi exiſtēte vnico tā repreſentāte ꝙ repreſentato:vñ im
poſſibile eſt ꝙ pro parte fiat repreſentatio ⁊ pro parte nō ſm
ſubtilitatem iuris ſm eū.Alibi dt notab.Bal.ī l.j.C.de indic.
vidui.tol.ꝙ ideo inſtitutione hr̄dis cā teſtati non pōt diuidi:
q2 eſſet intellectualem hominē,id eſt ipſum teſtatorē q repre-
ſentatur in herede diuidere,ſeu ſecare in duas partes ꝯrias.ſ.
in cām teſtati,⁊ inteſtati.qd eſt impoſſibile.d.l.ius noſtrū non
patiť.ff.de reg.iur.Aliā rōnem magis fundamētalē aſſignat.
Bal.hic.⁊ ſequiť Imo.⁊ Are.q2 ſi hr̄s poſſit vnā tm̄ partē he
reditatis acceptare poſſet cōtingere ꝙ teſtator poſſet decede
7 re pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus:†⁊ ſic pro parte
ſine hr̄de cōtra d.l.ius noſtrū.Et iſtā rōnem etiā tenēt Bal.⁊
Pau.de ca.in l.quidam elogio cōditio.C.de iur.delib.Et ante
eos Bar.l.mulieri,⁊ titio.circa med.ff.de cond.⁊ demon.Ad-
de pro iſta rōne eſſe tex.in l.ſi duobus.ff.de teſta.mil.vbi teſta-
tor miles inſtituit duos heredes:⁊ vnus eorū repudiauit par
tē ſuam dt tex.ꝙ quo ad illā partē decedit inteſtatus,⁊ aſſi-
gnat rōnem q2 miles pōt decedere pro parte teſtatus ⁊ p par
te inteſtatus.rō rōnis eſt,vt declarat Bar.in rub.ſ.eo.q2 hr̄-
ditas ſit corpus imaginatū a lege repreſentās pſonā defuncti
8 ⁊ inductū a iure ciuili,†ſed rigor iuris ciuilis non ſeruať in
teſtamentis militum,ſed mera eqtas iuriſgentiū l.j.ff.de teſta.
mi.Iſtam rōnem impugnat Raph.cu.Pau.de caſt.q2 iſta rō
non eſt gn̄alis:q2 nō procederet qñ haberet coheredē vel ſub
ſtitutū ī vna parte quā vellet repudiare:tūc ceſſaret rō pdicta:
⁊ tūc non poſſet repudiare vnā ptē,⁊ aliā partē acceptare,vt
eſt tex.ſolēnis ī l.ſi ſolus.in pn.j.eo.vbi eſt tex.mirabilis,⁊ ibi
gl.prima expſſit ꝙ ſi aliqs eſt inſtitutus in pluribꝰ partibꝰ he
reditatis ⁊ in vna parte hȝ ſubſtitutū ꝙ acceptādo alias par
tes nō pōt repudiare illā in qua hȝ ſubſtitutū.Et tm̄ ceſſat rō
predicta:q2 ī illa parte repudiata teſtōr nō decederet inteſta-
9 tus.ex quo hȝ ſubſtitutum.†Itē per dationē ſubſtituti vr̄ te-
ſtator ſibi dediſſe licentiā repudiandi illā partē.ſed ad hoc rñ
de tenendo predictam rōnē que eſt bona ꝙ ꝗuis habeat co-
heredē vel ſubſtitutū ſi poſſet tm̄ militare rō predicta etiam ſi
ipſe ſubſtitutus repudiaret,vel coheres ꝙ vr̄ ſatis veriſſime,
ex quo primꝰ hr̄s repudiauit,⁊ ſi p illū tex.optime declarať re
gula.que hȝ p dationem vulgaris ſubſtit.data licētia abſtinē-
10 di l.iam dubitari.ff.de here.inſti.†vt procedat,qñ ī tota hr̄di-
tate hȝ ſubſtitutū:q2 tūc non pōt dari caſus in quo qs nō de-
cedat aut in totū teſtatus aut in totū inteſtatus.ſecꝰ,ſi habe-
11 ret ſubſtitutū in parte tm̄.¶†Amplia iſtas ll.vt pcedant ēt
in legitima.q2 filius īſtitutus hr̄s a patre non pōt acceptare
legitimam ſuam,qua non pōt ſine cā priuari,⁊ reſiduū hr̄dita
tis repudiare.Rō q2 legitima debeť iure hereditario,⁊ titulo
inſtitutionis §.aliud quoqȝ capitulū.ī aut.vt cū de ap.⁊ l.inter
cetera.ff.de libe.⁊ poſth.vñ de hereditate non pōt quis habe-
12 re partē,quin habeat totum qd ſibi deferť:vt hac l.j.⁊ ij.†vnde
acceptādo legitimam intelligiť totā hereditatem acceptare,
ita tȝ Bar.in l.gerit.in iij.q.j.eo.⁊ in l.q2 poterat.ff.ad Treb.
Cy.Bald.⁊ alij.in l.heres inſtituta.C.de imp.⁊ alijs ſub.Ang.
de Are.in §.fin.inſti.de here.qua.⁊ dif.Are.in conſi.clix.quod
incipit longa eſt iſta conſultatio.Pau.de ca.⁊ Alexā.hic imo
ſi filius inſtitutus dicat,repudio hereditatem ſalua legitima,
repudiatio nihil vȝ ⁊ totam habebit,ita tenēt Cyn.Bal.⁊ alij
in d.l.heres inſtituta.⁊ ibi Cy.ponderat glo.in ver.agnoſcere.
in vij.j.eo.q̄ vult ꝙ ſi partē adeat ⁊ partē repudiat vr̄ totā hr̄-
ditatē adire ⁊ ſequiť ſimpliciter Ale.in d.l.q2 poterat.ī fi.ff.ad
Treb.⁊ in conſi.vlt.v.vol.inci.plectis verbis legitimationis.
13 ¶†Limita,qñ filio eſſet datus ſubſtitutus vulgaris,⁊ filius
eſt grauatus legatis rerū ſuarū ppriarum,tūc pōt legitimam
ſuā accipere ⁊ reſiduū hr̄ditatis ſubſtituto dimittere.text.eſt
reputatus ſingularis in l.filius patroni.in ver.⁊ certe.ff.de bo.
lib.q2 onus qd reijcitur de legitima facit qd non parēdo one-
ri in reliqs partibus ſit locus ſubſtituto.ita limitat Bar.ī d.l.
gerit.j.eo.Bal.in d.l.heres inſtituta.⁊ latius Alexan.in d.l.q2
poterat.Confirmať,q2 ſi illud diſponitur a patrono fortiꝰ dȝ
procedere in filio cum filio magis debeať legitima,ꝙ patro-
no,vt l.ſi qs legatum.§.fi.cū gl.in verbo non poſſe.ff.ad l.Cor.
14 de fa.†Hinc eſt ꝙ legitima debeť filio titulo inſtitutionis.l.in
ter cetera.ff.de lib.⁊ poſth.d.§.aliud quoqȝ capitulū.ſecus in
patrono.l.ſiue.§.excludiť.ff.de iur.patr.¶In gl.prima oppo-
niť de ſuperfluitate contra §.quibus.in prima conſti.C.q2 l.ij.
idem dt ꝙ prima.Item aduerſatiua.ſed ⁊ ſi qs,cū ſit cum co-
pula debet denotare diuerſitatem in facto,qd non vr̄ eſſe hic,
15 †ſed identitatē in iure l.patris ⁊ filij.ff.de vul.⁊ pup.l.ſed ⁊ ſi l.
in prin.vbi gl.ff.de peti.her.⁊ propter hoc ponit duos intelle-
ctus ad tex.teneas ſm.⁊ dum glo.dt,⁊ ſucceſſiue.ſ.alias ptes
adire,ita ꝙ aditio facta ſolum habeat effectum in parte acce
ptata:⁊ hoc non pōt:imo trahiť ad oēs partes ſibi delatas.l.
ſi ex aſſe.j.e.gl.in l.ij.in gl.fi.in prin.j.e.¶In gl.in verb.nō pōt
16 ibi,lȝ in hr̄de legatarij.ſit ſecꝰ.male dt:†q2 ſicut legatariꝰ nō
pōt partē vnius legati agnoſcere.⁊ partē eiuſdem repudiare:
ita nec heres eius,ſi vnus ſolus eſſet heres,intellige ergo glo.
hr̄de legatarij.i.in vno de heredibus legatarij prout loquunť
iura allegata per gl.rō ſecunda ius legati eſt diuiſum īter he-
redes p l.xij.tab.pro portionibus hr̄ditarijs,vt eſt tex.ī l.j.C.
ſi cer.pe.¶In fi.gl.rō diuerſitatis eſt,quā aſſignaui ī tex.q2 lȝ
legatarius acceptet vnum ex pluribus legatis,⁊ alios repu-
diet p hoc teſtator non decedit pro parte teſtatus,⁊ pro par-
te inteſtatus,put in hr̄ditatibꝰ qñ acceptaret vnā partē here
ditatis ⁊ aliā repudiaret,lȝ Bar.aliā rōnem aſſignet.¶Gl.
in verbo agnoſcere.in l.ij.diuidiť in quatuor partes.In prima
declarat tex.In ſcda p viam limitationis remouet vnū ꝯriuȝ.
In tertia ad intellectū tex.format vnā q.In quarta format a-
liam.ſcda ibi,⁊ hoc ītelligas.tertia ibi:ſed cū partē repudiat,
17 quarta ⁊ vltima eſt ibi.Itē qd ſi partem repudiat.†In prima
parte habes,ꝙ heres adeūdo partē hr̄ditatis totā acqrit:ēt
ſi dicat.partem adeo,⁊ partem repudio.iungendo illud ꝙ tȝ
gl.j.in pe.parte.⁊ ita etiā ponderat Bar.⁊ ſic diligenter no.ꝙ
ſi quis eodē contextu adit partē hereditatis,⁊ aliā repudiat,
vȝ aditio:⁊ trahiť ad totā hr̄ditatē,repudiatio vero eſt nulla:
18 ⁊ rō eſſe pōt:†q2 aditio partis hȝ hanc naturam a iure appro
priatam ꝙ trahať ad totum.l.ſi ex aſſe.j.eo.ideo ſequens adie-
ctio inquātum adijcit,⁊ aliam repudio:videtur eſſe contra na
turam actus preambuli ideo vitiať l.p ſeruum.§.j.ff.de vſu ⁊
habi.⁊ l.j.§.j.ff.ſi vſuſf.pe.⁊ ſic vitiať illud qd videbať inducere
repugnantiā a primo actu:⁊ primus actus remanet validus.
Nec obſtat,ꝙ iſta verba videanť contingere repugnātiam,⁊
ſi actus deberet vitiari per l.vbi repugnātia ff.de re.iur.vt di-
cebat Iac.de Are.reſpondet Bar.ꝙ partem repudiatā volo
19 habere per ius accreſcendi.l.ſi tu ex parte.in fi.j.e.†Et ſic non
eſt repugnātia,ꝙ ius accreſcendi competat inuito.l.vnica.§.
his ita.C.de cadu.tol.q2 competit portioni.⁊ non perſone.l.ſi
titio.§.j.ff.de vſuf.⁊ l.ſi totam.j.eo.ideo perſona ei renunciare
non poteſt extendendo ⁊ ampliando,vt hic per Bar.qui limi
tat,quando repudiatio fieret cōditionaliter ⁊ pro iſta limita-
tione adde bñ facere tex.in l.demonſtratio falſa.§.quod autē.
in verſi.at ſi conditionaliter.ff.de cond.⁊ demon.cum Bar.te
nent Bal.Ang.Imo.Chriſto.de caſtel.⁊ Pau.de ca.hic.Con
trarium tenet ipſemet Bar.ſibi contrarius.in l.fi.j.eo.vbi te-
20 net,†ꝙ quando due portiones deferuntur eodem iure tunc
oportet hr̄dē vtrāqȝ hr̄e eo modo quo teſtator diſpoſuit:nec
poſſit tunc vnam habere titulo inſtitutionis ⁊ aliam iure ac-
creſcendi per tex.in l.ſi quis heres.in prin.cum gl.j.eod.quem
tex.fortius ſic inducas.Nā ibi due portiones hr̄ditatis defe-
rebātur diuerſis titulis.vna titulo īſtitutionis,alia titulo ſub
ſtitutionis,⁊ tm̄ tex.⁊ gl.ibi volunt,ꝙ debeat haberi eo modo
quo teſtator diſpoſuit,⁊ non p ius accreſcendi:ergo multo for
tius in caſu noſtro vbi ambe portiones deferūtur vno ⁊ eodē
titulo.Item rō Bar.non eſt generalis:q2 nō pcederet qñ ha-
beret coheredē vel ſubſtitutū.tunc eñ non poſſet partē repu-
diatā habere p ius accreſcēdi.l.ij.§.ſi duo.ff.de bo.poſ.ſm tab.
vnde dic,vt ſ.proxime dixi.vel dic ſm Bal.⁊ Chriſt.de caſtel.
ꝙ repugnantia vitiat actuȝ quādo preciſe excludit cōſenſum

in totum

in totum qđ nō eſt hic, vbi cōſenſus non circumſcribit̄ ſaltē in
parte adita, ⁊ iſtā limitationē refert, ⁊ ſimpliciter ſequit̄ Alex.
in conſi.j.v.vo.ꝙ incipit pōderatis his que in themate p̄miſſo
22 narrātur. ¶ †Succeſſiue querit Bar. ſi heres repudiat vnaꝫ
partem hereditatis, an videat̄ alias partes repudiare. differt
iſta qō ab vltima.q.gl. qꝛ hic de alijs partibus tacuit, ſꝫ in glo.
aliarū partiū aditionē diſtulit: qꝛ volebat ſup alijs partibꝰ de
liberare. Ideo tūc repudiatio vnius ꝑtis nō pōt dici, ꝙ indu-
cat repudiationē aliarū ptiū. ſecꝰ eſt ĩ illa.q. Bar. qñ qs repu-
diat vnā partē ⁊ ſic de alijs nihil đt: tūc vr̄ etiā alias repudiaſ-
ſe. Bar. tñ hic tꝫ ꝯrium ſcꝫ qđ repudiatio illiꝰ partis nihil va-
23 leat ꝑ l. ſi ſolus. in prin. ĩ.e. Nec ob. †ꝙ q̄ vult vnū, intelligat̄ vel
le oīa alia ſine quibus illud eſſe nō pōt. l. nec is. §. j. ⁊ l. illud. ĩ.e.
⁊ l. ij. ff. de iur. om. iu. Rñdet dupliciter Bar. vt hic ꝑ eū. idē tꝫ
Bar. in l. fi. in ſua diſt. ĩ.e. ſequunt̄ Raph. cu. Pau. de ca. ⁊ Lu.
Ro. hic, ⁊ Lud. in l. vnica. C. quando non pe. par. ſed prima rñ
ſio Bar. nō eſt bona ſm Sal. ⁊ Alex. ꝙ qñ partem repudio, il-
lam poſſum habere ꝑ iure accreſcēdi. Ideo repudiatio nullius
24 eſſet momenti: iſtud non eſt verū: qꝛ †qñ repudio ius inſtitutio
ni videoꝛ etiā repudiare ius accreſcēdi. l. ſi qs heres. ĩ.e. Bar.
in l. fi. ĩ. eo. Secūda rñſio Bar. eſt ꝙ predicta regula procedit,
qñ quis vult aliquid acquirendo, ſecus ſi repudiādo, ⁊ ſic illa
regula ꝓcedit in actibus acquiſitis nō in priuatiuis, rōnē di-
uerſitatis aſſignat Bar. ĩ. in j.q. gl. vbi dicet. Iſta ſecūda ſolu-
tio Bar. nō eſt bona: qꝛ eſt de directo cōtra. d. l. nec is. §. j. ⁊ d.
l. illud. que ꝓprie loquunt̄ in repudiatiōe, vbi repudiatio vniꝰ
iuris preſupponit in neceſſarium antecedēs repudiationē al-
terius, qñ aliter valere non pōt. Item in contrariū facit illud,
qđ tenet gl. Dy. ⁊ cōiter doc. in l. ſi qs vi. §. differētia. ff. de acq.
poſ. vbi tꝫ qđ habendo dominium pro derelicto: videt̄ etiam
habere derelictā poſſeſſionē ſine qua dominiū nō poſſet habe
ri pro derelicto. ⁊ tñ ibi loquit̄ in ꝑditione, ⁊ ſic priuatione. vñ
ꝑ iſta reddit̄ periculoſa opi. Bar. ⁊ tāto magis: qꝛ tex. ĩ quo ſe
fundat Bar. ſ. in l. ſi tu ex parte. ĩ.e. parū facit: qꝛ loquit̄ qñ vna
pars defert̄ ex inſtitutione, alia vero ex ſubſtitutiōe, ⁊ vna fuit
adita: ideo tūc bñ hꝫ locū ius accreſcēdi in ea vt ibi ſꝫ hec he-
reditas deferebat̄ ex eodē titulo, ⁊ gradu, ⁊ vna pars heredi-
tatis fuit repudiata vñ hic non cadit ius aliqđ accreſcendi: ⁊
ita ꝯ Bar. etiā tenet Ang. Imo. ⁊ Alex. hic. ¶ In tertia par-
te gl. habes quare ꝑ locū ab oppoſitis ſicut aditio ꝑtis trahit
ad ſe totū nō ita ſit ecōtra in repudiatiōe partis, vt trahatur
25 ad totū. gl. ſatis bñ rñdet, qꝛ †aditio eſt fauorabilis ⁊ repudia
tio odioſa, vt habes in ea. Aliā rōnem diuerſitatis aſſignat
Bar. qꝛ adire hereditatē pro parte eſt aliqd acqrere: ideo ac-
quiſitioni pōt aliud accedere: qꝛ illud, qđ eſt aliqd, pōt augmē
tū recipere ſed repudiatio eſt priuatio q̄ nihil ponit in eſſe: idē
priuatio nō accreſcit priuationi: qꝛ nō poſſumus dicere ꝙ re-
pudiatio ſit aliqd ad cuius poſitionē aliqd ſequat̄, vt l. adeo.
§. qđ ſi toto. ff. de acq. re. do. Et iſtā rōnē đt Bal. hic eſſe valde
ſubtilē. Et ꝙ Bar. in hoc vere, ⁊ ſubtiliter loquit̄, adde Bal. in
l. quidā elogio. C. de iur. delib. vbi đt, qđ nobilius eſt ens quam
non ens: ideo pars adita trahit ad ſe totum, non obſtante re-
pudiatione alterius partis. repudiatio autem partis eſt que-
26 dā priuatio, †⁊ ſic non ens: ideo nō hꝫ ius accreſcēdi cuiꝰ fun
damentū eſt portio. cū portio accreſcat portioni. l. ſi titio. §. j.
ff. de vſufru. ⁊ l. ſi totā. ĩ. eo. ſed caue. iſta ratio Bar. lꝫ ſit colo-
rata tñ videtur confundi per l. nec is. §. j. ⁊ d. l. illud. ĩ. eo. que in
ra loquuntur in repudiatione, ⁊ ſic in priuatione, ⁊ tamē reci-
pit incrementū alterius repudiationis, ⁊ ex vi neceſſarij ante
cedētis trahit repudiationē alterius iuris. vnde tutioꝛ videt̄
ratio gl. ¶ In quarta parte gl. ibi rñdeo non vꝫ iſta gl. pōt du
pliciter intelligi. Primo ꝙ non vꝫ. ſ. repudiatio partis qñ alia
rū partium aditionē diſtulit. ⁊ ſic qñ alie partes ſtāt in ſuſpē-
27 ſo eo qꝛ †repudiatio non pōt geri ꝑ parte ſicut nec aditio. l. ſi
ſolus. in prin. ĩ. eo. vnde cenſetur totum repudiare. Et illa re-
ſeruatio aditionis aliarum partium, cū ſit contra naturam re
pudiationis partis, nihil valet ſed vitiat̄ ⁊ non vitiat. l. ꝑ ſer-
uum. §. j. ff. de vſu, ⁊ hab. ⁊ l. ſi quis ita heres inſtituat̄ excepto
fundo. ff. de here. inſt. ⁊ xxviij. di. in c. diaconi. ⁊ c. cū M. ferra-
rienſis. de conſti. Secundo modo poteſt intelligi gl. ꝙ non va-
let. ſ. dilatio in alijs partibus. Et ſic non impedit repudiatio-
nem partis que trahatur ad totū: vterqꝫ tamen ſenſus in effe
ctu rēdit ad idem. ¶ Extra gl. querit Bar. de notabili q. Qui-
dā habens magnū cumulum pecuniarum ante ſe dixitꝰ, dono
28 tibi totā iſtam pecuniā. †Tu accepiſti partem poſtea te peni
tet ⁊ dicis ꝙ acceptando partem videris totum acceptare ⁊
ſic vis petere totum. Ille autē ex aduerſo dicit, ꝙ nō poſſit ꝑ
parte acceptare ⁊ ideo vult a te repetere qđ accepiſti, queret̄
quid iuris, videret̄ ꝙ agnoſcendo partē dicat̄ agnouiſſe totū,
qꝛ legatum eſt donatio quedā. l. legatum. ff. de lega. ij. ſed acce-
ptando partē legati đꝛ totū acceptaſſe, vt ſ. in gloſ. iij. l. prime.
Contrarium determinat Barth. ꝙ valeat in parte acceptata
29 per l. j. §. ſi ſtipulāti. ff. de ver. obl. ⁊ l. ſancimus. C. de don. †Nō
obſt. ꝙ dictum eſt de legato: qꝛ legatum habet ſuā perfectio-
nē, etiā anteq̄ͣ acceptet: cū ſit diſpoſitio ꝑfecta ab ipſo teſtōre:
⁊ eo mortuo queſitū eſt legatario dñium, aut ſaltē obligatio,
ideo non pōt pro parte diuidi: ⁊ ſic ꝑ parte acceptari ⁊ ꝑ par
te repudiari. l. an pars. ff. pro derel. ſed donatio nō habebat ꝑ-
fectionē ſuā ante conſenſum duorū: ⁊ ideo dū erat in fieri, po-
tuit diuidi, ⁊ ꝑ parte ꝑfici: ⁊ eſt rñſio ſubtilis ⁊ notāda ſꝫ bal.
30 hic, ⁊ cū Bart. trāſeunt alij hic. †Confirmat̄ ſm Are. qꝛ ille, q̄
donauit totā ſummā fuit preſens in acceptatione ꝑtis, ⁊ non
ꝯdixit: ideo vr̄ tacite renouata donatio in parte accepta ex vo
luntate donatarij: ⁊ ex preſentia ⁊ patientia donatoris: q ſi vo
luit donare illud, qđ eſt plus, fortius vr̄ velle id qđ eſt minꝰ. l.
31 cū furti. ff. de in lit. iur. ⁊ arg. l. nec in ea. §. j. ff. de adul. ¶ †Scđo
ad ampliationē iſtarū legū đt Bar. ad fi. cōmenti, ꝙ etiā ea, q̄
deferunt̄ alicui ex legis diſpoſitione, ⁊ nō iure hereditario nō
poſſunt pro ꝑte agnoſci, ⁊ pro ꝑte non: ꝑ tex. notab. in l. iiij. C.
de omni agro deſerto. lib. xj. quem tex. gl. j. hic in fi. alle. Et pōt
poni exēplum ſm Raph. cum. in aut. bona dānatorū. C. de bo.
dā. Itē illa l. iiij. eſt peregrina. ⁊ ſing. ſm Ang. ⁊ Imo. hic, ⁊ loq
tur qñ ex diſpoſitione legis aliquid defert̄, quo caſu, lꝫ illud ſit
diuiduū, tñ non pōt pro ꝑte acceptari, ⁊ pro ꝑte reſpui: ⁊ ideo
ſi ex forma ſtatuti ciuitatis Florētie bona immobilia pr̄is cō
dēnati filijs reſeruent̄, ne mēdicare cogātur: nō poterūt tñ ꝑtē
eorū acceptare, ⁊ partē repudiare: quinimo ſi ciuitas ſtatuēs
32 habeat priuilegia fiſcalia, †prout hꝫ ciuitas Florētie, tales fi-
lij cogūtur talia bona agnoſcere ſi ſunt obnoxia debitis fiſcali
bus: alias priuabunt̄ alijs bonis eis iā acquiſitis a pr̄e ex alio
capite: qđ reputāt perpetuo tenēdum menti. Alex. hic đt ſe ad
mirari de Bar. ⁊ doc. ꝙ alle. d. l. iiij. ad hoc quādo bona obue-
nerūt alio iure, q̄ͣ hereditario: imo expreſſe loquit̄ quādo bo-
na obuenerunt iure hereditario. vnde in bonis obuentis alio
iure putat dicēdum prout in legato, in l. neminē. ⁊ in l. ſeq. ff. de
leg. ij. ſed errat qꝛ illa l. iiij. loquit̄ vtroqꝫ modo. ſ. de bonis ob-
uētis iure hereditario etiā de obuentis alio iure inter viuos.
33 vt dicit ibi tex. in fi. ibi, quocunqꝫ titulo ⁊ iure ꝑceperint. †Eſt
bene verum, quod ibi eſt caſus ſpālis fauore fiſci. ſi reipublice,
ꝙ inſtitutus a debitore tributario vel a debitore fiſci ſi repu-
diat hereditatem priuat̄ non ſolum hereditate repudiata, ſed
etiā oībus bonis ei queſitis a pr̄e quocūqꝫ iure, ⁊ titulo etiā
inter viuos, vel ex legis diſpoſitione. ſecus, ſi fuiſſet inſtitutus
heres a debitore priuati: qꝛ lꝫ repudiet hereditatem, nō tñ pri
uatur alijs legatis ſibi relictis in illo teſtō qđ al's haberet effe
34 ctum, vt eſt tex. in l. qui filiabus. §. ſi. ff. de leg. j. †Itē lucra, que
deferunt̄ alicui per legē, competunt ei dato qđ non ſit heres.
aut. heres. C. de ſecū. nup. Bal. in l. gñaliter aduerte. d. l. iiij. lo-
quentē in repudiāte hr̄ditatē debitoris fiſci occaſione tribu-
torum, ꝙ priuet̄ etiā omni commodo, ⁊ omnibus bonis, q ac-
cepit inter viuos ab ipſo debitore: ꝙ extēdit mirabiliter. Lu.
Ro. in repeti. aut. ſimiliter. C. ad l. fal. in xiiij. ſpāli pie cauſe in-
ter ꝯctus, ⁊ vltimas voluntates vt procedat̄ etiā in repudiā-
te hereditatē debitoris pie cauſe occaſione decimarum que
dicuntur tributa animarum, ⁊ pauperum, vt c. tua nobis. de
deci. ⁊ xvj. q. j. c. decime. Nā priuatur omnibus his que idē he-
res repudiās percepit ab illo teſtōre quocūqꝫ titulo inter vi
uos, ꝙ reputat pulchrum. Nec illud deſtrueret tex. xij. q. ij. in
35 c. fraternitas. ¶ †Vltimo ad iſtas leges adde, ꝙ qñ heres cō
ſtituitur etiam executor teſtamenti, ſi repudiat hereditatem
non poteſt retinere officium executoris vt eſt caſus notabilis
in l. lucius titius teſtamento. ff. de fideicom. libert. ⁊ in l. codi-
cillis. §. j. ⁊ ibi Barto. ad hoc no. ff. de annuis leg. Bald. in l. cū
proponas. C. de fideicom. lib. Pau. de Caſtr. in l. qui plures. ff.
de vulg. ⁊ pup. tamen econtra repudiatio officio commiſſarij
non videtur repudiata hereditas: qꝛ qui partē indiuidui re-
nunciat, nihil renunciat, vt hac l. j. ⁊ ij. ita tenet Bald. in d. l. cū
proponas. ad fi. quod no. qꝛ nemo hic tangit.

LEX III.

1 ☞ Donec eſt locus inſtituto excluditur ſubſtitutus.
2 Si inſtitutus repudiat reſeruata bono. poſſeſ. ſubſtitutus nō admittitur.
3 Si filius inſtitutus decedat, hereditate non adita ſed eā trāſmittit, non admittitur ſubſtitutus.
4 Quod venire poteſt de iure ſpeciali non inſpicitur.
5 Datio vulgaris ſubſtituti non tollit ſuitatem.
6 Filius qui repudiauit non pōt admitti de iure communi ſed de iure ſpeciali eſt locus ſubſtituto.
7 Iuri adeundi preſcribitur xxx. annis. ⁊ 9.
8 Subſtitutus non impedit tranſmiſſionē ex iure deliberandi.

10 Adire hereditatem eſt ius,non autem facultas mera.
11 Iuri offerendi preſcribitur xxx.annis.
12 Ius adeūdi nō eſt ius radicatū nec dicitur in bonis noſtris.
13 Ius adeundi cadit in ſeruum.
14 Vſucapio non procedit ſine poſſeſſione.
15 Ius adeundi nō eſt facultas,imo ius incorporale.ꝛ 14.
16 Facultati publice non poteſt preſcribi.
18 Filius vel filia q̄ non adiuerunt intra xxx.annos.ex teſtamen
to poterunt intra alios xxx.annos.adire.
19 Sicut ſe hꝫ annꝰ d̄ iure p̄torio ita ſe habēt anni de iure ciuili.
20 Ius immiſcendi an tollatur xxx.annis.
21 Filius eſt ſuus ꝛ neceſſarius heres:tn̄ hꝫ bn̄ficiū abſtinendi.
22 In ſuo non eſt dare hereditatem iacentem.
23 Exiſtentie ſuitatis ꝛ ſic iuri immiſcendi non preſcribitur.
24 Filiꝰ attēto iure ciuili nō eſt neceſſariꝰ hr̄s velit nolit.ꝛ n.25.
26 Beneficium abſtinendi non habet locum niſi vbi eſt commo
dum,ꝛ vtile filio.
27 Concordia iurium non debet eſſe verbalis ſed cum effectu.
28 Si non pōt preſcribi ſuitati,nec immiſtioni, q2 ſi non poteſt
preſcribi cauſe nec cauſato.

Quandiu. Donec eſt locꝰ īſtituto excludit
ſubſtitutus.h.d.Nō eſt clara:q2
ſubſtō eſt conditionalis inſtitutio.l.in ratione legis
falcidie retētiones.§.qđ vulgo.ꝛ §.ſi filio.ff.ad l.fal.
1 ¶ Nam ſubſtitutio fit ſub conditione.ſi inſtitutus heres nō
erit.Iſta conditio purificatur,quando inſtitutus non poteſt
eſſe heres.l.ita ſtipulatus.ff.de ver.obl.Ideo cum non deſinit
poſſe,non admittitur ſubſtitutus.Et dum text.dicit quandiu
prior hr̄ inſtitutus hr̄ditatē adire pōt:dic idē ſi ſolū poſſet pe
2 tere bon.poſ.de iure pretorio.†vnde ſi inſtitutus repudiauit
hereditatem,reſeruata ſibi facultate petēdi bonorum poſſeſ-
ſionem,hoc caſu non admitteretur ſubſtitutus.ita notabili-
ter ampliat iſtam l.Bar.in l.nec is.§.j.ī.eo.cum text.hic dicat
quandiu admitti poteſt inſtitutus.nec diſtinguit quo iure.ſuf
3 ficit ergo ꝙ aliquo iure admitti poſſit ex teſtamēto.¶ †Scđo
amplia magiſtraliter iſtum text.ꝙ ſi filius inſtitutus decedat
hereditate non adita,ſed eam tranſmittit: vel beneficio iuris
deliberādi:vel beneficio l.vnice.C.de his q̄ ante aper.ta.vel ex
potētia ſuitatis:ſemꝑ excludiť ſubſtitutꝰ:q2 lꝫ inſtitutꝰ nō fue
rit heres,fecit tn̄ aliū hr̄dē q̄ ex ꝑſona ſua adijt,ꝛ ſic ceſſat ſub
ſtitutio.vt l.ſi pr̄ fa.titiū.ff.de hr̄.inſti.Ita late ꝑ octo q̄ōnes fir
mat Bar.i l.j.in prin.ff.de vul.ꝛ pup.in iiij.q.principali.in pri
mo effectu:vbi plene dixi.ꝛ eſt de mente gl.prime hic vt ſtatiꝫ
hic ſup ea dicā.ꝛ ſic qn̄ īſtitutio oīno deficit:tūc eſt locꝰ ſubſti
tuto.¶ Nūc limita ꝛ itellige iſtū tex.ſm Bar.ꝛ alios quandiu
4 †inſtitutus pōt adire de iure cōi:ſecus,ſi poſſet adire de iure
ſpāli ꝑ reſtitutionē concedēdā a p̄tore viuēte:illa nō impedit
ſubſtitutū,q2 nō inſpiciť illud ꝙ euenire pōt de iure ſpāli.l.iiij.
§.j.ff.de fideic.liberta.ſiue concedatur ipſo iure:vt eſt ſuꝰ q̄ po
teſt abſtēſionē ſuā reuocare intra trienniū.l.ſi.C.de repu.ꝛ ab-
ſti.here.ꝛ l.ſi quis ſuus.ff.de iure deli.hoc etiā nō impedit ſub
ſtitutū.facit.l.ꝙ ſi minor.§.Sceuola.ff.de min.Et ꝙ iſtud nō
impediat ſubſtitutū admitti.tꝫ etiā gl.exp̄ſſa in d.l.ſi q̄s ſuus.
ꝛ ibi Bar.ꝛ gl.in d.l.ſi.in gl.ij.ꝛ ibi Bal.ꝛ Ang.C.de repu.her.
5 ꝛ gloſ.in l.ij.C.de iuris ꝛ fac.igno.†Idem tenēt Bald.Ang.
Sal.Imo.Raph.cu.ꝛ Alex.hic,ꝛ ſic vr̄ preſupponere Bart.
ꝙ datio vulgaris ſubſtituti nō tollat ſuitatē;de quo dixi in l.ſi
filius heres.ff.de lib.ꝛ poſth.Contrarium tenet ſolus Paul.
de ca.hic q2 cū ſuus non ſit ꝑfecte exclusus bn̄ficio d.l.ſi quis
ſuus.ff.de iur.deli.adhuc adire nō obſtāte repudiatione,ergo
dꝫ excludi ſubſtitutꝰ.Idem tꝫ Pau.de ca.in d.l.ſi quis ſuus.ꝛ
in d.l.ſi.vbi etiā Raph.idē tenet.C.de repud.her.ſed hoc tolliť
6 ꝑ fundamētū Bar.†q2 filius,q̄ repudiauit nō pōt admitti de
iure cōi,ſed iure ſpāli,ergo locus eſt ſubſtituto.¶ Gl.j.i v̄bo
poteſt,ponit vnā regulā ꝛ tres fallentias ꝛ ſic diuidiť in qua-
tuor partes,ſcđa ibi lꝫ Placē.dixerit.tertia ibi niſi ſtatutū ſit
ſibi tp̄s,quarta ꝛ vltima eſt ibi,vel niſi repudiet.¶ In ea.glo.
ibi qđ eſt vſqꝫ ad xxx.annos.Nota iſtā gl.que ſm Imo.pre ce-
teris eſt melior.ꝙ iuri adeūdi preſcribiť xxx.annis.ꝛ d̄t Sali.
7 hic ꝙ nō inuenies alibi gl.ita expreſſe dicentem ꝙ poſſit adi-
ri hereditas vſqꝫ ad xxx.annos,ꝛ non vltra lꝫ allegeť pro con
cordāti gl.in l.lꝫ.C.de iure deli.ſed illa gl.relata ad tex.non di-
cit illud qđ hic fallit in herede hr̄dis ad quē tranſmittitur ius
deliberādi intra annū ꝛ ſic ius adeūdi competēs ex illa tranſ-
miſſione non durat niſi anno.ꝛ ſic pōdera ꝙ iſta gl.relata ad
tex.aperte dicit ſm Bal.Chriſto.de caſtel.Raph.Cu.ꝛ Alex.
hic ꝙ habens ſubſtitutū vulgarem tranſmittit ius deliberan-
8 di.†ꝛ ſic ſubſtitutus non impedit trāſmiſſionē ex iure delibe-
randi.ꝛ ad hoc iſta gl.eſt tenenda menti:q2 tenet illud ꝙ vult
Barto.in l.j.in princ.ff.de vulga.ꝛ pupil.in iiij.q.principali.in
primo effectu.ꝛ dixi.ſ.in tex.Item iſtam gl.ponderat Bar.in
rubrica.ſ.e.in ij.q.ꝙ hereditas eſt de iure ciuili.ꝛ nō bn̄ pōde
rat:q2 iſta gl.non loquiť de hereditate,ſed de aditione heredi-
tatis,quā dicit eſſe de iure ciuili,ſꝫ aliud eſt hr̄ditas,aliud adi
9 tio hereditatis,†vt declarat Bar.in rub.in j.q.ſ.e.Quantum
ad principalem concluſionē gl.ꝙ iuri adeundi preſcribiť xxx.
annis,idem tenent communiter doc.antiqui ꝛ Mod.hic glo.
ꝛ doc.in l.vnica.C.quādo nō peten.par.ꝛ gl.in l.cū in antiquori
bus.C.de iure delib.Bar.in l.vnica.ff.de conditio.ex lege.ꝛ in
l.filio preterito.ꝛ ibi Pau.de ca.ꝛ mo.ff.de iniuſto rup.Paul.
de caſt.in l.ſi quis ſuus.ff.de iure delib.ꝛ iſta eſt cōis opinio vt
etiam dicunt Raph.cu.ꝛ Alex.hic.Bal.in l.lꝫ.in iij.q.C.de iu.
10 deli.Alex.in d.l.vnica.C.qn̄ non pet.par.†Pro iſta cōi ſnīa fa
cit:q2 adire hereditatem eſt ius non aūt facultas mera:vt pro
bat clare tex.in l.ſi mater.i gl.in verbo ius adeunde heredita-
tis.ꝛ ibi Pau.de ca.ꝛ Mod.ad hoc notāt.C.de inſti.ꝛ ſubſt.ꝛ
declarat Bar.in l.is poteſt.ī.e.Et per hoc videntur tolli fun-
11 damēta tenentium ꝯtrium.†Secundo ſicut iuri offerēdi pre-
ſcribitur xxx.annis.l.in bello.§.ſi quis ſeruum.ff.de capti.ꝛ l.
cum notiſſimi.§.eodē iure.C.de preſcr.xxx.an.ita iuri adeūdi.
Tertio ꝛ fortius facit q2 ſi ius radicatū reale, ꝛ ꝑſonale pre-
ſcribatur xxx.annis l.ſicut.ꝛ l.oēs.C.de preſcr.xxx.an.ergo for
12 tius †ius adeūdi,ꝙ non eſt radicatum nec d̄r eſſe in bonis no
ſtris anteꝙ̄ adeatur.l.p̄tia rerū.in verſi.eſt eīm abſurdū.ff.ad l.
fal.quam ad hoc reputat ſingularē Bal.in l.ij.in fi.C.de iur.ꝛ
fac.igno.Contrariam opinionem tꝫ Sal.hic poſt patruū ſuū
Richardū de Saliceto.idē Sal.in d.l.licet.C.de iur.delib.qui
tenent,ꝙ ſi poſſet dari,ꝙ hr̄s viueret mille annis,poſſet i mil
leſimo anno adire hereditatē,mouenť:q2 ius adeūdi videť eſſe
quedam facultas conſiſtens in ſolo animo.l.ſi auia.C.de iure
deli.ꝛ l.pro herede in prin.ī.e.ergo videtur ꝙ nō poſſit preſcri
bi cū ſoli facultati non preſcribať vt facultati itinerādi.l.viā
publicam.ff.de via publica.Confirmatur vltra eos , nam ius
13 †adeundi cadit in ſeruum.l.cum proponas.C.de here.inſtit.ꝛ
l.acquiritur.in prin.ff.de acq.re.do.ſed ſi eſſet ius inductū a iu
re ciuili,vt dicit gl.non caderet in ſeruo.l.qđ attinet.ff.de reg.
iur.Sed ad hoc vltimum reſponde,ꝙ aditio hereditatis non
cadit ſimpliciter in ſeruo,ſed ita demū ſi precedat iuſſus dn̄i,
ꝛ nō aliter.l.q̄ in aliena.in prin.ꝛ in l.ſi q̄s mihi bona.§.iuſſus.
14 ī.eod.Scđo mouenť nam† ſine poſſeſſione non pōt procedere
vſuſcapio.l.ſine poſſeſſione.ff.de vſuſc.ꝛ l.ſine poſſeſſiōe.de reg.
iu.in vj.ꝛ ſic poſſidēti nō p̄ſcribiť.l.ij.C.com.de vſuſ.ſed aditio
hr̄ditatis cōſiſtit in animo ꝛ motum animi mei, nemo aliꝰ poſ
ſidet,cū ergo ego heres poſſideam animi mei motum:ꝛ ſic aliꝰ
eum poſſidere non poſſit:ergo ſine poſſeſſione non pōt preſcri
bi.Sed ad iſta rn̄dent Imo.Lu.Alex.ꝛ alij:ꝛ ego plenius re-
15 ſpondebo.†Non obſtat ergo primo,ꝙ ius adeūdi dicatur eſſe
quedam facultas:q2 dico ꝙ imo eſt ius.per d.l.ſi mater.in fin.
C.de inſti.ꝛ ſubſt.Scđo dato ꝙ eſſet facultas:eſt tn̄ talis fa-
cultas ꝙ ꝑ eius exercitium acquiriť ius deducibile in iudicio:
ideo vr̄ poſſe preſcribi ſicut preſcribiť iuri offerendi.ſed in d.l.
viam publicam.de ducendo illam facultatē itinerandi ad exer
citium,nō oritur aliquod ius,ꝛ ſic illa eſt mera facultas:ideo
ei non pōt preſcribi,vt ibi.Et ad iſtud probandum, qđ mira
facultas deducibilis in iudicio poſſit preſcribi. Are.hic que-
dam alia iura adducit vt hic per eum.Tertio ꝛ planius reſpō
de ſm Bal.in d.l.lꝫ.in iij.q.quem ſequuntur Rapha.Cu.Are.
16 hic †qđ facultati publice non pōt preſcribi,vt ibi,ſed faculta-
ti priuate:ꝛ que competit iure priuato ꝛ proprio bene poteſt
preſcribi.l.ſi.ff.de vſuſca.ꝛ l.ſi quidam.ff.de diuer.temp.preſc.
¶ Non obſt.ſm qđ quis non pōt poſſidere animo heredis:q2
lꝫ iſtud ſit verum:poteſt tamen poſſidere res hereditarias ꝑ-
pter quas ſi inſtitutus non adit intra triginta annos videtur
preſcribi iuri adeundi ſicut etiam creditor poſſidēdo rē obli-
gatam preſcribit iuri offerendi:quāuis illud ius offerendi nō
poſſideat.d.l.cum notiſſimi.§.eod.iure.ꝛ d.l.in bello.§.ſi quis
17 ſeruum.¶ †Preterea ius adeundi eſt qđ incorporale.inſt.de
re.corpo.ꝛ incorpo.in prin.ꝛ incorporalia quaſi poſſidentur.l.
iij.in prin.ff.de acq.poſſ.ſed in iſtis iuribus incorporalibꝰ ſuf-
ficit negligētia exercitij.l.ſequitur.§.ſi viam,ff.de vſucap.l.j.ꝛ
ij.C.de ſerui.ꝛ aqua.ꝛ l.corruptionem.C.de vſufr.ſtat ergo cō
cluſio gl.ꝛ cōis qđ iuri adeūdi p̄preſcribitur xxx.annis.¶ Li-
mita iſtam concluſionem in vno caſu notabili in quo iuri ad-
eundi non poterit preſcribi minori tempore lx.annorū quē po
18 nit notabiliter Bal.in l.licet.in iiij.q.C.de iure deli.†vꝫ in fi-
lio vel filia cui delata eſt hereditas matris ex teſtamento ꝛ cui
etiā ab inteſtato debuiſſet ſuccedere.Nā ſi non adiuit ex teſta-
mēto intra xxx.annos poterit intra alios xxx.annos ab iteſta
to adire q2 deficiēte cā teſtāti,īcipit de nouo naſci cā īteſtati:
cui nō eſt p̄ſcriptū:ꝛ cū Bal.trāſeūt Sali.ꝛ alij ibi,ſequiť etiā
Pau.de

Pau.ď ca.h reputãs mirabile.⁊ dicit ꝙ ſemel habuit iſtũ ca-
ſum de facto:imo fortiꝰ refert Bal.in d.l.licet.in iiij.q.ꝯſuluiſ-
ſe Bar.qď etiam ſi ab inteſtato ſteterit per xxx.annos,⁊ ſic ſit
excluſus a primo capite liberorũ,habebit alios xxx.annos ex
19 ſcďo capite generali legitimorũ:†q ſicut ſe habet annꝰ de iu
re ꝑtorio p capita.l.j.§.ſed videndũ.ff.de ſucceſ.edi.ita ſe ha-
bẽt xxx.anni de iure ciuili.Adde ꝙ ita ꝯſuluit Bar.lꝫ ſcribẽ-
tes nec hic nec ibi in ſpecie referãt in ꝯſilio ſuo cxxix.lib.j.qď
incipit qdã habuit vxorẽ ꝓ qua cõfeſſus eſt ſe habuiſſe dotẽ.
in ſcďo dubio.⁊ ibi Bar.defendit quãdam mulierẽ q̃ ſteterat
xxx.annis ꝙ nõ petierat hereditatẽ matris.nec dotẽ ſuã.⁊ di-
cit Bal.in d.l.licet.ꝙ iſta dicta ſunt multũ memorie cõmendã
da,⁊ ſunt vtilia filijs in ſucceſſiõe parentũ. Et ſequũť An.P.
de ca.⁊ Alex.ibi quãuis contrariũ ibi teneat Sali.per aliqua
debilia quib.reſpondet Alex.hic.⁊ ibi ⁊ in cõſilijs ſtatim alle-
gãdis.Idẽ cũ Bar.⁊ Bal.tenẽt Rapha.cu.Alex.⁊ latiꝰ Are.
hic.⁊ dicit Alex.ꝙ illa deciſio Bal. eſt peregrina, ⁊ ſingula-
ris:⁊ pro ea bis cõſuluit.Adde ꝙ ita cõſuluit Alex in ꝯſ.lxx-
xix.ſcďi voluminis: quod incipit viſo puncto ⁊ inſtrumẽtis ⁊
in conſi.ſequẽti ꝙ incipit in cauſa ⁊ lite vertẽte corã arbitris.
¶ No.diligẽter iſtas deciſiones, q recolo ſepe eas vidiſſe in
20 facto.¶ †Maius,⁊ difficilius dubiũ eſt quid in iure immiſ-
cendi ꝙ cõpetit ſuis heredibꝰ,an tollať xxx.annis.⁊ ſic an exi
ſtẽtie ſui heredis ꝑſcribať lõgiſſimo tpe xxx.annorũ.eſt qõ val
de dubia.⁊ eſſet ꝓ amico.gl.in d.l.licet.tꝫ ꝙ ſic.dum dixit,ſecꝰ,
ſi longiſſimo tẽpore,⁊ ſequunť Bal.⁊ Ang.ibi.idẽ ſimpliciter
tꝫ Bald.in l.filio preterito.ff.de iniuſto rupt. vbi dicit,ꝙ iuri
adeundi.vel immiſcendi de iure ciuili preſcribiť xxx.annis.idẽ
ibi tꝫ Pau.de ca.⁊ in l.ſi quis ſuꝰ.ff.de iure delibe. Bal.in ꝯſi.
xij.prime partis ꝙ incipit qdã do.Mattheꝰ deceſſit,ꝙ eſt du
21 plicatũ in cõſi.cccxcvj.quinti voluminis. ¶ †Pro iſta parte
facit q licet filius ſit ſuus ⁊ neceſſarius heres,⁊ incontinenti
mortuo patre cẽſeať eſſe heres.l.j.§.qui ſunt in poteſtate cũ ſi
milibꝰ.ff.ſi quis omiſ.cauſa teſta.tũ q habet beneficiũ abſti-
nendi inductũ a ꝑtore.§.ſꝫ his ꝑmittit pretor. Inſti. de here.
quali.⁊ diffe.⁊ l.neceſſarijs.ĵ.eo.Ideo eſt dare mediũ ĩter mor
tẽ patris ⁊ immixtionem in ſuo herede vt late probat Bar.in
l.ſi.ff.de cõdi.inſti.ergo põt preſcribi.⁊ ꝑ hoc tolliť illud in quo
dubitauit Lud.Ro.h,ꝙ cũ filiꝰ ſit ſuꝰ,⁊ neceſſariꝰ,in ſuo nõ
22 eſt dare hereditatẽ iacentẽ†put eſt gl.reputa. ſingularis in.l.
cũ hereditas.⁊ ibi Cy.⁊ Bal. C.depoſiti. ergo nõ videť poſſe
preſcribi,nec etiã tolli illud ꝙ nõ eſt, nam reſpõdetur ꝙ lꝫ in
ſuo non poſſit preſcribi ius adeũdi ꝙ non eſt,tũ poteſt ꝑſcri-
bi ius immiſcẽdi ex quo filius participiat cõmoda, ⁊ incõmo
da hereditatis vt habeť i.l.neceſſarijs.ĵ.eo.⁊ ꝓpterea ďt magi
ſtraliter Bar.in rub.ꝫ.e.in vlt.q.ꝙ cũ ſuꝰ habeat beneficium
abſtinẽdi ad hoc,vt in effectu dicať heres,eſt neceſſe,ꝙ actua
liter ſe immiſceat hrďitati paterne ⁊ iſtď põt ꝑſcribi. ¶ Pro
iſta parte Bal.in preallegato cõſi. xij. prime partis.dicit ꝙ lꝫ
iſte paſſus vtrũ iuri immiſcendi ꝑſcribať ſit dubius,tũ conſu-
luit ꝙ ſic.motꝰ ſubtiliter,q lꝫ in filio ſuo, ⁊ neceſſario ĩmixtio
prima legatis fiat in inſtãti ⁊ hoc inceptiue,tũ cõplexiue req-
ritur voluntas,⁊ actus.⁊ iſta ſcďa immixtio,que eſt perfectio
bene põt abſorberi ꝑ ꝑſcriptionẽ lõgiſſimi tpis ſcďm opinio.
gl.⁊ ꝑ notata ĩ.l.lꝫ.C.de iure delibe.Cõtrariã opi. ꝙ exiſtentie
23 ſuitatis,†⁊ ſic iuri immiſcẽdi nõ preſcribať.vř tenere gl.ordi-
naria in l.vnica.C.qñ nõ petẽ.par.ĩ gl.magna. in ſcďo intelle-
ctu,⁊ eam reputat ſingularẽ Alex.hic.⁊ dicit non habere cõ-
ſociã.ſed caue,q idẽ Alex.in d.l.vnica.dicit illã gl.nõ hoc vel
le.q lꝫ gl.ibi dicat,ꝙ ſui ⁊ neceſſarij admittũtur intelliguntť,
perpetuo.ſ.vſqꝫ ad xxx.annos.ꝑut loquiť tex.Inſti.de perpe.
⁊ tẽpo.acti.ibi allegatꝰ ꝑ gl.⁊ iſto mõ declarando illam gl.vi
deretur,ꝙ etiã in ſuo herede ius ſe ĩmiſcẽdi tollať ſpatio xxx.
anno.tũ cum illa gl.in d.l.vnica.intellecta primo modo,vt per
Alex.hic,ꝙ cõtra exiſtẽtiã ſui heredis nũꝙ poſſit preſcribi.
tenuit etiã ibi Bal.ſibi cõtrarius ĩ ver.ſecũde qõni,ſic rñdeo.
Et ibidẽ Ang.⁊ latius Alex.Pau.de ca.in l.ſi.C.de repu.he-
re.Adde,ꝙ idẽ tenet Bar.ſibi contrarius quẽ nemo allegat
in conſ.xiij.quod incipit.Ex facto propoſito plura dubia oriũ
24 tur.circa ſi.†Ego ſemper tenui iſtã ꝑtem,⁊ etiam nũc teneo,
quod iuri immiſcendi nullo vnꝙ tempore preſcribatur etiam
xxx.annis per vnũ fundamentum cui non cadit reſponſũ,quo
fundamento etiã in ſimili vtitur Bar.in l.ſi infanti. C.de iure
delib.⁊ dicit ei nõ poſſe rñderi,⁊ tangit etiã Alex. hic. ⁊ in d.l.
25 vnica.⁊ in d.l.lꝫ.†Nã filius,attento iure ciuili,eſt ſuus, ⁊ ne-
ceſſarius heres velit,nolit.§.ſui.Inſtit.de here. quali. ⁊ diffe.
⁊ ſtatim ipſo iure diciť eſſe immixtus.l.j.§. qui ſunt in poteſta
te.ff.ſi qs om.cauſa teſta.ergo attẽto iure ciuili nõ põt q̃ri de
preſcriptiõe,cũ ſtatim ipſo iure ſit heres,⁊ immixtꝰ. ſꝫ attẽto
iure ꝑtorio videreť ſecꝰ poſſe dici: cũ de iure pretorio habeat
26 beneficiũ abſtinẽdi:vt ſuperius dixi.Sed aduerte, ꝙ† bñficiũ
abſtinendi inductũ a pretore nõ habet locũ,niſi vbi eſt cõmo-
dũ,⁊ vtile filio.ſi ergo põt eſſe damnoſũ filio quod poſſit abſti
nere:tũc ceſſat beneficiũ ꝑtoris.ita dicit tex.melior de iure in
l.ſi filiꝰ qui patri.ff.de vul.⁊ pup.Sꝫ ſi poſſet ꝑſcribi,eſſet dã-
noſum filio:ergo quo ad hoc ceſſat bñficiũ abſtinendi datũ a
ꝑtore:ergo quo ad hoc eſt ſuus,⁊ neceſſariꝰ: ergo impoſſibile
eſt ꝙ vllo vnꝙ tpe preſcribať.ita per hoc teneo, ⁊ cõcludo.tũ
Alex.hic cõcordat iſtas opiniões,ꝙ aut querimꝰ, vtrũ exiſtẽ
tie ſuitatis ꝑſcribať.⁊ dicẽdũ eſt ꝙ nõ:ꝑ gl.in l.vnica.que ſcďm
eum non hꝫ conſociã,⁊ voluit etiam ibi Bar.Ant. querimus
vtrum poſſit preſcribi iuri immiſcendi.⁊ dicendũ eſt ꝙ ſic ꝑ d.
27 l.lꝫ nõ violando cãm.†Iſta cõcordia mihi nõ plꝫ: q eſſet ver
balis,⁊ ſine effectu ꝯ l.ij.in prin.C.cõia de le.⁊ c.cõmiſſa.§.j.de
electio.in vj.q ſi poſſet preſcribi iuri immiſcendi , ita ꝙ filius
non poſſet ampliꝰ ſe immiſcere,inanis,⁊ vana eſſet illa exiſtẽ-
tia ſuitatis,q̃ nõ poteſt ad effectũ deduci per immixtionẽ,vt
ſtatim ꝫ.ꝓxime dixi.allegãdo etiã Bar.ĩ rub.ꝫ.e.ĩ vlt.q. Scďo
q ſi nõ põt preſcribi ſuitati ergo nec immixtioni , q eſt effectꝰ
28 ſuitatis.†q ſi non põt preſcribi cauſe,ergo nec cauſato:q qc
quid eſt cauſa cauſe eſt cauſa cauſati.l.manumiſſiões.⁊ ibi no-
tat Bal.ff.de iuſt.⁊ iur.Tertio ⁊ fortius:q non eſt verũ ꝙ iu
ri,vel facultati immiſcendi poſſit vllo tpe preſcribi per funda
mentum ineuitabile quod ſtatim adduxi cui Alex.non rñdet.
Quarto q gl.in d.l.vnica.quam hic ponderat Alex.non vult
iſtud,prout ipſemet Alex.tenet ⁊ ꝫ.etiã ꝓxime retuli. ¶ Gl.
ſi.in verbo non põt:ponit tres fallentias ad iſtum tex. in qui-
bus inſtitutus,⁊ ſubſtitutus ſimul admittuntur, ⁊ ponit etiã
Bar.nõ recordatus de iſta gl.in l.j.in prin.ff.de vulga. ⁊ pup.
in iiij.q.principali,in primo effectu . in ſi . Prima fallentia eſt
in l.ſi.§.Titiꝰ.in ſi.ff.de vulg.⁊ pup.ſꝫ illa lex nõ eſt ad propo-
ſitũ,⁊ inaduertẽter fuit allegata ꝓ fallentia.ſcďꝫ Albe.de roſ.
⁊ Alex.hic.vñ debuit gl.allegare illã l.ſi.in princ. vbi ponitur
fallentia.⁊ Raph.cu.ibi ad hoc notat:vbi ſeruus duorum do
minorũ fuit inſtitutus heres,⁊ ei datus ſubſtitutꝰ vulgaris q
iuſſu vniꝰ domini adiuit,⁊ iuſſu alteriꝰ repudiauit:tũc admit
titur ſubſtitutꝰ in parte repudiata ſimul cũ ſeruo inſtituto in
alia parte.Scďa fallẽtia eſt in l.ſi paterfa.titiũ.ff.de here. inſt.
⁊ ibi eſt ꝓpter errorẽ teſtatoris ⁊ cõflictũ rationũ,⁊ regularũ
vt ibi.⁊ §.ſi.inſti.de vulg.ſubſti.Tertia fallẽtia fauore legitime
patroni grauati onere in bonis ſuis ꝓprijs.vt poſſit accepta-
re legitimã ſuã,⁊ reliquũ dimittere ſubſtituto,⁊ ſic ſimul con-
currũt inſtitutus,⁊ ſubſtitutus in l.ſi libertus patrono. verſi.
qd ergo.ff.de bo.liber.Idẽ in legitima filij,vt notabiliter dixi
in l.j.ꝫ.e.vltra gl.Eſt alia quarta fallẽtia,quando teſtator inſti
tuit aliquẽ heredem in aliqua parte pure,⁊ in parte ſub cõdi-
tione:demũ deficiente conditione,admittitur ſimul cum inſti
tuto,vt eſt tex.in l.ſi te ſolum.ff.de hered.inſti.⁊ in l.cum heres.
§.ſi.ĵ.eo.⁊ ſic eſt bene expedita iſta lex.

LEX IIII.

1 ☞ Qui pendente conditione hereditatis repudiauit, po-
terit ea exiſtente adire.
2 Clericus non dicitur declinare iuriſdictionem laici ex quo il-
lam non poteſt prorogare.
3 Nolle adire eſt repudiare.

NOLLE. Nota ꝙ qui non põt adire hereditatẽ
non põt eã repudiare. q priuatio pre
ſupponit habitũ.l.decẽ.ff.de ver.obl.⁊ l.remittit.in
ſi.ff.de iureiu.⁊ ſic etiã fictione iuris nõ videť habe
1 re animũ repudiãdi †vt vult iſte tex.in ꝟbo nõ vř.⁊ ſic,ſi aliqs
ſit inſtitutꝰ ſub cõditione,⁊ ea pẽdẽte,repudiauit hereditatẽ,
põt eã poſtea,exiſtẽte ꝯditiõe,adire:q repudiatio non valuit
cũ pẽdente ꝯditiõe,eã adire nõ poſſet,vt ĩ hoc tex.Nõ eñ no-
cet nolle ei,q velle nõ põt.l.ab adminiſtratiõe.⁊ ibi Bal. ad h
2 no.C.ď legat.Et facit iſte tex.ſm Ang.Imo.Lud.⁊ alios†qď
clericꝰ nõ ďr declinare iuriſdictionẽ iudicis laici,ex quo eã nõ
poſſet prorogare ſi velit.c.ſi diligenti.de foro cõp. ⁊ aut.ſtatui
mus.C.de epiſ.⁊ cler . ⁊ ſic non videť incidere in penã ſtatuti
impoſitã ďclinãti iuriſdictionẽ poteſtatis,vt ſit extra ꝓtectio
nẽ cõis.ita tenẽt Bal.⁊ alij in d.l.ab adminiſtratione . per illũ
tex.tũ ſtatutũ diſponẽs,ꝙ qcũqꝫ declinauerit iuriſdictionem
ꝑtãtis.poſſit ĩpune offendi,nõ intelligiť de clerico declinãte.
ita no.Bar.in l.ſi qs ſub cõditiõe.per illũ tex.ff.de cond.inſti.
Bal.in l.ſi.§.in cõputatiõe.in vltimis verbis.C.de iur.delibe.
3 Ant.de But.in c.ꝙ clericis.de foro compe.¶ †Scďo põde-
ra illũ tex.ibi nolle adire.ꝙ nolle adire eſt repudiare,⁊ ſic vide
tur hic eſſe tex.contra illud quod tenẽt Bar.in l.ſi quis ſuus.
de iure deli.vbi tenet Bar.quod ille,qui dicit ſe nolle adire he
reditatẽ,nõ videtur repudiare,niſi cum lapſu anni.ꝑ tex. in l.
filij mater.§.j.ff.ad tertꝫ.vbi filius q dixi ſe nolle eſſe heredem

matris, re integra admittit̃ vſq3 ad annũ: ergo nõ dicit̃ repudiare. ſed Bar. ſibi contrarius ibi tenuit cõtrarium ꝛ melius per illũ tex. qui inevitabiliter ſtringit, q2 ſi dicẽdo, nolo adire, nõ induceret̃ repudiatio, ſequẽs in gradu nõ poſſet adire, cuius ↄ̃riũ vult ibi tex. dum dicit anteꝙ agnatus ſequẽs adierit: ergo eſt ibi tex. ꝙ illa verba nolo adire, inducunt repudiationẽ. Ad idẽ tex. in l. ſi ſeruũ. §. ſi quis ſuus. in verbo retinere hereditatẽ nolle. ĩ. e. de quo pũcto vide late per omnes in l. qui ſe patris. C. vnde libe. in gl. pꝛima. in pꝛin. vbi late diſputant do. poſt gl. an per illa verba, nego me eſſe heredem, vel nolo eſſe heres, vel nolo adire, inducatur repudiatio, ibi plene dixi ꝛ ibi tenui quod ſic, licet articulus ſit diſputabilis.

LEX V.

1 ☞ Muti ꝛ ſurdi differũt a pꝛodigo q2 pꝛimi poſſunt here. adire de p ſe, ſi intellectum habent, pꝛodigus vero non poteſt.
2 Pꝛodigus non poteſt ſe obligare ſine curatoꝛe.
3 Mutus ꝛ ſurdus ſi ſunt capaces intellectus, poſſunt ingredi religionem.
4 Mutus ꝛ ſurd9 ſimul a natura nullũ mr̃imo. pñt contrahere.
5 Notarius qualiter debet ſcribere inſtrumentum de aditione facta per mutum.
6 Notarius quando conficit inſtrumentum de conſenſu muti per nutum, debet ſignum nutus expꝛimere.
7 An ſit credendum dicto notarĳ ſine alĳs teſtibus de conſenſu muti habito per nutum.
8 Quãdo notarius nõ intelligit nutũ muti debet adhibere vicinũ ꝰ cõſanguineũ ꝛ ſcribere in inſtrumento quod fuit certificatus per talem conſanguineum tanquam interpꝛetem.
9 In aditione heredita. non ſufficit ſola voluntas, niſi per factum aut verba declaretur.

MUtum. Mutus, ꝛ ſurd9 etiã a natura, ꝛ pdigus, cui bonis eſt interdictũ, poſſũt hereditatẽ adire. h. d. tota iſta lex ꝛ intelligit Bald. iſtũ tex. ibi natos, id eſt a natiuitate etiã vtroq3 vitio cõiunctos. ſic intelligit iſtũ tex. pcedere etiã in muto, ꝛ ſurdo ſimul a natura. Alĳ nihil tãgunt. ſ3 tu põdera, ꝙ tex. dicit ĩ plurali ita natos. ꝛ ſic qñ iſta vitia erãt diſcreta in diuerſis pſonis, non aũt qñ vn9 ꝛ idẽ eſſet mutus ꝛ ſurdus ſimul a natura: q2 tex. dixiſſet in ſingulari mutũ. ſi ĩtelligeret de vno tm̃: nec tũc pcederet iſte tex. ꝫ Bal. q2 mutus, ꝛ ſurdus ſimul a natura nihil intelligit: ꝛ equiparatur furioſo, ꝛ mente capto ſm̃ Aret. in. l. ſi mutus. ff. ꝺ teſtam. p tex. ĩ l. ſeruo ĩuito. §. ſi pupillo. ĩ fi. §. ad Trebel.
2 † Faciũt q̃ ĩ. ſtatim ſubĳciã. Differũt tamen muti, ꝛ ſurdi a pꝛodigo: q2 pꝛimi poſſunt hereditatez adire per ſe, ſi habẽt intellectu, ſicut poſſunt ꝛ alia facere. l. diſcretis. C. q teſta. face. poſ. ꝛ l. ĳ. ff. de bono. poſ. fur. infan. delata. ꝛ ẽ tex. in l. ſurdi. ff. de manumiſ. vin. Si autẽ non ſunt capaces intellectus: ꝛ tunc nõ poſſunt facere ſine curatoꝛe. l. ſeruo inuito. §. ſi pupillo. ff. ad Treb. vbi ẽ tex. ad hoc ſingularis ſ3 Ang. ꝛ Imõ. hic, ꝛ ita ẽt declarat Bar. hic. ꝛ iſtud etiã vult gl. pma hĩc dũ ꝺt, pfectũ eſt em̃ opus ſi intelligat, quid agat. ꝛ ad pbandũ ꝙ muti ꝛ ſurdi quando non ſunt capaces intellectus debeãt regi cõſilio curatoꝛũ, Bar. allegat tria iura, pꝛeſertim l. pꝛimã. in fi. cum l. ſeq. ff. de poſtu. ꝛ melius allegaſſet aliã. l. ſequentẽ ſc3. l. cui eoꝛũ. §. fi. cũ duabus ſequentibus. ff. de poſtul. Sed tu allega tex. planũ, ꝛ expꝛeſſum in. §. furioſi. Inſtitu. de curatoꝛ. S3 pꝛodigus indiſtincte non põt adire ſine curatoꝛe, q2 fingitur non habere intellectum. l. his qui. §. fi. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. iũcta
2 l. is, cui bonis. ff. de verb. obli. † cũ nõ poſſit ſe obligare ſine curatoꝛe, vt ibi. ꝛ adeũdo hereditatẽ ſe obligat creditoꝛibus, ꝛ legatarĳs, cũ quibus videtur quaſi contrahere. l. apud iulianũ. §. fi. ff. ex quib. cau. in poſ. eatur. ſicut nec põt alienare. l. ſi p̃dia. ff. de rebus eoꝛũ. Sed qualiter cognoſcemus quod mut9 ꝛ ſurdus ſint incapaces intellectus vel nõ, tex. in d. l. diſcretis. videtur dicere qꝺ ille dicat̃ capax intellect9 qui demonſtrat voluntatẽ ab extra. nã vult ille tex. quod reputetur falſum teſtamentũ eius cuius volũtas exterius nõ põt apparere. Facit tex. in d. l. ſeruo inuito. §. ſi pupillo. in verbo ſi nutu poſſunt ſignificare.
3 Itẽ adde ꝙ † mutus ꝛ ſurdus ſi ſunt capaces intellect9 pñt ĩgredi religionẽ. l. vbi nõ voce. ꝛ ibi Dy. notat ad hoc. ff. de re. iu. Ang. ꝛ Imo. hic. Sic etiã poſſunt cõtrahere matrimoniũ. vt eſt tex. in c. cũ apud. de ſponſ. ꝛ in. l. mutus. ff. de iure dot. Niſi eſſet mutus ꝛ ſurdus ſimul a natura: q2 tũc non poteſt intrare religionẽ cum ipſo ingreſſu ſe ꝛ ſua dedicet monaſterio ſecũdũ Ang. in d. l. diſcretis. in lectura floꝛẽtina, qui dicit ꝙ iſtam
4 qõnẽ habuit de facto Peruſĳ, ꝛ quod remãſit indeciſa. ſed ꝙ mutus ꝛ ſurdus ſimul a natura nullum matrimonium contrahere poſſunt, nec carnale, nec ſpirituale, tenẽt Bal. Ful. ꝛ Luro. in d. l. diſcretis. Bal. Ang. ꝛ Mod. in l. ex facto. ĩ pꝛin. ff. de vulg. ꝛ pup. Cano. in d. c. cũ apud. Nũquid autem mut9 poſſit eſſe compater in baptiſmo, ponunt Ioan. an. ꝛ Gemi. in c. i. in pꝛin. de cogna. ſpi. in vj. Archidia. de cõſecra. diſt. iiij. in c. paruuli.
5 ¶ † Sed qualiter notarius debẽt ſcribere inſtrumẽtũ de aditione hereditatis facta p mutum, ꝛ qualiter habeãt deponere teſtes quando non eſſet factũ inſtrumẽtum, diſtinguit notabiliter Bar. vt hic per eũ. cũ quo tranſeũt Ang. Imo. Rap. cu. ꝛ Pau. de ca. hic. Adde Bar. in l. j. §. fi. ff. de ver. obli. ꝛ in l. nutu. ff. de leg. iij. Bal. in d. l. diſcretis. ad fin. Ang. in l. item q2.
6 ff. de pactis. ꝛ in l. ex facto. in pꝛin. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ † Secundo adde inquantum Bart. in pꝛimo membꝛo concludit, ꝙ ſi notarius p ſe intelligit nutũ muti: puta q2 ſit eius conſanguineus, vel diu ſecum fuerit conuerſatus, poteſt ſecure ſcribere qualiter talis mutus nutu adiuit hereditatem per d. l. nutu. ꝛ ſufficit quod ſcribat effectum, nõ autem debet ſcribere omnia verba ꝛ omnes actus l. ſciendum. ff. de verb. obl. ꝛ ſic nõ eſt neceſſe, ꝙ notarius dicat per talẽ nutum in ſpecie: licet Bal. hic velit, ꝙ notarius debeat expꝛimere qualitatẽ nutus. ꝛ hoc videtur tutius ſm̃ Raph. cu. hic. Adde Bal. in l. mutũ. in pꝛin.
7 ff. de pcu. vbi tenet, qꝺ † quando notarius cõficit inſtrumentũ de ↄſenſu muti per nutum, debet ſignũ nutus expꝛimere: ſicut ꝺbet ꝙ ſcribat voces ita opoꝛtet, ꝙ ſcribat ſigna alias nõ crederet̃ inſtrõ ſ3 eũ ꝛ bene: qñ aũt credi debeat dicto ſolius notarĳ ſine alĳs teſtibus inſtant multum Alexã. ꝛ Are. hic ꝛ tenent cõtra Bar. ꝛ eſt materia, que tangit̃ per Bar. ꝛ oẽs in. l. j. §. fi. p illũ tex. ff. de verb. obli. vbi dixi, q2 notarius nõ adhibetur tũc vt teſtis nec vt ſimplex notarius, ſed tãquã interpꝛes ꝛ tanquã quidã arbitratoꝛ. Tutius tamen eſſet ꝙ vltra notarium ꝛ teſtes adhibiti in inſtrumento habeant notũ nutũ muti ꝛ eius ſigna. vt etiã tenent Ang. ꝛ Are. hic ad quos me re-
8 mitto. ¶ † Io ſcꝺo mẽbꝛo, qñ notari9 nõ intelligit nutũ muti debeat adhibere vicinum, ꝛ cõſanguineũ ꝛ ſcribere in inſtrõ ꝙ certificatus per talem ſuũ conſanguineũ, tanꝙ interpꝛetẽ vidit talem mutũ facientẽ ſigna ꝛ actus, per que hereditatem adire volebat d. l. j. in fi. ff. de ver. obli. ſcꝺm Bar. hic ſm̃ quem ſufficit, ꝙ vnus vicinus vel cõſanguineus adhibeat, cũ ſimus in aditione hereditatis. ꝛ ſic in actu pẽdente a volũtate vni9. l. pꝛo herede. in pꝛin. ꝛ l. gerit. ĩ. e. ꝛ l. ſi auia. ff. de iure delib. Iõ ſufficit conſenſus illius tm̃ adhiberi. l. theopõpus. ff. de dote pꝛelega. notat Ang. §. quod autem. in aut. de non alienan. Alex. ꝛ latius Are. hic.
9 ¶ † In gl. pꝛima. nota, quod in aditione hereditatis non ſufficit ſola voluntas, niſi declaretur per factum, aut verba l. potuit. C. de iure delib. hic ex hac gl. videtur inferri quod ſola voluntas adeundi non obligat in foꝛo conſcientie ex quo non eſt aliter declarata ſecundum Bal. Imo. ꝛ Pau. de caſt. in l. gerit. ĩ. cod. vbi dicetur.

LEX VI.

1 ☞ Exiſtens in aliena poteſtate non poteſt heredi. ſibi delatam ex teſta. vel ab inteſta. adire, ſine iuſſu pꝛecedente illius in cuius poteſtate eſt.
2 Filiuſfamilias adeundo heredi. non pꝛecedente iuſſu patris, non obligat patrem inuitum: ꝛ an ſeipſum. 3.
4 Sola voluntate perficitur votum.
5 Qui non poteſt commodum ſentire, non debet damnum pati.
6 Seruus nihil pꝛopꝛium habere poteſt.
7 Hereditas eſt quid indiuiduum.
8 Iuſſus requiritur in aditione quod pꝛecedat.
9 Diuturnitas tẽpoꝛis facit pſumi ſolennitatem interceſſiſſe.
10 Tempus non eſt modus inducẽdi, nec tollendi obligationẽ.
11 Hodie filiuſf. poteſt adire ſine iuſſu patris, ꝛ obligat ſeipſum.
12 In coꝛrectoꝛĳs non eſt licita extenſio.
13 Iudicium, ꝛ ſententia poſſunt ferri contra inuitum.
14 Lex fi. §. ſinautem. C. de bonis que libe. qualiter intelligatur.
15 Legum coꝛrectio eſt euitanda quantum ſit poſſibile.
16 Hodie licet filius ſit capax acquiſitionis, non tamen eſt capax adminiſtrationis.
17 Filiofami. milite recuſante adire caſtrenſem ſucceſſionem admittitur patre tamen non ignoꝛante.
18 Licet filiuſfa. poſſit hodie, patre recuſante, adire hereditatẽ ſibi delatam: tamen, patre ignoꝛante, non poteſt.
19 Quod non poteſt a pꝛincipio per pꝛocuratoꝛem explicari nõ poteſt poſtea etiam ratificari, q2 iſta ſunt paria ꝛ nu. 20.
21 Aditio non poteſt fieri per pꝛocuratoꝛem.
22 Iſta ſunt pꝛopoꝛtionabilia poſſe aliquid ratificari, ꝛ poſſe a pꝛincipio mandari.
23 Aditio hereditatis eſt de iure ciuili.
24 Aditio hereditatis eſt actus magis ſolennis quam reſtitutio fideicommiſſi. ꝛ nu. 25.
26 Aditio hereditatis non conſiſtit in mera voluntate.
27 Reſtitutio hereditatis poteſt fieri ſolo verbo.
28 Aditio hereditatis eſt actus legitimus.

29 In agnoſcenda bono.poſ.requirūtur duo ſcrilicet iudicis pre ſentia,⁊ agnoſcens bono.poſſeſ.
30 Ratihabitio conſiſtit in ſimplici voluntate.
31 Patientia longi temporis an faciat preſumi bonor.poſſeſ.agnitam congruo tempore,⁊ legitime.⁊ nu.33.
32 Ex poſſeſ.longi tēporis nō preſumitur inſinuatio donatiōis.
34 Ex diuturnitate temporis non preſumitur quod interuenerit authoritate ſuperioris.
35 Non preſumitur ex diuturnitate temporis interueniſſe preſentia conſanguineorum que requiritur in contractibus mulierum ex forma ſtatuti.
36 Ex diuturnitate temporis non preſumitur preſentia iudicis, vel authoritas ſuperioris.
37 Capella diu edificata patiente dioceſano preſumitur edificata epiſcopi authoritate.
38 Clericus qui diu fuit in poſſeſ.beneficij preſumitur ab epiſcopo legitime inſtitutus licet non poſſit probare de titulo.
59 Si clericus poſſedit duas eccleſias longo tēpore patiente ſuperiore preſumitur quod ſit facta vnio illarum licet aliter de vnione probari non poſſit.
40 Qui per decennium ſe geſſit pro notario preſumitur creatus ſolenniter notarius.
41 Si pater fecit vnum actum qui non poteſt fieri citra ius ⁊ nomen heredis filio conſentiente preſumuntur omnia ſolenniter acta illa die ex vno tantum actu.
42 Promiſſio vſurarum per vnam horam facta idem operatur,ꝙ patientia ⁊ preſtatio vſurarum per longum tempus.
43 Si filiofa.ſit delata hereditas,⁊ pater ſe geſſit pro herede voluntate filij videtur ſatiſfactum ſolennitati iuris.
44 Per patiētiā lōgi tpis preſumitur ꝯſtituta ſeruitus etiā diſcontinua, ⁊ quo tēpore poſſit dicta ſeruitus preſcribi.nu. 45.
46 Ex diutina poſſeſ. bene preſumitur actus conſecutiuus ad cauſam precedentem.
47 Etiam cōtra patientem ⁊ negligentem ex longo tempore inducitur preſumptio tituli allegati.
48 Si quis detinet rem tanquam emphyteuta ⁊ pro ea ſoluit debitum canonem preſumitur emphyteuta.
49 Ex patiētia,⁊ ſcientia longi temporis preſumitur directum dominum conſenſiſſe vbi emphyteuta alienauit ius ſuum.
50 Filius qui per decem annos habitauit ſeorſum a patre preſumitur ab eo emancipatus.
51 Si filius emancipatus tenuit longo tempre aliquas res paternas nec apparet quo iure preſumitur pater ei donaſſe.
52 Nemo preſumitur iactare ſuum.
53 Ex coniunctione perſonarum preſertim patris ⁊ filij preſumitur donatio vbi alias non preſumeretur.

Qui in aliena. In aditione filijfa. iuſſus patris ꝑcedēs exigetur.
in bonorū vero poſſeſſiōe ſufficit ratihabitio ſequēs,
⁊ ex diuturnitate tpis preſumitur ſolennitas obſeruata.h.d.
vſqꝫ ad fi.§.is,qui putabat,⁊ habet quatuor dicta. Primo lo
quit̃ ꝺ hereditate ex teſtō delata exiſtēti in aliena ptāte.Scđo
loquit̃ de bonorū poſſeſſiōe. Tertio ꝺ legitima hereditate de
lata filiofa.ab inteſtato in qua erat maior dubitatio: qꝛ vide
batur ꝙ fili⁹ in hereditate legitima matris acquirēda tanꝗ̄
ſibi debita plus poſſet ꝗ̄ in hereditate extranei.Cōtrariū de
cidit̃ in hoc tex.ꝙ idē erit.ſ.ꝙ aditio hereditatis materne fa
cta nō ꝑcedēte iuſſu patris nō valeat.Facit tex. notabilis in
fortiorib.terminis in l. filiuſfa.circa finē tituli, ĩ.eo.qꝛ de iure
iſto fforū,etiā hr̃ditas matris ipſo iure acqrit̃ pr̃i,vt nec mo
mēto remaneat penes filiū p regu.l.placet.ĩ.e. Quarto ponit̃
dictū generale limitās ꝑdicta ĩ quo dū tex.dt ſꝫ ⁊ ſi nō adierit.
ĩtellige.i.adiuiſſe nō aliter cōſtat nā ſi cōſtaret filiū non adiuiſ
ſe hr̃ditatē:nō recurrem⁹ ad ꝑſumptionē ex diuturnitate tpis
1 l.ꝯtinuus.§.cū ita ĩ ſi.ff.de ver.obl. ¶ Nota primo ꝙ,exiſtēs
in aliena ptāte nō pōt hereditatē ſibi delatā ex teſtamēto,vel
ab inteſtato adire ſine iuſſu ꝑcedēte illi⁹,in cui⁹ eſt poteſtate.
⁊ rationē aſſignat tex.ibi ne eri alieno pater obliget̃.Ex qua ra
tiōe infert̃ ꝙ ſi hereditas nullū haberet es alienum.vt puta ſi
eſt hereditas matris,q̃ ꝯſtat ex ſola dote poſſet fili⁹ adire ſine
iuſſu patris,eo qꝛ filius poteſt acquirere patre inuito l.etiā in
uitis.ff.de acqre.rer.do.⁊ l.ſeru⁹ vetātē.ff.de ver.obl.⁊ §.itē ac
quirim⁹.inſtit.p quas pſo.no.acq.⁊ tenet etiā Rapha. cu.hic.
2 ¶ Scđo nota, ꝙ filiuſf.adeundo hr̃ditatē nō precedēte iuſ
ſu patris,nō obligat patrē inuitum : qꝛ non pōt, vt dicitur in
3 tex.† Aliquid aūt obliget ſeipſum tex.nō aperit videt̃, ꝙ ſic qꝛ
filiuſfami.etiā iſto iure obligat̃ ex omni cauſa,⁊ ex omni cōtra
ctu.l.filiuſf.ſecūda.ff.de actio . ⁊ obli.⁊ l.tam ex contractibus.
ff.ꝺ iudi.excepto mutuo,⁊ voto l.ſi qs rē.§.voto.ff.de pollicit.
Et ſit executio ꝯtra ipſum filiuſf.mediante eius captura l.iij.
§.ſed vtrū.⁊ ibi Bar.no.ff.de mino.Bar.in l.ſi filio.ff.ſol.ma
tri.⁊ ĩ tractatu de carcere.in iiij.q.Ang.in l.j.ff de excep.rei iu
dica.cū ergo adeūdo hereditatē dicat̃ quaſi ꝯtrahere.l.apud
Julianū.§.fi.ff.ex q.cau.in poſ.ea.⁊ l.ex maleficijs. §. heres.ff.
de act.⁊ obl.ergo adeūdo dꝫ ſine patre obligari, ſicut obligat̃
in alijs ꝯctib⁹.Bar.hic tenet ꝯtrā: qꝛ aditio hereditatis aſſi
milat̃ voto,cū conſiſtat in ſimplici voluntate declarata per a
liquem actū.vnde ſicut vouēdo nō poteſt filiuſfa. ſe obligare.
d.l.ſi quis rem.§.voto.ita nec adeundo hr̃ditatē. iſtam ratio
nē Bar.impugnāt omnes.Imo.Chriſto.Raph. cu. Pau.de
caſt.⁊ Alexā.hic.Imo.in l.ſeruo inuito.in princ.ff.ad Trebel.
Pau.de caſt.in l.mutum.§.e.Alex.in l.j.C.qui admit. qꝛ nō eſt
bona equiparatio quam facit Bar. de hereditate ad votum:
4 † qꝛ votum ſola voluntate perficitur cū fiat Deo.xvj.q.prima
can.quid ergo.⁊ c.rurſus.q cleri.vel vouen.doc.in c.iij .de vo
to.ſed in aditione hereditatis requirit̃ actus extrinſecus fati
vt no.gl.prima in l.mutum.§.e.Secundo in aditiōe heredita
tis requirit̃ iuſſum patris precedere,vt hic,⁊ d.l.ſi quis mihi
bona.§.iuſſum. Sed in voto emiſſo p filiumfa. ſufficit ꝙ au
thoritas patris ex poſt facto interueniat d.l.ſi quis rem.§.vo
to.ergo nō procedit equiparatio voti ad aditionē hereditat̃.
Aliā rationē aſſignāt Jo.de Imo.Chriſto.de caſtel. Pau.de
caſt.⁊ Alex.hic.⁊ Rapha.fulg.⁊ Alex.in l.j.C. qui admitti.qꝛ
filiuſfa. adeūdo hereditatē ſibi delatā non poteſt ſibi acqui
rere cōmodū ſucceſſiōis,ſed acquirit̃ patri ipſo iure.l.j. in pn.
5 ff.ſi quis a parē.fue.ma.⁊ l.placet. ĩ.eo. † ergo ſuccedit regula
nature,quod q nō pōt cōmodū ſentire non debet etiā obliga
tionē vel incōmodū pati.l.ſecūdū naturā.ff.de reg.iu.⁊ in regu
la qui ſentit onus.de reg.iur.in ſexto.Preſertim propter ma
gnitudinē preiudicij qđ poteſt in hereditate cadere:vnde ꝯue
niens fuit ꝯſenſum paternū debere precedere: ex quo emolu
mentū ipſi patri acquirebat̃.Adde facere tex.in l.acquirit̃.§.j.
6 ff.de acquir.domi.vbi dicit tex.† ꝙ ſeruus nihil propriū habe
re pōt:ideo ſi ſit heres inſtitutus niſi noſtro iuſſu hereditatē
adire nō poteſt.Iſta ratio communiter tenet̃. Mihi autē nul
latenus placet: qꝛ etiā in alijs ꝯtractib⁹ totū cōmodū acquire
bat̃ patri p regulā, Quicqd acqrit fili⁹ in poteſtate.acqrit pa
tri.Inſtit.per quas pſo.no.acqui.in prin.⁊ tū filiuſfa.iſto iure
obligatur ex omni cōtractu preterꝗ̄ mutuo ⁊ voto: ⁊ contra
eū agebat̃ ⁊ fiebat executio d.l.filiuſf.ij.⁊ d.l.tam ex cōtractib.
⁊ poſſet eſſe cōtractus magni ꝑiudicij: ergo regula nature in
7 hoc nihil facit:vnde ergo puto quod vera,⁊ noua ratio ſit: † qꝛ
hereditas eſt qđ indiuiduū l.j.⁊ ij.vbi dixi.§.e.ergo apud vnum
nō pñt eſſe obligatiōes paſſiue,⁊ apud aliū actiue. ꝙ eſſet ſi fi
liuſfa.adeūdo ipſe obligaret̃ cū ſibi cōmodū hereditatis nō q̃
rat̃ ſed patri,vt ꝑdixi.que rō indiuiduitatis nō ceſſat in ꝯcti
bus.Quid aūt ſit hodie per iura.C.an filiuſf.adeūdo heredi
tatē ſibi delatā nō ꝑcedēte iuſſu patris ipſe obliget̃.glo.j.in fi.
tꝫ qđ ſic:quā oēs ſequunt̃. An ſit verū ibi ſubtilit̃ diſputabit̃.
¶ Tertio no.in ver.ſed in bonorū poſſeſſione.differētiā inter
aditionē hereditatis q̃ eſt de iure ciuili,⁊ agnitionē bo.poſſeſ.
8 que eſt de iure ꝑtorio: † qꝛ in aditione hereditatis non ſufficit
ratihabitio ſequēs,ſed requirit̃ iuſſum patris precedere ⁊ d.l.
ſi qs mihi bona.§.iuſſum.ſed in bon.poſſe.ſufficit ratihabitio
ſequen.rationē diuerſitatis videbimus in gl. iiij. in verbo ra
9 tā haberi. ¶ † Quarto ⁊ vltimo nota in ver.ſed ⁊ ſi non adie
rit.ꝙ diuturnitas temporis facit preſumi ſolennitatē inter
ceſſiſſe:⁊ ad hoc quotidie allegat̃ iſte tex.⁊ ſic diuturna poſſeſ
ſio patris facit ꝑſumi aditionē a filiofa. fuiſſe ſolēniter factā
ꝑcedēte iuſſu patris:⁊ ſic ex diuturnitate tpis preſumit̃ ſub
ſtantia aditionis,⁊ etiā ſolennitas.ſic etiā ecōtra filiuſf.ſciēte,
⁊ patiēte patre per lōgū tēpus poſſediſſet,licet de aditiōe fa
cta iuſſu patris precedēte alias nō cōſtaret preceſſiſſe:tū ꝑſu
mit̃ ex illa diuturnitate tpis.tex.eſt in l.ſi filius.C.de peti.here.
Et pōdera ꝙ ex curſu longi tēporis nō inducit̃ aditio heredi
10 tatis: † quia tempus non eſt modus inducendi nec tollendi
obligationē.l.obligationum ferc.§.placet.ff.de actio.⁊ obli.ſꝫ
bū facit ꝑſumi ꝙ ꝑceſſerit obligatio,vt dt tex. hic ibi creden
dus eſt ſcꝫ pſumendū filiū adiuiſſe ſolēnit̃. ideo in practica dꝫ
allegari ꝙ ꝑceſſit iuſſus patris,⁊ ſequuta eſt aditio filij.⁊ iſtā
probat̃ pbādo ꝙ fili⁹ tenuit dicta bona per x.annos patre ꝑ
ſente ⁊ ſciēte ⁊ patiēte vt hic etiā p Bar. Iſte verſ.eſt vtilis ad
multa quotidiana q̃ reſeruo.ĩ.extra gl. ¶ Glo.in verbo.inui
tū.diuidit̃ in duas partes. In prima declarat in quo differat
ſcđm rñſum tex.a primo. In ſcđa remouet vnū contrariū.ſcđa
11 ibi,ſꝫ ſe bū obligat. ¶ † In fi.gl.habes qđ hodie filiuſfa. here
ditatē delatā poteſt adire non precedēte iuſſu patris ⁊ valet
talis aditio,⁊ obligat ipſum filiū licet non patrem: qꝛ cū filiuſ
fa. poſſit hodie adire hereditatē ſibi delatam inuito,⁊ recu
ſante patre:vt l.fi.§.j.⁊ §.ſinautē recuſante.C.de bo.que liber.

ergo fortius patre ignorante ꝑ reg.l.q pōt inuitis.ff.de re.iur.
⁊ l.iiij.§.illud.ff.de fideicō.liber.cū iſta glo.tranſeūt ſimpliciter
Bar.⁊ alij.⁊ ſic iſta lex.q̄ requirit,ꝙ in hereditate delata filio
debeat p̄cedere iuſſus,ſeu voluntas patris,vt eā poſſit adire
eſt hodie correcta ſm Dy.Alb.de Roſ.Pau.de ca.hic.idē qđ
gl.hic tenēt etiā gl.⁊ doc.in l.j.C.qui admitti.gl.in l.fi.ff.qs or-
do in bono.poſſ.ſerue.Bar.⁊ alij in l.ſi quis mihi bona.§.iuſ-
ſum.j.eo.Bar.⁊ alij in d.l.fi.in prin.C.de bo.que libe.⁊ Dyn.⁊
Ang.ſibi ꝯrius in l.filio herede.ff.de leg.j.Et iſta eſt cōis opi-
nio.gloſſarū ⁊ doctorū antiquorū ⁊ Mo. ¶Cōtrarium tꝫ ſo
lus Ang.in d.l.j.in vna lectura.C.q admitti.Motus inter ce-
tera qꝛ d.l.fin.§.ſinautē recuſante.qꝛ regula iuris antiqui,que
hꝫ ꝙ filius non pōt adire hereditatē ſibi delatā niſi precedēte
iuſſu patris,ſolū corrigit in vno caſu qn̄ pater recuſat cōſenti
re:ergo non dꝫ extēdi ad alium caſum, quādo pater ignorat:
12 †cū in correctorijs etiā ex maioritate rōnis non ſit licita extē
ſio ſm gl.⁊ cōiter doc.in aut.quas actiones.C.de ſa.ſan.ec.Itē
aſſumptum gl.⁊ doctorū non eſt ſemper verum,ꝙ illud ꝙ pōt
fieri nobis inuitis poſſit fieri etiā nobis ignorātibus.Nā ha-
bes inſtantiā in l.duo ex tribus.ff.de re iudic.⁊ in l.itē ſi vnus.
§.itē ſi plures.ff.de arbitris.⁊ c.j.eo.tit.in ſexto.¶Secūdo pꝫ
in electionib⁹ prelatorū vbi vocātur ignorātes:⁊ ſic eis igno-
rantibus non pōt fieri electio.⁊ tamen pōt fieri eis preſenti-
13 bus ⁊ inuitis.c.qꝛ propter.⁊ c.ꝙ ſicut.de elec.†Item iudiciū ⁊
ſniā poſſunt ferri cōtra inuitū.l.inter ſtipulātem.§.j.ff.de ver.
obl.⁊ tn̄ nō pn̄t ferri cōtra ignorantē vel abſentē.l.ea.q̄.C.qn̄o
⁊ qn̄ iudex.Iſta fuit opinio peregrina Ang.cōtra oēs:⁊ eius
fundamēta etiā refert Raph.cu.hic:lꝫ de Ang.nō faciat mē-
tionem.Pau.de ca.in d.l.fi.in prin.C.de bo.que lib.truffat᷑ de
iſta opinione Ange.⁊ dt ꝙ Ang.ſomniauit in hoc.Et ad pri-
mum fundamentū Ang.rn̄dent Imo.Alexā.in d.l.ſi qs mihi
bona.§.iuſſum.⁊ idē Alex.in d.l.j.C.qui admitti.ꝙ virtute re-
gule antique parificantis inuitos ⁊ ignorantes.d.l.q pōt inui
tis.etiam in correctorijs licita eſt extenſio de vno caſu ad aliū
parificatum.qꝛ iſta eſt extenſio paſſiua ſm Bar.in l.ij.ff.de le.
j.⁊ in l.Marcellus.in princi.ff.ad Treb.quod vltimum an ſit
verum in correctorijs dixi in predictis locis:⁊ etiā in d.aut.
14 quas actiones.†Tu potes planius reſpōdere ꝙ d.l.fi.§.ſi au
tē recuſante,nō eſt correctoria:ſꝫ ſolū limitatoria regule anti-
que in vno caſu:⁊ in limitatorijs bn̄ licita eſt extenſio ex idēti
tate rōnis ſm Bar.in l.ſi conſtante.in prin.ff.ſolu.matri.in ix.
q.prime partis principalis vbi dixi.⁊ iſtud fortius videret᷑ fa-
cere cōtra Ang.Itē cōtra Ang.facit ſm Raph.Ful.in d.l.j.
C.qui admitti.ꝙ etiā in correctorijs ceſſāte rōne legis corri-
gētis ceſſat ei⁹ diſpoſitio,vt eſt glo.no.in l.j.in prin.⁊ ibi Bar.
no.ff.de legi.tu.Sꝫ ratio,quare olim filiusfa.nō poterat ſolus
efficaciter adire hereditatē nec agnoſcere bonorū poſſeſſionē
erat qꝛ filiusf.erat incapax acquiſitiōis bonorū,qꝛ totū acqui
rebat patri,iō requirebat᷑ iuſſus patris ad talē aditionē vel
agnitionē bō.poſ.Sꝫ cū hodie ꝑ leges nouas Iuſtiniani ſit
ſtatutum ꝙ in aduentitijs filiusfa.acq̄rat ſibi ꝓprietatē.l.j.⁊
ꝑ totū.C.de bo.ma.⁊.§.j.Inſti.ꝑ quas pſo.no.acq.certe hodie
filiusf.dꝫ poſſe adire,⁊ agnoſcere ſine iuſſu patris.cū hodie ſit
capax acq̄ſitionis.⁊ ſic ceſſat ratio legis antique.Quid tenē
dū:ſemper tenui opi.Ange.cōtra oēs ⁊ puto,ꝙ ſit ipſa veri-
tas.⁊ ita tenēdo vitiat᷑ correctio iſti⁹ tex.⁊ d.l.ſi qs mihi bona.
15 §.iuſſum.†⁊ legū correctio euitari dꝫ q̄tū eſt poſſibile.l.p̄cipi-
mus.in fi.C.de appel.c.cū expediat.de elec.in vi.⁊ ꝑ ſubaudi-
tos intellect⁹ nō debet induci legū correctio ſm gl.in.c.cupiē-
tes.§.ꝙ ſi per.xx.de elec.in vj.ad ita tenēdū duo precipue mul
tū me mouēt.Primo vnū cui nūq̄ vidi reale reſpōſum,in quo
equiuocauit Raph.Ful.quē ꝓxime retuli.nā lꝫ in aduētijs fi
liusfa.ſit hodie capax acquiſitiōis quo ad proprietatē ꝓut ar
guebat Ful.pr̄i tn̄ acquirebat᷑ vſuſfructus,⁊ pater erat legiti
16 m⁹ adminiſtrator taliū bonorū.l.j.C.de bono.ma.†⁊.l.fi.§.vbi
autē.⁊.§.filijs aūt.C.de bo.que lib.⁊ ſic licet hodie filius ſit ca
pax acq̄ſitionū,nō tn̄ eſt capax adminiſtrationis vt poſſit ſol⁹
adire niſi patre prius requiſito.Secūdo multū me mouet aliđ
in quo gl.⁊ doc.equiuocāt:qꝛ qn̄ filiusfa.volet adire heredita-
tē ſibi delatā prius interpellauit patrē ꝙ ſibi preſtaret cōſen-
ſum ⁊ pr̄ recuſauit:filius tn̄ fecit id qđ debebat:⁊ tūc pōt ſol⁹
filius adire.ita ꝓprie loquit᷑ tex.in d.§.ſinautē recuſāte.i quo
gl.⁊ doc.ſe fundāt:qꝛ tūc ſtat ꝑ ipſum patrē ꝙ nō cōſentiant.
ar.l.iure ciuili.ff.de cōdi.⁊ demō.q̄ rō ceſſat pr̄e ignorāte ⁊ nō
interpellato.nā ſi fili⁹ poſſet patre ignorāte adire,fruſtratoria
eſſet legitima adminiſtratio,quam lex in hoc cōcedit patri in
bonis aduētitijs filij,vt predixi.Cōfirmatur per tex.in.d.l.fi.
§.ſimilique modo.qui ſequit᷑.§.ſinautē recuſante.vbi dicit᷑ ꝙ fi
liof.recuſante adire ſucceſſionē caſtrēſeꝫ pater admittit᷑.⁊ ita
17 ibi no.Dy.⁊ Bar.†⁊ tn̄ pater nō poſſet adire filio inuito igno
rāte.ergo cōſequētia gloſſarū ⁊ do.nō eſt bōa.Et ſic apparet
nō obſtare regulā ꝓallegatā, ꝙ illđ,qđ pōt fieri nobis inui-
fortius pōt fieri nobis ignorātib⁹.Iſta regula ꝓcedit, vbi eſt
eadē ratio.ſꝫ i ꝓpoſito noſtro eſt rō lōge diuerſa,qꝛ qn̄ fili⁹ re
quiſiuit patrē,vt ſibi ꝯſentiret:⁊ pater recuſat,lex ꝯcedit filio,
ꝙ ſol⁹ poſſit adire quaſi ſupplēdo patris ꝯſenſuꝫ cū ꝑ eū ſte-
18 terit,q̄ ratio ceſſat patre ignorāte.†Per iſta cōcludo ꝯ gloſ.
vbiqꝫ,⁊ doctores ꝙ lꝫ hodie filiusfa.poſſit adire hereditatē ſi
bi delatā patre req̄ſito,⁊ recuſāte ꝯſentire,ꝓut pn̄ctualiter lo
quit᷑ tex.in d.l.fi.§.ſinautē recuſante.ſec⁹ tn̄ eſt,patre ignorāte:
⁊ ſic teneo, ꝙ iſta lex in ꝑma parte,⁊ ſimiles nō ſūt correcte ꝑ
d.l.fi.§.j.⁊ credo ꝙ iſta ſit mera veritas.¶Glo.i v̄bo ratā ha
beri.diuidit᷑ in tres partes.In prima allegat duas cōcordan
tes ad tex.In ſcđa extēdit tex.In tertia aſſignat rōnē diuerſi-
tatis.ſcđa ibi.ſic ⁊ trebellianica.tertia ⁊ vltima:ibi,ſic ⁊ petiꝑt.
In fi.gl.ſi bene aduertis gl.ponit rōnē diuerſitatis, quare in
aditiōe hereditatis debeat p̄cedere iuſſus patris.⁊ ſic nō pt
fieri patre ignorāte.lꝫ poſtea pr̄ ratificaret.ſed in bo.po.⁊ re-
ſtōne hr̄ditatis ſufficit ratihabitio ſequēs,rō eſt ſꝫ gl.vt quē
admodum hr̄ditas nō poteſt adiri per ꝓcuratorem,⁊.l.ꝑ pro
19 curatorem.j.e.ita nec pōt ratificari.†qꝛ illđ,qđ nō pōt a pnci-
pio ꝑ ꝓcuratorez explicari,nō pōt poſtea ēt ratificari,vt ſta-
tim ꝓbabit᷑.ſꝫ bono.po.pōt peti per ꝓcuratorē.l.iij.§.acq̄rere.
ff.de bono.po.Silr̄ reſtō hr̄ditatis p̄t peti ꝑ ꝓcuratorē,vt.l.q
ita.§.j.ff.ad Tre.ꝗ ambe pn̄t ratificari.Idē tenēt Bar.i ſcđo
no.⁊ Alex.hic.⁊ Io.de imo.in.d.l.ſeruo inuito.in princ.lꝫ ad
iſtā gl.nō aduertāt.nec eā allegēt.Noti paria ſunt aliquid a
p̄ncipio ꝑ ꝓcuratorē poſſe explicari.⁊ per ratihabitionē poſ-
20 ſe cōfirmari.†⁊ ſimiliter negatiue, illđ ꝙ nō pōt ꝑ ꝓcuratorē
explicari nō pōt etiā ratificari,qꝛ ſūt inter ſe cōuertibilia.l.fi.
21 C.ad mace.⁊ c.ratihabitionē.de reg.iu.in vj.† Sꝫ aditio non
pōt fieri per ꝓcuratorē ſicut pōt peti bonorū poſſeſſio ⁊ reſti-
tutio hereditatis,ergo nō pōt poſtea ratificari ſicut pn̄t iſte
due vltime.Adde bal.i l.j.i xxix.op.C.q admi.vbi dt, ꝙ iſta ſūt
ꝓportionabilia poſſe aliq̄d ratificari ⁊ poſſe mādari a pnci-
22 pio.†Qꝛ ratificatio quo ad effectū actus aſſumit ſibi naturā
mandati.l.fi.C.māda.⁊ l.fi.ad fi.C.ad mace.ſꝫ hr̄ditas nō pōt
q̄ri ꝑ ꝓcuratorē,ergo nec ratificari.ſec⁹ i reſtōne fideicōmiſſi
⁊ i bonorū poſſeſſiōe.Aliā rationē diuerſitatis aſſignat gl.i l.
23 j.i gl.fi.C.qui admit.†qꝛ aditio hereditatis eſt de iure ciuili,⁊
ſimiliter patria poteſtas.vnde cū filius nō ſit integra perſona
de iure ciuili,iō iuſſus patris debet p̄cedere ad eū integrāduꝫ
ſꝫ bono.poſſeſſio eſt de iure p̄torio naturali equitate introdu
cto ſcđꝫ qđ nō curat᷑ patria poteſtas, vt ꝑ,emācipati.Inſti.de
here.que.ab inte.⁊ ſic filiusfa.reputatur integer.⁊ iſtā rationē
ſimpl̄r ſequit᷑ Sali.hic.Nec obſtat ꝙ reſtitutio fideicōmi.vni
uerſalis ꝑ ſenatuſcō.Treb.ſi de iure ciuili,⁊ tamen poteſt fie-
ri filio vel ſeruo,⁊ ſufficit ꝙ poſtea ratificet᷑ per patrē vel dn̄ꝫ.
l.ſeruo inuito.in prin.ff.ad Treb.⁊ hic in gl.rn̄det Bar.in d.l.
j.defendēdo predictā rationē illius gl.quā dt eſſe multū ſolen
24 nem ⁊ multū notabilē.†ꝙ aditio hereditatis eſt actus magis
ſolēnis cum per eam acquirantur tā iura directa,q̄ reſtitutio
fideicōmiſſi:per quā ſolum acquiruntur iura vtilia.ideo nō
requiritur tāta ſolēnitas.ita etiam dicit Bar.in l.iij.§.acqui-
rere.ff.de bo.poſ.Albe.de Roſa.in d.l.j.Sed caue qꝛ etiam ꝑ
bonorum poſſeſſionem queruntur iura directa.quādo nō eſt
alius futurus heres directo de iure ciuili,neqꝫ re,neqꝫ ſpe.vt
25 magiſtraliter declarat Bar poſt Dy.in l.ij.ff.de bo.po.†Po
tes iūgere ſimul vtranqꝫ rōnē,ꝙ aditio hereditatis eſt đ iure
ciuili:⁊ ita trāſfert iura directa ⁊ ſic eſt actus ſolennior ⁊ po-
tētior:ideo requirit iuſſum patris p̄cedere:q̄ duo ſimul iūcta
ceſſant i bonorū poſſeſſiōe,⁊ reſtitutiōe fideicōmiſſi.Tertiā
rationē diuerſitatis aſſignat Bar.hic q̄ eſt poti⁹ declaratio
ratiōis.gl.i d.l.j.C.qui admit.vt hic per eū.Et cū Bar.tranſit
ſimpliciter Ang.dicēs Bar.in hoc elegāter loq ⁊ pl⁹ nō dicit
Raph.cu.etiā ſimpliciter dicit,ꝙ ſubtilitas Bar.nō ſatiſfa-
cit,⁊ pl⁹ nō dicit Alex.ex alio ſatis leuiter reprobat Barto.
26 †qꝛ aditio hereditatis nō cōſiſtit in mera volūtate imo requi
rit declaratio facti aut v̄bi:ſecūdū gl.in l.mutū.in prin.ſ.eod.
Iō Bar.facit equiparationē voti, ad aditionē hereditatis:
cū tn̄ differāt,vt dici.ſ.in tex.in ſcđo nota.Ego aūt ex alio im
pugno.Bar.qꝛ Bar.vult.ꝙ aditio hereditatis facta per filiū
ideo nō poſſit poſtea ratificari per patrē.qꝛ ibi non reperit᷑ ali
quod factū ſed ſola volūtas:ſed in reſtōne fideicōmiſſi reperit᷑
aliquod factū.ꝙ pōt ratificari:qꝛ aliud negotiū geritur cum
hereditate reſtituente:qꝛ cū eo ſaltem tacite agit᷑, quod ſatiſ-
fiat creditoribus ⁊ legatarijs lꝫ abſentibus,⁊ ſequit᷑ etiā Bal.
27 rub.C.q admit.in viij.q.ad fi.Sꝫ mihi nō placet†qꝛ reſtitutio
hereditatis poteſt fieri ſolo verbo.l.reſtituta.in princip.ff.ad
Tre.⁊ ſic tūc nō eſt aliqđ factū,ꝙ poſſit ratificari.Et ſi dicis,
quod ver

ꝙ verbalis reſtitutio eſt factũ qđ ratificari põt, certe idẽ erit
in aditiõe hereditatis: q̃ requirit declarationẽ facti, aut ꝟbi.
l. ꝓ hr̃de. in prin. ⁊ ibi. Bar. ĩ. eo. gl. in. §. fi. inſti. de here. quali. ⁊
dif. ⁊ gl. in ꝟb. hr̃ditati. in l. multũ. ẽ. e ergo illud factũ declara-
tionis dȝ poſſe ratificari. Quartam rationẽ diuerſitatis aſſi-
28 gnat Bal. q̃ eſt ſatis bona, q2 aditio hr̃ditatis ẽ actꝰ legitimꝰ.
q nõ recipit cõditionẽ, nec põt ſtare ĩ pẽdẽti. l. actus legitimi.
ff. de reg. iur. ⁊ l. fi. ad fi. ff. cõia pred. ſed ſi poſſet ratificari ꝑ pa
trẽ, ſtaret in ſuſpẽſo. bonorũ aũt poſſeſſio, ⁊ reſtitutio heredita
tis nõ ſunt actꝰ legitimi, ideo pñt ſtare in ſuſpẽſo: ⁊ expectare
ratificationẽ patris. Unde trebel. reſtitutio põt fieri ſub cõdi
tiõe. l. ſed ſi ita. ff. ad treb. Et idem ſequunť Raph. cu. Pau. de
ca. Alex. ⁊ Areti. hic. Imo. in d. l. ſeruo inuito. in princ. Raph.
Ful. in l. j. C. qui admitti. ⁊ iſta eſt tolerabilis. Quintã rationẽ
diuerſitatis perſuaſiuã aſſignat Cy. in d. l. j. in j. opp. C. qui ad-
29 mitti. ⁊ ſequuntur Raph. Ful. ⁊ Paul. de ca. ibi. † Nam in bo-
norũ poſſeſſione neceſſario interueniunt duo. ſ. agnoſcens bo
norũ poſſeſſionem. Item preſentia iudicis. l. fi. C. qui admitti.
Similiter in reſtitutione hereditatis inter factũ, ⁊ cõſenſum
reſtituentis, ⁊ eius cui fit reſtitutio, ſed in additione hr̃ditatꝫ
ſufficit ſola voluntas ⁊ animus eius qui adit. vnde ſunt vali-
diora que a duobus vel a pluribus fiunt quã ab vno. l. qui po
teſt. §. ꝙ quis. ff. de reg. iur. Succeſſiue opponit Bar. nã filiuſ
fa. poteſt habere ratũ abſqȝ eo ꝙ procedat iuſſus patris. l. ij. in
30 fi. ff. ſolu. ma. ⁊ l. ſi ſine. §. fi. ff. rẽ ra. ha. † ⁊ tamen ratihabitio cõ
ſiſtit in ſimplici voluntate. l. pomponius ſcribit. ff. de neg. geſt.
⁊ reſpondet qđ obligatio nõ oritur ex ratihabitione, ſed ex ne
gotio prius geſto, qđ ad nos trahitur. per ratihabitionem. l. ſi
pupilli. §. itẽ queritur. ff. de neg. geſt. Ideo in ratihabitiõe non
requiritur conſenſus patris. ſicu pupillꝰ qui nõ põt obligari
ſine authoritate tutoris: tamẽ põt ſolus implere conditionem
per quã purificatur actus. vnde obligatur, vt l. conditionibꝰ
pupillus. in prin. vbi tex. nota. ff. de condi. ⁊ demon. Uel aliter
poteſt reſpondere ſecundũ Alex. qđ in d. l. ij. in fi. ff. ſolu. ma. ⁊
in d. l. ſi ſine. §. ſi. precefſerat volũtas patris: ideo filius põt ha
31 bere ratũ. licet tũc nõ preceſſerit iuſſus patris. ¶ † Extra gl.
redeo ad verſiculũ ſed ⁊ ſi nõ aderit. circa quẽ Bar. tria princi
paliter facit. nã ponit duas extenſiones notabiles ad iſtũ ver
ſiculum. Deinde infert ad qõnẽ primo iſtum verſiculũ loquẽ
tẽ in aditione hereditatis ampliat Bar. ⁊ ceteri ſequũtur, vt
ꝓcedat in agnitione bonorũ poſſeſſionis ſm̃ gl. in l. j. in verbo
ratã. vbi etiã Bar. ⁊ alij cõiter tenẽt. C. qui admitti. q2 patien
tia tãti tꝑis facit ꝑſumi ꝙ oĩa retro fuerũt ſolẽniter acta. ⁊ ſic
ꝙ bonorũ poſſeſſio ſit agnita intra tẽpꝰ cõtrariũ anni, vel cen
tum dierũ iuxta l. bonorũ. ff. rẽ rat. hab. ⁊ cum decreto iudicis
hodie ſaltẽ cũ preſentia iudicis iuxta l. fi. C. qui admit. ¶ Con
trariũ notabiliter tenet Bal. in l. ij. C. de le. here. vbi tenet, qđ
per patiẽtiã lõgi tẽporis nõ probatur bonorũ poſſeſſionẽ le-
gitimã agnitã corã pretore: q2 patiẽtia nõ põt adaptari preto
32 ri. † Et per hoc infert, ꝙ ex poſſeſſiõe lõgi tꝑis nõ ꝑſumať inſi-
nuatio donatiõis facta corã iudice: q2 nihil cõe habet autho
ritas pretoris q̃ requiř in inſinuatiõe cũ poſſeſſiõe. ⁊ patiẽtia.
Item ſi ſtatutum requirit preſentiã duorum conſanguineorũ
in ꝯtractu mulieris nõ preſumereť eorũ intereſſentia ex diutur-
nitate tꝑis. ¶ Fateť tñ Bal. ꝙ ſi filiuſfa. agnouit bonorũ poſ
ſeſſionẽ corã iudice, ⁊ pr̃ paſſus eſt filiũ ꝑ decenniũ poſſidere,
tũc bene preſumi patrẽ d. bo. poſſeſ. ratificaſſe intra tꝑs vtile.
⁊ ita ſubtiliter intelligiť ꝓcedere gl. in d. l. j. C. q admit. Nec ob.
iſta l. ⁊ d. l. ſi filius. C. de peti. here. q2 procedũt in acq. here. vbi
ꝓmiſcua eſt poſſeſſio patris, ac filij ⁊ quaſi vnũ corpꝰ. vñ vno
eorũ poſſidẽte intelligiť alter poſſidere, vt l. fi. ff. de vſufruc. Et
33 ſic cõcludit Bal. ꝙ ex diuturnitate tꝑis in bonorũ poſſeſſione
bene ꝑſumiť legitimitas tꝑis, ꝙ ſit facta cõgruo tꝑe. Et ĩ hoc
ſtat cũ gl. ⁊ doc. in d. l. j. cũ Bar. ⁊ aliis hic, ſed nõ preſumitur
facta in ꝑſentia iudicis ⁊ in hoc cõtradicit ſcribẽtibꝰ, ⁊ ſic tȝ
34 Bal. † ꝙ ex diuturnitate tꝑis nõ ꝑſumiť, ꝙ ĩteruenerit autho
ritas ſuperioris. Et in hoc cũ Bal. tenet etiã Lu. ro. in l. ſcien
dũ. ff. de ver. ob. Alex. in cõſi. xvij. quarti voluminis. ꝙ incipit
viſo inſtrumẽto locationis, ⁊ ibi Alex. dicit non obſtare iſtuȝ
tex. nec d. l. ſi filius, q2 intelliguntť, qñ interuenit ſcientia ⁊ pa-
tientia illius cuius authoritas vel conſenſus. preſumiť, vt hic
ꝑ doc. Sȝ ĩ ꝓpoſito Bal. nõ apparet de ſciẽtia, ⁊ patiẽtia ſu-
35 perioris. ¶ † Adde ĩquãtũ Bal. tenet ꝙ ex diuturnitate tꝑis
nõ preſumať interueniſſe ꝑſentia conſanguineorũ. que requi-
riť in ꝯtractib. mulierũ ex forma ſtatuti. Idẽ etiã tenet Rap.
cu. hic. ⁊ latius Alex. hic. ⁊ ſentiunt Bal. ⁊ Sali. in d. l. ſi filius.
Sed ꝯtrariũ in dicto ſtatuto tenẽt Bal. Ang. ⁊ Imo. ⁊ latius
Are. hic. ⁊ dicit Ang. ꝙ ꝑ iſtũ tex. ſemel defendit Florẽtie inſti
tutionẽ heredis factã per mulierẽ quã nõ conſtabat factã ex
authoritate requiſita a ſtatuto. Nã ex conſilio Alex. fuit capi
tulatũ ⁊ probatũ ꝙ dicta mulier dictã hereditatẽ diu poſſede
rat, ex qua diuturnitate ꝑſumiť, ꝙ interuenerit ſolẽnitas ſta-
tuti. Idẽ etiã tenẽt Bal. Ang. ⁊ Imo. in d. l. ſciendũ. ⁊ Alexã.
ſibi contrarius in cõſ. lxxix. i. volumine. incip. circa primũ quo
queriť. ſ. corã quo dño. Eſſet queſtio ꝓ amico. ſi cõtingeret in
36 facto. ¶ † Scđo principaliter circa illud ꝙ dicit Bal. in d. l. ij.
ꝙ ex diuturnitate tꝑis nõ ꝑſumať preſentia iudicis vel autho
ritas ſuperioris. lȝ cum Bar. teneant Lu. ro. ⁊ Alex. in locis
preallegatis: tñ illud reprehendit do. And. Bar. in repe. ru-
brice. C. qui admitti. eo. q2 in bonorum poſſeſſione olim requi-
rebať decretum iudicis ⁊ ſic ſuperioris: tñ diuturnitate tꝑis pre
ſumunť omnia ſolennitꝰ preceſſiſſe ſm̃ Bar. hic Scđo contra
37 Bal. dicit facere † ꝙ capella diu edificata patiẽte dieceſano nõ
ꝑſumiť edificata ipſo ep̃o authoritãte. ita tȝ Arch. de ꝯſe. di. j.
in c. nemo. Car. Flo. in c. requiſiſti. de teſta. Cano. in c. illud. per
illũ tex. de ꝑſump. ergo voluit, ꝙ ex diuturnitate tꝑis ꝑſumať
interueniſſe authoritas ſuperioris regſita. ¶ Ego ẽt teneo ꝯ
Bal. ex multis ⁊ in cõtrariũ tertio allego illo qđ egregie cõſu
luit Are. in ꝯſi. xxxvj. incip. caſus talis ꝑſupponiť in facto qđ
quidã Cardinalis ⁊c. vbi tȝ quod in teſtamẽto cardinalis cõ-
ditio de antiquo. ꝑſumiť licentiã pape preceſſiſſe. ¶ Quarto
38 in cõtrarium facit, † ꝙ cleric9 vel ꝑlatus q diu fuit in poſſeſſio
ne bñficij vel ꝑlature preſumiť ab ep̃o legitime inſtitutꝰ. lȝ nõ
poſſit ꝓbare de titulo. ita per iſtũ tex. tenẽt Bald. Ang. Imo.
Raph. cu Alex. ⁊ Are. hic idẽ tȝ Bal. in d. l. ſi filius. ꝑ illũ tex.
C. de peti. here. ⁊ in l. ij. C. de ſeruit. ⁊ aqua. in v. q. ad fi. Ponũt
Io. an. ⁊ alij cano. in d. c. illud. de preſum. ita etiam tȝ Bal. in l.
ſiue poſſidetis. C. de proba. ¶ Quinto in ꝯtrarium facit quod
qñ clericus poſſedit duas eccleſias. lõgo tẽpore patiente ſu-
39 periore ꝑſumiť ꝙ † ſit facta vnio illarũ eccleſiarum lȝ aliter de
vniõe ipſa ꝓbari nõ poſſit ſm̃ Pet. de Anch. in cõſi. clxij. ꝙ in
40 cipit. In qõne eccleſie. ad fi. ¶ Sexto in ꝯtrariũ facit, † ꝙ ille qui
ꝑ decẽniũ ſe geſſit ꝓ notario ꝑſumiť creatus ſolẽniter notariꝰ.
ita ſingulariter tȝ Bal. ſub dubio tamẽ forte in l. j. C. de fideic.
⁊ ſic preſumiť creatus tabellio ab imperatore vel eius comi-
te Palatino. no. diligẽter predicta q2 quotidiana ſunt ad pra-
cticã. ¶ Secũdo principaliter iſtũ verſiculũ ampliat Bar. ꝙ
ſi pater fecit vnũ actũ qui nõ põt fieri citra ius, ⁊ nomẽ here-
41 dis filio ꝯſentiẽte. † Puta diſtraxit aliquã rẽ hereditariã: vel
ecõtra filius fecit talẽ actũ ꝯſentiẽte patre, certe ex vno actu
illa die ꝑſumũtur oĩa ſolẽniter acta: ⁊ ſic ꝑſumiť iuſſus patris
ꝑceſſiſſe aditionẽ, ſicut hic ex curſu lõgi tꝑis cũ patiẽtia. Mo
uet Bar. ꝓ illud ꝙ in ſimili voluit gl. nota. ĩ ꝟb. obſtẽdere. l. ij. ĩ
42 fi. C. de do. ꝓmiſ. q̃ tȝ, † ꝙ ꝓmiſſio vſurarũ ꝑ vnã horã facta idẽ
operať ꝙ patiẽtia ⁊ ꝑſtatio vſurarũ ꝑ longũ tẽpus. ſequunť
Raph. cu. Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ ꝓ hoc allegant bonũ tex. in l. fi-
43 lio. C. de in. deli. vbi tex. † ꝙ ſi filiofa. ſit delata hereditas ⁊ pa-
ter ſe geſſit pro herede voluntate filij. ſolẽnitati iuris ſatiſfa-
ctũ videť. ⁊ idẽ per illũ tex. tenent ibi Pau. de ca. ⁊ Alex. Sed
caue q2 ille tex. poſſet euitari: q2 loquiť qñ pater ſe geſſit ꝓ he-
rede: ſȝ nos loquimur ſolũ in vna re hereditaria. Itẽ adde. ꝙ
idẽ Pau. de ca. hic tȝ cõtrarium ꝑ iſtũ tex. in verbo diu poſſe-
dit: vbi pater poſſedit bona hereditaria tanꝗ̃ ſua. ⁊ iſtud non
poterat fieri citra ius, ⁊ nomẽ hr̃dis: ⁊ tñ hoc nõ ſufficit, niſi in
teruenerit diuturnitas tꝑis: ⁊ ſic curſus decẽnij: ſed defenden
do Bar. dic ꝙ iſte tex. nihil facit: q2 loquiť qñ pr̃ nihil facie-
bat ſed ſolũ poſſidebat: ſȝ in caſu Bar. venit ad actũ facti,
q nõ poterat fieri citra ius, ⁊ nomẽ hr̃dis: ⁊ interuenit expſſꝰ
ꝯſenſus filij ĩ illo actu. ꝙ nõ eſt ĩ iſto tex. ergo nõ facit ꝯ Bar.
¶ Tertio Bar. adducit iſtũ tex. pro gloſſis ꝯ ſubtiles vltra mõ
tanos ꝙ ꝑ patientiã lõgi tꝑis, ⁊ ſic x. annorũ eius: q2 qui alle-
gať ſeruitutẽ cõſtituiſſe, preſumať cõſtituta ſeruitus quãuis
44 diſcõtinua, vt itineris, vel vie. † ⁊ ſi aliqs patiať ꝑ x. annos ali-
quẽ tranſire per fundũ ſuum ad fundũ vicinũ illius trãſeũtis
poſt x. annos preſumiť ſeruitus cõſtituta in illo fundo: ⁊ titu-
lus puta vẽditiõis vel ſimilis. ita tȝ gl. in l. ſeruitutes. magna.
in gl. magna. circa fi. ⁊ ibi Bar. ff. de ſerui. gl. in l. cum de in rem
verſo. ⁊ ibi Bar. Rap. Fulg. ⁊ Flo. ff. de vſur. ⁊ gloſ. in l. j. §. fi. ⁊
ibi latiꝰ Bar. ff. de aqua plu. arc. ⁊ glo. in l. ſi qs. diuturno. ff. ſi
45 ſer. ven. † Quãuis talꝫ ſeruitꝰ habẽs cãȝ diſcõtinuã nõ poſſit
ꝑſcribi etiã longiſſimo tꝑe, vt eſt tex. in d. l. ſeruitutes. magna.
mote ſunt ille gl. ꝑ tex. in d. l. cũ de in rẽ verſo. ſȝ vltramõ, ⁊ Cy.
in l. ſi certis annis. C. de pac. tenẽtes ꝯtrium dicũt, quod d. l. cũ
de in rẽ verſo. nihil facit q2 loquiť in faciẽte. ſ. ĩ ſoluẽte vſuras
ꝑ lõgũ tꝑs, ſȝ gloſſe ꝑdicte loquunť in patiẽte ⁊ negligẽte in q̊
eſt minor ꝑſumptio q̃ ꝯ eũ q facit. vnde ꝓ dictis gloſſis Bar.
põderat tex. hic ⁊ ĩ d. l. ſi filius, qui loquunť ĩ patiente. ⁊ gl. in
l. pe C. cõi diui. Sȝ ad iſtũ tex. ⁊ in d. l. ſi filiꝰ. reſpõdent ⁊ bene
Bal. Ang. Imo. Raph. cu. ⁊ Aret. hic, qui tȝ cum vltramon-
tanis, ꝙ in iſto tex. cõſtabat cãȝ ꝑcedere q̃ ordinabat ad acq-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

46 ſitionē: qꝛ erat delata hereditas filio. iō ex diutina poſſeſſiōe, ꝛ patiētia bñ preſumif actus conſecutiuꝰ ad cām predictā: ſecus, vbi nō cōſtat aliquā cām pcedere vt ī dictis gl. Nō obſt. gl. in d.l.pe. qꝛ loquif in diuiſiōe, q̄ nō eſt magni ꝑiudiciū, ꝛ q̄ inducif ex ſola patiētia. l. itaqꝫ. ff. pro ſocio, ſecus in actu ꝑiudiciali ꝛ qui non inducif ex ſola patiētia, vt in terminis dictarū gloſſarū. Tñ idē Bar. in d.l.j.§. deniqꝫ. ff. de aqua plu. arc. ꝛ latius in q̄ōne p eum diſputata incipiēte quedā mulier habens amplum patrimoniū, per plura iura ꝓbat, ꝙ etiā ꝯ patientē ꝛ negligentē ex longo tpe inducatur preſumptio tituli allegati.

47 †Et pro iſta opinione eſt tex. melioꝛ de iure cui non pōt bñ ridere ſine violētia aut ſubauditione litere, in d.l.j.§.fi.ff. de aqua plu. arc. in ver. vt vbi ſeruitus nō inuenif impoſita, ꝙ diu vſus eſt ſeruitute, neqꝫ vi, neqꝫ clam, neqꝫ pcario habuiſſe lōga conſuetudine velut iure impoſitā ſeruitutē videaf. Et iſtā opinionē teneas. Et dicit Imo. hic. in fi. ꝙ lꝫ in puncto iuris verioꝛ ſit opinio Bal. ꝛ vltramon. tñ in practica ſeruaref opi. gloſſarū ꝛ Bar. propter eoꝛum authoꝛitatem, ꝛ qꝛ eam doct. cōiter ſequunf. Pau. de ca. hic, lꝫ arguat ꝯ Bar. tñ ī fine dicit, ꝙ opinio Bar. ſibi plꝫ propter authoꝛitatem illarum glo. Et ſequif etiam Chꝛiſto. de caſtel. hic. idem tenent gl. ꝛ doc. in c. ꝑuenit. de cenſi. ꝛ ibi late foꝛtificat An. de bu. in repe. Idem Bal. in l.j. in vij. q. C. qui admit. Et dicit Io. de Imo. in d.l.j.§.fi.ff. de aqua plu. arc. ꝙ ab iſta opi. quā ſequif glo. non eſſet in iudicādo recedēdum. Et iſtā dicit eſſe cōem opinionē apud Legiſtas, ꝛ canoni. Pau. de ca. in d.l. ſeruitutes. Flo. in d.l. cū de in rē verſo. eā etiā, cum ſit cōis, tꝫ Alex. in conſil. lxix. v. vol. qḋ incipit, circa pꝛimum dubium videref pꝛima conſideratione dicēdū. ꝛ in conſi. cxj. iiij. volu. qḋ incipit viſo ꝛ diligenter conſiderato thematē. eā etiam tenet Alex. hic cum limitatione Raph. cu. ꝛ Lud. Ro. quando apparet, ꝙ ille vſus fuiſſet tanꝗ̄ ex cauſa ſeruitutis ſibi debite aduerſario hoc ſciente, ꝛ patiente: alias non pꝛocederet, ſi ſimpliciter de vſu pꝛobaref ꝛ ita concoꝛdātur pꝛedicte opiniones, ꝛ ita etiam tenet Salic. in d.l. ſi certis

48 annis. ꝛ ibidem Alexan. ¶ †Ultra Bar. per iſtum ſolennem verſic. dicunt Bald. Ang. Imo. Alexā. ꝛ Are. quod ſi aliquis diu tenuit rem tanquam emphyteuta: ꝛ pro ea ſoluit debitum canonē, pꝛeſumif emphyteuta, ꝛ ſolenniter inueſtitus, lꝫ non poſſit oſtendere inueſtiturā vel inſtrumētum emphyteuticū, ꝛ idē in eo, qui decē annis tanꝗ̄ vaſallus poſſedit caſtrū, pꝛeſumif vaſallus, ꝛ inueſtitus de feudo. ꝛ ita tꝫ glo. in l.ij. in glo. magna. vbi plene dixi. C. de emphy. Bar. in l.iij.§. ex contrario. ff. de acqui. poſ. ꝛ in l. litibus. C. de agri. ꝛ cenſi. li. xj. Bal. in d.l. ſi certis annis. C. ḋ pac. ꝛ ī l.j. ff. de re. diui. ꝛ in l.j. C. de fidei. ꝛ cum in eccleſia ſutrina. ad fi. de cau. poſſ. ꝛ pꝛopꝛie. Sal. in d.l. cum de in rē verſo. in vj. q. Ang. ꝛ Mod. in l. pꝛetoꝛ. in pꝛi.

49 ff. ḋ eden. ꝛ eſt bonus tex. in c.j. qual. olim feu. pote. alie. † Adḋ ſimiliter quod vbi emphyteuta alienauit ius ſuum: tunc ex ſcientia, vel patientia longi tempoꝛis pꝛeſumitur directū dominum conſenſiſſe. ita per pꝛedicta notabiliter cōſuluit Alex. in gſi. cxj. quarti voluminis. incipiente viſo, ꝛ diligenter conſiderato themate. Item qꝛ ſm eum non eſt multū pꝛeiudiciale directo dño pſumere talē conſenſum cū ſaluum ſibi remaneat ius directi dñij, ꝛ foꝛte alibi ī ſpecie nō inuenies iſtud vltimū.

50 Scḋo adde, ꝙ filius q p x. annos habitauit ſeoꝛſum a patre pꝛeſumitur ab eo emācipatꝰ ſi hoc alleget. l.j. C. de pat. poteſt. ꝛ l. poſt moꝛtē. ꝛ ibi Bal. ad fi. ff. de adop. ꝛ no. idē Bal. in. l.ij. C. ſi aduer. rē iud. ꝙ quis ex longa poſſeſſione rerū non pꝛeſumif emancipatio filij. l.ij. ꝛ ibi Bal. ad hoc no. C. de pa. pote. Tertio adde ꝙ ſi filius, moꝛtuo patre, dicat certū fundū ſibi fuiſſe a patre donatū, eo qꝛ p decenniū viuo patre, ꝛ patiente eum poſſedit de fructibus ꝓ libito volūtatis diſponēdo, certe hoc

51 nō ꝓbaf donatio. †Ita ſingulariter tꝫ Sal. in l. filie cuiꝰ. in ij. q. C. fa. erc. Adde facere, qḋ ſi filius emācipatus lōgo tpe tenuit aliquas res paternas, nec apparet quo iure, pater pſumif ei donaſſe. Ita tꝫ Alb. ḋ roſa. hic p multa iura. ſ. per l. cum opoꝛtet. §. ſin autē res. C. de bo. q̄ li. ꝛ l. ꝓcula. ff. de ꝓba. ꝛ l. ſi filius. C. de peti. he. ꝛ d.l. cum de in rē vſo. ꝛ l. cū quidā. §. diuus. ff. de vſur. ꝛ l. cū poſt diuoꝛtiū. in pꝛi. ff. de iur. do. Sed tu caue, qꝛ qñ qs pretēdit titulo donationis, certe eū non ꝓbet etiā ex

52 pꝛeſtatione decēnali. †Ergo minus ex ſola patiētia lōgi tpis, cū habeat pꝛeſumptionē iuris in ꝯtrium, cū nemo pꝛeſumatur donare, ꝛ ſic iactare ſuū. l. cū de indebito. ff. de ꝓba. ita no. limitat Bal. in l.ij. C. ne de ſta. defun. per gl. in l. ſolēt. §. fi. ff. de of. pꝛocō. ꝛ leg. Aliqd Sal. in d.l. ſi certis annis. Facit quod vult

53 Bar. i d.l. cū de i rē vſo. ante fi. †Niſi dicas, ꝙ hic ex cōiunctione ꝓꝑtarū ꝯſertim patris ꝛ filij pꝛeſumaf donatio. l. ſi ſeruus. cōis. ff. de do. inter vir. ꝛ vxo. Bar. ī l. q̄ doꝛ. vbi dixi. ff. ſol. ma. concurrente lapſu decennij cum ſcientia ꝛ patientia patris.

1 ¶ Patria poteſtas cauſatur ſolum ex iuſtis nuptijs.

2 Quando voluntas, ꝛ poteſtas ſibi inuicem contrariantur, actus vitiatur.

3 Quando voluntas ꝛ poteſtas ſibi inuicem aduerſantur, nihil poteſt validum explicari.

4 Filius putatiuus etiam inſtitutus contemplatione patris putatiui non tenetur adire eo iubente.

5 Mandatum regulariter finitur moꝛte mandātis, ita etiam ꝛ iuſſus moꝛte iubentis. ꝛ vide nu. 6.

7 Licet heres inſtitutus dubitet, an poſſit acquirere hereditatem ſibi, videtur tamen velle ſibi acquirere ſi faciat acquiſitionem ſponte ꝛ non ad iuſſionem alterius.

8 Sicut erroꝛ impedit conſenſum ita ꝛ dubietas.

9 Errans figit intellectum ſuum in falſo, ſed dubitans eſt equalis inter contrarias poſſeſſiones.

10 Dubitans tenetur inquirere veritatem eius ſuper quo dubitat quod tamen non cadit in errante, vel neſciente.

11 Si pꝛecedat mandatum alicuius de aliquo faciendo, ꝛ facias, licet non expꝛimas te facere nomine illius tamen pꝛeſumitur, quod pꝛo illo, ꝛ nomine illius feceris.

12 Si pꝛocuratoꝛ qui accepit ſpeciale mandatum de emendo pꝛedium vel aliam rem emi non facta mentione de domino, poteſt conueniri actione mandati ad tradendum rem ipſam.

13 In hereditate ꝓfectitia nihil eſt immutatum per iura noua.

14 Inſtitutus ex maioꝛi parte, ſi credat ſe inſtitutum in minoꝛi: ꝛ adeat ex minoꝛi non tenet aditio.

15 Filius adeundo videtur velle id quod iura volunt.

16 Qui credit ſe eſſe in poteſtate alterius ſi adit ex iuſſu illius, nec ſibi nec illi querit, ſi ſine iuſſu. tunc ſibi.

17 Pater non obligatur ratione iuſſus, niſi ſecuta aditione.

§. Si is qui putabat.

Qui iuſſu alteriꝰ adit, pſumif ſolū iubēti velle q̄rere, ſi iuſſum credit valere: ſecꝰ, ſi ſciat inualidū, vel ſi ſine iuſſu adit. h.d. ſꝫ Bar. ꝛ alios. ꝛ eſt cōe ſummariū vl ſic. Nō valet aditio ſi is qui putabat ſe adire ex neceſſitate iuſſus in hoc erret. ſecus ſi nō erret ſed ſciat, aut ſcire debet iuſſum eſſe reuocatum. Item ſecus ſi aditio fiat a dubitante, an ſit filiusf. vel ſui iuris: ꝛ nullus iuſſus pꝛeceſſit. h.d. ſequendo cōia. ꝛ ſunt tres partes ſeu tres caſus. ſecūda ibi quanꝗ̄. tertia ibi, nā ꝛ eum, qui. Et in omnibus iſtis tribus caſibus iſte inſtitutus tempoꝛe aditionis hereditatis erat ſui iuris, ꝛ ſic poterat ſibi acquirere hereditatem, ſed in pꝛimo caſu credebat ſe eſſe in ptāte patris, qui iuſſit eum adire. ꝛ errabat, quia ille nō erat pf verꝰ, ſꝫ putatiuus: vel ſi erat verus pater, erat naturalis tm̄: qꝛ iſte putabat ſe natū ex legitimo matrimonio: cū eſſet natus ex concubina. ꝛ ſic nō erat in poteſtate patris:

1 †cū patria poteſtas ſolū ex iuſtis nuptijs cauſef, vt inſti. de patria pot. in pꝛin. ꝛ l. nam ciuiū. ff. de his qui ſunt ſui. Et in hoc differt a caſu ſequēti, in quo erat natꝰ ex legitimo matrimonio: ꝛ ſic erat in poteſtate veri patris. vñ in pmo caſu iſte inſtitutus credēs ſe eſſe in aliena poteſtate, cū nō eēt, ſi iuſſu illius adiuit hꝛ̄ditatē, nec illi acquirit, qꝛ nō pōt cum ſit omnino extraneus: nec qꝛ pꝛeſumitur hoc voluiſſe. In ſecundo caſu erat verus pater ꝛ iuſſit filio, ꝙ adiret: ſed pater moꝛtuus eſt ante aditionem ꝛ ſic deceſſit poſt iuſſum, ſed ante aditionem poſtea filius ſciens patrem deceſſiſſe adiuit hereditatem, ꝛ eam acquiſiuit ſibi, qꝛ ſcit, aut ſcire debuit per moꝛtē patris iuſſum illius eſſe reuocatū, ꝛ ſic licet olim fuerit in poteſtate patris, ꝛ iuſſus eius interuenerit, tñ qꝛ tēpoꝛe aditiōis pater erat moꝛtuus, ꝛ filius hec ſciebat ꝛ ſic ſe eſſe ſui iuris, ꝛ iuſſum patris ēe finitū. iō adeūdo pſumif velle ſibi querere, ꝛ ita acqrit, ſecꝰ, ſi ignoꝛaret patrē eſſe moꝛtuū, qꝛ tūc eſſet idē ꝙ in pꝛimo caſu. ¶ In tertio caſu, qñ dubitat an ſit in aliena ptāte, vl nō, tñ adit ſine iuſſu illius, tūc qꝛ pꝛeſumif, ꝙ noluerit illi acqrere ſꝫ ſibi, iō ſibi querit, qꝛ licet videaf dubitaſſe ḋ potētia adeūdi, ex quo dubitabat, an eſſet in alterius ptāte tñ ex quo nō interuenit iuſſus illiꝰ de cuiꝰ ptāte dubitabat, ideo adeundo pſumif voluiſſe querere ſibi, vñ ſibi acqrit, ꝛ facit, ſe heredē, ex quo cōcurrit ptās, ꝛ voluntas, lꝫ ignoꝛet ſe poſſe, cōcoꝛdātes

2 ſunt in gl. ꝛ iſta dicta ſunt ſequēdo cōia. ¶† No. pmo ex pma parte tex. ſꝫ Bal. Imo. ꝛ Are. ꝙ qñ volūtas, ꝛ ptās ſibi inuicē ꝯtrariant, vt qꝛ velit ꝙ non poſſit, ꝛ nolit ꝙ poſſit, actꝰ vitiaf. facit l. multū intereſt. C. ſi quis alteri vel ſibi. ꝛ ca. cū ſup

3 abbatia. de offi. dele. Per quē tex. notat ibi Abb. †ꝙ quando volūtas ꝛ poteſtas aduerſantur nihil poteſt validū explicari: ꝛ qꝛ iſte tex. in pꝛima parte pōt intelligi in patre putatiuo, vt

4 dixi ſ. adde †ꝙ filius putatiuꝰ etiā inſtitutus cōtemplatione patris putatiui nō tenef adire hereditatē eo iubēte, quia non eſt mediū habile ad acquirendū alteri. vt l. iuſto. in pꝛin. ff. de vſucap. ſꝫ Bal. in l.j. in ir. q. C. q admitti. vt ibi latius p eum.

5 ¶†Scḋo no. in ſcḋa parte tex. ꝙ ſicut mādatū finif regularit moꝛte

moꝛte

morte mandātis.l.inter cauſas.§.morte.ff.māda.⁊ l.mādatū.
C.e. Late Bar.i l.ij.§.p̄.⁊ ibi Jmo.⁊ aliȷ̄.ff.de dona. Jta ⁊ iuſ
ſus,q debet precedere aditionem hereditatis extinguit̄ morte
6 iubētis,ꝙ no.ꝑ declaratione tituli,qđ iuſſu.ꝙ † iuſſus patris
vel dn̄i de cōtrahendo cū filio vel ſeruo extinguitur morte iu
7 bētis,re integra. ¶ † Tertio nota ex tertia parte ſ3 cōmunē
intellectū ꝙ l3 heres inſtitutus dubitet, an poſſit acquirere
hr̄ditatē ſibi:vr̄ tū velle acquirere ſibi ſi facit acquiſitionē ſpō
te,⁊ nō ad iuſſionē alterius. ¶ Gl.prima magna in ꝟbo ſi is,
q putabat,diuidit in quinq3 partes pncipales. Jn p̄ma diui
dit,⁊ đclarat tex. Jn ſcđa q2 tertiū rūſus tex.videt̄ ɔ̄riari p̄mo:
q2 ibi đ2 valere ibi aditionē. Jn primo dicitur ɔ̄trariū. Jtē in
primo caſu nō acquirit ſibi:⁊ tū poterat acquirere:q2 nō erat
in alteri⁹ poteſtate,ſ3 in tertio caſu bn̄ acquirit ſibi,poſtꝙ po
terat. Jdeo gl.ponit tres intellect⁹,⁊ ſic tres ſolutiōes:ſ3 cōi
ter tenet̄ tertia. Jn tertia parte gl.opponit ɔ̄ diſtinctionē tex.
⁊ ſoluit. Jn quarta per viā limitatiōis remouet aliā oppoſi
tionē. Jn q̄nta reepilogat tres intellectus ſ̄.poſitos in ſcđa
parte ⁊ eos etiā replicat ī.i gl.pe.ſcđa ibi.dic ergo ſm Jo.ter
tia ibi,⁊ forte iō hic ſic diſtinguit̄.quarta ibi,⁊ hec oīa,quinta
⁊ vltima eſt ibi,dic ergo ſi is q putabat. ¶ Jn p̄ma parte ibi
i tertio viuo,vl' mortuo.gl.nō bn̄ đt inquātū đt viuo,ſm. Bal.
Pau.de ca.⁊ alios:q2 ſi pater viuebat,⁊ fili⁹ adiuit đ iuſſu pa
tris,debebit queri ipſi patri:cuius cōtrariū dicitur in tex.vnđ
intelligit̄ iſte tex.in tertia parte ꝙ pr̄ erat mortu⁹. Uel ſaluan
do gl.qn̄ pater viu⁹ fuiſſet naturalis tantū. ¶ Jn ſcđa parte
ibi,dic ergo ſm Jo.no.iſtā differētiā Joā.vt principiū loquat̄
in errāte,finis in dubitāte gl.reprobat ꝑ duo iura. Bar.⁊ cōi
ter aliȷ̄ ſequuntur reprobationē gl.tū Bald.⁊ latius Rap.cu.
ſequunt̄ iſtū primū intellectū Joannis ꝙ in hoc tex.fiat diffe
rentia inter errantē,⁊ dubitantē,⁊ đt Raph.cu. ꝙ iſte intelle
ctus ſemp ſibi placuit.q2 eſt đ mēte tex.⁊ multū amicat̄ litere,
⁊ rn̄det ad l.multū intereſt.allegata in gl.in oppoſitū,ꝙ loq
tur in eo,q adiuit ſine iuſſu.quo caſu acqrit ſibi,ſi veritate in
ſpecta poterat ſibi acqrere ⁊ nō ſit differētia tūc inter erran
tē,⁊ dubitātē vt ibi.ſed hic p̄ceſſerat iuſſus,merito diſtinguit̄
inter errantē,⁊ dubitantē. Ratio diuerſitatis eſt ſ3 Raph.q2
qn̄ adiuit ſine iuſſu.apparet.ꝙ adiuit ſpōte ⁊ ſic ꝙ voluit ſibi
acqrere vt ibi.ſed qn̄ p̄ceſſit iuſſus.tūc eſt differētia,nā ille,qui
errat.⁊ putat ſe eſſe in ptāte ⁊ adit iuſſu precedēte,vr̄ facere,
vt i ſimili đ2.in l.liber homo.ff.de her.inſti.⁊ in l.homo liber.ff.
de acqui.re.do.⁊ tūc nihil valet.vt in p̄mo caſu hui⁹.§.ſ3 qn̄ fi
lius dubitat,an pater eſſet viuus vel mortu⁹,l3 pater pri⁹ iuſ
ſiſſet.tū ſi ādit,nō eſt dicēdū ꝙ faciat ex neceſſitate iuſſus pre
cedētis,q2 expectaret,ꝙ certior efficeret̄.ideo preſumitur ha
bere animū acquirendi ſibi.vt hic in tertio caſu l3 Alex.dicat
non poſſe dari bonā rōnē diuerſitatis,⁊ nō facit mētionē de
iſta ratione quā aſſignat Raph.cu.ad l.fi.C.de cōdi.indeb.al
legatā etiā in gl.in oppoſitū rn̄det Raph.cu.ꝙ loq̄t̄ in caſu di
uerſo. Jtē ſm Bal.hic ibi nō ſuberat vera cā,ſicut hic. Jſtū in
tellectū vltra gl.⁊ ſcribētes reprobat Alex. Q2 ſicut error im
pedit cōſenſu3,ita dubietas.l.ſi.§.ſin autē neſci⁹,⁊ dubitās.C.
8 de furt.at in aditione † reqrit̄ animi ɔ̄ſenſus.l.pro hr̄de.i prin.
⁊ l.gerit.ī.e.⁊ l.ſi auia.C.de iure deliberā.⁊ ita etiā ante eū re
probat Pau.de ca.hic.facit vltra eos,q2 ita parcit̄ dubitāti,
ſicut errāti ⁊ ignorāti ſcđ3 Bal.in l.leges ſacratiſſime. C.de le
gib.ꝙ reputabat no.dignū l3 ꝑ certo iſte prim⁹ intellect⁹ Jo.
multū applaudet litere:⁊ mihi pl3. Et pro eo eſt bon⁹ tex. fa
ciēs iſtā differentiā in l.qui putat.§.pe.⁊ fi.alleg.in gl.ꝑ Joā.
cui ſcribentes nō rn̄dent,⁊ tex. in tertia parte nō đt ꝙ iuſſus
nō p̄ceſſerit,put gl.Bar.⁊ ſcribentes dicūt.imo ex cōtinuatio
ne litere vr̄ dicendū ꝙ etiā in tertio caſu interuenerit iuſſus,ſi
cut in duob⁹ p̄cedētibus. Jtē vr̄ eſſe differentia inter errantē,
⁊ dubitatē,vt eſt etiā tex.ī l.iiȷ̄.§.is q neſcit.ff.de lib.ho.exhib.
9 † Nā errās fingit intellectum ſuum in falſo. ſed dubitans eſt
equalis inter ɔ̄uas poſſeſſiones ſm Bal.in l.j.C.de falſa cau
ſa adiecta leg.vn̄ errās applicat mentē ſuā ad partē falſam,
ſed dubitās nō applicat plus ad vnā partē.ꝙ ad alterā. Jtē
cū hic in ver.fina.fili⁹ dubitaret an pater q iuſſit,eſſet viu⁹ vl'
mortuus potuit diligēter inquirēdo de facili cert⁹ reddi.l.re
gula.§.ſed facti.in verbo diligēter inquirendo.ff.de iur. ⁊ fact.
igno.vn̄ habet̄ perinde ac ſi certus eſſet,vt ibi ſ3 Bal.in d.l.
ſi.§.j.in ver.vlterius no.C.de fur.per gl.notabilē in l.locus. in
10 verbo mei iuris.ff.de acqui.poſ. † Jtē dubitās tenet̄ inquire
re veritatē eius ſuper quo dubitat ꝙ nō cadit in errante, vel
neſciente ſm Bal.in c.j.§.perſonā vero.ꝑ quos fiat inueſtitu
ra. ¶ Jn ea.gl.ibi vel melius iſtū tertium intellectū gl. ſequnt̄
cōiter Bar.⁊ aliȷ̄.ꝙ principiū loquatur,qn̄ preceſſit iuſſus de
adeūdo:quo caſu preſumit̄ voluiſſe acquirere illi,q iuſſit,⁊ nō
ſibi,ideo nō v3 aditio,ſed finis loquit̄,qn̄ nullus iuſſus p̄ceſſit:

licet in tex.iſtud nō dicatur,tū preſumit̄ animus acquirēdi ſi
bi,⁊ ita potuit acqrere:iō valet aditio per iſtū tex.ſm hunc in
11 tellectū no.diligēter Bar.vnū ꝙ eſt quotidianū,† ꝙ ſi prece
dat mandatū alicu⁹ de aliquo negotio faciēdo,⁊ tu poſtea fa
cis,licet nō exprimas te facere nomine illius:tū preſumit̄,ꝙ
ꝑ illo ⁊ noīe illius feceris,vt hic,cū limitatione de qua hic ꝑ
12 Bar.⁊ iſtud multū no.Aug.⁊ Jmo. † ɔ̄ infideles procurato
res qui,aſſumpto ſpeciali mādato de emendo prediū,vel aliā
rē,poſtea ſub ꝓprio nomine emunt nō facta mentiōe de dn̄o:
nā poſſunt conueniri actione mādati ad tradendū ipſam rē,
ꝙ eſt notandū ſ3 Jmo. ¶ Adde ꝙ aliter vr̄ tenere Bar.in l.
poſt dotē.in ſexta lectura Dy.ff.ſol.ma.vbi plene dixi iō nō re
petā hic,l3 Lud.Alex.⁊ Are.hic ponant,ſed aduerte ꝑ ītel
lectu tex.q2 videret̄.ꝙ iſte §.in prima parte hodie nō proce
dat in hereditate delata filio,⁊ ſic in hereditate aduentitia,qn̄
filius putatiuus fuit inſtitut⁹ nō cōtēplatione patris:q2 licet
pater putatiuus iuſſerit ſibi,ꝙ adiret,tū habuit animum ac
quirēdi proprietatē ſibi ⁊ vſumfructū patri:ideo vr̄,ꝙ ſibi ac
quirat proprietatē.nā ſi non haberet animū acquirēdi ſibi re
pudiaret,⁊ pater adiret,vt l.fi.in prin.⁊ §.j.C.de bo. que lib.⁊
iſtud tāgit ſol⁹ Raph.cu.hic in fi.qui t3 ꝙ iſte.§. hodie ſit cor
13 rect⁹:aliȷ̄ nihil tangunt. ¶ † Tu aduerte,ꝙ in hr̄ditate pro
fectitia adhuc hodie ꝓcederet iſte tex.q2 in ꝓfectitiȷ̄s nihil eſt
immutatū ꝑ iura noua.C.vt.§.j.Jnſti.per quas pſo.no.acqr.
ſolū ergo limitaret̄ hodie iſte §.i hereditate aduētitia.ſi vera
eſſet opinio Raph.cu.nō aūt corrigeret̄. ¶ Scđo aduerte ꝙ
l3 in aduentitȷ̄s filiuſfa.habuerit animū acquirendi ſibi pro
14 prietatē,tamē etiam voluit acquirere vſumfructum patri,† ꝙ
nō potuit.ergo vr̄ aditionē nō valere,argumēto.l.ex ſemiſſe.
ī.e.vbi eſt tex.ꝙ ſi qs credat ſe inſtitutū ex minori parte cū ſit
inſtitutus ex maiori,adeūdo ex minori parte,non valet in ali
quo aditio,ſ3 dic debere attendi id ꝙ eſt principale.l.ſi qs nec
cauſam.⁊ l.rogaſti.in prin.ff.ſi cer.pe.ſ3 principale eſt proprie
tas.vſuſfruct⁹ vero eſt ſequela ⁊ ſeruitus vn̄ ſi vſuſfruct⁹ nō
poſſit acqri patri,fili⁹ habebit ꝓprietatē plenā cū vſufructu
15 cauſali. Cōfirmat̄ q2 filius adeundo intelligitur velle illud,ꝙ
iura volūt.l.ſi duo,ī.e.ſ3 iura volunt,ꝙ ſi pater nolit vſumfru
ctū qđ cōſolidetur cū ꝓprietate filiȷ̄ l.cū oportet.§.ſin autem
res.C.de bo.q̄ lib.ergo cū illa intentione intelligitur adiȷ̄ſſe,
ſed paria ſunt,vel ꝙ pater nolit habere vſumfructū aduen
titiorū vel ꝙ nō poſſit,vt hic.ar.l.cū ꝓponas.C.de her.inſti.⁊
in aliȷ̄s caſibus enumeratis ꝑ gl.in aut.idē eſt.C.đ bo.que lib.
⁊ per gl.in.§.j.Jnſtit.ꝑ quas perſo.no.acqui. Nec obſt.d.l.ex ſe
miſſe.q2 loquit̄.qn̄ qs expreſſe adiuit ex minori parte, cū eſſet
inſtitutus in maiori,ſ3 hic adiuit ſimpliciter,⁊ ignorabat ſibi
totū deberi.vnde preſumit̄ voluiſſe habere totum ſi poſſet:q2
eſſet ſibi vtile,vt l.ſi qs extrane⁹.§.interdū.ī.eo.⁊ ita expreſſe
declarat Bar.in d.l.ex ſemiſſe. ¶ Jn tertia parte gl. dum op
ponit đ l.homo liber.in prin.ff.de acq.re.do. Pau.de ca. đt,ꝙ
iſta oppoſitio vadit ad ſ3 caſum tex. vbi đ2. ꝙ acquiritur ſi
bi,ſi ſcit ſe ēe ſui iuris. Jbi aūt đ2.ꝙ acquiritur ei, cui bona fi
de ſeruit,ſi hoc vult,⁊ ſcit ſe eſſe ſui iuris,⁊ adit ſine iuſſu illi⁹
⁊ rn̄det. Pau.đ ca.ꝙ hic acqrit ſibi ⁊ nō alteri:q2 nō erat,cui
poſſet acqrere:ibi autē poterat acquiri bone fidei poſſeſſori
ꝓpter poſſeſſionē illius,⁊ q2 habebat̄,quātū ad hoc,ꝑ ſeruo:
ſed certe iſta inductio nō eſt de mēte huius gl.nec ad hoc va
dit ſolū gl. Nec illa oppoſitio bn̄ adaptat̄ ad ſm caſum iſtius
tex.vbi ille,q ſciebat cōditionē ſuā,⁊ ſic ſe eſſe ſui iuris adiuit
hereditatē,qn̄ iuſſus patris iā erat extinctus ꝑ eius mortem.
Are.vero reiecta declaratione Pau.de ca.đt qđ iſta opp. va
dit ad primū reſponſum tex.vt hic ꝑ eum. Tu dic ꝙ iſta opp.
vadit cōtra diſtinctionē huius tex.vt dicit gl. ⁊ ſic cōtra pri
mā,⁊ contra vltimā partem tex. Nam dicitur hic in prima ⁊
16 in vltima parte † ꝙ ille,q credit ſe eſſe in poteſtate alterius, ſi
adit ex iuſſu illi⁹,nec ſibi,nec illi querit,ſi aūt adiuit ſine iuſſu,
⁊ tūc acquirit̄ ſibi,ſed cōtrariū deciditur in illa l.homo liber.
vbi ſi bona fide poſſeſſus acqſiuit hereditatē ſuā ſpōte,⁊ ſic ſi
ne iuſſu acqrit eā bone fidei poſſeſſori,ſi conditionē ſuā ſciuit,
cōcurrentibus etiā aliȷ̄s quinq3,de quibus ibi in gl. Si autē
adiuit ex iuſſu bone fidei poſſeſſoris,tūc nō obſtāte iuſſu acq
rit ſibi hereditatē,ſi habuit animū ſibi acqrendi, ſed reſpōde,
ꝙ ibi ſciebat cōditionē ſuā,⁊ habebat animum ſibi acquirēdi
in ſcđo caſu,hic autē ignorabat cōditionē ſuā,⁊ habebat ani
mū querendi illi qui iuſſit,vnde in tali ignorāte bene diſtingui
tur an iuſſus preceſſerit,vel nō. Jn gl.in verbo quanꝙ.oppo
nitur de iſto ver.ad pn.tex.gl.dupliciter ſoluit,⁊ male. Prima
ſolutio nihil v3,⁊ potius militat in cōtrariū:q2 potius debet
vitiare aditionē iuſſus,q a pricipio fuit validus, l3 poſtea ſit
reuocatus. ꝙ iuſſus ab initio inutilis, q tū vitiat actionem
17 vt in prin.hui⁹ §. † Scđa ſolutio ēt nō eſt bona, q2 rōne iuſſus

tñ pater non obligat̃ niſi ſequuta aditione.l.ſi ſolus.§.idẽ pu-
to.j.e.Qꝛ ſicut in materia tituli, ꝙ iuſſu,actio,qꝺ iuſſu, naſcit̃
demũ,ſequuto ꝯctu,ita hic ex iuſſu de adeundo pater nõ obli
gat̃,niſi ſequuto quaſi ꝯctu aditionis,viuẽte ipſo patre.vñ cũ
pater deceſſerit re integra.iuſſus fuit reuocatus.vñ rñde. qꝺ
in prin.filius putabat illũ qui iuſſit eſſe patrem.⁊ ſic vr̃ adijſſe
contẽplatione iuſſus.ſed hic in ver.quanquã.filius ſciebat pa
trem eſſe mortuum.⁊ ſic iuſſum patris eſſe reuocatũ:ideo non
creditur voluiſſe iubenti acquirere ſed ſibi.

1 ☞ Caſus in quo qui non tenet primum locum,tempore mor-
tis teſtatoris tamen eſt ſuus,⁊ neceſſarius.
2 Iura dicentia ꝙ ad hoc vt quis dicat̃ ſuus ⁊ neceſſarius req-
ritur vt nemo illum precedat qualiter intelligantur.
3 Iura in filijs capiunt terminum,neceſſarius,pro ſuo.
4 Filius exheredatus habetur pro mortuo.
5 Filius exhr̃datus habet̃ perinde ac ſi non eſſet ĩ rerũ natura.
6 Filius exhr̃datus non deſinit eſſe ĩ ptãte patris exheredãtis.
7 Exheredatio tollit eã continuationem dominij bonorum,que
fit ipſo iure a patre in filium ratione ſuitatis.
8 Si filius exhere.reſcindit teſta.ꝑ querelam erit ſuus heres.
9 Apud nepotẽ filio precedẽte iura ſuitatis ſunt in habitu.non
in actu.
10 Non ſolum qñ filius eſt exheredatus ⁊ nepos eſt inſtitutus
ſed etiam quando filius eſt inſtitutus ⁊ nepos ſubſtitutꝰ ⁊ eſt
locus ſubſtitutioni,nepos eſt ſuus.
11 Caſus in quo filiuſfami.inſtitutus ſub conditione põt imple-
re conditionem ſine iuſſu patris.
12 Filius in poteſtate acquirit hereditatem patri abſqꝫ eo,quod
precedat iuſſus patris vel alia aditio.
13 Qñ pater eſt furioſus, filius põt adire here.ſine iuſſu patris
aut alteri pro eo.⁊ adeundo acquirit ſibi,⁊ non patri.
14 Filiuſfami.miles inſtitutus contemplatione militie põt adire
heredi.ſine iuſſu patris.
15 Suitas confirmat exheredationem abſqꝫ alia aditione, ſeu
immixtione.
16 Qñ qs facit aliũ heredẽ intelligit̃ facere illũ qualis eſt ipſe.
17 Ille non põt eſſe ſuus nec neceſſarius qui non eſt in poteſtate
tempore mortis teſtatoris.
18 Qui non eſt neceſſarius heres,non põt alium heredẽ neceſ-
ſarium facere.
19 Qui non eſt miles non poteſt alium militem facere ⁊ idem in
doctore,⁊ curiali.
20 Magni barones licet non ſint milites,nihilominus poſſunt
facere milites.
21 Papa ⁊ imperator faciunt doctores lꝫ ipſi doctores nõ ſint.
22 Cardinales nõ habent dignitatem papalem : ⁊ tamen confe-
runt in papam quem eligunt: Idem in electoribus epiſcopi.
23 Quod qs habet in potentia licet non in actu,poteſt in alium
transferre.
24 Filio exheredato ⁊ nepos inſtitutus eſt ab auo.non facit pa-
trem heredem iure nouo,ſed ſolũ acquirit vſumfructũ patri,
⁊ ſibi proprietatem.
25 In profectitijs nihil eſt hodie immutatum.
26 Quod habet nepos ab auo dicitur aduentitium, ⁊ nõ profe-
ctitium reſpectu patris.
27 In dubio etiam ſi filius nõ ſit exheredatus,tñ illud,quod ne
pos habet ab auo dicitur aduẽtitium quo ad ipſum patrem.
28 Quod habet nepos ab auo dicitur profectitium.
29 Auus tenetur dotare neptem.

§. Interdũ. Nepos ex filio exheredato inſtitutꝰ facit patrẽ neceſſariũ,ſecꝰ,ſi extraneꝰ
inſtitutꝰ poſtea ab exheredato adoptet̃.h.d. iſte ſolẽnis §. Di
uiditur in tres partes. In prima ponit̃ vna deciſio. In ſecũda
eius limitatio. In tertia ratio limitatiõis.ſecũda ibi,ſed ſi qs
heres inſtitutus tertia ibi,nã per eum.⁊ eſt mirabilis caſus in
1 primo dicto ſm Bar.⁊ Pau.de ca.hic. ¶ † Nota prĩo caſuz
ſingularẽ,ĩ quo ille,qui nõ tenet primũ locum tempore mortis
teſtatoris tamen eſt ſuus,⁊ neceſſariꝰ.ſ.qñ filiꝰ eſt exheredatꝰ
⁊ nepos eo eſt inſtitutꝰ,⁊ ſic no.iſtũ tex.pro limitatiõe omniũ
iuriũ,que dicũt,ꝙ ad hoc vt quis dicat̃ ſuus ⁊ neceſſarius, re
quiritur,ꝙ nemo illũ ꝓcedat in gradu:qꝛ ſuitas nõ capit, niſi
vnũ gradum,vt.§.ſui.Inſti.de here.qual.⁊ diffe.⁊ l.j. §.ſciẽdũ.
ff.de ſuis ⁊ leg.⁊ l.ſi qs poſthumus.§.j.cũ ſi.ff.de libe.⁊ poſth.
2 † Nã illa iura limitant̃ eſſe vera quo ad hoc,vt qs efficiat̃ ſuꝰ
heres ab inteſtato,vel quantũ ad hoc,vt preteritus rũpat te
ſtamentũ.ſed quo ad hoc,vt ex teſtamẽto heres inſtitutꝰ effi-
ciat̃ ſuꝰ,⁊ neceſſarius illud non requirit̃.ita eſt text.hic Et ita
eum no. Io.fab.ꝑ limitatione aliorũ iuriuz in d.§.ſui. Ioã. de
Imo.in l.ſub conditione,ff.de libe.⁊ poſthu. Alexan.in d. l.ſi
quis poſthumo.§.j.eo.ti. Et ad hoc reputant iſtũ tex.eſſe ſin-
gularẽ ⁊ nõ reperiri alibi Raph.Cu.⁊ Pau.de ca.hic.eũ eti
reputãt vnicũ,⁊ valde ſingularẽ Io.de Imo. in c.raynutiꝰ.de
teſta. Adde aliũ tex.conſociũ ⁊ fortaſſis meliorẽ in l.filius pa
troni.ff.de bo.liber.quẽ allegat pro concordanti Barr. a quo
didici in l.ſi.ff.de cõdi.inſti. Et ſi diceres qꝺ iſte tex.cũ concor
danti non dicunt,ꝙ iſto caſu nepos inſtitutꝰ efficiat̃ ſuus he
res auo.ſed bñ dicunt,ꝙ eſt neceſſarius:ſed de ſuitate in toto
3 iſto tex.verbũ nullũ.† apparet dic ꝙ iura in filijs capiũt ter-
minum neceſſarius pro ſuo l.recuſare.§.j.⁊ ibi Imo. Rap.Cu.
Lud.Ro.⁊ Alex.no.ff.ad treb.⁊ l.ſub ꝯditiõe.ff.de lib.⁊ poſt.
¶ Nunc videndum eſt.que ſit ratio fundamentalis huiꝰ no-
4 tabilis,⁊ huius tex.gl.ij.hic dicit.† qꝛ filius ex hereedatus ha
betur ꝓ mortuo.allegat §.exhr̃datos.in aut.de here.⁊ fal. Tu
allega tex.expreſſum in l.j.§.ſi pater.ff.de coniung.cũ ema.li.ſi
ergo filius exheredatus habet̃ ꝓ mortuo . ergo nepos poteſt
dici ſuus:cũ aliꝰ eũ nõ precedat in gradu.quantũ ad ſuitatẽ.
5 † Confirmatur,qꝛ filius exheredatus habet̃ perinde ac ſi non
eſſet in rerũ natura.l.ſi ꝓponas.§.ſi.ff.de inof.teſtamẽ. no.do.
in l.plane.§.ſi duobꝰ.ff.de leg. j. Alex.in d.l.ſi qs poſthumos.
§.j.Sed aduerte,quod filius exheredatꝰ habeat̃ pro mortuo,
hoc procedit quo ad qd.ſ.quantum ad hoc,vt nepos inſtitu-
tus efficiatur ſuus heres auo.in cuius erat poteſtate ſꝫ volũ
tatẽ ipſius aui,vt eſt tex.ſolẽnis hic,qui in iſtis terminis ꝓce-
dit. Sꝫ quãtũ ad ſuccedendũ contra vel preter volũtatẽ aui,
tunc nepos ex filio exheredato non dꝫ eſſe ſuus,nec auus te-
net̃ eũ inſtituere,vel exhr̃dare.⁊ ſi eũ preterat nõ dicit teſtamẽ
tum nullũ,vt l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de lib.⁊ poſt . ⁊ l.ſi qs
filio exheredato.in prin.ff.de iniuſto ru.⁊ l.ſcripto. in princ.ff.
vnde lib.Cũ nepos nõ dicatur tunc ſuus : nec poteſt dici quo
dammodo dominus bonorum aui,cum pater eum precedat
in gradu.⁊ exheredatio non ſumat effectũ niſi poſt mortẽ ex-
heredantis.l.filiũ.§.ſed cũ exheredatio.ff.de cõtra tab.ita de-
clarat Bar.hic in.ij.opp.⁊ ceteri cõiter ſequunt̃.⁊ vide Bal.
in repe.l.pater filiũ.ff.de inof.teſta . Ego ſoleo allegare aliam
6 rationem.† nã filius exheredatus non deſinit eſſe in poteſtate
patris exheredãtis ſm Raph.cu.in l.ſi quis poſthumos.§.j.
ff.de lib.⁊ poſth.⁊ ꝑ tex.in §.ſui.in ver.ſꝫ vt nepos. Inſt.de he
re.quali.⁊ diffe.q̃ nihil facit.ſed ego iſtud aperte probo.nã pa
ter põt ſubſtituere pupillariter filio pupillo exheredato.§.nõ
ſolũ. Inſti.de pup.ſubſti.⁊ l.cũ quidã.C.de legat.ſꝫ ad hoc , vt
pupillaris ſubſtitutio poſſit fieri.req̃rit̃,ꝙ pupillus ſit ĩ pote-
ſtate. Inſti.de pup.ſubſti.in pn.cũ gl.⁊ in l.ij.in pn.⁊ ibi Bart.
in ij.q.prin.in prin.ff.de vul.⁊ pup.ergo apparet:ꝙ filiꝰ exhe-
redatꝰ eſt in poteſtate patris exheredãtis.facit l.quemadmo
dũ.ff.de inof.teſt.lꝫ ergo filius exheredatus nõ deſinat eſſe in
poteſtate patris.tñ deſinit eſſe ſuus.vt eſt tex.in l.j.§. ſciendũ.
7 ⁊ ibi pulchre Bar.ff.de ſuis,⁊ legi.† qꝛ exheredatio tollit illã
continuationem dominij bonorũ patris.que fieret ipſo iure a
patre in filium ratione ſuitatis.l.in ſuis.ff.de lib.⁊ poſthu.cuꝫ
ergo per exhr̃datione̅ filij deſinat eſſe ſuitas in primo gradu
non quidẽ facto legꝭ,ſed facto hominis,⁊ ſic patris exheredã
tis.ideo tranſit ſuitas ad ſecundũ gradũ,⁊ ſic ad nepotem qñ
pater iſtud vult,⁊ ſic quando nepotem inſtituit heredẽ,⁊ filiũ
exheredat,vt hic:ſecus quando in teſtamento preterit nepo-
8 tem,vel decedit ab inteſtato,vt in iuribꝰ preallegatis . † Ad-
uerte tamẽ.qꝺ ſi filius exheredatus per querelam reſcindit te
ſtamentũ ꝙ erit ſuus heres.tex.eſt formalis in l . Papinianꝰ.
§.ſi ex cauſa.ff.de inof.teſta.Et ſic põdera.ꝙ ſuitas, que in po
tentia poteſt contingere exheredato.ſi obtineat querelã, non
impedit nepotem inſtitutũ fieri ſuum ⁊ neceſſariũ . ita eſt tex.
ſolennis hic,cõſtat ergo hic eſſe tex.ſolennẽ , ꝙ qñ pater filiũ
exheredat, ⁊ nepotẽ ex eo inſtituit hr̃dẽ,ꝙ nepos eſt ſuꝰ ⁊ ne
ceſſariꝰ auo.iſtũ tex.ampliant Raph.cu.⁊ Pau.de ca . hic, vt
procedat nõ ſolũ,qñ filius fuit exheredatus.ſed etiã qñ filius
fuit inſtitutꝰ in parte:⁊ nepos in alia parte:⁊ ſic quãdo filius
vna cũ nepote fuit inſtitutꝰ,⁊ tũc adhuc nepos erit ſuꝰ ⁊ ne-
9 ceſſariꝰ,qꝛ eſt eadẽ ratio.ꝑ hoc etiã adducit Pau.de ca.† quia
apud nepotẽ filio ꝓcedẽte iura ſuitatis ſunt in habitu , nõ in
actu,vt patet ĩ l.Gallus.§.nũc ꝺ lege.alias eſt ſub §.etiã ſi pa
rẽte,ibi ſi qs ex ſuis hr̃dib.ff.de lib.⁊ poſth.ſꝫ ſi inſtituat̃, habi
tus deducit̃ ad actũ,qñ aũt pater decedit inteſtatus.tũc qꝛ to
ta hereditas deuoluit̃ ad filiũ iure ſuitatis nepos nõ eſt ſuus
heres.d.§.ſui. Inſti.de her.quali.⁊ diffe. Iſtã ampliationeꝫ re
prehẽdit ⁊ bene Alex.lꝫ Pau.de caſt.hic non faciat mentio-
nem:quia tunc non haberet locũ ratio aſſignata hic per gl.ij.
Bar.⁊ alios,vt ſ.retuli. Nam nepos nõ poſſet tunc dici ſuꝰ,
⁊ neceſſarius ex eo,ꝙ filius exheredatus habeatur pro mor-
tuo,⁊ perinde ac ſi fuiſſet ꝺ medio ſublatꝰ.iſta ratio ceſſat,qñ
10 filius vna cũ nepote eſt inſtitutꝰ.† Ultra eos ſcꝺo amplia iſtũ
tex. ⁊ bene vt procedat nõ ſolũ quãdo filius eſt exheredatꝰ,⁊

nepos inſtitutus, vt hic, ſ; etiam quando filius eſt inſtitutus,
ꝛ nepos ei ſubſtitutꝰ, ꝛ locꝰ eſt ſubſtitũi, tũc nepos eſt ſuꝰ. tex.
eſt planꝰ in l. ſi filiꝰ heres. in primo reſp. ff. de lib. ꝛ poſthumis.
11 ¶ Item adde qd iſte tex. eſt notabilis ad alia tria. † Primo, ꝙ
filiꝰ ĩ poteſtate acqrit hereditatẽ patri abſq; eo, ꝙ pcedat iuſ-
ſus pr̃is, vel alia aditio: q: lex ipſo iure facit eũ hr̃dẽ. ꝛ ita limi
tatur regula huius l. in prin. ꝛ regula l. ſiquis mihi bona. §. iuſ
ſum. ĩ. eo. Et ita etiam iſtum tex. ꝛ concordantem ſ. allegatum
12 no. Bar. in l. ii. ff. de condi. inſti. † Adde alium caſum, quando
filiuſfa. ẽ inſtitutꝰ ſub ꝯditione, q: tũc põt implere ꝯditionem
ſine iuſſu patris, qua impleta, efficit ſuꝰ, ꝛ neceſſariꝰ vt eſt tex.
13 in l. cõditionibꝰ pupillus. in ver. ſi. ff. de condi. ꝛ demon. † Aliꝰ
tertius caſus eſt quãdo pater eſt furioſus, tũc filius in poteſta
te poteſt adire hereditatem ſine iuſſu patris, aut alteriꝰ ꝓ pa-
tre. ꝛ qd eſt ſingularius adeũdo hereditatẽ, eã acquirit ſibi, ꝛ
non patri. tex. eſt ſolẽnis in l. cũ heres. in prin. ĩ. e. ꝛ ibi Bar. dt
14 illum eſſe ſingularẽ caſum. † Quartꝰ caſus eſt in filiofa. milite
inſtituto cõtemplatiõe militie: q: poteſt adire hereditatẽ ſine
iuſſu patris. tex. eſt in l. miles filiuſfa. ff. de ca. pe. ſcd̃m Lu. Ro.
ꝛ Are. hic. Tu dic rõnẽ eſſe, q: habet̃ pro patrefa. l. ij. in prin.
ff. ad mac. ꝛ nõ acquirit patri, nec obligat patrẽ. ꝛ ſic ceſſat rõ,
quã aſſignat iſte text. in prin. ¶ Scd̃o hic eſt caſus notabilis,
in quo filius exheredatus efficitur ſuus, ꝛ neceſſarius patri ex
15 heredãti, ꝛ hoc pp pſonã nepotis inſtituti. ¶ † Tertio hic eſt
caſus notabilis. in quo ſuitas cõfirmat exheredationẽ abſque
alia aditione, ſeu immixtione. ꝛ ſic eſſentia ſuitatis vniꝰ here-
dis cõfirmat exheredationẽ alteriꝰ, etiã nõ adita hereditate.
Et ita etiam notãt iſtũ tex. Pau. de Ca. ꝛ Alex. hic in ſi. Adde
fortius, ꝙ etiã ſuitas filij ſe abſtinẽtis ꝯfirmat exheredationẽ
alterius filij ſm Ang. Imo. ꝛ alios Mo. in l. ſi filius q pr̃i. vbi
dixi. ff. de vul. ꝛ pup. ꝑ tex. in l. filius qui ſe paterna. ĩ. eo. quan-
uis contrariũ teneat Bal. in l. ſi filiꝰ qui patri. ꝛ in l. quidã elo-
gio. C. de iure delib. Regulariter autẽ exheredatio, nõ ſequuta
aditione, nihil valet. d. l. filiũ. §. ſed cũ exheredatio. ꝛ ibi Bar. in
j. no. ad hoc no. ff. de cõtracta. ꝛ l. papinianus. §. ſi cõditioni. ff.
de inof. teſt. ꝛ l. ſi. §. illud. C. eo. ꝛ l. ſi patronus. §. ex teſtamento.
ff. de bo. lib. vide aliã notabilẽ, ꝛ egregiã limitationẽ Bar. ĩ l. pr̃
fami. teſtamẽto. ĩ j. q. ff. de her. inſti. vbi limitat verũ ĩ filio, ſecus
in extraneo, cuius exheredatio ab inſtitutione de eo facta v;:
ꝙuis hr̃ditas adiri nõ poſſit, quã limitationẽ ſequit̃, ꝛ reputat
tenendã mẽti. ꝛ Alex. in l. ſi ita ſcriptũ. ꝯ. ſi. ff. de lib. ꝛ poſth. ſed
eã reprobat ꝛ meliꝰ Alex. ſibi contrarius. l. hereditas. C. de his
qui. vt indi. Et idẽ Ale. poſt Pau. de ca. in l. Seius. ꝛ Auge-
rius. circa ſi. ff. ad l. falcid. vbi dicit qd magis cõis opinio eſt ꝯ
Bar. in hoc. ¶ Quarto. no. ex tex. ibi pr̃ez eũ ſuũ ſine aditiõe
16 faciet heredẽ, ꝛ qdẽ neceſſariũ, † ꝙ qñ qs facit aliũ heredẽ. in-
telligit̃ ita eũ facere illũ heredẽ, talẽ qualis ipſe eſt. ꝛ ſic facit ſe
cundũ Bar. ꝛ alios ad qõnem gl. in l. iij. ff. de pet. her. qd ſi ſum
heres Titij ab inteſtato, q fuit heres Seij ex teſtõ. qd ego ẽt
dicor, eſſe heres Seij ex teſtõ per mediã pſonã Titij. cui ſucceſ
ſi. facit l. nec intereſt. ff. de fideic. lib. Et intellige illud quod di-
cit iſte tex. ꝙ facit patrẽ heredẽ. ſ. quo ad effectũ: q: ei acqrit ꝑ
reg. l. placet. ĩ. e. ꝛ l. primã. in prin. ff. ſi qs a pa. fue. manu. nomen
17 aũt heredis manet in ipſo nepote. l. cũ filio. ff. de le. j. ¶ † Quin
to no. ex ſcd̃a parte tex. ibi. qñ mortis tpe in poteſtate nõ fue-
rit. qd ille nõ pt eſſe ſuus, nec neceſſarius, qui nõ eſt in poteſta
te teſtatoris tpe eiꝰ mortis, vt hic ꝛ l. lege cornelia. ĩ ſi. ff. d teſt.
Fallit in poſthumo, q naſcitur poſt mortẽ patris. qui nũꝙ po
teſt dici fuiſſe ĩ ptãte pr̃is. l. ſi. ff. de colla. bo. ꝛ l. ſi. ff. de aſſignã.
liber. Et tñ eſt ſuus, qñ natus fuiſſet, viuo teſtatore. in eiꝰ po
teſtate fuiſſet vt eſt tex. in §. poſthumi. Inſti. de her. q ab inte. ꝛ
18 in l. j. §. toties. ꝛ in §. ſeq. ff. de ventre in poſ. mitt. ¶ † Ultimo
no. ex ver. ſi. qd q nõ eſt neceſſarius heres nõ poteſt alium he-
redẽ neceſſariũ facere, intellige, qñ nõ eſt neceſſarius actu, nec
habitu, vt hic: ſecꝰ, ſi ſit neceſſariꝰ potẽtia, l; ñ actu, tũc eñi po
teſt facere aliũ neceſſariũ. tex. habes ꝛ exẽplũ. ĩ l. ex caſtrẽſi. ĩ pri.
ꝛ gl. ibi no. ꝛ declarat. ff. de caſt. pe. hic allegata in gl. in ver. fa-
ciet heredem. ¶ Unde facit iſte tex. ſcd̃m Dy. Bal. Albe. Im.
19 ꝛ Alex. † hic, ꝙ q nõ eſt miles, nõ põt aliũ militẽ facere. Et qui
non eſt doctor non facit aliũ doctorẽ vt hic. ꝛ l. ij. ibi nec fidem
inſinuare quã nõ habẽt: nec miniſtros creare qui nõ ſunt. ꝛ ibi
Cy. ad hoc no. C. de her. Adde Bal. in proe. Decreta. Alex. in
l. cum quo de peculio. §. Stichum. in ſi. ff. ad le. falci. Alibi not.
gl. in l. nullus ſolius. C. de decu. lib. x. qd non facit curialem, qui
non eſt curialis. nec doctũ facit qui eſt indoctus. per illã glo.
no. ibi Bal. ꝙ malus doctor nõ poteſt facere bonum ſcolarez.
¶ Sed cõtra iſtud notabile Bal. ꝛ aliorũ tenet Bar. in repeti
tione l. prime. C. de dig. lib. xij. pſertim in ver. ex predictis mul-
20 ta inferunt̃: vt dicit Bar. † quod magni barones licet non ſint
milites nihilominus poſſunt facere milites: qñ habent pote-
ſtatẽ cõdendi legem. ꝛ multo fortius marchiones, duces, ꝛ cõ
munitates. vt ibi plenius per eum. Alibi habes ꝙ qui non eſt
bñdictus poteſt tamẽ aliũ bñdicere. c. j. ꝛ ibi no. Bal. de ſup. ne
21 gli. prela. Itẽ predicta nõ habent locũ in papa. † ꝛ Imperato-
re qui faciũt doctores licet ipſi doctores nõ ſint imo ſolo ver-
bo creãt doctorem ſine alia ſolẽnitate. ſolũ dicẽdo, eſto doctor,
l. apud eũ. ꝛ ibi Ang. in aliquibꝰ lecturis ad hoc no. ff. de manu
miſ. ti. generali. expreſſe Ang. in l. j. C. de ſen. paſ. Sed caue, quia
electores nõ habent dignitatẽ epiſcopalem, ꝛ tamen illã trãſ-
22 ferunt in electum. ſimiliter † Cardinales non habẽt dignitatẽ
papalem, ꝛ tamen cõferũt in papã, quem eligũt. ad hoc reſpõ-
det Abb. in c. cura. in ſi. de iure patro. quod illud qd quis non
habet in actu, nec in potẽtia non poteſt in alium transferre: q:
nemo dat ꝙ nõ habet. l. traditio. ff. de acq. re. do. l. ſi vniuerſe. C.
de legat. ꝛ c. qd aũt. de iure pa. ꝛ c. Daibertum. j. q. vij. S; illud,
23 † qd quis habet in potentia, licet nõ habeat in actu, bene põt
in alium trãſferre, vt in electoribus. ꝛ cardinalibus dixi. vltra
Abb. adde ad hoc tex. in l. quod noſtrũ non eſt. ff. de vſufr. Gl.
in verbo, faciet heredẽ. ibi. hodie ſecus iſtam gl. non bene enu
cleant doc. ideo pro eius fundamẽtali intelligẽtia aduerte, qd
iſta gl. poteſt dupliciter intelligi. Primo qd referat̃ ad illud ge
nerale, qd ſ. proxime dixi. ſ. qd illud, ꝙ filius querit. patri que-
rit, ꝛ tũc bñ ſubdit, quod hodie eſt ſecus. ꝛ iſto modo intelligẽ
do procedit ſine ſcrupulo. Scd̃o mõ intelligũt doc. ꝙ iſta gl. re
24 ferat̃ ad iſtũ tex. † ꝙ quãdo, filio exheredato. inſtitutus eſt ne
pos ab auo, tex. dicit quod faciet patrez heredem. nã hodie eſt
ſecus. q: ſolum acquiret vſumfructu; patri, ꝛ ſibi proprietatẽ
per d. l. ſi. in prin. C. de bo. que lib. per qua; hodie limitatur iſte
tex. ꝛ iſto modo referendo gl. ad tex. gl. vult, quod illud qd h;
nepos ab auo ſit aduẽtitium reſpectu patris. nam ſi eſſet pro-
25 fectitiũ nõ eſſet hodie ſecus per d. l. ſin. q: † in profectitijs nihil
eſt hodie immutatũ ꝑ iura noua C. §. j. Iuſtit. per quas perſo.
no. acq. ꝛ l. cũ oportet. in prin. C. de bo. que lib. ꝛ l. certum. C. fa-
mi. erciſ. ꝛ referẽdo glo. ad tex. etiam plane procedit ſecundum
terminos iſtius text. Nam ex quo auus exheredauit filium,
ꝛ inſtituit nepotẽ videtur voluiſſe acquiri nepoti. non aũt fi-
lio, quẽ exheredauit. ꝛ ſic cẽſetur eũ odio habuiſſe. l. cu; quidã.
C. de legat. ꝛ ſic erit aduentitiũ. non autem profectitium con-
templatione patris niſi in caſu l. dotẽ dedit. in ver. quia ſi filiꝰ.
vbi tex. aſſignat rationẽ ſpecialitatis. ff. de colla. bo. Doctores
autẽ generaliꝰ colligunt ex iſta gl. ꝛ dicit Ang. expreſſe ex ea
26 decidi, † qd illud, ꝙ h; nepos ab auo. dicatur aduentitiũ. ꝛ nõ
profectitium reſpectu patris. ꝛ eſt magni effectus: q: ſi eſt pro
fectitiũ, acquirit totum patri etiam hodie: q: in profectitijs ni
hil eſt hodie per iura noua immutatũ. vt ſtatim dixi. Si autem
eſt aduentitiũ, acquiritur hodie ſolum patri, quo ad vſumfru-
ctũ. d. l. ſi. C. de bo. que lib. in hoc Bar. ſe remittit ad ea. que di-
xit in l. dotẽ dedit. ff. de collatio. bo. ꝛ in l. queſitu;. in prin. ff. de
leg. j. Bal. hic trãſit cũ iſta gl. ſic generaliter intellecta, quam re
putat no. dignam ita etiam tranſeunt Ang. Sali. Raph. cum,
Lud. Alex. ꝛ Aret. hic. ꝛ dicit Alex. quod in hoc bis, aut ter
conſuluit. Iſtam gl. etiam reputat ſingularem, ꝛ quam alibi de
facili non inuenies. Io. de Imo. ꝛ ꝙ eã putat eſſe rationabile;
in caſu huius §. q: pater erat exheredatꝰ ꝛ ſic nepos veriſimi-
liter cõtẽplatiõe patris non erat inſtitutus. alias ſecus. arg. l.
ſed ſi plures. §. in arrogato. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ l. dotẽ dedit. ff. de
27 colla. bo. ſed eum reprobant Lud. Rom. ꝛ Alex. hic: † quia in
dubio, etiã ſi filius nõ ſit exheredatus, tñ illud, quod habet ne
pos ab auo, dicit̃ aduentitiũ quo ad ipſum patrem, prout cõ-
muniter tenent gl. ꝛ cõmuniter doc. Idem tenet glo. in l. queſi-
tum. in prin. in gl. parua. iuncto tex. ff. de leg. j. ꝛ ibi eam appro-
bant Bart. Ang. Imo. ꝛ cõiter alij. Idẽ tenet gl. in l. Gallus.
§. quidã recte. ff. de li. ꝛ poſth. in gl. magna. ver. ſ; quidã dicunt.
iuncto tex. ꝛ ibi Bart. ꝛ Paul. de Ca. idem tenent, ꝛ ita etiam
Raph. cu. ad hoc ponderat illã gl. Idem tenet gl. in l. auus. in
prin. ff. de iure do. ꝛ ibi eſt bonus tex. dum dicit quia nõ põt vi
deri profecta ab eo q: nihil ex bonis ſuis habuiſſet, quicquid
ad d. gl. in §. qdã recte. dicat Are. hic. idẽ tenet Bal. in l. certũ.
ad ſi. C. fami. er. Alex. in l. in quartam. ff. ad le. fal. ꝛ in l. ſed ſi plu
res. §. in arrogato. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ in cõſi. cxxxviij. quinti vol.
incipiente ponderatis his que in dicto inſtrumento donatio-
nis. ꝛ iſta eſt vera ꝛ cõmunis opinio. ¶ Contrarium tamen te
nuit idẽ Bar. ſibi contrarius in aut. ex teſtamento. C. de ſecũd.
28 nup. † qd imo illud, qd habet nepos ab auo, dicatur eſſe profe-
ctitium. per tex. in d. l. dotem dedit. ꝛ q: auus videtur velle, qd
pertineat ad nepotem eo, q: volebat ad filium pertinere: ſecus
qñ pater dedit cõtemplatione neptis, magis quã contempla-
tione filij. ꝛ tunc illud bene diceretur aduentitiũ quo ad patrẽ
per d. l. queſitum. in prin. cum glo. ꝛ dicit Alex. ꝙ ſcribentes de
Bar. qui eſt ſibi contrarius nõ faciũt mẽtionẽ. Tu dic. ꝙ imo

añ eum facit mētionē Rap. Cu. allegat ēt Are. ſ⁊ tenēdo cōe⁊ opinionē ad d. l. dotē dedit. dupliciter rñdet̃ ſm Lu. Alex. hic. ⁊ Ang. Imo. ⁊ Alex. in d. l. in quartā. ⁊ Imol. in d. l. queſitū. in prin. ⁊ Alex. in conſi. viij. tertij vo. inci. viſis ſubtiliſſimis dubitationibus. ꝙ l. dotem dedit. loquit̃, qñ dos fuit data nepti ꝓpter eius patrem: vt p⁊ ibi in tex. in verbo propter me. nō mirū, ſi dr̃ profectitium. ⁊ ita ante eos etiam rñdet gl. in d. l. auꝰ. in prin. ff. de iure do. iſtā ſol. reprehēdit Bar. in d. l. dotē dedit. ⁊ notabilis idē Bar. in ↄſ. cxxxj. ꝙ incipit: primo arguit̃, q: ille tex. loquit̃ in caſu dubij, ⁊ ꝓcedit coniecturando. ¶ Vñ ſecūdo mō rñde ex mēte Raph. cu. Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ Alex. ī d. conſi. viij. tertij vol. ſed ego notabilius ponam, quod illa l. dotē dedit. procedit, qñ auus dat aliquid nepti, ad qd tenetur ꝓ-

20 pter filium, ſeu ꝓ filio. † Auus em̄ tenet̃ ad dotandum neptē. l. ⁊ ideo. §. fi. ff. de in rē verſo. Bar. ⁊ alij in l. j. ff. ſol. ma. ⁊ tūc dicit̃ eſſe profectitiū ex equitate, vt ibi dt tex. non aūt vt acquirat̃ filio. ⁊ ſic patri iſtius neptis. ſed vt reuertatur dos ad patrem neptis in caſum ſoluti matrimonij tanꝗ ab ipſo patre profecta. ita ꝓprie loquitur ille tex. ſecus, ſi auus relinquat aliquid ad qd non tenebatur pro filio, nec propter filiam tunc cenſet̃ aduentitium, vt hac gl. cum concor. ⁊ iſtam vlt. ſo. etiam tenet Ang. in conſi. lxxviij. incip. Ioan. Philip. ⁊ conſi. ſeq.

1 ☞ In dependentibus a mera poteſtate proteſtantis, proteſtatio precedens reddit actum ſequentē proteſtationi contrarium ipſo iure nullum.

2 Minor ſi effectus maior declaret corā vicinis, quod non vult habere ratum contractum per quem res ſua fuit alienata, ſufficit talis proteſtatio.

3 Filio preterito ſufficit dicere teſtm̄ nullum coram vicinis in abſentia heredis inſtituti ad hoc vt teſtamentum infirmetur.

4 An requiratur cauſa in proteſtatione.

5 Quando quis non audet proteſtari palam propter metū potentis, valet clandeſtina.

6 Per actum ſequentē contrarium proteſta. non videtur receſſum a proteſtatione quando ille actus pendebat a mera volūtate proteſtantis.

7 In actu dependente a voluntate duorum requiritur qd proteſtatio innoteſcat parti alias nihil valet.

8 Faciens actum contrarium proteſta. incontinenti, non videt̃ ſe velle corrigere, ſecus ſi ex interuallo.

9 Qñ probat̃ metū ſemel fuiſſe illatū alicui preſumitur durare.

10 In actu dependente a voluntate vnius, clauſula derogatoria precedens tollit ⁊ impedit diſpoſitionem ex interuallo.

11 Proteſtatio large facta cōprehendit omne tempus futurū.

12 De natura proteſta. eſt recipere tempus futurum.

13 In actu dependente a voluntate vnius non videt̃ receſſum a proteſtatione etiam per actum ex interuallo factum.

14 Diſpoſitio facta ſuper vna re non trahit̃ ad diſpoſitionē ſuper alia re factam ex interuallo. ⁊ nu. 15.

16 L⁊ ſola proteſtatio ſufficeret ad impediendū aditionem hereditatis poſtea factam. tamen ſi in proteſtatione dixit, qd metu eam faciebat, debet probari metus. ⁊ 19.

17 Licet metus non ſit de ſubſtantia proteſt. tamen ex quo adijcitur in proteſta. debet qualitas probari.

18 In cancellatione non requiritur cauſa. tamē ſi apponatur debet attendi, ⁊ limitat ⁊ reſtringit ipſam cancellationem. idem in legato. ⁊ nume. 19.

20 Qui allegat certum tempus, quamuis non eſſet de neceſſitate tenetur illud probare, alias ſuccumbet.

21 Quando quis proponit factum cum aliqua qualitate non ſufficit probare factum ſed debet probari qualitas.

22 Quando aliquid de neceſſitate non requiritur ſi exprimatur de eo non eſt curandum etiam ſi ſit ineptum.

23 Fallens ⁊ ſic non intendens adire hereditatem propter preābulam proteſtationem, ſi adeat, aditio non valet.

24 Non preſumitur quis aliter velle, quam facit.

25 Adiens coacte ſine proteſtatione videtur ſponte adire, ⁊ nō coacte. ex quo proteſtatus non eſt.

26 Qui nō ꝓteſtātur ſe per metū aliqd facere, preſumunt̃ neceſſario volentes feciſſe: ex quo proteſtari cōtrariū erat eis facile.

27 Contra allegantē ſe impeditum fuiſſe, ſi contra impedimentū potuit reclamare ⁊ proteſtari ⁊ non fecit, ſibi preiudicauit.

28 Licet metus vel coactio a parte illata inducat nullitatem actus ipſo iure, vel in effectu, ſecus quando infertur a iudice.

29 Spoliatꝰ a parte ante oīa eſt reſtituēdus, ſecus tñ ſi a iudice.

30 Si aliqs cōfeſſus eſt maleficiū in tormētis iuſte illatis, ⁊ poſtea ratificat ad banchū iuris extra locum tormentorum interueniente cōgruo interuallo confeſſionis ⁊ ratificationis, talis confeſſio poteſt dici ſpontanea: ⁊ notarius banchi poteſt ſcribere in actis, quod talis ſponte confeſſus eſt delictum.

31 Vis illata per iudicem in tormentis dicitur iuſte adhibita, ⁊ confeſſio non poterit dici metu adhibita.

32 Ille dicitur ſponte confeſſus, qui eſt confeſſus in tormentis, ſ⁊ perſeuerauit in confeſſione extra tormenta.

33 Male faciunt aſſeſſores qui in camera torquent aliquem, ⁊ in bancho faciunt ſcribere quod eſt ſponte confeſſus.

34 Si quis ſit tortus decem vicibus ⁊ poſtea ductus ad banchū confeſſus eſt notario qui non interfuit torture, ⁊ notariꝰ ſcribit quod ſponte fuit confeſſus, non incidit in falſum.

35 Voluntas coacta, voluntas eſt.

36 Quando quis eſt confeſſus in tormentis maleficium, ſcriptura eſt falſa in qua aſſeſſores faciūt ſcribi in actis quomodo reꝰ fuit ſponte confeſſus.

37 Confeſſio que emanauit in tortura non precedētibus legitimis indicijs etiam ſi reus in dicta confeſſione perſeueret, ſemper tamen eſt nulla quo caſu ſi iudex faceret ſcribi quod ſponte confeſſus facit confici inſtrumentum falſum. nu. 38.

39 Confeſſio facta in tormentis non precedentibus legitimis indicijs valet ⁊ ei eſt ſtandum ſi perſeueret̃ in confeſſione.

40 Venditio facta per metū non tenet qñ vendēs proteſtatus eſt coram teſtibus quod pro nihilo vult haberi tale⁊ venditionē.

41 In actu dependente a voluntate duorum proteſtatio tollitur per actum contrarium poſtea factum.

42 In contractibus proteſta. facta clam coram honeſtis perſonis an valeat ſi parti non innoteſcat.

43 Qñ qs nō audet ꝓteſtari pretori q: eū timet ſufficit clam proteſtari corā vicinis dato quod ad notitiā pretoris nō veniat.

44 Qñ mulier ī abſentia mariti clādeſtine proteſtat̃ corā vicinis ꝙ nō vult cōſentire alienationi fundi dotalis quā maritꝰ vult facere ⁊ ꝙ vult hr̃i ꝓ nullo ſi cōſentiat q: metu hoc facit, talis proteſtatio clādeſtina releuat mulierē ſi probet̃ de iuſto metu.

45 Si quis non intēdit contrahere matrimonium cū tali muliere vel econtra, ſed non audet contradicere propter metum alicuius ſi proteſtatur in abſentia partis, talis proteſtatio iuuat niſi poſtea ſequatur copula.

46 Si quis propter iuſtum metum non ſolum non audet cōtradicere ſed nec audet proteſtari cora⁊ alijs: quia timet ne proteſtatio reueletur parti, ſufficit poſtea ꝓbare de tali metu, ⁊ poterit venire contra talem actum.

47 Notabilis queſtio in materia proteſtationis.

48 Fideiuſſio requirit ſtipulationem.

49 Si fui ꝓteſtatꝰ ꝙ ſi fideiuberē apud te ꝓ Titio, ꝙ nō faciā animo me obligādi, ſi tu cōſentis, ⁊ poſtea ego intercedo nō obligor ſecus ſi non conſentis ⁊ ego ſimpliciter poſtea intercedo.

§. Celſus.

Proteſtatio ꝑcedēs actui ſequēti ↄ̄tria facit vt actꝰ ſubſequēs nihil operet̃. h. d. ſm Dy. Bart. Bald. Alb. Ang. Imol. ⁊ Chriſto. de caſtel. hic. Iſtud commune ſummariū non videtur bene congruere huic §. vbi non apparet, qd actus ſequens fuerit contrarius proteſtationi: nā ſi fuiſſet proteſtatus, ꝙ nolebat vel ꝙ non intēdebat adire hereditatem, ſi poſtea adiret, proteſtatio diceretur cōtraria actui proteſtationis ſequētis, ſed hic tex. ſolum dicit ꝙ fallens adierit. ⁊ gl. in verbo fallens declarat ꝙ clandeſtine fuit proteſtatus, ꝙ licet adiret qd pro nihilo nolebat eſſe heres. ⁊ ſic ſi contingeret eum adire declarabat in illo actu volūtatem deeſſe tūc adeuntis nō dicitur actū factū contrariū proteſtationi, ſicut in ſimili ſi quis faciēs teſtamentū proteſtatur, ꝙ non vult facere aliud teſtm̄. ſi poſtea faciat ſecundū. eſt actꝰ ↄ̄trius ꝓteſtatiōi ⁊ derogat priori. §. poſteriore. Inſtit. qui. mo. teſt. infir. l. ſi qs. ī. ad treb. ſed ſi quis ꝓteſtat̃ ꝙ faciat ſi aliud teſtamentū vult illud nullū eſſe, niſi ī eo talia verba appoſuerit, tūc bene eſt actꝰ ↄ̄trius ꝓteſtatiōi ⁊ ñ v⁊ ſi poſtea aliud faciat vt habetur in l. ſi quis in prin. teſt. ī. de leg. iij. ita etiam t⁊ Rap. cu. hic eo modo ſi quis proteſtatur ꝙ ſi cōtingat eum proferre que ſapiant aditionē ꝙ non intendit adire, tunc adeundo non directe ↄ̄dicit ꝓteſtationi ſm Io. de Im. qui dicit, ꝙ iſto modo debet iſta litera intelligi. ⁊ vltra iſta quādo dicat̃ ꝓteſtatio cōtraria actui, ⁊ quādo nō, ⁊ ſic quando ſit cōpatibilie: q: poſſit ſeparari ab actu: declarat Bar. ī l. j. in ꝓn. C. de lit cōte. ⁊ aliqd per Ang. hic Itē iſte tex. nō loquit̃ eo caſu, quo qs ꝓteſtatus eſt non habere animum adeundi propter timorem ſibi illatū, tūc enim niſi probet̃ timor proteſtatio nihil valet ſcdm Ange. hic circa fi. q dicit ꝙ ita debet itelligi iſta litera, de quo vltimo ī. ſtatim dicet̃. vñ Sali. aliter hic ſummat, ſc⁊ ꝓteſtatio ꝑcedēs cōtraria actui aditionis reddit aditionē inutilem. h. d. ſm eū. Tu aūt ſumma ſic breuiter, ficta ſeu ſimulata aditio nō valet. h. d. In tex. ibi metu verborum. intellige ſufficiēs ad terrēdum virum etiā conſtantē, vt dicetur infra in glo. pe. ¶ In tex. ibi fallēs. dici pōt fingebat extrinſecus ſe adire hereditatē, ⁊ non adibat eā, ꝓpter proteſtationē precedentē, ⁊ ita fallebat credi

tores, ⁊ legatarios. ¶ No. primo ex iſto tex. ſꝫ intellectũ Bar.
cõem qđ in depẽdentibus a mera volũtate ꝓteſtãtis, vt eſt a-
ditio hereditatis, ꝙ proteſtatio precedens reddit actũ ſequẽ-
tem ꝓteſtationi cõtrariũ ipſo iure nullũ. † ⁊ in tali ꝓteſtatiõe
1 interpoſita ſuper actu depẽdẽti a mera volũtate ꝓteſtãtis nõ
requirũtur ea, q̃ ſunt neceſſaria in alijs ꝓteſtationibꝰ ſm Bar.
⁊ alios hic, ꝓmo eñ nõ reqrit̃ p̃ntia. partis de cuiꝰ preiudicio
agit̃, nec ꝙ ei innoteſcat, patet quare p̄t fieri clã ⁊ occulte. ⁊ ſic
nõ puenit ad notitiam partis: tu dic clarius qđ ille actꝰ ñ erat
celebrandus cũ alio vt eſt aditio hereditatis, que cõſiſtit ĩ me
ra voluntate. l. pro herede. in prin. ⁊ in l. ſi auia. C. de iur. đli. ni-
mirũ ſi in ꝓteſtatione nõ requiritur preſentia alicuius, ſed ſuffi
ciat adeſſe teſtes ꝑ quos poſſit probari: ſecus qñ actus eſt ce-
lebrãdꝰ cũ alio, q2 tũc ꝓteſtatio ñ vꝫ, niſi fiat illo p̄ñte, aut ei in
noteſcat, vt in iuribꝰ allegatis ꝑ Bar. facit l. at ſi quis. §. pleri
que ff. de reli. ⁊ ſump. fun. ⁊ ĩ l. Neſennꝰ, cũ gl. ⁊ ibi Bar. ĩ pmo
2 no. ⁊ in l. Põpo. ſcribit. iuncta gl. ij. ff. de ne. ge. † Ad idem, ꝙ ſi
minor effectus maior declaret corã vicinis, ꝙ nõ vult habere
ratũ ꝯctũ per quẽ res ſua fuit alienata ſufficit quãuis non eſt
facta in preſentia partis. l. fi. ĩ verbo cõqueſtus eſt. ⁊ ibi gl. no.
3 C. ſi maior factus. per quẽ tex. ibi ſignãter no. Bal. † quod filio
preterito ſufficit dicere teſtm̃ nullũ corã vicinis in abſentia he
redis inſtituti ad hoc vt teſtm̃ infirmet̃ per l. filio preterito. ff.
de iniuſto rup. irritoq3 teſt. quare eſt actus qui depẽdet a ſo-
la volũtate p̄teriti, vt no. etiã Ang. in §. ſi vero expreſſim. ĩ iiij.
nota. per illũ tex. in aut. d her. ⁊ fal. Secus in actu dependẽte a
voluntate duorum. tũc dꝫ proteſtatio innoteſcere parti, alˢ ni
hil valet. l. fi. §. itẽ ſi predixerit. in princ. ff. nau. caupo. ſtab. cũ a-
lijs hic allegatis per Bar. idem latius tꝫ Bar. in l. non ſolum.
§. morte. in prima ſpecie ꝓteſta. in duobus locis. ff. de no. ope.
4 nun. ¶ † Scđo in iſta ꝓteſta. vt ſ. nõ requiritur cã quare eius
actꝰ depẽdeat a mera volũtate ꝓteſtãtis ideo ſufficit volũtas
l. q2 poterat. ff. ad treb. ſecus in actu depẽdẽte a volũtate duo-
rũ tũc reqrit̃ cã, q̃ ſit rationabilis, ⁊ iuſta: alˢ nihil valet. l. ſi ho
minẽ. ff. man. l. ij. C. debito. ven. pig. impedire nõ poſ. de quo per
doc. ⁊ plenius ꝑ Bar. in d. §. morte. in ver. ꝓteſta. inhibitore. l.
de pupillo. §. ſi qs ipſi pretori. in xj. q. ff. de no. ope. nun. ſed ad-
uerte licet oẽs ita tranſeant, iſte tex. nõ videtur aliqđ facere, q2
hic ſuberat cauſa iuſta, ⁊ rationabilis ꝓteſtãdi. ſ. iuſtus metꝰ,
vt dicit tex. in verbo coactus: nõ ꝓteſtatio fiebat clã, ⁊ occulte
ĩ abſentia partis que metũ incutiebat. ⁊ ſic propter iuſtũ timo
rẽ nõ potuit palam proteſtari. facit qđ per iſtũ tex. tenet Bal.
in l. clari ⁊ aperti. ⁊ circa fi. C. de fideic. qđ qñ qs nõ audet ꝓte
5 ſtari palã ꝑꝑ metũ potentis: tũc vꝫ clãdeſtina proteſtatio, † ⁊ ci
ſtat̃ cũ limitatiõe de qua ibi ꝑ eũ: quẽ ſequit̃ Alex. conſi. xvj. in
iij. vol. incip. põderatis narratis in themate. ⁊ refert, ⁊ ſequitur
6 Pau. de Ca. hic. ¶ † Tertio per actuꝫ ſequentẽ ꝯtrium ꝓteſta.
nõ videtur receſſum a proteſtatio. qñ ille actus pẽdebat a me
ra volũtate ꝓteſtantis: q2 preſumitur volũtas abeſſe ꝑꝑ ꝓte-
ſtationem precedentem, ⁊ ſic proteſtatio derogat actui ſequẽ-
ti, ⁊ facit illũ actum non valere. ſecus in actu dependẽte a vo-
luntate duorũ quare derogatur proteſtationi p̄cedenti. l. cũ plu
res. §. locator horrei. ff. locati. c. ſolicitudinẽ. de app. ⁊ hoc ꝯfir
mat Bar. in ratiõe: q2 ſicut propoſitũ in mente retentũ nõ no
cet ꝯhenti. l. ſi repetẽdi. C. de ꝯdi. ob cauſaꝫ. ita nec talis ꝓteſta
tio, q̃ ei nõ innoteſcat. ⁊ cũ iſta ratiõe trãſeũt ceteri. ⁊ in ſpecie
Sali. ⁊ Raph. cu. tu aduerte q2 vr̃ aliqualiter cõtrariari hiſq̃
7 tꝫ Bar. ſ. in pmo notabili. vbi Bar. tꝫ, ꝙ in actu dependẽte
a voluntate duorũ requirit̃ ꝙ proteſtatio innoteſcat parti: alˢ
nihil valet, vñ ſi ꝓteſtatio eſt nulla, inepte videt̃ dicere, ꝙ ꝑ a-
ctũ ꝯtrariũ intelligat̃ ab ea receſſũ: q2 preſupponeret ꝓteſtationẽ
valere. Itẽ ꝓteſtatio q̃ de iure nõ valet nõ p̄ot dici proteſtatio
arg. l. iiij. §. condẽnatũ. ff. de re iudi. in cle. paſtoralis. eo. ti. ſicut
nõ p̄t dici inſtrm̃ guarẽtigie illud, ꝙ de iure non tꝫ. vt tꝫ ⁊ no.
Bal. in c. cõſtitutꝰ. per illũ tex. de tranſa. ergo fruſtra đr, qđ nõ
nocet vt ẽ tex. notabilis ĩ l. ſicut in §. j. ff. de ope. lib. litni. Bar.
primũ mẽbrũ, ꝙ ꝓteſtatio p̄cedẽs in depẽdẽtibꝰ a mera volũ-
tate ꝓteſtantis facit preſumi volũtatem abeſſe in actu ſequẽti
8 vt ꝓcedat † quando actus ſequẽs ſit incõtinẽti poſt proteſta-
tionẽ: q2 nõ eſt veriſimile qđ voluerit ĩcõtinẽti ſe corrigere: vt
l. non ad ea. ff. de cõdi. ⁊ dem. ſecus ſi fieret ex magno interual-
lo poſt: tũc vr̃ a ꝓteſtatione recedere. l. ꝑ retentionẽ, ⁊ ibi gl. C.
de vſur. ideo proteſtatio debet tũc latius cõcipi: vt ꝑ verba cõ
prehẽdat omne tẽpus futurũ. vt hic ꝑ eũ cũ quo ceteri cõiter
tranſeũt. ⁊ in ſpecie Sali. ⁊ Alex. hic idẽ tenet Bart. in d. non
ſolũ. §. morte. ĩ pma ſpecie ꝓteſtationis. ⁊ ibi Imol. Ro. Alex.
idẽ tꝫ Bar. in l. item q2. §. fi. ff. de pac. ⁊ in l. Titia. §. pe. ff. de ꝟ-
bo. obl. ꝑ Cy. Imo. Iac. Bu. ⁊ Io. đ imo. ĩ l. pacta nouiſſima. C.
de pac. Ant. de Bu. ⁊ Io. de imo. in c. cum M. ferrarienſis. ex
tra de conſti. ⁊ iſta vr̃ eſſe magis cõis opi. Sed aduerte ꝙ iſta

limitatio Bar. ad iſtum tex. nõ eſt bona, cũ de ea ſemꝑ ſubeſſet
eadẽ cã proteſtationis. ⁊ metus. ⁊ ſic proteſtatio ſemꝑ dura-
bat. vnde extẽdit̃ etiã ad actũ. qui fit ex longo interuallo poſt
l. fi. in fi. C. ꝙ metus cã Bar. in l. pe. ff. de cõdi. ob tur. cauſam. ſꝫ
in l. per retẽtionẽ. allegata per Bar. nõ ſuberat ea cauſa. facit
9 quod no. Bar. ⁊ Ang. in l. ad muldiã. C. ꝙ metus cauſa. † vbi ſi
fuit probatum metum ſemel fuiſſe illatũ ſemꝑ preſumitur du-
rare. ⁊ dicet̃ infra extra gl. in q. Bar. Itẽ ꝯ iſtã limitationẽ bar.
ſimpliciter intellectã fortiter facit text. in l. ſi quis in principio
10 teſtamẽti, vbi poſtea eodẽ teſtõ vl' codicillis. de le. iij. † vbi ſunt
in actu depẽdenti a mera voluntate vnius: ⁊ tñ ibi clauſula de
rogatoria vl' ꝓteſtatoria precedẽs tollit. ⁊ impedit diſpoſitio
nẽ factã ex interuallo poſt teſtm̃ vt ĩ codicillis, ⁊ ſi dicit̃, ꝙ ibi
codicilli eſſent incõtinẽti facti iuxta teſtm̃ eẽt diuinare, ⁊ reſtri
gere illũ tex. q indiſtincte ponit de codicillis. ad illũ text. rñdet
11 Alex. † ꝙ ibi proteſtatio nõ fuit facta ſimpliciter ſed large ideo
cõprehẽdit omne tp̃s futurũ. Iſta rñſio nihil vꝫ. nam ibi ſoluꝫ
fuit ſimpl'r dictũ ſi cui bis legauero ſemel tm̃ deberi volo, nec
fuerunt ibi alia ꝟba gñalia. Idem Alex. in l. pacta nouiſſima.
C. de pac. dicit ꝙ tex. in d. l. ſi qs in prin. teſtamenti. de neceſſita
te dꝫ intelligi, qñ verba reſpiciebant omne futurũ tẽpꝰ: alias ñ
traherent̃ ad actũ poſtea ex interuallo factũ ⁊ plus nõ dicit, ſꝫ
nec iſta ſolutio quicꝙ̃ valet. q2 nõ ſufficit ad ꝓteſtationẽ adeſ
12 ſe verba reſpiciẽtia ſolũ fututũ tp̃s. prout eſt † de natura ꝓte-
ſtationis, que eſt reſpicere futurũ tẽpus ſed etiã debẽt eſſe ver
ba magis gñalia, ⁊ lata ad hoc vt cõprehẽdãt actũ, qui poſtea
fit ex interuallo. vt ĩ d. l. pacta nouiſſima. ⁊ ĩ alijs locis p̄alliega
tis. facit tex. in l. ſi ita ſtipulatꝰ. ff. de fideiuſ. ibi quãtã pecuniã
qñcũq3 Titio credidero. ⁊ tex. in l. q̃ro. ĩ fi. p̄n. ff. loca. ibi ĩ omnẽ
cãm, ⁊ ibi incꝙ̃tũ illũ cõdẽnari ex bona fide oportebit. facit etiã
gl. ſolẽ. in c. tua nos. ⁊ ibi latius An. de But. ⁊ Abb. de ſponſa.
qđ ſi aliquis proteſtat̃, parte preſente ꝙ per ea que vnꝙ̃ dicit
aut faciet in futurũ nõ ĩtẽdit ꝯhere matrimoniũ cũ tali mulie
re, ſi poſtea cũ ea cõtrahat matrimonium nõ tenet. ſed in d. l. ſi
qs in principio teſtamẽti. fuit ſolũ ſimpliciter dictũ ꝑ verbũ fu
turi tẽporis ſi cui bis legauero ſemel deberi volo, ⁊ tñ trahit̃
ad actũ poſtea ex interuallo in codicillis factuꝫ, licet pẽdeat a
ſola voluntate ꝓteſtantis, ⁊ ſic ille tex. videt̃ cõfundere limita
tionẽ Bar. ⁊ rationẽ. ¶ Unde Bar. in d. l. pacta nouiſſima. ĩ di
13 ſtinctione ſua tenet, ꝙ in actu depẽdẽti a voluntate vnius nõ
videat̃ receſſum a ꝓteſtatiõe etiã per actũ ex interuallo factũ.
⁊ tũc ad hoc bñ facit tex. in l. ſi qs in principio teſtamẽti. ſed in
actu depẽdente a volũtate duorũ qñ ꝓteſtatio fuit ſimpliciter
facta bene diſtinguit an actus ſequẽs fiat incõtinẽti, an autẽ
ex interuallo. Idem ſequuntur An. ⁊ Sali. ⁊ Aret. hic quicqđ
dicat Alex. hic tenendo iſtam partem, tenendo contra cõmu-
nẽ. ¶ No ob. tex. in quo ſe fundat Bar. in d. l. per retentionem
q2 dupliciter rñdetur, primo, ꝙ ideo ibi in ſcđa cõuẽtiõe nõ in
ducit̃ repetitio pignoris. eo q2 ampliaret̃ odiũ. ſ. vſur. qđ nõ eſt
dicẽdũ, vt in regula, odia. de reg. iu. in vj. ⁊ in l. cum quidã. ff. de
lib. ⁊ poſth. ⁊ ita dicit tenere Bar. in d. l. ꝑ retẽtionẽ. in bona le
ctura que nõ impreſſa. ⁊ iſto modo ille text. poteſt retorqueri
cõtra Bart. arguendo de ſpeciali, ꝓpter odiũ vſure. ¶ Scđo
⁊ notabiliter rñdet̃ ex mẽte Are. ꝙ ille tex. loquitur ĩ terminis
valde diuerſis. ibi enim tp̃e traditi pignoris cõuẽtum fuit pa-
cto nudo de minoribꝰ vſuris, ſi poſtea ex interuallo debitor ꝓ-
mittat maiores vſuras p̄ſtare ad eas nõ extẽdatur illud pigꝰ.
14 ratio ibi ponit̃ in tex. † q2 diſpoſitio facta ſuꝑ vna re nõ trahit̃
ad aliã diſpoſitionẽ factã ſuper alia re ex interuallo. facit. l. at ſi
qs. §. pleriq3. in fi. ff. de reli. ⁊ ſum. fu. Sed materia noſtra eſt qñ
proteſtatio facta ſuper vno actu habet locum in eodem actu:
ſi poſtea ille idem actus fiat ex interuallo. ⁊ ſic tex. ſunt multũ
diuerſi. Ang. autem hic intelligit iſtum tex. quod ideo hic actꝰ
ſequens cõtrarius ꝓteſtationi nõ tollit̃ ꝑ proteſtationẽ: q2 hic
ꝓbatur metus illatus qui fuit cã faciẽdi ꝓteſtationẽ. vbi aũt ñ
probatur metꝰ, ⁊ tũc cõſummatio: talis actus nõ pẽdet a ſola
mera volũtate, ſed etiã alteriꝰ: ⁊ valet actꝰ ſequens cõtrariꝰ ꝓ
teſtationi: per d. l. cum in plures. §. locator horrei, q2 per talem
actũ ꝯtrariũ ꝓteſtationi intelligitur receſſum a proteſtatione. d.
15 c. ſolicitudinẽ. de app. d. c. cũ M. ferrariẽ. † Si autẽ cõſumma-
tio talis actus depẽdet a ſola mera volũtate, vt aditio hr̃dita
tis, ⁊ factio teſtamẽti: tũc proteſtãdo, ꝙ ſi contingeret me adi-
re vel teſtari, tũc nõ faciã animo adeũdi vel teſtãdi, ita proteſta
tio eſt derogatoria actui ſequẽti. ⁊ iõ nõ tenet aditio, neque te-
ſtamentũ. d. l. ſi quis in prin. teſt. ⁊ in l. pro herede. in ver. ⁊ ideo
ſolẽt. ſ. e. ⁊ ĩ l. at ſi quis. §. pleriq3. ff. de reli. ⁊ ſum. fu. Nec obſtat
iſte tex. q2 loquit̃ in caſu, quo quis ꝓteſtatur nõ habere animũ
adeũdi ꝓpter timorem ſibi illatum. nam tũc niſi probet̃ timor
16 proteſtatio nõ valet. ⁊ ita dꝫ ĩtelligi hec litera ſm eũ. ¶ † Et ſic
põdera ꝙ licet ꝓteſtatio ſola ſufficeret ad impediẽdũ aditionẽ

hrditatis poſtea facta,ꝛ tñ qñ in ꝓteſtatione dixit.ꝙ metu eaꝫ
faciebat,debet ꝓbari metus,ꝛ ita vr̃ ꝺbere intelligi, ꝛ limitari
illud,ꝙ tꝫ gl.pen.in ſcda parte que vult,ꝙiſte tex. procedat,ꝙ
aditio ſit nulla,etiã ſi nullus preceſſiſſet metus,ꝛ procedat qñ
metus fuiſſet allegatus in proteſtatiõe.Iſtã opi.Ang. repro-
bat Imo.ꝛ Alex.hic in gl.in verbo,non fieri,qꝛ ex quo prote-
ſtatio interponitur ſuper actu aditionis pendente a mera vo
luntate proteſtantis,licet in proteſtatione allegetur metꝰ nõ
eſt tamen de ſubſtantia ipſius proteſtationis,ergo proteſtatio
operaꝛ etiã ſi talis metus non probaretur:qꝛ ſufficit probare
ꝙ interuenerit proteſtatio derogatoria volũtatis ſequẽtis,vt ñ
teneat aditio.Sed ſm Aret.põt defendi Angel.qꝛ rõ Imole
17 nõ habet ſaporem iuris ſm eũ.†qꝺ licet metꝰ non ſit de ſubſtã
tia proteſtationis tamẽ ex quo metus adijcitur in ꝓteſtatiõe
dꝫ qualitas metꝰ ꝓbari,lꝫ nõ ſit de eſſentia ꝓteſtatiõis:eo qꝛ
18 limitat intentionẽ ꝓteſtantis.†Sicut in cancellatione non re
quiriꝛ cauſa:tñ ſi apponaꝛ, debet attẽdi, ꝛ limitat ꝛ reſtringit
ipſam cãcellationẽ.l.cãcellauerat.ꝛ ibi Bar.no,ff.de his que ĩ
19 teſtamẽto delentur.†Similiter in legato facto nõ requiriꝛ cã,
tñ ſi apponatur,attendi debet:qꝛ limitat,ꝛ reſtringit ipſum le
20 gatũ.l.cũ pater.§.dulciſſimis.de le.ij.†Ergo vltra Are.ꝯfirmo
ꝑ ſimile,qꝛ allegans certũ tp̃s,ꝙuis illud non eſſet de neceſſita
te,tñ teneꝛ illud ꝓbare:alias ſuccũberet.c.licet cauſaꝫ,de ꝓba
tionibus.l.j.§.rectiſſime.ff.de vi,ꝛ vi arma.no.Bart.per illum
tex.in l.habebat.ff.de inſtito.ꝛ in l.Pãtoniꝰ.§.rei ꝑduellionis.
per gl.j.eo.ꝛ in ꝯſi.lxxxviij.inci.in qõne inter Franciſcũ Bo-
nell,ꝛ in l.is,qui reus.ff.de publi.iudic. Cõſidera tamẽ ratio
21 nem ibi adductam per Bar.†Ad idẽ facit,quia qñ quis ꝓpo
nit factum cum aliqua qualitate,tunc nõ ſufficit ꝓbare factũ,
ſed debet probari qualitas:alias ſuccumbit,textꝰ.eſt in l.Ful
cinius.ꝛ ibi Bart.no.ad hoc.ff.ex quib.cau.in poſſ.eatur.ꝛ i l.
j.§.ꝙ aũt ait pretor.ꝛ ibi Bar.ad hoc.not.ff.ne quid in flumi.
publ.ꝛ in c.lꝫ cauſam.ꝛ ibi Abb.in vij.not.extra de proba. vbi
iſtud tenet qñ illa qualitas non requirebatur, ſed alterũ corũ
ſufficiebat.ꝛ ibi Bal.dicit ꝙ ibi eſt tex.ſingularis q vix alibi re
peritur de proponẽte qualitatẽ etiam excipiendo:ꝙ eaꝫ pro
22 bare teneatur.†Sed caue quia qñ aliquid de neceſſitate nõ re
quiriꝛ ſi exprimitur de eo nõ eſt curãdũ etiã ſi ſit ineptũ,vt eſt
tex.in l.vnica.in prin.C.de rei vxo.actio.Bar.in l.j.ĩ pe.q.ff.de
edẽ.ꝛ idẽ Bar.in l.demõſtratio falſa.in prin.in vij.q.ff.de cõdi
23 ꝛ dem.†Scdo ꝑncipaliter no.ex hoc tex.ꝙ fallens.ꝛ ſic nõ in
tendẽs adire hereditatem ꝓpter preambulã proteſtationẽ, ſi
adeat,aditio nõ valet,ꝛ non facit eũ heredẽ.Limita iſtũ tex.
vt ꝓcedat,quando poſt proteſtationem actus aditionis fuit
ꝑ ꝓteſtantẽ factꝰ verbo,aut etiã facto nõ celebrato cum alio.
Si aũt aditio fieret per actũ celebratũ cũ alio,puta ꝑ vẽditio
nẽ hereditatis,vel ꝑ aliũ contractũ cum alio celebratuꝫ de re
aliqua hereditaria,tũc per proteſtationẽ preceden,nõ impedi
ret,ne ex hoc efficereꝛ heres,ne ſecũ cõtrahens remaneret de-
ceptus,ꝛ ſic erit obligatus nõ ſolũ illi,ſꝫ omnibus alijs.l.j.ꝛ ij.
ſ.e.gl.no.ĩ l.fi.ĩ gl.fi.ſ.de iterroga.actio.Ita no.limitat iſtũ tex.
Bar.ĩ l.nõ ſolũ.§.morte.ff.de no.ope.nun.in prima ſpecie pro-
teſtatiõis.ꝛ in l.pro herede.§.Papinianꝰ.circa fi.ꝑ illũ tex.j.e.
ſequiꝛ Imo.Pau.de ca.ꝛ alij.Lu.ro.ꝛ alij Mo. adde pro hoc
bonã gl.in c.olim.in gl.j.ꝛ ibi Ant.de Bu.ad hoc no.extra de
cenſibus.quam gloſſ.etiam ad hoc no.Cal. in l.ſi tam anguſti.
in fi.ff.de ſerui.ti.generali.¶Gl.ij.in verbo,fallens.quero pro
24 intellectu textus.quomodo ſit fallẽs.ꝛ ſic ficte adierit,†cũ nõ
preſumaꝛ qs aliter velle ꝙ faceret.l.Labeo.§.idẽ Tubero.ff.ꝺ
ſupel.leg.gl.reſpondet ꝙ fuit proteſtatus coram aliquibus ꝙ
lꝫ adiret,volebat pro nihilo haberi.facit l.ĩ cõcubinatu.ĩ ꝟbo,
25 ſine ꝓteſtatione hoc manifeſtũ faciente.ſ.de cõcubinis.†Et
iſta gl.videtur tacite colligi,ꝙ adiẽs coacte ſine proteſtatiõe
videꝛ ſpõte adire,ꝛ nõ coacte,ex quo nõ eſt ꝓteſtatus.d.l.La
beo.§.id Tubero.facit qꝺ aditio facta metu ſine ꝓteſtatiõe be
ne vꝫ,ꝛ tꝫ mero iure,lꝫ detur beneficium abſtinẽdi,vt in gl.ſe-
quen. in iuribus in ea allegatis.Adde ad iſtã cõcluſionẽ no.
Bal.in ſuo conſi.ſchiſmatis qꝺ poſui poſt rub.C. ſi qs aliquẽ
teſta.ꝓhibue.ad fi.vbi tenet ꝙ in electiõe pape Urbani, car-
dinales nõ preſumunꝛ feciſſe electionẽ de eo propter metũ, ex
26 quo non fuerũt proteſtati de metu.ꝛ ibi tradit reg.no. †quod
qui nõ fuerunt proteſtati ſe per metũ facere,preſumunꝛ neceſ
ſario volentes feciſſe,ex quo erat eis facile ꝯtrũ ꝓteſtari,arg.l.
vnice.§.ſin autẽ ad deficiẽtis.C.de cad.tollen.refert ꝛ ſequitur
Alex.ꝯſi.cxlvij.vol.v.inci.In cauſa, ꝛ lite vertẽte inter nobilẽ
Raph.Addo facere illud,quod no.Bal.in l. quibus diebus,
27 in vlt.no.per illum tex.ff.de condi.ꝛ dem.vbi no.qꝺ ille,qui al
legat ſe impeditum fuiſſe ſi contra impedimentũ potuit recla
mare, ꝛ ꝓteſtari ꝛ non fecit ſibi preiudicat.facit.l.ij.C.de his
qui ꝑ metũ iudi.nõ app.c.ſi.de app.ꝛ ad iſtud vl.an ad hoc vt
impeditus facere actum in termino excuſeꝛ, an de neceſſitate
requiraꝛ,ꝙ ꝓteſteꝛ,ꝙ ꝑ ipſum nõ ſteſit.plura dixi in l.ꝓperã-
dum.§.ſin autẽ vtraqꝫ.C.de iudi.ꝛ l.ij.§.ꝙ diximꝰ.ff. ſi qs cau.
No.bene iſtam regulam,ꝙ qñ quis nõ proteſtaꝛ de metu,ꝓſu
miꝛ actum voluntarie facere,Nã prima frõte videretur eſſe du
rior in practica,cũ poſſit eſſe iuſtus metus multis modis etiã
ſine proteſtatione,qꝺ no.ad tit.ꝙ metus cã.¶Gl.in ꝟbo.nõ
fieri.diuidiꝛ in tres partes,In prima op.ꝯ tex.ꝛ quadruplici-
ter ſoluit approbãdo primã ſolutionẽ.q̃ cõiter teneꝛ. In ſcda
op.ꝛ ſoluit.In tertia facit idem.ſcda ibi.itẽ opponiꝛ metus ꝓ-
berum.tertia ibi.item op.C.e.l.cũ aliquis.In vltima parte gl.
no.diligenter ex iſta parte tria principalia,Primo ꝙ vbi quis
cogitur per iudicem.proteſtatio precedẽs nihil operaꝛ,nec ꝺ
rogat actui ſequẽti,ꝛ ſic ꝓteſtatio nõ tollit actũ ſequẽtẽ ſi ille
28 actꝰ poſtea fiat iuridice,ꝛ legitime.¶†Scdo no.ꝙ lꝫ metꝰ,ꝛ
coactio illata a parte inducat nullitatẽ actꝰ ipſo iure vel ĩ effe
ctu,vt in ti. ꝙ metus cã.ſecus qñ inferꝛ a iudice:qꝛ cum fiat in
caſu ꝑmiſſo a iure nõ põt dici actus factꝰ ꝑ metũ. nec vitiaꝛ.
29 †Itẽ ꝑ iudice lex ꝓſumit qꝺ nihil iniuſte vel illicite facit.l.ij.in
ver.ꝙ nõ arbitramur.C.de offi.ciui.iud.ꝛ c.in ꝓſentia. de renũ
tia.ſicut in ſimili licet ſpoliatꝰ a parte ante oĩa ſit reſtituendꝰ,
l.ſi quis ad ſe fundũ.C.ad le.iul.de vi.tñ ſpoliatꝰ a iudice nõ eſt
ante oĩa reſtituẽdꝰ,vt eſt gl.no.in ꝟb.in aliã.in c.ꝓſentiũ.vij.q.
j.ꝛ gl.iij.q.j.in ſumma.ꝛ gl.in c.in noĩe dñi.in verbo audientia.
xxiij.diſt.Bal.in l.obſeruare.§.ꝓficiſci.in xxiij.q.ff.de offi.pro-
con.ꝛ leg.Ang.in d.l.ſi quis ad ſe fundum.Abba.in c.dilectus
filius.de reſcr.ꝛ in c.conquerente.in vlt.no.de reſti.ſpolia.ꝛ in
30 c.ſi conſtiterit.de accuſa.¶†Tertio per iſtam gl.inferꝛ Ang.
ꝙ ſi aliquis cõfeſſus eſt maleficiũ in tormẽtis iuſte illatis,ſ.ꝓ-
cedẽtibus legitimis indicijs,ꝛ poſtea ratificat ad bãchũ iuris
extra locũ tormẽtorum ꝛ ſic perſeuerat in cõfeſſione.interue-
niẽte tñ aliquo cõgruo interallo ĩter tormẽta ꝛ ratificationẽ,
qꝺ interuallum ex quo indicãtis arbitrio relinquiꝛ vt notaꝛ in
l.j.§.diuus ſeuerꝰ.ff.de queſtio.Certe talis cõfeſſio poteſt dici
ſpõtanea,ꝛ notarius banchi põt licite ſcribere in actis qꝺ ta-
lis ſpõte cõfeſſus eſt tale delictũ.l.j.§.ſi qs vltro.ff.de queſtio.
31 quia vis illata ĩ tormẽtis fuit iuſte adhibita per iudicẽ:ergo
nõ poteſt dici actus factus per metum,vt hac gl.ad hoc valꝺ
notabili.Cũ iſta cõcluſione Ang.ſimpliciter tranſeunt Imol.
Pau.de ca.Lud.ro ꝛ Alex.hic. ꝛ ita teneas quicquid teneat
Are.hic.Adde qꝺ cũ Ang.etiã formaliter tenet Ale.in conſi.
ꝑmo tertij voluminis.ꝙ incipit ꝓceſſu inquiſitiõis formateꝫ
Antonium,ꝛ in conſi.lij.eiuſdem tertij voluminis. quod inci-
pit viſo themate illuſtriſſimi.adde Bart.in l.j.§.ſi qs vltro.in
32 vlt.q.ff.de queſtio.†vbi tenet qꝺ ille dꝛ ſpõte cõfeſſus q eſt cõ-
feſſus in tormẽtis.ſed ꝑſeuerauit in ꝯfeſſione extra tormẽta ꝑ
d.l.j.§.diuus ſeuerus.ꝛ l.ij.C.de cuſt.reo. idẽ tenẽt Bal.ꝛ Ang.
33 in l.ij.C.ꝙ metus cauſa.alibi Bal.in l.j.C.ex deli.defun. Di-
cit qꝺ aſſeſſores cõiter videꝛ homicide.qui in camera torquẽt
aliquẽ ꝛ ad banchũ faciunt ſcribi ꝙ ſponte confeſſus eſt:niſi,
ſecundum eũ.ſalues eos quia non torquent vt ſic rñdeat,ſꝫ re
ſpõdeat vt ſibi videꝛ.ꝛ ſic vtrũqꝫ põt ſaluari. ſ.ꝙ fuit tortꝰ vt
reſpõdeat,ꝛ ꝙ ſpõte ſic rñdit.vt l.nutus.§.is.qui.ff.de procu.
34 Idẽ ꝛ plenius tꝫ idem Bal.in l.vnica.C.de confeſ. vbi tꝫ.ꝙ ſi
aliquis fuit tortus bene decem vicibus ꝛ poſtea ductus ad bã
chũ iuris cõfeſſus eſt notario qui nõ interfuit torture:ꝛ nota
rius ſcripſit ꝙ ſpõte fuit cõfeſſus nõ incidit in falſum:qꝛ non
vidit nec audiuit tormẽta. ꝛ naturali rõne põt cedere qꝺ ille
cõfiteaꝛ ꝓpter cõſciẽtiã perpetrati ſceleris. imo fortiꝰ, ſingu-
larius ſm eũ iudex q interfuit in tormẽtis, ꝛ fecit hoc ſcribi ꝑ
notarium qꝺ ſpõte fuit confeſſus excuſatur a falſo:qꝛ non fuit
tortus ad hoc vt preciſe cõfitereꝛ delictũ,ſꝫ vt verũ diceret:iõ
tenor cõfeſſionis ſue nõ eſt omnino tormẽtarius,ꝛ intẽtio iudi
cis fuit vt cõfitereꝛ qꝛ verũ,nõ qꝛ tortꝰ:ꝛ etiã cõſuetudo gene
ralis ipſum iudicẽ excuſat,vt ibi ꝑ eũ:qꝺ no.Predicta limita,
qñ cõfeſſio fieret in tormẽtis,ꝛ notarius ſcriberet ſpõte, factã
tũc inſtrumẽtũ eſt falſuꝫ per ꝓdicta.ſi aũt ſcripſit ꝙ volũtarie
35 cõfeſſus eſt,tunc inſtrumẽtũ eſt verum†quia voluntas licet ſit
coacta,tñ volũtas eſt:l.ſi mulier.§.pen.ꝛ ibi gl.no.ff.qꝺ metus
cã,ꝛ l.ſi patre cogente.ff.de ritu nu.ꝛ l.velle nõ crediꝛ.ff.de reg.
iur.ita ſingulariter limitat Bal. ꝛ reputat nouũ dictũ ĩ c.j.ĩ §.
iniuria.de pace iur.fir.Et nota bñ iſtã differẽtiã inter ꝟbũ,ſpõ
te,ꝛ verbũ,voluntarie,qꝛ forte alibi non inuenies.Alibi tamẽ
36 tenet Bal.in l.ij circa fi.C.de cuſto.reo.†ꝙ qñ quis ĩ tormẽtis
cõfeſſus eſt maleficiũ,aſſeſſores ſemꝑ faciũt ſcribi in actis qũo
reꝰ ſpõte fuit cõfeſſus,ꝛ quaſi vt plurimũ iſta ſcriptura eſt fal
37 ſa ſꝫ eũ.†Si aũt ꝯfeſſio emanauerit ĩ tortura nõ ꝓcedẽtibus le
gitimis indicijs,tũc etiã ſi reꝰ in illa confeſſiõe ꝑſeueret tamẽ
illa cõfeſſio eſt nulla:qꝛ nõ eſt legitime extorta.ꝛ ex ea nõ põt
ſequi cõdẽnatio,nec pena imponi,vt eſt tex.in l.pe.ſm vnã lec.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gl.ꝛ ibi Bar.notat,ꝛ ſequit̃.ff.de q̃ſtio,ꝛ iſtud vltimũ etiã ſequũ
tur Jmo. Pau.de ca.ꝛ Alex.ꝛ Are.hic. ꝛ dt Jmo. ꝙ iſtud eſt
tenendum menti:qꝛ ex eo poteris multa lucrari ꝛ refert idẽ te
nere Albe.d hãdi.ĩ tractatu maleficioꝝ,ubĩ tractat de tormẽ
tis in rubrica querit̃ nũqd cõfeſſus in tormẽtis non precedẽti
bus indicijs.Sal.in l.ij.C.de cuſto.reo.cũ alijs cõcor.hic tradi
tis per Alex.idẽ tenet Alex.in cõſi.v.primi vo.qd incipit in cã
inquiſitionis formate cõtra Uale.quod cõſiliũ eſt errore du
plicatũ.in conſi.xciij.eiuſdẽ primi vol.idẽ tenet etiã Ale.in ↄſ.
cxxxix.ſcdi vo.quod incipit in cauſa Angeloꝝ Hebreorum.
ꝛ in conſi.j.tertij vol.qd incipit viſo proceſſu inquiſitionis for
mate cõtra Antoniũ.in conſi.lij.eiuſdẽ tertij vol.quod incipit
38 viſo themate illuſtriſſimi.†Et iſto caſu bñ ꝓceſſit dicta iiuſti
tia in tormentis ſine legitimis indicijs,certe ſi iudex facit ſcri
bi in actis bãchi,qd iſte fuit ſponte cõfeſſus,facit cõfici falſuz
inſtrumentũ:eodẽ mõ notarius qui ſcribit confeſſionem fuiſ
ſe ſpõtaneã incidit ĩ falſum ſi notitiã habuit tormẽtorũ,ꝛ ideo
officiales faciũt ſtare notarios extra palatiũ vt nõ habeãt no
titiã tormentorũ vt ſic poſſint ſcribere cõfeſſiones eſſe ſponta
neas ita notabiliter tz Angel.hic. ꝛ ſequunt̃ Jmol. ꝛ Alexã.ꝛ
Aret.hic.ꝛ dt Alexã.ꝙ iſtud eſt valde notabiliter in practica
ꝛ ꝙ eſt magis cõis opinio,ꝛ ideo ſm Ang.dz eſſe cautus ĩ pra
ctica aduocatus accuſati vel inq̃ſiti qui fuit cõfeſſus ad ban
chũ ſe maleficiũ cõmiſiſſe vt faciat ꝓbari,põt,ꝙ ille fuit primo
tortus indebite:qꝛ nullis ꝓcedẽtibus indicijs ſufficiẽtibꝰ,neqꝫ
fama:vnde quouſqꝫ detẽtus fuit,ſemper idẽ metus tormẽtoꝝ
durare preſumit̃.iõ cõfeſſio ꝛ ratificatio nihil valẽt, ꝛ falſitas
cõmittit̃.ſi ſcribat̃ de ſpontanea cõfeſſiõe ſcdz qd predixi.Jdẽ
cũ Ang.tenet etiã Alex.in d.cõſi.primo,tertij vol.ꝛ in d.conſi.
39 lij.etiam tertij vol.†Cõtrariũ tñ in terminis,ꝙ imo cõfeſſio fa
cta in tormentis nõ ꝓcedẽtibus legitimis indicijs valeat,ꝛ te
neat ꝛ ei ſtari debeat:ſi pſeueret ĩ cõfeſſione tz expreſſe Bal.in
l.vnica.C.de confeſ.in iij.opp.per gl.ibi,ꝛ l.j.§.diuus ſeuerus.
ff.de q.Et male tenet per predicta ꝑ que patet cõmunẽ opinio
nem eſſe in ↄtrarium.Et eũ reprobat Alex.hic ad fi.ꝛ dicit ꝙ
ita vidit de facto pluries ſeruari,ꝛ contrarium tz ſimpliciter
Lu.ro.in conſi.clxvij.qd incipit.Antonius accuſatus de adul
terio.¶ Gl.fi.in verbo non facere diuidit̃ in tres.Jn prima op
po.ↄtra tex.ꝛ ſoluit.Jn ſcda allegat quinqꝫ ↄcordãtes ad tex.
Jn tertia etiam opp.ꝛ non ſoluit ſed ſolue vt per Bar.ſecũda
ibi:ꝛ facit ad l.tertia ibi.argumẽtum ↄtra.s.de ritu nup.¶ Jn
prima parte gl.ibi ab aliquo cõpellit̃,nõ a domino.cũ iſta ſolu
tione tranſit Bar.ꝑ rõnẽ de qua hic ꝑ eũ.idẽ tenẽt Sali.ꝛ cõi
ter alij ſcribẽtes excepto Jmo.ꝛ Raph.cu.quorũ obiectis be
40 ne reſpõdet Alex.vide ꝑ te.refero in voce.¶ †Extra gl.Dy.ꝑ
iſtã legẽ.cũ gl.ſcda dedit conſilium cuidã habenti caſtrum vel
poſſeſſiones ſuas iuxta quẽdam vicinũ potentẽ qui timebat ſi
bi inferri violentiam vel metũ ab illo potente vt ei vendat poſ
ſeſſiones ſuas.ſ.qd clã corã aliquibus ꝓteſtetur ꝙ nõ intẽdit
vendere,ꝛ ꝙ licet vẽdat qd talẽ vẽditionẽ faciet coactione, ꝛ
timore illius potẽtis ꝛ ꝓ nihilo vult haberi talẽ venditionẽ,
qd vẽditio poſtea facta nihil valebit,ꝛ qñ qs timet cõpelli ab
aliquo ad faciẽdũ aliquẽ ↄtractũ,vel ꝓmiſſionẽ,remediũ eſt ꝙ
clã corã teſtibꝰ ꝛ notario ꝓteſtet̃,ꝙ ſi cõtingat eũ facere,vult
haberi ꝓ non facto:qꝛ facit ex timore,ꝛ tunc ꝓmiſſio ꝛ contra
ctus poſtea factꝰ nõ valebit,iſtud cõſiliũ Dy.reprobat Bar.
hic,in fi.ꝑ duo.Primo,qꝛ iſta lex per quã mouet̃ Dy.loquitur
in aditione hereditatis,ꝛ ſic in actu dependẽte a ſola volunta
41 te ꝓteſtantis.†ſed hic ſumus in vẽditione,ꝛ ſic ĩ actu depẽdẽ
te a voluntate duoꝝ quo caſu proteſtatio tollit̃ ꝑ pactũ ↄ̃riũ
poſtea factũ.d.l.cũ plures.§.locator horrei.ff.locati.ꝛ c.ſolici
tudinẽ de app.Scdo qꝛ per iſtam proteſtationem nõ probare
tur metus.l.metũ.C.ꝙ metꝰ cã.ꝛ cũ Bar.tz ſimpliciter Sali.
hic.Jdẽ late tz Alex.hic ꝛ latiꝰ in l.pacta nouiſſima.C.d pact.
Et vltra eos eſſet aperta via fraudibus contra l.in fundo.ff.
de rei ven.qꝛ multi cõtractꝰ alias bona fide celebrati reſciderẽ
tur vigore clãdeſtine proteſtationis.quod vr̃ abſurdũ.Sz ad
uerte ꝙ ad primũ fundamẽtũ Bar.põt reſponderi dũ dicit ꝙ
actus ſequẽs cõtrarius ꝓteſtationi tollit illam ꝓteſtationẽ.nã
iſtud ꝓcedit qñ ille actus fuit omnino liber,ꝛ ſic qñ poſtea ſpõ
te ſine metu contraxit.ita loquunt̃ iura ꝓallegata. Sz ſi metu
potentis ↄ̃xit vt in caſu ꝓſenti,tũc ꝓteſtatio ꝓcedens declarat
ↄ̃ctui ſequẽti nõ adeſſe ↄſenſuz,ꝛ ſic actũ ñ valere.¶ Circa ſm
fundamẽtũ Bar.ꝙ ꝑ iſtã proteſtationẽ nõ probaret̃ metus ĩ
ſiſtit Alex.hic,ꝛ in d.l.pacta nouiſſima.qꝛ aut in veritate pro
batur de iuſto metu,ꝛ tunc iuſtus metus ſufficit abſqꝫ ꝓteſta
tione,aut metus nõ eſt ſufficiẽs,vel nõ ſufficienter ꝓbat̃,ſz ſo
lum adeſt ꝓteſtatio ꝛ illa nihil operat̃. cum in actu depẽdente
a volũtate duoꝝ ꝓteſtatio dbeat ĩnoteſcere parti, alias nihil
valet ſz Bar.ꝛ alios hic,ꝛ dixi s.in tex.in primo nota.Et ante
eam fuit fundamentũ Raph.cu.ꝛ Pau.de ca.hic.ꝛ Pau.de ca.
rñdet vt hic per eũ. ꝙuis eius rñſionem Ale.cõetur impugna
re.Sed vltra eum ad hoc facile põt rñderi. ꝙ proteſtatio dz
innoteſcere parti in actu dependente a voluntate duorum,
iſtud ꝓcedit, qñ talis proteſtatio põt libere fieri.ſecꝰ,qñ quis
timet ita facere ꝓteſtationẽ ſicut,ꝛ facere ↄ̃ctũ:vt in caſu pre
ſenti:tũc valet ꝓteſtatio ꝙuis nõ innoteſcat parti vt ſtatim in
fra latius dicet̃.Are.nihil tãgit de iſta q̃õne,de quo ſatis mi
ror.Bal.ꝛ Ang.tenẽt cõſiliũ Dy.ꝛ bene,qñ ꝓteſtatio hz fun
damẽtũ iuſti timoris:qꝛ ꝓcedebant indicia timoris,ꝛ durabat
eadẽ cauſa timoris tpe ↄ̃ctus,que erat tpe proteſtatiõis.ꝛ in
telligit̃ durare vbicũqꝫ durat eadẽ poteſtas terrendi ſm Jnn.
in c.j.per illũ tex.qd metus cã.ꝛ in c.cãm matrimonij.de off.de
leg.ꝛ notabiliter Bar.in l.pe.vbi dixi.ff.de cõdi.ob turpẽ cãm.
ꝛ in l.ij.qd metus cã.alias vbi non eſſet iuſtus metus,vel non
duraret,ꝓcederet opinio Bar.iſtã opi.Bal.ꝛ Ang.cum Dy.
etiã ſequuntur Jmo.Rapha.Cu.Pau.de ca.ꝛ Chriſto.de ca
ſtel.hic.Bald.in l.ſi repetendi.in pe.q.C.de condi.ob cauſam.ꝛ
Ale.ſibi ↄ̃rius in cõſi.xvj. tertij vo.qd incipit põderatis nar
42 ratis ĩ themate.†Pro iſta parte facit,qꝛ in cõtractibus,ꝛ ſic
in ijs,que pendent ex voluntate duorum valet proteſtatio fa
cta clam coram honeſtis perſonis vel coram teſtibus ꝛ nota
rio in abſentia partis ẽt dato ꝙ ei nõ innoteſcat:qñ nõ audet
proteſtari parte preſente propter iuſtũ metũ.c.ſi iuſtus metꝰ.
de app.ꝛ c.j.quod metus cau.Et ita tz Bal.in d.l.ſi repetendi.
in pe.q.ꝛ in l.clari.ad fi.C.de fideic.ꝛ in cõſi.clxv. ſecunde par
tis,qd incipit caſus eſt talis ꝓcedẽtibꝰ pactis pluribus.in fi
43 ne.¶ †Secundo ad idem facit qꝛ qñ quis non audet proteſta
ri Poteſtati ſeu pretori:qꝛ eũ iuſte timet:ſufficit clam ꝓteſta
ri coram vicinis:dato qd ad notitiã ipſius pretoris nõ veniat
ſecundum Bar.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pretori.ꝛ etiam in
44 xv.q.ff.de ẽ ope.no.nuncia.¶ †Tertio facit,ꝙ quando mulier
in abſentia mariti clandeſtine proteſtatur coram vicinis, ꝙ ñ
vult conſentire alienatiõi talis fundi dotalis,quã maritꝰ vult
facere.ꝛ ſi cõſentiat vult haberi ꝓ nulla:talis clandeſtina ꝓte
ſtatio quã vxor nõ audet facere marito ꝓpter verbera ꝛ iuſtũ
metum mariti releuat mulierẽ dũmodo poſtea appareat ꝛ ꝓ
betur de iuſto metu mariti ſm Abb.in c.cauſam matrimonij.
45 de offi.deleg.¶ †Quarto ad idem bene facit qd tenẽt An.de
But.Abb.ꝛ alij in c.tua nos.de ſponſa.qd ſi aliquis non intẽ
dit cõtrahere matrimonium cum tali muliere vel econtra. ꝙ
mulier non intendit contrahere matrimonium cum tali viro,
ſed nõ audet cõtradicere propter metum principis,aut ꝓpter
metũ patris:ſi proteſtatur ĩ abſentia patris corã teſtibꝰ, talis
proteſtatio iuuat:niſi poſtea ſequat̃ copula:qd bene no.idẽ no
tabiliter ꝛ melius q̃ alibi tenet Bal.in prealleg. cõſi.clxv.ſcde
partis.vbi omnino videas.idẽ tenet Ant.de Bu. in c.veniẽs.
ſecundo.de ſponſa.Abb.in c.per tuas.ad finem.de cond. app.
¶ Quinto facit deciſio quotidiana quam Chriſtopho. de ca
ſtel.hic in fine ponit.pater cuiuſdã iuuencule erat in fortia ini
micorum,ꝛ nõ poterat euadere propter mortẽ niſi cõſentiret
ipſa iuuencula matrimonio ꝙ pater facere volebat de ea cum
vno ex inimicis,iſta puella in camera claz proteſtata fuit corã
aliquibus qd nolebat cõtrahere matrimoniũ cũ illo inimico,ꝛ
qd nolebat valere matrimonium ſi contingeret eam contrahe
re:poſtea coram mille perſonis dixit ꝙ erat contẽta de matri
monio:deinde reuerſo patre filia dicit ꝙ nõ vult matrimoniũ
procedere,bene dicit ſcdm eum:nihil tamẽ in ſpecie allegat ni
ſi tradita per doc.hic:ꝛ nõ fecit mẽtionẽ de dicta deciſione ca
46 noniſtarũ.¶ †Sexto ꝛ vltimo adde quod imo plus tenet glo.
notabilis quam multũ ſigna.in c.j.in gl.j.ꝛ ibi no.Abba.quod
metus cauſa,ꝙ ſi aliquis propter iuſtũ metũ nõ ſolum non au
det contradicere ſed nec audet proteſtari corã alijs:eo quia ti
met ne illa ꝓteſtatio clandeſtina reueletur parti:certe ſufficit
poſtea probare de tali metu:ꝛ poterit venire ↄtra talẽ actũ,vt
in c.ij.ꝛ in c.ad aures quod metus cauſa.ꝛ ꝙ habet̃ in c.fin.de
app.ꝙ bene no.qꝛ per hoc ego nouiter limito illud ꝙ tenui s.
in gl.ij.vbi dixi quod qui nõ fuerũt proteſtati ſe ꝑ metum face
re preſumuntur volentes feciſſe,vt non procedat quãdo etiã
non audebat clandeſtine proteſtari ne parti reuelaret̃: quod
reputo bene ſignandum. ꝛ iſta quotidiana ſunt in practica, ꝛ
47 frequenter interrogaberis. ¶ †Ultra ſcribẽtes nõ omitto ꝙ
Ang.in l.mora.in prin.ff.de vſuris.refert per iſtũ tex.quem di
cit eſſe valde elegãtẽ,ꝛ ſingularem fuiſſe determinatã quandã
notabilem queſtionem per quendam egregium doctorem.A
liquis erat accuſatus de quodam delicto pro quo veniebat
imponẽda magna pena pecuniaria, ita ꝙ oportebat eũ dare
fideiuſſores:alias fuiſſet ĩcarceratus.rogauit quẽdã qui erat
amicus verbis ꝛ nõ factis ꝙ pro eo fideiuberet qui promiſit ſe
ꝑ aratum fideiubere,ſed incõtinẽti iuit ad iudicem apud quez

debebat fideiubere ⁊ dixit ei, dñe iudex talis rogauit me vt ꝓ eo fideiuberẽ corã vobis, ego nõ fui auſus denegare, ſʒ ꝓmiſi. Pro tanto ego proteſtor salua reuerẽtia, qḋ ſi me receperitʒ in fideiuſſorẽ, nolo teneri de illa fideiuſſiõe, poſtea fideiuſſit ꝓ eo apud dictũ iudicẽ, fuit dubitatũ an ex tali fideiuſſiõe poſſet cõueniri, ⁊ dicit fuiſſe determinatũ ipſuʒ nõ teneri, ex quo propter ꝓteſtationẽ p̄cedẽtẽ in actu ſequẽti non affuit ↄſenſus ꝑ iſtũ tex. ⁊ ꝙ hic no. Bar. ⁊ ꝑ verba ſingularia Iac. Butr. in d. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊ l. ſi fideiuſſor. in prin. ff. qui ſatiſ. cog. ꝙ eſt frequẽs, ⁊ quotidianũ. Non credo iſtã deciſionẽ eſſe verã, lʒ neminẽ cõtradicẽtẽ legerim. nam tex. iſte in quo ſe fundat Ang. nihil facit, q2 vt pluries fuit dictũ ſ. loquit in aditione hereditatis, ⁊ ſic in actu dependente a volũtate ſolius proteſtantis, vbi proteſtatio facit deeſſe volũtatẽ in actu cõtrario
48 q̄ poſtea fit. ⁊ ſic nõ valeret. † Sed iſta queſtio eſt in fideiuſſiõe in qua requirit̃ ſtipulatio. l. blãdit⁹. C. de fideiuſ. ⁊ in l. ſtipulationũ alie. §. ſatiſacceptio. ff. de ver. obl. ⁊ ſic requirit̃ conſenſus duorũ. Nec obſtat ſi tu diceres ꝙ iſta proteſtatio fuit facta iudici expreſſe nõ contradicenti: ergo dicitur releuare proteſtantẽ, q2 dico ꝙ iſtud non ſufficit ꝙ proteſtatio debeat releuare ꝓteſtantem, q2 dico, ꝙ requiritur ꝙ fiat iudici vel parti expreſſe ↄſentiẽti. ita ĩ terminis nr̃is tʒ expreſſe Bar. quẽ alij ſequunt̃
49 in d. l. non ſolum. §. morte, in prima ſpecie proteſtationis. † Ubi tenet, ꝙ ſi fui ꝓteſtatus, ꝙ ſi fideiuberẽ apud te pro Titio, ꝙ non faciam animo me obligandi ſi tu conſentis, ⁊ poſtea ego intercedo, certe tunc non obligor per gloſ. notabilem ⁊ magiſtram in d. l. pacta nouiſſima. ſed ſi tu non conſentis, ⁊ poſtea ego ſimpliciter intercedo, facio actum contrariuʒ proteſtationi, ideo videor a proteſtatione recedere, ⁊ fideiuſſio valet, ⁊ me obligo per dictam l. cum in plures. §. locator horrei. ⁊ d. c. ſolicitudinem. ita ibi tenet Bart. ⁊ ante Bart. idem tenet Spe. in ti. de fideiuſſo. §. j. in ver. quid ſi fideiuſſor prius. Cy. ⁊ Ange. in d. l. pacta nouiſſima. ⁊ ibidem latius Alex. tamen authoritas Ang. in practica eſt magna quando non habet contradicentem, tamen ego non credo eſſe veram.

LEX VII.

1 L. ſi paterfamilias titium. ff. de her. inſti. que loquitur in ſeruo habet locum in filiofami.
2 Iure fforum quicquid acquirebat filius acquirebat patri.
3 Uerba conditionum ſunt proprie intelligenda.
4 Proprie nomen heredis cõpetit vli. ⁊ non particulari hr̃di.
5 Hodie iure nouo filiuſfa. inſtitutus, eſt heres quo ad proprietatem: ⁊ pater habet ſolum vſumfructum.
7 Uſuſfructus eſt pars dominij.
Heres idem eſt quod dominus.

Si quis filiũfa. Uulgaris ſubſtitutio expirat etiã ſi ꝑ inſtitutũ adeuntẽ alteri heredi q̄ratur. h. d. Uel ſic aditio hereditatis facta ꝑ filiũfa. inſtitutũ iuſſu patris, ſubſtitutũ excludit. h. d. ¶ In gl. j. in fi. No. bene iſtam gl. quã reputãt ſingularẽ Ang. Imo. Raph. cu. Lud. ro. ⁊ Alex. hic Ang. ⁊ Imo. in l. cũ filio. ff. de leg. j. que ampliat, ⁊ extendit
1 paterfami. Titiũ. ff. de her. inſti. † loquẽtem in ſeruo vt habeat locum in filiofa. ꝙ ſi teſtator ignorabat Titiũ inſtitutũ eſſe filiũfa. tũc ſubſtitutus nõ excludet̃ ex toto ſed admittet̃ ad quartã partẽ ſicut ibi dicit̃ in ſeruo inſtituto quẽ teſtator credebat eſſe liberũ. vnde iſta lex loquit̃ qñ teſtator ſciebat Titiũ inſtitutũ eſſe filiumfa. ⁊ ꝙ ſciret patet ex duobus. Primo q2 teſtator in ſubſtitutiõe dixit, ſi Titius iſte filiuſfa. mihi hr̃s nõ erit, vt dicitur in litera. Scḋo q2 tex. decidit ſubſtitutũ indefinite, ⁊ ſic ex toto excludit, qḋ non eſſet ſi ignoraſſet ꝑ d. l. ſi paterfa. ⁊ iſta gl. cõmuniter tenet̃, cũ ſit eadẽ ratio in filiofa. que in ſeruo. eam etiã tenet Bart. in l. cum filiofamilias. ff. de leg. j. ⁊ in l. cũ ꝓponas. in fi. C. de here. inſti. ⁊ in d. l. ſi paterfa. iſta gl. plane ꝓcedit
2 cõſiderato iſto iure fforũ, † ſm qḋ quicquid acquirebat filiuſfami. acq̄rebat patri. l. placet. j̄. e. ⁊ l. j. in prin. ff. ſi qs a paren. fue. manumiſ. ſed cũ hodie per iura noua C. per l. cum oportet. ⁊ l. fi. in prin. C. de bonis q̄ lib. iſtud ſit immutatũ. Quia filiuſfa. inſtitutus adeundo hereditatem acquirit ſibi proprietatẽ in totũ. certe q̄tum ad proprietatẽ ſubſtitut⁹ excludit̃, cũ ipſe ſit heres, ſiue teſtator ſciebat eũ eſſe filiũfa. ſiue ignorabat ſʒ quãtũ ad vſumfructum qui acquirit̃ patri, põt etiã adhiberi diſtinctio ſciẽtie, ⁊ ignorãtie, ⁊ ſic poteſt procedere iſta gloſ. ꝙ talis vſuſfruct⁹ diuidat̃ iter patrẽ, ⁊ ſubſtitutũ ſʒ formã d. l. ſi paterfami. ita tenent Bal. Imo. Pau. de ca. ⁊ alij omnes Mod. hic indifferenter. itã etiam tenet Alexã. in d. l. cum filiofamilias. ⁊ iſta eſt cõis opinio. Solus Raph. Fulg. in d. l. cum proponas. C. de here. inſti. ſentiens iſtam opinionem tenet contrarium: q2 ſubſtitutio nõ fuit facta in vſufructu: ergo in nihilo debet ſubſtitutus admitti, nihil tamen allegat. Sed ad hoc poteſt faciliter rñderi, ꝙ ſubſtitutio fuit facta ſimpliciter, ⁊ ſic in totũ: ſʒ vſuſfruct⁹ eſt pars ſubſtãtie. l. qui vſumfructũ. ff. de ver. obli. ⁊ l. recte dicim⁹. cũ gl. ff. de ver. ſig. ergo dicitur ſubſtitutio etiã facta in vſufructu cauſali q̄ poſtea erit formalis. ¶ Moſenenſes in d. l. cum filio, ſolo ſubtilius inueſtigãtes tenent in vſufructu contra iſtam cõmunem opinionẽ, moti ſubtiliter: quia illa verba conditionalia ſi heres nõ erit appoſita in ſubſtitutione
3 vulgari debent proprie intelligi. † Cũ verba cõditionũ ſint ꝓprie intelligẽda. l. q̄ heredi. ⁊ l. Meuius. in prin. ff. de condi. ⁊ demo. ergo. lʒ filiuſfa. inſtitutus adeundo hereditatem acquirat
4 patri vſumfructũ, nõ tñ dicitur facere patrem heredem, † q2 ꝓprie nomen heredis cõpetit heredi vniuerſali, ⁊ nõ particulari. l. quedã. §. is autem. ff. de edend. ⁊ ſic filius, cui cõpetit ius vniuerſale dr̃ heres ꝓprie, ⁊ ſic in patre deficit illa ↄditio, ſi heres nõ erit in totũ, ⁊ cõſequenter ĩ vſufructu nõ debet habere locũ diuiſio. d. l. ſi paterfa. Adḋ vltra eos bene facere illḋ, ꝙ ſingulariter tʒ Bal. in l. ſi putas. in iij. op. C. de peti. her. vbi in terminis noſtris tʒ, qḋ cum hodie de iure nouo C. ſit inductum,
5 † ꝙ filiuſfa. inſtitutus ſit heres quo ad proprietatẽ ⁊ pater habeat ſolũ vſumfructũ iuribus preallegatis filius eſt heres, ⁊ noĩe, ⁊ re. pater autem non eſt heres, ſed ſimplex, ⁊ ſingularis ſucceſſor vſuſfruct⁹, ⁊ ſic nõ habet petitionẽ hr̃editatis. ita ibi formaliter tʒ Bald. quod reputat bene notandum ⁊ ſingulare Alex. in d. l. cum filio. ¶ Sed ad aliud propoſituʒ poteſt dici tenendo cõem opinionem ꝙ diſpoſitio d. l. ſi paterfa. loquẽs in teſtatore errante circa qualitatem perſone inſtitute fuit facta ꝓpter repugnantiã iuriũ, ⁊ rationũ magis ex voluntate p̄ncipis ita diuidẽtis illam hereditatem. ſ. Tyberij imperatoris q̄ ex diſpoſitione legũ ſʒ Bar. ⁊ alios ibi. vnde cum pr̃ habere debeat totũ vſumfructũ hereditatis in qua inſtitut⁹ ẽ filiuſfa. certe etiã in d. vſufructu debet fieri talis diuiſio inter patrẽ, ⁊ ſubſtitutũ ꝑ d. l. ſi paterfa. quamuis non ſit ꝓprie heres vniuerſalis, ⁊ ſic aliqua regula iuris videt̃ deficere, attento qḋ
6 illa lex no ꝓcedit omnino ſm diſpoſitionẽ legũ vt dixi. ¶ † Itẽ attento, qḋ vſuſfruct⁹ eſt pars dominij. l. iij. ff. de vſufr. ⁊ l. in vẽditione. in prin. ff. de bo. aut. iud. poſ. ⁊ l. oſſa. §. penu. ff. de reli. ⁊ ſumpti. fune. declarat Bar. in l. q̄ vſumfructũ. ff. de ver. obl. vbi
7 dixi, ⁊ multa poſui q̄ huc poſſunt referri. † Item atẽto qḋ heres idem dicitur quod dominus. §. pe. ⁊ ibi gl. inſti. de her. quali. ⁊ differen. ⁊ l. item mela. §. legis. ff. ad legem aqui. Et ad illud quod dicebatur quod conditio ſi heres non erit, appoſita in ſubſtitutione vulgari debet proprie impleri, reſpondetur qḋ Ang. in terminis notat in d. l. ſi pater fami. per illum tex. quod licet conditio non impleatur formaliter, tamen per hoc non irritatur diſpoſitio vt ibi eſt tex.

1 Filius ita tranſmittit ius abſtinendi, ſicut ius immiſcẽdi.
2 Uide vnam declarationem ad omnia iura dicentia quod hereditas non adita tranſmittitur.
3 Heres cenſetur eadem perſona cum defuncto.
4 Hereditas que tranſmittitur ex potentia ſuitatis, tranſmittitur vt agnoſcenda non tamen vt agnita.
5 Per dationem vulgaris ſubſtituti non tollitur ſuitas.
6 Suus tranſmittat hereditatẽ non aditam ad quoſcunqʒ etiã extraneos heredes.
7 Sicut pater qui eſt primior ſi viueret excluderet nepotem ẽt de iure pretorio, ita heres patris ad quem ex potẽtia ſuitatis tranſmittitur hereditas auita, que videtur illi connexa.
8 De iure pretorio defertur hereditas aui nepoti ex ſucceſſorio edicto ex quo pater eam non petijt.
9 In dubio nõ p̄ſumit̃ ꝙ qs repudiauerit patris hereditatem.
10 Nepos non poteſt venire ad hereditatem aui de iure ciuili, ſʒ de iure pretorio.
11 L. qui ſe patris. C. vnde liberi. an ſit correcta per l. defunctis. C. de leg. her.
12 Nota vnam limitationem ad ll. dicentes quod hereditas non adita tranſmittatur ex potentia ſuitatis.
13 Pretor ſemper dicitur equitatem habere pre oculis.
14 Nepos habet vnum ſpeciale priuilegium ꝙ impedit hereditatem aui ex potentia ſuitatis ad alios tranſmitti.
15 Hereditas aui eſt etiam debita nepoti.
16 Tacita vel preſumpta immixtio que reſultat ratione ſuitatis non debet nepoteʒ excludere de iure pretorio, ſicut nec tacita ſubſtitutio excludit matrem.

§. Si filius. Fili⁹ hr̃ditatẽ patris ñ agnitã tranſmittit ad ſuos cũ bñficio abſtinẽdi,
1 qḋ ẽt ipſe habeat, h. d. ¶ † No p̄mo ex iſto tex. qḋ ſu⁹ ita tranſmittit i⁹ abſtinẽdi ſicut i⁹ imiſcẽdi. ⁊ ſic bñficia ſiue in acquirẽdo ſiue in omittẽdo ad heredes tranſmittunt̃. ⁊ ita ampliãtur
2 ea q̄ habẽtur in l. vẽtre. j. e. ¶ † Scḋo nota ex iſto tex. declarationẽ ad oẽs leges dicẽtes, ꝙ hereditas ñ adita trãſmittit̃, vt habetur

habeꝛ in d.l.vētre.§.eo.Nā intelliguntur,ꝙ ille in quē trāſmit-
tiꝛ habeat etiā beneficiū abſtinēdi.ſicut habebat ille, qui trāſ
mittit.ita etiam voluit gloſ.in l.j.C.de his qui ante aper.tab.
ratiōnē aſſignat tex.ī l.ſi is q immiſcuit.§.eo.qꝛ facultas,q̄ cō-
petebat defuncto,cōpetit etiā eius heredi.ꝛ hoc etiā vult iſte
3 textus ibi:qꝛ ꝛ patri eius idē tribuereꝛ.†Itē hr̄s cēſetur eadē
perſona cū defuncto.in aut.de iureiur.a moriē.pſtito.in prin.ꝛ
gl.no.in l.ij.§.fi.in gl.magna.circa med.ff.de p̄to.ſtip.ergo ius
abſtinendi quod competebat defuncto,dꝫ ſimiliter compete-
4 tere eiꝰ heredi.¶†Tertio no.ex hoc tex.ꝙ hereditas q̄ tranſ
mittiꝛ ex potentia ſuitatis,tranſmittitur vt agnoſcenda ꝛ nō
vt agnita,ꝓut etiā dicūt doc.in l.vnica.C.d his qui ante aper.
tab.al's nō eſſet tractandū de beneficio abſtinendi ſi tranſmit
tiꝛ vt iam agnita.l.ſicut maior.C.de repu.her. ¶Quarto iſtū
textū iungēdo eum cū prin.iſtiꝰ legis inducit Bal. in l.ſi filiꝰ
heres.ff.de li.ꝛ poſth.ꝫ opi.Bar.ꝛ cōem ibi†ꝙ imo p datiōnē
vulgaris ſubſtituti nō tollaꝛ eſſentia ſuitatis,patet hic,vbi nō
tollit facultas tranſmittendi hereditatē non aditam ex poten
tia ſuitatis,ꝛ tamē hic erat datus ſubſtitutꝰ vulgaris ſicut ꝛ
in principio huius l.cōtinuando iſtum textum cuꝫ prin.iſtius
l.ꝑut etiam continuat iſtū tex.Bar.in l.j.in prin.ff.de vulga.ꝛ
pup.in iiij.q.prin.ī primo effectu ſubſtitutiōis vulgaris circa
prin.ſed iſta inductio de iſto tex.nō eſt bona,prout etiā dicunt
Imo.Raph.cu.Lud.ꝛ Alex.hic,quia tex.in prin.loquitur qn̄
filiuſfa.erat inſtitutus hr̄s ab extraneo, ꝛ ſic nō poterat ibi eſ
ſe ſuus ꝛ neceſſarius prout eſt hic: ꝛ ſic cū ſint caſus omnino
diuerſi nō cadit continuatio.¶In glo.prima ibi quid ſi non
ignorauerit.Quidā libri habent affirmatiuā, idē ſi ignorauit
ꝛ male,qꝛ tunc nō adderet nouum caſum ad textū qui loquiꝛ
quādo ignorauerit,ꝛ ſic eſſet inculcatio eiuſdē caſus qui eſt in
litera.Itē nō bū ſequereꝛ ſequens fallentia gl.dum dicit niſi ſe
immiſcuerit,qꝛ ignorās nō pōt ſe immiſcere.l.heres inſtitutꝰ.
ꝛ l.q putat.cum.l.ſeq.§.eo. ¶Gloſſ.in verbo abſtinere. in iſta
gloſſ.ibi ꝛ habere auitam poſſet.Iſtam concluſionem glo.re-
6 probāt Bar.ꝛ cōiter aliꝫ ſcribētes:†qꝛ ſuus trāſmittit heredi
tatē nō aditā ad quoſcunque etiā extraneos heredes ſecundū
cōmuniorē ſn̄iam,vt habet in l.ſi infanti.C.de iure deli.qui ex-
tranei excluderēt nepotē repudiantem hereditatē patris ſui
vt nec etiā veniat ad auitam que ad alios deuoluitur ſimul cū
7 hereditate trāſmittētis.¶†Cōfirmatur,ꝛ fortius:quia ſicut
pater ipſe q eſt proximior, ſi viueret, excluderet nepotē etiam
de iure p̄torio:ita heres patris ad quem ex potentia ſuitatis
tranſmittiꝛ hereditas auita que vr̄ illi cōnexa,vt eſt tex.ī l.he-
reditate.§.j.ff.de caſtre.pec.ꝛ ī l.ij.§.ſi qs ex liberis.ff.ad terty.
ꝛ in §.j.ibidē.ff.de colla.bo.Bar.in l.ſi filius heres.ff.de libe.ꝛ
poſth.Et ad tex.in l.qui ſe patris.C.vnde lib.in quo ſe fundat
gl.rn̄det Bar.ꝛ cōiter aliꝫ,ꝙ debet intelligi,quando filius ab
hereditate patris erat penitus excluſus, puta qꝛ repudiauit
hereditatē aui,tūc eq nō potuit tranſmittere.l.vnica. §.ſi ta-
mē hereditatem nō recuſant.C.de his qui ante aper.tab.ſolus
Raph.cu.tenet iſtā gl.per tex.ī d.l. qui ſe patris,vbi dicit eſſe
caſum,ꝛ qđ ſolutio Bart.ꝛ doc.ad illum tex.eſt diuinatio.mo-
8 ueꝛ etiā,†quia de iure pretorio defertur hereditas aui nepoti
ex ſucceſſorio edicto,ex quo pater eā nō petijt:ꝛ daꝛ nepoti bo
norū poſſeſſio vnde liberi:vnde licet alius vocetur de iure ci-
uili vigore tranſmiſſionis:prout arguunt Bar.ꝛ doc.tn̄ equi
tas pretoria dictat,qđ ipſe nepos preferatur per d.l.qui ſe pa
tris.¶Ego vltra eū ꝛ ſcribētes puto ꝙ ſolutio Bar.ꝛ magis
communis data ad d.l. q ſe patris,nullatenꝰ poſſit ꝓcedere.eo
qꝛ eſt nimia diuinatio ꝛ reſtrictio ad illū tex.¶Scđo ꝙ ibi fi
lius repudiauerit hr̄ditatē paternā:iſtud eſt facti.l.ꝯſilio.in fi.
ff.de cura.furio.facta autē nō preſumuntur niſi ꝓbenꝛ.l.i bel-
9 lo.§.facte.ff.de capti.¶†Tertio illa lex loquitur in dubio ꝛ ī
dubio dꝫ preſumi,ꝙ repudiauerit hereditatē patris: qꝛ iſtud
eſſet iactare qđ in dubio non preſumitur.l.cum de indebito.in
prin.ff.de ꝓba.¶Quarto ꝛ fortius ꝛ huiꝰ nunquam vidi cō-
gruū reſponſum.nā ſi ibi pater repudiaſſet hereditatē aui vel
fuiſſet penitus excluſus,vt đt Bar.cum etiaꝫ ſit mortuus:cer
te vnū nomē ſui heredis ſe abſtinētis vel excluſi nō noceret ne
poti quo minus ēt de iure ciuili admittereꝛ,vt eſt tex.ad literā
in l.ij.§.ſed ſi ſint ſui.ibi ne nudū nomen ſui heredis noceat.ff.
ad terty.l.ꝛ in l.ſi ex modica.§.ſi filius.ff.de bo.lib.ꝛ in l. ſiue.§.
fi.ff.de iure patro.Bal.in l.vnica.in j.co.C.de his q ante aper.
10 tab.ꝛ tn̄ tex.in d.l.qui ſe patris.†đt,ꝙ nepos nō poteſt venire
ad hereditatem aui de iure ciuili ſed ſolū de iure pretorio: er-
go impoſſibile eſt ꝙ loquaꝛ quādo pater repudiauit vel erat
penitꝰ excluſus ab hereditate auita.¶Quinto ꝛ vltimo facit
qꝛ ſi illa l.qui ſe patris,loqueretur prout Bar.ꝛ cōiter ſcribē
tes eā intelligūt,qn̄ pater repudiauit hereditatē auitā vel e-
rat omnino excluſus,certe illa lex eſſet correcta.per l.defun-
ctis.C.de leg.her.vbi tex.dicit ꝙ ſi ſui heredes repudiauerunt
vel aliter ſunt excluſi ꝙ nepotes ꝛ aliꝫ conſanguinei de iure ci-
uili ſuccedunt:ſed abſurdum eſſet dicere ilam legeꝫ tam famo
11 ſam ꝛ ſolēnē eſſe correctā.l.precipimꝰ.in fi.C.de appel.†Unde
text.in d.l.qui ſe patris.neceſſario loquitur quando pater nō
adiuit hereditatem aui nec etiam eam repudiauit:ſed ita mor
tuus eſt,non adita,nec repudiata hereditate aui: prout neu-
trum dicit ibi text. ꝛ per illam l.qui ſe patris.teneo opinio
neꝫ gl.noſtre ꝫ Bar.ꝛ cōem opinionē cū ad illā legē(vt puto)
nō poſſit dari bonum,aut congruū reſpōſum.Et ad fundamē
tū Bar.ꝛ ſcribentiuꝫ ꝙ pro certo videtur multum ſtringere,
dum dicunt,ꝙ hereditas nō adita tranſmittitur ad quoſcun-
que,ergo nepos repudians hereditatem patris excluderetur
ab herede patris in quē tranſmittitur iure ſuitatis hereditas
12 auita.†Rn̄deꝛ in forma ꝙ predicta cōmunior cōcluſio quod
hr̄editas nō adita ex potētia ſuitatis trāſmittiꝛ ad quoſcūqꝫ,
limitaꝛ ſingulariter p d.l. qui ſe patris,niſi ſuperſit nepos qui
impedit talē tranſmiſſionē vigore iuris p̄torij.ꝛ ſic nepos ad-
13 mittetur de iure pretorio,vt ibi eſt tex.ineuitabilis. †Nā p̄tor
qui ſemper habet equitatē ante oculos,l.equiſſimū.in princ.ff.
de bo.poſ.ſm tab.ꝛ l.ꝙ ſi Epheſi.in fi.ff.de eo ꝙ cer.loc.cōſide
rauit,ꝙ filiꝰ,quāuis eſſet in ptāte,ꝛ ſuus,tn̄ habebat a iure p̄
torio bn̄ficiū abſtinēdi,vt §.ſed his premittit pretor.Inſtit.de
here.quali.ꝛ dif.l.neceſſarijs.§.eo.Itē ēt pr̄ erat premortuus:
iō voluit nepotē de iure pretorio admitti nō attēto rigore iu-
ris ciuilis:nec attēta illa trāſmiſſione ex potētia ſuitatis: que
tranſmiſſio limitaꝛ in caſu iſto ſingulari qn̄ ſupereſt nepos ex
tali filio:qꝛ dato,ꝙ nolit eſſe heres pr̄is,tn̄ impedit,ne heredi
tas aui trāſmittaꝛ ex potētia ſuitatis ad alios hr̄des:imo tūc
ipſe nepos de equitate p̄toria ſuccedit,vt eſt ibi tex.ad hoc bū
ſingularis qui alias in mille annis nō poſſet ꝓcedere:ꝛ ita ēt
tenet Albe.de Ro.in verſi.vltimo.ex hac lege colliguntur plu
14 ra argumēta.vbi tꝫ formaliter,ꝙ†ſit ibi ſp̄ale priuilegiū nepo
tis vt impediat hereditatem aui ex potentia ſuitatis ad alios
15 trāſmitti.ratio priuilegij eſt ſm eū:†qꝛ hereditas aui eſt etiam
debita nepoti.allegat ad hoc l. ij.ff.de iterdi.ꝛ rele. ꝛ l.ſi ex pa-
tronis.§ fi.ff.de bo.liber.ꝛ l.fi.C.de codi.ſꝫ in hoc errat cū tem
pore mortis aui adhuc pr̄ ſuperuiueret ꝛ ſic precederet nepo-
tē:ergo hereditas aui nō erat debita nepoti.§.ita tn̄.Inſti.de
hr̄di.que ab inteſta.ꝛ l.ſi quis filio exheredato.in prin.ff.de in-
iuſt.rup.ꝛ l.ſi qs poſthumos.§.j.ff.de lib.ꝛ poſth.vnde ſecūdo
16 ꝛ meliꝰ moueꝛ:†qꝛ tacita,vel p̄ſumpta immixtio que reſultat
rōne ſuitatis nō dꝫ nepotē excludere de iure p̄torio ſicut in ſi-
mili nec tacita ſubſtitutio matrē excludit.l.precibꝰ.C.de impu.
Tamē ſꝫ iſtud etiā de iure ciuili nō excluderet.ꝛ ita etiā latiꝰ
tenui ī d.l.q ſe pr̄is.vbi etiā retuli aliqua que videnꝛ obſtare. ꝛ
ita habes defenſatā opi.huiꝰ gl.ꝫ Bar.ꝛ cōmuniter ſcibētes.
1 ☞Heres heredis eſt neceſſarius heres primi teſtatoris ꝛ vi-
de plures extenſiones ꝛ limitationes a nu.14.vſqꝫ ad 9.
2 Si quis ī libello dixit ſe heredē Titij ꝛ nō fuit immediate eiꝰ
heres ſed mediante perſona alterius ſuſtineꝛ libellus.ꝛ nu.3.
4 Uerba libelli debēt impropriari vt ſuſtineaꝛ itētio libellātis.
5 Quis poteſt appellari ſucceſſoreꝫ alicuius,licet per infinitos
medios ſit ſucceſſor.
6 Heres heredis eſt proprie ꝛ vere heres primi teſtatoris,licet
per mediam perſonam alterius.
7 Ea que iuris ſunt tranſmittuntur vere ꝛ proprie.
8 Heres heredis non dicitur ex proprietate verboruꝫ ꝛ ſic pro
prie heres teſtatoris ſed per extenſionem.ꝛ nu.10.
9 Cōditiones debēt impleri vere ꝛ proprie ꝛ in forma ſpecifica.
11 Uerbum videtur, importat aliquando fictionem, aliquando
veritatem.ꝛ nu.12.ꝛ 13.15.16.17.18.
19 In penalibus debet liquidiſſime conſtare ad hoc vt quis inci
dat in penam appoſitam a teſtatore.
20 Hereditas poſtquam eſt adita an dicatur amplius hereditas
vel proprium patrimonium.

§. In omni. Hereditatē agnitā a defuncto nō pōt
eius heres repudiare.h.d.Rō eſt:qꝛ p
aditionē factam a de functo fuit iuncta ſimul ꝛ vnita cū eius
hereditate ꝛ effectum vnum patrimoniū:ideo non pōt poſtea
per eius heredē ſeparari.l.ſꝫ ſi plures.§.filio.ff.de vul.ꝛ pup.
1 †Et ex hoc ſequiꝛ ꝙ heres heredis eſt neceſſariꝰ heres primi
teſtatoris propter bona ſimul vnita:ꝛ ideo ſi defunctus illā he
reditatē non adiuiſſet:tunc heres poſſet eam repudiare,vt eſt
tex.in §.precedenti.¶Nota primo ex iſto text.regulam ad ꝙ
2 quotidie allegaꝛ†ꝙ heres heredis primi teſtatoris eſt heres
ꝛ iſtam regulam etiā ponit tex.in l.ij.C.de heredi.inſti.cū mul-
tis aliꝫ de iure ciuili allegatis in gl.vnde facit ſecundum Dy.
3 Bar.ꝛ alios quod†ſi aliquis in libello dixerit ſe heredē Titij:
ꝛ nō fuit immediate eius heres,ſed mediāte perſona alterius

ſuſtinet libellꝰ.idē tenēt Cy.⁊ Bar.⁊ alij in l.ſi per illū tex.C.
de her.inſti.Bar.in l.paterfa.primis tabulis.per illum text.ff.
de vulg.⁊ pup.⁊ eſt gl.in l.iij.i gl.magna.circa med.⁊ ibi Bar.
ff.de peti.her.no.Imo.in l.iij.§.ex pluribus.per illum tex.ff.de
acqui.poſ.Can.in c.ij.de li.obl.bene facit qꝛ heres hꝛedis dicit
proprie,⁊ vere heres primi teſtatoris.vt ſtatim dicā.ſʒ qñ etiā
4 nō eſſet ꝓprie,ſʒ large,⁊ imꝓprie.† tñ illa verba libelli debēt
impropriari,vt ſuſtineat intētio libellātis,vt notāt Bar.⁊ alij
in l.ſʒ ⁊ ſi poſſeſſori.§.itē ſi iurauero.p illū tex. ff. de iureiuran.
cū multis cōcordantijs,⁊ additionibus quas ibi ad hoc vlti
mū plene dedi.Sed in ꝯrium videtur facere tex.in l.amite.C.
cōia de ſucceſ.quē allegat Rap.cuma.in d.l.paterfam.⁊ Rap.
ful.in d.l.ſi.vbi nepos,q vr eſſe heres filiorū ⁊ hꝛdū amite ſi di
cat ſe heredē amite ſuccūbit.Sed ad illū tex.rñdet Ale.vtro
biqʒ tā i d.l.ſi.ꝙ in d.l.paterfa.ꝙ in illo tex.nō apparet,ꝙ ille
agēs eſſet heres heredum.vel ibi loquit,qd filij fuerunt here
des amite.vt ibi dt tex.⁊ iſte nepos qui petebat.dicebat ſe im
mediate heredē amite,⁊ ſic petebat ſuo ꝓprio noie:vt dicit ibi
litera in verbo tuo nomine:ideo ſuccubuit,nō autem agebat
ſimpliciter,vel tanꝙ heres heredis.¶ Limita iſtā deciſionē
Bar.⁊ do.nō ꝓcedere,qñ īpediret,⁊ auferret dliberatio.aut.
dfenſio reo cōuento.niſi agēs exprimeret vtrū eſſet heres im
mediate talis,vel mediāte perſona alterius,tūc bñ cogit iſtud
exprimere i libello,ſicut cogit exprimere,vtrū ſit heres ex te
ſtō.vel ab inteſtato quādo p hoc deliberatio aduerſarij impe
diret.ita ſignāter limitat Bart.i l.ſi defenſor.§.illud.p illū ter.
ff.d interrog.ac.ꝙ bene no.ad iſtam materiā.⁊ ad iſtā regulaʒ
quotidianā.Ad iſtā regulam vltra tex.iuris ciuilis allegatos
hic i gl.adde de iure canonico text.in c.j.de homicid.in vj.per
5 quem notat ibi Gemi.in iij.notabili.† ꝙ qs pōt appellare ſe
ſucceſſorē alicuiꝰ lʒ p īfinitos medios ſit ſucceſſor,ſicut ibi In
no. Papa appellat ſe ſucceſſorem Petri primi paſtoris eccle
ſie,⁊ tñ fuerunt infiniti medij.ad ideʒ tex.in proe.vj.li.§.j.⁊ ibi
Gemi.in primo nota.idē ēt no.Gem.in c.lʒ canō.in primo no
tabili.per illum tex.⁊ in c.cū expediat.in ij.no.per illum tex.de
elec.in vj.⁊ in c.j.p illū tex de cleri.coniuga.in vj. ⁊ in c. pſenti.
i pn.p illū tex.⁊ in c.pe.p illū tex.de preben.in vj.⁊ in c.j.per illū
tex.ne cle.vel mona.in vj. In oībus iſtis locis Gemi. idē no
6 tat.¶ †Scdo ad iſtā regulā pro eius ampliatione adde ꝙ he
res heredis eſt proprie,⁊ vere heres primi teſtatoris,licet p
mediā pſonā alterius.ita eſt gl.no.in l.heredis appellatiōe.ff.
de ꝟ.ſig.Iſte eſt nouꝰ articulꝰ nōdū ab aliquo examinatꝰ in
quo arguam ad vtrāque partē.deinde breuiter cōcludā quod
mihi in iure verius videtur.Adde ꝙ idē tenet Bal.licet non
recordatus de illa gl.in l.ſi.in xxj.q.C.de hered.inſti.⁊ ibi aſſi
7 gnat rationē† qꝛ ea que iuris ſunt,tranſmittunt vere.⁊ ꝓprie
facta vero imꝓprie ⁊ ficte trāſeūt.ad hoc allegat d.l.paterfa.
8 ff.de vulga.⁊ pup.† In cōtrariū.ꝙ imo heres heredis non di
cat ex proprietate ꝟborū.⁊ ſic ꝓprie heres teſtatoris.ſed per
extēſionē.eſt fortis tex.in l.j.§.hoc interdictū.i verbo propter
vtilitatē.ff.quorum leg.⁊ illum tex.ad hoc allegat Are.in l.fin.
§.fi.in vl.no.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ plus nō dicit.Sʒ ad illuʒ tex.
poteſt reſponderi ex verbis Bal.ſ.proxime relatis in d.l.fi.in
xxj.q.ꝙ ea,que ſunt iuris,put eſt ibi,tranſeunt vere,⁊ proprie,
ea aūt que ſunt facti,improprie,⁊ ficte. Pro prima opinione
9 addo bene facere† ꝙ cōditiones debent impleri ꝓprie ⁊ vere
⁊ in forma ſpecifica.l.qui heredi,⁊ l.Meuius.in prin.ff.de cō
di.⁊ dem.⁊ tñ dādo hꝛdi heredis dr implere conditionē:ergo
ꝓprie tex.eſt in l.ſtatu libera.§.nō ſolū.i fi.⁊ in §.ſi filiusfa.⁊ in
l.ſi peculiū.§.heredi.⁊ in l.ſeruus ſi heredi.in prin.ff.de ſtatu
lib.⁊ in l.ſub diuerſis.§ fi.ff.de condi.⁊ dem.Imo fortius etiā
ſi conditioni adijciatur proprium nomē heredis,puta qꝛ in
cōditiōe dicat ſi heredi titio.c.dederit.adhuc dādo heredi he
redis implet cōditionē.tex.eſt de hoc ſolēnis in l.cū ita dat.§.
fi.ff.de condi.⁊ demō.quem tex.tñ notabiliter limita qñ nomē
appellatiuū precedit nomen proprium prout exemplificaui,⁊
put ꝓprie loquit ille tex.secꝰ,qñ nomē propriū precederet no
mē appellatiuū hꝛdis,puta qꝛ teſtator i cōditione dixerit ſic.
x.dederit Titio heredi:tūc dādo heredi heredis nō impleret
ꝯditionē p tex.in l.ſi cōis ſeruꝰ.ff.de ſtip.ſer.vbi ſit iſta differē
tia an pcedat nomē appellatiuū,an nomē ꝓpriū.p quem tex.
ita limitāt gl.⁊ Bar.in d.l.cū ita datur.§.fi.⁊ latius idē Bar.
10 in l.ſub diuerſis.§.fi.ff.de cōdi.⁊ demō.vbi videat.¶ †Ad idē
ponderat tex.in d.l.fi.C.de her.inſt.vbi tex.dicit ꝙ antiqua eſt
regula que vult heredē heredis teſtatoris eſſe heredē.pōdera
ꝙ dicit eſſe,⁊ ſic per veritatē non autē dicit haberi,⁊ ſic per fi
ctionē.nā verbum eſſe,denotat eſſentiam,⁊ ſubſtātiaʒ ⁊ ſic ve
ritatē,⁊ ꝓprietatem.gl.eſt in l.mercis appellatione.p illuʒ tex.
ff.de ver.ſig.Bar.in l.ſi maritꝰ.ij.§.legis iulie.ff.de adul.Bal.
vbi hoc limitat in l.que fortuitis.C.de pig.act.¶ In contra
rium pondera fortem text.iuriſconſulti hic dum dicit,Titio
quoque heres videtur eſſe,pondera ꝙ iuriſconſultꝰ non dicit
ſimpliciter eſſe,put facit imperator in d.l.ſi.ſʒ addit verbum,
11 videt eſſe.† ⁊ verbū videt īportat fictionē,ſi ſic impropꝛietatē,
l.j.§.deieciſſe.⁊ ibi gl.ff.de vi,⁊ vi arma.gl.in l.naturaliter.in
prin.ff.de acq.poſ.gl.no.in l.ſi duo.in gl.fi.§.eo.ti.Bar.in l.ſi is
qui pro emptore.ff.de vſuſcap.cum alijs concordātibus quas
ibi dedi.Bal.hic apoſtillando iſtum tex.in verbo videtur.di
cit ꝙ verbū videt,nō denotat hic improprietatem ſed iuris in
tellectum ſicut ⁊ alibi viſus ponitur pro intellectu.⁊ plus nō
12 dicit.Idē Bal.i l.etiā.C.de iure do.notat p illū tex.† ꝙ verbū
videt,nō denotat fictionē,ſed verborū debitā ⁊ ſanā interpre
tationē,⁊ ꝙ verbū videt importet veritatem,ſunt quam plu
res textus in l.ſeruū filij.§.j.⁊ ibi gl.⁊ doc.ff.de leg.j.⁊ tex.in l.
iij.§.ex cōtrario.in fi.ff.de acq.poſ.⁊ in l.qui liberis.§.hec ver
13 ba.ff.de vul.⁊ pup.vnde Bal.in rub.extra de pſcr.† circa ver
bū videtur,dicit,ꝙ debemus inſpicere materiā ſubiacētē,ꝙ ſi
gnificet veritatē,⁊ proprietatē qñ poteſt veritatē ſignificare:
alias ſignificat fictionē vbi veritas adaptari nō pōt,⁊ ſic p p
dicta fundamēta tutius videtur tenere opinionē gl.prealleg.
⁊ Bar.ꝙ heres heredis vere ⁊ ꝓprie dicat heres teſtatoris p
14 mediā pſonā.¶ †Tertio pncipaliter amplia iſtā regulā,vt p
cedat nō ſolū in eo q eſt heres hꝛdis titulo hereditario,ſʒ etiā
in eo q venit alio titulo vniuerſali,ſʒ nō hereditario.vt in pa
tre occupāte peculiū caſtrēſe filij mortui:qꝛ adhuc dicit heres
primi defuncti:ꝙuis nō ſit heres hꝛdis.tex.eſt de hoc notabi
lis in l.j.ff.de caſtren.pe.quē allegat glo.noſtra hic in fi.⁊ illum
tex.ad hoc p ſingulari exclamat Lud.ro.in ſing.dcix.qd inci
pit,heres heredis.Tu pōdera etiā ad hoc iſtū tex.qui cū my
ſterio vſus eſt vniuerſali,⁊ dixit in oī ſucceſſiōe.⁊ ſic non ſolū
15 hereditaria,ſʒ alia vniuerſali.¶ †Quarto amplia iſtā regulā
vt ꝓcedat etiā ſi ſit dictū ſcriptis heredibꝰ,tñ etiā venit hꝛes
heredis,ꝙuis ñ videat ſcriptus.text.eſt in l.j.in verbo ſcriptis
heredibꝰ.⁊ ibi Bal.ad hoc no.C.quorū legat.facit tex.in l.cū
filio.in ꝟbo ſcriptos tātūmodo.ff.de vul.⁊ pup.ꝙuis gl.ibi de
ſtruēdo tex.exponat ſcriptos.i.inſtitutos.⁊ tex.in l. ſi quis cū
teſtm nullū.poſt prin.in ver.intelligit eīn is quoque heres ſcri
ptꝰ.vbi tex.notabilis.ff.de iure codi.⁊ i §.ſubſtituit.in ꝟbo qui
⁊ ſcripti ſunt heredes.Inſt.de pup.ſubſti.lʒ secꝰ videretur qñ
diceret ſupraſcriptos vel infra ſcriptos hꝛdes,tūc nō veni
ret heres hꝛdis ita limitat ſolus Io.de imo.hic dicēs ſe ita p
die cōſuluiſſe apud Fauētiā,motus p illud ꝙ tenet Bar.in l.
q liberis.§.hec verba.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in cōſi.vij.ꝙ incipit,
Andreas Martini cōdidit teſtm,ꝙ eſt in formis cōſi.cc.iiij.
ſʒ iſta limitatio redditur multū dubia p iura ſ.proxime allegata,
16 dixi plenꝰ i d.§.hec verba.ibi videas.¶ †Scdo limita qñ eſ
ſet appoſitū pronomē,meos,puta qꝛ teſtator dixiſſet heredes
meos,⁊ tūc illud ꝓnomē meos,facit vt nō veniat heres hꝛdis
ita notabiliter limitat Old.Lau.in cōſil.xxj.ꝙ incipit,thema
17 tale eſt,teſtator habebat fratrē.¶ †Tertio limita qñ appo
neret dictio ipſe,vel ipſū:qꝛ teſtator diceret ipſos heredes ſub
ſtituo,vel aliquid ſile.tūc nō venit heres hꝛdis:qꝛ dictio,ipſe,
eſt pſonaliſſima ⁊ nō ſolū eſt relatiua.ſʒ etiā ad oculū demon
ſtratiua ſʒ Bal.i cōſ.cccuij.quinti voluminis.inci.nobilis vir
18 dominus Gulielmꝰ de ſancto Nazario. ¶ †Quarto limita
in penalibus.nā ſi teſtator mādauit hꝛdi ꝙ aliqd faceret ſub
pena,puta,ꝙ faceret cōſtrui capellā i tali eccleſia intra certū
tps ſub pena priuationis hꝛditatis,ſi primꝰ heres moriat pē
dēte termino,heres hꝛdis nō tenebit eadē pena priuationis,
ꝙuis nō fecerit edificari capellā in tēpore ſtatuto.ita tʒ Bal.
in l.fi.i xxij.q.C.de her.inſti.p tex.in l.mulcta teſtō nō cōmittit,
in prin.ff.de cod.⁊ dem.vbi in penis ⁊ in mulctis q relinquunt
etiā in teſtamento nō receditur a perſona quātuʒ ad cōmiſſio
19 nē pene,ꝙ reputat Bal.eſſe bene notabile.† Adde bene face
re,ꝙ in penalibꝰ dʒ liqdiſſime conſtare ad hoc vt quis incidat
in penam appoſitā a teſtatore,⁊ ſic tūc nō ꝓcedimus per ꝯie
cturas.tex.eſt i l.i teſtamēto.prima,ff.de cōdi.⁊ demō.quē tex.
ad hoc reputat ſingularem Bal.in c.j.qualiter dñs ꝓprietate
priuet.in vſibus feudorū.Intellige tñ ſane qñ illd onus pena
le faciēdi aliquid fuit iniūctū noiatim heredi,puta ſub noie ꝓ
prio pcedēte tūc nō incidit in penā heres hꝛdis.ita ꝓcedit de
ciſio Bal.pallegata.secꝰ ſi nominatim:ſʒ ſub nomine appella
tiuo ſimpliciter,tūc etiā in penalibus venit heres hꝛdis per l.
j.§.fi.cū ibi nota.ff.de leg.iij.in l.celſus.§.ꝙ alicuius.⁊ ibidem
notat.ff.de lega.ij.ita notabiliter ⁊ egregie limitat ⁊ diſtinguit
Bar.in pallegato.cōſ.vij.incipiē.Andreas Martini cōdidit
teſtamentū ꝙ formaliter refert,⁊ ſequitur Alex.in d.l.fin.C.de
her.inſtitu.⁊ ſequitur etiam late ⁊ ſubtiliter Aret.in d.l.pater
fami.ff.de vul.⁊ pup.ꝙuis idem Aret.hic aliter tenere videat
⁊ etiam Lud.Ro.hic.⁊ vide etiam ad hoc tex.in l.ad diem.⁊ q
ibi dixi

ibi dixi.ff.de ver.obli.Scdo principaliter pondera ex iſto text. in fi.ibi nec pōt titij omittere hereditatē. hic videri forte text.
20 cōtra cōmunē regulā que hz † φ hereditas poſtquā eſt adita non dicit amplius hereditas,ſz efficit proprium patrimonium adeuntis vt eſt gl.in l.j.§.veteres.τ ibi ſcribentes vbi plene dixi.ff.de acq.poſ.τ gl.in l.heredes p ſeruū.vbi ponūt Mod.j.e. τ eſt tex.melior de iure ī §.j.Inſti.de he.quali.τ differen.τ Inſ. qui.manumit.licet vel non.in prin.hic vr tex.in contrariū vbi hereditas Titij fuit actualiter adita per primum heredem, τ tamen adhuc in iſto tex.appellat hereditas Titij. Ad idez φ dicat hereditas etiā que fuit adita eſt tex. ī l. fi.§.ſin aūt es alienū.τ ibi Bal.ad hoc no.C.de bonis que li. τ tex. in l.ij.ff.de crimi.expi.her.Et ita cōtra cōmunē tz Bal.licet predicta iura nō alleget in c.conſultationibus.de offic.dele.Nec dicatur, quod vbi poſt aditam hereditatem appellatur hereditas qd ſit impropria locutio,prout dicit Bar.in rub.ſ.e.in j.q.vbi dixi.τ in l.iij.in prin.ff.de bo.poſ.τ in l.eius qui ī prouincia, ī vltima parte.ff.ſi cer.pet.quia hoc non videtur dicendū in tex.iuriſconſulti qui proprie loquitur. Sed reſponde qd hic loquitur habito reſpectu ad id qd fuit in preteritū: quia olim fuit hereditas Titij,quam heres heredis volebat ſeparare ab hereditate primi heredis.τ iſtud non poteſt facere vt hic,τ l.ſz ſi plures.§.filio.ff.de vulg.τ pupil.τ l.j.§.preterea. ff. de ſepara. bono.Et ſic,conſiderato preſenti,non dicitur amplius hereditas Titij,ſed vnicum patrimonium vltimi defuncti.τ ſic,cōſiderato preſenti.facit pro communi cōcluſione.In gl.in verbo videtur.dic vt per Bar.τ latius per Bar.τ alios in l.Gallus. §.etiam ſi parente.vbi dixi.ff.de lib.τ poſth.licet Bar.corrupte dicat ſe poſuiſſe in §.nunc de lege.

LEX VIII.

1 Pupillus ſine tuto.auth.non poteſt obligari.
2 Pupillus non diſtat multum a furioſo.
3 Sicut iure poſitiuo fuit inducta pupillaris ſubſtitutio:ita cōtrario iure poteſt tolli.
4 Captatoria īſtitutio ideo eſt reprobata:quia deceptoria τ repugnat bonis moribus.
5 Quando aliquid reprobatur quia contra bonos mores, conſuetudo non poteſt illud inducere.
6 Maſculinum an comprehendat femininum.nu.7.
8 Pupillus ſine tutoris authoritate obligari non poteſt niſi in delictis.
9 Prodigus delinquendo obligatur quia equiparatur pupillo proximo pubertati qui delinquendo obligatur.
10 Pupillus bene obligatur ſine tutoris authoritate quando re ipſa obligatur.
11 Pupillus obligatur quando obligatur ad finem vt liberetur.
12 Adiens hereditatem obligatur eri alieno τ ſic creditoribus non tamen legatarijs.τ nu.13.
14 Heres non conficiens inuentarium tenetur hodie tā legatarijs φ creditoribus vltra vires here. ſi tamē fecerit, neutris.
15 Que ſit ratio quare pupillus ſine tuto. aut.adire non poteſt. τ nu.17.
16 Inducta in fauorē alicuius nō debēt in eius odiū retorqueri.
18 Quando inducta aſſignantur due rationes,τ licet vna ceſſet ſi alia militat adhuc procedit diſpoſitio.
19 Qui non poteſt ſe obligare ſine certa ſolennitate non poteſt etiam hereditatem adire ſine eadem.
20 Pupillus non poteſt obligari iuſſu patris τ tamen poteſt adire hereditatem cum iuſſu patris.
21 Quando vnum eſt permiſſum aliud prohibitum inſpicitur illud quod eſt principalius.
22 Pupillus poteſt obligari in cōſequentiā ſine tutoris autho.
23 In ſtatutis procedimus a ſimili.
24 In hereditatis aditione principalirer venit acquiſitio:obligatio autem in conſequentiam.τ nu.21.
25 Statutum φ mulier non poſſit aliquam obligationem inire ſine preſentia τ conſenſu duorum cōſanguineorum intelligit quando ſe obligat principaliter non tamen quando in conſequentiam.
26 Uerba ſtatutorum ſemper intelligenda ſunt per prius, τ non per illud quod poſtea venit in conſequentiam.
27 Statutum vt mulier non obligetur τc.dicitur emanare fauore mulierum τ ſic non debet in earum odium retorqueri.
28 Obligatio ad antidora non eſt habenda in conſideratione.
29 Quos effectus habeat obligatio ad antidora.
30 Quando ſtatutum loquitur per verbum contrahere, an mulier poterit adire hereditatem ſine ſolennitate ſtatuti.
31 Adire non eſt contrahere ſed quaſi contrahere.
32 Appellatione contractus venit omnis obligatio.
33 Quo ad ſortiendū forū contractus capitur nō ſolū large imo largiſſime vt veniat etiam quaſi contractus,τ quaſi delictum.
34 Statutū loquēs in ɔctu non habet locum in quaſi contractu.
35 Statutum loquens ne quis turbetur in poſ.non habet locum in quaſi poſſeſſione.
36 Quando in ſtatuto vna ſola ratio poteſt reddi: illa habetur pro expreſſa.
37 Statutum loquens in contractu habet locum in liberatione τ renunciatione.
38 Illud cenſetur ſtatutum quod ſtatuentes veriſimiliter ſtatuiſſent ſi fuiſſent interrogati.
39 Contractus dependent ex voluntate duorum quaſi contractus,vt aditionis hereditatis,a voluntate vnius.
40 Legatus ſeu ambaſiator hz priuilegiū a iure,φ ſi contrahat in loco legationis nō poterit ibi conueniri durante dicto tpe.
41 Ius ſtrictum τ priuilegiatuz loquens in contractibus habet locum in quaſi contractibus.
42 Mulier poteſt adire hereditatem lucroſam τ opulentam ſine ſolennitate ſtatuti prohibentis mulieres contrahere.
43 Minor poteſt facere contractum ſocietatis ſibi vtilem non ſeruata ſolennitate ſtatuti prohibentis minores contrahere ſine certa ſolennitate.
44 Caſus in quibus pupillus poteſt adire here.ſine autho.tuto.
45 Filio exiſtenti in poteſtate patris non poteſt dari tutor, nec curator.τ nu.46.47.
48 In obligatione que contrahitur per legem ſine pacto obligati non requiritur authoritas adminiſtratoris.
49 An bona minoris inuecta τ illata in domum conductam ſint tacite obligata pro penſione domus quamuis non interueniat authoritas tutoris nec iudicis.
50 Quando pupillus contrahit ad vtilitatem alterius eius mādato non requiritur authoritas tutoris.
51 Stante ſtatuto φ mulier non poſſit contrahere ſine certa ſolennitate poterit tamen nomine alieno contractus facere.
52 Pupillus adeundo iuſſu patris non obligatur in aliquo, ſed obligatur pater cuius iuſſu adit.
53 In his,que continent meram obligationem ſine acquiſitione pupillus non poteſt obligari iuſſu patris.
54 Iuſſu patris quando eſt legitimus adminiſtrator tantum operatur quantum authoritas tutoris.

More. Pupillus ſine tutoris authoritate nō pōt hereditatē adire, ſicut nec ſe obligare,niſi acquiſitio hereditatis fiat p legē, ſine facto ſuo,vel niſi acquirat ei,in cuius eſt ptāte illi⁹ iuſſu adeundo.h.d.tota iſta lex.Diuiditur ſm Bar.Imo.τ Chriſto. de Caſt.Quia primo ponit regulā generalem.Scdo infert ad speciē ad caſum propoſitum. Tu aduerte φ Iuriſconſultus hic pceſſit per entimema,τ ſic per ſylogiſmū imperfectū,quod eſt qñ omittit maior ppoſitio vel minor vel cōcluſio,vt declarat Cy.in aut. ingreſſi.circa prin.per illum tex.C.de ſacr. eccl. poſt Ja.τ ſubtilē Petrū.de Bellaperti.ibi.τ Rapha.Fulg.in l.non vtiqz.in prin.per illū tex.ff.de eo φ cer.loc. Nam hic ponit maiorē τ minorem propoſitionem:deinde omittit concluſionem tanquam de ſe notā ſicut etiam facit in l.pen.in fi.ff.de cond.inſti.Nā iuriſcōſultus volēs probare φ pupillus ſine tutoris authoritate nō pōt adire hereditatē ſibi delatā. Primo ponit maiorē propoſitionē φ pupillus ſine tutoris authoritate obligari non pōt. deinde ponit minorē ſcilicet φ adeūdo hereditatē quis obligetur.Ex iſtis ſequit cōcluſio quam omittit φ pupillus ſine tutoris authoriate non pōt adire.Diuide ergo iſtā legē in quatuor partes.in prima ponit propoſitionē maiorē negatiuā.In ſecūda ponit ppoſitionē maiorē affirmatiuam quā dicūt eſſe de ſe notā.prout dicūt Logici,τ etiaz plus φ manifeſtā τ omittit cōcluſionē que ex premiſſis ſequitur φ pupill⁹ ſine tutoris authoritate nō pōt adire hrditatē. In tertia pōit primā limitationē qñ aditio hereditatis fit per legē ſine facto minoris:ibi nō requiritur authoritas tutoris: qr ſupplet.In quarta ponit aliā limitationē quando pupillus adeūdo hereditatē ipſe nō obligatur ſed ille in cuius eſt poteſtate cui acquirit,τ cuius iuſſu adit. ſecūda ibi,hereditas autē tertia ibi,de ea aūt hereditate loquimur.quarta τ vltima eſt ibi,impubes.¶ Pōdera in primis primū dictū negatiuū tex.
1 † φ pupillus ſine tutoris authoritate nō pōt obligari.ex quo habes tria colligere.Primo quia tex.dicit more noſtre ciuitatis.dicūt Ang.Rapha.Cu.τ Alex.hic,φ cū iſtud fuerit inductū cōſuetudine romanorū poſſet cōtraria conſuetudine ciuitatis vel cōtrario ſtatuto induci,φ pupillus ſine tutoris authoritate poſſit adire hrditatē.ea enī,que cōſuetudine vel iure poſitiuo inducta ſunt pñt contraria conſuetudine,vel ɔtrio iure tolli.c.j.de conſti.in vj.τ §.ſed naturalia. inſtit. de iure natu.gen.τ ciui.ſuper hoc poſtea late inſiſtit Alexand. inferius

poſt Lud.Ro.hic,⁊ late ſubtiliter etiã inſiſtit Are. quos per
te videas. Adde etiã ad iſtã illationẽ Ang.⁊ Raph. aliã tritã
regulã, qꝛ nihil eſt tã naturale ꝙ vnũquodqꝫ tolli eo mõ quo
inductũ eſt:vt l.nihil tã naturale.ff.de reg.iur.⁊ l.ꝑut ff. de ſol.
Itẽ omnis res ꝑ quaſcunqꝫ cauſas naſcitur,ꝑ eaſdẽ diſſoluit.
c.j.de reg.iu.in antiqs.⁊ xxij.q.ij.in c.oĩs res. Iſtud qđ dicunt
Ang.⁊ Raph.põt admitti,qñ pupillꝰ eſſet proximus puber-
tati:ſecus ſi eſſet ꝑximus infantie:qꝛ cũ nullũ intellectum ha-
2 beat,†⁊ nõ multum diſtet a furioſo vt dicit tex. in §.pupillus.
Inſti.de inutil.ſtip.⁊ tex.in l.ſequẽti nõ poſſet ſtatutũ, vel con
ſuetudo inducere ꝙ talis pupillꝰ, q caret totali ĩtellectu poſ-
ſet ſolus obligari.facit l.fi.C.de teſta.mil.quod in ſimili dicunt
Bart.⁊ ceteri ſcribẽtes in l.ſi queramꝰ.ff.de teſta. ꝙ ſtatutum
nõ poſſet ſtatuere.ꝙ talis pupillꝰ poſſet teſtari: qꝛ eſt defectꝰ
ſenſus ſeu intellectꝰ, ⁊ ſic defectꝰ naturalis :circa quẽ ſtatutũ
vel ius aut cõſuetudo diſpẽſare nõ põt,vt in cle.paſtoralis. §.
ceterũ.de re iud.ſicut etiã nõ poſſet ſtatutũ diſponere ꝙ talis
pupillꝰ ꝑximus infantie poſſet ꝯhere,ſicut maior ſm Bart.in
l.nõ ambigitur.ff.de legi.⁊ in l.deniqꝫ.in princ.ff.de minor.⁊ in
l.oẽs populi.in ij.q.ꝑin.ff.de iuſtit.⁊ iure. Ad primam indu-
ctionẽ huiꝰ tex.adde,ꝙ ſimilẽ inductionẽ faciũt Bal.⁊ Alex.
3 in l.moribꝰ.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.† ꝙ ſicut iure conſuetudi-
nario,⁊ ſic iure poſitiuo fuit inducta pupillaris ſubſtitutio vt
ibi,ita ꝯtraria cõſuetudine vel ſtatuto poſſet induci non licere pa
tri ſubſtituere filio pupillo:cũ vna cõſuetudo alteri deroget.l.
nemo alieno.§.temporaria.cum gl.ff.de reg. iur. imo fortius ꝑ
ſimilẽ inductionẽ tenet pulchre Ange. in l.captatorias. ff.de
her.inſti per illũ tex.in verbo ſenatꝰ improbauit,ꝙ ſicut ſena-
tuſcõſultũ Libonianũ captatorias inſtitutiones improbauit
vt ibi ita in contrario iure vel ſtatuto poſſet induci,ꝙ diſpoſi
tio captatoria valeat ſicut in ſimili fuit diſpoſitũ ꝙ inſtitutio
captatoria ad pias cauſas valeat,⁊ teneat.c.cum tibi. de teſt.
Bar.in repe.l.j.in iij.q.v.q.ꝑin.C.de ſacro.eccl.⁊ ſimplr ſequit
Alex.hic in l.captatorias.C.de teſt.mi.⁊ in d.l.moribꝰ.in j.no-
4 tabili.ff.de vulg.⁊ pup.Sed ego iſtud ſemper reprobaui, † qꝛ
captatoria inſtitutio ideo eſt reprobata:qꝛ eſt deceptoria,⁊ ſic
repugnat bonis moribus.d.l.captatorias.iuncta.l.ille autem.
ff.de her.inſti.⁊ declarat in ſpecie Abb.in d.c.cum tibi. Paul.
de caſt.in d.l.captatorias.C.de teſta.mili.Hinc eſt quod capta
toria diſpoſitio nõ valet etiã ĩ teſtõ militis.d.l.captatorias.C.
de teſta.mil.ergo ſequit ꝙ nõ valet cõſuetudo,vel ſtatutum in
contrariũ:qꝛ eſſet ꝯtra bonos mores. c.erit autẽ lex.iiij.diſtin.
5 †⁊ qñ aliquid reprobatur qꝛ ſit cõtra bonos mores non põt
cõſuetudo illud inducere ſm Bar.ĩ d.l.oẽs populi.iij.q.princ.
Nec eſt expeditũ ꝙ diſpoſitio captatoria valeat ad pias cau
ſas:qꝛ multi tenẽt cõtrariũ,quos ego ſum ſequutus in d.l. ca-
ptatorias.⁊ tex.in d.c.cum tibi.non probat:quia habet varios
intellectus.vt ibi dixi. ¶ Scđo collige ex eodem primo dicto
6 tex. dũ dicit neqꝫ pupillus neqꝫ pupilla,ꝙ hic vr̃ probari †qđ
maſculinũ nõ concipiat femininũ alias ſuperfluum eſſet illud
neqꝫ pupilla:qđ eſt cõtra cõem regulam:vt l.j.⁊ ibi Bar.ff.de
ver.ſig.⁊ l.ſi ita ſcriptũ.cũ vulgaribꝰ.ff.de leg.ij.gl.in l. genera-
7 li.de elec.in vj.in gl.ij.†Et ego feci alias regulã multuꝫ genera
lẽ,ꝙ etiã in ſcriptis,⁊ in ſtatutis , ⁊ etiam in materia odioſa ⁊
generaliter in omni materia maſculinũ genꝰ cõcipit femininũ.
ita tenui in l.ſi qs id qđ in ꝑin.ff.de iur.om.iudi.vbi eſt tex. in
materia penali maſculinum concipit femininũ, remitto me ad
q ibi dixi.Itẽ minor dubitatio erat in pupilla, in qua ꝓſumit
maior imbecillitas intellectꝰ ꝙ̃ in pupillo maſculo ſm Barto.
8 in l.fi.C.de iur.⁊ fac.igno. ¶ †Tertio no.ex eodem ꝑmo dicto
tex.regulam negatiuam ꝙ pupillus,ſine tutoris authoritate
obligari nõ poteſt.Limita primo iſtam regulam nõ ꝓcedere
in delictis in quibus pupillus obligat ſine tutoris authorita
te qñ eſt tale delictũ,qđ in eo põt cadere.l.impunitas. C.de pe
nis in §.fi.Inſti.de obli.que ex quaſi delic.⁊ l.pupillũ.in princ.
ff.de regul.iur.⁊ l.ſi minor.ff.de adul.⁊ l.impuberem.ff.de fur.⁊
gl.notabilis in ver.earumdem rerum.in l.ſi quis in tãtã. C.vñ
9 vi.ſicut etiã †ꝓdigus delinquẽdo obligat ſm Bar. in l.cui bo
nis.in pe.q.ff.de ver.obl.qꝛ equiparat pupillo proximo puber
tati,qui delinquẽdo obligat ſm eũ:imo fortius in delictis non
ſuccurrit minori per beneficiũ reſtitutionis in integrum.text.
eſt no.in l.ſi ex cauſa.§.nũc videndum.ff.de min.intelligendo ⁊
declarãdo vt per gl.⁊ Bart.ibi tñ propter etatẽ pupillarẽ ve-
nit mitius puniẽdus.l.auxiliũ.§.j.ff.de mino. Et ſic pondera,
ꝙ nõ vr̃ eſſe bonũ arg.de contractibus ad delicta vel econtra.
Nã pupillus ſine authoritate tutoris contrahendo non obli-
gat,⁊ tñ delinquendo bene obligat. Itẽ in ꝯtractibus habet re-
ſtitutionẽ in integrũ:vt in tit.de min.⁊ tñ secꝰ eſt in delictis d.
l.ex cã.§.nunc videndũ.⁊ tñ in ꝯtrariũ allegat vulgaris regula qđ
bonũ eſt argumẽtũ de ꝯtractibus ad delicta.l.omnem.cũ gl. fi.de

10 tud.†Scđo fallit,qñ obligat re ipſa ſine alio facto ſuo,tũc pu
pillus bñ obligat ſine authoritate tutoris.tex.eſt magiſtralis
in l.furioſus.ff.de ac.⁊ obl.⁊ in l.iij.§.⁊ ſi furioſi.ff.de nego.geſ.
⁊ in l.j.in prin ff.de ꝯtraria actio.tut.vbi tex.etiã ponit iſtã regu-
11 lam.facit bñ iſte tex.in prima fal. ¶ †Tertio fallit qñ obligat
ad finẽ vt liberet.nã pupillus põt ſe obligare naturalr̃,⁊ ciuili
ter ſine tutore,vt liberet:puta ꝑ acceptilationẽ.gl.eſt reputa-
ta ſingularis in l.ij.⁊ ibi Bar.⁊ doc.notãt.ff.de acceptila.⁊ rõ
eſt in promptu:qꝛ cũ tunc nõ faciat conditionẽ ſuã deteriorẽ,
ſꝫ meliorẽ nõ eſt neceſſaria authoritas tutoris.Inſt.de auth.
12 tut.in prin. ¶ †Quarto no.ex ſcđa parte tex.ꝙ adiẽs hr̃dita-
tẽ obligat eri alieno,⁊ ſic creditoribus ⁊ legatarijs,cũ quibus
adeũdo vr̃ ꝯhere.l.apud Iulianũ.§.fi.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.
⁊ l.ex maleficijs.§.heres.ff.de ac.⁊ obl.⁊ §.heres.inſti.de obl.q
ex quaſi ꝯctu.lꝫ hereditas nõ ſit ſoluẽdo,vel dicit tex.⁊ ſic ob-
ligat vltra vires hereditarias vt hic,⁊ l.que dotis.ff.ſol.mat.⁊
iſtud ꝓcedit nõ ſolum in extraneo herede,ſed etiã in filio,⁊ ſic
13 in ſuo.l.ſi te.C.de iure delib.†Quod intellige verũ in credito-
ribus,nõ aũt in legatarijs,qui tractant de lucro captãdo iu-
14 re iſto,vt l.j.§.qui quadringenta.ff.ad Treb.† Hodie autẽ ſi
nõ fecerit inuentariũ,tenet vtriſqꝫ in ſolidũ tã creditoribꝰ ꝙ
legatarijs,ſi aũt inuẽtariũ fecerit,neutrius tenet vltra vires
hereditarias.aut.ſed cũ teſtator.⁊ in corpore vñ ſumit.C.ad l.
fal.gl.⁊ doc.in d.l.que dotis.Et vtrũ hoc ſit inductũ de iure ci
uili,an etiã ſit de iure gẽtiũ,ꝙ heres adeũdo obliget vltra vi-
res hereditatis,⁊ qđ in foro cõſcientie ponit Bar.in rub.ſ.e.
15 vbi dixi. ¶ †Quinto no.ex iſto tex.rõnẽ quare pupillus ſine
tutoris authoritate ñ poſſit adire hereditatẽ:qꝛ adeũdo obli
garet,ſed obligari non põt ſine tutore:ex qua rõne videretur
inferri,ꝙ vbi eſſet hr̃ditas lucroſa,vel opulẽta nulla eſſet obli
gatio,vt declarat gl.reputata ſingularis in l.ſi qs mihi bona.
§.ſi ſeruus fiſci.ſ.e.qꝛ tũc tractat mere de acquirẽdo poſſet pu
pillus talẽ hereditatẽ adire ſine authoritate tutoris:qꝛ tunc
ceſſaret rõ,que hic ponitur,⁊ in l.obligari.§.pupillus heredi
16 tatem.ff.de auth.tut.†Item qꝛ illud qđ eſt inductũ in fauorẽ
pupilli non dꝫ in eius odium retorqueri.l.qđ fauore.C.de le-
gi.⁊ in reg.quod ob gratiam.de reg.iur.in vj.facit bonus text.
in ſimili in l.j.§.fi.ff.de off.proc.Ceſa.Et ita tꝫ Dy.in d reg.qđ
ob gratiam.Pau.de caſt.hic,⁊ in l.potuit.C.de iure del.Bre-
uiter tene ꝯtrium ꝑ aliam rõnem quam aſſignat tex.in l.ſeq.in l.
17 pupillus ſi fari.vbi dr̃†qđ ideo pupillus ſine tutoris authori
tate non poteſt adire hereditatem:qꝛ non bene intelligit cãm
ſue aditionis,vtruꝫ hereditas ſit ſibi delata in teſtamento, vel
ab inteſtato,vel ex quo capite vel vt voluntario heredi,vel tã
quam neceſſario,iſta enim dꝫ ſcire heres ad hoc vt poſſit adi-
re.l.is poteſt.⁊ l.is q putat.ſ.e.vñ ſi dubitat,nõ ꝑt adire hr̃di-
tatẽ,nec agnoſcere bonoꝝ poſſeſſionẽ.l.ſꝫ ⁊ ſi de ſua.⁊ l.qđ ſi du
bitet.⁊ l.heres inſtitutꝰ.ſ.e.l.quãdiu.C.qui admitti.Sꝫ pupil-
lus nõ ꝑt iſta bñ ⁊ ꝑfecte cognoſcere.l.j.C.de falſa mo. Iſta rõ
militat etiã ĩ hr̃ditate opulẽta.⁊ ita tenet Cy.in d.l. quod fauo
re.in ſcđa opp.Bal.Ange.⁊ Sal. in l.mutũ.ſ.e.o.⁊ Bal.in d.l.
potuit.Raph. Cu.hic,⁊ in d.l.pupillꝰ ſi fari. in prin.doc.cõi-
18 ter in §.neqꝫ.ꝑ illũ tex.Inſti.de auth.tut. †Et iſta eſt veritas:
qꝛ qñ aſſignant due rõnes, licet vna ceſſet, ſi alia militat, ad-
huc ꝓcedit diſpoſitio.§.affinitatis.cũ glo. Inſti.de nup.⁊ l.ſi
ventri.§.in bonis,vbi glo.⁊ Bar.ff.de priui.cred.⁊ melior tex.
de iure in l.ſi l.nõ lex.Entia.in prin.quaꝫ Bal.ibi ad hoc no.ff.
de her.inſti.Hinc ex iſta rõne vltimo aſſignata infert.ꝙ ſi eſſet
pupillꝰ ꝑximꝰ pubertati,⁊ ſic doli capax . ⁊ malitia ſuppleret
etatẽ.l.ij.i prin.C.ſi mi.ſe ma.dixe.tũc poſſet cognoſcere cauſaꝫ
ſue aditionis.l.j.§.an in pupillũ.ff.depoſi.⁊ in l.j. in fi.ff. de no-
ua.tũc ſolꝰ pupillꝰ poſſet hr̃ditatẽ ſine tutore adire ſm Bart.
in d.l.pupillus ſi fari.ſ.e.Raph.cu.hic dicã.ibi: qꝛ regula hu-
ius tex.videret obſtare.Et ꝑ hoc nõ obſtat d.l.j.§.fi. ff.de offi.
ꝓcu.Ceſa.qꝛ ibi nõ eſt defectꝰ intellectꝰ vt in pupillo:ideo põt
19 opulentã hereditate adire. ¶ †Sexto no.ex iſto tex.aliã nota
bilẽ regulã,ꝙ qui nõ põt ſe obligare ſine certa ſolennitate non
poteſt etiam hereditatem adire ſine eadem ſolennitate,qđ eſt
notabile ꝑ ſtatutis.vñ dicit Bar.hic eſſe caſum.ꝙ ſi ſtatutum
prohibeat mulierẽ poſſe obligari ſine conſenſu duoꝝ ꝯſangui
neorũ,ꝙ etiã non poſſit hereditatẽ adire ſine eorum cõſenſu:
qꝛ adeũdo hereditatẽ obligaret,vt hic dicit,in tex.Idẽ tenent
Sali.⁊ Imo.⁊ latiꝰ Raph.Cu.⁊ cõiter alij. Bar. in l.mutum.
§.j.ſ.e.⁊ ibi Bal.Ang.⁊ alij indifferẽter, idem tꝫ ⁊ ſimpliciter
Ang.de Are.in §.heres quoqꝫ.Inſt.de obl.que ex quaſi con-
tractu.ſolus Raph.Cu. refert, ꝙ Mediolani ſeruat cõtrariũ
ꝙ mulier poſſit adire hereditatẽ non obſtãte dicto ſtatuto,⁊
qđ ita cõſuluit Signo. de homodeis ⁊ venerandum collegiuꝫ
20 Mediolanẽſe,†Mouebatur ſubtiliter,qꝛ pupillus nõ poteſt
obligari iuſſu patris,vt l.fi.§.pupillus.ff.de ver.obli. ⁊ tamen
poteſt

poteſt adire cū iuſſu pr̄is:vt l.ſi infanti.C.de iu.deli.eo.quia ſꝫ
gl.ibi aditio eſt potius acquiſitio,ꝙ̄ obligatio:ergo q non pōt
obligari,pōt tn̄ adire hereditatē,ergo ↄ̄ſequētia Bar.⁊ nō eſt
21 vera.imo fundamētū doctorum pōt ↄ̄ eos retorqueri. †Scđo
monet̄,qꝛ qn̄ vnū eſt ꝑmiſſum aliud prohibitum inſpicit̄ illud
quod eſt principalius.l.j.in prin.⁊ ibi per Dy. ff.de auth.tu.⁊
l.ſi qs nec cauſaꝫ.ff.ſi cer.pe.ſed in aditione hereditatis princi
paliter venit acquiſitio:obligatio autē in cōſequētiā: ideo at-
22 tēdi dꝫ acquiſitio. †Et per hoc reſpōdet ad regulā ꝙ pupillꝰ
ſine authoritate tutoris non pōt obligari:illa regula procedit
qn̄ principaliter obligaret̄:ſecꝰ, qn̄ obligatio venit in ↄſequen
tiā. Ad iſtū tex.reſpōdēt ⁊ tenet ſcđm itellectū gl.vt tex.probet
23 dictum a ſimili.†Et in ſtatutis nō procedimus a ſimili.†Tene
ↄcluſionē Bar.⁊ cōem quā etiā defendit Raph.Cu.hic. Et la
tiꝰ ⁊ ſubtiliꝰ idē Raph.Cu.in cōſ.clxxvj.ꝙ icipit ſtatuto Pa-
pienſi cauet̄.vbi omnino videas.Nō obſtat primū fundamētū
dū dicit̄,ꝙ authoritas patris nō eſt ſufficiēs ad obligandū fi-
liū.d.l.ſi.§.pupillꝰ.qꝛ rn̄det̄ ſm Bar.hic in §.impubes.j.ea.l.ꝙ
ꝓcedit in his,in quibꝰ tantum obligat̄, ⁊ ſic procedit in mera
obligatione.ſecus in actu in quo tractatur etiam de acquiſi-
tione vt in aditione hereditatis:vt ſtatim plene dicam in vlti-
24 mo notabili.†Nō obſtat ſcđm,ꝙ in aditione hr̄ditatis princi
paliter venit acquiſitio,⁊ in cōſequētiā,obligatio:ergo princi-
palis dꝫ attēdi,qꝛ reſpondet̄ ꝙ iſtud procederet ī maiore ⁊ ēt
in pupillo qn̄ eſſet acquiſitio ſine vexatiōe:alias ſequeretur ꝙ
cū hodie facto inuētario obliget̄ heres de ſuo,vt hic ī gl.quod
pupillꝰ,facto inuētario,poſſet adire hereditatem ſine tutoris
authoritate,qđ non eſt verū.ꝑ l.ſequētē.⁊ ea q̄ dixi.ſ.in ꝑcedē-
ti notabili.Ultra ſcribētes adde,ꝙ cōtrarium etiam cōſuluit
Ang.in conſi.cccxvij.inci.ſtatutum quod mulier vbi.in ſtatuto
ciuitatis Anchone diſponente.ꝙ mulier nullaꝫ obligationeꝫ
facere poſſit ſine preſentia,⁊ cōſenſu duorū cōſanguineorū:cō
ſuluit,tn̄ ꝙ poſſit hereditatē adire nō ſeruata ſolennitate dicti
ſtatuti motus vt ſtatim dicebā:qꝛ actꝰ aditionis principaliter
ordinat̄ ad acquirēdū ⁊ ꝑncipaliter qs adit eo animo, lꝫ ex eo
reſultet etiam obligatio ſecūdario exiſtentibus creditoribus ⁊
legatarijs. Item qꝛ in illa hereditate ſuper qua conſuluit nulli
erāt creditores,nec legatarij,ꝙ oſtendebat:qꝛ hoc non fuit ca
pitulatū nec ꝓbatū per partē aduerſam prout debebat, ergo
25 nō ſequitur,adiuit hereditatē:ergo ſe obligauit.†Item qꝛ ſta
tutū diſponēs,ꝙ mulier nō poſſit aliq̄ obligationē inire intel
ligitur quādo ſe obligat principaliter:non aūt, qn̄ principali-
26 ter ſibi querit:lꝫ in quādā ↄſequētiā obligetur:†qꝛ verba ſtatu
torum ſemper inteligēda ſunt per prius ⁊ non per illud quod
poſtea venit in conſequētiā.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.⁊ l.qui li
beris.§.hec verba.ff.de vulga.⁊ pupil.alias ſequeret̄ abſurdū,
ꝙ mulier ſine ↄſenſu cōſanguineorū nō poſſet recipere dona
tionē:qꝛ recipiendo donationē obligaret̄ ad antidora.l.ſed ⁊ ſi
lege.§.ↄſuluit.ff.de peti.her.⁊ l.ex hoc iure. cum gl.ff.de iuſti.⁊
27 iure.†ſed hoc eſt falſum:qꝛ ſtatutū emanauit fauore mulierum
volēs earū fragilitati ꝓuidere:ergo nō dꝫ in earū odiū,⁊ dam
nū retorqueri.l.qđ fauore.C.de legi.⁊ l.nō eo minus. C.de ꝑc.
Itē nō poſſet procuratorē conſtituere ad negotia,vel iudicia.
cū futura ſit obligari cōtrario iudicio mandati:qđ eſt falſum:
cū principaliter ad ſuā vtilitatē ⁊ ſuum cōmodū procuratorē
cōſtituat.⁊ refert Ang. in l.mutū.§.j.ſ.eo.ſe ita in dicta cauſa
obtinuiſſe ſententiam,in qua conſuluit. Sed ad iſta patet rn̄-
28 ſio ex predictis.†⁊ illud de obligatione ad antidora nō eſt ha
bēdū in cōſideratione:cū ſit obligatio inefficax,⁊ ſoluꝫ natura
29 lis,†lꝫ aliquos effectꝰ habeat quos enumeraui in d.l. ex hoc
iure.vnde nō recedas ab opinione Bar.⁊ cōmuni.Bene verū
eſt,ꝙ vbi ī hereditate nō eſſet obligatio,⁊ vbi nulli eſſent credi
tores nec legatarij tūc mulier ſola poſſet adire hereditatem ſi
ne cōſenſu conſanguineorū ꝓut ſe fundauit Ang.in ↄſilio p̄al
legato ⁊ in d.l.mutum.§.j.vbi etiā in hoc ita ibi tenent Imol.
⁊ ceteri Mod.preſertim Alex.quia tunc non obſtaret ſtatutū
ex quo mulier nō obligat̄,facit ꝙ fortiꝰ tenebo j.in ſequenti ar
30 ticulo in fine.†Predicta ꝓcedūt,qn̄ ſtatutū loquit̄ per verbuꝫ
obligare.ſi autem loqueretur ꝑ verbū cōtrahere: vt quia ſta-
tutum diceret ꝙ mulier nō poſſit contrahere ſine conſenſu cō
ſanguineorum:an poſſet hereditatem adire ſine dicta ſolenni-
31 tate ſtatuti:videret̄ ꝙ ſic:†qꝛ adire nō eſt cōtrahere, ſed quaſi
cōtrahere.l.apud Julianum.§.fi.ff.ex qui cau.in poſſeſ.eatur.
⁊ l.ex maleficijs.§.heres.ff.de actio.⁊ obli.Confirmatur, qꝛ il-
la dictio,quaſi cōtrahere,oſtendit ꝙ eſt improprie cōtractꝰ vt
habet̄ in l.ſi ante nuptias.ꝑ gl.⁊ alios vbi dixi ſ.ſoluto matri-
monio.Et in ſtatutis verba debent ſtricte,⁊ proprie capi.l.j.§.
ſi is qui nauē.verſ.in re dubia.ff. de exercito.⁊ l. quicquid ad-
ſtringende.in prin.ff.de ver.obli.Sed contrarium videtur de-
32 terminare Bar.†quia pro contractu accipitur omnis obliga-
tio.l.omneꝫ.ff.de iud.ſed caue quia tex. in d.l.omnem.loquitur
quo ad ſortiēdū foruꝫ.vbi omnis obligatio hr̄ pro contractu.
33 †nā quo ad ſortiēdū forū ↄ̄ctus capit̄ non ſolū large,imo lar-
giſſime vt veniat etiā quaſi ↄ̄ctus ⁊ quaſi delictū ſm gl. in c.ſi.
in verbo,ſeu ↄ̄ctus.de foro cōpe.Alias in alia materia ſecus
eſſet.ſm Abb.ibi.Iſte articulus eſt diſputabilis ad vtranque
partē.Iſtam opinionē etiā tenēt Pau.de Ca.⁊ Lud.Ro.in l.
mutū.ſ.eo.⁊ dicit Pau.de Ca.ꝙ vidit iſtam opinionē Bar.de
facto ſeruari in practica,ita etiā conſuluit Lud.Ro. in conſi.
cccxciiij.inci.preſuppoſito,quod viua voce dictum. Idē tenet
Ang.de Are.in.§.heres quoqꝫ.inſt.de obli.que ex quaſi cōtra
ctu.¶In contrariū ſed hꝫ cōmunis opinio:nā ↄ̄rium tenent
Sali.Imo.Raph.Cu.⁊ Chriſt.de caſt.hic.Bal. Ange.Imol.
Raph. Cu.Alex.⁊ Are.in l.mutum.ſ.eo.Bart.in l.Labeo.§.
contractum.per illum tex.ff.de ver.ſig.Matheſi.in no.clxviij.
Abb.in.c.qua fronte.in primo notabili.de app.⁊ dicit Alexā.
in d.l.mutū.ꝙ iſta eſt magis communis opinio.Idē etiā tenet
Bar.ſibimet cōtrarius in d.l.apud Julianum.§.ſi.ꝑ illum tex.
vbi tꝫ ꝙ ſtāte ſtatuto ciuitatis Tuderti,ꝙ mulier non poſſit
ↄ̄here ſine cōſenſu ꝓrimorum cōſanguineorū,tn̄ poterit adire
hereditatē:quia adire nō eſt proprie contrahere,ſꝫ quaſi con
trahere ⁊ ſtatuta debēt accipi in propria ſignificatiōe ⁊ ſic po
34 dera Bar.velle†ꝙ ſtatutū loquēs in contractu nō hꝫ locuꝫ in
quaſi contractu.⁊ ita no.Bar.⁊ ſequitur Abb.cōſi.lxxij.quod
incipit,quinqꝫ dubia poſt gl.notabilem in c.decet.§.ſi.in verbo
proceſſus.de immunit.eccle.in vj.Item tenet Abb. in d. c.qua
fronte.in primo notabili. ⁊ in c. cum eccleſia. de immu. eccle.
35 †Confirmo quia ſtatutum diſponens ſi quis turbetur in poſ-
ſeſſiōe nō trahit̄ ad quaſi poſſeſſionē,⁊ ſic qn̄ turbaret̄ in iuri-
bꝰ incorporalibus,que quaſi poſſidētur.l.iij.in prin. ff.de acq.
poſ.ita tꝫ Bal.in c.lꝫ cauſam.in ſi.de proba.Sed aduerte licet
iſta ſit cōmunis opinio,⁊ durū eſſet ab ea in iudicando ⁊ cōſu
lēdo recedere,tamē prima opinio ſemper viſa eſt mihi in pun
cto iuris verior,pro qua bonū facit fundamētū Lu.⁊ Ang.de
36 Are.in locis p̄allegatis:qꝛ qn̄ in ſtatuto vna ſola ratio poteſt
reddi,illa habetur pro expreſſa, ⁊ ex illa argumus extenſiue,
ac ſi in ſtatuto eſſet expreſſa.l.milites agrum. in princi.ff.de re
mili.gl.in l.quamuis.⁊ ibi expreſſius Bal.⁊ alij.C.de fideic.cuꝫ
multis cōcordātijs,⁊ additionibꝰ quas ibi dedi. Sed rō iſtiꝰ
ſtatuti requirētis cōſenſum cōſanguineorū in cōtractibꝰ mu-
lierū fuit illa ſola,ne mulieres imbecilitate intellectus illaquea
rētur.l.j.⁊ ⁊ ij.ff.ad velleia.⁊ l.trāſactione.⁊ ibi Bar.⁊ alij.C.de
tranſa.Iſtamet ratio militat in quaſi contractu aditionis he-
reditatis.¶Confirmatur ꝑ illud qđ tenent Bar. Bald. ⁊ alij
cōmuniter in l.ſi vnus pactus ne peteret.ff.de pac.Bal.in ru-
bri.⁊ in l.j.C.de pact.⁊ Bald.in l.pactum dotali.in xxxj.q.⁊ ibi
37 Lud. Ro.C.de collatio.vbi tenēt,†ꝙ predictum ſtatutum lo-
quēs in cōtractu hꝫ etiā locum in liberatione,⁊ renunciatio-
ne,⁊ tamen hec duo non ſunt proprie cōtractus.d.l.Labeo.§.
cōtractū.eo qꝛ militat idētitas eiuſdē rationis ꝙ̄uis cōtrariū
in hoc vltimo teneat.idem Bar.in l.ſiue apud acta.C.de tran
38 ſac.vbi iſtud vltimum examinaui.†Accedat, quod illud cenſe
tur eſſe ſtatutum.ꝙ ſtatuentes veriſimiliter ſtatuiſſent,ſi fuiſ-
ſent interrogati:vt eſt gl.in l.tale pactum.§.ſi.cum concordan
tijs,quas ibi dedi.ff.de pac.ſed cui dubiū, ꝙ ſi ſtatuētes fuiſ-
ſent etiam interrogati de aditione hereditatis,ꝙ ꝓhibuiſſent
mulierē etiā poſſe adire hereditatem ſine dicto cōſenſu conſan
guineorū propter fragilitatē ⁊ imbecillitatē ſenſus: ſicut pro-
hibuerūt cōtrahere:ergo habet̄ pro expreſſe ſtatuto:tamē ad
iſta fundamēnta reſpondet Alex.in d.l. mutum,ꝙ diuerſa eſt
ratio īter contractus , ⁊ quaſi cōtractū aditiōis hereditatis.
39 †qꝛ contractus dependet a volūtate duorū ⁊ ſic contrahentiū:
ideo in eis pōt mulier facilius fraudari cū licitū ſit cōtrahēti
bus inuicē ſe decipere.l.in cauſa.ij.§.pe.ff.de minori.⁊ l.item ſi
in pretio.§.quemadmodū.ff.loca.ſecus in quaſi contractu adi
tiōis hereditatis que pēdet a volūtate vnius tātū.l.ſi auia.C.
de iure delib.⁊ l.pro herede.in prin.j.eo. ſic ibi non cadit peri-
culū,ꝙ mulier a contrahente decipiat̄.Sed iſta ſolutio, ꝙ̄uis
videat̄ colorata,tn̄ nō eſt vera,nec generalis:qꝛ etiā in aditio-
ne hereditatis pōt mulier fraudari ⁊ decipi,⁊ induci,vt adeat
per legatarios,fideicōmiſſarios.⁊ creditores hr̄ditarios vt l.
ſi legatarius.in verbo,vel quādā alia fallētia perſuaſit.ff.de do
lo.⁊ ſic videtur etiam militare ratio fragilitatis intellectus cū
ibi per ſupradictos poſſit mulier decipi, ſicut ꝑ cōtrahentes:
40 †Pro iſta parte etiaꝫ facit,qꝛ legatus ſeu ambaſiator habet
priuilegiū a iure,ꝙ ſi ↄtrahat in loco legatiōis illic nō poteſt
conueniri durāte tēpore ſue legationis.l.ij.§.omnes.ff.de iudi.
iſtud idē priuilegium extēditur ad aditionē hereditatis ibi fa
ctā,⁊ ſic ad quaſi contractū:vt eſt tex.in l.de eo. ⁊ l.ſeq.in prin.
41 ſequētis.ff.de iud.†ſicut ius ſtrictū,⁊ priuilegiatiuum loquēs

in contractibus.hꝫ etiā locum in quaſi ꝯctu.ꝙuis Are. in d.l.
mutum.dicat contrarium.ꝙ priuilegium legati, qñ contrahit
non extenditur ad quaſi contractum aditionis per d. l.de eo.
42 in fi.ſed(vt dixi)illi tex.mihi ꝓbant oppoſitū. †Tenendo iſtā
partē eā limita,vt ꝓcedat quando tractaretur de hereditate dā-
noſa:ſecus,qñ hereditas eſſet lucroſa,⁊ fortius ſi eſſet opulē-
ta:tūc mulier poſſet eā adire nō ſeruata ſolēnitate ſtatuti,⁊ ſic
non interueniente cōſenſu cōſanguineorū:ꝑ illud quod ſignā-
ter no.Bal.in l.neqꝫ tutores.C.de cōtrahe.⁊ commit. ſtip.vbi
dicit Bal.illū tex.eſſe tenendū menti ad ſtatuta de cōtractibꝰ
mulierum.ꝙ nō valeāt ſine preſentia propinquorum nam in-
telligūtur de cōtractibꝰ dānoſis,nō de vtilibus vt ibi.⁊ l.cum
hi.§.eā trāſactionem.cum glo.notabili.ff.de tranſa. facit l.non
ideo minus.C.de ꝓcu.Itē facit qđ egregie conſuluit Lu.Ro.
in conſi.cccliij.inc.viſa principali cōſtitutione,qua cautuꝫ eſt.
43 vbi cōſuluit,†ꝙ ſtante ſtatuto Bononiēſi,ꝙ minor nō poſſet
contrahere ſine pñtia officialiū mercantie,⁊ authoritate triuꝫ
eius cōſanguineorū. Tamen minor potuit facere ꝯctū ſocieta
tis ſibi vtilē abſqꝫ dicta ſolennitate.qđ bene ſigna. ¶ Septi-
mo no.ex tertia parte tex.ver.de ea autem.iuncto ver.ſequenti
44 †duos caſus fallentiales in quibus pupillus pōt adire here-
ditatē ſine authoritate tutoris.tertiū caſum poſui ſ.in v.nota
bili,qñ eſſet pupillus proximus pubertati, ⁊ ſic doli capax, ⁊
malitia ſuppleret etatē.de quo dicetur in l.ſequenti. Quarto
limita in pupillo filiofa.⁊ ſic exiſtente in poteſtate patris,q in-
fantiam exceſſerit,nam ſolus poteſt adire hereditatem ⁊ agno
ſcere bonorū poſſeſſionem:vel etiam repudiare patre cōtradi
cēte vel recuſante ei cōſentire prout videtur eſſe text.in l.fi.§.ſin-
autem in ſecunda.C.de bonis que lib.qđ eſt mirabile ſm Bal.
ibi,⁊ ſm Raph.Ful.ibi eſt ſingulariſſimus caſus.Idem tenēt
Lu.Ro.Are.⁊ latius Alex.in l.ſequēti.Lu.⁊ Alex.in l.bono-
rum.C.qui admitti.⁊ ratio eſt ſm gl.in d.§.ſinautem in ſecun-
45 da.in verbo facere.†qr filio exiſtente in poteſtate patris nō po
teſt dari tutor nec curator.l.fi.in princi.C.de cura furio.nec in
pupilllo ſufficeret authoritas curatoris ad adeundū heredi-
tatem.l.cū in vna.§.tutor.ff.de app.⁊ l.cū quidā.C.de admini.
tut.⁊ gl.in l.ſeq.Ego puto ꝙ iſta limitatio non ſit vera quam
etiam reprobat Rap.Ful.in d.§.ſinautē in ſcđa.eo qr nō intel
ligit cauſam ſue aditiōis.ergo ſolus adire nō poteſt: quia mi-
litat ratio prohibitiua.tex.in l.ſeq.prout declaraui.ſ.in v.nota
46 bili. ¶ Nec obſtat fundamentum tenentium contrarium † qđ
filiuſfami.exiſtens in poteſtate patris nō poteſt habere tuto-
rem vel curatorem.in hoc errant.nam illud eſt verum,ſi pater
vult adminiſtrare,alias ad illū actum, quē pater non vult ad
miniſtrare poterit dari tutor,⁊ ſic ad adeundū hereditatē, vt
eſt tex.in l.impuberi.⁊ ibi ad hoc no.Bar.ff.de tut.⁊ cur.da.ab
his.Bar.in d.l.cū in vna.§.tutor.facit bene.l.fi. C.de ſent.paſ.
Quinto limita,quando pupillꝰ ſolus ſine tutoris authorita-
te impleret cōditionē ſub qua fuit inſtitutus a patre in cuius
47 erat poteſtate.†nam incontinenti efficitur heres, vt eſt tex.no
tabilis in l. conditionibus pupillus.ff.de cōd.⁊ demō. Ratio
qr impleta cōditione,efficitur ſuus ⁊ neceſſarius , ⁊ ſic acqrit
hereditatē ipſo iure.iō nō eſt opus authoritate tutoris,vt eſt
tex.hic.Et iſtā rōnem proprie voluit tex.ibi dū dict fieri neceſ-
ſarium heredē,procedit iure patrie poteſtatis ⁊ nō conditiōis
48 explete. ¶ †Octauo no.ex eodem ver.quod in obliga,que cō
trahitur per legem ſine facto obligatꝰ, non requiritur autho-
ritas adminiſtratoris,⁊ ſic in obligatione legali non requiri-
tur authoritas tutoris. facit l.conditionibus pupillus.ſ. alle
gata in vltima limitatione.Item,quando obligatio contrahitur
re ipſa ſine facto ſuo,tunc minor ⁊ ēt furioſus obligatur.l.furio-
ſus.ff.de act.⁊ obli.cum concordantijs allegatis ſ. in iij. nota.
vnde hic qñ pupillus eſt ſuus ⁊ neceſſarius heres,tūc diſpoſi-
tio legalis facit filiū ſuū heredē ipō iure.⁊ ideo nō eſt opus mi
niſterio authoritatis tutorū.Et ſic correlarie no. ꝙ prohibi-
tio obligatiōis nō extenditur ad obligationeꝫ a lege prouenien-
49 tē. ¶ †Vñ facit ad q.an bona minoris inuecta ⁊ illata ī domū
conductaꝫ ſint tacite obligata pro penſione domus quamuis
nō interueniat authoritas tutoris , nec iudicis:videretur qđ
ſic:qr illa eſt tacita obligatio legalis,vt hic. In contrarium fa
cit qr deſcēdit ex facto ſuo ſeu propter factum eius,qr inuexit,
⁊ intulit res in domū conductā,ſed iſte text.loquitur qñ nullū
factum minoris interuenit.de qua q.vide Bar.⁊ doc.in l.cer-
ti iuris.C.locati.⁊ in l.itē qr.ff.de pac. Similiter facit, ꝙ ſi mi-
nor ꝯtraxerit matrimoniū ⁊ recepit dotē an bona eius immobilia
ſint tacite obligata pro reſtōnē dotis ſine decreto iudicis,⁊ au
thoritate tutoris:videtur ꝙ ſic,cum ſit tacita obligatio lega-
lis,vt hic.Tñ ꝯrīū facit qr interuenit factū minoris qui reci-
pit dotē.de qua q.habes gloſ.in l.fi.C.de legiti.tuto, examinat
Bar.in l.ſi conſtante.in prin.in iiij.q.iij.q.princip.ff.ſolu.matri,
vbi plene dixi.Iſtud notabile ⁊ iſtum text.qđ qñ pupillus eſt
ſuus ⁊ neceſſarius heres,lex facit eū ipſo iure hrdē abſqꝫ ali-
qua authoritate tutoris.intellige ſane, ꝙ eſt ipſo iure heres,
ſꝫ cum beneficio abſtinēdi,vt tꝫ gl.hic in ꝟbo neceſſarie.qđ bñ
ficiū operatur,ne interim poſſit conueniri antequā ſe actualiter
immiſceat hereditati.Et tale beneficiū pſumeretur durare,niſi ꝑ
immixtionē ꝓbetur fuiſſe ſublatū. de quo dic vt per gl.⁊ ſcri-
bētes in l.ſi cum dotē.§.ſed ſi filius.in verbo extiterit.ff.ſoluto
ma.in l.neceſſarijs.j.eo.⁊ ponit Bal.hic. ¶ Nono.⁊ vltimo no
50 ta in ver.impubes.†ꝙ qñ pupillus contrahit,vel quaſi ad vti-
litatē alterius illius iuſſu, vel mādato ibi nō requiritur tutoris
authoritas:quia tūc non timet dānū nec pōt tractari de eius
incōmodo,ſꝫ illiꝰ mādantis.facit l.ſed ⁊ ſi quis.§.fi.ff.de inſti.
51 vñ facit iſte tex.notabiliter,ꝙ ſtāte ſtatuto,ꝙ†mulier nō poſ
ſit contrahere nec ſe obligare ſine cōſenſu duorū ꝓpinquorum
ꝙ poterit conſtitui ꝓcurator ad negotia,⁊ facere ꝯctus noīe
alieno tanꝙ procurator,qr tale ſtatutum intelligitur,qñ ꝯhit no
mine proprio. ſecꝰ qñ noīe alieno ⁊ ad vtilitatē ⁊ dānū alteriꝰ,
arg.l.queſitū.ff.de in ius vocan.⁊ l.lis nulla.cū gl.ff.de iud.⁊ qr
tūc imputādū eſt ei,qui cōſtituit eā in ꝓcuratorē. l.cum man-
dato.in prin.ff.de mino.⁊ ita in ſpecie tenēt Ange.⁊ Alex.in l.
ꝙuis.in prin.per illum text.cū gl.ff.de acqui.poſ.⁊ ita ibi dicit
Ang.ſe obtinuiſſe de facto in ciuitate Florētie,⁊ ſequitur etiam
Are.hic.Itē ꝙ tale ſtatutū diſponēs,ꝙ in ꝯctibus minorum
vel mulierum debeat interuenire cōſenſus ꝓpinquorū nō ha-
beat locum qñ ꝯhūt nōie alieno,tenēt etiā Lu.⁊ Alex.in l.qſi-
tū.ff.de in ius.vocan.Pau.de Ca.in l.cuicunqꝫ.§.ſi ab alio.ff.
de inſtito.cum declaratiōe de qua ibi per eū.ſed Rap.Cu.in l.
apud Iulianum.§.fi.in vna lect.ff.ex quib.cau.in poſſ.ea. dicit
ſe vidiſſe iſtā ſolēnē queſtionē de facto in muliere que ex forma
ſtatuti non poterat ꝯhere ſine cōſenſu ꝓpinquorum, ⁊ ipſa cōtra
xit tutorio nomine ſine dicto cōſenſu propinquorum an pote
rit,⁊ dicit ſibi videri ꝙ nō per tex.in l.fi.C.de leg.tuto.qr ſi nō
eſt ꝓ ſe ſufficiēs,nec pro alio:vt ibi.Sed eū ꝑ pdicta reprobat
Alex.in d.l.queſitum.⁊ qr ceſſat rō predicti ſtatuti,quantū ad
preiudiciū ipſius mulieris,cum ipſa nō obligetur.Nec obſt.d.
l.fi.quia ratio huius legis bene facit ꝙ non debuit dari tutrix,
ſed poſtꝙ fuit data ⁊ datio valuit:tūc etiā ꝯctus per eam cele
bratꝰ dꝫ tenere.Cōtra iſtum tex.op.Bar.de l.fi.§.pupillus.de
ver.obl.⁊ reſpondet vt hic per eum.⁊ cū eo, in ſpecie trāſeunt
Pau.de ca.⁊ Chriſto.de caſ.hic.Sꝫ iſta oppoſitio vt etiam et
52 Rap.cu.nō meruit adhuc tex.ſignari,†qr hic pupillꝰ adeūdo
hrditatē iuſſu pris nō obligatur in aliquo,ſꝫ obligat patrē cuiꝰ
iuſſu adit.Et poſito ꝙ filiꝰ obligaretur,tñ iſta obligatio nō re-
manet penes filiū momēto,ſꝫ trāſit in patrē ſicut ipſa acquiſi
tio.l.plꝫ j.e.vñ iſta oppoſitio ꝓcedit inſpecto iure nouo Codi
cis ſm ꝙ ī hrditate aduētitia filio acquiritur ꝓprietas,⁊ ſic filiꝰ
obligatur.⁊ tūc pr pōt authorari a filio in aditiōe hrditatis l.ſi
infanti.C.de iure deli.qr hꝫ vſumfructū,⁊ ſic eſt legitimꝰ admi
53 niſtrator.l.j.C.de bo.mater.†Et ad iſtā oppoſitionē vadit ſo-
lutio Bar.ꝙ ī his,q̄ cōtinēt merā obligationē ſine acqſitione
nō pōt pupillus obligari iuſſu pris.ita loquitur tex.ī d.l.fi.§.pu
pillus.⁊ tex.in §.pupillꝰ.in ꝟ.fi.Inſt.de inuti.ſtipu.⁊ vtrobiqꝫ
gl.aſſignat rōnē diuerſitatis quare pupillꝰ obligetur cū authori
tate tutoris ſed nō cū authoritate pris.ī cuiꝰ eſt ptāte.ſecꝰ in
his,q̄ cōtinēt etiā acqſitionē,⁊ ſic vbi cū obligatiōe eſt ēt iun-
cta acqſitio,vt eſt in aditione hrditatis,⁊ tūc pupillꝰ pōt adi
re cū iuſſu pris.d.l.ſi īfanti.cū ſit legitimꝰ adminiſtrator, vt di
54 xi ſicut poſſet cum authoritate tutoris vt hic ſic,⁊ l.ſe.†Et ſic
iuſſu pris qñ eſt legitimus adminiſtrator in impubere tm ope
ratur,ꝙtū authoritas tutoris. ¶ Bl.ī ꝟbo obligari pñt. Diui-
ditur in qnqꝫ partes.In primo ponit primū intellectū ad tex.ꝙ
hic ponatur dictū.deinde eius declaratio.In ſcđa aſſignant du-
plicē rōnem ad tex.In tertia extēdit tex.loquentē de pupillo
vt ꝓcedat ī adulto habēre curatorē.In quarta ponit qd de in
fante.In qnta ⁊ vltima ponit ſm intellectum ad tex.ꝙ ponat
dictum,⁊ illud probet per ſimile.ſcđa ibi ⁊ eſt rō.tertia ibi,idē
de adulto.quarta ibi.ſi aūt eſt infans.qnta ⁊ vltima eſt ibi,vel
dic ſcđo.Tu dic vt dixi ſ.in prin.ꝙ iuriſcōſultus hic procedit
ſylogiſtice:qr preponit maiorem propoſitionem deinde mino
rem,concluſionem autem omittit tanquam de ſe notam.

LEX IX.

1 ☞ Pupillus ſolus quare ſine authoritate tutoris obligari non poteſt.
2 Pupillus doli capax an poſſit adire ſine tuto.autho.
3 Pupillus proximus infantie poteſt adire hereditatem cū tuto.autho.licet non intelligat cauſam aditionis.
4 Pupillus non poteſt magis ſcire quam furioſus.
5 Que iure ordinario cōpetunt ſunt potentiora quam que extraordinario.

Tuto:

6 Tutoꝛ non poteſt hereditatē de iure ciuili adire quando pu-
pillus eſt maioꝛ infante. ſecus tamen bo.poſ.de iure pꝛetoꝛio.
7 Quando in aliquo actu de neceſſitate non requiritur pꝛeſen
tia iudicis, tunc ſi interueniat, nullum fomentum pꝛeſtat.
8 Aditio hereditatis pendet ab animo ⁊ voluntate adeuntis:
ideo non poteſt fieri per pꝛocuratoꝛem.
9 Aditio here.eſt magis potens ⁊ magis ſolennis quam agni-
tio bono.poſſ.
10 Teſtamentum eſt actus potentioꝛ quã codicilli, ⁊ ideo in eo
requiritur maioꝛ ſolennitas.
11 Bonoꝛum poſſ.transfert etiam iura directa, quando nullus
alius eſt futurus heres de iure ciuili.
12 Bonoꝛum poſſ.eſt de iure pꝛetoꝛio ⁊ pꝛetoꝛ innititur equita-
ti: ideo non requirit tantam rigoꝛoſitatem in agnitiõe per tu
toꝛem fienda, ſicut in aditione hereditatis.

Pupillus ſi fari.

Pupillus ꝙuis nõ habeat rei ſcientiã nec iudicium diſcretiuum: tñ põt cũ aut.tut.heredi
1 tatem adire.h.d.tota lex. ¶ †No.pmo ex iſto tex.ra
tionẽ, quare pupillus ſolus ſine tutoꝛe nõ põt adire heredita
tem ſibi delatã: qꝛ nõ põt ſcire nec diſcernere cãm ſue aditiõis
cũ ſcire, ſit rẽ per cãm cognoſcere, vt inquit Philoſophus pꝛi
mo ethicoꝝ cũ nõ poſſit fieri ſine aliqua examinatiõe ⁊ diſcuſ
ſione intellectus que hic vocat diſcretio, ⁊ nõ cadit in pupillo,
lꝫ aliqua vniuerſalia poſſet ſcire, q̃ ſine diſcurſu ſunt oibus no
ta. Ex iſta rõne infertur, ꝙ etiã ſi eſſet hereditas opulenta nõ
poſſet adhuc ſolus pupill⁹ adire cũ nõ intelligat cãm ſue adi
2 tionis, pꝛout tenui in l.pꝛecedenti.in v.no. ¶ †Scdo põdera
tex.dum dicit, lꝫ eius etatis ſit, nã ſatis innuit, ꝙ ſi eſſet pꝛoxi
mus pubertati, ⁊ ſic doli capax, vt l.j.§.an in pupillũ.ff.depoſ.
⁊ c.j.de del.pue. ⁊ ſic malitia ſuppleret etatẽ.l.ij.in pꝛin.C.ſi mi
noꝛ ſe maioꝛ.dixe.tunc poſſet ſcire, ⁊ cognoſcere cãm aditiõis.
⁊ ſic poſſet adire ſine tutoꝛe, put vr̃ eſſe de mente Bar. ⁊ Rap.
cu.hic, ꝙ pꝛocedit de plano in hereditate opulẽta q̃ nullũ pe-
nitus incõmodum hꝫ, vt declarat gl.in l.ſi quis mihi bona.§.ſi
ſeruus fiſci.ĩ.e. ⁊ etiã in hereditate lucroſa ꝑ ea, que dixi ſ.in l.
pꝛecedenti.in vj.no.in fi. Et ita limitabitur notabiliter §.neqꝫ
tñ in verbo ꝙuis illis lucroſa ſit.inſt.de auth.tut.ſed in here-
ditate dãnoſa videtur dubiũ per rationẽ quã aſſignat tex.in l.
pꝛecedẽti.vbi dixi. Tamen doc.non bene enucleãt iſtos caſus
cum nõ videãtur trãſire ſine difficultate niſi limitẽtur dicta
iura in pupillo doli capace, in quo malitia ſuppleat etatem.
3 ¶ †Tertio no.ꝙ pupillus etiã pꝛoximus infantie, põt adire
hereditatem cum aut.tut.ꝙuis nõ intelligat cãm delationis
hr̃ditatis nec cãm aditionis, put deberẽt vt declarat gl.in l.is
põt.ĩ.e. ⁊ ſic cũ careat intellectu per rationẽ, nõ videtur admit
tẽdus, tñ dt iſte tex.in fi.ꝙ iſtud eſt fauoꝛabiliter, ⁊ benigne in
telligendum, vt intelectus pupilli ſuppleat ꝑ tutoꝛẽ.l.ꝙuis.§.
infan.ff.de acq.poſ. ⁊ illa cognitio, q̃ nõ cadit in pupillo, exigit
4 i eius tutoꝛe ſm Bar.in l.is poteſt.ĩ.eo. ¶ †Quarto no.ꝙ pu
pillus nõ poteſt magis ſcire, ꝙ̃ furioſus, itellige de ſcientia ꝑ
cãm, de qua loq̃tur iſte tex.alias non pꝛocedit equiparatio: qꝛ
in furioſo nullus penitus eſt intellectus cũ eq̃paret doꝛmien-
ti, ⁊ quieſcenti.l.j.§.furioſus.ff.de iure codi. ⁊ Bar. eum equi-
parat lapidi in l.j.§.item acquirimus.in ver.ceterũ.ff.de acq.
poſ. Sed pupillus etiam pꝛoximus infantie hꝫ aliqualem in-
tellectũ.l.j.§.pe.ff.de act. ⁊ obli. ⁊ l.donatarum.C.de acq.poſſ. ⁊
ideo obligatur naturaliter.l.j.in fi. ⁊ ibi gl.magiſtr.ff.de noua.
que obligatio non cadit in furioſo. ¶ Gl.fi.in iſta gl.ibi at cu
ratoꝛis authoꝛitas non ſufficit pupillo. habes differentiam
inter pupillũ, ⁊ adultum reſpectu curatoꝛis: qꝛ adultus reſpe-
ctu curatoꝛis põt adire hereditatẽ ſecus in pupillo, vt iurib⁹
allegatis in glo.rationem diuerſitatis aſſignat glo.in l.cum in
vna.§.tutoꝛ. ⁊ ibi ſequitur Bar.ff.de ap. Aliã aſſignat Chꝛiſt.
de caſtel.hic. Aliam Raph.Ful.in l.potuit.C.de iure delib.ſed
illis ꝑtermiſſis, dic, ꝙ melioꝛ ratio diuerſitatis eſt quia cura-
toꝛ datur adulto iure oꝛdinario: pupillo autem datur tutoꝛ, ⁊
ſi aliqñ pupillo detur curatoꝛ, datur extraoꝛdinarie, ⁊ in ſubſi
5 dium: †ſed potentioꝛa ſunt que de iure oꝛdinario cõpetunt ꝙ̃
que extraoꝛdinario.l.in cauſe.ij.in pꝛin.ff.de mino.ſm Bal. in
d.l.potuit.in iij.q. ⁊ ibi Sali.ĩ iij.oppoſitiõe.doc.ĩ §.neqꝫ. Inſt.
6 de autho.tuto. ¶ †In fi.gl.habes aliã differentiã inter here-
ditatẽ de iure ciuili quã tutoꝛ ſolus ſine pupillo nõ põt adire,
qñ pupillus eſt maioꝛ infante.d.l.potuit. ⁊ agnitionẽ bonoꝝ
poſ.de iure pꝛetoꝛio, q̃ bene põt fieri per ſolũ tutoꝛẽ abſqꝫ cõ
ſenſu pupilli dato, ꝙ ſit maioꝛ ĩfante, ⁊ poſſet ꝯſentire.l.bono
rum.C.qui admi. ⁊ l.ſeruus.§.impubes. ⁊ l.tutoꝛ. ⁊ l.ſi pupillo.
ff.de bono.poſſ.idem tenet glo.in d.l.potuit. ⁊ in l.impuberi.ff.
de tuto. ⁊ curato.datis ab his.ꝙuis ꝯꝛium ⁊ male teneat: ⁊ gl.
in d.l.bonoꝝ. ⁊ gl.in l.ſed nec ipſi.ff.ad Trebellianũ. ¶ Quar
to rationes diuerſitatis aſſignantur perſuaſiue, ſed non con-
cludẽtes. pꝛimã aſſignant Bald. ⁊ Sali.in d.l.bonoꝛum. ⁊ Jo.
fab.in §.neqꝫ. Inſtit.de auth.tu.qꝛ agnitio bonoꝝ poſſeſſio-
nis dꝫ fieri in pñtia iudicis, ⁊ ſic nõ põt vbiqꝫ fieri.l.fin. C.qui
admitti.ideo cũ habeat fomentũ iudicis.nõ requiritur conſen
ſus pupilli: ſecus in aditiõe hereditatis, q̃ pẽdet a ſolo animo
⁊ mera voluntate adeuntis, ⁊ põt vbiqꝫ fieri. iſtã rõnẽ ſequit
Chꝛiſt.de caſtel.hic.etiã ſimpliciter ſequitur Alex.hic.ꝙ dicit
videri ceteris minus periculoſam. Sed eam repꝛobant Rap.
Ful. Lu.Ro. ⁊ Alex.ſibi contrarius.in d.l.bonoꝛum.quia at-
tenta iſta rõne, ſequeret, ꝙ ſi aditio hereditatis fieret ꝑ tutoꝛẽ
in pꝛin.in pñtia iudicis, ꝙ tũc nõ requireret conſenſus pupil
li, qd eſt ꝯtra gñalitatẽ.d.l.potuit. Sed ad hoc poteſt faciliter
7 reſponderi. †ꝙ qñ in aliquo actu de neceſſitate nõ requiritur
pñtia iudicis, vt eſt in aditione hereditatis: tunc nullũ fomen
tũ ꝑſtat. vt l.ſiue apud acta.in pꝛin. ⁊ ibi Bal.in vltimo nota-
bili ad hoc notat vbi dixi.C.de tranſac.ſecus qñ de neceſſitate
requiritur vt in agnitione bonoꝛum poſſeſſionis. l.fi.C.q ad-
miti.vnde in l.ſi infanti.in fin.C.de iure delibe.iudex ſupplet in
aditione hereditatis in caſu, qñ eius pñtia eſt neceſſaria, vt in
pupillo ꝓximo infantie, qui caret tutoꝛe.vide tñ tex.in l.pꝛofe
ctitia.§.j.de iure dot.in l.ait pꝛetoꝛ.§.permittitur.ff.de minoꝛ.
8 Scdam rõnẽ aſſignat Ang.in d.l.bonoꝝ. †quia aditio heredi
tatis pẽdet ab aio, ⁊ volũtate adeũtis, vñ nõ p̃t per ꝓcurato
rẽ fieri.l.per pꝛocuratoꝛẽ.ĩ.eo.ideo dꝫ interuenire conſenſus
pupilli cui acquirit, ſed agnitio bonoꝛum poſſeſſionis cõſiſtit
in facto, ⁊ põt ꝑ pꝛocuratoꝛẽ fieri.l.iij.§.acq̃rere.ff.de bo.poſſ.
ideo põt per aliũ, ⁊ ſic per tutoꝛẽ fieri ſine pupillo. iſta ſequun-
tur Pau.de Ca. ⁊ Alex.in d.l.bonoꝝ.ꝙuis idẽ Alex. ſibi con
trarius eã hic repꝛobet. Tu iunge ambas ſimul. Tertiam ra
9 tionem aſſignat Lud. Ro.in d.l.bonoꝝ.† qꝛ aditio heredita-
tis eſt magis potẽs, ⁊ magis ſolẽnis, qꝛ trãſfert iura directa ꝙ̃
bonoꝝ poſſeſſio que transfert ſolũ vtilia.§.quos autem.inſti.
de bo.poſ.nõ ergo mirũ, ſi requirit maioꝛ ſolẽnitas. ⁊ ſic cõſen
10 ſus pupilli ſimul cum tutoꝛe, ſicut in ſimili: †qꝛ teſtamẽtum eſt
act⁹ potẽtioꝛ, ꝙ̃ codicilli: ideo in eo requirit maioꝛ ſolẽnitas.l.
fi.C.de cod. iſtã repꝛobat Alex.in d. l. bonoꝝ.qꝛ reſtitutio he-
reditatis ex cã fideicõmiſſi trãſfert ſolũ iura vtilia.l.pe.ad fi.C.
ad Tre. ⁊ tñ nõ põt fieri ſoli tutoꝛi abſqꝫ pupillo.l.ſed nec ipſi:
11 ff.ad Treb. †Ego repꝛobo etiam ex alio.qꝛ etiã bonoꝝ poſ
ſeſſio transfert iura directa.qñ nullus eſt alius futurus heres
de iure ciuili, vt declarat Bar.poſt Dy.in l.ij.ff.de bo.poſ.er-
go tũc ſolus tutoꝛ ſine pupillo nõ poſſet bonoꝛum poſſeſſionẽ
agnoſcere ꝯ iura pꝛeallegata, niſi intelligas doctrinam Bar.
in d.l.ij.put declarat Alex.in l.ex aſſe.in pꝛin.ad Treb. Quar
tã ⁊ vltimam rationem aſſignat Bal.in l.reſtituta. §.fin.ff.ad
12 Treb.qui fuit ante eum Franciſci Tigrini in d.l. potuit. †qꝛ
bonoꝛum poſſeſſio eſt de iure pꝛetoꝛio qui pꝛetoꝛ innititur
eq̃tati.l.quod ſi Epheſi.ff.de eo qd certo loco. Ideo nõ req̃rit
tantã rigoꝛoſitatẽ quod etiam interueniat conſenſus pupilli
ſicut in hereditate que eſt de iure ciuili. Iſtam repꝛobat Alex.
hic: qꝛ non eſt generalis, cum etiam ſit bonoꝛum poſſeſſio, que
introducit de iure ciuili: vt l.j.ff.vt ex leg. ⁊ ſenatuſc.de bo.poſ.
ergo ſequeretur, ꝙ illã ſolus tutoꝛ non poſſet agnoſcere con-
tra generalitatem iurium pꝛelegatoꝛum. Sed ad hoc reſpon-
de, quod illa bonoꝛum poſſeſſio, vt ex legibus eſt extraoꝛdina
ria vt dicit tex.in.§.ſeptima.inſti.de bo.poſ.gl. ⁊ doc.in l.certũ.
C.vnde cogna.ideo de ea non videtur arguendum.

LEX X.

1 ☞ Qui partem indiuidui fecit totum feciſſe videtur.
2 Teſtamentum debet fieri vnico contextu ⁊ vitiatur per inter
poſitionem actus extranei.non neceſſarij.

Si ex aſſe.

Aditio partis trahit ad totum
1 h.d.vidim⁹ in l.j. ⁊ ij.ſ.e. ¶ †No.
ex iſto tex.ſm Bal.ꝙ q partẽ indiuidui fecit totũ
feciſſe vr̃. Adde ꝙ contrarium de directo no. gloſſ.
in ver.ꝑ nihilo. Bar. ⁊ doc.in l. furioſum.ꝑ illũ tert.C.qui teſt.
fa.poſ.ꝙ imo q partẽ indiuidui fecit nihil feciſſe vr̃: qꝛ nihil di
citur actũ cũ quid ſupereſt ad agendũ.l.cum Syllanianum.C.
de his quibus vt indi. ⁊ ſic hic ponitur iſtud notabile affirma
tiue: ibi vero ponit negatiue, de iſta ꝯꝛietate nemo nec hic, nec
ibi nec alibi tãgit. Credo vtrũque verũ in terminis ſuis ꝑꝑ di
uerſitatem rõnis: qꝛ hic pars hereditatis adita trahit ad ſe
aliã, ⁊ ſic totã hereditatẽ: qꝛ nõ põt ſcindi cum perſona defun
cti non poſſit pꝛo parte repꝛeſentari. l.j. ⁊ ij.vbi dixi ſ.eadem.
Et in iſtis terminis bene pꝛocedit notabile Bal.affirmatiuum
hic ꝙ qui partẽ indiuidui fecit totũ feciſſe vr̃: qꝛ qui agnouit
partẽ hereditatis totã dicitur agnouiſſe vt hoc tex.ſed d.l.fu-
rioſum, loquitur qñ quis fecit partem teſtamenti. iſta pars te-
ſtamenti non põt facere ꝙ totum ſit factum, ⁊ ſic non p̃t aliaꝫ

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

partē trahere:nō in totū vitiaꝛ̄ vt ibi. ⁊ tūc ꝓcedit aliud notabi le negatiuū.ꝙ qui partē indiuidui fecit nihil feciſſe videtur.nā teſtū eſt actus indiuiduus:vt ibi ꝑ gl.⁊ doc.ideo non pōt va lere pro parte:⁊ ſic imperfectū:vt eſt tex.in l.ſi is q. ⁊ in l. ex ea
2 ſcriptura.ff.de teſt.⁊ l.fideicō.miſſa.§.quoties.ff.de le.iij.†Hinc eſt quod teſtamentum debet fieri totum vno contextu,⁊ vitia tur per interpoſitionem actus extranei,non neceſſarij.l.here des palam.§.fi.ff.de teſta.⁊ l.cum antiquitas.C.eo.

LEX XI.

1 ☞ Pupillus adeundo here.cum autho.tut.obligatur.
2 Impubes maſculus dicitur vſqꝫ ad xiiij. annum ⁊ non plus femina vſque ad xij.
3 Pupillus ſoluens debitum naturaliter factum an poſſit illud repetere vſque ad reſtitutionem in integrum.⁊ nu.9.
4 Licet pupillus ſit ſuus ⁊ neceſſarius heres de iure ciuili ⁊ ſic videatur ipſo iure teneri:tamen propter beneficiuꝫ abſtinēdi quod habet a pretore, ⁊ etiam quia eſt pupillus, non videtur,quod ante immixtionem ſit etiam naturaliter obligatus.
5 Filius etiam ignorans eſt ſuus,⁊ neceſſarius heres,de iure ciuili quo ad ipſam ſimplicem ſuitatem ſed nō quo ad onera hereditaria.
6 Si pupillus adiuit,vel ſe immiſcuit vel contraxit ſine autho. tuto.an obligetur naturaliter.7.
8 Facilius conceditur exceptio.quam actio.
9 Pupillus abſqꝫ reſtitutione in integrum poteſt repetere debitum naturale ſolutum.

IMpuberibus. Iſta lex ſeipſaꝫ ſummat, ideo non eget ſummario ſm Bar. ⁊ Im. Tamē pōt ſic ſummari, ipubes adiens ſine tutore pōt abſtinere, ſine reſtō ne in integrū.pubes nō.h.d. ¶ Gl.vnica reprobat duas opiniones Placen.quas ſumebat ex iſta lege, Et ſic diuiditur in duas partes prin,Scda ibi,⁊ ſm hoc nō facit.Prima opinio Placen.ꝙ pupillus q adiuit vł ſe immiſcuit cū authoritate tu toris pōt abſtinere vel repudiare mero iure abſqꝫ reſtōne in in
1 tegrum.vltra gl.aperte reprobaꝛ̄ † qꝛ pupillus cū authoritate tutoris adeundo hr̄ditatē obligaꝛ̄:vt l.pupillus ſi fari.⁊ l.more.§.eo.ſi ita eſt, ergo nō pōt repudiare:qꝛ ſi poſſet mero iure repudiare,nō eſſet effectualr̄ obligatꝰ. Itē ſi non pt̄ repudiare hr̄ditatē extranei.quā adiuit ſolēniter cum authoritate tutoris:minus poterit abſtinere ab hr̄ditate pr̄is cui ſe ſolēniter immiſcuit.d.l.more.ver.de ea autem.§.e. ¶ †In ea gl.ibi impuberes. vocat xxv.annis minores.gl.male dicit:qꝛ ipubes maſculus dr̄ vſqꝫ ad xiiij.annū ⁊ nō plꝰ.⁊ femina vſqꝫ ad xij.Inſt. qui.mo.tut.fi.in prin.⁊ l.qui duos.⁊ l.ex duobꝰ.ff.de vulg.⁊ pu. ⁊ dum gl.ſubdit ꝙ impuberes vocat maiores xxv.annis ⁊ ſic etiam quinquagenarius appellaꝛ̄ pubes.adde tex.in l.ſi furioſo puberi. quanquam maiori annis xxv.ff.de cu.fu.ſicut Bononieſes vocāt oēs ſeruos ēt ſexagenarios pueros ſm gl.in l. pueri appellatio.in gl.j.ff.de ver.ſig.facit tex.ij.q.vij.in c. Pau
3 lus,⁊ Iſaie.c.ij.vbi dr̄ maledictus puer centū annoꝝ. ¶ †In ſecunda pte vult gl.ꝙ iſte tex.nō faciat pro ſcda opinione Placē.q tenebat ꝑ iſtū tex.ꝙ pupillus ſoluēs debitū naturaliter factum poſſit illud repetere abſqꝫ reſtōne in integrū. nam qd iſte tex.nō faciat:ptꝫ ſm gl.qꝛ hic pupillꝰ non obligatur naturaliter.⁊ hoc probat gl. a ptibus ſufficienter enumeratis,nā ante aditionē nō eſt obligatus naturalr̄,nec creditoribus,nec lega
4 tarijs, ſilr̄,nec poſt aditionē ex q̊ adiuit ſine tutore. ¶ †Nota ſingulariter iſtā gl.in primo mēbro prout etiā eā no. Aret. qd lꝫ pupillus ſit ſuus ⁊ neceſſariꝰ heres d̄ iure ciuili.⁊ ſic videaꝛ̄ ipſo iure teneri,tū ꝓpter beneficium abſtinēdi,qd hꝫ a p̄tore. ⁊ ēt,qꝛ eſt pupillus,nō vr̄ ꝙ ante immixtionē ſit,etiā naturaliter obligatus:qꝛ ēt dato ꝙ eſſet maior:tū ꝙ iſta obligatio ſolū induceretur a lege propter ſuitatē,⁊ preter conſenſum obligati,qui ſcit ſe poſſe abſtinere,nō vr̄ ꝙ ibi oriaꝛ̄ obligatio naturalis proprie,ſed ciuilis duntaxat.vt declarat Bar.in l.frater
5 a fratre.in iij.q.de cōdi.inde.⁊ ſequitur Are.hic. ¶ †Addo ꝙ filius etiam ignorans,⁊ ſuus eſt neceſſarius heres de iure ciuili vt dixi.iſtud procedit quo ad ipſam ſimplicem ſuitatē,ſed non quo ad onera hereditaria.l.nā nec emācipatus.ff. de leg. j.ſm Bal.in c.j.in fi.in prin.de cap.cor.quem ſequitur Alex. in conſ.lxxx.primi vol.in c.circa primū,de quo queriꝛ̄. ſ.corā quo domino.Et ita tene,quāuis Bar.in l.neceſſarijs.j.eo.dicat,ꝙ illa naturalis poſitio,ꝙ ſit,tū cū poſſit nouari per euentum conditionis.ſ. ſi pupillus voluerit ſe abſtinere per remedium pretoris,ergo illa eſt penitus inefficax.l. pecuniā.ff.ſi certum peta.⁊ ſic nō eſt potēs etiā ad retinendum,⁊ ſi ad impeditionē ſoluti:qd vltimum reprobat Aret.hic, ⁊ latius in l. ſi filius qui patri.ff.de vulg.et pup.ſed nō eſt proprie materia noſtra.
6 ¶ †In ſcdo mēbro glo.dum vult, ꝙ qū pupillus adiuit vel ſe immiſcuit ſine authoritate tutoris nō obligeꝛ̄ naturaliter male dicit:qꝛ in ꝯctu vel quaſi ꝯctu inito ſine authoritate tutoris regulariter obligaꝛ̄ naturaliter ſi pupillꝰ eſt doli capax.l.Marcellus.ff.de fideiuſ.⁊ in l.j.in fi.⁊ ibi gl.magi.⁊ Bar.ff.de noua. ⁊ l.ſi pupillus.in prin.ff.ad l.fal.tū Ia.de Ra.⁊ Cy.⁊ Ang.in d. l.ſi pupillus.in prin.⁊ plenius Cy.in l.j.C.de inutil.ſtip. tenent
7 †ꝙ quando pupillus habet tutorem contrahendo ſine authoritate tutoris nō obligatur naturaliter:moti:qꝛ tunc vr̄ equiparari prodigo:l.ſi curatorē habens.C.de integ.reſti.min.⁊ prodigus nō obligaꝛ̄ naturalr̄:l.is cui bonis.ff. de ver. obli.⁊ ſi ita teneremus tunc iſta gl.procederet,ſed Alex.in d.l. ſi pupillus, in prin.dicit ꝙ magis cōis opinio doctorū in d. l.j. ff.de noua, eſt quod pupillus obligetur naturaliter abſque eo, ꝙ diſtinguatur,an habeat tutorē,vel nō,vt l.fi. i prin.iuncto ver. ſi vero creditor,ff.de fideiu.⁊ ad d.l. ſi curatorē. rūdet, ꝙ equiparantur quo ad ciuilē obligationē nō autem quo ad naturalē qꝛ datio tutoris,vł curatoris ſi īterdicit alicui adminiſtrationē,ꝗ̄ qs habebat iure naturali:vt ꝑ Bar.i d.l.j.i fi. ff.de nou. ¶ Citra gl. q̄ nō euadit iſtū tex.in ſcdo membro, dic,quod ex alio iſte tex.nō facit pro Placentino. qꝛ hic pupillus petens, ꝙ poſſit abſtinere vel repudiare petit exceptionem ſibi ꝯcedi, ne a creditoribꝰ,vel legatarijs ꝯueniaꝛ̄,⁊ iō facilius cōcedenda,⁊ ſic ſine reſtōe, ibi vero petens naturaliter debitum iam ſolutū petit actionē ſibi dari ad repetēdum,⁊ ideo nō ita faci
8 le cōceditur:qꝛ non ſine reſtōne eo,†qꝛ facilius conceditur exceptio ꝗ̄ actio,vt l.j.§.qd autē.ff.de ſuperſi,Tū lꝫ iſte tex.non probet iſtā opinionē Placētini per predicta:tū eſt vera ꝑ tex. in d.l.interdum,ff,de condi.inde.vbi eſt tex.ꝙ qū ſoluitur debitum naturaliter tantum.interdum perſona facit locum repetioni,⁊ exemplificat text.de pupillo ⁊ prodigo,⁊ nihil dicit de
9 reſtitutione in integrum,ergo vult quod pupillus abſqꝫ beneficio reſtitutionis in integrum poſſit repetere debitum naturale ſolutum.⁊ ibi cum Placen.tenent Bar.⁊ omnes citramōtani. ⁊ ibidem ego etiam bene tenui.

LEX XII.

1 ☞ Filius cui delata eſt hereditas patris vel alterius aſcendētis non poteſt conueniri a creditoribus her.niſi probetur prꝰ ipſum ſe immiſcuiſſe hereditati.
2 Si filius cōueniatur tanquā heres ⁊ non opponat aliquā exceptionem,tū cum ſit exceptio iuris ⁊ ſic notoria iudex poterit eum ex officio abſoluere ſi qū quis ipſo iure non tenetur.
3 Qd a lege ciuili vel pretoria cōcedit non indiget impetratiōe.
4 Vbi quis eſt tutus ipſo iure non eſt neceſſariū beneficiū reſtitutionis in integrū quod eſt ſubſidiarium ⁊ extraordinarium.
5 Ex contractu aui non poteſt nepos conueniri niſi ſit eius heres mediate vel immediate.
6 Si quis proteſtetur in preſentia teſtium quod nō agnoſcit hereditatem per hoc non videtur eam repudiare.

EI, qui ſe. Suo ſe non immiſcenti cōpetit ipſo iure beneficium abſtinendi abſqꝫ aditiōe iudicis,⁊ nepos pt̄ ſe immiſcere hereditati paterne,⁊ abſtinere ab hereditate auita. h.d.
1 ⁊ habet partes ſcdā ibi,⁊ in ſemeſtribus. ¶ †No. primo ꝙ filius.cui delata eſt hereditas patris. vel alterius aſcēdētis nō poteſt conueniri a creditoribus hereditarijs, niſi probeꝛ̄ prꝰ ipſum ſe immiſcuiſſe hereditati,⁊ iſtud onus probandi incumbit ipſis creditoribus agentibus,alias ſuccumberent. ita probat ipſe tex.⁊ ſic ſuus heres propter beneficium abſtinendi habet fundatam intentionem ſuam,ſi non probetur immixtio licet alias dicatur,ſi filius,ergo heres,ſed illud non ſufficit ad ꝓ iudiciū filij.⁊ ita etiam tenet gl.l.ſi cum dotē.§.trāſgrediamur. ⁊ ibi doc.ſi.ſol.mat.⁊ gl.in l.neceſſarijs.⁊ ibi Bart.⁊ alij.j.eo.⁊ gl.in l.ita tamen.§.ſi pater.ff.ad Treb.Bene facit l.j.⁊ ibi bar. ⁊ alij.C.ſi vt ſe ab here.abſti.Idem tenent Bal.⁊ Imol.plene in l.ſi filius qui patri.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ ibi latius Aret.Bald. in c.j.in princip.in q.vltima.de capitulo Corradi.⁊ in l.ij.C.ne filius pro patre.⁊ in l.filio quem pater.ff.de legatis.j.Abba.in c.quod nobis.qui filij ſint legi.Alexan.in conſ.lxxij.v, volum. quod incipit,viſo proceſſu ⁊ omnibus actis. Alibi tamen gl. in §.j.in verbo parentes.in authent.vt hi qui obligatas.tenet quod filij preſumuntur ipſo iure ſui heredes: ⁊ ſic obligantur creditoribus hereditarijs:quia ſi filij:ergo heredes ⁊ illam gl. reputat ſingularem ⁊ a nemine allegatam Ludo. Roma.in l. neceſſarijs.⁊ ibi Alexand.j.eodem.ſed ante eum eam allegat ⁊ dicit eſſe ſingularem Bald.in l.apud hoſtes.C.de iuis ⁊ legit. eam etiam allegat ⁊ dicit gloſſ.ordinariam Bald.in cap.j. an agna.vel filius.⁊ ibi etiam tenet, quod ſi aliud non appareat, in dubio filius preſumatur eſſe heres patris. Sed prima opinio eſt magis communis ſecundum Alexandrum hic, ⁊ in d. §.transgrediamur. Pro qua vltra ſcribentes adde textum in c.ij.

in c.iij.in verbo ſi verũ eſt,qđ aſſerit.de pigno.vnde ſecundum
Ang.cautus dꝫ eſſe agẽs in practica ꝯ filiũ vt heredem,ꝙ pro
bet illũ ſe immiſcuiſſe hereditati paterne, alias ſuccũberet. imo
2 fortius ſm Pau.de Ca.⁊ latiꝰ Are.†ſi filius ꝯueniat̃ tanquã
heres ⁊ ñ opponat aliquã exceptionẽ: tñ cũ ſit exceptio iuris
⁊ ſic notoria,l.ornamẽtorũ.ff.de au.⁊ ar.leg.cũ ꝓueniat ab edi
cto pretoris,iudex poterit eũ ex officio abſoluere ſicut qñ qs
ipſo iure nõ tenet̃,vt no.gl.in l.vbi pactũ.C.de tranſ.facit ꝙ tꝫ
Bal.in l.j.in vlt.q.C.cõia de leg.⁊ exceptio filij,ꝙ nõ poſſit cõ
ueniri niſi ſe immiſcuerit,eſt exceptio intẽtionis,⁊ facit,ꝙ ꝓſup
ponit filiũ nõ teneri ipſo iure iuxta gloſ.in l.qui ſe debere.ff.de
cõdi.ob cau.⁊ in l.ij.ff.de excep.Idẽ ſed alia rõne,tenet Bart.
in d.l.neceſſarijs:vt retuli in l.precedẽti.¶Scđo no.ibi nõ eſt
3 neceſſe ꝑtorẽ adire.†Adde pro bñficio abſtinẽdi impetrando
qꝛ illud qđ a lege ꝑtoria,vel ciuili ꝯcedit̃ nõ indiget impetra
tiõe.l.que ſub cõdititione.§.fi.ff.de cõd.inſti. qꝛ fruſtra ꝑcibꝰ
implorat̃ a ꝑncipe vel a iudice illud,qđ a iure cõi ꝯcedet̃, vt l.
4 vnica.in fi.C.de theſau.li.x.⁊ l.j.in fi.ff.ad muni.¶†Tertio no.
ex ſcđa parte ibi nõ eſſe neceſſe pupillꝫ i integrũ reſtitui,ꝙ vbi
qs eſt tutꝰ ipſo iure,nõ eſt neceſſariũ beneficiũ reſtõnis in itẽ
grũ: ꝙ eſt ſubſidiariũ ⁊ extraordinariũ, ⁊ ꝯcedit̃ a ꝑtore viuo:
5 vt l.in cauſe,ij.in prin.ff.de minori.¶†Quarto no. ꝙ ex ꝯctu
aui nõ ꝑt nepos ꝯueniri,niſi ſit eiꝰ heres mediate,vel ĩmedia
te:qꝛ filius hereditatẽ nõ agnitã tranſfert ad heredẽ ſuum cũ
6 beneficio abſtinẽdi.l.ſi qs filiũ.§.ſi filiꝰ.vbi dixi ſ.e. ¶†Quin
to ⁊ vltimo no.diligẽter tex.ibi ꝯſtituerat ñ agnoſcere heredi
tatẽ.ꝙ ſi qs dicat,vel ꝓteſtet̃ in ꝑſentia teſtiũ,ꝙ non agnoſcit
hereditatẽ,ꝑ hoc nõ videt̃ eam repudiare ⁊ ſic per iſta verba,
nõ agnoſco hereditatẽ paternã,non videt̃ eam repudiare. Et
iſtud ſtrictius oſtẽditur per iſtum tex.qꝛ licet dixerit illa ver
ba tñ ſi aliquid amouit ab hereditate, obligaretur heredita
ti, ⁊ amitteret beneficiũ abſtinẽdi vt hic: dũ tex.ſubdit nec
quicꝗ amouerat,⁊ ibi gl.ſuper illo verbo amouerat.ſed ſi per
paterna verba repudiaſſet non propterea qđ amouiſſet aliqd
hereditarium obligaretur hereditati.l.ſi ſeruum.§.fi.j.eo.ergo
iſto modo inducendo probat iſte textus ineuitabiliter,qđ per
illa verba non videatur repudiare:quam inductionem nota.

LEX XII.

1 ☞ Subſtitutio eſt conditionalis inſtitutio.
2 Qui poteſt adire,poteſt repudiare.
3 Natura contrariorum que ſit.
4 Inſtitutus ſub cõditione,pendente conditione non poteſt re
pudiare
5 Rupudiãs hereditatem pendente conditione nihil agit.
6 Repudiatio que non valet non debet preſtare impedimentũ.
7 Actus qui nullus eſt non impedit reiterationẽ eiuſdem actꝰ.
8 Si papa concedat alicui primum beneficium vacaturũ in ta
li prouincia ⁊ antequam vacet,acceptat:non tenet acceptatio
⁊ ideo poterit,quando vacabit acceptare.
9 Heres inſtitutus ſub conditione poteſtatiua non poteſt repu
diare licet quo ad quid habeatur pro pure inſtituto.
10 Ei qui eſt creditor ſub conditione ꝑtãtiua,que pendet ex ſua
libera voluntate,ita currit preſcriptio ac ſi debitũ eſſet purũ.
11 Propoſitum hominis eſt mutabile.
12 Non eſt licitum penitere in preiudicium iuris alteri queſiti ẽt
mediante facto ſuo.
13 Quando principale non valet nec illud quod tacite contine
tur tanquam acceſſorium.
14 Dubitans de morte teſtatoris non poteſt hereditatem repu
diare nec adire.
15 Quando dubitatur vtrum teſtator viuat non poteſt renun
tiari hereditati etiam per pactum.
16 Dubietas ſuperueniens de morte teſta.non vitiat aditionem
prius factam.
17 Multa facta tenent que fieri prohibentur.
18 Ualet repudiatio pẽdente conditione, ſi fiat preſente iudice.
19 Repudiatio iuris de futuro facta in iudicio valet ⁊ tenet.
20 Prouiſus de beneficio ſub conditione ſi renuntiat coram epi
ſcopo valet talis renuntiatio.
21 Repudiatio facta in iudicio pendente cõditione valet ad hoc
vt creditores mittantur in poſſeſſionem.
22 Quis non poteſt a ſe abdicare magiſtratum quem gerit.
23 In his que non pertinent ad officium iudicis ſi fiant preſen
te iudice debet iudex acceptare pro abſente,ſecus in his que
ſpectant ad officium iudicis.
24 Quando aliquid debet fieri expreſſim, eo qꝛ fiat contra diſpo
ſitionem iuris cõmunis, tunc bene requiritur quod expreſſim
fiat alias ſufficit fieri per coniecturas,vel preſumptiones.
25 Iuri de futuro poteſt preiudicari per pactum.
6 Si repudiatio fiat preſente aduerſario: qꝛ cum de eius cõmo
do agatur,cenſetur conſentire.
27 Bonorum poſ.ſecundum tabulas,que tribuitur, conditione
pendente,non tribuit ius, ſed nudam ⁊ ſimplicem adminiſtra
tionem factam ſicut illa que competit curatori bonorum.
28 Bonorum poſ.que tribuit ius non poteſt pendente conditio
ne agnoſci,nec repudiari.
29 Bonorum poſſ. que tribuit ius poteſt pendente conditione
repudiari in preſentia iudicis.
30 In aditione,vel repudiatione hr̃ditatis de iure ciuili ad eius
validitatem non requiritur de neceſſitate preſentia iudicis.
31 Renunciatio iuris de futuro ſi fiat cum iuramento valet ⁊ te
net ſicut ⁊ pactum de nõ ſuccedendo ſi eſt cum iuramento tol
lit ipſo iure facultatem adeundi.
32 Iuramentum habet vim clauſule,vt actus valeat omni melio
ri modo:quo poteſt.
33 Iuramentum ſemper debet ſeruari ſi non vergit in detrimen
tum ſalutis eterne.
34 Si in tranſactione apponeretur iuramentum ⁊ nõ valeret vt
tranſactio valebit vt pactum propter iuramentum.
35 Iuramentum debet intelligi ſecundum naturam actus ſuper
quo interponitur.
36 Iuramẽtũ ſemper addit alicui actui ſuper quo interponitur.
37 Licet dictio,qualiſqualis, ſit geminata, ⁊ geminatio multum
operetur,tamen recipit reſtrictionem congruam.

38 Conditio poteſtatiua conſiſtens in mera voluntate heredis
extranei non impedit hereditatem adiri,vel repudiari.

IS, qui heres. Hereditas põt repu
diari q̃ ꝑt adiri,iõ pẽ
dẽte ꝯditione,vl̃ ꝑp dubitationẽ,an teſtator viuat,
nõ ꝑt hr̃ditas repudiari.h.d.vſqꝫ ad fi.⁊ ſic vſqꝫ ad
§.neqꝫ filiuſfamilias.Et ꝑmo ponit regulã affirmatiuã. ꝙ he
reditas ex teſtõ,vl̃ ab iteſtato,q̃ ꝑt adiri,ꝑt repudiari. ¶Se
cũdo ponũt̃ tres caſus ĩ qbꝰ nõ ꝑt adiri,⁊ ſic nec repudiari,ſꝫ
primꝰ ⁊ tertiꝰ caſus tẽdũt ad idẽ:tñ ſunt diuerſi. qñ hr̃ditas
non eſt adhuc delata,ſꝫ ſperat̃ deferri in aduẽtũ cõditionis. ⁊
primus caſus eſt in inſtituto ſub cõditiõe.ſcđs eſt ĩ ſubſtituto
1 vulgari.†Nã ſubſtitutio eſt cõditionalis inſtõ.l.in rõne.prima
§.ſi filio.⁊ §.qđ vulgo.ff.ad l.fal.gl.in rub.ff.de vul. ⁊ pu.vbi de
clarauí.⁊ iſti duo caſus ſolũ ꝓcedunt ex teſtõ.legitima autem
hereditas ab inteſtato defert̃,⁊ pure.Scđs caſus eſt.qñ heres
dubitat.an teſtator viueret.⁊ dicit Pau.de Ca.ꝙ iſte ſcđs ca
ſus põt habere locũ tã ex teſtõ,ꝗ ab inteſtato,ſꝫ errat:nã iſtđ
bñ poſſet in ſe ꝓcedere,ſꝫ nõ ad iſtũ text.q expreſſe loquit̃,qñ
heres dubitabat,an teſtator eſſet mortuꝰ.ſi ergo loquit̃ de te
ſtatore:ergo loquit̃ ex teſtõ,⁊ nõ ab inteſtato,ꝗuis etiã illud
ab inteſtato poſſet in ſe eſſe verũ,ſꝫ nõ conuenit verbis iſtius
tex.¶No.primo ex iſto tex.duas regulas:vnã affirmatiuã,⁊
2 aliã negatiuã.†Regula affirmatiua eſt,ꝙ q põt adire:põt re
pudiare,⁊ ſicut ſola volũtate hr̃ditas adit̃:ita ẽt ſola volũtate
ꝑdit̃.l.ſi auia.C.de iure deli.Regula negatiua eſt,ꝙ vbi nõ ca
dit aditio,ibi ẽt nõ cadit repudiatio.cõcordat.l.is põt.j.eo.⁊
ſic ꝯtrariorũ eadẽ eſt diſciplina.l.j.cũ vulgaribus.ff.de his q ſunt
ſui vel alie.iur.ꝑ Bar.in l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.ff.de ꝟ.obli.
3 Itẽ natura ꝯtrariorũ eſt,†ꝙ vbi nõ cadit vnũ,non põt reliquum
cadere.vt l.eius eſt nolle.ff.de re iu.⁊ l.pr̃ Seuerinã.in prin.cũ
gl.in verbo deceſſerit.ff.de cõd.⁊ demõſt.iſta regula negatiua
ſemꝑ ꝓcedit:ꝙ q non põt adire non põt repudiare,ſꝫ affirma
tiua non ſemꝑ ꝓcedit:qꝛ pluribus modis đr quis poſſe adire,
⁊ tñ non omnis potẽtia facit,vt quis poſſit repudiare vt pul
4 chre ⁊ ſubtiliter ꝓſequit̃ Bar.in l.is põt.j.eo.¶†Scđo no.ꝙ
inſtitutus ſub cõditione pendẽte conditiõe non põt repudia
re:qꝛ hereditas nõdũ delata,ſicut non põt adiri,ſic nec repu
diari.†Itẽ qꝛ iuri de futuro non põt renũtiari l.ſi ita ſcriptũ.§.
ſi ſub cõditione.ff.de le.ij.⁊ ſic facit iſte tex.ſm Dy.Bal.Ang.
⁊ alios,ꝙ ꝓuiſus de ꝓbẽda ſub cõdõne non põt,ea pẽdẽte,il
li renũtiare:qꝛ eſt ius de futuro:vt dixi.iſtud notabile limitat̃
aliquibus modis.j.e.in gl.in ꝟbo nihil egit.vbi reſeruo dicen
5 dum.¶Tertio bñ põderat tex.q bis đt,nihil agit,†ꝙ repu
dians hereditatẽ,pendẽte cõditione,nihil agit, ⁊ ſic repudia
tio eſt ex toto nulla ꝑp illã vniuerſalẽ negatiuam,nihil.l.ſi is q
ducẽta.§.vtrũ.ff.de reb.dub.⁊ ſic correlarie infert̃,ꝙ eueniẽte
poſtea cõditiõe nõ impediet̃ ipſam hr̃ditatẽ adire. l.nec is.§.
fi.⁊ ibi gl.fi.j.eo.Bar.hic in fi.⁊ ceteri omnes cũ eo.Adde bo
num tex.in l.homine.ff.de opt.leg.quã etiam allegat Are.hic
in fi.vbi eſt text.ſolẽnis qđ qui renuntiat iuri nondũ delato, ⁊
ſic iuri de futuro:qꝛ renuntiatio non vꝫ,põt adhuc illũ actum
6 exercere ac ſi non renuntiaſſet.†Item repudiatio que nõ va
let,non debet preſtare impedimentum,vt in regu.non preſtat
impedimentum.de regu.iur.in vj.Item facit ſm Ang.⁊ Imo.
7 †ꝙ actus qui eſt nullus,non impedit reiterationem eiuſdem

actus, vt l. quid tñ. in prin. ff. de arbi. ⁊ l. ſi vt ꝓponis. la j. ⁊ l. pre
ſes. vbi plene notatur. C. quõ ⁊ qñ iudex. ⁊ l. iudex poſteaquã.
vbi etiã plene notat̃. ff. de re iudic. ⁊ c. in literis. de offic. delega.
8 vnde facit iſte tex. ſm Albe. de Roſa. † ꝙ ſi papa prouidit ali-
cui de bñficio, ꝙ duxerit acceptandũ in tali ꝓuincia, vel diece
ſi, ⁊ acceptet vnũ añꝙ vacet, ꝙ nõ teneat acceptatio: ideo, qñ
vacauit, poterit de nouo acceptare, ⁊ ꝑ hoc ẽt allegat c. ne ca-
ptãde. de cõceſ. ꝑeben. in vj. ⁊ l. optione. ff. de optio. le. ſʒ meli⁹
facit l. homine legato eod. tit. de optio. leg. quam ſuperius ad-
9 duxi. ¶ † Quarto no. ex tex. ibi. ⁊ ſi in arbitriũ collata eſt, ꝙ
heres inſtitutus ſub cõditione poteſtatiua nõ põt repudiare,
lʒ quo ad quid habeat̃ ꝓ pure inſtituto. l. j. §. qui. ſub ↄditione,
in fi. ff. ſi qs omiſ. cau. teſt. ꝑ quẽ tex. Bal. ibi refert, ꝙ alibi tene
10 bat Gul. de Cu. † ꝙ ei, qui eſt creditor ſub cõditione poteſtati
ua q̃ pẽdet ex ſua libera volũtate: ita currit ꝑſcriptio, ac ſi de-
bitũ eſſet purũ. ſʒ certe gl. ibi dicit, ꝙ ille tex. hʒ locũ quo ad il
lud dictũ. ſʒ nõ hʒ locum alibi. Per illũ text. infert notabiliter
Pau. de Ca. ꝙ lʒ inſtitut⁹ ſub cõditiõe ptãtiua dicat ſe nolle
eã implere, nõ tñ ꝑ hoc dr̃ defecta cõditio, quo minus mutan-
do volũtatẽ poſſit adhuc eã implere ⁊ ſic adire hereditatem.
Iſtud ꝓbat ſubtiliter ꝑ illũ tex. vbi qs fuit inſtitutus ſub cõ-
ditione ptãtiua, ⁊ ea pẽdẽte repudiauit hr̃ditatẽ, ꝙ idem im-
portat, ꝙ nolle implere ipſam cõditionẽ ptãtiuã, ⁊ tñ hic deci
dit̃, ꝙ repudiatio eſt nulla, ⁊ ſic, nõ obſtãte repudiatione po-
terit poſtea adire, ſi cõditio exiſtat: ergo ſilr̃ nõ obſtante ꝙ di
xerit ſe nolle implere cõditionẽ ptãtiuã poterit poſtea eam im
plere, ⁊ habere hereditatẽ. Idẽ tʒ Pau. de Caſ. ſub dubio ta-
men forte in l. ſuus quoqꝫ. §. ſʒ ⁊ filio. ff. de her. inſti. vbi nõ fuit
recordatus de illo tex. ſed allegat l. deberi. C. de fideicom. liber.
11 † vbi dr̃ ꝙ ꝓpoſitũ hominis eſt mutabile. ⁊ ita ibi no. Bald. ad
idẽ tex. notabilis in c. lʒ. de proc. in vj. Et cũ iſta deciſione pau.
de Ca. ſimpliciter tranſit Alex. hic. Sʒ Are. eam ſubtiliter re-
probat. ⁊ bñ: q2 hoc ipſo ꝙ inſtitutus dicit ſe nolle implere cõ
12 ditionẽ ptãtiuam, vr̃ delata hereditas ſequẽti in gradu: † ergo
non licet penitere in preiudiciũ iuris alteri queſiti etiã median
te facto ſuo. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de contratab. facit
qð tʒ Bar. in l. cui fundus. ff. de condi. ⁊ dem. In ſimili, quod ſi
ille in cuius perſona dʒ impleri conditio dixit ſe nolle accepta
re implementũ, nõ admittit̃ vt poſſit poſtea dicere, volo, ꝙ im
pleas: q2 ꝑ primã declarationẽ eſt acquiſitũ ius volenti imple
re, qð nõ pot ei ex penitentia auferri. Nec obſtat iſte text. quia
ex quo repudiatio fuit nulla, q̃ erat actus principalis, non va-
let etiã tacita proteſtatio que inde ſequit̃, ꝙ nõ velit etiam con
13 ditionẽ poſtmodũ implere: † q2 ſi non vʒ principale, nõ vʒ etiã
illud qð tacite continet̃ tanꝙ acceſſoriũ: vt l. in diẽ. §. ſeruo li-
bertatẽ. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. ſicut. ⁊ ibi Bal. C. de repu. her.
ſecus qñ principaliter dixit ſe nolle implere cõditionem. Ego
etiã teneo ↄ Pau. de Ca. ⁊ Alex. ⁊ cõſidero, ꝙ qñ quis eſt inſti
tutus ſub cõditione poteſtatiua ſi dederit decẽ Titio, ꝙ tũc
nõ põt repudiare hereditatẽ, vt hic, q2 pẽdet cõditio que non
põt eius ſola volũtate impleri, ſed requirit̃ factũ dationis cũ
alio explicãdum. l. fi. ff. de condi. inſti. ⁊ l. ſuus quoqꝫ. in prin. ff. de
her. inſti. ⁊ ita loquit̃ text. hic. ſed tũc bene põt renunciare im-
plemento conditionis, ⁊ dicere, nolo cõditionem implere: quia
iſtud pendet a ſola eius volũtate: nec eſt cũ alio explicãdum, ⁊
ſic caſus iſtius text. eſt valde diuerſus a caſu Paul. de Caſtr.
14 ¶ † Quinto ⁊ vltimo no. in ver. ſi qs dubitet. ꝙ dubitans de
morte teſtatoris nõ põt hr̃ditatẽ repudiare. Ratio, q2 eodem
modo non põt adire, niſi ſit certus defunctum eſſe teſtatorem,
vt l. qui hereditatẽ. j. eo. ⁊ l. nec nos. C. de poſtlimi. reuer. ⁊ ratio
ponit̃ in l. in totum omnia. ff. de reg. iur. vbi dicit text. in totum
oĩa q̃ animi deſtinatione agẽda ſunt nõ niſi vera ⁊ certa ſcien-
15 tia perfici pñt. † Amplia iſtũ text. q vult ꝙ qñ dubitat̃, vtrum
teſtator viuat, non põt renuntiari hereditati vt ꝓcedat etiam
ꝑ pactũ, ⁊ ſic ꝑ cõſenſum duorũ per d. l. nec nos. C. de poſtli. re-
16 ueri. ſm Bal. in l. j. C. de pac. ⁊ Are. hic. ¶ † Limita iſtũ text.
qñ talis dubietas erat antequam adiretur. nam dubietas po-
ſtea ſuperueniens non vitiat aditionẽ prius factam ſecundum
Bar. in l. cum falſum. j. eo. facit regula. l. patre furioſo. ff. de his
17 qui ſunt ſui vel alie. iur. † q2 multa facta tenent, que tñ fieri pro-
hibentur. vt ibi, ⁊ l. fi. ff. vnde legi. ⁊ c. ad apoſtolicam. de regu-
lar. ¶ Gl. prima in verbo hoc ita. iſta glo. opponit in fi. ꝙ ille
verſiculus eſt ſuperfluus, ⁊ ſic male dicat. q2 ex quo tex. prius
dixit ꝙ hereditas erat delata: ergo includit quod poterat adi
ri. l. delata. ff. de ver. ſig. Bar. notabiliter in l. is qui putat. j. eo.
propter hoc dictum gl. intelligit iſtũ verſiculũ duobus modis.
Primo quod referatur ad primum caſum de inſtituto. ⁊ iſte
eſt verus intellectus propter verſiculum, ceterum, qui ſequi-
tur. Secũdo ꝙ referatur ad verbũ delata. ⁊ iſte ſecundus ſen-
ſus nõ bene tollit cõtrariũ, ſed potius multiplicat. ¶ Gloſſ.
in verbo, nihil egit, diuidit̃ i qnqꝫ partes. Nã format quatuor
oppoſitiones ↄ tex. ⁊ ſoluit, deinde allegat quinqꝫ cõcordãtes.
Scða ibi, itẽ ↄ. j. e. l. nec is. Tertia ibi, itẽ ↄ. C. de pact. Quarta
ibi. Item aliud eſt in bonorũ poſ. Quinta ⁊ vltima eſt ibi, con-
18 cordantes ſunt. ¶ † In prima parte habes pulchrã limita-
tionẽ ad regulã huius tex. ꝙ nõ valet repudiatio hereditatis
facta, pẽdẽte cõditione, eſt verũ, niſi fiat pñte iudice. ⁊ ita etiã
tʒ gl. in d. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. de cura. bonis dã. ⁊ in gl. in verb. bo-
na defuncti. in d. l. in pluriũ. j. eo. Bar. ⁊ doc. in l. j. C. de pactis.
Bart. in l. hoĩe. ff. de opt. leg. Abb. in c. ex multiplici. de deci. ⁊
19 iſtud cõiter tenetur: † ⁊ ſic repudiatio iuris de futuro facta in
iudicio valet ⁊ tenet, ⁊ hoc propter authoritatem iudiciorum,
⁊ q2 iudex repreſentat partẽ ⁊ ſupplet defectũ partis. l. eum ꝓ
quo. ff. de in ius voc. ⁊ l. j. §. ius publicum. ff. de iuſtit. ⁊ iure. ⁊ ſic
20 facit ſm Bal. Ang. ⁊ alios † ꝙ prouiſus de prebenda, ſeu bene
ficio ſub conditione ſi renuntiat coram epõ, valet talis renũtia
tio per iſtã gl. Itẽ ſi quis fuerit electus, ⁊ renuntiauerit coram
electoribus, non tñ in manibus ſuperioris, vʒ tñ renunciatio
ſm Lu. ⁊ Ale. hic per gl. notabilẽ in verb. renunciauit. in c. ij. de
in integrũ reſti. quã Lu. Ro. reputat ad hoc ſingularẽ: intelli-
ge, niſi ſit ſequuta confirmatio ſuperioris: vt eſt gloſſ. valde
notabilis in c. ſi electio. in verbo renũciat. de elec. in vj. Jo. An.
in c. j. vt lite pẽ. in vj. ⁊ Aret. hic. Sed aduerte, lʒ concluſio glo.
noſtre hic ⁊ vbiqꝫ cõiter teneatur, vt dixi, ꝙ repudiatio hr̃di-
tatis conditionalis facta in iudicio valet ⁊ tenet, tñ due leges
allegate per glo. parum facere videñtur, ꝓut etiã dicit Rapha.
21 Cu. hic: q2 bene volũt, † ꝙ valeat repudiatio ad hoc vt credi-
tores mittant̃ in poſſeſſionẽ, vt dicit tex. in d. l. i plurium. in fi. j.
eo. ibi bona defuncti a creditoribus poſſidẽda, vel vt detur cu
rator bonis prout dicit tex. in d. l. j. ff. de cura. bo. dan. ⁊ oſten-
dit rubrica illi⁹ tituli facit l. iij. cum gl. in verbo nõ eſſet. ⁊ in ver
bo neqꝫ heredẽ. ff. de bo. auth. iud. poſ. nõ aũt volunt ille leges,
ꝙ valeat talis renũtiatio, ⁊ ſic ꝙ ille repudians excludat̃, quo
minus, eueniente poſtea conditione admitti poſſit, prout
ẽt dicit gl. in d. l. j. in prin. in iij. ſol. ff. de curat. bon. dan. Item in
dictis iurib⁹ ꝑſertim in d. l. in plurium. in fi. nihil dicit de pre-
ſentia iudicis ſimiliter alie due leges quas gloſſ. allegat in ar-
gumentũ parũ vel nihil facere videntur. nam dicitur in l. lega
22 tus. ff. de offi. preſi. † ꝙ quis nõ poteſt a ſe abdicare magiſtra-
tum quẽ gerit, vt ibi. niſi in manibus populi ⁊ ſic ſuperioris vt
in d. l. ij. §. ⁊ cũ placuiſſet. cũ gl. ff. de orig. iur. Sʒ ibi non eſt ius
ſolum de futuro, ſed etiam de preſenti, ⁊ nõ põt renũtiari, nõ
ex eo, q2 ſit de futuro: ſʒ ex eo, q2 eſt ius publicũ, ⁊ ſic nihil ad
propoſitum. Tenendo tamen communem concluſionẽ a qua
non diſcrepat, eam ſingulariter limita procedere quando iu-
dex tanquam publica perſona reciperet expreſſe tale repudia
tionẽ nomine abſentis. alias ſecus ꝑ reg. l. certum. §. ſi qs ab-
ſente. ff. de confeſ. ita ſingulariter tenet Bar. in l. poſtquam li-
ti. in penult. q. C. de pact. ⁊ ibidem Sal. ⁊ Alexand. idem tenet
Cyn. in auth. ſacramenta puberum. in xj. q. C. de lib. cauſa. In-
no. in c. cum pridem. de pac. facit quod ſignanter tenet Bald.
23 in authẽt. generaliter. C. de epi. ⁊ cler. † vbi tenet ꝙ in his que
non pertinent ad officium iudicis, ſi fiant preſente iudice, de-
bet iudex acceptare pro abſente. ſecus in his que ſpectant ad
officium iudicis, ⁊ ſic que ſunt contradictorij iudicij ſecũdum
Pe. de bella perti. quod reputat no. dignum, ⁊ a multis igno-
rantibus non intellectum. tamen contra iſtam limitationem
tenet Bal. in l. poſtquam liti. ⁊ in c. debitores. de iureiur. Ant.
de Bu. in d. c. cum pridem. ad fin. de pac. facit doctrina Ang.
24 in §. ſi vero expreſſim. in auth. de hered. ⁊ falci. † vbi notabili-
ter tenet, qð quando aliquid debet fieri expreſſim, eo q2 fiat cõ
tra diſpoſitionem iuris communis, tũc bene requiritur, ꝙ ex-
preſſe illud fiat alias ſufficit fieri per coniecturas, vel preſum-
ptiones. idem no. Ang. in §. illud. in authẽ. de trien. ⁊ ſemiſ. ſe-
quitur Lud. Ro. in rẽpe. auth. ſimiliter. C. ad l. Falc. Item ſm
iſtam limitationem fieret alia reſtrictio ⁊ ſubauditio ad d. l. in
plurium. in fin. ⁊ d. l. in princ. ff. de cura. bo. dã. in quibus iurib⁹
nihil videtur clare dici de preſentia iudicis, nunc etiã adderet̃
aliud, ꝙ in illis iuribus etiam iudex expreſſe acceptauerit no
mine partis, tñ ibi preſertim in d. l. in plurium. creditores erãt
preſentes, ⁊ inſtabant. ¶ In eadẽ glo. ibi ſol. vt ibi dicitur per
glo. qð ibi loquitur in pacto hic in ſimplici repudiatione, ⁊ ſic
25 habes ſecundam limitationem ad iſtum tex. † ꝙ iuri de futuro
põt preiudicari per pactum, ⁊ ſic per conſenſum duorum vt
ibi, ſed non per ſimplicem renuntiationem vel repudiationem
vbi interuenit conſenſus ſolius repudiantis vt hic, non tamẽ
intelligas, quod per pactum poſſit ipſo iure tolli facultas a-
deundi hr̃ditatem eueniẽte conditione, nec hoc dicitur in d. l.
j. C. de pactis. ſed bene per pactum obligatur ad non peten-
dum, ⁊ ſic parit exceptionem. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff
de pactis.

25 de pac.ꝛ ita etiá tenēt Rap.Cu.ꝛ Pau.de ca.hic.¶†Ex iſta
limitatione infert,qḋ ſi repudiatio fieret preſente aduerſario:
q cum de eius cōmodo agaṫ cenſeṫ conſentire.l.qui patitur.
ff.mandati.nam haberet vim taciti pacti.l.tale pactū.in prin.
ff.de pac.ꝛ ita valeret.ita tenent Bar.ꝛ alij in d.l.j.C.de pact.
Imo.Rap.Cu.ꝛ Pau.de ca.hic.ꝛ Abb.in c.ex multiplici.de
decimis.¶In ea.gl.ibi.itē aliud eſt in bonorū poſſeſſione pe
27 tēda.†Dic rōnem:q bonorum poſſeſſio ſm tab.que tribuiṫ,
conditione pendēte,non tribuit ius,ſed nudā,ꝛ ſimplicē ad-
miniſtrationē facti,ſicut etiā illa,que cōpetit curatori bono-
rū.vt l.ſi quis inſtituaṫ heres.ꝛ ibi Bar.ff.de here.inſt.ꝛ ita ſi-
cut pōt peti,cōditione pendēte,vt iuribus in gl.allegatis ita
repudiari.ſed aditio hr̄ditatis non ordinaṫ ad adminiſtratio
nē facti principaliter,ſed ad tribuendū ius qḋ tribui non pōt
conditione pendente:ideo tunc conditione pendēte non pōt
28 adiri neqꝫ repudiari†ꝛ idem eſſet in bonorum poſſeſſiōe, que
tribueret ius,que ſimiliter nō poſſet pendēte cōditione agno
ſci,nec repudiari.ꝛ ſic eſt idē in hac bonorū poſſeſſione, qḋ in
hereditate ſm Bar.Sa.ꝛ alios preſertim Imo.Ra.cu.Pau.
de ca.Chriſt.de caſte.hic.Sꝫ aduerte,lꝫ omnes ita tranſeant,
cum bonorum poſſeſſio debeat de neceſſitate peti in iudicio
in preſentia iudicis.l.fi.C.qui admit.ꝛ iure iſto ffoꝛum in agni
tione bonorum poſſeſſionis de neceſſitate requirebaṫ decre-
tum iudicis,ꝛ ſic ꝙ iudex eam decerneret.l.iij.§.ſi cauſa cogni
29 ta.ff.de bo.poſ.†ergo per hoc videṫ.ꝙ bonorū poſſeſſio q̄ tri-
buit ius etiā pendēte cōditione poſſit repudiari propter pre-
ſentiam iudicis ſicut pōt ius de futuro repudiari corā iudice
tenendo cōmunem opinio.per d.l.in plurium.in fi.j.eo.ꝛ l.j.ff.
de cur.bo.dā.ꝛ tenet gl.ſ.in prima parte.vbi dixi.Ex quo etiā
correlarie pōt attentari.ꝙ pendēte conditione, poſſit coram
iudice agnoſci per reg.l.is pōt.j.eo.§.fi. Inſti.de here.quali.ꝛ
diffe.notatur in l.in repudianda.j.eo.vbi melius hoc probaṫ.
30 †Secus in aditione,vel repudiatione hereditatis de iure ci-
uili.in qua ad eius validitatē nō requiriṫ de neceſſitate preſen
tia iudicis.ꝛ ideo ſi interueniret,nihil videreṫ debere opari.l.
ſiue apud acta.in prin.ꝛ ibi Bald.in vlt.no.C.de tranſact. Et
iſtud in bonorum poſſeſſione tribuēte ius eſſet ꝫ Bart.ꝛ oēs
īdifferēter,ꝛ lꝫ decretalis bonorū poſſeſſio nō poſſet iſto iure
repudiari.l.j.§.decretalis.ff.de ſuc.edi.per rōnē, quā ibi aſſi-
gnat tex.tū ſecus eſt in bonorū poſſeſſiōe edictali.l.j.§.qui ſe-
31 mel.e.ti.ff.de ſuc.edi.Ultra gl.adde aliā limitationē,†qū renū
tiatio iuris de futuro fit cū iuramēto vꝫ,ꝛ tenet,ſicut pactuꝫ
de nō ſuccedēdo,ſi eſt cū iuramēto ꝛ tollit ipſo iure facultatē
adeūdi.c.quāuis.de pac.in vj.ita ſingulariter limitat Ra. cu.
hic.ꝛ dicit hoc velle Bar.ſi nō falliṫ in l.is pōt.j.eo.ſꝫ Bart.
ibi hoc nō dicit.Iſtam limitationem ſequitur , ꝛ commendat
Alex.hic ꝛ reputat bene notādū,ꝛ dicit quod meminit ſe ſpe
32 cifice vidiſſe ab alio tactū.†Et pro confirmatione moueṫ: q
iuramētum hꝫ vim clauſule vt actus valeat omni meliori mo
do.l.cū pater.§.filius matrē.ff.de leg.ij.Et ſic renuntians vide
tur velle renuntiationē valere in vim pacti cū iuramentū ope
retur ꝙ abſenti proſit ac ſi eſſet preſens,vt eſt gl.j.qō. vij.in c.
quoties cordis oculus.quā tenet Bal.in l.pactū in ix.q.C.de
33 colla.Mod.in l.ſtipulatio iſta §.ſi ſtipuler.ff.de ver. ob.† Itē
mouetur q iuramentū ſemper debet ſeruari .ſi non vergat in
detrimentū ſalutis eterne. c. cū contingat,de iureiu.ꝛ c.quā-
uis.de pac.in vj.Alij nihil tangunt.Adde,ꝙ iſtam limitatio-
nem Rap.etiā ſequitur ꝛ reputat ſingularem idem Alex.in l.
ſed ꝛ ſi quis.§.queſitū.in fi.ff.ſi quis cautio. Itē adde illud ꝙ
tenent Bar.ꝛ ſcribentes in l.ſi quis maior. C. de tranſac. vbi
34 tenent ꝙ ſi † in tranſactione apponeretur iuramentum , ꝛ ſi
non valeret vti trāſactio:puta q non eſſet de re dubia valet,
vt pactū ꝑpter iuramētū qḋ operaṫ vt valeat omni modo q̊
pōt.d.l.cū pater.§.filius matrē. Item adde illud ꝙ fortius tꝫ
Bal.in ru.C.res inter alios acta.in ver.ſed qd ſit vſus . vbi tꝫ
plus,ꝙ liberatio facta in abſentia debitoris cū verbo in veri
tate ꝙ eſt iuramentū.d.c.quoties cordis oculus. prodeſt ab-
35 ſenti.¶†Nec obſtat ꝙ iuramentū dꝫ intelligi ſm naturā act⁹
ſup quo interponiṫ.l.fi.C.de nō nu.pec. ꝛ l.fi.ff. qui ſatiſd. cog.
Ego ꝑ multa fundamēta vltra decē reprobaui iſtā regulā in l.
36 ſi cōuenerit ff.de iuriſd.om.iu.†q imo iuramentū ſemper ad
didit aliqd actui ſup quo interponiṫ vltra ei⁹ naturā, ꝛ facit
valere actū omnimodo quo pōt etiā q alias nō valeret ſi non
eſſet iuramētū.d.l.cū pater. §. filius matrem. Sed ad d.l.fi.C.
de nō nu.pec.rūde.ꝙ loquitur proprie. qū in principali diſpo
ſitione deficit conſenſus vel eſt certo mō limitatus:tunc bū iu
ramentū intelligiṫ ſm naturā actus, alias ſecus : ita declarat
Bar.in l.ſi quis pro eo.in octauo membro.ff.de fideiuſ.vñ di-
cit Bal in l.j.in ij.q.C.cōmoda.ꝙ vbi act⁹ nō valet ex ꝓſum-
ptione defect⁹ cōſenſus,ibi iuramētū nihil operatur ꝑ d.l.fin.

37 ¶†Gl.in verbo,qualiſqualis.No.ex iſta gl.iuncto tex. quod
licet dictio qualiſqualis ſit geminata, ꝛ geminatio multū ope
reṫ.l.Baliſta.ff.ad treb.tū recipit reſtrictionem congruam.vt
non intelligatur de cōditione,que habetur pro impleta, vel q̄
habetur pro nō adiecta.ſed de tali que ſuſpēdat diſpoſitionē.
facit quod ponunt Bar.ꝛ alij in l.j.§.nūtiatio. vbi plene dixi.
ff.de ope.no.nū.Et de iſta dictiōe geminata qualiſqualis,hēs
ēt tex.in l.gerit.in verbo.poſſeſſio qualiſqualis j.e.ꝛ tex.in l.re-
ſcriptū.§.j.ff.de his qb⁹ vt indignis. ¶Gloſſ. in verbo arbi-
triū.Diuiditur fundamētaliter in tres partes . In prima po-
nit duplicē intellectū ad tex.qḋ poſſit intelligi de arbitrio he-
redis.ſcꝫ tacito.ꝛ eodē mō de arbitrio tertij ſcꝫ tacito. In ſe-
cūda limitat ſcḋm intellectū . In tertia circa primū intellectū
poniṫ opinionē quorundam quā reprobat,ſcḋa ibi, hec auteꝫ
cōditio.tertia ibi,itē quidā dicūt.Itē aduerte,q tex. indefini
te,ꝛ indeterminate dixit in arbitriū,ꝛ nō exprimit cuius:ideo
opponiṫ cōtra tex.ꝙ nō poſſit ꝓcedere a partib⁹ ſufficienter
enumeratis.aut intelligis in arbitriū. i.in volūtatē heredis. ꝛ
iſta nihil operaṫ q nō ſuſpendit aditionē.l.verba. ff. de cōdi.
inſtit.ergo nec repudiationē:aut intelligis in arbitriū. i.in vo
luntatē tertij,ꝛ iſta ipſo iure nō vꝫ:q eſt captatoria.l.illa inſti
tutio.ꝛ l.ſi qs Semproniū.ff.de her.inſti.aut ītelligis de arbi
trio proprie tertij:puta ſi arbitrabiṫ.ꝛ iſta videreṫ eſſe pura ꝛ
non ſuſpēdit.l.j.ff.de leg.ij.ꝛ ſic nō impedit repudiationē. Ti-
more huius cōtrarij gl.intelligit tex.in arbitriū ſcilicet hr̄dis,
vt ſi dederit decē Titio vel ēt extranei vt ſi extraneus in ca-
pitoliū aſcenderit vbi exprimitur factū,ꝛ tacite ineſt volūtas,
ꝛ iſta bene ſuſpēdit aditionē ante,quā impleaṫ,ergo ꝛ repudia
tionē vt hic:nō autem in voluntatem heredis expreſſam,vt ſi
volet:q cum iſta conditio aditionem nō ſuſpendat, nec impe
diat.q tacite inerat etiā ſi nō fuit expreſſa ꝛ ſola volūtate im
pleatur.d.l.verba.ff.de cōdi.inſti.ꝛ l.iam dubitari. ff. de here.
38 inſti.ergo impedit repudiationē.†Iſtud vltimum , quod con
ditio ꝑtātiua cōſiſtens in mera voluntate heredis extranei.
nō impedit hereditatē adiri,vel repudiari. Limita ſingulari
ter niſi ad talem conditionem mere voluntariam requireret
aliquod preambulū factum:tūc impediret repudiationem vt
ſingulariter probat text. in l. homine. ꝛ ibi in ſpecie declarat
Bar.ff. de op.leg.ꝛ ſimpliciter ſequitur Are.hic. vbi homine
in genere legato ſi legatarius ſtichū repudiat nihil agit,quin
eundē poſſit eligere,vt ibi eſt tex.licet talis repudiatio videa-
tur ab eius volūtate pēdere.l.ſi vnus.§.ſꝫ ſi generaliter. ff. de
pac.ꝛ ſic hec cōditio eſt mere poteſtatiua. ſcꝫ ſi legatarius vo
luerit,ſed illud eſt eo.q ibi prius requirebaṫ qḋ omnes ſerui
teſtatoris exhibereṅṫ.l.ſcyphi electione.ff.de opt.leg.ꝛ ſic cōſi
ſtebat in mera voluntate cū primo requireretur exhibitio ſer-
uorum,vt ibi declarat Bar.¶In ea.gl.ibi nō ſit pro pura gl.
in hoc cōiter nō reprobaṫ:q imo eſt diſpoſitio conditionalis,
ex quo in arbitrium alterius conditionaliter ponatur:tū non
eſt nulla,ex quo fit per verba importantia arbitriū boni viri.
l.ſi ſic.in prin.ff.de leg.j.ꝛ l. j.in prin.ꝛ ibi no.ff.de leg.ij.Sec⁹,ſi
fieret mentio arbitrij modificatiue vel declaratiue non condi
tionaliter: puta lego Titio quantum Seius fuerit arbitra-
tus,vel arbitrio Seij,tunc diſpoſitio bene videtur eſſe pura.
d.l.j.in fi.ꝛ ibi plene notatur.ff.de leg.ij.

1 ☞ Filiuſfamilias non poteſt hereditatem ſibi delatam ſo-
lus ſine patre repudiare.
2 Prelatus poteſt preiudicare eccleſie in querendis,ſed non in
queſitis.
3 Filiuſfa.ſolus nō dicitur habere legitimā perſonā in adeun-
do hereditatem ſed requiritur quod procedat iuſſus patris.
4 Repudiatio ſolius filijfami.iure fforum non preiudicat etiam
ipſi filio repudianti:ideo q facta a perſona minus legitima.
5 Licet ius adeundi ꝛ repudiandi reſideat in perſona ipſius fi
lij,qui eſt inſtitutus,hoc procedit in habitu ſed non in totum
in actu,nec quo ad exercitium.
6 In heredi.profectitia ꝛ etiam aduentitia repudiatio tacita fi
lij que cauſatur ex negligentia , ꝛ ſic ex curſu temporis bene
preiudicat patri.
7 Pater ſine filio non poteſt repudiare hereditatē datam filio.
8 Etiam ſi filius ſit infans cui delata eſt hereditas adhuc pa-
ter ſolus non poſſet eam repudiare.
9 Solus tutor poteſt agnoſcere bon.poſ.delatam pupillo,ꝛ ta-
men ſolus non poteſt eam repudiare.
10 Qui poteſt,ex ſua perſona ꝛ pro ſe adire illi etiā poſſunt repu
diare.ſecus tamen in ijs qui poſſunt pro alio adire.
11 Pater poteſt accipere bon.poſ.pro filio infante , ꝛ tamen per
ceſſationem patris infans non excluditur.
12 Licet iuſſus patris debeat ꝓcedere qū filiuſfa . adit vel repu-
diat hereditatem,tū qū ſimul in vno eodemqꝫ contextu pater

⁊ filius repudiāt vel adeūt ſatis dicit͂ iuſſus patris ꝓcedere.
13 Aditio,⁊ repudiatio eiſdem regulis pꝛocedunt.
14 Si ſtatuto cauetur quod filius non poſſit ſe obligare ſine licētia patris ꝙ ſi in eodē inſtrumēto vterqꝫ ſe obligat idem operatur ſimultanea obligatio quod expꝛeſſa licentia.
15 Licet filiuſfa. non poſſit agere ſine conſenſu patris ſi pater, ⁊ filius ſimul agant videtur alter alteri conſentire.
16 Quando ex foꝛma ſtatuti requiritur cōſenſus patris ⁊ filius obligetur ſufficit patrem fideiubere pꝛo filio in eodem contractu ad hoc vt dicatur patris conſenſus interueniſſe.
17 Si pater ſatiſdat de iudicio ſiſti pꝛo filio dicitur per hoc pꝛeſtare conſenſum filio.
18 Si maritus ⁊ vxoꝛ in eodem inſtrumento ſimul donauerint titio,fundum qui erat in totum mariti dominium in totum dicitur tranſlatum in donatarium.
19 Si ex foꝛma ſtatuti mulier non poſſit contrahere ſine conſenſu duoꝛum pꝛopinquoꝛum, ⁊ mulier vendat aliqua bona vni ex pꝛopinquis cum conſenſu alterius pꝛopinqui videtur ſatiſfactum ſtatuto.
20 Si ſtatuto epiſcopi cauetur,quod nulla locatio valeat facta de re eccleſie ſine conſenſu epiſcopi, quod ſi locatio fiat ipſi epiſcopo valet ⁊ tenet.
21 Filius pꝛeſumitur inſtitutus contemplatione patris quando fuit facta mentio de patre.
22 Tacita repudiatio que inducitur per lapſum tempoꝛis plus nocet quam expꝛeſſa repudiatio hominis.
23 Renuntiatio excludit perſonam a iure ſine pꝛeiudicio tertij: pꝛeſcriptio vero ⁊ negligentia excludit ius ab omnibus perſonis,⁊ ſic in rem.
24 Pater non poteſt ſolus repudiare heredi.pꝛofectitiam ſine filio,licet non fiat pꝛeiudicium filio.
25 Sufficit in lege ꝙ vna ratio ꝓhibitiua militet lʒ alia ceſſet.
26 Pater an poſſit cogere filiū vt hr̄ditatē ꝓfectitiā repudiet.
27 Pater nullum ius hʒ in here.antequam adeatur per filium.
28 Ex oꝛdine nature patres debent pꝛemoꝛi.
29 Filius in hereditate pꝛofectitia nullum ius habet etiā in ſpe.
30 Repudiatio patris ſine filio nihil valet:ſed ſi pꝛeiudicaret ſibi patri bene valeret.
31 In hereditate aduentitia filiuſfa.lʒ hodie plus iuris habeat quam in pꝛofectitia:tamen repudiatio non nocet patri ⁊ multominus ecōtra ſi pater repudiaret noceret filio,ſicut ⁊ olim.
32 Multa poſſunt fieri tacite que tamē expꝛeſſe fieri nō poſſūt.
33 Si filius ſolus repudiat hereditatem aduētitiam ſibi delatā pater ſolus poteſt adire.
34 An iura C.habeant locum in repudiatione tacita filij inducta per lapſum tempoꝛis vt pater in hereditate aduētitia in totum admittatur ſicut ſi filius expꝛeſſe repudiaſſet.
35 Repudiatio que fit per lapſum tempoꝛis eſt repudiatio ficta.
36 In coꝛrectoꝛijs nō eſt licita extenſio etiā ex maioꝛitate rōnis.
37 In limitatoꝛijs licita eſt extenſio ex identitate rationis.
38 Sicut per moꝛtem filij pater excluditur ab hereditate delata filio,ita etiam ſi filius excludatur per lapſum tempoꝛis debet etiam pater excludi.
39 Quando filius malitioſe negligit adire vt pꝛeiudicet patri an cenſeatur repudiatio.
40 Solus dominus poteſt hereditateʒ ſeruo delatā repudiare.
41 Ille ſolus poteſt repudiare here.qui poteſt ſolus eam adire.
42 Heredi.ſeruo delatam non poteſt ſolus dominus adire.
43 Solus tutoꝛ poteſt agnoſcere bonoꝛum poſ.delatam pupillo,licet non poſſit repudiare.
44 An noīe alieno facilius admittatur aditio quā repudiatio.
45 Seruus dotalis heres inſtitutus iuſſu mariti, ⁊ ſic domini poteſt adire vel repudiare hereditatem.
46 Que ſit ratio quare ſolus pater non poteſt here. filio delatā repudiare.
47 Bonoꝛum poſſeſſio facilius permittitur quam hereditas.
48 Bonoꝛum poſſeſſio que tribuit ius pendente conditione nō poteſt agnoſci nec repudiari ſicut nec hereditas.
49 Solus dominus ſine ſeruo non poteſt agnoſcere bo.poſ.delatam ſeruo ⁊ ſic nec repudiare.
50 Facilius conceditur agnitio bo.poſ.quam eius repudiatio.
51 Relatio debet fieri ad pꝛoxima immediata ⁊ non ad remota.
52 Vnuſquiſqꝫ ſuam bo.poſ.repudiare poteſt non alienam.
53 Seruus poteſt eſſe pꝛocuratoꝛ domini.
54 Pꝛocuratoꝛ non poteſt repudiare bo.poſ.delatam domino.
55 Si pater cogit filium ad repudiandum here. vna cum patre an ſubueniatur filio.
56 An pater poſſit cogere filium ad repudiandum hereditatem pꝛofectitiam ſibi delatam.
57 In pꝛofectitijs hodie nihil eſt immutatum.

§. Necꝫ filiuſfa.

Hereditatē teſtamētariā,vel legitimā delataʒ
filio fa.nō pōt fili⁹ repudiare ſine patre,nec ecōtra,ſʒ ambo ſi
1 mul.h.d.cū l.ſeq. ¶ † No.j.ex iſto tex.ꝙ filiuſfa.hr̄ditatē ſibi de
latā nō pōt ſol⁹ ſine pr̄e repudiare:qꝛ filius nō pōt pꝛeiudica
re patri,cui acq̄reret͂ hr̄ditas ſi iuſſu ei⁹ adiret.Et ſi diceret͂ ꝯ
ꝙ fili⁹ lʒ nō poſſit ꝑiudicare patri in iam queſitis:tū bene pōt
ꝑiudicare in querēdis.l.fi.C.de acq.poſ.⁊ l.cum pꝛoponas.C.
2 de her.inſti.†ſed hic ſumus in querēdis ſicut etiā ꝑlatus eccle
ſie ſolus pōt pꝛeiudicare eccleſie in querēdis ſed nō in iā que
ſitis,vt eſt gl.xvj.q.vj.c.ſi.in gl.fi.⁊ gl.in l.iubemus nullā. ⁊ ibi
Bar.⁊ alij.C.de ſacroſan.eccl.ponūt Cano.in c.j.de dolo,⁊ cō
tu.rn̄det Bal.ꝙ iō hoc etiā in acquirēdis factū filij,⁊ ſic repu
3 diatio nō ꝑiudicat patri,†eo qꝛ filiuſfa. in adeūdo hereditatē
non hʒ ſolus legitimam perſonam,ſed requiritur ꝙ pꝛecedat
iuſſus patris vel voluntas.vt l.qui in aliena.in pꝛin.§.eod.⁊ l.
ſi quis mihi bona.§.iuſſum.j.e.⁊ idē eſt in repudiatione here
ditatis,⁊ ſic filius nō pōt pꝛeiudicare patri in querendis,qū
dependent etiā ex aliena diſpoſitione,⁊ cū iſta ſolutione Bal.
tranſeunt Chꝛiſto.de caſt.⁊ Rap.Cu.hic:lʒ de Bald. non fa
4 ciant mentionē,⁊ plus nō dicunt. ¶ † Ex iſta ſolutione infert
coꝛrelarie Bal.duo,pꝛimo,ꝙ talis repudiatio iſto iure nō ꝑ
iudicat etiā ipſi filio repudiāti:eo qꝛ eſt facta perſona minus
legitima,⁊ ideo ei non ſufficit,ſi poſtea efficiat͂ habilis. vt iſte
filius poſtea emācipatus,vel moꝛte pr̄is ſui iuris effectus,vl
ꝑ ſacerdotiū, vel per dignitatem poterit adire ſuo arbitrio.
5 ¶ † Sc̄da cōcluſio ꝙ lʒ ius adeūdi,⁊ repudiādi reſideat in ꝑ
ſona ipſius filijfa.qui eſt inſtitutus,iſtud pꝛocedit habitu, ſed
nō in totū actu.nec quo ad exercitiū ſm̄ iſta iura ſm̄ cū. Alio
modo rn̄dent Imo.⁊ Alex.hic ꝙ filius pōt pꝛeiudicare patri
in acq̄rēdis.verū eſt,vbi ſufficit ſola volūtas filij,ſed in acq̄rē
dis vbi vtriuſqꝫ volūtas req̄ritur,⁊ patris,⁊ filij.vt hic in adi
tione hr̄ditatis,eſt ſecus.iſta ſolutio reincidit in effectū cū pꝛe
cedēti ſolutiōe Bal. Tu autē vltra Bal.⁊ ꝑdictos doctoꝛes
rn̄de planius,ꝙ filius pōt pꝛeiudicare patri in querendis. ve
rū eſt negligēdo,⁊ omittēdo acquirere:ita loquunt͂ iura ꝯꝛia,
⁊ gl.in l.ſeruus.C.de pac.ſecus eſt faciēdo,⁊ ſic expꝛeſſe repu
6 diando,vt hic.facit ꝙ tʒ Bar.hic†vbi tʒ ꝙ in hereditate pꝛo
fectitia,⁊ etiā in aduentitia repudiatio tacita filij, que cauſa
tur ex negligētia,⁊ ſic ex curſu tp̄is bene pꝛeiudicat patri l.ſi.
7 ff.qs oꝛ.in bo.poſ.ſer.ſecus in repudiatione expꝛeſſa. ¶ † Se
cundo no.ꝙ pater ſine filio nō pōt repudiare hereditatē dela
tam filio.Ratio eſt triplex.Pꝛima qꝛ nō dʒ filio per patrē ali
qua cōditio afferri l.quāto magis.ff.de iureiur.⁊ ſic pater re
pudiādo nō poteſt pꝛeiudicare filio,⁊ ſic auferre ſibi ſpem,ꝙ
ſi effieeret͂ ſui iuris anteq̄ iuſſu patris adeat,qui tūc poſſet eā
ad ſuū cōmodū adire,⁊ ſibi acquirere.ita foꝛmaliter dicit͂ tex.
in l.renitēte.C.de iu.delib.Sc̄da rō,qꝛ ius,⁊ actus adeūdi,nec
habitu,nec actu reſidet in patre ſʒ in filio cū hereditas ſit de
lata filio,⁊ nō pr̄i.⁊ acquirit͂ per factū filij ſicut ꝑ factū ſerui,
l.cum ꝓponas.C.de heredi.inſt.ergo non poteſt per ſolum pa
trē repudiari.Tertia rō:qꝛ expꝛeſſa repudiatio eſt ſimilis do
nationi l.ſi ſpōſus §.ſi maritus ff.de donat.inter vi. ⁊ vxo.er
go cēſetur ꝓhibita patri ſicut cuilibet adminiſtratoꝛi. l.q fun
dū §.ſi tutoꝛ.ff.de vſuſca.ꝓ empto.⁊ l.j.§.j.ff.de tute.⁊ ratio.di
8 ſtra.amplia iſtū tex.vt ꝓcedat†etiā ſi filius eſſet infans,cui eſ
ſet delata hereditas adhuc pater ſol⁹ nō poſſet eā repudiare
per iſtū tex.indiſtincte loquētē.⁊ ꝑ d.l.renitēte.C.de iur.deli.q̄
etiā indiſtincte loquit͂ ſm̄ Ang.hic,q dicit ꝙ ita vidit de facto
pꝛacticari Floꝛētie.ꝙ ita Bal.obtinuit:lʒ pꝛius ꝑ oēs aduo
catos diceret͂ ꝯꝛiū:qꝛ ſicut pr̄ ſolus pōt adire ꝓ infante.l.ſi in
fanti.C.de iure.delib.ita debet poſſe ſolus repudiare ꝑ regu
lā l.is pōt.j.eo.ſʒ ad hoc reſpōde ſm̄ Imo.Pau.de Ca.hic in
9 fi.Alex.†ꝙ ſolus tutoꝛ pōt agnoſcere bonoꝛū poſſeſſionē de
latā pupillo.⁊ tū ſolus tutoꝛ nō pōt eā repudiare. l.tutoꝛ.ff.
10 de bono.poſ.per quā legē apparet,†ꝙ regula d.l.is poteſt.ꝓ
cedit in ijs qui poſſunt ex ſua ꝑſona,⁊ ꝑ ſe adire,illi etiā poſſūt
repudiare: ſecus in ijs qui poſſunt ꝓ alio adire:qꝛ tales non
poſſunt repudiare d.l.tutoꝛ.facit ſecundum Are. text. in l.j.in
verſi.nam ⁊ pater.ff.de bon.poſ.fur.infan.compe. vbi eſt text.
11 †ꝙ pater poteſt accipere bonoꝛum poſſeſſionem ꝓ filio infā
te,tū per ceſſationē patris infans nō excluditur. vnde ſi negli
gētia,⁊ ſic tacita repudiatio patris nō nocet infanti, vt ibi:er
go multomin⁹ expꝛ̄ſſa repudiatio,ꝑ ea que dixi.§.in pꝛimo no
tabili.Itē facit in ſpecie,ꝙ cū pater poſſit adire ꝓ infante he
reditatem delatam ipſi infanti d.l. ſi infanti. tamē nō pōt eā
repudiare,vt eſt tex.in l.fi.§.pe.C.de bonis que lib. qꝛ ꝑmittit͂
patri facere cōditionē infantis melioꝛē adeūdo,ſʒ nō deterio
12 rē repudiādo vt in iurib⁹ ꝑalleg. ¶ † Tertio nota ex tex. ibi
vtriqꝫ aūt poſſunt ꝙ lʒ iuſſus pr̄is debeat ꝓcedere,qū filiuſfa.
adit vel

adit vel repudiat hr̄ditatē.vt l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.ſ.
e.tū qn̄ ſimul in vno,eodēq; cōtextu pr̄,⁊ filius adeūt. vel re-
pudiāt,ſatis ē iuſſus pr̄is precedere. ꝙ eſt bn̄ notabile.tamē
Bar.hic circa fin.in pe.q.intelligit iſtū tex.q̄ dicit ꝙ ſimul pn̄t
repudiare ꝙ in tali repudiatiōe debeat p̄cedere iuſſus pr̄is ſi
13 cut in aditione.l.q in aliena.i prin.ſ.e.†cū aditio,⁊ repudiatio
iiſdē regulis,p̄cedāt,vt in pn̄.huius l.⁊ in l.is pōt.ſ.e.ad hoc ēt
adducit l.Julianus.ff.de le.j.Tn̄ ſm Bal.Ang.Jmo.⁊ alios
oēs repudiatio pr̄is,⁊ filij ſimul facta facit,ꝙ cenſeſ facta,iu-
bēte pr̄e,⁊ ſic actus ſimultaneus operatur idē,ꝙ iuſſus,⁊ au-
thoritas:qd̄ eſt mēti tenendū ſm Bald.facit ꝙ qn̄ duo ſimul
fiūt in qbus eſt ordo,intelligiſ ſm ordinē iuris.l.ij.§.pri⁹.ff.de
vul.⁊ pu.⁊ l.talē.in prin.ff.de he.inſti.ita hic:cum vterq; repu-
diat,intelligiſ pater prius iubere,⁊ ſic iuris intellectu cēſetur
iuſſus p̄cedere.⁊ de hoc habes tex.in l.filiofa.C.de iure delibe.
14 †Inducit iſte tex.p Bald.Ang.Jmo.⁊ alios,ꝙ ſi ſtatuto ca-
ueaſ ꝙ filius nō poſſit ſe obligare ſine licētia pr̄is,ꝙ ſi in eodē
inſtr̄o vterq; ſe obligat,idē operaſ ſimultanea obligatio,ꝙ ex
preſſa licētia.qd̄ eſt mēti tenēdū ſm Bal.⁊ vꝫ etiam ad alia ſi-
milia ſtatuta ſm Jmo.⁊ iſta eſt vtilis deciſio in practica:iō in
tēdo eam vtiliter amplificare.Adde ꝙ idē tꝫ Bal.in l.fi.C.ad
Mace.Ang.de Are.in §.pupillus.inſti.de inu.ſtip.⁊ Inſtit.q
da.tu.poſ.in prin.¶ Scd̄o adde tex.in l.cū pater.§.libertis.in
15 ver.alioquin.ff.de leg.ij.p quē decidit ibi Bar.†ꝙ cum lex di-
cat ꝙ filiusfa.non pōt agere ſine cōſenſu patris,vt l.fi.§.neceſ-
ſitate.C.de bo.que lib.ſi pater ⁊ filius ſimul agāt videuſ alter
alteri cōſentire per illum tex.⁊ l.Titius.in fi.⁊ l.Lucius.ff.qb.
mod.pign.vel hypo.ſolu.Item tenet Bald.in l.filiusfa.in fi.ff.
de ijs qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ Ang.⁊ Moder.in l.ſi cum do-
tem.§.tranſgrediamur.ff.ſolut.matrimo.Abb.in c.cum dile-
ctus.in j.not.in fin.de conſuet.⁊ in c.cum in veteri.de electio.
¶ Tertio adde illud quod notabiliter tenet Bal.in additio-
nibus Spec.in titu.de reo,quem Alex.hic corrupte allegat ⁊
16 in l.exceptionē.C.de exce.vbi late diſputat,⁊ tenet Bald.†qd̄
qn̄ ex forma ſtatuti requiritur cōſenſus patris, vt filius obli-
getur ſufficit patrē fideiubere pro filio in eodem cōtractu ad
hoc,vt dicatur patris conſenſus interueniſſe per d.l.Titius.
17 †Et ſimiliter,ſi pater ſatiſdet pro filio de iudicio ſiſti dicitur
per hoc preſtare cōſenſum filio,vt ibi latius p eum.¶ Quar-
to adde illud qd̄ determināt Bal.⁊ Alex.in l.ſi conſtante.§.ſi
vxor.ff.ſol.matri.Bal.in l.ſi liqueat.per illum tex. vbi eſt bo-
18 nus tex.de hoc C.de inof.dona.†ꝙ ſi maritus, ⁊ vxor in eodē
inſtrumēto,ſimul donauerint Titio fundū,qui erat in totum
mariti.quod dominium in totum dicatur trāſlatum in dona
tarium:q: maritus videtur conſenſiſſe quod etiam pro par-
te mulieris trāſferatur dominium,ex quo in eodē actu ⁊ in eo
dē inſtrumento fuit ſimul celebrata donatio. ¶ Quinto ad-
de illud.ꝙ mirabiliter decidit Abb.in c.cū veteri.de elect.per
gl.ibi in verbo ſociorum.⁊ per tex.in l.pupillus in princ.ff.de
19 autho.tut.†ꝙ ſi ex forma ſtatuti mulier nō pōt contrahere.vel
ſe obligare ſine cōſenſu duorū propinquorum, ⁊ mulier ven-
dat aliqua bona vni ex propinquis cū cōſenſu alterius pro-
pinqui dicitur ſatiſfactum ſtatuto:eo q: propinquus ꝯtrahē
do cū muliere videtur conſentire illi cōtractui.ad hoc etiā ad
ducit quedā alia:preſertim illud ꝙ decidit Jo.And.in regu-
20 la q tacet.in mercuria.†vbi tenet,ꝙ ſi ſtatuto epiſcopi caueſ,
ꝙ nulla locatio valeat facta de re.eccleſie ſine conſenſu epiſco
pi.quod ſi locatio fiat ipſi epiſcopo valet,⁊ tenet:eo q: codu-
cēde videſ cōſentire.Iſtā deciſionem Abb.refert Alex.in l.j.
§.fuit queſitum.ff.ad treb.¶ Ultra eum tu caue ꝙ tex.in l.pu
pillus.in prin.ff.de aut.tut.in quo ſe fundat Abb.videtur fa-
cere ad oppoſitū loquitur em̄ quādo ſunt plures tutores, ⁊
vnius eorum authoritas ſufficit pupillo: tunc bene vnus tu
tor authore altero contutore poteſt pupillū ſibi obligare: ita
eſt proprie ibi tex.ſed cū hoc ſtatutū requirat conſenſum duo
rum propinquorū,⁊ ſic conſenſus vnius propinqui non ſuffi
ciat,nō videtur poſſe procedere illud,ꝙ tenet Abb.Item ta-
lis conſenſus nō pōt preſtari ad commodū ipſorū propinquo
rum,ſeu conſanguineorum ſecūdum Bar.in l.j.per illum tex.
cum gl.ff.de autho.tu.Ang.in §.economus.per illum text.in
aut.de aliena.⁊ emphy.¶ Gl.prima magna in verbo, neq; fi
liusfa.iſta gl.eſt ſatis inculcata.Un̄ ſcd̄m Pau.de ca.dꝫ recita
ri per quatuor qōnes vſq; ibi,alij dicunt,poſtea per quatuor
oppoſitiones vſq; in fi.que oppoſitiones ſcd̄m eum tendunt
ad probandū.ꝙ ſolus pater ſine filio poſſit repudiare ordi-
nem,oppoſitionem,⁊ queſtionem.collige per teipſum ſecun-
dū eū qui poſtea in ſpecie proſequiſ vnamquāq; ex illis oppo
ſitionib.particulariter inducendo.¶ Tu autem diuide magi
ſtraliter iſtā gl.in nouem ptes.In prima declarat tex.ꝙ poſſit
loqui in hereditate profectitia,⁊ etiā in aduentitia aſſignādo
rationē quare repudiatio filij nō noceat patri, ⁊ duas rōnes
ecōtra quare repudiatio pr̄is nō noceat filio. In ſcd̄a format
vnā qōnē.In tertia declarat legē ſequētē.In quarta rn̄det ta
cite qōni.An iſta lex p̄cedat hodie in hr̄ditate aduētitia ſm
iura noua.In quinta ponit alium intellectū aliorū ad iſtā le-
gē ⁊ ſeq.ꝙ ambo loquanſ in hereditate materna teſtamenta-
ria,vel legitima ſm iſta iura que intellectum glo.reprobāt.In
ſexta opponit ꝯ tex.⁊ ſoluit.In ſeptima remouet aliā oppoſi-
tionē,que nō vadit ꝯ iſtū tex.ſꝫ ꝯ ſolutionē p̄cedētis ꝯrij. In
octaua remouet aliā opi.q̄ eſt ꝯ tex.In nona.⁊ vltia alle.qua
tuor cōcordātes ad tex.ſcd̄a ibi,ſꝫ an ipſi pr̄i.tertia ibi,at ſe-
quēs lex.quarta ibi ſꝫ nouo iure.qnta ibi,alij dicunt.ſexta ibi
itē opponiſ inſti.per quas perſonas.ſeptima ibi.tpe enim adi
tionis.octaua ibi,itē ſec⁹ eſt in dn̄o ⁊ ſeruo.nona ⁊ vltima ibi,
⁊ facit C.de repu.bo.poſ.¶ In prima parte gl.ibi:q: poſt mor
tem patris adire poterit,habes quod iſte tex.poteſt intelligi
21 †in hereditate profectitia in qua filius fuit inſtitut⁹ contem
platione patris,ꝙ preſumiſ ſi fuit facta mentio patris, puta,
ſi dicat inſtituo talē filiū talis.vt l.cū filio.ff.de cōdi.⁊ demō. ⁊
illa nō pōt ſol⁹ filius repudiare,nec ecōtra ſolus pater ſine fi-
lio,⁊ ſic in gl.ſunt due cōcluſiōes.Primā limita p̄cedere in re
pudiatiōe exp̄ſſa,in qua fili⁹ ſolus nō pōt patri p̄iudicare:ſe-
cus in repudiatione tacita.que fit per curſum tēporis ſtatuti
a lege cōi vel municipali vel a iudice.vt l.fi.ff.qs or.in bo.po.
22 ſer.gl.in l.ij.C.de repu.bo.poſ.ſm Bar.⁊ alios hic.¶ †Cōfir
maſ q: tacita repudiatio,q̄ iducit p lapſum tp̄is pl⁹ nocet q̄
exp̄ſſa repudiatio hōis ita no.Bal.in l.ij.in primo no.vbi li-
mitat.C.de iur.⁊ fac.ign.itē pl⁹ operaſ curſus tp̄is q̄ expreſſa
renūtiatio:q: tp̄s excludiſ.excluſione legali l.facta.§.ſi quis
bonorū.ff.ad treb.⁊ quedā perduſ negligētia que nō perdun
23 tur expreſſo cōſenſu.l.cum filius.§.in hac.ff.de ver.ob.itē re
nuntiatio excludit perſonā a iure ſine preiudicio tertij.ſꝫ pre-
ſcriptio ⁊ negligentia excludit ius ab omnib⁹ pſonis, ⁊ ſic in
rē.ita pulchre dicit Bal.in l.j.in xxvij.oppo.C.qui admit.Ad
idē facit l.aduerſus cū gl.C.de vſur.iuncta.l.p̄ſes.C.de tran-
ſa.vbi preſes vel adminiſtrator reipublice pōt ei preiudicare
negligēdo ⁊ patiēdo preſcribi,ſed nō faciēdo puta trāſigēdo.
Idē in p̄lato eccleſie c.de quarta de p̄ſcri.iuncto c.ij.de dona.
Subdit Bar.ꝙ hodie nō poſſet p iudicē ſtatui tp̄s filiofa.ad
adeundum niſi cum cōſenſu patris per l.fi.§.neceſſitate.C.de
bo.que libe.¶ Adde ꝙ multominus poterat olim cū filiusfa.
olim eſſet minus capax.l.placet.ſ.eo.iūcta l.cū oportet.⁊ l.fin.
in prin.C.de bo.que libe.Et illud reperitur ſolum per lapſum
tp̄is legalis,ꝙ filius poſſet preiudicare patri.d.l.fi.ff.qs ord.
in bo.poſ.ergo non videtur extendēdū ad terminū prefixum
a iudice,in quo iſtud nō reperitur diſpoſitū: ⁊ regulariter fa-
ctum filij non p̄iudicat patri.vt hic ⁊ l.filius paciſcendo.C.de
pac.ſm Jmo.⁊ Alex.hic.¶ Cōfirmat Areti.q: iſtud ius ad-
eundi reſidens in perſona filius nō pōt deducere ad actum ſi
ne volūtate patris,⁊ ſic ſine eius iuſſu.l.ſi qs mihi bona.§.iuſ
ſum.ſ.e.iō vt extinguaſ tale ius p aſſignationē termini factam
24 a iudice,requiriſ patris cōſenſus.†Scd̄a concluſio glo.eſt qd̄
hereditatē p̄fectitiā nō pōt ſolus pater repudiare ſine filio lꝫ
nō fiat p̄iudiciū filio:q: ad eū nō pertinet,vt hic dicit gl. ⁊ ſic
filius nō hꝫ in ea ius etiā in ſpe.pꝫ q: etiā ſi effectus ſui iuris
eā adiret teneret reſtituere patri.l.aditio.in fi.ſ.e.cū alijs alle-
gatis per Bar.ꝙ an ſit verū ſtatim dicā,⁊ ſic ceſſat ratio hu-
ius tex.Tn̄ q: militat alia ratio:q: pater nō pōt eā adire ſine
filio.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.ſ.eo.ergo nō poteſt eā repu
25 diare.l.is pōt ſ.e.†vnde ſufficit vnā rōnem prohibitiuam mi-
litare licet alia ceſſet.§.affinitatis.cū gl.inſt.de nupt.⁊ l.liber
torū.§.notatur.cū gl.ff.de ijs qui no.infa.⁊ cū gl.Bar.⁊ oēs te
26 nent ſubdit tn̄ Bar.†ꝙ pater pōt cogere filium vt talē here-
ditatem profectitiam repudiet per tex.in l.idēq;.§.ſi cui man
dauero.vbi dicit optime probari.ff.mandati.vbi qui actionē
hꝫ ad meum commodū,quā mihi cedere tenetur cogi pōt ad
eam remittendā alteri,⁊ ſic ad eum liberandum cum Barto.
trāſeunt cōiter alij.⁊ in ſpecie ſequitur Pau.de ca. Iſtud di-
ctum reprobat Salic.hic:q: dn̄s non pōt cōpellere ſeruū,vt
l.cū proponas.C.here.inſtit.ergo multomin⁹ pater filiū.ſꝫ ca
ue,ꝙ aſſumptū Sali.nō eſt verū:q: imo dn̄s pōt cogere ſeruū
coacte adire,⁊ repudiare iure ptātis dn̄ice.vt eſt tex.clar⁹ in
l.j.§.j.⁊ ibi Bar.declarat.ff.ſi qs omiſ.cau.teſta.⁊ text.in l.ſer-
uus dotalis.ff.ſol.mat.Ad d.§.ſi cui mādauero, allegatū per
Bar.rn̄det Sali.ꝙ nihil facit pro Bar.q: ibi loquitur de cō
pulſione per viam actionis mandati:q: ibi erat obligatus a-
ctione mādati,ſꝫ hic nulla erat actio,qua poſſet pater filiū cō
pellere,ſed iſta eſt fragilis rep̄heſio:q: pater pōt in hoc implo
rare officiū iudicis nobile ꝙ ſuccedit loco actionis.l.ꝙ ſi mi-
nor.§.reſtitutio.ff.de mino.⁊ ita ſaluo Bar.ab obiectis Sali.

17 Rap.Cu.etiã reꝓbat in hoc Bar.†qꝛ pater nullũ ius hꝫ in
hereditate anteꝗ̃ adeatur ꝑ filium.l.pꝛetia rerũ.in pꝛin.ĩ ver.
eſt eñ abſurdum.ff.ad l.Fal.in d.§.ſi cui mãdauero.eſt ius q̃ſi
tum dño ideo põt dominus cõpellere ꝓcuratorẽ liberare de⸗
bitorem.¶Ultra ſcribẽtes ego ex alio impugno Bar.quod
pater nõ poſſit cogere filium repudiare hereditatẽ pꝛofecti⸗
tiam eo,qꝛ filius in hac hereditate hꝫ ius ſpe,⁊ ſperat cõmo⸗
dum ſi pater pꝛemoꝛiatur,nec eſt inhoneſtum hoc expectare
18 cum hoc ſit ex voto parentum†⁊ ex oꝛdine nature vt pꝛemo
riantur.l.ſcripto.in fi.ff.vnde liberi.⁊ l.nam ⁊ ſi parẽtibus.ff.de
inoſ.teſ.Et ſic nõ obſtat d.§.ſi cui mãdauero.allegat⁹ ꝑ Bar.
qꝛ ibi ꝓcuratoꝛ ex illa actione nullum ſperabat cõmodũ:ideo
põt cogi a domino vt ab ea liberet debitoꝛẽ:ſed hic filius ſpe⸗
rabat cõmodum vt dixi,⁊ per hoc reꝓbo aliud fundamẽtũ
19 gl.Bar.⁊ omnium hic.dum dicunt,†ꝙ in hereditate pꝛofecti
tia filius nullum ius hꝫ etiam ſpe.Et dicit Paul.de ca.ꝙ fili⁹
vniuerſaliter caret omni ſpe acq̃rende hereditatis ꝓfectitie:
qꝛ etiam ſi efficiatur ſui iuris,⁊ eã adeat cogit̃ reſtituere prĩ ꝑ
tria iura hic allegata ꝑ Bar.Iſtud vltimum fundamẽtum re
pꝛobãt Rap.Cu.Lud.Ro.latius Are.hic.⁊ reſpõdẽt ad alia
tria iura Bar.quos per te videas.Sed ego dico plus,ꝙ etiã
poſito,ꝙ illud fundamẽtũ Bart.eſſet verum,adhuc filius hꝫ
ſpẽ ꝓbabilem naturalẽ,ſi cõtingat patrẽ pꝛemoꝛi:ꝓut dictat
oꝛdo nature:quo caſu nõ eſt tractãdũ,ſi filius effectus ſui iu⸗
ris ꝑ moꝛtẽ patris adeat illã hereditatẽ ꝓfectitiam quod eam
hꝫ reſtituere prĩ cum iam ſit moꝛtuus.Et illud,qđ habeat re⸗
ſtituere in quo fundatur Bar.ꝓcedit,qñ pater viuit,⁊ ſic fili⁹
eſt effectus ſui iuris aliter quam per moꝛtem,ꝓut ego arguo.
Bar.tamẽ hic in fi.foꝛte iſtud ſentiens tenet,qđ ſi pater coe⸗
git filium ad repudiãdum vna ſecum ꝙ ſubueniatur filio poſt
moꝛtem prĩs.ꝑ tex.putabilẽ in l.apud Celſum.§.fi.in fi.ff.de ex
cep.do.ergo vult,ꝙ filius habeat ius ſpe.ꝙ vltimum ãn ſit ve
rum ibi dicet̃ poſt Bar.¶In ſcđa parte gl.ibi foꝛte non.Iſta
litera negatiua nõ vr̃ bona:qꝛ §.deniq̃z.allegat⁹ in gl.facit ad
oppoſitum ꝓpter quẽ tex.Bar.refert gl.tenere affirmatiue ꝙ
ſic,nõ bñ,qꝛ verba gl.ſunt negatiua,tñ pars negatiua eſt verã
cõiter tenet̃ ꝑ doc.hic,⁊ ꝑ Sal.in l.fi.in pꝛin.C.de bo.que libe.
30 ꝑ iſtum tex.qui vult†ꝙ repudiatio prĩs facta ſine filio nihil
vꝫ:ſꝫ ſi pꝛeiudicaret ſibi patri bene valeret.facit regula nõ p̃⸗
ſtat impedimẽtum.de re.iu.in ſexto.¶Nec ob.d.§.deniq̃z.qꝛ
ibi loquit̃ in pacto,hic in ſimplici renuntiatione inter que eſt
differẽtia vt dixi in pꝛin.huius legis in tertia oppoſitione gl.
Tu rñde plenius,ꝙ hic ius adeũdi vel repudiandi hr̃ditatẽ
nõ competit patri nec habitu,nec actu:qꝛ filius eſt inſtitutus
vt dixi in tex.ſꝫ in d.§.deniq̃z.cõpetebat,⁊ reſidebat ius in pa⸗
tre in actione de dote in habitu,⁊ etiam q̃ꝫtum ad exercitium
vt ſibi.¶In quarta parte gl.ibi ĩdubitãter obtinet ꝙ hic đt,
31 ſcꝫ†ꝙ in hereditate aduentitia,filiuſfa.lꝫ hodie plus iuris ha
beat,q̃ꝫ in hr̃ditate aduentitia,tñ repudiando nõ nocet prĩ,⁊
multominus ecõtra,ſi pater repudiaret nõ noceret filio ſicut
nec olim.¶Limita iſtaꝫ gl.dupliciter.Pꝛimo,vt ꝓcedat in re⸗
pudiatione expꝛeſſa filij que patri nõ nocet,ſecus eſt in repu⸗
diatione tacita filij,que inducit̃ ꝑ lapſum tpis:qꝛ illa etiã in he
reditate aduẽtitia pꝛeiudicat,⁊ nocet prĩ ꝑ l.fi.ff.qs oꝛ.in bo.
poſ.ſer.vt eſt de mente Bar.hic.Et exp̃ſſe firmat Lu.⁊ Alex.
32 hic.idem tꝫ Bar.in l.j.ad fin.C.q admit.†vbi mouet̃ Bar.qꝛ
multa poſſunt fieri tacite,que tñ exp̃ſſe fieri poſſunt per gl.ĩ l.
longe.ff.de diuer.⁊ tẽp.pꝛeſcr.⁊ gl.in l.ſed ſi inter.ff.de ſer.vꝛb.
pꝛed.Idem etiam tꝫ Bar.in l.ſeruus.§.fi.ff.de bon.poſ.Adde
bñ facere:qꝛ tacita repudiatio ꝑ curſum tempoꝛis plus nocet
quã expꝛeſſa,vt dixi ſ.in pꝛima parte gl.¶Scđo limita iſtã
concluſionem gl.vt ꝓcedat,quantum ad nocendum alij.nam
idem eſt hodie qđ olim:ſꝫ quantum ad hoc vt pꝛoſit alij,bene
eſt hodie immutatuꝫ per iura noua C.qꝛ repudiatio vnius fa
33 cit vt alteri plenum ſit ius adeũdi,⁊ ſic alij ꝓdeſt.†vñ ſi filius
repudiat hereditatẽ aduentitiam ſibi delatam,pater ſol⁹ adi
bit ⁊ ecõtra,⁊ adiens totã habebit.vt l.cum non ſolum.§.vbi
34 autem.C.de bon.que lib.¶†Pulchꝛum dubium eſt nunquid
dicta iura C.habeãt locum in repudiatione tacita filij indu⸗
cta ꝑ lapſum tpis,vt pater in hereditate aduentitia in totum
admittat̃,ſicut ſi filius exp̃ſſe repudiaſſet.Bar.ſignãter con⸗
cludit,ꝙ nõ ꝑ duo fundamẽta:deinde pulchꝛe limitat vt hic
ꝑ eum,⁊ ſic in tacita repudiatione ꝑ lapſum tpis nihil eſt ho⸗
die immutatum ꝑ illa iura C.cum Bar.tranſeũt oẽs indiffe⸗
35 renter.Addit Are.fundamentũ:†qꝛ repudiatio q̃ ſit ꝑ lapſuꝫ
tpis eſt repudiatio ficta ſm̃ Bar.in l.Clodius.ĩ.e.ſꝫ diſpoſitio
maxime coꝛrectoꝛia non trahit̃ de caſu vero ad caſum fictũ.l.
iij.§.hec verba.cum vulgarib⁹.ff.de neg.ge.Sꝫ aduerte,lꝫ oẽs
(vt dixi) trãſeant cum Bar.puto,ꝙ vtrũq̃z fundamẽtũ Bar.
poſſit bñ tolli:tñ credo,ꝙ pꝛimũ fundamẽtum ſit falſuꝫ.Nam
đt Bar.ꝙ d.l.fi.C.de bo.q̃ lib.cũ ſit coꝛrigẽs,⁊ loquat̃ ĩ repu⸗
36 diatione exp̃ſſa nõ dꝫ extẽdi ex idẽtitãte rõnis:†qꝛ ĩ coꝛrecto
rijs,⁊ odioſis nõ eſt licita extẽſio ex idẽtitate rõnis vulgata.l.
p̃cipimus.ĩ fi.C.de ap.Dico ꝙ illa l.fi.nõ eſt coꝛrectoꝛia:cũ lo
quat̃ in terminis diuerſis a noſtris.nã iſta iura loquunt̃ quo
ad nocẽdũ,⁊ p̃iudicãdũ,ꝙ repudiatio filij nõ noceat prĩ,nec
eꝯ.Et iſtud eſt hodie ſicut olim:vt ſ.ſtatim dixi in ſcđa limita
tione gl.Sꝫ illa l.fi.loquit̃,quo ad hoc,vt ꝓſit alij,⁊ ſic eſt po⸗
37 tius limitatoꝛia.†ſꝫ in limitatoꝛijs licita eſt extẽſio ex idẽtita
te rõnis ſm̃ Bar.ĩ l.ſi cõſtãte.ĩ pꝛin.ff.ſo.ma.in noua oppoſi⸗
tiõe pꝛime ꝑtis vbi dixi.Et iſto mõ inducẽdo pꝛimũ fundamẽ
tũ retoꝛquet̃ ꝯ Bar.⁊ doc.Et ſi diceretur,ꝙ coꝛrigat ĩ hoc:qꝛ
vbi olim repudiatio filij,vel prĩs non valebat,hodie vꝫ:ergo
coꝛrigit̃.rñdeo,ꝙ nõ valebat,vt p̃iudicaret alteri:nec iſtđ ho
die mutat̃,hodie aũt vꝫ,vt alteri ꝓſit.¶Scđm fundamẽtum
38 Bar.eſt,†ꝙ ſicut ꝑ moꝛtẽ filij pr̃ excludit̃ ab hr̃ditate delata
filio,vt ꝓbat̃ ꝑ locũ a ſpẽli.in l.ſi infanti.in ij.rñſ.C.de iu.del.qñ
filius eſſet infans.ita ẽt ſi filius excludat̃ ꝑ lapſum tpis,dꝫ ẽt
pater excludi,ꝓut etiã tꝫ Bar.in d.l.fi.ĩ pꝛin.ij.q.⁊ ibidẽ alij.C.
de bo.q̃ li.Sꝫ ad hoc potes rñdere,ꝙ termini ſunt diuerſi.nã,
qñ filius eſt pꝛemoꝛtu⁹,nõ ſubeſt amplius ꝑſona,q̃ꝫ pr̃ poſſit
repꝛeſentare:vñ,extincto filio,eſt ſublata ꝑſona pꝛincipalis:er
go tũc ꝑſona prĩs,q̃ eſt acceſſoꝛia,nihil operat̃,ꝓut ĩ terminis
noſtris foꝛmaliter đt Bal.in l.j.in xvij.op.C.q admi.q̃ rõ ceſ⸗
ſat,qñ filius adhuc viuit.ſigna tñ limitationẽ,quã ſub dubio
39 foꝛte tradit Bart.†qñ filius malitioſe negligere adiret,vt pꝛe
iudicaret prĩ,tũc eñ cẽſeret̃ repudiatio.l.recuſari.ĩ.eod.⁊ hr̃et
locũ d.l.cũ non ſolũ.⁊ d.l.fi.ſequunt̃ Rap.cu.Lu.Ro.⁊ Alex.
q reputãt hoc eſſe ſingulariter notãdũ.idẽ tꝫ Alexã.in l.j.C.q
admi.vbi đt hoc eſſe diligenter notandũ.Imol.in l.ſi paterfa.
ff.de her.inſt.¶In pe.parte glo.ibi,ſecus in dño ⁊ ſeruo.ha⸗
40 bes,†ꝙ hereditatẽ ſeruo delatã ſolus dñs põt repudiare.idẽ
tꝫ gl.in d.l.legatũ ſeruo.⁊ ibi Bar.⁊ cõiter ſcribẽtes.ff.de leg.j.
gl.in l.ij.C.de repu.bo.poſ.⁊ in l.j.§.j.ff.de ſuc.edi.gl.⁊ Bart.ĩ l.
tutoꝛ.ff.de bo.poſ.gl.in l.fi.in pꝛi.⁊ ibi Imo.⁊ Are.ff.de vul.⁊
pu.idẽ tenẽt Hy.Bal.Imo.Lu.⁊ Alex.hic.Cy.in l.remitẽte.
C.de iu.deli.⁊ in l.Deo nobis.C.de epi.⁊ cle.An.de bu.⁊ Ab.
c.in pꝛeſentia.de ꝓba.Et iſta eſt cõis opinio tam legiſtarum,
quã cano.ꝓ qua Rap.Ful.in l.j.C.de rep.bo.poſ.alle.bonum
tex.in l.q aũt.§.ſi ſeruũ.ff.que in frau.cred.in verbo,qꝛ licuit ei
etiam repudiare hr̃ditatẽ.Tenẽdo iſtã cõem opi.rõ diuerſita
tis inter patrẽ,⁊ dñm eſt:qꝛ filius hꝫ foꝛtioꝛẽ,⁊ efficacioꝛẽ ſpẽ
cõſequẽdi hr̃ditatẽ,in qua eſt inſtitutus,quam habeat ſeru⁹.
41 †qꝛ filius põt effici ſui iuris,⁊ ſic capax hr̃ditatis,ſi nõ ſit,adi
ta pluribus modis ꝑ emãcipationẽ,ꝑ adẽptionẽ dignitatis,ꝑ
moꝛtẽ patris,⁊ alijs modis enumeratis.inſt.qui.mo.ius pat.
po.ſol.ſꝫ ſeruus ꝑ ſolã moꝛtẽ dñi non efficit̃ ſui iuris.ſꝫ ſolum
eſt vna via ſcꝫ ꝑ manumiſſionẽ.Itẽ filius viuo prẽ đr quodã⸗
modo dñs etiã bonoꝛũ prĩs.l.in ſuis.in pꝛin.ff.de li.⁊ poſth.⁊
l.fi.in pꝛin.ff.de bo.dã.qđ nõ eſt applicabile ſeruo.Contrariaꝫ
opi.tꝫ Bar.ſibimet ꝯrius hic,⁊ ſequunt̃ Sal.Chꝛiſtoph.de ca
ſtel.Rap.cu.⁊ Pau.de ca.hic,⁊ Sal.in l.ij.C.de repu.bo.poſſ.
Et iſtã opi.ꝯ cõem ſemꝑ ſum ſequutus,⁊ adhuc teneo,lꝫ pꝛe⸗
allegati doc.ſimpl'r trãſeãt cum Bar.⁊ nihil vltra eũ addant.
42 Pꝛo iſta ſñia facit optime fundamentũ Bar.†Ille põt repu
diare hereditatẽ q põt ſolus eã adire.l.is põt ĩ.eo.ſed heredi⸗
tatem delatam ſeruo ſolus dñs non põt adire,vt l.cum ꝓpo⸗
nas.C.de her.inſt.⁊ l.ſeruo inuito.in pꝛin.ff.ad Tre.ergo ſol⁹
non põt eã repudiare.iſtud eſt reale,⁊ verum fundamentum.
Nec eſt bona ſol.Imo.Alex.⁊ Are.in d.l.legatũ ſeruo.⁊ Ale.
hic dum dicunt,ꝙ iſta eq̃paratio.l.is põt.ꝓcedit in ijs,q ſunt
noie ꝓpꝛio heredes,⁊ ꝑ ſe volunt adire,vel repudiare:ſecus,ſi
43 ex ꝑſona alterius.tũc iſta eq̃paratio nõ ꝓcedit,hoc ꝓbãt.†Nã
ſolus tutoꝛ põt agnoſcere bon.poſſeſſionem delatam pupillo.
l.bonoꝛum.C.q admit.⁊ tñ ſolus tutoꝛ non põt repudiare.l.tu
toꝛ.cum gl.ff.de bon.poſ.¶Confirmo vltra eos.nam pꝛocu⸗
ratoꝛ etiam generalis põt agnoſcere bonoꝛum poſſeſſionem
l.iij.§.acq̃rere.cum gl.ff.de bo.poſſ.⁊ tñ non põt repudiare.l.j.
§.j.ff.de ſuc.edi.iſta ſolutio eſt multum inepta,⁊ concludit to⸗
44 tum ꝯrium eius,qđ volunt.Nam iſta ſolutio concludit†ꝙ no
mine alieno facilius admittitur aditio q̃ꝫ repudiatio:ſed hic
eſſet totum contra:quia hic dominus ſecundum eos poſſet re
pudiare hereditatem delatam ſeruo,⁊ tñ non poſſet adire,vt
expꝛeſſe dicunt textus pꝛeallegati.Item ſecundum iſtam ſolu
tionem ſolus dñs deberet facilius poſſe adire hereditatem de
latam ſeruo,quam repudiare:qꝛ ſecũdum eos facilius admit⸗
titur aditio quam repudiatio:⁊ tamen pꝛimum eſt clare fal⸗
ſum in l.cum pꝛoponas.⁊ d.l.ſeruo inuito.in pꝛinci.ergo.⁊ ſe⸗
cundum.¶Secũdo pꝛo iſta parte facit tex.in l.ſeruus dota⸗
45 lis.ff.ſol.ma.†vbi dicit tex.quod ſeruus dotalis heres inſtitu⸗
tus iuſſu

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tas iuſſu mariti,⁊ ſic dñi põt adire, vel repudiare hereditatẽ:
ergo nõ ſolus marit'. ¶ †Tertio facit rõ,quã aſſignãt Bar.
46 ⁊ ſcribẽtes hic ad aliud ꝓpoſitũ:quare pater ſolus nõ põt re
pudiare hereditatẽ delatam filio:q2 ante aditam hereditatem
nullum eſt ius cauſatum,ſed ius querendum qd non põt repu
diari. Iſta ratio militat etiã in hereditate delata ſeruo:q2 cuz
ante aditionem nullum ius ſit cauſatum, ſed querenduz ergo
dominus ſolus repudiare non põt. ¶ Tenẽdo iſtam partem
contra communẽ non obſtãt duo tex.allegati in gloſ. Primo
tex.in l.legatuz ſeruo.ff.de leg.j.q2 loquitur in legato ꝙ ſi erat
purum ſtatim eius dies cedit, ⁊ queritur dño vel patri vt l.q̃
legata.ff.de reg.iur.ideo dñs,vel pater poſſunt illud repudia-
re,vt ibi. Scdo non obſtat tex.in quo gl.⁊ doc.ſe fundant in l.j.
§.per ſeruum.ff.de ſuc.edic. Bar.hic reſpondet ꝙ aliud ſit in
bonorum poſſeſſione,aliud in hereditate per duas rationes
diuerſitatis hic p eum aſſignatas,circa quas ſcribentes nihil
dicunt. Tu aduerte circa primam rõnem diuerſitatis Barto.
que eſt ad ꝓpoſitum,dñ dicit,ꝙ ideo bonorũ poſſeſſio delata
47 ſeruo põt per dñm repudiari lz non hereditas:†eo q2 bonorũ
poſſeſſio facilius pmittit,quam hereditas.iõ etiam facilius re
pudiat. Aſſumptũ probat Bar.nã,etiam pen-
mittitur,ſeu repudiat. Aſſumptũ probat Bar.nã,etiam pen-
dẽte conditione,pmittitur bonorũ poſſeſſio.l.j.§.ſi ſub cõditio
ne.de bon.poſ.ſm tab.⁊ tamen ſecus in hereditate cõditionali
vt hac l.in prin. ¶ Tu aduerte,ꝙ iſta rõ diuerſitatis potius
facit ꝯ Bar.nam bonorũ poſſeſſio,que nõ tribuit ius,ſz ſolã
adminiſtrationẽ bonorũ,⁊ ſic que eſt facti,⁊ nõ iuris illa bene
concedit,pendẽte cõditione,⁊ de illa proprie loquit tex.d.§.ſi
48 ſub cõditione.†ſed bonorũ poſſeſſio,q̃ tribuit ius,pẽdẽte cõ-
ditiõe,nõ põt agnoſci,nec repudiari ſicut nec hereditas, ⁊ ſic
equiparant in hoc.ita declarat ipſemet Bar.⁊ melius in hac
l.in princi.vbi dixi.⁊ ꝙ noſtra eſt.de bono.poſ.tribuente ius.
¶ Scdo iſta ſolutio Bar.confundit p ꝓprium fundamẽtum
49 eiuſdẽmet Bar.qd retorquetur ꝯ eum.†nã ſolus dominus ſi
ne ſeruo non põt agnoſcere bonorũ poſſeſſionẽ delatã ſeruo,
vt eſt tex.planus in d.l.ſeruo inuito.in prin.in ſecundo rñſo:er
go ſolus dñs non dz poſſe repudiare bonorum poſſeſſionem
delatam ſeruo per l.is poteſt.j.eo. ¶ Confirmatur per illud,
50 qd ſtatim dixi†ꝙ facilius conceditur agnitio bonorum poſ-
ſeſſionis,quam eius repudiatio p iura ſuperius allegata. Si
ergo dño denegatur illud,qd eſt facilius,ſcz poſſe eum agno-
ſcere bonoꝝ poſſeſſionẽ delatã ſeruo d.l.ſeruo inuito.in princ.
ergo fortius dz cẽſeri denegatũ illud,ꝙ eſt difficilius.ſ.poſſe
repudiare.l.xuj pacto.ff.de ſer.expor.aut.multo magis.C.de
ſac.ſan.ecc. Tamẽ iſtud vltimum licet videatur coloratũ,poſ
ſet euadi:q2 illud,ꝙ dictum eſt ſ.qd facilius concedit agnitio
bonorũ poſſeſſionis,quã repudiatio,procedit in ijs, que no-
mine alterius , ⁊ ad alterius vtilitatẽ veniunt, vt in tutore,⁊
procura.ſtatim dixi.ſed ſecus eſt in dño , quo ad bonorũ poſ-
ſeſſionem delatã ſeruo:q2 dominus venit ſuo nomine,⁊ ad ſuã
vtilitatẽ,⁊ dãnum,⁊ non alterius. Unde ad d.§. per ſeruũ . in
quo cõſiſtit difficultas ꝯſidera,ꝙ ille tex.poteſt dupliciter in
telligi. Primo qd illa dictio,per ſuũ,determinet verbũ , repu-
diare,⁊ erit ſenſus, ꝙ dñs bonorũ poſſeſſionem ſibi delatam
põt repudiare per ſeruum,⁊ iſte eſt intellectus Sal.⁊ Lu.quẽ
ſtatim referã. Scdo poteſt intelligi ꝙ dictio,per ſeruũ, deter-
51 minat participiũ delatã,immediate ſequẽs: † ⁊ ſic relatio fiat
ad proxima,⁊ immediata ⁊ nõ ad remota:prout fieri debet l.ſi
idem cum eodẽ.§.fi.cũ gl.ff.de iuriſ.om.iud.⁊ tunc erit ſenſus
quod bonorum poſſeſſionem delatã per ipſum ſeruũ domin'
poteſt repudiare.⁊ ita intellexerunt gl.⁊ cõiter ſcribentes,ſed
videt ꝙ tex.ille debeat intelligi primo non ſcilicet ꝙ domin'
poſſit per ſeruum repudiare bonorum poſſeſſionem ipſi do-
mino delatã:non ſolum per ſeipſum,⁊ ita ſingulariter intelle-
xit Sal.in l.ij.C.de repu.bono.poſ.⁊ ſibi ſcribit Ludo. Ro.in
l.j.C.qui admit. Et hoc modo nihil obſtat,⁊ licet Alexan. hic
reprobet:q2 mirabiliter violat illum tex . ſecũdum eũ , ⁊ idem
Alex.in d.l.legatum ſeruo.⁊ in d.l.ij.C.de repu.bonor.poſ. vbi
male recitat:tamẽ optime ibi comprobatur, iunctis precedẽ-
tibus,⁊ ſequentibus que attẽdi debent l.qui filiabus. in prin.
⁊ l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.ff.de leg.j. Modo in §. precedenti du-
bitatur,an bonorum poſſeſſionem delatam domino poſſit ꝓ-
curator repudiare . deinde in §.per ſeruum.deciditur , ꝙ per
ſeruum poteſt dominus repudiare bonorum poſ.poſtea in §.
ſequẽti.dubitatur an bonorum poſſeſſio delata pupillo poſſit
p tutorẽ repudiari, ⁊ ſic ex p̄cedentib. ⁊ ſequẽtib' iſte intelle-
ctus videt oſtẽdi eſſe verus. Itẽ facit regula generalis prece-
52 dẽs poſita in verſiculo vnuſquiſqz . vbi dicit ꝙ vnuſquiſque
ſuã bonorum poſſeſſionem repudiare põt,alienã nõ põt:poſt
quem verſiculum generalẽ ſucceſſiue dubitatur de ꝓcuratore
de ſeruo,⁊ de tutore,vñ illud de ſeruo nõ videret eſſe ad ꝓpoſi
tum ſi intelligeret de bonorũ poſſeſſiõe delata ipſi ſeruo , ꝓut
cõiter intelligitur,⁊ ſi diceretur.ꝙ iſto modo intelligẽdo , ille
53 tex.videtur de indubitabili cũ ſit planũ in iure.† ꝙ ſeru' põt
eſſe procurator dñi l.ſeruum quoqz.in.princ.ff.de procu. Sed
ad hoc dicit,ꝙ in agnitione,⁊ repudiatione bonorũ poſſeſſio
nis vertit aliqd iudiciale l.iij.§.cauſa cognita.ff.de bo.poſſ.⁊ l.
fi.C.qui admitti.ergo videbatur ſeruum nõ habere integram
perſonã quo ad doc.l.ſeruus.C.de iudic.tñ q2 cõceditur nõ in
figura iudicij.ideo ſeruus admittitur l.ſeruus.ff.de bo.poſ.de
clarat gl.notabilis in l.j.quã Bar. ibi multum cõmendat . C.
qui admitti. Et iſtũ intellectũ alias ſum ſequutus. Sed caue,
lz iſte videat coloratꝰ p intellectu Sal. ⁊ Lud. tñ poſſunt ad
oppoſitũ retorqueri:nã p̄cedẽtib.⁊ ſic in verſiculo vnuſqſqz.
non dubitatur,an quis poſſit bo.poſ.ſibi delatã per alium re-
pudiare,ſed bene dubitatur,an quis poſſit repudiare bonorũ
poſſeſſionem delatã alicui alteri.⁊ traditur ibi regula genera
lis,qd vnuſquiſqz ſuã bo.poſ.repudiare poteſt, nõ aũt alienã.
54 †Hinc infertur,quod bonorum poſſeſſionem delatam domi-
no procurator repudiare nõ poteſt,nec delatã pupillo tutor
põt repudiare . Ab iſta regula ponit exceptio in d.§.p ſeruũ.
ꝙ dominus poteſt repudiare bonorum poſſeſſionẽ ipſi ſeruo
delatam. Tamen ſi vis tenere iſtã ſecundã,partẽ ꝯ communẽ
habes replicare,ꝙ de neceſſitate intellectus Sali . ⁊ Lu. ad
d.§.per ſeruum.eſt tenendus,⁊ nõ alius cõmunis per funda-
mentũ Bar.hic,quod eſt ineuitabile:q2 cũ dñs ſolus nõ poſ-
ſit agnoſcere bonorũ poſſeſſionẽ delatam ſeruo, ꝙ eſt expedi-
tũ d.l.ſi ſeruo inuito.i prin.ergo etiã nõ põt repudiare.l.is põt.
55 j.eo. ¶ †Ultimo querit Bar.quid ſi pater coegit filiũ ad re
pudiandũ hereditatẽ vna ſecũ,an ſubueniatur filio.⁊ reſpon-
det,ꝙ ſic poſt mortẽ patris per l.apud celſum.§.fi. in fin.ff.de
except.do.⁊ cum Bar.tenet Alex. ⁊ alij in ſpecie non tangũt
ſolus Rap.Lu.tenet ꝯtrariũ.⁊ intelligit Bar.loqui in heredita-
te aduẽtitia.⁊ tene ꝙ filio ſtatim ſuccurratur etiã ante mortẽ
patris:q2 alias poſſet filius p̄mori. Itẽ q2 ſtatim intereſt filij:
q2 qñ pater coegit filium repudiare videtur etiam ipſe pater
voluiſſe repudiare.⁊ ſic videt in ſolidũ ius filio acquiſitũ . l.fi.
in prin.C.de bo.q̃ lib.ergo incõtinẽti ſibi eſt ſuccurrẽdũ cũ in
cõtinẽti cõſolidetur hereditas in filiũ.⁊ per hoc pz ſm eũ nõ
obſtare,d.l.apud Celſum § fi.in fi.allegatã p Bart . q2 loquit,
quãdo filius habens peculium fuit coactus per metũ patris
alij promittere,quo caſu,q2 peculium erat patris, ⁊ nõ pote-
rat filius cõueniri niſi in eo,quod erat in peculio:ideo nõ pa-
tiebat dãnum.vnde viuente patre ſibi nõ ſuccurritur : q2 non
intereſt ſua,ſed demum mortuo patre.vt ibi Alex. putat opi-
nionẽ Bar.eſſe veriorẽ,⁊ illud quod preſupponit Rap . Lu.
non eſt verum:q2 non ſequitur pater cogit filium per metũ re
pudiare:ergo etiam ipſe pater videt repudiare : q2 ſtat ſimul,
ꝙ pater velit filiũ repudiare,⁊ ipſe velit ſibi querere cum re-
pudiatio filij tẽdat ad cõmodũ patris. Ex quo facit, ꝙ pater
ſolus admittatur d.l.fi.in prin.ſed credo,qd Alex. erret : quia
d.l.fi.in prin.loquitur,qñ filius ſpõte repudiauit hereditatem
ſibi delatã,tunc pater in ſolidũ ad eã admittit ,nõ aũt loquit,
quãdo filius per metũ patris fuit coactus repudiare , ne pa-
ter ex ſuo metu illato,⁊ ſic ex ſuo male facto cõmodũ heredi-
tatis reportaret ꝯ l.relegatorũ. in fi.ff.de iter.⁊ releg.⁊ l.ſi fine.
in fi.C.ad vell.⁊ c.eũ,qui.de preb. in vj. Itẽ tũc in tali metu pa
terno,per quẽ cogit filiũ repudiare hereditatẽ ſibi delatam
ceſſat ratio,quam aſſignat iuriſcõ.in d.l.apud celſum §.fi.in fi.
dũ dicit ꝙ filius non põt opponere exceptionẽ metus ſibi illa
ti a patre in cuius eſt ptãte:q2 pater põt afficere dãno filiũ in
peculio:q2 peculiũ eſt ipſius pris,in hereditate delata filio pa
ter nõ põt afficere dãno filium in poteſtate,tex.eſt hic.⁊ in d.l.
fi.in prin. ¶ Scdo Bar.videtur ponere caſum bene certum,
qñ pater cogit filiũ ad repudiãdũ hereditatẽ vna ſecũ.ponde
ra illa verba vna ſecum.⁊ ſic loquitur qñ ambo repudiauerũt
hereditatem ⁊ pater ⁊ filius,⁊ ſic ẽt tollit reſpõſio Alex. Ter
tio caue inquãtum Raph.Lu.reſtringit Bar.vt loquatur in
hereditate aduẽtitia quo caſu videt militare eius fundamen-
tum.nã imo videt,ꝙ Bar.loquat in hereditate ꝓfectitia per
56 illud ꝙ tenuit Bar.vbi tenuit,†ꝙ pater poteſt cogere filium
ad repudiandũ hereditatẽ ꝓfectitiã ſibi delatam per l.idẽqz.
§.ſi cui mandauero.ff.mandati. nam ad hoc videtur tendere
iſta qõ Bar.quãdo pater coegit filium ad repudiandum vna
ſecum talẽ hereditatẽ,an ſubueniatur filio,⁊ tũc ceſſaret fun-
57 damẽtũ Rap.†cũ in profectitijs nihil ſit hodie immutatum.
§.j. Inſti.per quas perſo.nobis acq.gl.in l.fi. in princ. ff. quis
or.in bo.poſ.ſer. Bart.hic.⁊ iſtud communiter tenetur, ꝙuis
idem Bar.in d.l.fi.§.ſimiliqz modo.C.de bo.que lib . per illum
tex.teneat,ꝙ in hereditate profectitia delata filio contempla
tione patris,ſit hodie immutatum,quod ſi pater eã repudiat

filius admittitur in totũ ſicut ibi dicitur ecõtra.Et iſtud face
ret pro eo quod tenui ſupra in prima parte gl.ꝙ filius in here
ditate profectitia, in qua eſt inſtitutus contemplatione pa-
tris dicitur habere ius ſpe,⁊ ideo non poteſt cogi per patrem
ad repudiandum eam.ſed illud quod tenet Bar.in d.§.ſimili
que modo reprobant late Io.de Imo.Alex.⁊ alij in l.ſi quis
mihi bona §.iuſſum.vbi dicetur.j.eo.

LEX XV.

1 ☞Facilius conceditur aditio,quam repudiatio.
2 In depẽdẽtibus a volũtate noſtra opinio preualet veritati.
3 Quod ad Deum,qui reſpicit animum hominis, ⁊ non factũ iurans licitum quod credit illicitum peccat ⁊ iurans verum quod credit falſum eſt periurus.
4 Quod fit ad confirmandũ ius quod quis ſe habere putat ſi illud nõ hȝ non inducit eiuſdẽ iuris de nouo acquiſitionem.
5 Actus factus ad aliquid conſeruandum inducit acquiſitionem de nouo.
6 Ratificatio facta per patrem de bo.poſ. tanquam petita per filium,cum non eſſet,inducit nouum mandatũ ad adeundum.
7 In acquiſitione poſſeſſionis que nõ pendet ſola volũtate,ſȝ etiam requiritur corporalis apprehenſio,error non impedit.
8 Ut additio here. acquirat ius, requiritur quod adiens ſciat cauſam ſue aditionis.
9 Uerba legis ⁊ contrahentium intelliguntur,rebus ſtantibus in eodem ſtatu.
10 Tempus longiſſimum cuius memoria initij non eſt habet vim taciti priuilegij.
11 Per preſcriptionem tanti temporis cuius initij memoria nõ eſt in contrarium poſſunt preſcribi ea, que alias ſui natura ſunt impreſcribilia.
12 Effectus preſcriptionis conſumitur in fine quando eſt perfecta preſcriptio.
13 Obedientia non preſcribitur a ſubdito niſi quando ſe gerit pro non ſubdito ⁊ eſſet in quaſi poſſ.libertatis.
14 Quando quis putat ſe voluntarium heredem ⁊ erat neceſſarius talis error annullat aditionem,⁊ repudiationem.
15 Si in inſtrumento dicatur talis ſcieus patrem defunctũ, ⁊ hereditati.ſibi delatam eam acceptauit,talis aditio non valet.
16 Delata hereditas diciť,que pt adiri ⁊ eſt verbũ cõe generale.
17 Suus in vita patris dicitur quodãmodo dominus quãtũ ad fictionem ſcd̃m quam nõ defertur de nouo, ſed cõtinuatur ſȝ quantum ad veritatem non eſt continuatio,ſed delatio.
18 Si proximior agnatus qui eſt ipſo iure tutor legitimus petit ſibi decerni tutelam pupilli cum deberet petere ſe declarari legitimum,⁊ iudex decernit eum,tutela ſuſtinetur.
19 Pater,⁊ filius ſunt correlatiui.
20 Filius in dubio preſumitur legitimus,⁊ naturalis.
21 Ut actus valeat potius quam pereat impropriantur verba.
22 Nõ eſt abſonũ,ꝙ vna dictio exponať ꝑ alia,quando expedit.

I S,qui putat. Qui putat ſe neceſſa-
riũ,cũ ſit volũtari⁹,nõ
põt repudiare,nec adire.h.d.cũ l.ſeq. diuidiť in tres
ptes:In prima poniť vnũ dictũ de repudiatiõe. In
ſcd̃a aſſignať ratio.In tertia aliud dictum cõtrariũ de aditio
ne.ſcd̃a ibi,nã plus eſt in opinione.tertia in l. ⁊ econtrario.ſe-
quẽti.Et illa tertia pars de aditione videbať aliqualiter ſu-
perflua:qr cognito vno de contrarijs,cognoſciť ⁊ reliquũ.l.j.⁊
ibi Bar.notat.ff.de ijs q ſunt ſui ve-alie.iu.Item ex quo erat
deciſum,ꝙ iſte nõ poterat repudiare:ergo etiã putabat,ꝙ nõ
1 poterat adire ꝑ regulã l.is põt j.e.⁊ l.nolle ſ.eo. † Tñ qr faci-
lius cõceditur aditio tanꝙ fauorabilior quã repudiatio:qr a-
liqñ ꝓhibeť repudiatio,⁊ tñ ꝑmittitur aditio,vt dixi in l.ꝑce-
denti.in §.neqȝ filiuſfamilias.in pe.parte gl.mag. ideo lȝ in ꝑ-
cedenti fuiſſet deciſum,ꝙ putãs ſe neceſſariũ, cum ſit volun-
tarius,nõ poſſit repudiare,tñ poterat dubitari,an ſaltem poſ
ſet adire,ꝙ eſt fauorabilius,⁊ decidiť in hac l.⁊ econtrario,ꝙ
nõ.¶Nota primo ex tex.ibi,nam plus eſt in opinione,quam
in veritate, ꝙ in repudiatione: vel aditione hereditatis que
cõſiſtit in aĩo ſolo,vt l.ꝑ herede.in prin.j.e.⁊ §.fi.inſti. de here.
quali.⁊ diff.magis inſpiciť opinio,q eſt in aĩo,quam veritas:⁊
2 †ſic in depẽdentib⁹ a mera volũtate noſtra opinio ꝑualet ve-
3 ritati.facit l.heres inſtitutus.j.e.¶†Adde ꝙ ſimiliter quo ad
Deũ q reſpicit animũ hominis, ⁊ nõ factũ iurãs licitũ quod
credit illicitũ peccat, ⁊ iurãs verũ ꝙ credit falſum eſt ꝑiurus
ſm Abb.in c.quãto.in vlti.no.poſt Io.cal. de iureiur.qd autẽ
ſit in alijs,an ꝑferať veritas,an opinio,habeť in l.cum quidã.
§.ꝙ dicitur.⁊ §.ſuum heredẽ j.eo.Et videbimus in gl. ¶Se
cũdo no.ex l.⁊ cõtrario.ꝙ q putat ſe eſſe neceſſarium ⁊ ſic ipſo
iure heredẽ,ſe immiſcẽdo hr̃ditati,vt neceſſari⁹,nõ acqrit hr̃-
4 ditatẽ de nouo,tãꝙ volũtarius,vel tãquã extrane⁹.†Ex quo
correlarie no.diligẽter,ꝙ illud,ꝙ fit ad continuandũ, vel ad
cõfirmandum ius,ꝙ qs ſe putat habere ſi illud nõ hȝ, nõ idu
cit eiuſdẽ iuris de nouo acqſitionẽ.ita eſt tex.no.hic ⁊ ſic põ-
dera hic videri tex.ꝯ illud ꝙ tȝ Bar.in l.iij.in prin.reprobata
gl.ibi.ff.de acq.poſ.vbi tȝ,ꝙ qui nõ hȝ poſſeſſionẽ ſȝ putãt ſe
hr̃e ſi facit actũ ad cõtinuãdũ, vel cõſeruãdũ poſſeſſionẽ ille
5 actus operať acqſitionẽ poſſeſſiõis de nouo:†qr actus factus
ad aliqd cõſeruãdũ inducit acquiſitionẽ de nouo, ad hoc alle
gat l.etiã.cõia vtriuſqȝ iud. C. vbi approbatio ſnĩe nulle q fit
ad cõſeruãdũ eã,lȝ nõ cõſeruet,nec faciat eã valere tãꝙ ſnĩa;
facit tñ vt valeat pactũ.nã ꝯ Bar.⁊ ſic ꝑ gl.videť caſus hic,⁊
ſup iſto tex.Pau.de ca.hic relinqt cogitãdũ.Adde, quod opi
nio Bar.i d.l.iij.in prin.eſt cõiter approbata,vt ibi pleni⁹ di-
xi.⁊ ꝑ ea ibi allegaui multos bonos text. ꝑcipue tex.in l.ſi qs
mihi bona.§.ſȝ qd ſi mãdauit.in ver.aut qd ſi petitã. j.eo.quẽ
ad hoc ibi notãt Imo.Pau.de ca.⁊ Are.⁊ Alex.ibi dicit eſſe
optimũ tex.eũ ẽt ad hoc reputat mirabilẽ,⁊ ſingularẽ Are.in
6 l.legata inutiliter.in prin.de leg.j.vbi eſt tex.no.† ꝙ ratificatio
tio facta ꝑ patrẽ de bo.poſ.tãꝙ petita per filiũ,cũ nõ eſſet,in-
ducit nouũ mãdatũ ad adeũdũ,⁊ ſic ad acquirẽdũ de nouo,⁊
ſic animus ratificãdi actũ iã geſtũ in ꝑteritũ inducit manda-
tũ ad acquirẽdũ de nouo,⁊ ſic ad adeundũ.Tenẽdo illã opin.
Bar.que eſt cõmunis,punctus eſt rñdere ad iſtum tex.quem
Lu.Ro.⁊ Are.in d.l.iij.in prin.dicũt fortiter vrgere in oppo-
ſitũ,Are.hic refert,ꝙ ad iſtũ tex.rñdet Bar.⁊ elegãter in l.ge
rit.j.e.vbi dicit,ꝙ iſta lex loquiť qñ ius acquiſitũ non habe-
bat originẽ a volũtate eius,cui acqriť: qr neceſſari⁹ eſt heres
ipſo iure ex diſpõne iuris.ſȝ qñ ius,qd ego credebã eſſe queſi
tũ,habuit originẽ a volũtate mea vel alterius quẽ ego repſen
to,⁊ tũc eſt ſec⁹ vt ibi.¶Tu planius rñde ad iſtũ tex. dupli-
citer.Primo ex mẽte Bar.hic in prima oppoſitione,put ẽt di
cũt Lu.⁊ Alex.ꝙ iſte tex.loqť in acqſitione hereditatis, ⁊ ſic
ĩ ijs q pẽdẽt a mera volũtate ⁊ animo acqrẽtis ⁊ ibi error im-
7 pedit cũ potius inſpiciať opinio,ꝙ veritas,vt hic.† ſecus eſt
in acqſitiõe poſſeſſiõis.q nõ pẽdet a ſola volũtate, ſȝ ẽt reqriť
corporalis apꝑhẽſio.d.l.iij.in prin.⁊ §.queadmodũ.ff. de acq.
poſ.vñ in ea potius attẽdiť veritas.l.ſi.ff.de cri.expil.he. ⁊ hic
in gl.vbi diceť.Tñ huic ſolutiõi videť obſtare tex.ĩ d. §. ſȝ qd
8 ſi mãdauit.inducẽdo.vt ſ.¶†Scd̃o mõ rñde,ꝙ iſte tex. loq-
tur in aditione hereditatis in qua vt fieri poſſit ⁊ acquiratur
ius reqriť,ꝙ adiẽs intelligat cãm ſue aditionis. l. pupillus ſi
fari.in prin.ſ.e.⁊ l.ꝙ ſi dubitet.⁊ l.ſȝ ſi de ſua.j.eo. ideo aditio
hereditatis facta per aliquem,que nõ valet in vim aditionis,
non valet etiã in vim immixtionis: eo qr ignorat cauſam ſue
aditionis,ſed in aditione poſſeſſiõis nõ reqritur tãta ſcientia
⁊ intelligẽtia.l.j.§.adipiſcimur.⁊ l.ꝙuis.ff.de acq.poſ. ¶Gl.
ij.in verbo nõ poterit.diuidiť in duas ptes.In pria remouet
tacitã oppoſitionẽ,quã ſtatim formabo.In ſcd̃a aſſignat du
plicẽ rõnẽ ad tex.Scd̃a ibi,⁊ eſt ratio. ¶In prima opponiť
cõtra tex.qui dicit,nõ poterit repudiare. iſtud verbũ,non po
terit,hȝ tractũ ſucceſſiuũ in futurũ abnegatiuũ potentie,ſed
ſtat,ꝙ de ꝑſenti putet ſe neceſſariũ, tñ poſtea cognito, qd eſt
voluntarius poterit repudiare.gl.reſpõdet ꝙ tex.intelligitur
donec cõſiſtit in eodẽ errore:⁊ ſic verba lȝ abnegatiua futuri
9 tpis,tñ referunť tm̃ ad idem tp̃s.ita dt gl. ¶†Tu potes pla-
nius rñdere ꝙ verba legis ⁊ cõtrahentiũ intelligũtur, rebus
ſtãtibus in eodẽ ſtatu,prout nunc ſunt,vt l.ꝙ ſeruus.vbi ple-
ne cumulaui hãc regulã.ff.de cõd.ob cãm.⁊ l.cũ quis.in princ.
vbi tex.notabilis.ff.de ſol.gl.in c.queadmodũ.in glo. ij.de iure
iur.iſta gloſ.ſm Pau.de ca.⁊ Alex. facit ad illud, ꝙ conſuluit
Old.Lau.in cõſi.clxxij.incip.qr omnes fere obiectus.⁊c.an ca
pitulũ,vel alij ſubditi epiſcopo,aut prelato poſſint preſcribe-
re totalẽ exẽptionẽ,ſeu liberationẽ a ſubiectione epiſcopi, vł
prelati ꝑ tantũ tp̃s,cuius initij memoria nõ ſit in cõtrarium
videbať,ꝙ nõ,ꝑ tex.in c.cũ nõ liceat.de preſcri. vbi ſubditus
contra ſuperiorẽ nõ põt ꝑſcribere obedientiã, quã ei preſta-
10 re teneť.†Cõtrariũ determinat:qr illud tp̃s longiſſimum, qd
eius initij nõ habet memoriã,hȝ vim taciti priuilegij c.ſuper
quibuſdam.§.ꝑterea.de ver.ſig.iiij.di.c.cõtra morẽ ⁊.l.hoc iu-
re.§.duct⁹ aque.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.⁊ l. ij. §. idẽ labeo ait ſi
in agro.vbi eſt tex.no.ff.de aqua plu.ar. ſȝ per priuilegiũ põt
11 hoc induci.c.ſi papa.de priui. ¶†Cõfirmo qr per ꝑſcriptionẽ
tãti tp̃is,cuius initij memoria nõ eſt in ꝯtrariũ,poſſunt ꝑſcri
bi ea q alias ſui natura nõ ſunt ꝑſcriptibilia,vt eſt text.in c.j.
in fi.de preſcri.in vj.vnde iura reſeruata imperatori vel pape
i ſignũ ſpãlis puilegij vt ſunt vectigalia, legitimare ſpurios,
reſtituere famã,⁊ ſimilia,pñt ꝑſcribi tãto tp̃e,de cui⁹ initio nõ
eſt memoria in ꝯtrariũ.tex.eſt in d.c.ſup qbuſdam. §. preterea.⁊
ibi Abb.ad hoc notat illum text,⁊ reputat tenendum menti,
nec alibi ita clare legiſſe. Idem tenet Abb. in c. cum nobis.
preſcri.

fi.de preſcr.poſt Barto.in l.ſi publicanus.§.fi.ff.de publican.
¶ Nec ob.tex.in d.c.cū nō liceat.q2 ſm prefatos doc.intelligi
tur quouſq3 durat ſubdit⁹.ꝙ nō poſſit p̄ſcribere exceptionē
a ſubiectione p̄lati.ſecus.ſi deſinat eſſe ſubditus.ꝙ eſt p p̄ſcri-
ptionē per quam tollit̄ illa qualitas ſubditi.ꝛ ad hoc bn̄ facit
iſta gl.ſm Pau.de ca.cū aliis adductis hic p eū poſt Oldr.in
conſi.preallegato.Sed aduerte.iſta ſolutio non vr̄ poſſe ſta-
re.prout etiā in effectu dicit Are.q2 ante cōpletā p̄ſcriptionē
12 nō deſinit eſſe ſubdit⁹:†q2 effectus p̄ſcriptionis cōſumit̄ in fi-
ne,qn̄ eſt pfecta preſcriptio,vt per Bar.in l.ab hoſtibus.§.ſ3
qd ſimpl'r.ff.ex qui.cau.ma.ergo ante p̄ſcribere non pōt p d.
13 c.cū nō liceat.vn̄ aliter rn̄det Are.†ꝙ obediētia nō preſcribit̄
a ſubdito,niſi qn̄ ſe gereret p non ſubdito.ꝛ eſſet in quaſi poſ-
ſeſſione libertatis:ſicut dicimus in ſeruo qui p̄ſcribit liberta-
tē.l.j.ꝛ p totū.C.de preſcri.longi tpis.que pro liber.tunc qn̄ eſt
in quaſi poſſeſſione libertatis nō p̄ſcribit, vt ſubdit⁹.¶ Ego
alio.ꝛ tertio mō rn̄deo,ꝙ qn̄ p̄ſcriptio erit pfecta,ꝛ cōpleta,
preſertim tanto tpe,cuius initii memoria non ſit in ꝯrīū,tunc
p̄ſumitur vſq3 retro fuiſſe nō ſubditus,ſ3 exēptus ſicut ex pre
ſcriptione etiā xxx.annorū cōpleta p̄ſumit̄ qs vſq3 retro ſemp
feciſſe bonefidei.ꝛ ſic p lapſum xxx.annorū tollit̄ allegatio, ꝛ
exceptio malefidei,vt l.cū querebat̄.i fi.ꝛ ibi Bar.in fi.ad hoc
multum no.illum tex.C.vn̄ vi.cū multis cōcord.quas alias de
di ꝛ iſto modo ſoluo primā ſolu.Pau.de caſt.ꝛ Alex.hic poſt
Old.in conſi.prealle.quos credo habuiſſe eandē mentē,l3 nō
declarent ,nec probent.¶ In ſecūda parte gl.ibi credit ſe nō
poſſe repudiare.Iſta prima ratio gl.militat in neceſſario , qui
h3 beneficiū abſtinendi.l.neceſſariis.j.eo.§.ſed his pmittit pre
tor.Inſti.de here.quali.ꝛ diffe.nō vr̄ militare hec ratio.ꝛ iſto
modo,ſi bene aduertis,gl.reſtringit iſtum tex.vt procedat in
neceſſario tm̄,ꝛ nō in ſuo ꝛ neceſſario.de quo videbimus.j.in
gl.ſeq.¶ Gl.in verbo plus eſt diuidit̄ in tres partes.in prima
declarat rationem tex.In ſcda no.ex tex.generale dictū.ꝛ ad il
lud allegat tres cōcordātes.In tertia ꝯ iſtud generale dictū
allegat quatuor iura.quibus non rn̄det.Scda ibi ꝛ no.gn̄ale.
Tertia ꝛ vl.eſt ibi,ſed argumētū ꝯ Bar.hic ꝛ cōiter docto.ſe
quētes gl.in l.heres inſtitutus.in gl.fi.j.eo.rn̄det diſtinguēdo,
qd hic loquit̄ in aditione hereditatis,que conſiſtit in ſolo ani-
mo:ideo potius attendit̄ opinio,quā veritas:ſed ꝯria loquū-
tur in his,que in ſolo animo nō cōſiſtunt,ꝛ ita etiā t3 Barto.
in l.ij.§.ſi ſub cōditione.ff.p empto . Adde text. in c.nuper.de
bigamis.qui dicit ꝙ opinioni veritas eſt preferenda. ¶ In l.
ꝛ ecōtrario.capio glo j.quā diuide in duas partes. In prima
declarat tex.In ſcda format q.cōtrariā ad tex.ſcda ibi.ſed nū
quid econtra.¶ In fi.gl.habes ampliationē ad iſtas.ll.ꝙ pro
14 cedūt.et in caſu ꝯrio,†qn̄ qs putabat ſe voluntariū,ꝛ erat ne
ceſſarius:talis error annullat aditionē,ꝛ repudiationē.moue
tur gl.p tex.hic qui dicit ꝯtrario,ꝛ male:q2 iſta l.ꝛ econtrario
non ponit iſtum caſum.ſ3 aliū put iſta gl.in prin.declarat : tn̄
ampliatio gl.melius pbat̄ a ſufficienti pretiū enumeratiōe: q2
ſi erat neceſſari⁹ tm̄,nō pōt adire volūtarie:q2 velit nolit,cogi
tur adire.inſti.de here.qual.ꝛ dif.in prin.nec etiā pōt repudia
re cū nō habeat beneficiū abſtinendi.ꝛ ſic non inſpicit̄ ei⁹ opi.
ſ3 leg. diſpoſitio q̄ eſt certa.ſi aūt eſt ſuus,ꝛ neceſſari⁹,q2 erat
filius in ptāte.ꝛ putabat ſe eſſe ſui iuris, ꝛ licet tūc h3 a p̄tore
beneficiū abſtinēdi:tn̄ etiā talis error annullat aditionē, ꝛ re
pudiationē.nā cū habeat voluntatē acquirendi de nouo ꝛ nō
ſe immiſcēdi,ꝛ ſic approbandi acq̄ſitionē iā factā a iure:iō cū
errat i caſu,talis error vitiat aditionē.ꝛ circa hoc vide.q̄ dixi
in tex.allegādo Bar.in l.iiii.in prin.ff.de acqui.poſ. ¶ Simili
ter talis error vitiat repudiationē,cū habeat voluntatē repu
diandi hereditatē querēdā,ꝛ nō obiiciendi acquiſitionem,fa-
ctā a iure.ꝛ cū iſta gl.trāſeūt Bar.Ang.Lu.Ro.ꝛ Alexan.ꝛ
Are.hic.quicquid teneat Imo.Rapha.cu.ꝛ ſubtilius Pau.
de ca.cuius fundamēto rn̄det in ſpecie Are.hic. ¶ Per iſtaz
15 gl.ꝛ p̄dicta.infert mirabiliter Bar.†ꝙ ſi in inſtrumento dice
retur,talis ſciēs patrē defunctū,ꝛ hereditatē patris ſibi dela
tā,eā acceptauit,talis aditio nō v3:q2 ex hoc,ꝙ dixit delatā,
apparebat nō credere ſe eſſe ſuū,ꝛ neceſſariū, ſed voluntariū:
q2 ſuo nō defert̄ hereditas,ſed in eū cōtinuatur.l.in ſuis.ff.de
lib.ꝛ poſthu.ꝛ ideo cū erret in cā,talis aditio nō v3 vt in iſtis
16 ll.†Itē delata dicit̄,que pōt adiri.l.delata.ff.de verb.ſig.glo.in
l.is qui heres.in prin.ſ.eo.ſ3 hereditatē patris filius in ptā-
te nō pōt adire:q2 ipſo iure eſt ſuus heres,ſed bene pōt ſe im-
miſcere,vel acquiſitionē factā immiſcēdo approbare. ꝛ ſic cō
tinuare dn̄iū,nō aūt de nouo acq̄rere.l.nihil.C.de viuca.p he-
rede.limitat tn̄ Bar.niſi ſequeret̄ aliqd verbū.per ꝙ appare-
ret eū ſciuiſſe ſe ſuū heredē:vt q2 copulatiue diceret, adiuit,ꝛ
immiſcuit,vt hic ſignāter per Bal.in l.potuit.i vii.q.C.de iu-
re deli.triūphat̄ de iſta deciſiōe Bar.ꝛ dicit,ꝙ eſt quoddā ri-
diculū:q2 l3 de iure ciuili ꝛ de ſubtilitate verborum ſuo heredi
hereditas potius infert̄.q̄ defert̄.tn̄ nō ſemp ppriis vocabu-
lis vtimur.vt l.ſi tibi.ff.ſi cer.pe.ꝛ l.ſi cū ante.C.de do.an̄ nup.
vn̄ nō eſt dubitandū.ꝙ per dicta verba inducta eſt immixtio,
q2 verbū.delata.eſt cōe.ꝛ generale.vt l.ſi infanti.ꝛ l.cū in anti
17 quioribus.§.ꝛ ſi qdē.ꝛ l.fi.§.cum igitur.C.de iure delibe.† ſed
ſuus in vita patris dicatur quodāmodo dn̄s.d.l.in ſuis. illud
pcedit,quātū ad fictionē.ſm quā nō defert̄ de nouo.ſeu cōti-
nuat̄,l3 quātū ad veritatē nō eſt cōtinuatio ſed delatio:ita ibi
reſidet Bal.ꝛ cū Bal.tenēt Pau.de ca.ꝛ Are. hic.p quo alle
gat Are.in ſimili tex.in l.legitimos.§.in legitimos.cū gl.ff. de
18 leg.tuto.per quem tex.no.notat ibi Bar. ꝙ ſi primior agna-
tus qui eſt ipo iure tutor legitimus, petit ſibi decerni tutelā
pupilli,cū deberet petere ſe declarari eſſe legitimū,ꝛ iudex de
cernit eū,tutela ſuſtinetur:q2 intelligitur decerni tutela, ſcili-
cet adminiſtratio tutele p gl.ibi q̄ exponit d̄cerni tutelā id eſt
adminiſtrationē tutele.Similiter notat Bar.in l.j.p illū text.
cū gl.C.de nego.geſt.ꝙ cū aliqs eſſet legitimus tutor,ꝛ iudex
dixiſſet,ꝙ talē agnatū primiorē dedit tutorē, p hoc nō vitiat̄
tutela:q2 intelligit̄ dedit,id eſt,datā declarauit ꝛ ſic verbū, de
cerno,ꝛ verbū do,nō importāt creationē noui iuris,ꝙ etiam
nō pōt.ſed facultatē adminiſtrādi.ita in pposito verbū, adi-
uit,importauit immixtionē p quā acquirit̄ facultas admini-
ſtrandi hereditatē.Sed certe iſtud fundamentū Aret . cadit
ſuper verbo,adiuit,ꝛ nō ſup verb.delatā. in quo Bart . facit
difficultatē.Ego etiā teneo opinionē Bal. ꝯ Bar . ꝛ moueor
alio fundamēto,q2 in inſtr̄o d̄r talis ſciēs patrē eſſe defunctū:
19 ergo ſciebat ſe eſſe filiū:†q2 pater,ꝛ filius ſunt correlatiua. l.fi.
20 C.de idic.vid.tol.ergo ſcibat ſe eſſe filiū legitimū,ꝛ naturalē†
put in dubio p̄ſumit̄.l.filiū eū definimus.ff.de iis qui ſunt ſui
vel ali.iu.habet̄ in l.ex facto.§.ſi qs rogatus. ff. ad treb. ergo
ſciebat ſe eſſe in poteſtate.l.ſi emancipati.C. de col. ergo ſcie-
bat id,ꝙ eſt de iure.ſ.ſe eſſe ſuū,ꝛ neceſſariū:cū quilibet preſu-
mat̄ ſcire iura.l.leges ſacratiſſime.C.de legib. Bar.hic in fi.ꝛ
ſic nō preſumit̄ error:ergo valet immixtio: q2 Bar.fatet̄, ꝙ ſi
ſciebat ſe eſſe ſuū,ꝛ neceſſariū valet immixtio nō obſtante ver
bo,delatam,nec curandū eſt de verbis cū improprient̄ ſm ſub
iectam materiam.l.ſed ꝛ ſi poſſeſſori.§.idē ſi iurauero . in ver.
ſ3 ꝛ ſi rerū.ff.de iureiu.ꝛ l.ſi vna in prin.ff.locati.ꝛ l.inſulā.ff.de
21 p̄ſcri.verbis.itē †vt actus valeat potius q̄ pareat improprīā-
tur verba l.ſi olei.C.locati l.j.C.de vſufru.c.conſtitutus. de re
22 ligio.domi.ꝛ c.abbate.de ver.ſig.† Nec abſonū eſt , ꝙ vna di-
ctio exponatur pro alia vbi expedit.vt no.gl.in verb. eas ve-
ro.in l.eas cauſas.de condi.ꝛ demon.

LEX XVII.

1 ☞ Negatiua abſoluta nō coarctata loco , ꝛ tpe pōt directo
cadere in ſenſum alicui⁹ qn̄ pēdet ab ei⁹ facto , vel non facto.
2 Vera negatiua que dependet ex facto alterius,non pōt per
rerum naturam probari.
3 Negatiua non poteſt directo cadere in ſenſum teſtium.
4 Negatiua coarctata loco ꝛ tempore eſt probabilis.
5 An teſtis probet qui deponit ſuper negatiua facti proprii.
6 Dictum vnius teſtis deponentis ſuper facto proprio pbat.
7 Statur dicto ſolius notarii ratiōe publici officii quod gerit.
8 An dictū vnius teſtis plene pbet qn̄ deponit in facto pprio.
9 Qui alias eſt inhabilis ad teſtificandum ſi deponit de facto p
prio ꝛ ſic de eo quod ipſe fecit eſt idoneus teſtis.
10 An ſit credendum nuntio publico referenti ſe citaſſe aliquē.
11 Probatio vera vel cōfeſſio ſpontanea filii de facto ſuo pprio
equiparantur ꝛ vtraq3 preiudicat patri ꝛ ſic plene probat.
12 Nō credit̄ iudici quātecūq3 ſit authoritatis de eo ꝙ ipe facit.
13 Nulla eſt cauſa que vnius tantum teſtimonio quamuis legi
timo remoueatur.
14 Soli pape creditur quando deponit de ſuo facto proprio ſeu
de eo quod ipſe etiam dum erat cardinalis.
15 Cardinali legato non creditur de iis que ipſe geſſit niſi aliis
indiciis comprobetur.
16 Uni ſeruo an credatur in tormentis contra dominum.

NEc is. Dubitās de virib.teſtamēti non po
teſt adire nec repudiare , ſecus ſi ſit
certus , licet ab alio teſtamētū de falſo accuſetur.
h.d.ꝛ ſunt due partes.Secūda ibi ſed ſi certus ſit.
¶ Nota ex tex.ibi,ſed ſi certus eſt falſum nō eſſe.ſm Bal.An
1 gel.Imo.ꝛ alios quod †negatiua abſoluta non coarctata lo-
co ꝛ tpe poteſt directo cadere i ſenſum alicui⁹ qn̄ pēdet ab ei⁹
facto,vel nō facto vnde teſtis pōt pbare talem negatiuam nō
coarctatam quando ſtat in facto proprio ipſius teſtis,ſecus,
ſi eſſet affirmatiua,vn̄ ſi dicatur Titiū fuiſſe preſentē mutuo,
qn̄ Sei⁹ mutuauit Caio mille,ꝛ nō d̄t d̄ die nec d̄ loco poterit
Titius ſecure deponere ſe nūquā fuiſſe p̄ñtē ꝛ pbat negatiuā

qꝛ eſt negatiua de facto ꝓprio, ⁊ ſic iuncta cū cōſenſu facti ꝓ
prij.facit l.cū falſum.ĵ.e.alias teſtis caueat tanꝙ ab igne, ne
deponat ſup mera negatiua:qꝛ deponeret falſum,⁊ incideret
in piuriū ſm Ange.in l.pe.§.docere.ff.ne quis eū q̄.Bal.in c.
ſi quis ꝑ xxx.ſi de feu.fue.contro.inter do.⁊ agna.⁊ in l.de die.
2 §.pe.ff.q ſatiſ.co.nā†mera negatiua q̄ depēdet ex facto alte⸗
riꝰ,nō pt ꝑ rerū naturā ꝓbari.vt dicit tex. in l.actoꝛ ꝙ aſſeue⸗
rat.C.de ꝓba.⁊ in c.bone.ĵ.de elec.⁊ in c.cū eccleſia ſutrina.in
3 ver.nos igit.de cā poſ.⁊ ꝓprie.⁊ c.j.de cōfeſ.in v.† qꝛ negati⸗
ua nō pōt directo cadere in ſenſum teſtiū:qꝛ nō eius nō eſt ob
iectū ſenſus ſm Bal.in l.ij.in fi.C.de erroꝛe aduo. Et latiꝰ idē
4 Bal.in d.l.actoꝛ ꝙ aſſeuerat.C.de pꝛob.ſi autē negatiua† eēt
coarctata loco,⁊ tēpoꝛe:tūc eſt ꝓbabilis.l.optimā.C.de ꝯhē.⁊
cōmit.ſtip.⁊ §.idē verboꝛū.Inſti.de inuti.ſtipu.⁊ c.ex tenoꝛe.
de teſtib.gl.notabilis in l.pātonius.in §.rei perduellionis.ibi
Bar.⁊ aliȷ.ĵ.e.⁊ gl.notabilis in l.j.§.ſi qs hoc interdicto.⁊ ibi
Bar.ff.de iti.actuqꝫ priua.⁊ gl.in l.ij.C.de erro.aduoca. Ad⸗
5 uerte diligēter:qꝛ Bal.cū quo aliȷ tranſeūt ſentit†quod teſtis
deponēs ſuper negatiua facti ꝓprij ſolus ꝓbat,⁊ ſm Are.qū
teſtis deponit ſup negatiua facti ꝓprij ipſe nō pōt habere cō⸗
teſtem ꝓbantē eo mō:qꝛ ſi teſtis deponit ſe nunꝙ fuiſſe pꝛeſen
tem.aliꝰ q ſil'e diceret,ꝙ pꝛimus teſtis nunꝙ fuit pꝛeſens non
deponeret ſup negatiua facti ꝓprij ſed alteriꝰ.Ego dico plus
ꝙ incideret in falſum:qꝛ deponeret ſup negatiua facti alieni
non coarctata loco ⁊ tpe vt ſ.pꝛime dixi.Alex.hic refert P.
de Ca.in l.ſeruus.C.de teſtib.tenere,lꝫ dicat ſe pluries de hoc
6 dubitaſſe,ꝙ†dictū vniꝰ ſoliꝰ teſtis plene ꝓbat,qū deponit de
facto ſuo ꝓpꝛio:ꝙ ſi eſt verū,eſt valde ſingulare.Motꝰ,qꝛ ſtat
dicto ſerui in ijs,que explicanꝛ ꝑ ipſuꝫ ſeruum, quāuis perti⸗
neat ad dñm d.l.ſeruos.⁊ l.interrogari. C.de queſtio.⁊ l.pue⸗
ro.§.fi.ff.de edil.edi.ergo multo magis libero.Itē tenet Bal.
in l.ſi qs decurio.in iiij.oppoſitiōe ꝑ illū tex.C.de falſis.vbi di
cit,ꝙ ſtat dicto notarij,qꝛ illud pēdet a facto ſuo.Alex.vtrū⸗
que repꝛobat,⁊ toꝛquet tex.quos ipſi allegāt ꝯ eos.Pꝛimo re
toꝛquet cōtra Pau.de Ca.tex.in d.l.q̄ro.§.fi.vbi nō ſtat dicto
ſolius ſerui deponētis in facto dependēte ab eo, vbi alia iudi
cia defuerunt,vbi dicet.Similiter toꝛquet contra Sal.text.in
d.l.ſi quis decurio.cū glo.ſcdm verum ⁊ cōem intellectum vbi
7 †ſtat dicto ſoliꝰ notarij ratione publici officij,ꝙ gerit.c.ad au
dientiā.de pꝛeſcri.ergo ſecus erit in pꝛiuata pſona. ⁊ ita etiā
dicit velle Bar.recte intuēti in cōſ.inci.in queſtione pꝛopoſi⸗
ta ſolū ad h allegare ⁊ conſulere intēdo.Aliȷ nihil tāgūt.Iſte
paſſus eſt valde vtilis ⁊ frequēter cōtingit i pꝛactica,⁊ eſt ma
le examinatus:iō intendo eū pleniꝰ examinare quā vnquā fe⸗
8 cerim.†Nūquid dictū vniꝰ ſoliꝰ teſtis plane ꝓbet qū deponit
in facto ꝓpꝛio,ꝙ ipſe fecit.nā per hoc daꝛ magna limitatio ad
regulā vbi l.nō ſolū ciuilis ⁊ cano.ſed etiā iuris diuini ⁊ iuriſ⸗
gentiū ꝙ in omni negotio ad minꝰ reqrunꝛ duo teſtes vt ple⸗
ne ꝓbēt.l.vbi numerꝰ.ff.de teſtib.⁊ ca.in omni negotio.eo.tit.
nec ſufficit vnus quantuncunqꝫ magna pꝛefulgeat dignitate.
dicit tex.in l.iuriſiurandi.C.de teſt.⁊ in c.lꝫ ex quadā.poſt me.
in verbo ēt ſi pꝛeſidiali pꝛefulgeat dignitate.⁊ in ca.cū nobis.
in verbo quātecunqꝫ fuerit authoꝛitatis.de teſt.⁊ in c.vnius.
iiij.⁊ iij. Nā iſta iura ꝓcedūt qū teſtes deponūt de facto alie⸗
no,ſꝫ qū teſtis deponit de facto ꝓpꝛio ipſiꝰ teſtis:tūc vnus ſo
lus facit plenā ꝓbationē ſm Pau.de Ca.in loco pall'.Adde
ꝙ pꝛedictā deciſionē Pau.de ca.in d.l.ſeruos.etiā refert ⁊ re
pꝛobat idē Alex.in d.l.ij.§.abſens.ff.ſi ex noxa.cā agaꝛ.ponde
rando Inn.velle ꝯtrariū in c.cū dilectus.de accu.⁊ Bar.in conſ.
pꝛime allegato incip.in queſtiōe ꝓpoſita ſolū allegare ⁊c. qui
qū nō clare loquunꝛ nec ſatis aperte ꝯdicūt.ſed caue qꝛ Pau.
de Ca.in d.l.ſeruos. in lec. impꝛeſſa q̄ cōiter habeꝛ nihil tan⸗
git de hoc.Ego allego Pau.de Ca.in terminis in l.quicunqꝫ.
ad fin.C.de ſer.fu.vbi dicit,ꝙ ſemp ita ſibi fuit viſum.⁊ ita cre
dit motꝰ nā ſi crediꝛ vni ſeruo,qū deponit de facto ꝓpꝛio.d.l.
quero §.fi.ff.de edil.edi.⁊ l.cum ꝓbatio.ff.de ꝓbatio.ergo foꝛ⸗
tius dꝫ credi libero homini deponēti de facto ꝓpꝛio.⁊ ſi dica
tur,ꝙ ſeruo bene creditur cū toꝛtura d.l.quero. §. fi.cum glo.
ſed liber homo nō dꝫ toꝛqueri,rñdet Pau.de ca.ꝙ illud con⸗
tingit ꝓpter vilitatē ſue pſone ſeruilis cui nō dꝫ credi ſine toꝛ
tura,ſed tñ valet libera depoſitio hominis liberi ꝗtum extoꝛ
ta ꝑ toꝛturā a ſeruo.ita ibi rñdet Pau.de Ca. idē tꝫ Pau.de
Ca.in l.ſi debitoꝛē.circa fi.ff.de noua.⁊ in conſ.cccxxxj.ꝙ inci.
viſa petitiōe pdicta ⁊ in conſi.ccclxviij.inci.viſis actis,⁊ acti
tatis.ad fi.⁊ ita etiam ante eū tenuit Sal.in d.l.ſi qs decurio.
in iiij.oppoſitiōe,vt ſ.retuli.Pꝛo iſta opi.bñ facit ꝙ no.idem
Pau.de Ca.in l.ij.§.j.ff.ſi ex noxa.cauſa agaꝛ.ꝑ gl.ibi, in ver⸗
9 bo vel iudicio.vbi tꝫ,†ꝙ ille,qui alias eſt inhabilis ad teſtifi⸗
candum:puta qꝛ vt vilis perſona vel infamis ſi deponit de fa
cto pꝛopꝛio,⁊ ſic de eo quod ipſe fecit eſt idoneus teſtis,⁊ ſal
tem facit ſemiplenā pꝛobationē:quod eſſet valde ſingulare ſi
eſſet verū. ¶ Scdo facit ꝙ tꝫ Bar.in extrauaganti ad repꝛi⸗
10 mendū in verbo ꝑ nūtiū.ad fi.vbi q̄rit†an nuntio publico re⸗
ferēti aliquē citaſſe vel aliud ſimile,debeat iudex credere cum
ſit vnus ſolus.cōtra d.l.iuriſiurādi.⁊ determinat,ꝙ ſic ꝑ illum
tex.qui dicit in ſingulari per nuntium,⁊ per l.omnes.§.ſi vero
apparitoꝛ.C.de epiſcop.⁊ cleri.Itē,qꝛ etiā ſeruus de facto ꝓ⸗
pꝛio interrogaꝛ.l.interrogari.C.de queſtionibus.ergo multo
magis nuntius ꝗuis ſit infamis,⁊ ſic pōdera,ꝙ Bar.nō fun
dat ſe ex eo qꝛ nūtiꝰ ſit officialis publicꝰ,ſꝫ fundat ſe,qꝛ depo
nit de facto ꝓpꝛio quod fecit ſicut,⁊ ſeruꝰ. ¶ Tertio facit ꝙ
11 tenet Bar.in l.cum filius.in pꝛin.ff.de verb.oblig. † vbi nota⸗
biliter equiparat pꝛobationē verā, vel confeſſionem ſponta⸗
neam filij de facto ſuo pꝛopꝛio ꝙ ipſe fecit. vtraqꝫ eñ pꝛeiudi
cat patri,⁊ ſic plene pꝛobat per d.l.quero §.fi.⁊ dum legerem
Padue vidi ſepe ita conſultum per doctoꝛes Padue lꝫ pꝛe⸗
dicta omnia adducerent. ¶ Sed aduerte licet non reperiam
contradicētē Paul.de ca.niſi Alex. hic ⁊ in d. l.ij. §.ſi abſens,
tamen ego etiam contrariū teneo,⁊ moueoꝛ per tex.in c.cū a
12 nobis,⁊ ibi gl.in verbo vniꝰ.declarat.de teſti. vbi eſt text.† qd
nō crediꝛ iudici de eo ꝙ ipſe fecit quātecūqꝫ ſit authoꝛitatis,
vt ibi dicitur in litera.⁊ rōnem aſſignat ibi tex.qꝛ vtrunqꝫ ius
diſponit ꝙ dicto vnius non credaꝛ:ergo illa regula pꝛocedit
etiā quādo teſtis deponit de eo ꝙ ipſe fecit,⁊ ſic de facto pꝛo⸗
pꝛio.⁊ ſic ex illo tex.⁊ eius ratione apparet ꝙ deciſio Pau.de
Ca.nō eſt vera.Et Paul.de ca.in l.ne in arbitris. C. de arbit.
querit,an ſteꝛ dicto vnius arbitri deponenti de facto pꝛopꝛio
ſeu de eo ꝙ ipſe fecit.⁊ tenet ꝙ non. Ad idē facit vniuerſalis
negatiua poſita in c.lꝫ vniuerſis.in fi.de teſti.vbi dicit text.ꝙ
13 licet quedā ſint cauſe,que plures ꝗ duos exigāt teſtes:† nul⸗
la tñ eſt que vnius tantū teſtimonio quāuis legitimo termine
tur.Tamē ad iſtū vltimū tex.poſſes dicere qd loquatur reſpe
ctu cauſarū ſuper quibus deponiꝛ ꝙ nulla ſit cauſa in mundo
in qua vnus teſtis tantū ſufficiat ad plene ꝓbandū:nō autem
loquitur reſpectu teſtiū deponentiū:puta quādo vnus teſtis
14 ſolꝰ deponeret de facto ſuo ꝓpꝛio. ¶ † Scdo facit qꝛ ſpāle eſt
in papa vt ei ſoli credaꝛ quādo de facto pꝛopꝛio deponit ſeu
de eo qd ipſe fecit,vt eſt tex.in clemen.j.de pꝛobatio.⁊ in d.c.cū
a nobis.in fi.ergo in aliȷs omnib.in contrariū eſt ius cōmu⸗
ne. ¶ Item creditur dicto ſolius Pape etiā de eo ꝙ ipſe geſ
ſit dū eſſet in minoꝛibus hoc eſt dū eſſet Cardinalis:ita vide⸗
tur pꝛobare tex.in c.querelam.in pꝛin.de elec.⁊ tex. in cle.j.in
verſi.intelleximus autem olim.de reliquijs ⁊ venera.ſanctoꝝ.
15 ¶ † Tertio facit qꝛ etiā Cardinali legato nō crediꝛ de ijs que
ipſe geſſit niſi aliȷs indicijs cōpꝛobetur ſecundū Spec.in tit.
de teſte.§.j.in verſi.quid ſi aduocatus Ant.de Bu.in c. quod
ſuper his.de fide inſtru.Jo.An.⁊ aliȷ in c.cōſtitutus.de app.
Petrus de Ancha.in clementi.literis.de pꝛobatio. Areti.in
d.c.cū a nobis.de teſtib.lꝫ curia Romana aliter ſeruet de con
ſuetudine ſm doc.pꝛeallegatos.⁊ ita ꝓcedit tex.in c. cū para⸗
16 ti.⁊ in c.cōſtitutus.de appellatio. ¶ † Tenendo iſtā partē nō
obſtat fundamentū Pau.de Ca.ꝙ credatur vni ſeruo cū toꝛ
mētis.d.l.ſeruo.§.fi.qꝛ reſpondet Alex.hic,quē ſ.retuli, quod
ille tex.pꝛobat oppoſitum.qꝛ imo non creditur vni ſeruo niſi
alia indicia,concurrant.eſt verum ꝙ quecunqꝫ indicia ſuffi⸗
ciunt.vt ibi in tex.cum gl.Nō obſtat doctrina Bar.in d.l.cum
filius.in pꝛin.qꝛ ad eā notabiliter reſpōdeo,ꝙ ibi duo concur
rebant.ſ.ꝙ filius confitebatur de facto ſuo ꝓpꝛio.Item etiam
confitebatur ꝯ ſe ſcilicet deliquiſſe:quod non pꝛeſumiꝛ dicere
ſi non eſt verum:ideo tunc ſtatur tali confeſſioni filij cōtra pa
trem ⁊ ita etium foꝛmaliter contingit.in d.l.quero.§.fi.⁊ erit ſe
cunda notabilis reſpōſio ad illum tex.⁊ ita expꝛeſſius decla⸗
rat ipſemet Bar.in diſputatione ſua tertia incip.Piſane ciui
tatis ſtatuto cauetur.ſecus ergo eſt,quando teſtes ſimpliciter
deponit de facto ſuo.

1 ☞ Non valet repudiatio legitime ſucceſſionis quandiu te⸗
ſtamentarius locus eſſe poteſt.
2 Qui renuntiat teſtamentarie ſucceſſioni renuntiat inſtitutio
ni accidentali que accidentaliter pꝛouenit.
3 Qui habet plura iura ⁊ vni renuntiat non videtur alteri re⸗
nuntiare.
4 Ad deſtructionē antecedētis ſequiꝛ deſtructio cōſequentis.
5 Repudians bo.poſ. vnde cognati, videtur etiam repudiaſſe
bono.poſ.vnde legiti.que pꝛius defertur.
6 Qui vult vnum interdū intelligitur velle duo.ſ. illud quod ex
pꝛeſſe vult,⁊ aliud ſine quo ſuum velle nō pōt habere effectū.
7 Faciens actum in dubio videtur facere eo modo quo valet.
8 Ignoꝛans non videtur renuntiare iuri quod ignoꝛat.
9 Ratificatio non extenditur ad ignoꝛata.
10 Errans ⁊ dubitans equiparantur.

11 Hereditas non deuoluitur ad cauſam inteſtati niſi prius excluſa ⁊ peremptia cauſa teſtati.

12 Qui repudiat iure pretorio non videtur renũciaſſe iuri ciuili.

13 Qui poteſt eſſe heres de iure pretorio ⁊ ciuili, ſi agnoſcat vno iure videtur etiam ab alio iure agnoſcere.

14 Qui repudiat iure pretorio poteſt venire ciuili.

15 Qui repudiat ſimpliciter hereditatē videtur repudiare omne ius querendi illam.

16 Qui dicit ſe velle acquirere videtur velle acq̃rere omni iure.

17 Repudians ſimpliciter videtur in totum repudiare: ⁊ ſic renunciare omni iuri.

18 Qui repudiat hereditatem ſimpliciter intelligitur repudiare omne ius acquirendi illam de iure ciuili ⁊ pretorio.

19 Hereditas eſt de iure ciuili.

20 Renuncians vni iuri non intelligitur alij renunciare.

21 Bono.poſſ.eſt diuerſa ab hereditate.

22 Qui repudiat ſubſtitutionem non intelligitur repudiare ius accreſcendi licet ſit tacita ſubſtitutio.

23 Qui repudiat hereditatē ſimpliciter, ⁊ ſic de iure ciuili videtur repudiare omne ius.ſ.de iure ciuili querendi illaꝫ ex teſtamēto vl'ab inteſtato ⁊ ex omni capite veniēdi de iure ciuili.

24 Si quis dicat, volet acquirere here.intelligit̃ de iure ꝑtorio.

25 Qui agnoſcit bono.poſſ. ⁊ ſic de iure preto. quantũ ad effectum conſequitur illud quod cōſequeretur ſuccedens de iure ciuili: non tamen efficitur heres nec habet iura directa.

26 Qui repudiat ſimpliciter videtur omni iuri renunciare.

27 Appella.heredis venit bono.poſſeſſor.etiam in ſtatutis.

28 Patrono preterito non competit aliud remedium niſi contra tabu.de iure preto.

29 Quando quis eſt heres ⁊ ſubſtitutus, ⁊ ſic poteſt venire per ſubſtitutionem ⁊ per ius accreſcendi poteſt vno iure repudiare, ⁊ alio iure amplecti.

30 Ius accreſcendi eſt tacita ſubſtitutio: tamen qui renunciat ſubſtitutioni non videtur renunciare iuri accreſcendi.

§. Heres inſtitutus.

Repudians vno iure nō intelligit̃
alio repudiare niſi aliter nō poſſit valere repudiatio expreſſe.
⁊ repudiās fuerit ſciēs hoc d. Uel ſic repudiatio cauſe ꝓcedē
tis, nō extēdit ad ſequētē.ſecus ecōtra, niſi ſubſit ignorātia.h.
d.diuidit̃ in quatuor partes. In prima loquit̃ qñ idē eſt inſti-
tutus, ⁊ legitimus ⁊ repudiat cām teſtati ab illa tm̃ excludit̃
⁊ nō a cā inteſtati. In ſecunda qñ repudiat cām inteſtati ⁊ ſcie
bat cām teſtati tũc ab vtraqꝫ excluditur. In tertia: qñ eſt igno
rās, tũc a neutra excludit̃. In quarta aſſignat rōnē iſtius vlti
mi caſus, q2 ab vna nō ꝓſumit̃ velle poſtq̃ ignorauerat: ab alia
nō pōt, licet velit: cũ nōdũ ſit delata. ſcđa ibi, ſed ſi quaſi legiti
mus, tertia ibi, ſi ignorat, quarta ⁊ vlti. eſt ibi qm̃ hāc nō repu
diauit. Et collige duplicē rōnē diuerſitatis ad duos caſus ꝓn.
tex. quare repudiādo teſtamētariā non videat̃ etiā legitimā re
pudiaſſe, vt in primo caſu hui⁹ tex. ⁊ tñ ſecus in caſu ꝯrio. ⁊
ſic nō in ſecũdo caſu tex. Prima rō eſt, q2 repudiādo exꝑſſe le-
gitimā ſucceſſionē videt̃ exꝑſſe renũciaſſe teſtamētariā, neceſ-
1 ſariũ antecedēs: † q2 alias nō valeret repudiatio legitime, quā
diu teſtamētarie locus eſſe poteſt. l. quādiu prima ꝟ.e. ⁊ l. ante
quā. C. cōia de ſucceſ. ⁊ iſtā rōnem ponit tex. in l. illud ꝟ. e. q̃ rō
ceſſat in pmo caſu hui⁹ legis vbi vꝫ repudiatio teſtamētaria
2 de ꝑ ſe abſqꝫ eo, ꝙ renũciet̃ legitime. † Scđa rō eſt, q2 qui renũ
ciat teſtamētarie ſucceſſioni renũciat inſtitutioni accidētali. q̃
accidētaliter ꝓuenit. vñ nō videt̃ renũciare iuri legitimo ab in
teſtato, quod eſt naturale ꝓueniēs ex iure ſanguinis. l. ius a-
gnatiōis. ff. de pac. cũ ius naturale ſit potentius quam acci-
dētale: l. qui hꝫ. in pri. ff. de tute. ⁊c. reqſiti. de teſtamē. ſꝫ ecōtra
actus legitimus, ⁊ naturalis, cũ ſit potētior, pōt ad ſe trahe-
re accidētalē, arg. l. querit̃. ff. de ſtatu hom. tñ prima rō eſt fun-
3 damētalior. ¶ † No. pmo iſti⁹ tex. regulā ꝙ qui hꝫ plura iura,
⁊ vni renũciat, nō videt̃ alteri renunciare. ⁊ ſic intereſt noſtra
habere plura iura ⁊ plura remedia l. cũ fili⁹. §. varijs. ff. de leg.
ij. ⁊ hic in gl. ij. ⁊ ſic excluſus ab vno iure vel vno remedio aut
bñficio vel priuilegio nō ītelligit̃ ab alio excludi qn poſſit ad-
mitti alio iure a quo nō eſt excluſus. Ad idē tex. in l. ſi domin⁹.
ff. de ſerui. vrb. pred. ⁊ in l. ſi mihi. in prin. ff. de ſerui. ru. pre. ⁊ ī l.
ſi fili⁹ patroni. in prin. ff. de bo. lib. ⁊ in l. j. §. ſꝫ videndũ. ff. de ſuc.
4 edic. ¶ † Scđo no. ex ſcđa parte tex. ibi ſed quaſi legitim⁹ il-
lud ad ꝙ frequēter allegat̃ iſte tex. quod ad deſtructionē ante
cedētis ſequit̃ deſtructio ꝯſequētis, ſiue quo cōſequēs ꝓcede-
re nō pōt. ⁊ ita etiā notant Bal. Ang. Imo. Pau. de ca. ⁊ do.
Alex. hic ⁊ ſic correlarie no. ꝙ q vult vnũ etiā priuatiue, repu
diatiue videt̃ velle illud, ſine quo talis priuatio eſſe nō pōt, vt
hic. ⁊ l. illud ꝟ. e. ⁊ ſic eſt tex. formalis ꝯ illud ꝙ inaduertenter
tenet Bar. in l. j. ꝟ. eo. vbi vult, quod regula que habet ꝙ qui
vult vnũ vult aliud ſine quo illđ eſſe nō pōt, vt hic, ⁊ d. l. illud
& ibi Bar. ꝙ iſtud ꝓcedit acquirēdo, ſecus, ſi repudiando. nā
hic eſt tex. in oppoſitũ ꝙ q̃ vult cōſequēs etiā ſi ſit priuatiuũ
⁊ repudiatiuũ: tñ videt̃ velle antecedēs ſine quo illud eſſe non
pōt, ⁊ mirādũ eſt de Bar. vt dicit Aret. hic, ꝙ ita aduertēter
dixerit cōtra iſtũ tex. ⁊ cōtra d. l. illud. vbi etiam volebat conſe
quens priuatiuum ⁊ repudiatiuũ ſicut ⁊ hic, ⁊ tñ ꝑ hoc videt̃
velle antecedēs, ⁊ ꝑ hoc reprobaui Bar. in d. l. j. ¶ Itē ad iſtũ
tex. ⁊ ad iſtud notabile adde vnũ ꝙ ſignāter tꝫ Sal. in l. vnica.
5 C. qñ nō petē. par circa primā lec. gl. ibi † ꝙ repudians bonorũ
poſ. vñ cognati. videt̃ etiā repudiaſſe bonorũ poſ. vnde legiti
mi q̃ prius defert̃. l. j. in prin. ff. ſi tab. teſta. nul. extab. q2 renũciā
do conſequenti videt̃ etiā neceſſario antecedenti renũciatũ. d.
l. illud. cũ vulgarib⁹. ſed melius allegaſſet Sal. tex. hic qđ bene
6 no. ⁊ ſimpliciter ibi ſequit̃ Alex. ¶ † Tertio no. ex eodem ver.
ſm Bal. Ang. ⁊ Imo. ꝙ qui vult vnum, interdũ intelligit̃ vel-
le duo ſcilicet, illud ꝙ expreſſe vult, ⁊ aliud ſine quo ſuũ velle
nō pōt habere effectũ. ⁊ ſic correlarie no. duo. primo qđ vnus
act⁹ qñqꝫ hꝫ virtutē plurĩũ. ⁊ ſic ex vno actu qñqꝫ ſequuntur
plures effectus, ſcđo qđ vn⁹ act⁹ expreſſus interdũ ī occulto
ꝓducit aliũ ſm ordinē intellect⁹: q2 qñcũqꝫ occultat̃ vn⁹ act⁹
alius exprimi videtur: vt dicit tex. in l. iij. §. ſciēdũ. ff. de do. iter
7 virũ ⁊ vxo. in l. ſingularia. ff. ſi cer. pet. ¶ † Quarto no. ex text.
ibi credēdũ eſt, ꝙ faciēs actũ in dubio videt̃ facere eo mō quo
valet, vt hic ⁊ l. in l. iij. ff. de teſt. mili. nā hic nō valeret repudia
tio facta ab inteſtato ſi nō videret̃ prius repudiatũ ius ꝓue-
8 niēs ex teſtō ita creditur illud prius facere. ¶ † Quinto no.
ex tex. ibi qm̃ hāc nō repudiauit idē repudiaſſe nō videtur: q2
ignorabat ſe inſtitutũ q2 ignorās nō videt̃ renunciare iuri ꝙ
ignorat, vt hic ⁊ l. mater decedēs. in ꝓn. ff. de inoffi. teſt. ⁊ l. Clo
di⁹. vbi plene notat̃. ꝟ. e. ⁊ gl. no. ī §. igit̃ ordinādus in ꝟbo inter
9 roget. in aut. qño opo. epiſco. ſimiliter † ratificatio nō extendit̃
ad ignorata ſm Bal. in l. obſeruare. §. ꝓficiſci. in ij. q. ff de offic.
proco. ⁊ leg. ⁊ in l. mater. C. de rei vendi. ⁊ in l. ij. opp. in fi. C. qui
10 admitti. ¶ † Amplia idē eſſe, ſi dubitet, q2 errans ⁊ dubitans
equiparantur. l. fi. §. ſi autem neſcius. ⁊ ibi Bar. multũ notat
⁊ dicit nō reperiri meli⁹ in iure. C. de fur. facit. l. fi. C. de cōdi. in
de. ¶ Limita, qñ quis renũciat iuri ignorato, vel incognito:
tũc eñ ſibi ꝑiudicat l. ſub ꝑtextu. ſcđa. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij. C. đ trāſ
act. ⁊ l. qui iure militari. ⁊ ibi pōdera Ang. ff. de teſta. mil. ang.
in l. tres. in ij. q. ff. de pac. ⁊ in repetitiōe, l. qui Rome. §. duo fra
tres. in ij. q. ff. de ver. obl. ⁊ ſimpliciter Alex. hic adde ꝙ no. do.
Abb. in c. ad apoſtolicā. in vlt. no. ꝑ illũ tex. de regul. vbi no. qđ
quis poteſt renũciare ei ꝙ ignoret ex quo hꝫ animũ ſe obligā
11 di in omnē euētũ. ¶ † Ultimo no. ex fi. tex. ibi qm̃ ei nondũ fue
rat delata, duo. Primo, ꝙ hereditas nō deuoluit̃ ad cauſam
inteſtati niſi pri⁹ excluſa, ⁊ perempta cauſa teſtati. facit l. quā
diu. prima. ꝟ. e. ⁊ l. anteq̃. C. cōia de ſuc. cũ alijs cōcor. alleg. in l.
fi. Secũdo ꝙ hereditati nondũ delate renunciari non pōt vt
hic ⁊ l. ſi ita ſcriptũ. §. ſi ſub cōditiōe. ff. de lega. ij. ⁊ l. is qui he-
res. ꝟ. eo. ⁊ ibi gl. ⁊ ſcribentes limitant aliquibus modis. ſcꝫ qñ
renũciatio fieret in iudicio, aut per pactum, aut ꝑ iuramentũ
vt ibi dixi. ¶ Gl. in verb. nō amittit. diuiditur in tres partes.
In prima infert ex tex. notabile, ⁊ illud ꝓprobat. In ſcđa ꝑ viā
fallentie remouet vnũ cōtrariũ. In tertia rñdet tacite queſtiōi
ſecũda ibi ⁊ hoc verũ. tertia ibi. Itē pōt ħ ratio colligi. In ea
dē gl. ibi ſicut ⁊ ille q de iure ciuili ⁊ pretorio ſuccedere pōt ex
iſta gl. no. Bar. ⁊ alij, qđ quis pōt amplecti ſucceſſionē de iu-
re ciuili ⁊ repudiare de iure pretorio per l. puberē. C. e. que ni-
hil facit meli⁹ facit l. ſeq. que inci. ſuũ hrđē. Sꝫ caue, q2 illud ſi
mile gl. nō videt̃ ad ꝓpoſitũ tex. noſtri: q2 hec duo iura nō cō-
petũt ſimul, ⁊ ſemel, ſed vnũ per prius, ⁊ aliud ꝑ poſteri⁹: ſꝫ in
d. l. puberē. ⁊ in d. l. ſuũ. ambo iura pariter cōpetũt. tñ iſtud ſi-
12 mile eſt verũ ⁊ planũ ꝙ † qui repudiat iure pretorio nō intelli-
git̃ renũciaſſe iuri ciuili ſꝫ caue. lꝫ Bar. hic ⁊ oēs ita teneāt: tñ
cōtrariũ tꝫ ipſemet Bar. ſibi ꝯtrarius: ſub dubio tñ forte, ⁊ ꝑ
verba aliqualiter obſcura. in l. vnica. C. qñ nō pe. par. in prima
lec. gl. ad fi. vbi vult Bar. ꝙ ille, qui renunciat vni iuri, puta ꝑ
torio: videt̃ etiā iuri ciuili renũciaſſe ꝑ d. l. puberē. q̃ Bar. cre-
13 do voluit ſic īducere † Nā q pōt eſſe heres de iure ꝑtorio, ⁊ de
iure ciuili ſi agnoſcat vno iure, videt̃ ēt alio cognoſcere: ergo
idē in repudiatione arguēdo ab aditiōe ad repudiationē. l. is
pōt. ꝟ. e. allegat etiā ad hoc, Bar. ibi. d. l. ſuũ. ſꝫ ibi eſt tex. plan⁹
ad oppoſitũ ⁊ gl. Bar. ſibi cōtrarius hic, ⁊ oēs ꝯtrium tenent.
14 ſtat ergo cōis ꝯcluſio gl. ⁊ doc. † ꝙ q repudiauit vno iure, pu
ta ꝑtorio pōt alio iure venire. ⁊ ſic de iure ciuili ꝑ d. l. ſuũ tñ ad
illum tex. ſtatim. ꝟ. rñdebo. ⁊ ſic concluſio. gl. Bar. ⁊ doc. nō ꝓ-
babit̃ iure: q2 nō ꝑ d. l. puberē nec ꝑ d. l. ſuũ. vt ſtatiꝫ dicā: tñ iſta
eſt cōis cōcluſio. ⁊ per hoc reprobat̃ gl. in d. l. ſuũ. que tꝫ ꝙ ſi in
ſtitut⁹ habeat ſubſtitutũ, ⁊ repudiat vno iur̃ ⁊ vult venire alio

qđ ſubſtitutus ei ꝓferatur ⁊ male: qꝛ ꝙdiu pōt admitti inſtitu-
tus aliquo iure ex teſtō nunꝗ̄ admittit̄ ſubſtitutus ꝑ l. ꝙdiu.
s̄. e. ita tenēt Bar. ⁊ ſcribētes hic, ⁊ ī d. l. ſuū. Bar. ī l. j. ff. de vul.
⁊ pup. Joā. de Imo. in l. filio preterito. ff. de iniuſto rup. iſtam
cōem cōcluſionē limitat Bar. vt procedat, qn̄ repudiatio ſit
15 vno iure ⁊ aliud reſeruat̄: ſecus, † qn̄ repudiat ſimpliciter he-
reditatē: tūc vr̄ repudiare oē ius illā querēdi. ar. l. ſi duo patro
ni. §. idē Julianꝰ. ⁊ l. duobꝰ. §. ſi qs iurauerit. ff. de iureiu. vel qn̄
inſtitutus diceret ſe nolle hereditatē ſimpl'r: tunc etiā videret̄
16 in totū repudiare: ſicut eꝫ, † qn̄ đt ſe velle acqrere vr̄ velle acq
rere oī iure. l. puberē. C. de in. deli. cū Bar. tenēt oēs alij hic in
differēter. ⁊ Bal. in rub. C. q admitti. in vj. q. Adde ꝓ iſta limi-
tatione gl. ſolennē in l. j. §. ſed videndū in ꝟbo ſuccedat. de ſuc.
17 edic. q̄ notabiliter tꝫ, ꝙ † repudiās ſimpl'r vr̄ in totū repudia-
re, ⁊ ſic renūciare oī iuri. quā gl. ad hoc allegāt Sal. Paul. de
ca. ⁊ Alex. hic ⁊ eā reputat notabilem Bal. in l. vnica. C. qn̄ nō
pe. par. ⁊ in l. accuſationē. C. qui accu. non poſ. illā glo. reputat
ſing. Pau. de ca. in l. j. C. qui admit. ⁊ in l. iij. in fi. C. de iur. ⁊ fac.
igno. Facit ꝙ vult alia gl. no. in l. at ſi quis. §. pleriqꝫ. in verbo
opꝫ. ff. de relig. ⁊ ſump. fune. que ſignāter tꝫ, ꝙ cōfeſſio indefi-
nite ꝓlata preiudicat in omnibus. Lꝫ oēs indifferēter teneāt
iſtā limitationē Bar. tn̄ non vr̄ eſſe vera, ꝓut etiam late eā re
probat ſolus And. Barb. in repetitione. de rubꝛ. C. qui admit
ti. ſuper vj. q. Bar. vbi diffuſe proſequunt̄, ſed ego alijs medijs
18 ſtrictius impugnabo. nā dū Bar. ⁊ oēs volunt † ꝙ ſi quis re-
pudiat hr̄ditatē ſimpliciter, vel dicat ſe nolle acquirere hr̄di-
tatem ſimpliciter, intelligitur repudiare oē ius acquirendi il-
lam hr̄ditatem de iure ciuili, ⁊ de iure pretorio, ſicut ſi quis di
cat ſe velle acqrere hr̄ditatē intelligit̄ de iure ciuili ⁊ pretorio.
d. l. puberē. ergo idē ſi negatiue ſimpl'r dicat nolle hr̄ditatē ac
qrere. intelligit̄ nec de iure ciuili nec de iure pretorio. ꝓ certo
19 non vr̄ verū. † nā hr̄ditas eſt de iure ciuili ſm̄ Bar. in ru. s̄. e. in
ij. q. bono. poſ. eſt de iure pretorio. Itē hr̄ditas trāſfert iura di
recta ſꝫ bono. poſ. regulariter iura vtilia. §. quos aūt. Inſti. de
bo. poſ. ⁊ ſic ſunt diuerſa iura hr̄ditas de iure ciuili, ⁊ bon. poſ.
de iure pretorio: ergo non eſt verum, qn̄ repudiās hereditatē
que eſt de iure ciuili videatur etiā repudiare bono. poſ. que eſt
20 de iure pretorio: † qꝛ renunciās vni iuri non intelligit̄ alij renū
ciare. vt hoc tex. cū concordātijs. s̄. allegatis in primo notabi-
li. ⁊ ad hoc bene facit tex. in d. l. ſuum. vbi qui repudiat bonorū
poſſeſſionē ſimpliciter nō itelligitur repudiare hereditatē de
iure ciuili, ſed de iure pretorio tātū. ꝓut Bar. ⁊ alij cōmuniter
ſummant illū tex. niſi ponderes tex. in verbo omiſſa. ꝙ non lo-
quat̄ de repudiatione expreſſa, ſed de tacita ꝑ lapſū anni, ꝓut
etiā loquit̄. l. j. C. de ſuis ⁊ legi. quo caſu ſine dubio per lapſū an
ni nō extiguitur ius adeūdi de iure ciuili. qđ durat xxx. annis
l. licet. C. de iure delib. tn̄ gloſſella ibi in ꝟbo omiſſa exponit. i.
repudiata ⁊ cōmuniter ſcribentes ibi intelligūt illū text. de ex
preſſa repudiatiōe. Scđo facit qꝛ ꝟba repudiatiōis ſunt cōce
pta ī hereditate ſimpliciter: ergo nō procedūt in bonorū poſ-
21 ſeſ. † q̄ eſt diuerſa, vt patet ex diuerſitate nominū, ⁊ titulorum.
l. qui hereditatē. cum mille ſimilibus. j. eo. ⁊ l. non putauit. §. a
primo. ī ꝟbo neqꝫ adiri hereditas, neqꝫ bono. poſ. peti pōt. ff.
de cōtra tab. cū verba repudiationis debeāt ſtricte, ⁊ proprie
intelligi. l. qcquid aſtringēde. ī prin. ff. de verbo. obli. ⁊ l. j. §. ſi is
q naue. ī verſ. in re igit̄ dubia. ff. de exercitoria. ⁊ ſic debēt itel-
ligi de hereditate ſtricte ſumpta. q̄ eſt de iure ciuili, ⁊ nō de bo
no. poſſeſſ. ¶ Tertio ad hoc pōdero iſtā gl. hic ī vltima parte
22 q̄ eſt approbata, † ꝙ qui repudiat ſubſtitutionem nō intelli-
gitur repudiare ius accreſcēdi, vt in iuribus, q̄ ſtatim ibi al-
legabo. ⁊ tamē ius accreſcēdi eſt tacita ſubſtitutio. l. ſi titio, ⁊
meuio Julianꝰ. ī ꝟbo quaſi ſubſtitutꝰ. ff. de leg. ij. ſi renunciās
ſubſtitutioni nō intelligit̄ renūciare ſubſtitutiōi tacite, prout
eſt ius accreſcēdi: ergo multominꝰ renūcians hereditati, q̄ eſt
de iure ciuili nō intelligit̄ renūciaſſe bono. poſſe. que eſt de iu-
23 re pretorio. bene verū eſt, † ꝙ qui repudiat hereditatē ſimpli-
cit, ⁊ ſic de iure ciuili videt̄ repudiare omne ius ſcilicet de iure
ciuili querēdi illā hereditatem. ⁊ ſic ex teſtamento vel ab inte
ſtato. Itē ex omni capite veniēdi ad hereditatē de iure ciuili
tanꝗ̄ ex liberis. itē vt agnatꝰ, ⁊ vt cognatus, ſed nō bonorum
poſſeſ. de iure pretorio. nec obſtat fundamētū Bar. dū arguit
24 affirmatiue, qđ ſi quis diceret † volo acqrere hereditatē. itelli
git̄ de iure ciuili ⁊ de iure pretorio. d. l. puberē. ergo idē ecōtra
negatiue: qꝛ reſpōdeo qđ. d. l. puberē. non probat niſi tenendo
intellectū Bar. ibi qđ qui agnoſcit bono poſſeſ. ſimpliciter in
telligit̄ etiā adire de iure ciuili. iſto modo videret̄ aliqualiter
facere ꝓ Bar. ſed ſcđm intellectum gloſ. ibi quē ſequunt̄ Ol-
dra. Ludo. Ange. Bar. Sal. ⁊ Alex. ibi ille text. ꝓbat cōtrariū
⁊ retorqueret̄ cōtra Barto. ⁊ ſcribentes hic. Nā ille text. vult
25 ꝙ † qui agnoſcit bonorū poſſeſ. ⁊ ſic de iure pretorio quātum
ad effectū conſequit̄ illud qđ conſequeretur ſuccedens de iu-
re ciuili nō tamē efficit̄ heres de iure ciuili: nec habet iura di-
recta, ſed tantū vtilia. Idē tenet gloſ. in l. ſꝫ cū pat rono. §. j. ibi
Bart. videtur cum ea tranſire. ff. de bono. poſſeſ. idem Bald.
Imo. ⁊ Alex. in l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauit. ꝑ
illū tex. j. e. ⁊ plenius Bal. in rubꝛ. C. qui admitti. in vij. q. ⁊ ibi
Lud. Ro. ad fi. ⁊ Bal. l. fi. in x. oppoſitiōe. C. qui admitti. ⁊ Jo.
fa. in §. quos autem. Inſtit. de bon. poſ. Et iſte videtur cōmu-
nioꝛ intellectus gloſſarū ⁊ doc. ſecundū quē ille tex. vt dixi fa-
cit in oppoſitum: Preterea etiam tenendo intellectum Bar.
ad d. l. puberem, poſſet diſputatiue reſpōderi, ꝙ ille tex. ꝓcedit
acquiſitiue qui actus eſt fauorabilis, vnde qui acquirit vno iu
re puta iure ꝑtorio, ꝓſumitur etiā velle iure ciuili adire: qꝛ eſt
ſibi fauorabile. ad hoc facit tex. bn̄ notabilis in d. l. ſi qs mihi
bona. §. ſed ſi mādauit. vbi qui dedit mādatū alicui puta filio,
ꝙ agnoſceret bono. poſſ. intelligit̄ etiā mādaſſe ꝙ adeat hr̄di-
tatem, ⁊ dicitur ſeruari forma mādati: qꝛ iſto modo plenius ⁊
pinguius adimpletur mādatū, ſecꝰ eſt in terminis noſtris pri
uatiue: qꝛ licet quis renunciet hereditati, que ꝓprie eſt de iu-
re ciuili non ꝑ hoc preſumitur renunciare bono. poſ. que eſt de
iure ꝑtorio, cū in dubio non preſumat̄ velle iactare ius ſuū. l.
cū de indebito. in prin. ff. de probatio. ⁊ ſic lꝫ voluerit renūcia-
re vni iuri nō per hoc etiā preſumit̄ aliud voluiſſe repudiare.
⁊ ſic aliud eſt in acquirēdo, aliud in repudiādo. Non obſt. etiā
gl. illa ſolennis. in d. l. j. §. ſed vidēdū. in verbo ſuccedat. quā, vt
dixi pro Bar. allegant Sali. Pau. ⁊ do. Alex. hic qꝛ dico qđ il
26 la gl. nihil facit in terminis noſtris: † qꝛ loquitur quādo quis
repudiat ſimpliciter quod videat̄ omni iuri renūciare: nō aūt
loquitur quādo quis repudiat hereditatē per iſtā dictionꝫ,
hereditatem, prout eſt queſtio noſtra. vnde illa gl. optime ꝓ-
cedit, quando quis repudiat ſimpliciter ſucceſſionē. Sed ad-
uerte lꝫ iſta limitatio Bar. ⁊ ſcribentium nō poſſit defendi ex
allegatis per eos, tamen videtur quod poſſit defendi alio fun
27 damēto: qꝛ † appellatione hr̄dis venit bo. poſſeſſoꝛ etiā in ſta
tutis in quibꝰ verba ſtricte ⁊ proprie capiuntur. l. j. §. bonorū.
⁊ ita ibi Bar. ⁊ doc. ad hoc notant. ff. ad Treb. Et etiā in cō-
ditionib. que debēt ſtricte ⁊ ī forma ſpecifica impleri: ⁊ cōditio
ſi heres nō erit, verificatur ſi non erit bono. poſſ. tex. eſt in l. in
cōditionibus. §. ſi patronus. ff. de condi. ⁊ demon. ergo eodē
modo appellatiōe hr̄ditatis debet etiā venire bono. poſ. de iu
re pretorio, etiā in materia ſtricta. ⁊ ſic iſto modo qui repudia
uit hereditatem ſimpliciter, intelligetur etiam repudiaſſe bo.
poſ. ego in d. §. bonorū. late examinaui iſtum articulum ⁊ alle
gaui multos tex. apertos qui volūt ꝙ appellatiōe heredis nō
veniat bonorum poſſeſſoꝛ. ⁊ ſic ſucceſſoꝛ de iure pretorio niſi
largo modo ſumendo prout etiā tenet Bar. ⁊ in l. j. in prin. in
prima op. ff. de vul. ⁊ pup. Et reſpōdi ad tex. in d. §. bonorum.
quod parum vel nihil facit propter extenſionem, quam exꝓſſe
facit tex. in l. quamuis. in prin. ff. ad Trebellia. Ad. §. ſi patro-
nus. qui fortius vrget reſpondi notabiliter, ꝙ ibi illa cōditio.
ſi patronus heres nō erit neceſſario, intelligit̄ de iure ꝑtorio.
28 ⁊ ſic neceſſario capitur pro bono. poſſ. † qꝛ patrono preterito
nō cōpetit aliud remediū niſi ꝯtabulādi de iure ꝑtorio. ⁊ ideo
in patrono neceſſaria eſt etiā hodie bon. poſſ. contra ta. ſcđm
gl. in l. fi. C. vnde cognati. ⁊ ibi clare Bal. ⁊ ibidem do. Alexan.
per iſta concludo contra Bar. ⁊ omnes hic, quod nō eſt vera
eorum deciſio quod repudians hereditatem ſimpliciter dicēs
ſe nolle acquirere hereditatē ſimpliciter intelligatur etiam re
nunciare bonorum poſſeſſioni ⁊ ſic ſucceſſioni de iure ꝑtorio.
29 ¶ † In vltima parte gl. habes quod quādo quis eſt ſubſtitu
tus ⁊ heres ⁊ ſic poteſt venire per ſubſtitutionē, ⁊ per ius ac-
creſcēdi pōt vno iure repudiare ⁊ alio iure amplecti, ⁊ iſto ca
ſu ius accreſcēdi nō eſt neceſſariū nec accreſcit ipſo iure inui-
to, prout alias ſolet. l. teſtamēto. C. de impu. ⁊ alijs ſubſtitutio.
⁊ l. vnica. §. his ita igit̄. C. de cad. tol. ⁊ l. cum hereditate. j. e. Sꝫ
eſt volūtarium. qꝛ datur electio, an velit iure accreſcēdi, an iu
re ſubſtitutionis expreſſe. facit. l. ſi tu ex parte ibi Bar. j. e. ⁊ l. li
ber homo. §. pe. ⁊ fi. ff. de here. inſtitu. ⁊ l. recuſare. §. Titius. ff.
ad Treb. ⁊ ibi tex. ponit aliam vtilitatē: qꝛ ſubſtitutio poſſet
eſſe grauata legatis, ⁊ libertatib. ꝓſtandis, ꝙ non eſſet in iure
accreſcēdi. ⁊ pōdera notabiliter ex iſta gl. prout etiam s̄. dixi.
30 ꝙ lꝫ ius accreſcēdi ſit tacita ſubſtitutio. d. l. ſi Titio ⁊ Meuio.
§. Julianus. ff. đ leg. tn̄ qui renūciat ſubſtitutioni nō intelligit̄
renunciare ſubſtitutioni tacite. ⁊ ſic iuri accreſcēdi ꝙ bene no.
Intellige tn̄ iſtā gl. procedere qn̄ nondum adiuit, nec repudia
uit. ſi autē inchoauit a repudiatione partis ſue, ⁊ poſtea cohe
res etiam repudiet: tunc bene poteſt ex ſubſtitutione habere
partē cohr̄dis ⁊ ex iure accreſcēdi ſuā partē d. l. ſi tu ex parte
cum ꝯcordantijs proxime allegatis. Si aūt inchoaret ab adi
tione ſue partis, ⁊ poſtea coheres repudiaret: tūc videtur qđ
neceſſe

neceſſe habeat habere partē coheredis eo iure, quod teſtator voluit ⁊ ſic ex ſubſtitutiōe. l. ſi quis heres. vbi Bar. ſic diſtinguit. j. eo. ⁊ l. quidam elogio. C. de iure delibe.

LEX. XVIII.

1 ☞ Ille poteſt repudiare, qui poteſt adire.
2 Qui non poteſt adire, non poteſt repudiare.
3 Que requiruntur ad hoc vt quis poſſit adire.
4 Heres debet ſcire ex quota parte ſit ſibi delata hereditas.
5 Poteſtas adeundi poteſt tripliciter conſiderari.
6 Fratres minores ſunt omnino incapaces hereditatis.
7 Qui eſt liber homo ⁊ capax dicitur habere potentiam adeundi de futuro. ſi qua ei hereditas obuenerit.
8 Capax hereditatis poteſt adire quancunqꝫ hereditatem que ſibi in futurum deferretur.
9 Iuri de futuro poteſt renunciari in iudicio vel per pactum.
10 Conſanguinitas non poteſt ab ſe abdicari.
11 A iure eſt reprobatum in morte alterius ſperare.
12 Spes ſuccedendi agnato viuenti non eſt probabilis nec aliquo modo conſideranda.
13 In iure ciuili nō dicitur eſſe ſpes ꝓbabilis niſi ius eā foueat.
14 Filij habent ſpem ſuccedēdi parētibꝰ viuis a iure approbatā.
15 Legitima dicitur eſſe debita filio etiam viuente patre.
16 Filius viuente patre non habet in here. patris aliquod ius.
17 Etiam in legitima filij non eſt ſpes viuo patre.
18 In caſibus in quibus pater inuitus cogitur emancipare filium non cogitur filio dare aliquam legitimam.
19 Legitima eſt debita filio viuente patre.
20 Filius non habet ſpem probabilem in here. patris viuentis.
21 Filio decedenti in vita patris nepotes ex eo ſuccedunt in illud ius patris ſui.
22 Nepos ſuccedit in loco ⁊ ſuitate filij.
23 Etiam in ſucceſſione ex capite agnatorum filius ſuccedit in loco ⁊ gradu patris ſui.
24 Propter ſuitatē inducitur cōtinuatio bonorum patris in filium ⁊ cenſetur quaſi dominus viuo patre.
25 Dominium eſt cauſa acquiſitionis fructuum.
26 In linea tranſuerſali agnatorum vel cognatorū nunquā filij ſuccedunt in locū patris predefuncti niſi ſolū quādo tractatur de ſucceſſione patrui.
27 Stante conſuetudine vel ſtatuto quod primogenitus ſuccedat in regno ſi contingat mori relicto filio an ille filius preferatur patruo ſecundo genito in ſucceſſione regni.
28 Ius filiationis non tranſit in nepotes.
29 Primogenitura non tranſit in nepotes.
30 Filius primogeniti repreſentat ipſum primogenitum.
31 Ius primogeniture poteſt alienari ⁊ cedi.
32 Quod eſt ceſſibile tranſmiſſibile ad heredes.
33 Ius primogeniture poteſt vēdi ⁊ cedi in preiudicium ipſius cedentis non in preiudicium alterius.
34 Primogenitꝰ nō ꝓfertur patrono in ſucceſſiōe primogeniture.
35 Nepos ſuccedit in locū patris ſui ſolūmodo qn̄ tractatur de ſucceſſione patrui vel aui ſecus quando de ſucceſſione aliorum.
36 In feudis ⁊ contractibus filius non ſuccedit in locum patris.
37 Nepos ſuccedit in locum ⁊ ius patris priuatiue. 43.
38 Primogenitura in filio regis eſt prima dignitas poſt regem.
39 Eadē eſt ratio de toto quo ad totū q̄ eſt de parte q̊ ad partē.
40 In primogenitura totum defertur de iure ſpeciali ⁊ contra regulas iuris communis.
41 De nepote nunquam iudicatur prout de filio quando filius vocabatur cum aliqua qualitate que non erat in nepote.
42 Qualitas que coheret perſone patris non tranſit ad nepotē.
44 Nepos cēſetur eſſe primogenitus ex perſona patris predefuncti per fictionem.
45 Nepos an preferatur in ſucceſſione primogeniture patruo.
46 Appellat. filij proprie non venit nepos.
47 Subſtituto pupil. non currit tempus ſtatuti ad faciēdum inſinuari teſtamentum viuo pupillo.
48 Quando teſtamentum ruit in principali, ruit ⁊ in pupillari.
49 Inſtrumentum teſtamenti debet eſſe penes heredē inſtitutū.
50 Appella. dotis non comprehenditur ſpes repetendi dotem.
51 Ignoranti etiam dicitur delatas hereditates.
52 Iſte terminus delata hereditas poteſt ſumi duobus modis.
53 Proximior agnatus decedens pēdēte dubio an poſthumus naſcatur licet ſciat teſtatorē eſſe defunctum: tamen ius deliberādi ad heredē nō tranſmittitur beneficio l. cū antiquioribus.
54 Hereditas delata infanti plene ei defertur a iure ⁊ ideo non agnita tribuit ius: ideo etiam tranſmittitur.
55 Infantia non eſt vitium ſicut furor.
56 Si ſeruus decedat ante aditam her. dn̄s nō poteſt eam adire.
57 Qn̄ qs eſt i quaſi poſſeſſiōe libertatꝫ vel exiſtētie ſui iuris iſte quaſi poſſe. transfert onus ꝓbandi in eū qui aſſerit cōtrariū.
58 Quando quaſi poſſ. alicuius ſtatus vel qualitatis non concordat cum origine rei imo ei contradicit tunc nō releuat nec transfert onus probandi in aduerſarium.
59 Quelibet res in ſui origine preſumitur eſſe libera.
60 Seruitꝰ nō hꝫ cām naturalē, ſꝫ aut impoſititiā aut ꝓſcriptā.
61 Si hr̄s negat ſe ſciuiſſe defunctū teſtatorē pōt ꝓbari ex tribꝰ.
62 Factum in villa vel in rure preſumitur ignorari per coniunctum exiſtentem in ciuitate.
63 Vicinus preſumitur ſcire facta vicini in his que a communiter accidentibus ſolent eſſe nota vicinis.
64 Quis preſumitur ſcire illud de quo eſt publica fama.
65 Ciuis qui eſt abſens a ciuitate preſumitur ignorare ea de quibus tunc erat fama publica in ciuitate.
66 Ciuis exiſtens in exilio non preſumitur ſcire ea que publice fiunt in ciuitate etiam ſi voluntarie eſſet abſens.
67 Ciuis qui eſt in comitatu vel in villa preſumitur ignorare ea que publice fiunt in ciuitate.
68 In dubio quis preſumitur eſſe preſens in loco in quo eſt ciuis niſi probetur abſentia.
69 Abſentia eſt facti ⁊ facta non preſumitur niſi probentur.
70 Argu. a communiter accidentibus eſt bonum in iure.
71 Ciuis nouus preſumitur ignorare ea que fiunt in ciuitate.
72 Quilibet preſumitur ſcire illud quod publice ſcitur, ⁊ publice eſt notum ⁊ eſt publica fama in loco vbi commoratur.
73 Receptans bannitum quando erat notorium in loco quod erat bannitus non excuſatur propter ignorantiam. Generales rebannitiones ⁊ publi. factiones ⁊ treugas ⁊ paces quilibet debet ſcire.
74 Quilibet de ꝓuicia ꝓſumitur ſcire illud ꝙ publice factū eſt in parte ꝓuincie qn̄ ſumus in factis ꝯcernentibꝰ notā ꝓuinciā.
75 Fama contraria ſuperueniens non derogat actui antea geſto ⁊ conſummato, ſed bene poſſet faciendo.
76 Si propter famam formata eſt per iudicem inquiſitio contra aliquem de delicto ⁊ pendente inquiſitione ſuperueniat fama contraria per hoc non tollitur inquiſitio iam formata ſed bene impeditur poni ad torturam.
77 Ex quo qs fuit ſemel habitꝰ ⁊ reputatꝰ ꝓ filio legitimo titij, ⁊ ita fuit ꝓmotꝰ ad ordines ſacros. fama ſequēs ꝯtra nō nocet.
78 Fama poſterior regulariter preualet ⁊ tollit effectum prime.
79 Stāte ſtatuto ꝙ cōtra magnates ſufficiat ſola fama eſt cautela quod probetur fama in cōtrarium ad hoc vt prima elidatur.
80 Due fame contrarie poſſunt eſſe eodem tempore de eodem.
81 Fama eſt quando aliquid a maiori parte dicitur.
82 Preſumptiones oppoſite inuicem ſe confundunt ⁊ non preponderat altera alteri.
83 Si ago ꝯ aliquē debitorē vel poſſeſſorē her. aſſerēs me eſſe cōſanguineū vl' agnatū talis defūcti, nō tn̄ aſſerui, nec ꝓbaui ꝙ nullus alius eſſet proximior agnatus, an debeam obtinere.
84 Sufficit dicere talē deceſſiſſe ſine teſtamento qui voluerit dicere contrarium quod teſtamentum fecerit, probet.
85 Negatiua ꝙ bona mariti nō ſufficiūt ad dotē, qualiter ꝓbabitur.
86 Ei qui dixit filios ſuperuixiſſe, ⁊ ſic conditionem fideicommiſſi defeciſſe, incumbit onus probandi.
87 Preſumitur pro eo qui dicit teſtamentum non eſſe factum ⁊ ſi aduerſarius dicat contrarium tenetur hoc probare.
88 Alleganti quem deceſſiſſe inteſtatum incumbit onus ꝓbādi.
89 Negatiua ſimplex non coarctata loco ⁊ tempore per rerum naturam non poteſt probari.
90 Teſtamentum non probatur per famam.
91 Procurator generalis poteſt agnoſcere bono. poſſeſ.
92 An ſi ſum heres titij qui fuit inſtitutus a Seio poſſim adire hereditatem Seij ex iure deliberandi ad me tranſmiſſo per titium inquantum titius non adiuerit.

IS poteſt. Iſtā legē Bar. alto ⁊ ſubtili ſtylo ꝯmētauit. ⁊ ſm̄ Pau. de ca. hic in fin. Bar. ſubtiliſſime ⁊ vtiliter ꝓceſſit. lꝫ ipſe Pau. nihil attingat. iſta lex ponit vnā regulā affirmatiuā q nō pōt breuius ſummari. tn̄ cū ſuppletiōe gl. h. d. q hꝫ ius adeūdi principaliter ⁊ per ſe nō impeditū, ad ſui vtilitatē is pōt repudiare, ⁊ nō aliter. h. d. cū gl. ¶ 1 No. regulā affirmatiuā ꝙ ille pōt repudiare qui pōt adire. ⁊ ſic arguēdo a deſtructione cōſequētis ad deſtructionē antecedētis ſequitur ꝙ q nō pōt repudiare, nō pōt adire. ⁊ ſic tūc cognoſcimꝰ, qui pōt repudiare qn̄ cognoſcimꝰ q pōt adire: q2 ꝯtrariorū eadē eſt natura ⁊ diſciplina. l. j. cū vulgaribus. ⁊ ibi Bar. no. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iur. Itē natura ꝯtrariorum eſt ꝙ vbi nō cadit vnū nō cadit reliquum. l. eius eſt velle. ff. de regu. iur. ⁊ l. pater Seuerinā in prin. ff. de cōd. ⁊ demō. vnde ita regulatur aditio ſicut repu2 diatio ⁊ econtra ꝙ qualiter procedat, dicetur inferius i gl. Alij

bi ponitur regula negatiua qđ qui non pŏt adire, non pŏt re
pudiare in l.nolle.ꝛ in l.is,q hr̄s in pn.ſ.e. Et iſta regula nega
tiua ſemp ꝓcedit: ſed affirmatiua nō ſemp. q2 nō oīs poten
tia adeūdi facit vt repudiari poſſit vt hic pulchꝛe ꝛ ſubtiliter
ꝓſequit Bar.ꝛ j.dicet. ¶ Gl. vnica diuidit magiſtralr in qua/
tuoꝛ ptes pꝛincipales, nā gl. volēs declarare hūc tex. pōit duo
3 ad intellectū huiꝰ tex.ſcȝ.qs pōt adire,ꝛ qn̄ pōt adire.† In pꝛi/
ma ponit quatuoꝛ q̄ reqrunt in pſona volentis adire:quoꝛū ſi
qđ deeſt nō pōt adire.ex qbus cognoſcimꝰ pꝛimū. ſcȝ qs pōt
adire. In ſcđa ponit qnqȝ q̄ ſcire dȝ hr̄s ad hoc vt poſſit adi/
re quoꝛū ſi qđ deeſt adire non pōt ex qbus cognoſcimꝰ ſm ſcȝ
qn̄ adire pōt. In tertia ponit tres fallētias ad tex.ꝛ ſic p viam
fallētiarū remouet tres oppoſitiones q̄ ſunt ꝯ tex. In quarta
ꝛ vl.gl.alle. cōcoꝛdātes ad tex.ſcđa ibi, itē ſcire dȝ. tertia ibi ſȝ
regula huiꝰ l.fallit. quarta ꝛ vltima eſt ibi:ꝛ cōcoꝛdātes ſunt.
Et dt Bal.ad cōmēdationē huiꝰ gl.ꝙ iſta gl.eſt magiſtra.qn̄
vis doceri de hr̄ditatis aditione,ꝛ foꝛmare articulos ſup ea.
nā nō poteris errare ſequēdo iſtā gl.ſm eū. Et ſic ſm hanc gl.
ſunt nouē,que reqrunt ad hoc vt heres poſſit hr̄ditatē adire:
quatuoꝛ circa pſonam hr̄dis.ꝛ qnqȝ circa ſcientiā. tn̄ lȝ gl.po/
nat quinqȝ circa ſcientiā cōpꝛehēdunt in duobus tm̄, pꝛout
etiam dt Raph.cu.nā ſub eo qđ dt,ꝙ etiā hereditatē ſibi dela
tā cōpꝛehēdit ꝙ ſciat teſtatoꝛē eſſe moꝛtuū,ꝛ ſciat ſe pꝛimio/
rem ab inteſtato:ꝛ ꝙ ſciat teſtatoꝛem potuiſſe teſtari:ideo ſuf
ficiebat dicere duo.ſ.qđ ſciat hr̄ditatem ſibi delatā,ꝛ cām de/
latiōis:tn̄ gratia clarioꝛis doctrine qnqȝ ſunt ſpecificata que
j.ſpālitet pꝛoſequemur ſm Bar. alia duo circa ſciētiam vltra
gl.ſunt addēda vcȝ an ſciat, an ſit ſuus,ꝛ neceſſarius, au vero
volūtarius:q2 ſi ſup hoc dubitaret, nō poſſet adire, vt l.is qui
4 putat.vbi vidimus.ſ.eo.† Aliud qđ ſciat, ex quota parte ſit ſi/
bi delata hr̄ditas, vt l.ex ſemiſſe.j.eo.ꝛ ſic xj.per oꝛdinem erāt
in gl.declarāda.ꝛ qđ dꝛ.ꝙ heres ſcire debeat, non intelligitur
per veram ſcientiam:ſed ſufficit,ꝙ ipſe opinetur,ꝛ ſic ſcientia
hic capit pꝛo vehementi opinione, vt l.ij.§.labeo.ꝛ ibi gl.ff.de
aqua plu.arc.ꝛ dicetur inferius in ſuo loco. Pꝛo introitu.gl.
opponitur ex mente Bar. nam glo. vult quod ad hoc vt quis
poſſit adire ſequitur, quod ſit liber homo paterfa. cōpos men
tis,ꝛ maioꝛ xxv.an. contra qn̄ etiā non cōcurrētibus his dica
tur quis poſſe adire hr̄ditatem pȝ. nā ex quo eſt ſui iuris,ꝛ ca
par dꝛ poſſe acquirere hr̄ditatem cuiuſlibet, vt l.ſi ita quis in
pꝛin.ff.de leg.ij.ꝛ l.in tēpus.ff.de her.inſt.ꝛ ſpecialiꝰ ſtatim cuȝ
eſt factū teſtamētū verū eſt dicere,ꝙ heres inſtitutꝰ pōt adire
hereditatem.l.j.cū gl.ff.de iniuſt. rup.q teſta. capiēdo poſſe p
5 naturali potētia. rn̄det Bar.† ꝙ potētia adeūdi ſeu ius adeū/
di pōt tripliciter cōſiderari. pꝛimo gn̄aliter ꝛ abſolute nō habi/
to reſpectu ad aliquā hereditatē certam.ꝛ iſtā habet qlibet, q
eſt ſui iuris,ꝛ capax hr̄ditatis. nā qlibet talꝭ hȝ potētiā adeū
di ſi ſibi in futurū deferatur. ꝛ iſta potentia gn̄alis ꝛ abſoluta
nō eſt qđ ſeparatū a libertate hoīs. vnde ſicut nō pōt qs liber
tatē a ſe abdicare ita nec iſtā potētiā adeundi. ꝛ in iſta potē/
tia adeūdi ſimplici,ꝛ abſoluta ꝓcedit regula negatiua, nō aūt
affirmatiua: q2 ille, q hȝ illā potētiā in gn̄e ratiōe habilitatis
non poteſt illā potētiam, nec illud ius adeundi repudiare, ſi/
cut nec pōt a ſe libertatē abdicare niſi paterer ſe vēdi ad p̄tiū
participādū ꝛ ſic mutaret ſtatū p capitis diminutionē vl̄ in/
6 grederet oꝛdinē fratrū minoꝛū† q ſunt omnino icapaces hr̄di
tatū vt in cle.exiui de paradiſo. de ver.ſig.ꝛ itē et tȝ Bart.j.in
ij.ſpecie potētie, q̄ eſt reſpectu certe hr̄ditatꝭ: nō tn̄ adhuc exi
ſtētis nec delate, ſȝ future ꝙ etiā tūc ꝓcedit regula negatiua
ſȝ nō affirmatiua. ſolus Rap.cu.dicit,ꝙ aut nō itelligit Bar.
aut nō bn̄ loquit. vn̄ putat iſtā reg. indiſtincte ꝓcedere, ꝛ af/
firmatiue ꝛ negatiue. nā put ſumit vnū. pōt ꝛ aliud.ꝛ ideo is
pōt adire, q pōt repudiare de p̄ſenti.ꝛ hoc verū etiā intelligē/
do de illa habilitate,ꝛ potētia i gn̄e: q2 is q pōt adire, pōt repu
diare ita ꝙ poſitis terminis paribus: ſemp q pōt adire, pōt
repudiare, put in ſimili vidiſtis in gl.is q putat. C.eo. Alex.dt
ꝙ Raph.cu. p iſta ſua repꝛobatiōe nihil alle.ꝛ ꝙ opinio Bar.
7 eſt veriοꝛ: q2 q eſt liber hō,ꝛ capax, dꝛ habere potētiā adeūdi
de futuro, ſi qua ei hr̄ditas obuenerit, tamen illā capacitatē
ꝛ potentiā nō poſſet repudiare per rōnē Bar. ad quā nō vi/
det poſſe rn̄deri, nec Raph.cu. rn̄det ſm eū mihi plus placet
opi. Rap. cōtra Bar.ꝙ data paritate terminoꝛū i his duabꝰ
8 potētijs, vtraqȝ regula ꝓcedat tā negatiue quā affirmatiue.†
nā capax hr̄ditatis abſolute loquēdo poteſt adire quācunqȝ
hereditatē, que ſibi i futurū deferet ita etiā abſolute ꝛ in ab/
ſtracto loquēdo hȝ potētiā,ꝛ ſic poſſibilitatē repudiādi oēm
hr̄ditatē q ſibi in futurū deferet, intelligēdo de potētia i habi/
tu,ꝛ in abſtracto, nō aūt in actū ꝛ ſoūi videt habere iſtā potē/
tia abſolutā repudiādi, ſȝ etiā videret ꝙ poſſet actualiter re/
pudiare: q2 poſſet qs repudiare omnē hr̄ditatē, que ſibi vnqȝ
9 in futurū deferetur: dūmodo repudiatio talis fiat † eo modo
quo pōt iuri de futuro renunciari. puta in iudicio, vel p pactū
aut cū iuramento iuxta ea que vidimus in l.is, qui heres.ſ.e.
hoc tn̄ videt eſſe magis philoſophicū quā legale. Secūda po/
tētia ſeu ſm poſſe eſt reſpectu hereditatis future nondū tamē
exiſtentis, vt q2 nō eſt moꝛtuus ille, de cuius hereditate agit,ꝛ
iſtud, poſſe, pōt eſſe ab i teſtato dupliciter, vl ex iure cōſangui
nitatis, vel ex iure filiatiōs. Itē pōt eſſe ex teſtamēto,ꝛ i iſtis
ꝓſequitur Bar. quale ius dicat habere, vt hic latius p eū. Et
i vnaquaqȝ ex iſtis ſpeciebus tenet procedere regulā negati/
uam ſȝ nō affirmatiuā ꝙ vltimū pꝛobaui ſ.in pꝛimo membꝛo
pꝛincipali. In pꝛimo potētia poſſedi ſuccedere in hereditate
agnati ſui adhuc viuētis nō eſt aliquid diſtinctū a cōſangui ni
10 tate vl ab agnatiōe: ideo talis potētia nō pōt repudiari,† ſicut
nec ipſa cōſanguinitas pōt a ſe abdicari l.iura ſanguinis.ff.de
reg.iur.ꝛ talis ſpes nō eſt a iure appꝛobata.ꝛ ſic nō eſt ius ali
11 quod, imo eſt a iure totaliter repꝛobatū† in moꝛte alteriꝰ ſpe/
rare, vt habetur in l.ſi.C.de pac. ptȝ q2 nō pōt in pactū dedu/
ci, vt ibi eſt tex.ꝙ poſſet, ſi eſſet ſpes ꝓbabilis, vt l.ſpem.C.de
dona. Itē nō dȝ haberi ꝯſideratio nec eſtimatio illius ſpei, ꝙ
qs poſſit alteri viuenti ſuccedere, vt eſt tex.in l.poſt emācipa/
tionem.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.no.ff.de li.lc.ꝛ lȝ appellet ſpes i d.l.ſi.i
pꝛin.C.de pac.in verbo, ſpes aliene hereditatis fuerat ex co/
gnatione foꝛte ad eos deuoluende, tn̄ non eſt ſpes iuridica ꝛ
ꝓbabilis ſȝ vana.ꝛ nō attendēda, licet ſic acꝰ volūtatis ſperā
tes.l.iij.§.ſi quis quaſi ff.de con.ob cau. ita cōcludit Bar. hic
ꝛ ceteri ſequuntur. Idē tȝ Bar.in d.l.ſi.C.de pac.in vl. q. vbi
12 per duas ratiōes ꝓbat,† q2 ſpes ſuccedēdi agnato viuēti nō
eſt pꝛobabilis nec aliquo modo cōſideranda, idē tȝ Bar.in l.
q Rome.§.duo fratres. ff.de verb.obliga. in duob. locis.in j.
opp.ꝛ in vj.q.ibidem Imol.ꝛ alij Mod. Ang.in l.q.cum tuto
13 ribus in pꝛin.ff.de tranſac.† Item in iure noſtro nō dicit eſſe
ſpes ꝓbabilis, niſi ius eā foueat. l.inter ſtipulātem. §. ſacrā.ff.
de ver.obl.ꝛ l.cū tale.in ſi.pꝛin.ff.de cōdi.ꝛ demo. ſm Bal.i tit.
conſtitutiones feudales domini Lotharij.in c.j.§.ſi qs miles.
¶ Scđa potētia ſuccedendi eſt ex iure filiatiōis, lȝ ſuccedēdi
liberoꝛū.ꝛ iſtud eſt iꝰ aliqđ ſeparatū ꝛ diſtinctū a iure filiatio
14 nis,† filij habent ſpem ſuccedendi parentibꝰ viuis a iure ap/
pꝛobatam, vt l.nec ei.§.pꝛeterea.ff.de adop. pꝛopter votū na/
turale ipſoꝛum parentum.l.ſcripto in ſi.ff. vnde libe. not. bene
iſtam concluſionem Bar. quod filij, viuo patre habēt ſpē ſuc
cedendi parentibus, iſta ſpes eſt appꝛobata a iure. ꝛ cū Bar.
alij omnes trāſeunt, nec aliquid dicunt. mirõꝛ, quod ſic inad/
uertenter tranſiuerint cū ſit paſſus inueſtigatione dignus.
Adde p Bar. facere illud ꝙ gl. tȝ no.ꝛ ſolenniſ.in §.ſi qs aūt
nō implēs.in verbo auferri.in aut.de here. ꝛ fal. qui tȝ plus, qđ
15 filiꝰ viuēte p̄re dicat habere ius i debito bonoꝛū ſubſidio.† ꝛ
ſic ꝙ legitima dꝛ eſſe debita filio etiā viuēte patre.ꝛ illā glo.ad
hoc reputat ſing. Jo.de imo.in l.cū filiꝰ. i pꝛin. ff. de ver.ob. lȝ
dicat qđ cōiter repꝛehēdat per doc.ibi.ꝛ bene dicit. teneo con
tra iſtā ꝯcluſionē Bar. lȝ ſibi ab oībꝰ hic idifferēter appꝛoba/
tā. Et in ꝯtrariū facit tex. bn̄ clariꝰ in l.j.§.ſi impuberi.ff.de col
la.bo. q dicit p̄matura eīn eſt hec ſpecies collatiōis cū adhuc
viuat is de cuiꝰ bonis quarta debet. Et ille tex. ad hoc vulgari
ter allegat: tamē defendendo Bar. poſſet ille tex. euadi. q2 loq
tur i filio impubere arrogato,ꝛ nō filio legitimo, ꝛ nr̄ali put
nos loquimur.ꝛ filius arrogatꝰ qui eſt legitimꝰ nō hȝ tantuȝ
iuris, quo ab bona patris arrogatoꝛis, quātum filius nr̄alis,
ꝛ legitimus. Itē ꝯtrariū expꝛeſſe tenet Bar. ſibimet contra/
rius in d.l.poſt emancipationem.§.j.ff.de liber.lega. vbi expſſe
16 dicit, qđ filius viuente patre non hȝ in hr̄ditate patris aliqđ
ius. ad hoc allegat l.pꝛetia rerum.in ij. reſponſo.ff.ad leg.falci.
contrarium etiam tenet idemmet Bar.in l.ſciendū. circa ſinē.
pꝛin.in pe.q.ff.qui ſatiſ.cog. vbi expꝛeſſe tenet, ꝙ illa ſpes ſuc/
ceſſionis, quā hȝ filius in hereditate patris nō debet attendi
per d.l.poſt emancipationē. Itē q2 multa poſſunt accidere, ne
hereditas patris pertineat ad filium. argumento l.naturalē.
ff.de acqui.rer. Itē tenet Bal.in c.j.§.ſi quis miles.in titu.cō/
ſtitutiones feudales Lotharij. vbi tenet quod iſta pꝛopoſi/
tio eſt vera. filius poteſt ſuccedere patri, tamen iſta potentia
nihil eſt: q2 iſta potentia tūc eſt nō ens ſcȝ poſſe ſuccedere ali/
17 cui anteꝗ̄ moꝛiatur† non habet radicem ſeu cauſam generātē,
quinimo foꝛtius etiam in legitima filij non eſt ſpes viuo patre
nec filius habet ius aliqđ in bonis patris viuo patre, ita tȝ
Bar.in d.l.j.§.ſi impuberi.per illum tex.ff.de collatio.bon. Et
item Bar.in d.l.ſi.per illū tex.ff.de lib.agno.ꝛ in aut.ſi qua mu
lier.circa.ſi.C.de ſacroſan.eccl. Bar. Bal. Ang. Imo.ꝛ Mo/
der.in l.lex coꝛnelia.ff.de vulga.ꝛ pup. Bala.in l.illud.in v.q.
18 C.de ſacroſan.eccle.ꝛ in l.quanꝗ̄.C.ad leg.falcid.† imo ad hūc
foꝛtius in caſibus, in quibus pater inuitꝰ cogitur emācipare
filium

filiū ꝯnumerant̄ ꝑ gl.in §.ſi iſt.gb.mod.ius pat.pot.ſol.nō co-
gitꝰpater filio dare aliquā legitimā ita tȝ ſingulariter Bal.in
l.nō pōt.C.de adop.quamuis aliter in hoc vltimo tenet idem
Bal.in l.ij.C.ſi qd in frau.patr. Itē nō eſt verū ꝙ dicit gl.ꝑal-
19 legata in d.§.ſi quis autē nō implens,†ꝙ legitima ſit debita fi
lio,viuēte patre vt tenēt oēs ī locis ꝑallegatis,ſȝ bñ quaſi de
bita.l.⁊ q̃.vſ.quaſi debita.ff.ꝓ ſoc.l.cu.furioſus.§.ſin vero ſo-
cio.ꝑpetuo ī vbo quaſi debita.C.de cur.fur.ita & gl. ordina-
ria ⁊ approbata in l.iij.in verb.miles ratiōibꝰ.⁊ ibi Bar. alij.
vbi dixi.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ gl.in l.ſi duo.⁊ ibi Imo.⁊ Mod.
ſ.e.Bar.ī l.fi.de libe.agno.Pau.de ca.⁊ Mod. ī l. iuris igno-
rātia.vbi etiā dixi.C.q admit.⁊ tenēdo iſtam partē nō obſtat
tex.allegatꝰ ꝑ Bar.in l.nec ei.§.ꝑterea.ff.de adoptio.q̃ reſpō
deo ꝓut ipſemet Bar.r̄ndet ad d.l.fi.ī ꝓn.C.de pac.ꝙ eſt actꝰ
volūtatis ſeparātis,nō aūt,ꝙ ſit ſpes iuridica ⁊ ꝓbabilis, vt
patet ex ꝑdictȝ.Et ſi teneamꝰ iſtud ꝙ aſſumptū Bar.nō ſit ve
20 rū,†ꝙ filiꝰ nō habeat ſpē ꝓbabilē ī h̄rditate patris viuētȝ,cor
ruet eiꝰ ꝑncipalis cōcluſio.nota tñ diligēter illud, ꝙ tȝ Bar.
ꝙ illa pōtētia ſuccedēdi,quā hȝ filiꝰ in hereditate patris, vi-
uēte patre,eſt qd diſtinctū,⁊ ſeparatū a filiatiōe, ꝙ ꝓbat ipſe
21 ſubtiliter:†q̃ filio decedēte in vita patris nepotes ex eo ſucce
dūt ī illud ius p̄ris ſui,vt l.j.§.ſi filiꝰ.ff.de ſuis,⁊ legi. ⁊ §. reli-
quum.in aut.de hered.ab inteſt.ſed nō ſuccedūt in filiatiōe, cū
ſit ꝑſonalis,⁊ cū ꝑſona extinguat̄.vnde ſi nō eſſet ius ſeparatū
22 a filiatiōe extingueret̄ mortuo filio.†⁊ tamē, eo mortuo,ne-
pos ſuccedit ī loco.⁊ ſuitate filij.l.poſthumorū.ff.de iniu.rup.
⁊ l.gallꝰ.§.nūc de lege.ff.de lib.⁊ poſth.iſtā ratiōnē impugnat
ſubtiliter ſolꝰ Aret.q̃ ſm eā ſeq̄ret̄ ꝙ ius ſuccedēdi ex capite
agnatiōis nō eſſet ſeparatū ab ipſa agnatiōe ꝙ ipſemet Bar.
23 negat ī mēbro ꝓcedenti:†q̃ etiā in ſucceſſiōe ex capite agna-
torꝰ filiꝰ patris ſuccedit ī loco ⁊ gradu p̄ris ſui. aut. poſt fra-
tres.C.de leg.her.⁊ in aut.de her.ab inte.§.reliquū. vnde ſumi
tur d.aut.Et r̄ndet ꝙ iſtud facit ſuitas in filijs q̄ eſt qualitas
24 filiatiōis,viuēte patre:†per quā īducitur cōtinuatio bonorū
patris in filiū ⁊ cēſet̄ quaſi dn̄s viuēte patre,l.in ſuis. ff.de lib.
⁊ poſth.⁊ pater non poſſet priuare filios totaliter hereditate
qn ſaltē reliquat eis legitimā.vñ ſaltē reſpectu illius legitime
filius hȝ plus iuris quā agnatus iuxta gl.in l.iij.⁊ ibi Bar. ff.
de iur.⁊ fac.ig. Tu aūt aduerte ꝙ ratio Are. nihil facit cōtra
Bar.inherendo fundamēto Bar.q̃ ſicut vſuſfructꝰ cauſalis
25 nō eſt aliquod ius ſeparatū a dn̄o:†q̃ dominium eſt cā acqui
ſitionis fructuū:ita ius agnatiōis nō eſt ſeparatū a iure ſucce
dendi.licet̄ ergo moriatur frater,⁊ ſic agnatus nepos q ſucce
dit in locū patris ī ſucceſſiōe patrui eſt etiā agnatꝰ,ſicut erat
eius pater.ſic ius agnationis ⁊ ſanguinis nō extinguit̄ ī fra-
tre.ſȝ cōſeruat̄ in filio fratris premortui, ſicut eſt in filia:q̃ fi-
liatio extinguit̄ per mortē filij,lȝ ius ſanguinis non extinguat̄
relicto nepote.⁊ lȝ in filiatione ſit quedā prerogatiua que ex-
tinguit̄ extincto filio:nō tñ extinguit ius ſuccedēdi cauſatū a
tali prerogatiua, ſed ad illud ſubrogatur nepos ⁊ ita loquit̄
26 Bar.Itē†in linea tranſuerſali agnatorū.vel cognatorū nūq̄
filij ſuccedūt ī locū patris ꝑdefuncti,niſi ſolū qñ tractatur de
ſucceſſiōe patrui.d.aut.poſt fr̄es.⁊ ibi Bart.⁊.§.ſi igit̄ defun-
ctus.ij.ī vſu.huiuſmodi.vero ꝑuilegiū.⁊ ibi notabiliter Ang.
in aut.de hered.ab inteſt.⁊ ſic Aret.non arguit generaliter ſȝ
a caſu ſpeciali.iſtā doctrinā Bar.cōiter approbatam dicit ⁊
27 no.Pau.de ca.facere pro illa ardua queſtione,†ſi erat conſue
tudo,vel ſtatutū quod primogenitus ſuccedat ī regno,⁊ con
tingat.quod primogenitꝰ decedat relicto nepote ex eo,dein-
de decedit rex relicto illo nepote ⁊ etiā filio ſecūdo genito q̄s
eorū ſuccedat in regno.Et videtur quod nepos q̃ ſuccedit ī
ius primogeniture quā pater eius habuerat etiam viuēte re-
ge ſecundū iſtā doctrinā Bar.licet nō ſuccedat in filiatiōe:q̃
nō dicit̄ filius primogenitus de quo loquit̄ cōſuetudo ſȝ ne-
pos ex eo.⁊ ꝓ iſta parte ſm eū cōſuluit vel ſolēniter allegauit
Old.Lau.tpe regis Roberti corā eo in ciuitate Auinionēſi.
⁊ lȝ Pau.de ca.nō referat ī ſpecie ponit Old. Lau.in cōſ.ccx-
xiij.ꝙ incip.iſte ſunt allegatiōes facte in cauſa comitatꝰ ſan-
cti Seuerini,vbi iſtā partē ꝓbat iure naturali, diuino,⁊ ſcri-
pto,Io.And.in addi.Spec.in titu.de feudo.ſuper rubric. vbi
multas rationes adducit que fuerunt Old.in ꝑdicto conſi.lȝ
eum taceat.tamē Io.an.non clare firmat,lȝ inclinet in iſtā par
tē,⁊ dicit Pau.de ca.hic ꝙ ita etiā ipſe cōſuluit in Hiſpania
de curia romana lȝ doc.noſtri legiſte videant̄ determinare ꝯ-
trium de ſecūdo genito.vt no.Cy.in l.ſi viua matre. de bo.mat.
Bar.ī aut.poſt fratres.C.de legi.her.⁊ ita reſidet Pau.de ca.
Aret.hic refert quod etiam ipſe per alias rationes cōſuluit ꝓ
nepote contra ſecundo genitum ꝓ illuſtriſ.Principe Salerni
tano ⁊ plus non dicit,⁊ ſtatim referā illud conſiliū Are. Ad-
de quod Alex.in conſi.iiij. quarti vol.incip.pōderatis verbis
teſtamenti prefati nobilis.dicit contra Pau.de caſt.hic quod
iſta doctrina Bar.hic non facit ad iſtam. q. per tria de quibꝰ
28 ibi per eū,precipue,†q̃ ſi ius filiationis non tranſit in nepo-
tes, vt Bar.⁊ Pau.de ca.fatētur,eo q̃ perſonalis eſt,eadem
29 ratione oportet fateri†ꝙ primogenitura nō tranſit: q̃ eſt qd
perſonale ſicut filiatio per l.ea,que.C.de temp.in integr. reſti.
confirmatur.q̃ ius primogeniture,⁊ ſic prioris etatis, eſt ꝑſo
nale.l.minus.ff.de mino.ergo trāſmitti nō potuit ad nepotē.l.
ſi quis domū.§.j.ff.loc.⁊ l.peto.§.prediū.ff.de lega.ij.⁊ §. finit.
Inſt.de vſufr.Adde,ꝙ pro nepote etiā tenet Bal. in l.liberti.
C.de ope.lib.⁊ in l.ex hoc iure.in vj.q.de iuſti.⁊ iur.quem ſ.ſta
tim referā.Idem tenet.Abb.⁊ do.Petr.de Anchar. in c.licet
vniuerſis.per illū tex.de voto.⁊ idem Pet.de Ancha. in cōſi.
lxxiij.ꝙ incipit dicta facti narratio.Pau.de caſt. in l.maximū
vitiū.C.de lib.ꝑte.⁊ in d.aut.poſt fratres.⁊ late in conſi.clxj.in
cip.in preſenti cauſa.idem late tenet Abb.in conſil. lxxxvj.in-
cip.in preſenti qōne.⁊ in conſi.c.ꝙ inci.nitar in preſenti cauſa,
⁊ late Mar.Lau.in tract.ſuo de primogenitura. Idem tenet
And.Bar.vbi dicit quod communis opinio eſt pro nepote,
in conſilio xj.ſecunde partis inci.ſapienter ſcribitur primo re
gum.idem late tenet Areti.in conſilio.clxiij.incipient.diligen-
ter,⁊ mature diſcuſſis.⁊ diffuſe Car. Alex.ī c.j.de feu.marchie,
retuli omnes qui tenent pro hac parte pro nepote. Adde ꝙ
Bertachi.in reper.ſuo.in verb.nepos ex filio. refert audiuiſſe
a Franciſ.patauino auditore Rote qui erat doctor Pataui-
nus ſe legiſſe in annalibus ꝙ Ottho imperator cū iſte caſus
ſibi occurriſſet de facto ſupra Rhenū iuxta treuerim iudicauit
vna cum baronibus ſuis iſtam litem eſſe in iudicio gladiato-
rie dirimendā,⁊ ꝙ nepotes in gemina pugna vicit ⁊ fuit exiſti
matum ex voluntate Dei eueniſſe.⁊ ꝙ ita etiā doc.decidūt,⁊
ꝙ ita ſeruatur.Adde pro iſta parte videri tex.in d.c. licet vni-
uerſis.de voto.vbi nepos ꝑfert̄ patruo in regno.⁊ ibi no.Ab.
in vlt.notab.⁊ Pe.de ancha.ad hoc no.illum tex.Sed ꝓ certo
ille tex.nihil facit,q̃ loquitur qñ regnū fuit radicatū in ꝑſonā
primogeniti,qui ſuperuixit poſt patrem, licet Abb.in prealle
30 gato conſi.lxxxvj.dicat,ꝙ illud ibi potius diſponitur: †q̃ fi-
lius primogeniti repreſentat ipſum primogenitū,⁊ dicit,ꝙ eſt
bona ⁊ noua conſideratio ſua:tamen illo tex.de hoc verbū nul
lum.Itē ꝓ iſta parte multū facere vr̄ inter cetera fundamēta
31 q̃ ius†primogeniture pōt alienari,⁊ cedi,vt eſt tex.in c.quam
periculoſum.vij.q.j.de quo tex.nō fuit recordatus Bar.hic dū
dicit eſſe tex.ī decretis,ſȝ non recordatur vbi.⁊ eſt tex.xxij.q.ij.
c.ſi.in §.itē opponitur.⁊ Geme.c.xxv.⁊ xxvij.in quibus iuribꝰ
dicitur ꝙ Eſau vendidit,⁊ ceſſit fratri ſuo Iacob ius ſuū ꝑmo
geniture,⁊ talis alienatio tenuit nec illud repetere potuit.Si
ergo pōt cedi ergo trāſmittit̄ ad heredē ſuū.⁊ ſic ad nepotem
32 ꝑ regulā q̄ hȝ ꝙ†illud,ꝙ eſt ceſſibile ⁊ trāſmiſſibile ad h̄rdes
l.ex pluribus.ff.de admi.tu.⁊ l.q̄dā.ff.de acquirē.rerū do. ⁊ l.j.
de fun.do.⁊ eſt potiſſimū fundamētū Old.Lau.Io.And.⁊ a-
liorum in locis preallegatis.dicit tex.in d.§.item opponit̄. q̄d
Iacob ſecūdo genitus recte poteſt dici primogenitus non q̃
primo natus.ſed q̃ ad eū ſpectat ius primogeniture ꝙ a fra-
tre primogenito comparauit:ergo idem poteſt dici in nepote
ex primogenito.Sed ad iſtud fundamētū potes tripliciter r̄n
dere.Primo,ꝙ lȝ illud fuerit iure illo ꝑmeuo veteris teſtamē
ti q̃ nōdū erat modificatū de iure ciuili,tamē aliud videt̄ di-
cendū hodie,attēta cenſura vtriuſq; iuris,vt eſt clare de mē-
te Bar.hic.Et clare ita reſpondet Are.in d.cōſ.clxiij. vbi etiā
ponit aliā ſol.que parum habet rationis:ideo non refero.Ta
men q̃ hic ſolu.refragari videntur duo iura decreti allegata,
33 †Ideo reſponde ſecundo modo in forma,quod ius primoge
niture pōt vēdi,⁊ cedi,vt in iuribus preallegatis,verū eſt in
preiudiciū ipſiꝰ cedētis nō aūt in ꝑiudiciū alteriꝰ,puta ſecū-
do geniti ad quē poſt mortē alienātis ſpectare d̄beret:imo tūc
ille poterit reuocare.c.j.de feu.cogni.⁊ cap.j.§.titius filio.ſi de
feu.fue.ꝯtro.inter do.⁊ agna.¶ Tertio reſpondet̄ q̄d ius pri
mo geniture ꝙ cōpetebat filio adhuc, viuo patre,ſcilicet quo
ad ſedēdū a dextris patris ⁊ ꝙ ad ꝑcedendū alios fratres in
oblatiōe ſacrificiorū,ꝙ dapes duplicatas recipiebat ⁊ quo ad
alia enumerata ꝑ gl.in d.c.quā periculoſum.quo ad iſta ꝑmo-
genitura poſſet vēdi,vt ibi.⁊ §.itē opponit̄.ſed nō quo ad ſuc-
cedendum,de quo agimus l.quidam in iure.§.donationē.ff.de
34 donat.⁊ iſte due vl.ſol.tēdūt quaſi in effectū ad idē.¶†Cōtra
riā partem pro patruo,⁊ ſic pro ſecundogenito cōtra nepotē
determinauit eccleſia Romana pro rege Roberto in cle.pa-
ſtoralis.de re iudic.idē tȝ Bar.ī aut.poſt fr̄es.C.de leg.he.vbi
determinauit ꝓ rege Roberto ſup regno Neapolitano ꝯ re-
gem Vngarie qui erat nepos Caroli primogeniti ꝑdefuncti:
35 motus iſta ratiōe: †q̃ nepos ſuccedit in locū patris ſui ſolū
modo,qñ tractat̄ de ſucceſſiōe patrui vel aui:ſecꝰ, qñ tractat̄

de ſucceſſione alioꝝ.per illã aut.ſʒ regnũ Apulie,vel Neapo-
litanũ eſt feudũ eccleſie Romane.c.ad apoſtolicã.de re iu.in
vj.⁊ ſic non hꝫ iure ſucceſſionis,ſed ex cõceſſione dñica,⁊ ſic iu
re feudi.c.j.de ſucceſ.feudi.⁊ iõ cũ hic nõ tractet̃ de ſucceſſione
aui.vel patrui:ideo nepos non aſſumit locũ pr̃is,vt in d.aut.
poſt fratres.Merito illud regnũ fuit debitũ regi Roberto,⁊
dt ꝙ eſt ſua rõ.quã alij doc.nõ faciũt nec tangũt.⁊ in iſtis ter-
minis eccleſia romana iudicauit.Idẽ ſimpl'r per iſtã rationeʒ
Bar.tʒ etiam Raph.cu.in l.cum ita.§.fi.ad fi.ff.de leg.ij.⁊ ibi
36 põderat multũ vtiliter Rap.cu.Bar.velle† ꝙ in feudis ⁊ ĩ cõ
tractibus filius nõ ſuccedat in locũ patris.Et ita etiã ponde-
rat ⁊ ſequitur Alex.in cõſi.cciij.ij.vo.in c.conſideratis verbis
dicte inueſtiture.⁊ in conſi.cxxix.v.vo.ꝙ incip.perſpectis his,
que in ſupraſcripto themate narrantur.eo.li.⁊ pondera,qd ꝑ
dictã rõnẽ Bar.ibi rñdetur ad aliud,ꝙ vult hic Bar.in quo
37 Pau.de ca.⁊ Ale.⁊ Are.faciũt magnũ fundamẽtũ,†ꝙ nepos
ſuccedit in locũ,⁊ ius pr̃is predefuncti.nã iſtud ꝓcedit,qñ tra
ctat̃ de iure ſucceſſionis hr̃ditarie.ſecus qñ ſumus in cõceſſio
ne feudali,vel in ꝯtibus.idẽ tʒ Bal.in effectu.ĩ l.ex hoc iure.
in vj.q.ff.de iuſt.⁊ iur.vbi dt ꝙ ꝑ regẽ Anglie de conſilio ſuoꝝ
procerum fuit diſpoſitũ ꝙ regnũ ſuum pertineret ad nepotẽ
filij primogeniti premortui excluſo filio ſecũdogenito,⁊ ꝙ ita
etiã ſepe fuit iudicatum in ſimilibus ꝑ inclytũ regẽ Frãcoꝝ.
tñ eccleſia romana iudicauit ꝯtrium in rege Roberto,ipſe con
cludit ꝙ ĩ regno libero nõ feudali ꝙ natura diſpoſuit ſemꝑ eſt
38 pro nepote iudicandum:†q2 primogenitura in filio regis eſt
prima dignitas poſt regẽ.d.c.ꝙ̄ periculoſum.cũ gl.not.vij.q.j.
⁊ iure inſeparabilis ipſius ſanguinis ꝓuenit.iõ eo mortuo ille
q̃ ſuccedit ĩ ſanguine,naturaliter ſuccedit etiã in regno.cũ na
turã imitet̃,⁊ ab ea ſeparari nõ poſſit l.in q̃bus.⁊ l.ſi qs prio-
ris.C.de ſecũ.nup.ſʒ regnum Apulie non diſponit̃ natura ſed
pacto ⁊ cõuẽtiõe:q2 eſt feudũ romane eccleſie,iõ in eo ſecũdo
genitus admittit̃ excluſo nepote.ita reſidet ibi Bal.q̃ in hoc
cõcordat cũ Bar.tñ ꝑdictã rõnẽ Bar.ĩ d.aut.poſt fratres.re
prehẽdit Abb.in conſ.lxxxvj.ꝙ inci.in preſenti.q.q2 dt,ꝙ vi-
detur eſſe cõtra tex.in c.j.de ſucceſ.feu.⁊ in c.j.de natu.ſuc.feu.
⁊ in c.j.⁊ iij.de feudo marchie.in quibus iuribus dt,ꝙ nepos
ſuccedit cũ patruo in feudo tenẽdo locũ patris:ergo de dire-
cto ꝯ rõnẽ Bar.nec obſtat,ſi diceretur,ꝙ ibi non excludit̃ pa
truꝰ,ſʒ pariter ſuccedit cũ nepote:q2 rñdet Abb.ꝙ eadem rõ
militat de parte ad partẽ que de toto ad totũ l.q̃ de tota.ff.de
rei vẽd.⁊ c.paſtoralis.§.itẽ cũ totũ.de offi.dele.Sʒ aduerte,ꝙ
illa iura loquunt̃ qñ nepos ſuccedit in locũ patris ad excludẽ
dũ patruũ,ſolũ in parte ⁊ non a toto prout eſt qõ noſtra,nec
39 obſtat illud ꝙ ſubdit Abb.†ꝙ eadẽ ratio debeat eſſe de toto
quo ad totũ.que de parte quo ad partẽ.vnde ſicut nepos cõ
curreret cũ patruo ita deberet eũ excludere:q2 ad iſtud argu-
mentũ rñdet Io.an.in regula ſine culpa in mercu.ꝙ iſta regu
la ꝓcedit,qñ eodẽ iure defertur ⁊ totũ,⁊ pars ꝙ nõ eſt in ca-
ſu noſtro:q2 in feudis portio defert̃ de iure cõi ⁊ ex natura feu
40 doꝝ,†ſed in primogenitura totũ defertur de iure ſpãli.⁊ ꝯ re
gulas iuris cõis,vt l.maximũ vitiũ.C.de lib.pret.Et iſtam ſol.
refert ad aliud propoſitum ⁊ ſequitur Are.in d.cõſilio.clxiij.
Ultra ſcribentes diligenter aduerte,ꝙ contra illam determi-
nationẽ ⁊ rationẽ Bart.in aut.poſt fratres.multũ facit illud
quod ſingulariter no.Bal.in c.j.in fi.per illum tex.de filijs na-
tis ex matrimonio ad morganaticam contracto,vbi no.ꝙ in
regno Sicilie ꝙ ex pacto ĩueſtiture defertur primogenito ꝙ
ſecundogenitus nõ ſuccederet etiam primo mortuo etiã ſine
herede:q2 de primogenito loquitur pactum,⁊ non de ſecũdo-
genito.⁊ ſic ad papam libere redit diſpoſitio regni,ꝙ eſſet val
de ſingulare in hac materia ſi eſſet verũ ⁊ nemo in ꝓpoſito eũ
alleg.Eãdẽ partẽ pro patruo cõtra nepotẽ tʒ Old.Lau.ſibi
cõtrarius in cõſi.xciiij.incip.elegãter circa negotiũ.vbi dt hãc
opinionem eſſe de iure veriorem ⁊ ꝙ de iure preferẽda eſt opi
nio que facit pro rege Roberto.⁊ ſic pro patruo.eandẽ tenẽt
Richardus malũ.Cy.Bal.⁊ Salic.in l.ſi viua matre.per illũ
tex.C.de bon.ma.Bal.in l.ij.§.ſi duo fratres.de leg.tu.idẽ vi-
detur tenere Bal.arguẽdo notabiliter ad partes,in ꝯſ.clxxv.
ſecunde partis incip.quod pro regula in feudis traditur idẽ
pro patruo contra nepotẽ tenet vbiqʒ And.de Iſer.ſummus
feudiſta.in c.j.de natul.ſuc.feud.⁊ in c.j.§.preterea de prohibi.
feud.alie.per Federic.⁊ in c.j.de ſucc.feu.⁊ in c.j.de eo qui ſibi
⁊ hr̃di.ſuis.Archi.xxiij.queſtione.j.in capi.fina.Ioan.de imol.
⁊ Gemini.in c.grandi.de ſupplen.neg.prela.in vj.eam tʒ Ale.
in conſilio.iiij.quarti volumi.incipiẽ.ponderatis verbis teſta
menti prefati nobilis.vbi dicit qd iſtam opinionem fuit ſem-
per ſequutus tanquã melioribus ratiõibus probatam.⁊ ma
41 gis communem.¶†Pro iſta parte facit q2 de nepote nunꝙ̄
iudicatur,prout de filio quãdo filius vocabat̃ cũ aliqua qua
litate que non erat in nepote.l.fi.C.de natu.lib.⁊ l.non ſolũ.§.
ſi puelle.ff.de rit.nupt.ita Barto.in l.liberorum.ff.de verboꝝ.
ſig.⁊ in l.j.C.de priuil.do.ſed pater nepotis vocabatur cum il
la qualitate,ſcilicet primogeniture,que non eſt in nepote.igit̃
⁊c.Sed iſtud fundamentum.non militaret quando nepos eſ-
ſet natus ante patruum ſuum.vt ſtatim ĩ.dicam.Secundo fa
cit ⁊ iſtud multũ ſtringit:q2 licet nepos ſuccedat in locũ pa-
tris,vt hic vult Bar.tamẽ ſuccedit ex perſona ipſius nepotꝭ
42 ⁊ non ex pſona patris predefuncti.†⁊ ſic qualitas.q̃ cohere-
bat pſone patris nõ tranſit ad nepotem ita tenet Bar.in l.j.§.
ſi ſit nepos.per illum tex.ff.de collati.dot.⁊ in l.j.§.ſi filius.ff.
de coniungen.cũ emãci.lib.⁊ in l.ſi auus.C.de lib.prete.⁊ ĩ d.l.li
berorum.ff.de verbo.ſignifi.Aret.hic.⁊ latius in d.cõſi.clxiij.
Alexan.in l.in quartam.ff.ad leg.falcidi.⁊ dicit notab.Bal.in
43 d.l.ſi auus.†quod nepos ſuccedit in locum patris priuatiue,
44 ⁊ non tranſmiſſiue.vt ꝑ eũ.¶†Tertio quod nepos cẽſeatur
eſſe primogenitus ex perſona patris predefuncti eſt per fictio
nem.prout dicit Bal.in auth.ceſſante.C.de ſuis,⁊ leg.cum ſit
contra naturales terminos veritatis.ſed conſuetudo vel ſta-
tutũ nõ dʒ habere locũ in caſu ficto.l.iij.§.hec verba ff.de neg.
geſt.⁊ in ſpecie Bal.in l.quoties.C.de rei vẽdi.Iſte eſt paſſus
valde dubius in quo Bal.in l.cum in antiquioribus.C.de iu-
re deliber.late arguit ad partes,⁊ fecit decem fundamenta ꝓ
nepote,poſtea fecit decem alia fundamenta contraria pro pa
truo,deinde nihil determinauit,ſed dicit.ſoluat Apollo.idem
Bal.in conſ.ccxlv.ſecũde partis,incipiẽte ꝙ pro regula in feu
dis tradit̃,dicit quod iſta queſtio cõſiſtit potiꝰ in ingenij qua
litate quam poſſit ꝓ vel cõtra pro veritate determinari ita ꝙ
aſſerere certitudinaliter eſt ſuperſtitioſum potiꝰ quã diſcre-
tũ,idẽ Bal.in l.liberti.C.de ope.lib.quod papa Bonifaciꝰ q
in d.clemen.paſtoralis.pronunciauit pro rege Roberto,⁊ ſic
ꝓ patruo qui erat rex Ungarie.in hoc fuit partialis potiꝰ ꝙ̄
apoſtolicus.⁊ ꝙ ita iudicauit ꝓpter ſummam ſapiẽtiam regꝭ
Roberti,⁊ ꝙ ipſe rex Robertus videns ꝓ ſe indebite ꝓnũcia-
tum,ſtuduit transferre regnũ Apulie in regnũ Ungarie.quod
ipſe rex Robertꝰ dum ſimilis cauſa fuiſſet ſibi commiſſa in ci
uitate Auenionenſi iudicauit ꝓ nepote contra patruũ ꝓut
etiam ita refert Pau.de ca.in l.maximũ vitium.idẽ Bald.in l.
iij.in fin.C.de ſuis ⁊ leg.dicit quod papa ita obſeruauit in rege
Roberto propter prefatam vtilitatem regni ⁊ immenſam ſa-
pientiã d.regis Roberti,qui fuit ſecũdus Salomõ ſecũdũ eũ.
45 †Ultimo in iſto diffuſo articulo Alex.hic remiſſiue ꝓcedens
tenet diſtin.traditam per Bal.in d.l.iij.C.de ſuis,⁊ legit.quã
putat eſſe verã quod añt nepos,⁊ ſic filius primogeniti natꝰ
eſt poſt patruũ ⁊ tũc nepos poſtea genitus debet excludi a ſuc
ceſſione regni q2 nõ poteſt nepos tunc dici primogenitus nec
in eũ tranſlatũ ius primogeniture,cum natus ſit poſt patruũ
Cõfirmo vltra eos,q2 primogenitꝰ intelligitur primo natꝰ de
genere,vel de agnatis.c.ioſeph.de ver.ſig.⁊ l.quod certarũ.C.
de poſt.here.inſt.facit c.j.de gra.ſuc.in feu.⁊ c.j.§.cũ vero Con
radus.q̃ feu.da.poſ.Aut nepos eſt primogenitꝰ ante patruũ
q2 rex ex prima vxore habuit filium.qui poſtea nepotẽ ſuſce-
pit ⁊ poſtea habuit aliã vxorem ex qua genuit alium filiũ:tũc
aut verba cõſuetudinis vel ſtatuti dicũt.ꝙ filiꝰ primogenitꝰ
ſuccedat in regno,⁊ tunc etiã excluditur nepos a ſucceſſiõe re
46 gni,⁊ admittitur patruus:†q2 appellatione filij ꝓprie nõ ve-
nit nepos.l.filij appellatiõe.⁊ l.iuſta.ff.de verbo.ſign.⁊ l.ſi qs fi
liabus.⁊ l.ꝙ ſi nepotes.ff.de teſta.tut.Aut ſtatutum,vel ꝯſue
tudo dicit ſimpliciter ꝙ primogenitꝰ ſuccedat in regno.⁊ tũc
nepos natus ante patruum ſuum admittetur ad ſucceſſionẽ
regni excluſo patruo iure primogeniture ⁊ nõ iure alicuiꝰ trãſ
miſſionis,vt ibi ꝑ Bal.¶Tertia potẽtia ſuccedendi eſt ex te
ſtamẽto alicuius viuẽtis,⁊ iſta nõ eſt ius nec ſpes probabilis
etiã ĩ ſubſtituto pupillari:q2 tractatur de hereditate pupilli
viuentis ꝙ eſt improbatũ a iure,vt hic plenius ꝑ Bar.⁊ per
47 eundẽ in l.qui rome.§.duo fratres.in iij.q.ff.de ver.ob.¶†Et
per hoc infert Bar.ad ſtatutũ peruſinum diſponẽs.ꝙ quicũ
que habet inſtrumentum teſtamenti vel codicilloꝝ alicuiꝰ rei
valoris decẽ librarũ vel ſupra tenet̃ illud facere ĩſinuari intra
ſex mẽſes alias nõ valeat ꝙ ſubſtitutus pupillariter viuo pu-
pillo non tenetur facere inſinuari,q2 non hꝫ ius nec ſpẽ que a
iure cẽſeatur alicuius eſtimationis,vt hic per eũ.⁊ cũ Bar.in
hoc tranſeunt alij omnes indifferẽter.adde quod Pau.de ca.
de quo ſcribentes non faciũt mentionem tenet contrariũ.in l.
ita tamen.§.a patre.ff.ad treb.in lectura Patauina.per illum
tex.in verbo hereditate viuentis nullam faciens mẽtioneʒ de
Bar.hic.nam dicit Pau.de ca.ꝙ licet quidam tenẽt ꝙ ſubſti-
tuto pupillari,nõ currat tẽpus ſtatuti ad faciẽdũ inſinuari te
ſtamentũ,viuo pupillo,tamẽ ſm eũ iſtud parũ proderit ſubſti
tuto:q2 ſiue ipſe ſiue alius inſtitutꝰ nõ faciat inſinuari quãtuʒ

ad paternã hereditatẽ peribit ĩ totũ teſtm̃ etiã quo ad pupil-
48 larẽ ſubſtitutionẽ.†q: ſi teſtm̃ ruit ĩ ꝑncipali: ergo ⁊ in pupil
lari.§.quiſq̃s.ver.adeo autẽ.ff.de vulg.⁊ pup. Tu aũt defen-
dendo Bar.dic,quod ſi inſtitut⁹ in paterno nõ fecit inſinua-
ri teſtamẽtũ paternũ intra tp̃s ſtatuti,iſtud nõ dꝫ nocere ſub-
ſtituto pupillari,ſicut nec nocet fideicõmiſſario,vtẽ tex. val-
de nõ in l.facta.§.ſi q̃s bonorũ.ff.ad treb.quẽ Bar.ibi no.⁊ dr
eſſe caſuꝫ quotidianũ ĩ ciuitate Peruſij,vbi eſt ſtatutũ,ꝙ ſi q̃s
nõ ĩſinuauerit teſtm̃.ĩ.ſex mẽſes nõ valeat.ꝙ iſtꝰ fideicõmiſſa
rio nõ noceat,ſꝫ ad ei⁹ petitionẽ tp̃s reſtituat ⁊ coget heres
adire ⁊ reſtituere.⁊ idẽ tenet ibi Ang.idẽ Bal.ĩ l.cõſulta diua
lia.in vlt.q.C.de teſtam.⁊ in l.ij.circa prin.C.q̃b.res iud.nõ no.
vbi tenet ꝙ incaſſata ſit inſtitutio hr̃dis q̃ nõ fecit inſinuari
teſtamentũ intra tẽpus ſtatutũ,ꝙ tunc heres qui nõ põt ꝑ ſe
capere vt heres,poterit capere vt reſtituat alteri, vl' vt faciat
admitti.cogi.§.hi q̃ ſolidũ.ff. ad treb. ꝙ eſt bñ notãdũ ſecũdũ
Bal.⁊ ſequitur Alex.in repe.l.ſepe.ff.de iud.idem videtur di-
cendum in propoſito in ſubſtitutiõe pupillari,quod heres in
ſtitutus qui nõ fecit inſinuare teſtm̃ intra tp̃s ſtatutũ reſtit.vt
poſſit adire ſolũ ad iſtũ effectũ:vt ſubſt.pup. valeat, ⁊ habeat
effectũ mortuo pupillo:quãuis hic nõ reſtituat hereditatẽ pr̃
nam ſubſtituto pupillari ꝑut facit fideicõmiſſari⁹ vniuerſalꝫ.
⁊ facit bñ tex.in l.ij.§.plane.⁊ §.interdũ.ff.de vul.⁊ pupil. licet
videat' refricari tex.in l.ij.§.quiſq̃s.de vul. ⁊ pup.in ver. adeo.
Itẽ addo ꝙ notabiliter dicit Bar.ĩ l.ſi res.ꝑ illũ tex.ff. quib⁹
mod.pig.vel hypot.ſoluit.vbi res ſibi donata agnoſcit a te ꝑ-
textu inſinuationis nõ facte intra ſex mẽſes per ſtatutum, ꝙ
tñ nõ reſoluit pign⁹ in illa ĩ ꝑiudiciũ creditoris,de quo vltio
no.ꝑ Bal.in l.ij.in xiij.q.⁊ de reſc.vẽ.Subdit Bar. ſec⁹ eſſe in
fideicõmiſſario vniuerſali,q̃ hꝫ ius ꝙ põt eſſe eſtimatiõis cẽ-
tũ librarũ ⁊ vltra.Itẽ hꝫ ſpẽ ꝓbabilẽ iuris,cuius occaſiõe in-
terĩ poſſit petere cautionẽ,⁊ nõ certat de hr̃ditate viuẽtis ſꝫ
iã mortui.ideo tenet' facere ĩſinuare teſtm̃ intra tp̃s ſtatutũ,a-
lias excludit'.cũ Bar.tꝫ Alex.⁊ lati⁹ Are.hic.Idẽ,ꝙ inſinua-
tio teſtamẽti ſpectet ad fideicõmiſſariũ vniuerſalẽ, tenet etiã
Bal.ĩ d.l.cõſulta.in vl.q.⁊ Io.de imo.ĩ l.facta.§.ſi q̃s bonorũ.
ĩ.ad trebel.ſol⁹ Lud.ro.hic tꝫ cõtrariũ mot⁹,q: v̱ba ſtatuti q̃
49 dicũt ꝑut refert Bar.q: qñcunq̃ꝫ ⁊c.Nam † inſtrm̃ teſtamẽti
dꝫ eſſe penes heredẽ inſtitutũ.l.ſi que ſunt cautiões.ff.fam.er.
cũ hr̃s dicat' dñs ⁊ ei cõpetat rei vẽ.ipſi.tamẽ.ff.quẽ admi.teſt.
teſt.ape.ergo illud ꝓducere nõ poterit ad inſinuadũ, fideicõ-
miſſari⁹ vniuerſalis,ſꝫ fragile eſt fundamentũ,vt etiam dicũt
Alex.⁊ Are.hic licet tabule teſtamẽti debeãt eſſe apud here-
dẽ,tñ vnicuiq̃ꝫ cuius intereſt facienda eſt copia teſtamẽti per
notariũ l.j.ff.quemad.teſt.ape.⁊ l.j.per totũ.ff.de tab.exhi.⁊ il-
la copia tradita per notariũ dicit' inſtrumẽtũ q: cãm inſtruit.
l.j.ff.de fide inſt.ſm Bar.in l.j.C.de iura.cal. Adde ꝓ iſta ſolu-
tiõe notabiliter Ang.in l.item veniunt.§.petitã.j.ff.de pet.hr̃.
vbi dicit Bar.eo audiente alleg.gl. vlti. ibi ſtatutũ Peruſinũ
diſponens ꝙ habẽs inſtrumẽtũ teſtamenti,vel donationis a.
xxv.libris.ĩ.debeat illud facere inſinuari,al's non valet, ꝙ ille
termin⁹ incipiat currere ſciẽti tãtũ,licet penes ſe nõ habeat te-
ſtamẽtũ.ſufficit tñ ꝙ poſſit habere tabellionẽ, ⁊ ita fuit plu-
ries iudicatũ de ipſius Bar.cõſilio ſcdm eũ. ¶ Secũdo mo-
uet' Lud.ro.q: fideicõmiſſari⁹ vniuerſalis nõ dicit' habere ali
quã rẽ valoris decẽ librarũ pendente cõditiõe fideicõ.l.facta.
⁊ l.reſtituta.ff.ad treb.lꝫ habeat ſpẽ,ſꝫ nõ reperitur in iure ꝙ
appellatione rei veniat ſpes.l.cõſtãte.iũcta.l.ſpẽ.C. de donat.
50 vbi†appellatione dotis nõ cõprehẽditur ſpes repetẽdi dotẽ.
ad hoc reſpõdet Alex. quod fideicommiſſarius vniuerſalis
ante reſtitutionẽ fideicõmiſſi dr habere ſpẽ ꝓbabilem, vt hic
per Bar.⁊ ideo licitum eſt eam donare d.l.ſpẽ.⁊ appellatione
rei eſt generalis cõprehẽdẽs corporalia,⁊ incorporalia.l.j.ĩ ſi.
ff.ſi cer.pet.⁊ l.rei appellatiõe.ff.de ver.ſig. Tu reſpõde forte
meli⁹,ꝙ imo ſpes eſt aliqua res,⁊ habẽs ſpẽ,dicit' habere rẽ.
tex.eſt de hoc no.in l.nomina.in verbo ea enim res eſt.ff.de hr̃.
vel act.ven.quem tex.ad hoc alleg.Bar.ĩ.in ſequẽti tertio mẽ
bro principali,vbi hoc firmat.nec obſtat tex.in d.l.cõſtãte,q:
rñdet vt ibi notab.reſpondet gl. ꝙ vxor non poteſt,cõſtante
matrimonio alij donare dotẽ penes maritũ ſuũ cõſtitutã:ve-
rũ eſt,vt interim ipſi marito preiudicet,vt ibi,ſed ipſam ſpem
bene poteſt cedere vel alteri ꝓmittere.pe.d.l.ſpẽ.⁊ l.dotis.C.de
col.⁊ illã gl.in d.l.conſtante,reputat ad hoc ſingularẽ. Cyn.l.
ſi ꝑdiũ C.de iur.dot.⁊ Bal.ĩ d.l.cõſtãte. Ultimo circa ſolutio-
nẽ quam dedi in mẽbro principali Bar.l.de ſubſtituto pupil-
lari,adde vltra ibi dicta bene facere,q: ĩ d.l.facta,§.ſi quis bo
norũ.ff.ad treb.ſubuenit' fideicõmiſſario vniuerſali,vt ad pe-
titionẽ tempus adeundi lapſum reſtituatur ⁊ heres cogatur
adire,⁊ tamen ipſe fideicõmiſſari⁹ vniuerſalis poterat ĩ tẽpo-
re ſtatuto facere inſinuari teſtamentũ,vt hic tenet Bar.quan

to magis dꝫ ſubueniri ſubſtituto pupillari,q̃ nõ potuit,viuo
pupillo facere inſinuari teſtamentũ vt tenet Bar. ⁊ ceteri ſe-
quũtur.Tertiũ principale poſſe adire hereditatẽ eſt reſpectu
hereditatis certe iã exiſtẽtis ĩ eſſe:q: iã mortu⁹ eſt ille de cui⁹
hereditate tractat'.ꝙ proſequere per tria membra, vt hic per
Bar.no.diligẽter illud,ꝙ tenet Bar.ꝙ hereditas dicit' alicui
delata licet ſubſit aliquod impedimẽtum circa perſonam here
dis inſtituti vel circa caſus hic poſitos in gl.Itẽ etiã ignoran
51 ti dicitur delata hereditas,†ꝙ eſt bene notabile ad intellectũ
termini delata ⁊ ad ampliationem.l.delata.ff.de ver.ſig.Et ſic
facit iſta doctri.Bar.ſecundũ Imo. ⁊ Alex. ad ſtatutum diſ-
ponens de hereditate delata,puta ſi ſtatutum dicat,ꝙ omnis
hereditas delata tranſmitattur ad quoſcũq̃ꝫ heredes,tale ſta
tutum habebit locum etiam in eo qui ignorabat ſibi delatã ꝙ
tamẽ tranſmittat,alij nihil tangunt.Tu adde, ꝙ cõtra predi
cta tenet magiſtraliter ⁊ vere Matheſilanus doctor Bono-
nienſis.de quo ſcribẽtes Mod.non faciunt mentionẽ qui ple
nius attigẽt veritatem iſtius termini,delata,in notabi. cxciij.
52 vbi dicit,ꝙ†iſte terminus,hereditas delata:põt ſumi duobus
modis,vno modo ſtricte,⁊ proprie quando heres poteſt eam
adire ⁊ repudiare,ita ꝙ nullũ ſit impedimentũ ex parte ipſi⁹
hr̃ditatis:nec etiã ex parte ꝑſone heredis.⁊ iſto modo dꝫ ĩtel-
legi tex.in d.l.delata.⁊ pro hoc dicit bene facere tex.in l.j.§.fu-
rioſi.ff.de ſucceſ.edi.vnde licet hereditas, vel bonorum poſſeſ
ſio iure offerat' heredi furioſo nõ tamẽ videt' ei delata ꝓprie:
q: eſt impedimentũ in perſona heredis,qui nõ poteſt eã agno
ſcere:pro hoc eſt gl.in l.is,qui heres.in prin.ĩ.eo. ¶ Secundo
dicit' delata large,quãdo hr̃ditas pure ſe offert ex teſtamento
vel ab inteſta.tamen eſt impedimẽtũ in perſona heredis,vt q:
ignorat,vel eſt ĩfans,vel furioſus. ⁊ hoc modo large ſumit' ĩ l.
ſi infanti.⁊ l.cũ in antiquioribus.C.de iu.delib.⁊ hoc mõ tãgit'
per Bar.hic licet clare nõ determinet.⁊ ꝑ hoc ſequit' ſm eum
quod ſi ſtatutũ dicat ꝙ omnis hereditas delata ſi hr̃s moria
tur,quñcũq̃ꝫ añ etiã aditã trãſmittit' ad quoſcũq̃ꝫ ei⁹ hr̃des;
tale ſtatutũ habebit locũ ſolũ ĩ hereditate ſtricte delata,cũ il-
lud ſtatutũ ſit exorbitãs ⁊ ꝯ ius cõmune.ſ.cõtra reg.l. vnice.§.
in nouiſſimo.C.de cad.tol.ergo dꝫ ĩtelligi in ſtricto,⁊ ꝓprio ſi-
gnificatu ⁊ nõ in largo.c.Rodulph.de reſcr. ⁊ refert ita fuiſſe
cõſultũ per omnes docto.Italie ĩ cauſa quaſi propria,⁊ ſic vi
des qñ Matheſilla.teneat in iſto terminio delata, nõ ſolum
contra Bar.hic.ſed etiã cõtra Imo.Alexan.in ſtatuto. Ad-
do vltra eum pro iſta docto.Mathe.facere illud,quod ſignã-
53 ter no.Bar.in l.ventre.ĩ.eodem,vbi no. ꝙ†proximior agna-
tus decedens,pendente dubio,an poſthum⁹ naſcatur,lꝫ ſciat
teſtatorẽ eſſe defunctũ,tamẽ ius deliberandi ad heredem nõ
tranſmittit benefici.l.cũ in antiquioribus.C.de iur.deli.quia ſi
interim hereditas non eſt delata.ita dicit ibi eſſe tex. rotundũ
de hoc.Et idẽ ſequit' ibi Raph.cun. idem ſimpliciter ſequitur
Alex.in d.l.cum in antiquioribus.ad fin.Petr.de anchara.in
conſi.ccciij.⁊ cõſ.ccclv.inc.viſis diligenter puncto ⁊ cõtentis
in eo cõtra tñ iſtam doctrinam Matheſi.facit ꝙ tꝫ Bal.in l.
54 infantis.in j.opp.C.qui admit.vbi tꝫ†ꝙ hereditas delata in-
fanti plene ei defert' a iure,⁊ ideo nõ agnita tribuit ius.⁊ ideo
etiã trãſmittit',vt ibi,ſecus,qñ defertur furioſo : q: non defert'
ei plene d.l.j.§.furioſi.ff.de ſuc.edic.⁊ ſic facit differẽtiã inter ĩ
55 fantẽ,⁊ furioſum:†q: ĩfantia nõ eſt vitiũ,ſicut eſt furor. vt ibi
plenius per eũ.niſi etiã dicas ꝙ illa deciſio Bald. nõ ſit vera
56 per predicta.Item inquantum Bar.tenet,ꝙ†ſeruus decedat
ante aditã hereditatẽ,dñs nõ poteſt eã adire.l.inde Nerati⁹.
§.j.ff.ad le.Aquil.Idẽ ſit in monacho decedẽte ante aditã he
reditatem,ꝙ abbas nõ põt adire,⁊ ſic monachus nõ trãſmit
tit hereditatẽ nõ aditã ad abbatẽ,vl' monaſteriũ.Adde,ꝙ idẽ
tenet Bar.in l.iij.ff.de cõdi.fur.⁊ in l.j.in princ. ff. de vul.⁊ pu.
in v.q.iiij.q.princ.vbi dixi de hoc firmat late Bal.ꝑ decẽ fun-
damẽta.in l.j.C.qui admit.⁊ diffuſe Angel. de Aretinini. in §.
alienus ſeruus.inſtitu.de her.inſtitu. Iſtis ſic expeditis, que
theoricã pertinet,redeo ad gl. que in j.parte ponit quatuor
qualitates,que requirũtur ĩ ꝑſona heredis ad hoc, vt poſſit
adire.Bar.reducendo ad practicã declarat,qualiter probent'
57 iſte qualitates, ⁊ cui incumbat onus probãdi,⁊ cõcludit, †qñ
q̃s eſt in quaſi poſſeſſione libertatis,vel in quaſi poſſeſſiõe exi
ſtẽtꝫ ſui iuris,tũc iſta quaſi poſſeſſio transfert onus ꝓbãdi in
eum qui aſſerit contrarium ꝑ gl.que hoc tenet ĩ filio in l.titia,
in gl.j.⁊ pẽ.in v̱b.denegãdũ.ff.ſol.mat.ſed antiq ⁊ Bal. ⁊ Alẽ.
ibi,⁊ Alex.hic reprobãt,⁊ bñ:q: qñ originalis ſtat⁹ repugnat
tali hic quaſi poſſeſſiõi nũquã trãſfert onus ꝓbãdi ĩ aduerſa
rium,vt eſt tex.optimus.in c.ad decimas.de reſti.ſpo.in vj. de
clarat Bar.ĩ l.ſi pri⁹.ĩ iiij.op.vltie partis.ff.de ope. no. nun.in
ſed qñ fili⁹ naſcitur ex legitimo matrimonio,de quo cõſtat,dr
incontinenti naſci in patria poteſtate.l.in poteſtate.⁊ l.nam ci

niū.ff.de his q̄ ſunt ſui.⁊ Inſti.de pa.po.in ꝓn.⁊ ſic originalis
ſtatus pupilli repugnet illi, quaſi exiſtēte ſui iuris: ergo īpedit
transferri onus ꝓbādi in aduerſariū: ſecus, qn̄ originalis ſtatꝰ
non ꝯdicit illi quaſi poſſeſſiōi, tūc illa quaſi poſſeſſio bn̄ trans-
fert onus ꝓbādi ī aduerſariū, ita loquitᷣ d.l.circa. ff.de probat.
58 ¶ †Cōfirmo iſtud fundamētū ꝙ qn̄ quaſi poſſeſſio alicuius
ſtatus vel qualitatis nō cōcordat cū origine rei, imo ei ꝯdicit,
tunc nō releuat, nec trāſfert onꝰ ꝓbādi ī aduerſariū vt eſt qua
ſi poſſeſſio ſeruitutis realis, q̄ nō ꝯcordat cū originale rei, imo
59 ei ꝯdicit: † q2 quelibet res in ſui origine preſumitᷣ eſſe libera.l.
60 altius.⁊ l.ſi in edibus.C.de ſerui.⁊ aqua.† q2 ſeruitus non hꝫ
cām naturalē ſed aut impoſititiā aut ꝑſcriptā.§.fi.inſt.de ſer-
ui.ſm Bal.in c.cum oēs de conſti.⁊ qđ iſta quaſi poſſeſſio, cō-
tradicens origini rei non releuet, nec trāſferat onus ꝓbādi in
aduerſariū, tꝫ gl.in d.l.ſi prius, in verb.egiſſe.⁊ ibi late Bar.in
vl.parte.in ij.opp.⁊ tribus ſequētibus.⁊ gloſ.in d.l.circa.ff.de
prob.⁊ in d.l.ſicuti.§.ſi queratᷣ.ff.ſi ſer.vēd. ¶ In ea.gl.ibi item
61 ſcire dꝫ teſtatorē mortuū.† Adde ex dictis Bar.ꝙ hrs, q ne-
gat ſe ſciuiſſe teſtatorē defunctū, vt euitet onera hᷣditaria, ex
tribus probatur ſciuiſſe.primo ſi ꝓbetᷣ cōſanguineꝰ illius, qui
ētᷣ mortuus.vt l.octaui.ff.vnde cog.⁊ l.de tutela.C.de in inte.
reſt.mi.niſi ex aduerſo ꝓbet abſentiā ſuā ad excludēdū talem
preſumptionē.c.cum in tua.qui matri.accuſa.nō poſ.Adde bo
num tex.in l.titius.§.j.ff.de lib.⁊ poſth.ꝑ quē tex.no.ibi Ange.
62 Imo.⁊ Mod.vnū ꝙ eſt fortius† ꝙ factū in villa vel ī rure pre
ſumitur ignorari ꝑ coniunctum exiſtentē in ciuitate.Scđo, ſi
ꝓbaretᷣ, ꝙ eſſet vicinus tūc ſm Bart.dꝫ probari, ꝙ fama eſſet
in vicinia de morte illiꝰ preſumeretᷣ tūc eā ſcire vt l.ſi tutor.cū
gl.no.C.de peric.tut.⁊ ſimpliciter ſequitᷣ Jo.de Imo.hic.Sed
iſta reſtrictio Bar.⁊ Imo.nō eſt vera, quā etiā reprobat Ale.
53 q2 cōis cōcluſio ſcribentiū eſt,† ꝙ vicinꝰ preſumatᷣ ſcire facta
vicini in his, que a cōiter accidētibus ſolēt eſſe nota vicinie:
puta in ꝓpoſito noſtro, ꝙ aliqs vicinus ſit mortuus, a cōiter
accedētibus preſumuntur ſcire alij vicini abſqꝫ eo ꝙ ꝓbetᷣ de
hoc eſſe famā in vicinia. Hinc eſt, ꝙ bona eſt rō teſtis, ſcio, q2
vicinꝰ ſum, vt cōcludit Bar.in l.j.ff.ſi cer.pe.vbi plene exami-
naui.ideo Bar.in l.ſi cui.§.iiſdem.ff.de accu.tenet, ꝙ probādo
ꝙ erat vicinus ⁊ proximus in loco ex vicinitate loci preſumitᷣ
ſcientia.alleg.c.j.⁊ ij.preſumpt.tamen intentio Barto.fuit ad
conuincendum magis ſcientiam heredis. Tertio. ſi erat ci-
uis ⁊ in ciuitate erat fama de morte illius tūc preſumitᷣ ſcien-
tia, niſi ex aduerſo ꝓbet ſe tūc tēporis fuiſſe abſentē a ciuitate,
vel ſe fuiſſe infirmū.per tex.nota.in c.cū in tua.⁊ ibidē Abb. in
ij.no.qui matrimo.accu.poſ.ꝙ Bar.reputat diligēter notan-
64 dū pro limitatione eius dicitur† quod quis preſumitur ſcire
illud de quo eſt publica fama d.l.cum tutor. cū gl.intelligitᷣ de
ſano, ⁊ nō de infirmo ⁊ de ꝑſente ⁊ nō de abſente.⁊ cū Bar. te
nēt Joā.de imo.⁊ in effectu Alex. ¶ Tu aduerte ad illud, ꝙ
tꝫ Bar.de infirmo lꝫ ceteri trāſeāt in hoc cū Bar. puto, ꝙ ſit
diligētiſſime ſignādū ſi eſt verū. Sed caue, q2 tex.in d.c.cū tua.
in quo ſe fundat Bar.loquitᷣ expreſſe, qn̄ ex īfirmitate patieba
tur mētis exiliū ꝑut etiā ibi no. Abb.in ij.no.nā dicit ibi tex.ſi
nimie infirmitatis fauore laborās ſane mētis patiebatᷣ exiliū:
ergo in infirmo ſimpliciter nō ꝓcedit dictū Bar.niſi dicas, ꝙ
dictū Bar.debeat ītelligi ſcđm tex.quē allegat vt inquit ipſe
met Bar.ī l.non ſolū.ij.§.ſi liberatiōis.ff.de libe.leg. Circa il-
lud de abſente Bar.vult duo, vnū expreſſe, aliud tacite. exꝑſſe
65 vult † qđ ciuis q eſt abſens a ciuitate preſumatᷣ ignorare ea de
qbꝰ tūc erat fama publica in ciuitate. Adde tex.in l. plane. in
66 verſ.facilius.ff.de execu.tu.per quē no.ibi Bal.† ꝙ ciuis exi-
ſtēs in exilio non preſumitᷣ ſcire ea, que publice fiunt in ciuita-
te.idem ſi voluntarie ſit abſens.l.fi.ff.de decre. ab ordi. fa.⁊ ſic
tūc bāna etiā generalia ciuitatis ꝑſumitᷣ ignorare ciuis q eſt
abſens a ciuitate ſm eū. Idē tenent Bal.⁊ Ang.in l.tres fra-
67 tres.ff.de pac. Abb.in c.j.de poſtu.prela.imo plus† ciuis, q eſt
in comitatu vel in villa preſumitᷣ ignorare ea que publice fiūt
in ciuitate: vt no.Bal.Ang.⁊ Imo.⁊ alij in d.l.titiꝰ.§.j.ꝑ iſtū
68 tex. ¶ †Scđo Bar.tacite vult ⁊ hoc diligēter pōdera, ꝙ ī du
bio qs preſumitᷣ fuiſſe preſens in loco in quo eſt ciuis niſi ꝓ-
betᷣ abſentia d.c.cū ī tua. Adde ꝙ cōtrariū tꝫ Spe. lꝫ videatᷣ
dubitare: q2 nō habemus tex.de hoc clare loquētē. ita Spec.
in tit.de actore.§.j.in verſi.qđ ſi poſtquā.⁊ in verſi.ſequen.quē
ſequitur Alex.in cōſi.xcij.quinti voluminis.qđ inc, viſo ⁊ op.
portune diſcuſſo proceſſu in fi.vbi tenet cū Spe.lꝫ quod ī du-
bio qs ꝑſumatᷣ fuiſſe abſēs ab loco ciuitatis ſue.ex quo nō cō-
ſtat de preſentia.ſꝫ Bal.in l.fi.§.neceſſitate.in fi.vlt.q. C.de bo.
69 q̄ lib.refert illud dictū Spe.⁊ vrᷣ tenere ꝯtrariū eo q2† abſen-
tia eſt facti.⁊ facta nō preſumūtur niſi ꝓbentᷣ.l. ī bello.§.facte.
ff.de cap. Itē ꝯtra Spe.tꝫ.Alex.hic ſibi cōtrarius allegat bo
num tex.in l.cum quidam.ita in fi.iuncta.l. ſequenti. ff. de leg.

ij.Bartol.ī l.iij.§.j.circa fi.ī pe.q.ff.de duob.re. Idē tenet Are
70 hic dicēs ꝙ doctrina Bar.eſt magis iuridica† ex argumēto
a cōmuniter accidētibꝰ: qđ eſt validū in iur.l.certi cōdicto.§.
qm̄.ff.ſi cer.pe. Sed cōiter cōtingit, ꝙ qui eſt ciuis vniꝰ loci, ⁊
ibi hꝫ domicilium ⁊ frequētius ibi habitat preſumitur ibi eſſe
ꝑſens potius, quā alibi. ¶ Ultra Bar.illud ꝙ dictū eſt ꝙ ci-
uis ꝑſumitur ſcire ea, que ſunt facta ī ciuitate.limitat Alex.h
71 nō habere locū† in ciue nouo, qui ꝓbabiliter preſumitᷣ ignora
re ea q̄ ſunt facta ī ciuitate: q2 cēſetᷣ tyro.l.qui cū vno.§.fina.⁊
l.qui cōmeatus.§.fin.ff.de re mil.allega. Bal.in l.data opera.
C.qui accuſ.nō poſ.vbi ſignanter tꝫ Bal. ⁊ ſepe allegatur in
practica qđ nouus ciuis excuſatur ſi ꝯtra faciat ſtatuto ciui-
tatis, q2 ex quo eſt nouus ciuis habet iuſtā ignorantiā ſtatu-
torū. Adde ꝙ idē qđ Bal.tenet Lud.ro.cōſi.ccviij.inci.ꝑ ple
na diſcuſſione, ⁊ in conſi.ccccxcj.incipien. in caſu propoſite cō
ſultationis vrᷣ dicendū, ꝙ dicta A. Sed tu caue q2 Bart. hic
non loquitur ſimpliciter de ciue ſed loquitᷣ copulatiue, qn̄ erat
ciuis ⁊ erat fama publica ī ciuitate. ¶ Extra iſtas fallētias,
72 regulariter† qlibet ꝑſumitᷣ ſcire illud ꝙ publice ſcitᷣ, ⁊ publice
eſt notū, ⁊ eſt publica fama in loco vbi conſeruatur, vt eſt tex.
in c.cū in tua.circa mediū.⁊ tex.in c.j.circa mediū.de poſtul.ꝓ-
la.⁊ tex.no.in cle.j.§.fi.de conceſ.preben.⁊ gl.no.in l.ſi tutor.C.
de periculo tu.⁊ gl.in l.quinquaginta.ff.de exc.tu.⁊ §.qui aūt.
in verbo cognouerūt.inſt.eo.⁊ in c.qđ dicitis.xvi.diſt.⁊ ī c.ex-
ceptionē.§.fi.de excep. Bar.in l.ſi cui.§.iiſdē.ff.de acc.⁊ in l.ab
73 ſenti.ff.de dona.† vnde non excuſatur propter ignorantiā re-
ceptans bannitum qn̄ erat notorium in loco, ꝙ erat bannitꝰ,
vt eſt gl.in l.j.in prin.⁊ ibi Bar.in §.j.ff.de recepta. Bart.in l.
omnes.ij.C.de agri.⁊ cēſi.li.xj. Itē publicas factiones, ⁊ treu-
gas ⁊ paces ⁊ generales rebannitiones quilibet dꝫ ſcire, vt
no.Bal.ī l.doli mali.in verſ.diuerſum.per illū tex.a ꝯtrario ſenſu.ff.
de noua.qđ eſt valde no.dignū ſecūdū eum. imo fortius not.
74 Ab.in d.c.j.de poſtu.prela.ꝑ gl.iij.ibi iuncto tex.† ꝙ quilibet
de prouincia preſumitᷣ ſcire illud qđ publice factum eſt in par
te ꝓuincie qn̄ ſumus in factis cōcernētibꝰ totā ꝓuinciā, vt ibi
ꝑ eū. ¶ In ea.gl.ibi ⁊ ſibi delatā ſcire dꝫ, ⁊ quod pure ſit inſti
turꝰ vel purificata ſit cōditio qūo aūt iſtorū ſciētia probetᷣ in
75 herede dic vt hic ꝑ Bar.⁊ no.bene illud qđ tꝫ Bar.qđ† fama
contraria poſtea ſuperueniens nō derogat actui antea geſto
⁊ conſummato, nec extinguit.l.cum quidam.§.ſuum.ī.eo.ſed
bn̄ preiudicat, ⁊ derogat actui poſtea faciendo.l.ij.§.j.ff.quis
or.in bo.poſ.ſer.⁊ l.ſi mater.in fin.C.de ſta.defun.facit trita re
gula: q2 multa facta tenēt, q̄ tn̄ fieri ꝓhibētᷣ.l.patre furio ſo.ff.
de his qui ſunt ſui.⁊ c.quemadmodū.de iureiu. ¶ Ex iſto di-
76 cto Bar.infert ad practicā notab. Bar.† ꝙ ſi propter famā
formata eſt per iudicē inquiſitio cōtra aliquē de delicto ⁊ pē-
dente inquiſitione ſuperueniat fama cōtraria, per hoc nō tol-
litur inquiſitio iam formata, ſed bn̄ impeditᷣ poni ad torturā:
q2 ille effectus eſt de futuro, niſi alia indicia adſint.⁊ ſequitur
ſimpliciter Jo.de imo.reputans tenendū menti.idē Alex.⁊ in
effectu Are.hic. Tu adde vltra eos illud, ꝙ no. Abb.in c.acce
77 dēs.per illū tex.cū gl.de pur.cano.† ꝙ ex quo qs ſemel fuit ha
bitus, ⁊ reputatꝰ ꝓ filio legitimo Sempronij, ⁊ ita fuit ꝓmo-
tus ad ordines ſacros, fama ſequēs ꝯtria nō nocet. Itē ex pre-
78 dicta ꝯcluſiōe Bar.collige limitationē ad regulā, q̄ hꝫ,† ꝙ fa
ma poſterior preualet ⁊ ſequēs fama tollit effectū p̄ine. vt l.ij.
§.j.ff.qs ord.in bo.poſ.ſer.⁊ l.ſi mater.in fi.C.ne de ſtat.defun.
Bart.in l.de minore.§.plurimū.ff.de q̄ſti.⁊ ī l.ij.in fin.C.ſi ſer.
aut liber.ad decu.aſpi.li.x. Bar.notabiliter in l. ſed ⁊ ſi lege.§.
de eo autē.ad fi.ff.de pet.her. Bald.in §.j.ij.fi. in vlti.q.qui feu.
79 da.poſ.vnde ſtante ſtatuto,† ꝙ contra magnates ſufficiat ſo-
la fama: certe cautela eſt, ꝙ probetᷣ famam cōtrarium.⁊ ſic pri
ma elidetur ſm Bal.in l.accuſare.C. de eden.cum concor. hic
traditis per Alex.iſta regula limitatᷣ, niſi prior fama ſit ſorti-
ta effectū tunc non tollitur per famā ſequentem ꝯtriā. ¶ In
ea.gl.ibi.item debet eſſe certꝰ qđ teſtator poterat teſtari. q̄rit
Bar.quid ſi circa hoc probarētur due fame cōtrarie. ⁊ tenet
qđ ſtandū eſt illi fame que ꝓcedit ab hominibꝰ fide dignioribꝰ.
ꝑ l.cū quidā.§.qđ dicitᷣ.in verſ.quod ſi ipſe.j.e.ſed data equali-
te vtriuſqꝫ fame, diceretur ꝓbata dubitatio, ⁊ ſic heres nō poſ
80 ſet adire: q2 eſſet dubius.⁊ ſic pōdera Bar.velle qđ due fame
contrarie poſſint eſſe eodem tēpore de eodē, ſed hoc reprobāt
Bal. Imo. Lud.ro. q2 impoſſibile eſt qđ eodē tempore cōcur
81 rat duplex fama cōtraria: † q2 fama eſt, qn̄ aliqd a maiori par
te populi dicitᷣ.l.iij.§.eiuſdē.in verſ.fama. ff. de teſtib. declarat
Bar.in l.minor.§.plurimū.ſed iſta non ſunt compatibilia, qđ
maior pars eiuſdem loci eodem tempore dicat contraria, li-
cet poſſint eſſe opiniōes aliquorū cōtrarie in aliquo loco, ſed
non fame cōtrarie. Sed ſalua Bar.ſm Alex. quod eſſent due
fame contrarie diuerſorū locorū nō eiuſdē ꝑut ipſemet Bar.

declarat.in d.§.plurimum.in ver.vj. quero quid ſi eſt probata
fama contraria diuerſorum locorū.Are.autē dicit, ꝙ due fa-
me contrarie poſſunt eſſe in eodē loco ꝛ tpe.nō quidē eſſentia
liter,ſꝫ bene apparēter,ex dictis teſtiū ſuper hoc cōtrariis, ſꝫ
ꝓcedēs ſaluatio eſt verior.Itē inquātū Bar.tꝫ.ꝙ qñ ſunt due
fame cōtrarie eodē tpe,tūc ſtādū eſt illi fame,que ꝓcedit ab ho
minibus fide dignioribꝰ.facit tex.i l.ob carmē.ff.de teſti.ꝛ c.in
noſtra eo.tit.Idē tenet Bart.in d.l.§.plurimum.Abb.ꝛ alij in
c.cum oporteat.de accuſa. Adde, ꝙ qñ probate ſunt due fa-
me cōtrarie.ſcđa probatio eſt clarior offuſcat effectus prioris
probationis.ita no.Abb.in c.cū in tua.in ij.no.per illū tex.cuꝫ
gl.de ſponſa.Item dum Bart.tenet ꝙ quando ſunt due fame
contrarie hincinde equales,tunc heres remanet dubiꝰ, qꝛ nō
poteſt animum magis ad vnā,ꝙ ad aliā applicare.Tu dic,ꝙ
imo iſto caſu iſte fame ꝯrie data equalitate ſibi adinuicem de-
rogant,ꝛ neutri eſt ſtādū.d.l.ob carmē.§.fi.ꝛ l.ſcripture.C.de fi
de inſtr.ꝛ c.licet cauſam,de proba.ſm Bart.in d.§.plurimum.
Abb.in d.c.cum oporteat,ꝛ ibidem Ant.ꝛ alij,de accu.Pe.de
anch.in conſ.clxxxix.qđ inci.tribus de cauſis.adde facere, qđ
82 †preſumptiones oppoſite inuicem ſe cōfundūt, ꝛ non prepō
derat altera alteri,qꝛ nulla victoria ſit a pari.l. nō ſolum.§.de
vno.ff.de ritu nup.ſm Bal.in l.non ignorat.in C. qui actu nō
poſ.¶ In ea glo.ibi,item ꝙ nullus eum precedat ſcire debet.
iuxta iſtud requiſitum querit Rap.cu.de notabili, ꝛ vtili que-
83 ſtione.†Pone ago contra aliquem debitorem , vel poſſeſſorē
hēditarium aſſerēs me eſſe conſanguineū,vel agnatū talis de
functi,nō tamen aſſerui,nec probaui,ꝙ nullus alius eſſet pro
ximior agnatus an debeā obtinere,videretur dicēdum,ꝙ non
qꝛ cū iſta negatiua ſit fundamentum intentionis mee quod ne
mo me precedat ꝛ ꝙ ego ſum proximior,teneor illaꝫ negatiuā
probare:vt no.Inn.in c.ſuper his.de accuſa.Cy.ꝛ alij in l.ij.C.
de iure emphy.ꝛ Bar.ꝛ doc.in l.hoc iure.ff.de ver.obli.ꝛ ita vi
detur i ſpecie tenere Spe.in ti.de teſte.§.pe.vbi tꝫ,ꝙ actor de
bet articulare.ꝛ ꝓbare,ꝙ ſit ꝯſanguineus , ꝛ ꝙ ſit proximior.
Cōtrariū determinat Rap.cu.quod ſufficiat probare ꝓximi-
tatem ſuam per l.amite.C.cōmunia de ſucceſ.l.ſi ſcriptum.C.đ
proba.Idē per eade iura tenet Raph.cu.in l. ſed ꝛ ſi de ſua.j.
eo.vbi ſubdit ꝙ nec gl.nec Bar.nec Spe.docuerunt qualiter
in hac materia debeat articulari.Idē tenet ibi Ludo.Ro.per
l.ſi auie.C.de ſuc.edic.Idē tenet, Alex.hic, motus per doctri-
nam gl.in l.cū de lege.ff.de ꝓba. ſm quam ſufficit dicerem eſſe
cōſanguineū talis defuncti,qui vult dicere aliū ꝓximiorē fuiſſe
84 agnatum,illud probet:ſicut per illā gl.tenet etiā Bar.hic.†ꝙ
ſufficiat dicere talē deceſſiſſe ſine teſtō , qui vult dicere ꝯtrium
quod teſtamētū fecerit,illud probet. Eſt verū qđ Bar.ibi cor
rupte allegat gl.in l.cū probatio.ff.de proba.ſꝫ voluit allegare
gl.in d.l. cum de lege.illā gl.etiā allegat Bar.in l.ſi cōſtante.in
prin.ff.ſol.ma.in j.q.partis prin.vbi etiam dicit per hūc modū
85 probari illā negatiuam†facultates mariti ad dotis exactionē
nō ſufficere:quia mulier dicet ꝙ maritus habet tot bona que
nō aſcendunt ad ſummam dotis qui vult dicere qđ plura hꝫ il
lud ꝓbet.ꝛ de veritate illius gl.ibi dixi hoc anno poſui etia i l.
fi.§.licentia.C.de iure deli.vbi etiā eſt tex,qui allegatur pro il-
la gl.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij ad hoc notant,ꝛ ibi dixi.¶ Pro iſta par
te Rap.ēt facit tex.reputatꝰ ſingularis in l.ex facto.§.pe.ff.ad
86 treb.vbi†ei q dicit filios ſuperuixiſſe ꝛ ſic ꝯditionē fideicōmiſ
ſi defeciſſe incūbit onus probādi,ꝛ ita per illū tex. notāt Bar.
ꝛ Ang.ibi Bar.in l.qui duos.§.cum in bello.ff.de re.du. Ale.
in conſi.xxxix.primi volu.quod incipit viſo themate.de quo.ŝ.
omiſſo lōgo verborū apparatu.ꝛ in conſi.xxix. ſecūdi volu.qđ
incipit viſo themate ꝛ ea dubitatiōe,quicquid ad iſtū tex.dicat
Alex.hic,ꝛ ibi,ꝛ ita tene cū opinione Raph.Lud.ꝛ Ale.ꝙuis
Are.in d.l.ſed ꝛ ſi de ſua.teneat contrarium dicens ſe credere
indubitanter opinionem contrariam eſſe veriorē per aliqua
que in propoſito noſtro parum videtur facere. ¶ In eadē gl.
ibi item ſcire debet qua ex cauſa ad eum pertineat ex teſtamē
87 to vel ab inteſtato.Concludit Bart.ſm Alex.ꝙ †ꝓſumitur ꝓ
eo qui dicit teſtamentum non eſſe factum,ꝛ ſic defunctū deceſ
ſiſſe ab iteſtato,quia aduerſarius,qui vult dicere cōtrariū, dꝫ
ꝓbare per doctrinā gl.in l.cū de lege.ff.de ꝓbatio. licet Bart.
corrupte alleget.l.cum probatio.Cōtrariū tenet Lud.Ro. in
l.ſi emancipati.C.de collat.per illum tex.in ver.nec vllum teſta
88 mentū relictum,vbi ſecundū eum probatur,†ꝙ alleganti quē
deceſſiſſe inteſtatum incūbit onꝰ probādi,ꝛ licet quādoqꝫ di-
catur aliquid probari eo ipſo,ꝙ nō probatur contrariū, vt eſt
gl.in ꝟ.oſtēdere.in l.ſuper ſeruis.C.qui mili.nō poſ.lib.xij. ꝛ in
l.j.C.q teſtamē.fa.poſ.ꝛ tñ illud ꝓcedit, qñ preſumptio eſt pro
allegāte:ſed hic eſt ſecus,qꝛ oportebit actualiter ꝓbari.ꝙ nul
lum.teſtamentuꝫ ſit factū,alias illa.l.ſi emancipati.eſſet impo
ſita verbis ꝛ non rebus contra l.ij.in fi. C.cōmunia de leg. ꝛ ſ.

cōmiſſa.de electio.in vj.Sed Alex.hic in d.l.ſi emācipati.in ter
tio notabili tenet ſimpliciter cū Bart. cōtra Lud.Ro.ꝛ dicit
quod d.l.ſi emancipati.allegata p Lud.non facit pro eo,ꝛ plꝰ
nō dicit nec aliud reſpondet.Tu aduerte ꝙ imo ille tex.bñ fa-
cit pro Lud.cum inferius dicat probatum fuerit iungēdo cū
eo quod.ŝ.dixi.nullum teſtamentum relictū probatuꝫ fuerit,
ꝛ illud verbū probatum fuerit cum ſit infra poſitū videtur qđ
ad vtrūqꝫ referri debeat alias nō haberet orationem perfectā
illud ꝙ ŝ.dixi nec illud teſtm̄ relictū,niſi ex tex.haberetur ver-
bum eſt,ꝙ cōmuniter nō habet̄,ꝛ tenēdo cum opi.Lud.potes
bene reſpōdere ad authoritatē Bar.hoc.modo ꝙ nō ſimplr
loquit̄ proüt eū refert Alex.ſꝫ Bar.loquit̄ expreſſe, quādo eſt
cōmunis opi.ꝙ teſtamētū nō fecerit.tūc bene eſt fundata intē
tio allegātis eū īteſtatū: tñ ꝓ prima opiniōe facit:nā ꝙ aliqs
fecerit teſtm̄,illud eſt facti:ſꝫ facta nō preſumunt̄,niſi probent̄.
l.in bello.§.facte.ff.de capti.Itē ꝙ aliquis non fecerit teſtm̄ eſt
89 †negatiua ſimplex,nō coarctato loco,ꝛ tp:ergo ꝑ rerū natu-
rā probari nō pōt.l.actor.C.de ꝓbatio.dixi.in l.nec is.in prin.
j.eo.niſi dicas imo probari poſſet ſcđm practicā,quā j.proxi-
me ponit Bar.ꝛ j.ſtatim referam.ſubdit Bar.ꝙ quādo cōis
opinio eſt,ꝙ quis fecerit teſtamētū,ſed illud nō reperit̄. tūc de
bet fieri diligens inquiſitio authoritate iudicis interrogando
omnes notarios,ꝛ ēt habētes protocolla notariorū mortuo-
rū interrogētur etiā cōſanguinei,ꝛ vicini ꝛ preſbyteri a quo
ꝯfitebat̄ ꝛ ſimiles perſone,ꝛ ſi non reperiatur apud iſtos, tūc
dicat̄ pro vero teſtm̄ nō eſſe factū ꝙ Bar. per tria ſimilia cō-
probat de quibus ibi per eū. Adde Bar.in ſimili in l.illa,i pe.
90 q.ff.de ꝟ.obl.cū cōcor.quas ibi dedi. ¶ †Aduerte tñ qđ teſtm̄
nō probat̄ per famā.qꝛ nullus titulus ꝓbat̄ per famam.ita ſi-
gnāter tꝫ Bal.poſt Inn.i c.illud circa fi.de preſumptio. ¶ In
ij.ꝑte gl.dū vult ꝙ regula huius.l.fallit i tutore, q qñqꝫ ſolus
pōt adire hr̄ditatē vel agnoſcere bo.poſ. ꝛ tñ nūꝙ ſolꝰ pōt re
91 pudiare.†Adde ꝙ ſilr ꝓcurator,ēt gñalis, poteſt agnoſcere
bo.poſ.l.iij.§.acquirere.ꝛ ibi gl.no.ff.de poſ.ꝛ tñ nō pōt repu-
diare.l.j.§.j.ff.de ſuc.edic.ſꝫ ad iſta rñde melius ſm gl.in l.eiꝰ eſt
velle.ff.de re.iur,ꝙ regula huiꝰ legis ꝓcedit i his,q pñt acqre
re ſuo noīe,ꝛ ad ſuā vtilitatē,ſecꝰ ſi alieno. Ultimo q̄rit Bar.
92 de ſubtili queſtiōe †an ſi ſum heres titij q fuit iſtitutꝰ a ſeio poſ
ſum adire hr̄ditatē ſeij ex iure deliberādi ad me trāſmiſſo per
Titiū inquātū Titius adiuerit ꝛ quatū de Titio in hoc ſum
dubius,ꝛ nō ſoluit,ſed reliquit ſub dubio:qꝛ queſtio tūc pēde-
bat de facto:ſed tamē inclinat pro parte affirmatiua,ꝛ ita late
affirmat Bar.in l.gerit,ꝛ ibi Raph.cu.j. eo.quamuis contra-
rium teneat Bal.in l.potuit.in viij.q.C.de iure delibe.licet hic
in lecturis impreſſis Bar.ſit facta vna additio falſa que dicit
puto additionem nullam.per l. qui ex duobus.in fi. j.eo.

LEX XIX.

1 ☞ Uolens adire her.vel bon.poſ.agnoſcere debet eſſe certus
de morte teſtatoris.
2 Scire dicimus illud.quod vehementer opinamur.
3 Dictio,quaſi,eſt nota improprietatis.
4 Si teſtis interrogatus quomodo ſciat,reſpondet ſcio, qꝛ ſum
certus,non probat.
5 Quando teſtis cum aſſignatione rationis dicit ſcio,quia ſcio
vel quia ita eſt,nihil valet,quia nihil habemus vltra dictum.
6 Quando teſtis deponit ſuper re que per ſenſum immediate
non poteſt comprehendi,vt quia dicat,ſcio, quod Titius eſt
filius Martini,talis teſtis bene probat.
7 Teſtis deponens de credulitate non probat.
8 Quis dicit̄ ꝓ certo ſcire.qñ eſt certificatus ab hoīe fide digno.
9 Quod quis ſcit ex confeſſione alterius etiam in foro peniten-
tiali facta non dicitur ſcire pro certo.
10 Si heres confiteatur quod fecit aliquid vt heres videtur con
feſſus ſciuiſſe teſtatorem mortuum.
11 Dubitans an teſtator ſit mortuus, vel viuat, non pōt adire.

Qui hereditatem.

Nō ſummat̄ ꝓp eiꝰ breuitatem.

¶ Nota ex iſto tex.vnū reqſitū ad hoc vt quis poſ
ſit adire hereditatē de iure ciuili vel agnoſcere bo-
1 no.poſ.de iure pretorio.†nā debet eſſe certꝰ teſtatorē eſſe mor-
tuum.rationē aſſignat.in l.in totū omnia.ff.de regu.iur. Iſtud
ſingulariter examinat,vt ibi videas ꝓ itellectu huiꝰ tex.q vult
ꝙ heres debeat eſſe certus teſtatorē eſſe mortuū:videndū eſt,
qñ dicet̄ de hoc eſſe certus.Solutio.Salice.intelligit iſtū tex.i
ver.certus eſſe ſaltē vehemēti animi applicatione,arg.l.cū qui
dā.§.ꝙ dicit̄.j.eo.ꝛ iuſtis preſumptionibꝰ inducta:vt no.in l.ſꝫ
ꝛ ſi de ſua.ꝛ in l.ſi quis extraneus.§.ij.j.eo.Sed Are.tenet qđ
certus hic capitur pro vehemēti opinione.allegat Bar.ŝ. l.ꝓ
xima:in primo requiſito.gl.ibi.ſ.ꝙ ſciat teſtatorē mortuū. vbi
tenet Bar.ꝙ nō intelligat̄ de vera ſciētia,que percipit̄ per ſen

ſum corporeũ ſicut in teſte,ſed intelligit̃ de ſcientia, hoc eſt de
vehemẽti opinione.dicit lex cuz quidã.§.qđ dicitur.ꝛ l. ſi quis
extraneus.§.fi.in gl.fi.in gl.ſed tu caue,qꝛ Bart.ibi bene capit
2 ſciẽtiã pro vehemẽti opinione:†qꝛ ſcire dicimur illud,qđ vehe
mẽter opinamur.l.ij.§.idẽ Labeo.ꝛ ibi eſt gl.no.ff.đ aqua plu.
arcẽ,ſꝫ nõ loquit̃ Bar.de termino certo.vnde vltra eũ,ꝙ etiã
quis dicatur eſſe certus ex vehemẽti opinione,facit text.in l.ſi
qs ita.§.ſi quis cũ ignoraret.in ver.proinde,ꝛ ibi Bar.ad hoc
expreſſe no.ff.de teſt.tutela.ſed caue,qꝛ ille tex. videt̃ facere ad
3 oppoſitũ cum dicat,ꝛ ſi quaſi certus fuerit †nam dictio quaſi
eſt nota improprietatis:ꝛ ſic ſignificat ꝙ ex vehemẽti opiniõe
quis non dicat̃ proprie certus ſm Are.in l.ſi poſthumus.§.fi.
in ij.no.ff.de lib.ꝛ poſth.ꝛ ante eum ita etiã dicit Raph. cu.in
d.l.ſi quis ita.Sed ꝓ hoc qđ etiã quis dicat̃ certus ex vehemẽ
ti opinione allego gl.in l.in repudiãda.j.eo.ꝛ dicit Bal.in l.cũ
in antiquioribus.in iij.q.C.de iure delibe.qđ vehemẽs opinio
equiparat̃ certitudini, vt dicit notari in l.ſi is ad quem.ꝛ l.cũ
quidam.§.qđ dicitur.j.e.ꝛ eſt vehemẽs opinio ſm eũ, quando
ex probabilibus cõiecturis credit id quod verũ eſt,licet certi-
4 tudinarie non nouerit:†tamẽ ſi teſtis interrogatus,quomodo
ſciat reſpondeat,ſcio,qꝛ ſum certus nõ probat,quia nõ depo-
nit de his que percipit per ſenſum corporeuz:prout tenet l. te
ſtium. C. de teſtib.ꝛ l.qui teſtamento.§.fin.ff.de teſta. ꝛ iij.q.ix.
in c.teſtes.quare poteſt eſſe certus ex vehemẽti opinione que
põt eſſe falſa.l.cũ quidã.§.quod dicitur.j.e. Ita notabiliter de
terminat Bar.in d.l.ſi quis ita.ff.de teſt.tutela. ꝛ ſequunt̃ Lu.
Ro.ꝛ Alex.hic Idẽ tenet in effectu Are.hic alia ſubtili ratio-
ne quia ſicut illa ratio teſtis ſum certus,complectitur vehemẽ
tem opinionẽ,ita illa etiã cõplectit̃ verã ſciẽtiã.l. cum falſum.
j.e.ꝛ l.nec is.in prin.ſ.eo.vnde etiã referẽdo ad verã ſcientiam
iſta verba ſcio qꝛ ſum certus reſoluũtur in effectu hoc modo
ſcio,quia ſcio:quo caſu talis ratio nihil valet,qꝛ nihil addit di
cto,ꝛ ſic eſt eadẽ cum dicto vt no.Bar.in l. qui interrogatus.
per illum tex.ff.de pet.her.ꝛ in l.fi.per illũ tex.ff.de offi.procur.
5 ceſa.Bal.in l.ſolam.C.de teſti.vbi dicit,ꝙ†quando teſtis cum
aſſignatione rationis dicit ſcio.vel quia ſcio,vel quia ita eſt:ni
hil valet,quia nihil habemus vltra dictũ.ꝛ hoc eſt deponere
ſine ratione.Adde ꝙ idem Aret.ſibi contrarius in d.l.ſi po-
ſthumus.§.fi.in ij,no.de libe.ꝛ poſthu.tenet contrarium quod
imo poſſit ſaluari dictũ iſti⁹ teſtis ſicut ſaluãtur in ſimili quan
do teſtis interrogatus de ratione dixit ſcio, qꝛ tetigi manib⁹.
nam recte probat,licet non ſit res tangibilis manu,vt ſignan
ter no.Bar.in l.fi.in fi.per illum tex.C.de pericu.nominato.lib.
xj.ꝛ plus non dicit.Sed ad hoc reſpondet ipſemet Areti. hic.
ꝛ ideo ibi probat,quia facit mentionem de vno ex ſenſib⁹ cor
poreis ſcilicet de actu,vt ſub illo ſenſu videatur implicite de-
ponere de ſenſu conuenienti:vt ibidem etiam dicit Bar. Iſtã
6 cõmunẽ concluſionem limita non procedere,†quãdo teſtis de
ponit ſuper re que per ſenſum immediate non poteſt cõprehẽ
di vnde ſi teſtis dicat ſcio pro certo ꝙ titius eſt fili⁹ Martini
talis teſtis probat:qui intellligitur de ea certitudine que com
muniter poteſt haberi in tali re per preſumptiones hominum
ꝛ legũ ſm Bal.in l.filiũ eũ diffinim⁹.poſt Ia.de Are.ꝛ Cy.ibi.
ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.ꝛ ſequit̃ ſimpliciter Aret. hic.
Adde Anto.de Butr.in c.per inquiſitionẽ.in v.no.de elec.per
7 illum tex.in verb.ſe ſciuiſſe pro certo.ſubdit Alex. quod teſtis
deponens de credulitate non probat etiam ſi dixerit credo ꝓ
certo.per tex.in c.his.de preſum.miror ꝙ nõ allegauerit Bal.
hoc tenentem in l.ſiue poſſidetis.C.de probationi. vbi ad hoc
allegat tex.in d.c.literis.ꝛ in c.tertio loco.de preſumptio. in ꝟ.
teſtes dicentur,imo plus tenet ibi Bal.ꝙ teſtis,qui dicit ſe ꝓ
certo credere,non probat etiam preſumptiue,niſi rationẽ per
ſenſum corporeũ aſſignat.vide tamen tex.in d.c.per inquiſitio-
nem.in verb.pro certo credens,dixi in rubri.ff.de iure iurand.
8 ¶ Item adde quod†quis dicitur pro certo ſcire, quando eſt
certificatus ab homine fide digno.ita no.Hemi.in c.de capitu
lis.per illum tex.x.diſt.allegat etiam capit. ſicut pro certo.in-
fra de ſimo.ꝛ Archidiaconus in c.in domo.de penitẽ.diſt. iiij.
9 †Caue tamen quare nõ dicit̃ pro certo ſcire illud, ꝙ quis ſcit
ex cõfeſſiõe alicuius etiã in foro penitẽtiali facta,qꝛ potuit ille
non verum dicere.ita mirabiliter no.Abba.in c.ſi ſacerdos.in
j.no.per illũ tex.de offi.ordinarij.cũ text.ibi ponat vt diuerſa ꝓ
certo ſcire aliquẽ eſſe reũ criminis vel qđ confeſſus fuerit,que
tunc pro certo non ſciat.¶ Vltimo aduerte ꝙ in lecturis im-
preſſis Bar.facta eſt vna additio huius tenoris.Naz dicit ꝙ
ei fuit apportatus vn⁹ proceſſus in quo dicebat̃ qđ talis mu-
lier erat mater talis filie,ꝛ qđ illa filia geſſit ſe ꝓ herede:ꝛ qua-
liter,nõ dicebatur quod illa filia ſciuerit morte matris,decidit
per iſtũ tex.quod talis additio nihil valet:qđ reputat bene no
tandũ.Adde quod iſta nõ eſt deciſio Bar.quia in alijs lectu-
ris Bar.que ſunt ſcripte non legit iſtã legẽ. Itẽ Io.de Imo.
Alex.ꝛ Aret.non faciunt aliquam mentionem de iſta deciſio-
ne,ꝛ tamen ſi Bar.dixiſſet,non omiſiſſent.ſolus Raph.cu.re-
fert iſtam deciſionem Bar.eam ſimpliciter ſequitur ꝛ dicit ꝙ
debemus eſſe cauti in articulando.Item dicit facere,quod ip
ſemet Bar.notat in l.cũ i antiquiorib⁹.C.de iure delib.ꝛ plus
non dicit.Sed contra iſtam pretenſam deciſionem Bar. vide
tur facere illud,quod tenet ipſemet Bart.in l.preced.in primo
10 requiſito glo.vbi tenet,quod†ſi heres confiteatur.quod fecit
aliquid vt heres videatur confeſſus ſciuiſſe illum eſſe mortuũ:
quia viuentis nulla eſt hereditas,vt l.j.ff.de action.ven.ꝛ l.j.ff.
pro here.etiam ſi talis confeſſio fuit tacite,vt ibi per eum per
hoc tollitur fundamentum de iſto tex.Item iſte tex. h.d.pro-
11 pter†dubitantem an teſtator viuat,vel ſit mortuus,qui nõ po
teſt adire:vt l.heres inſtitutus.in prin.j.eo.ꝛ l.is,qui heres,in
ver.ſi quis dubitet.ſ.eo.tamen caue quare Bart.in d.l.prece-
denti,loquitur quantum ad damnum ꝛ preiudicium heredis
confitẽtis: hic autem loquimur quo ad fauorem,ꝛ commodũ
ꝛ ſic quoad validitatem aditiõis eſſet queſtio pro amico,ſi ca-
ſus in facto contingeret.

LEX XX.

1 ☞ Aliud eſt gerere ſe pro herede,ꝛ aliud adire hereditatez.
2 Aliud eſt eſſe talem ꝛ aliud haberi pro tali.
3 Adire he.eſt expreſſe ꝛ ꝑncipaliter đclarare ſe velle eſſe hr̃dẽ.
4 Qui facit aliquẽ actũ vt hr̃s vr̃ ſe gerere pro hr̃de, ꝛ ſic oneri
bus hereditarijs obligari etiã ſi nihil hereditarium attingat.
5 In depẽdẽtibus a voluntate proteſtantis proteſtatio operat̃
ad declarandũ eius animũ ꝛ dicitur proteſtatio declaratoria.
6 Faciens ſepelire defunctum preſumitur in dubio facere cã
pietatis:ꝛ ideo non preſumitur ſe gerere pro herede. ꝛ nu. 7.
8 Tutor ſolus ſine pupillo non poteſt vere adire her.ſed requi
ritur voluntas,ꝛ conſenſus vtriuſque.
9 Datio vulga.ſubſtituti an tollat ſuitatem.11.
10 Perſona extrinſecus ſubaudiri non debet.
11 Per dationem ſubſtitu.vulgaris tollitur ſuitas.
12 Solus animus ſufficit ad aditionem here. abſqꝫ alio facto dũ
talis animus declaretur verbis,aut facto.
13 Condito teſtamento, emancipatus eſt cognitus de iure ciuili
ſicut quilibet extraneus inſtitutus.
14 Hodie emancipatus ſuccedit ab inteſtato de iure ciuili ad ſi-
militudinem ſuorum.
15 In dubio ſi non apparet quo animo ſit geſtus actus per here
dem eſt ſtandum ſuo iuramento.ꝛ ſic no.quod in dependenti-
bus ab animo alicuius ſtatur ſuo iuramento.
16 An actus,qui in ſuo inducit immixtionem,in emãcipato vel
extraneo inducat aditionem,vel econtra.

PRo herede. Qui facit aliqd vt heres
ꝓ herede ſe gerit: niſi alia
rõne faciat,ꝙ ex ꝓteſtatiõe,vel ꝯiecturis declarat.
h.d.vſqꝫ ad §.ſi quid tamẽ.Continuatur ſm Bar.
Bal.Imo.ꝛ Pau.de ca.nã in legibus precedẽtibus, ꝑſertim
in duabus proxime precedẽtibus,ſ.in l.is põt.ꝛ in l.ſeq.dictuꝫ
eſt de iure,ꝛ poteſtate adeũdi hr̃ditatẽ,nũc tractat de ipſa adi
tione per quos actus inducatur.ꝛ ſic Bar. ꝛ cõmuniter doc.
intelligũt,ꝙ Iuriſcõſu.in iſta l.tractat de aditiõe hr̃ditatis,ꝙ
ꝓ certo non videtur eſſe verũ,prout etiã tenet ſolus Raph.cu.
quare iſta lex non tractat de aditione hereditatis, ſed de ge-
ſtione pro hr̃de,ꝛ iſti ponuntur tanꝙ modi differentes,vt eſt
tex.planus in l.ſi quis mihi bona.§.ſꝫ quid ſi mandauit.in ver.
vel quid ſi pro herede.j.e. vbi lex querit quid ſi pater mãdauit
filio,ꝙ gereret ſe pro hr̃de, ꝛ filius adiuit hr̃ditatẽ,an valeat
1 aditio,ꝛ ibi Rapha.cu.no.ex illo text.ſimpliciter,quod†aliud
ſit ſe gerere pro hr̃de ꝛ aliud adire hr̃ditatem.ibidem etiam
gl.in ver.gerere.cum gl.ſeq.ponit differentiam inter adire he-
reditatem ꝛ gerere pro herede,qꝛ aditio fit per verba,ſꝫ gere-
re pro herede fit per actum facti ex quo preſumptiue induci-
tur aditio:ꝛ ita illã.gl.notant ꝛ ſequuntur Io.de Im.ꝛ Alex.
hic ibidẽ etiam Areti.in v.notat ex illo tex. quod proprie ge-
rere pro hr̃de eſt hr̃ditatẽ adire facto, adire autem eſt appre-
hendere hereditatẽ animo expreſſo per verba, ꝛ licet text.di-
cat aditionem valere:tamẽ non ſequitur per hoc quin ſint di-
uerſa,ſicut ibidẽ decidit ille textus ꝙ ſi pater mandauit filio,
quod agnoſceret bon.poſſeſ.ꝛ ipſe adiuit,decidit tex.quod va
leat aditio nec tñ vitiat.ꝛ tñ conſtat, quod ſunt diuerſa adire
hr̃ditatẽ,ꝛ gerere pro hr̃de.Ad idẽ eſt tex.in l.quandiu inſtitu
tus.j.eod.ibi,neqꝫ adire hr̃ditatẽ põt,neqꝫ pro hr̃de gerere ꝛ
tex.in l.at ſi quis.§.pleriqꝫ.ibi, neqꝫ pro hr̃de geſtio, neqꝫ adi-
tio preſumatur.ff.de reli.ꝛ ſump.fune.ꝛ tex.in §. itẽ extraneus.
inſtitu.de her.qualita.ꝛ diffe.vbi tex.ponit alternatiuam in-
ter aditionẽ hereditatis,ꝛ geſtionẽ pro herede. ergo denotat
ille

eſſe diuerſa.iſtud etiā patet ex vi vocabuli pro herede gerere,
vbi ſemper tex.loquitur cū dictiōe diminutiua,ꝙ heres,vt pa
tet per totā iſtā l.ꝛ ſic vr̄,ꝙ aliud ſit eſſe heredem,ſeu adire he
2 reditatem,ꝛ aliud eſt gerere pro herede,†ſicut in ſimili dicim⁹,
ꝙ aliud eſt eſſe talem,ꝛ aliud haberi pro tali.l.mercis appella
tione,vbi gl.no.ff.de ver.ſig.Bar.in l.legis iulie.in prin.de a⸗
dul.vnde dic ex mēte Raph.hic.ꝛ gloſſarum preallegatarum.
in d.l.ſi quis mihi bona.§.ſed quid ſi mandauit.in verbo gere
3 re,ꝛ in gl.ſeq.ꝛ ib.dē Im.ꝛ Alex.ꝛ Are.†quod adire heredita
tem eſt expreſſe ꝛ principaliter declarare ſe velle eſſe heredem
vt eſt quando quis dicit adeo,vel agnoſco hereditatē,vel ap⸗
prehendo,vel aſſumo,ꝛ ſimilia.gerere autem pro herede eſt fa
cere aliquē actū facti,q aliquādo facit preſumi iam antea he⸗
redem aliquando ex neceſſario cōſequenti facit preſumi de p̄⸗
ſenti aditionem hereditatis.l.gerit.j.eo.quando eſt tale factū,
ꝙ pōt fieri citra ius ꝛ nomē heredis:vt §.Papinianus.j.ea.l.
ꝛ iſtud eſt qd nō videtur cognouiſſe.glo.ꝛ doc.hic ſcdm Rap.
cuma.nec ob.tex.in d.§.itē extraneus.Inſti.de heredū quali.ꝛ
diffe.vbi tex.dicit quod geſtio pro herede ſit verbis aut factis
ergo nō per ſolū factū.rn̄de quod illud primum verbis decla⸗
rat,vt q2 imponerē alicui ꝙ haberet cuſtodiam de iſtis rebus
tāꝙ de meis,iſta verba tēdūt ad actū facti ꝛ inducūt geſtionē
pro herede,vt habes tex.planū,in l.Pātonius.§.fi.in fi.j.eod.
Unde melius poteſt cōtinuari iſta lex ad precedētes,viſuz eſt
ſupra in plerisq3.l.de aditione hereditatis.qn̄ hereditas prin⸗
cipaliter,ꝛ expreſſe adit,nūc incipit tractare de geſtione p he
rede declarando,quādo,ꝛ per quos actus facti īducat.Secū⸗
do aduerte pro intellectu litere qd tex.in prin.in primo ꝛ ſecū
do dicto vr̄ idē bis repetere,ꝛ ſic vr̄ eſſe ſuperfluus cōtra §.q⸗
bus.in prima conſt.C.Dic ex mente Pau.de Caſt.ꝛ Are.ꝙ in
ſecundo dicto text.non loquitur ſimpliciter,ſed cum dictione
demum que includit dictum negatiuum.¶ Diuide iſtud prin
cipiū vſq3 ad §.ſi quid tamē.in vij.partes.In prima ponit vnū
dictū ſimpliciter affirmatiuū quādo quid geſſit vt heres.In
ſecunda videtur repeti idem dictū,ſed tex.addit dictionem,de
mum,implicantem aliud dictū negatiuum.In tertia declarat
primum dictum.In quarta limitat. In quinta ponit conſiliū
proteſtationis,ſc3 ꝙ proteſtetur ſe illū actū facere non animo
gerēdi pro herede. In ſexta ponit multa exēpla quorū quedā
reſpiciunt cauſam pietatis,quedā cuſtodiā, vel cōſeruationē
rerū hereditariarū.In ſeptima caſum,quando quis geſſit res
hereditarias contēplatione alterius hereditatis future.ſecū⸗
da ibi,ꝛ generaliter.tertia ibi,p herede autē gerere.quarta ibi
certū ſi quid pietatis.quinta ibi,ꝛ ideo ſolent. ſexta ibi vt pu⸗
ta patrē ſepeliuit.ſeptima ꝛ vltima eſt ibi,proinde ꝛ ſi fundos.
4 ¶ No.primo ex iſto tex.quod†qui facit aliquē actū vt heres
vr̄ gerere pro herede,ꝛ ſic oneribus hereditarijs obligari, ēt
ſi nihil hereditariū attingat,vt dicit tex.in l.gerit.ꝛ in l.ſi quis
extraneus.§.j.j.eo.intellige verum in eo , qui poteſt adire he⸗
reditatē de iure ciuili.ſi aūt nō poſſet venire niſi de iure preto
rio,vt emācipatus:ꝛ in alijs caſib⁹ enumeratis per gl.in l.cer⸗
tum.C.vnde legitimi.tunc l3 faciat actum qui non poteſt fieri
citra ius ꝛ nomen heredis,per hoc nō dicetur gerere pro hr̄⸗
de nec ēt efficitur bo.poſ.vt eſt tex.no.in l.j.C.de iu.delib.qua⸗
re in bono.poſſeſ.requiritur quod adeatur iudex,ꝛ coram eo
agnoſcitur.l.fi.C.qui admit.ꝛ tunc bene efficitur bono.poſſeſ.
5 ¶ †Scdo nota,ꝙ in dependentibus a voluntate proteſtātis
proteſtatio operatur ad declarādū eius animū,ꝛ dicit̄ proteſ
tatio declaratoria.facit l.qui in aliena.§.fi.cum gl.vbi dixi de
6 hoc.ſ.eo.¶ Tertio no.ꝙ†faciēs ſepeliri defunctū preſumit̄
in dubio facere cauſa pietatis,ideo non preſumit̄ ſe gerere pro
herede.ꝛ iſtud procedit non ſolū in filio:vt hic:ſed etiam in ex
traneo,niſi aliud appareret,vt eſt tex.i l.at ſi quis.§.plerisq3.ff.
de relig.ꝛ ſum fune.ꝛ in l.qui erat heres.§.fi.ff.fami.er.Bar.in
l.gerit.in ver,ad tertium quando ille actus.j.e.Amplia,quod
iſtud procedit etiam in tutore.ꝛ pone caſum notabilē occurrē
7 tē in facto.†Tutor cuiuſdā pupilli,mortua ſorore,fecit eā ſe⸗
peliri,ꝛ ſcripſit expēſas funeris i libro rationū aliū actū aditio
nis nō fecit,moritur poſtea pupillus.dicitur,ꝙ nō fuit heres
ſororis:ꝛ ſic non trāſmiſit hereditatē nō aditā,vt ſic excludat̄
ſubſtitutus pupilli,queritur quid iuris videbat̄ contrariū,q2
ex quo tutor ſcripſit in libro pupilli,talē expēſam funeris vide
tur etiam feciſſe nomine pupilli.l.Neſennius.ff.de nego.geſt.ꝛ
l.ſed iulianus.§.proinde.ff.ad Macedonia.nec pōt dici,ꝙ fe⸗
cerit animo donādi propter pupillū,ꝛ ſic ex cauſa pietatis q2
non poteſt tutor donare nomine pupilli.l.cōtra iuris ciuilis.i
prin.ff.de pac.ideo videbatur adijſſe hereditatem.ꝛ ita quidā
conſuluerunt tamen Raph.cum.hic determinat:ꝙ per illum
actum ſepeliendi nō inducatur aditio,nec geſtio pro hr̄de,da
to,ꝙ tutor in libro ſcripſerit talē impēſam per iſtum tex.ꝛ d.l.

at ſi qs.§.plerisq3.qui tex.tū loquit̄ i caſu iſto, qn̄ tutor ſcripſit
in libro impēſam funerationis,itē,ſm eū.talis donatio, que fit
cauſa pietatis in ſepeliēdo ſororē nō videtur interdicta tutori
vt eſt tex.no.in l.i plures.in prin.de admi.tu.ego teneo op. Ra
8 pha.ſ3 in alio diuerſo fundamēto,†quare tutor ſol⁹ ſine pupil
lo nō pōt vere adire hereditatē,ſ3 requirit̄ volūtas, ꝛ ꝯſenſus
vtriusq3,l.potuit.C.de iur.delib.ꝛ l.pupill⁹ ſi fari.ſ.e. ergo ēt
nō pōt fingi adiuiſſe p funerationē ſororis ꝛ ſcripturā factam
a tutore.quare nō plus d3 operari fictio i caſu ficto ꝙ ꝟitas i
caſu ꝟo.l.filio quē pr̄.ff.de li.ꝛ poſt. No. q2 eſt deciſio pulchra
ꝛ quotidiana,nec fortaſſis alibi i ſpecie. ¶ Quarto.ꝛ vltimo
ex vltima parte in ver.pinde ibi ſubſtitut⁹ eſt. j. ea.leg. iuncto
9 ver.ꝛ ideo.e.l.ſm Are.ſubtiliter ꝙ datio vulgaris ſubſtituti n̄
tollit ſuitatē,neq3 neceſſitatē.ſi intelligam⁹ totū iſtū tex. loqui
de filio in poteſtate.nā in verſ.ꝛ ideo. dicit̄ qd liberi, q ſunt ne⸗
ceſſarij ſolēt ꝓteſtari,ꝛ in ver.pinde.dicit̄ ꝙ habebat ſubſtitu⸗
tū vulgarē ergo vult iſte tex.ꝙ datio vulgaris ſubſtituti n̄ tol⸗
lat neceſſitatē,ꝛ p cōſequēs,nec ſuitatē,que cauſat̄ ex neceſſita
te vera,vel ficta.ꝛ l3 gl.hic in ver.teſtari.in fi. videat̄ intellige⸗
re ꝙ i ver.ſeruos mutet̄ caſus de filio in hr̄de extraneo.tū iſta
poſitio nō pōt pcedere ſm eū,niſi ſubaudiēdo ad tex.de hr̄de
extraneo.que ſubauditio fieri nō d3.cū text.nō poſſit pcedere
ſine ſubauditiōe intelligēdo totū loq i filio.Cōfirmat̄ vltra eū
10 †q2 perſona extranei nō d3 extrinſecus ſubaudiri per regula3
l.ſi ita ſtipulatus.§.chryſogon⁹.ff.de ver.ob.Adde,qd iſtū tex.
etiam ad hoc allegat idem Aret.in l.ſi filius heres. ff.de lib.ꝛ
poſth.vbi dicit hoc probari hic nō cauillando literā. Tu dic
ꝙ iſte tex.parū vel nihil facit.q2 tex.in ver.ꝛ ideo incidenter in
terſerit de filijs q ſunt neceſſarij,ergo tot⁹ tex.videt̄ loqui pri⸗
11 cipaliter in extraneo herede. †ꝛ ſic ſtabit magis cōis ꝯcluſio
ꝙ per dationē vulgaris ſubſtituti tollat̄ ſuitas,vt t3 Bar.i d.
l.ſi fili⁹ heres.ꝛ pleni⁹ in l.ſi.filius qui patri.vbi dixi,ff.de vulg.
12 ꝛ pup.¶ In gl.in ver.ꝙ animi.habes.qd† ſolus animus ſuffi
cit ad aditionē hr̄ditatis abſq3 alio facto.idē t3 gl.in ꝟb.ꝛ vo⸗
lūtas.in l.potuit.C.de iur. delib.ꝛ in l.paulus.j.eo.intellige tū
dū talis anim⁹ declaret̄ ꝟbis,aut facto vt eſt tex.in §.pe.inſti.
de her.quali.ꝛ dif.in ver.volūtatē ſuā declaret re, vel ꝟbis de
adeūda hereditate.vbi gl.ꝛ in l.gerit.ꝛ ibi latius Bart.j.eo.q2
volūtas ſola in mēte retēta nihil operat̄ ꝛ nō obligat.l. ſi repe⸗
tēdi.C.de cōd.ob cau.¶ Capio gl.fi.in ver.quid in ver.ſeruos.
Diuidit̄ in duas ptes principales.In prima declarat tex.ꝛ al
legat duas cōcordātias.In ſcda format queſtionē,ſcda ibi ſed
quis h̄ pbabit.Illa ſcda ſubdiuiditur in v.pticulas.In prima
(vt dixi)format q̄ſtionē.In ſcda refert diſtinctionē. quorum⸗
dā.In tertia pro illa diſtinctione aſſignat rōnē diuerſitatisq̄
in vno reprobat.In quarta ponit op.Azo.In quinta reſpō⸗
det fundamēto prime diſtinctiōis,ſcda ibi diſtinguit̄ ſu⁹ ab ex
traneo.tertia ibi,ſ3 forte in emācipato.quarta ibi melius ergo
vr̄.quīta ꝛ vltima eſt ibi,aliqs tū actus.¶ In ea.gl.ibi.q2 de iu
13 re ciuili eſt incognit⁹,intellige iſtā gl. pcedere ab iteſtato. †nā,
ꝯdito teſtō,put eſt caſus nr̄,emācipat⁹ ē cognit⁹ de iure ciui⸗
li,ſicut qlibet extrane⁹ inſtitut⁹.l.ſi duob⁹.in pn.ff.de ꝯta. ꝛ §.
ceteri.Inſt.de her.quali.ꝛ dif.Bal.i l.illud.§.fi.ff.de ꝯta.Scdo
14 itellige iſtā gl.pcedere iſto iure.†hodie aūt emācipat⁹ ſuccedit
ab inteſtato de iur.ciui.ad ſilitudinē ſuorū,vt eſt tex.i l.memi⸗
nim⁹.C.de leg.her.quare hodie ſublata eſt differētia emācipa
tionis ꝛ patrie ptātis.§.nullā.in aut.de heredi.ab inte.ꝙ tū ad
ſuccedēdū ab int. declarat gl.in l.ſi emācipati.C.de col.ꝛ gl. in
aut.ex cā.C.de li.pte.ꝛ vtrobiq3 dixi.¶ In ea.gl.ibi melius er
go vr̄ ppēdēdū.Iſta opi.Azo.cōiter approbat̄ p gl.ꝛ do.ꝙ at
tēdi debeat qualitas hr̄dū pſonarū eorū actuū,ꝛ rerū q̄ oia la
te pſequit̄ Bar.i repetit.l.gerit.j.e.declarādo qn̄o p fcā,vl' nō
fcā itē p dicta,vl' p ſcripta p̄ſumat̄,vel n̄ p̄ſumat̄ aditio hr̄dita
15 tis,ibi videas.†In dubio aūt,ſi nō p̄t ꝯſtare, qn̄o aīo ſit geſt⁹
act⁹,vr̄ ꝙ ſtari debeat iurō.ꝛ l.i ambiguis.ſcda.ff.de re.iur.ad
hoc allegat̄ gl.vulgaris i §.alie.de actio.ꝙ ad hoc allegat bar.
in l.gerit.j.eo.in l.celſus.ff.de vſuca.ꝛ in l.j.§.hoc interdicto.ff.
de iti.actuq3 priuat.ꝛ in alijs locis ſtatim allegādis,ꝛ illā glo.
dicit ad hoc eſſe ſingularē.Bald.in c.bone.ij.de poſtul.prelat.
tū q2 illa gl.nō bn̄ h.d.habes de iure canonico gl.expreſſam.in
c.ſignificaſti.j.in ver.ſi eſt ita.de homi.ꝛ gl. notab.in cle. j.ad fi.
in ver.commode.de penis.ꝛ in c.vt circa.ꝛ ibi Gemi.de elec.in
vj.ꝛ in c.accedēs.in gl j.ꝛ ibi ad hoc notat Ab.de crimine fal⸗
ſi.Intellige cū triplici limitatione.Prima,niſi preſumptio iu⸗
ris eſſet ꝯ aſſerentē tūc nō ſtaret̄ eius iuramento.ita no. limi⸗
tat Bar.in l.inter oēs.§.recte.ff.de fur.iſtam limita.ſequit̄ ſim
pliciter Alex.hic:eam ēt pro ſingu.tenet idē Alex. in l.de tute
la.in fi.C.in inte.re.mi.adde Bar.idem tenentem.in l. quemad
modum.C.de agri.ꝛ cenſi.lib.xj.ꝛ gl.expreſſam.in c.propoſui⸗
ſti.lxxxij.di.facit ꝙ no.Ab.in c.vidua.per illum text.de regula.

vbi notat. ꝙ qn̄ certa preſumptio extrinſeca ↄiecturat animū
alicuius. tūc nō ſtatur aſſertioni iurate in cōtrariū in ꝑiudiciū
alterius. ⁊ ita dicit limitari iura que dicūt. ꝙ in dependētibus
ab animo alicui⁹ ſtatur illius iuramēto. ¶ Scdo limita vltra
ſcribētes quādo talis perſona eſt alias fidedigna tūc bene ſta
tur eius iuramēto alias ſecus. ita ſignāter limitat Bal. in l. fal
ſus. ⁊ tertia oppoſitione. C. de fur. Idē tenet gl. in d. c. ſignifica
ſti. ij. que dicit. ꝙ debet ſtare in iuramento aſſerentis eſſe verū ſi
eſt bone fame, alias ſecus. ¶ Tertio limita, niſi pars aduerſa
vellet probare contrariū ſecundū Bar. in l. is poteſt. in primo
requiſito gl. ibi. ſ. eo. ⁊ idem Bar. in l. ij. §. ſi a pupillo. circa fi. ff.
de vſucap. pro empto. bene facit. quod tenet Barto. in l. ſi cui.
§. iiſdem. ff. de accuſa. cum ſuis concord. vbi tenet Bar. quod li
cet ignorantia probetur per iuramentum tamen pars aduer-
16 ſa poterit probare cōtrarium. ¶ † In vltima parte gl. male di
cit quare ille actus qui in ſuo inducit immixtionem in emanci
pato vel extraneo inducit aditionem, ⁊ ecōtra. l. eum bonis. ī.
eo. ⁊ iura que alleg. gl. loquūtur in emācipato, qui poterat adi
re de iure ciuili: ideo manumittēdo ſeruū heredita. non pote-
rat dici adiuiſſe de iure ciui. cuꝫ eſſet incognitus. non quoque
poterat dici agnouiſſe de iure pretorio cum agnitio bo. poſ.
non poſſit fieri preſentia iudicis. l. fi. C. qui admit.

1 ☞ Si filius, mortuo patre, petat operas a liberto ⁊ in libello dicat quod petit tanquam heres non per hoc cenſetur ſe im-miſcuiſſe her. paterne ⁊ non tenetur creditorib⁹ hereditariis.
2 Faciens actum vt heres videtur ſe gerere pro herede.
3 Filius inferens mortuam in ſepulchrum hereditarium, licet hoc faciat quaſi heres non cenſetur gerere pro herede, nec obligatur creditoribus hereditariis.
4 Que opere ſunt ille que debentur heredibus a liberto.
5 Qui facit aliquid vt heres licet illud quod facit non ſit hereditarium tamen oneribus her. obligatur.
6 Vbi ponitur aduerſatiua cum copula denotat ideꝫ ius eſſe in caſu precedenti.
7 Verba debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam dato ita quod intelligendo improprientur.
8 Quando eſt actus qui non poteſt geri citra ius, ⁊ nomen heredis tunc per talem actum inducitur aditio hereditatis.
9 Verbum ſine herede in feudis īterpretatur ſine filio maſculo.
10 Quando quis acquiſiuit feuduꝫ pro ſe ⁊ heredibus maſculis intelligitur pro deſcendentibus.
11 Idem ius habent creditores in bonis heredis quod habent in bonis defuncti.
12 Quando bona patris non ſunt ſoluendo, legitima aufertur filie propter credita paterna.
13 Quando filius abſtinet ab hereditate patris creditores paterni in ſubſidium non poſſunt petere operas libertorum ſeu ius patronatus.
14 Opere future non poſſunt peti.
15 In iudicio non poteſt peti nec venire illud quod eſt de futuro.
16 Creditores in ſubſidium poſſunt mitti in poſſ. iuris quod habet debitor in liberas perſonas.
17 Si vaſallus vel emphyteuta ſit ſoluendo poteſt in ſubſidium commoditas illius iuris aſſignari creditoribus quamuis ipſum ius ſit inſeparabile ⁊ inalienabile ſine conſenſu domini.
18 Facultas eligendi competens in debito alternatiuo trāſit ad creditores miſſos in poſſeſſionem.
19 Sicut creditores in ſubſidium pon ſūt manus ad iura perſonalia debitoris ita in ſubſidium ſi ciuitas deneget forenſi facere iuſtitiam de ſubdito ſuo.
20 Paria ſunt quod quis non ſit ſoluendo vel quod ab eo de facili exigi non poſſit.

§. Siquidtamen.

Iſte §. ſm Ang. eſt pul-
cher, ⁊ tenēd⁹ mēti ppe-
tuo, qꝛ declarat totā iſtā materiā. ⁊ ſꝫ Pau. d ca. ē ſingulariſſi-
m⁹ §. ⁊ ſꝫ Ale. reputat̄ ſingularis caſus. h. d. filius petēs quaſi
heres illud ꝙ ad extraneos hr̄des nō trāſit, ſed ad filios, non
intelligit̄ gerere pro hr̄de. idē, ſi in ſepulchrum hereditarium
mortuum infert. h. d. totus tex. vſqꝫ ad §. papinia. diuiditur in
tres partes. In prima ponitur vna deciſio. In ſecunda poni-
tur eius rō. In tertia ponit̄ alia deciſio. ſcda ibi cū petitio ea-
rum. Tertia ⁊ vltima eſt ibi, ſed ⁊ qui in ſepulchrum. In illa ſe
cūda iuriſcōſul. vult probare principalem deciſionē, ꝙ iſte ope
re nō tranſeāt ad filios, ſed tāꝙ ad filiū etiā ſi nō ſit heres: ⁊ ſi
non poſſint dici res hereditarie, cum etiam creditores heredi
tarii poſſint petere in ſubſidiū ſe mitti in quaſi poſſeſſionē iſta
rum operarum ⁊ tamen ipſi non efficiuntur heredes, ⁊ ſic ius
petēdi iſtas operas magis cōpetit filio iure quodā creditoris
quam iure heredis. ⁊ ſic fili⁹ videtur quodāmodo creditor: ex
quo poteſt petere illas operas etiam ſi ſe non immiſceat, ⁊ iſta
eſt ſimilitudo litere aſſimilās filiū creditori paterno qui mitti-
tur in ſubſidiū in quaſi poſſeſſionē iſtarū operarū citra aliqd
ius ⁊ nomen heredis. ⁊ ideo apparet, ꝙ nō eſt actus pertinēs
aditioni, ⁊ dū litera ſubdit maxime futurarūꝫ. dictio, maxime,
ſtringit, ꝙ idē etiā ſit in operis preteritis ſꝫ maius dubiū ſit in
futuris: nā d natura dictiōis. maxime. eſt īplicare caſum ma-
gis dubitabilē. gl. ī l. illud. ff. ad l. Aquil. ⁊ l. qn̄ ſi minor. §. reſti-
tutio. ff. de mino. ⁊ in l. ſequitur. §. j. ff. de vſucap. ⁊ in l. qui ſtat⁹.
ff. de re milit. facit tex. in l. q ſe patris. C. vnde lib. in ỽbo maxi-
me emancipatus, in quo erat minus dubium ⁊ ibi Raph. Ful.
⁊ Lu. ro. ad hoc no. in l. ſi quis pro vxore. in principio. ff. de do
na. inter vi. ⁊ vxor. ⁊ in l. nōnunꝗ. ff. de colla. bono. ¶ Nota pri
1 mo ex iſto tex. ꝙ † ſi fili⁹ mortuo pr̄e petat operas a liberto, ⁊ i
libello dicat, ꝙ petat tāꝙ heres, nō p hoc cenſet̄ ſe immiſcuiſſe
hereditati paterne, ⁊ ſic nō tenet̄ creditoribus hereditariis: qꝛ
in his, que ex perſona defuncti tranſeunt ad filium, vt filium,
etiā ſi non ſit heres nomen heredis intelligitur pro filio. eo qꝛ
in filio eſt exiſtentia heredis ſui propter filiationeꝫ, licet nō ſit
heres re, ⁊ effectu: qꝛ ſe non immiſcuit, ⁊ ſic filius agēs, vt hr̄s
intelligit̄ ſe heredem aſſerere, qualē requirit natura petitionis
eo, qꝛ verbum in libello abſolute poſitum intelligitur ſm natu
rā cōditionis libelli. l. ſi vno. in principio. ff. loc. ⁊ l. ſi ſtipulat⁹.
in prin. ff. de vſur. nec intelligitur per hoc ſe immiſcere: quia im
mixtio hic nō eſt actus pertinēs ad fundandam talem petitio
nē. Ita eſt tex. valde notabilis hic, ex quo correlarie nota egre
2 giā limitationē ad regulam que habet, ꝙ ſi quis facit aliquē
actū vt heres videt̄ ſe gerere p herede, vt l. ſi quis extrane⁹. §.
j. ⁊ l. gerit. ī. e. ⁊ hac l. in princ. iſtud eſt verū niſi ſimus in actu,
qui tranſit ad filiū licet nō ſit heres, qꝛ tūc videtur facere vt fi-
lius, ⁊ nō vt heres, ⁊ nomē heres, capitur pro filio, vt ſtatim di
cam in glo. magna in princ. ¶ Secundo nota ex ſecunda deci-
3 ſione tex. † quod filius inferens mortuum in ſepulchrum here
ditariū, lꝫ quaſi hr̄s hoc facit, nō cēſetur gerere pro hr̄de, nec
obligatur creditorib⁹ hereditariis intelligitur enim quaſi he-
res id eſt filius, vt dictū eſt. Itē facit ratio qꝛ etiam ſi non eſſet
heres patris ſꝫ ab eo exheredatus, tn̄ haberet ius ſepeliēdi, vt
l. vel que. ff. de relig. ⁊ ſum. allegata hic i gl. pe. ¶ Expeditis tex
4 tualibus, ad euidētiā gloſſarū premitte diſtinctionē operarū
traditā per gl. ⁊ doc. in l. ſi nō ſortē. §. libertus. ff. de condi. inde
bi. ⁊ licet varii varie dicant: vt ibi latius dixi, nā quātū ad pro
poſitū noſtrū attinet principalis diuiſio operarū, qꝛ quedam
ſunt que cōcernūt patrimoniū, ⁊ ſic ſunt in rem, vt artificiales
citra fabricales, que nō exhibēt i perſonā patroni, ſed verſant̄
circa ei⁹ res vel patrimoniū. ⁊ iſte trāſeūt ad quoſlibet hr̄des
⁊ extraneos, ſicut ⁊ trāſit patrimoniū ⁊ iſte trāſirent ad filios
niſi eſſent heredes ſicut nec patrimoniū. ⁊ iſte pn̄t alii delegari
vel cedi: vt dicit tex. in l. opere in rerū. ff. de ope. libe. ⁊ i iſtis poſ
ſunt creditores hereditarii mitti in poſſeſſionē etiā i ſubſidiū
ſicut ⁊ in aliis rebus hereditariis. ⁊ de iſtis nō loquit̄ iſte tex.
quedā ſunt opere officiales, que ↄcernūt pſonā patroni, vt ſer
uire ſibi in menſa vel eū aſſociare per ciuitatē, ⁊ directe ſunt
officiales: qꝛ officiū propriū ꝓprie eſt ꝙ dꝫ ho. nō homini: vt
eſt gl. in l. officio. C. de ne. ge. ⁊ iſte ſunt perſonales, qꝛ pſone ex-
hibētur ⁊ nō pn̄t alii delegari vel cedi p regulā l. iiij. in fi. de no
ua. ⁊ ita dicit tex. ī d. §. libert⁹. Et iſte ſunt quas gloſſe hic ⁊ vbi
que appellāt opas incertas. Vbicūqꝫ ergo gl. facit mētionē de
opis incertis, intelligit de iſtis officialib⁹, ⁊ iſte nō trāſeūt ad
hr̄des extraneos ſed tm̄ ad filios etiā ſi nō ſunt hr̄des: qꝛ ope
que cōueniūt perſone patris ſm eius gradū cēſetur etiā cōue
nire pſone filii: ſꝫ nō ſic extranei hr̄dis. ⁊ de iſtis loquit̄ l. ſi ope
rarū iudicio. cū gl. ff. de ope. libe. de iſtis etiā loquit̄ iſte tex. Ob
ſequiales autē nō ſunt proprie opere, ſꝫ obſequia. ⁊ dicunt̄ po
tius honor ſeu reuerētia. vt pſtare reuerētiā patrono, ei aſſur
gere cū ſalutare, ⁊ nō vocare in ius ſine venia, vt i titulo de ob
ſequiis a lib. ⁊ libe. ff. ⁊ C. ⁊ iſta nō tranſeunt ad heredē extra
neū. vt etiā hic dicit glo. ſcda. ⁊ ꝙ nō dicant̄ ꝓprie opere patet
euidēter. nā opere nō pn̄t imponi filiis etiā p expſſam ſtipula
tionē. vt eſt tex. no. in l. pe. ff. ſi qs a pa. fue. man. Bal. in aut. ex
teſtō. C. de colla. ⁊ tn̄ obſequia ſunt cōia ad filios, ⁊ libertos: iō
ſimul ponit in rub. de obſeq. a lib. libertiſqꝫ. pare. patronoque
preſtādis. ¶ Capio gl. in ver. nō potuit. ibi qꝛ creditoribus nō
dat̄ earū petitio, ex qua no. ſm Ang. ⁊ alios, ꝙ creditores nō
dēbēt mitti i poſſeſſionē iuriū pſonaliū q preſtat̄ ꝓpter honorē
⁊ reuerētiā quaſi nō ↄtineāt pecuniariū cōmodū: ⁊ iō nō trā
ſeūt ad creditores, qꝛ p hoc n̄ poſſunt extenuare eoꝝ creditū.
¶ Capio gl. magnā in ỽ. maxime futurarū. Iſta gl. ſm Pau. de
ca. valde obſcure loqt̄: ⁊ eſt valde difficilis ⁊ male declarata p
doc. ⁊ verū dicit. diuidit̄ in duas partes pncipa. In pma timo
re ↄrii in ea formari ſꝫ cōia declarat tex. In ſcda etiā opponit
cōtra tex. ⁊ non ſoluit. ſcda, ibi, ſed n̄ hic de incertis. Lu dic ꝙ
glo. in

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

gl.in pͥma parte eſt facta ꝓpter tria cõtraria.vnū expreſſum,
⁊ duo tacita,⁊ ita declarat tria,que ſunt ī tex.Primo ꝟbū.nō
geſſiſſe.Scđo ꝟbū,maxime futurarū.Tertio ꝟbū creditoꝛibꝰ.
vt ĩ.in ſpecie deducā,⁊ ꝺclarabo.¶ In pͥma opponit̃ ꝯ tex.vt
5 fecit Bar.ꝙ † q̄ facit aliq̄d vt heres lꝫ illud,ꝙ facit,nō ſit hr̄di
tariū,tñ oneribꝰ hr̄ditarijs obligat̃:vt ĩ.l.proxima.§.j.⁊ l.gerit.
ĩ.e.ſed hic dicit̃ cõtrariū,ergo male.huiꝰ timoꝛe quidā habēt
in tex.literā affirmatiuā pro herede eē geſſiſſe,tūc ceſſat oppo-
ſitio:⁊ intelligitur tūc tex.de creditoꝛibꝰ paternis,⁊ ſic hr̄dita
rijs.ſed iſta litera affirmatiua nullatenꝰ poteſt ſtare ꝓpter ꝟſ.
6 ſed ⁊ qui.† vbi opponitur aduerſatiua cū copula.ergo deno-
tet idē ius eſſe in caſu p̄cedēti.lꝫ ſit diuerſum factū,vt eſt gl.in
l.ſꝫ ⁊ ſi lege.in prin.cū vulg.ff.de pe.he.Bar.in l.hoc amplius,
§.de his autē.ff.de dā infe.ergo cū ibi decidat̃ negatiue,ꝙ filiꝰ
non obliget̃ oneribus hereditarijs,ergo ideꝫ ius debet etiam
eſſe in primo caſu.vñ litera negatiua eſt vera,⁊ cõis,ſm quam
tex.intelligit̃ de creditoꝛibꝰ ipſiꝰ filij,⁊ nō de hr̄ditarijs.⁊ ita ĩ
tellige tex.Sꝫ tūc obſtat oppoſitio ſuperiꝰ foꝛmata.⁊ gl.reſpō
det ꝙ tex.ĩtelligit̃ dū dicit quaſi heres,id eſt,quaſi nō exhr̄da
tus,qꝛ tūc nō poſſet operas petere ⁊ ſic litera affirmatiua qua
ſi heres reſoluit in negatiuā,nō tāꝙ̄ exheredatus.Iſta expoſi
tio ſm Bar.deſtruit tex.vnde ipſe intelligit tex.ꝓpꝛie ꝓut vi-
det̃ iuriſcõſul.intellexiſſe,ꝙ intelligat̃ quaſi,heres,id eſt,quaſi
filius cū ꝓferat̃ in materia,que nō trāſit ad extraneos hr̄des
ſꝫ ad filios,lꝫ nō ſint heredes quo caſu appellatio hr̄dis ſumit̃
ꝓ filio,vt eſt tex.ſolēnis.in c.j.in ver.⁊ ſi cliētulus.de aliena.fe.
7 gl.⁊ doc.i l.ex facto.§.ſi.ff.ad Treb.Scđo,† quia ꝟba debēt in
telligi ſecūdum ſubiectā materiā,dato,ꝙ ita intelligendo etiā
improprie.l.ſi vno.in prin.ff.loca.l.inſulā.ff.de preſcr.ver.⁊ l.ſi
ſtipulatꝰ.ff.de vſu.ſꝫ hec dictio,heres,ꝓfert̃ in materia opera
rū ergo intelligit̃ ꝓ filio.¶ Tertio mouet̃ ꝑ tex.ĩ §.Papinia-
8 nus.q̄ ſequit̃ in ſi.huiꝰ legis vbi tradit̃ regula † ꝙ qñ eſt actꝰ q̄
nō pōt geri citra ius ⁊ nomē hr̄dis,tūc ꝑ talē actū inducit̃ adi
tio hereditatis:pōdera,ꝙ dꝫ eſſe ius,⁊ nomē hr̄dis,ꝙ nō eſt
qñ petunt̃ opere libertoꝛū.Sed iſtud vltimū nihil facit,prout
etiā dicūt Rap.cu.⁊ Alex.quare tex.ĩ §.ſeq.loq̄t̃ in caſu dubio.
hic aūt ſumus in expꝛeſſo,vcꝫ qñ expꝛeſſe petit quaſi heres,cū
Bar.tenēt Bal.Ang.Sal.⁊ alij cõiter:ſolꝰ Rap.cu.cū impu-
gnat quare expoſitio Bart.nimiū aduerſat̃ mēti l.n̄re,nā ſi fi
lius petat quaſi heres ꝟba debēt ĩtelligi ꝓpꝛie ex quo poſſunt
l.j.§.ſi is q̄ nauē.ff.de exercito.Sꝫ ad hec facilis eſt r̄ñſio ſꝫ A
lex.ex mēte Bar.ꝙ illud eſt verū,niſi rō ſubiecte materie aliud
ſuadeat.d.l.ſi vno.in prin.cū alijs prealle gatis.Scđo adducit
tex.q̄ vr̄ foꝛtiter facere in l.ſi quis nō quaſi.ĩ.e.quē tex.gl.ſcđa
hic ĩ ſi.allegat ꝓ cõcoꝛdāti,vbi filiꝰ petijt a liberto patrono ali
mēta nō quaſi hr̄s.ſꝫ quaſi filiꝰ patroni.⁊ tūc nō dr̄ ſe immiſce
re ergo vult ſecꝰ eſſe.ſi petijſſet vt heres.Ad illū tex.r̄ñdet A-
le.ꝙ ibi iuriſcõſul.facies metionē de vtroqꝫ,dat intelligere,ꝙ
tūc,qñ dixit de hr̄de,nō intelligit de filio quare ſuperfluo iuriſ
cõſul.feciſſet ꝺ vtroqꝫ mētionē.Iſta ſolutio nihil vꝫ,quare ibi
in petitionē filij de qua agiꝰ nō eſt facta mētio de vtroqꝫ q̄-
re ibi nō petijt quaſi hr̄s,ſed quaſi filius,ꝙ̄uis iuriſconſul.de
vtroqꝫ faciat mētionē.Ideo meliꝰ reſpōde,ꝙ inductio,ꝙ̄ fa-
cit Rap.de illo tex.ꝙ ibi filius nō petijt quaſi heres,ſꝫ quaſi
filius ideo nō dicit̃ ſe immiſcere ꝙ ſecꝰ eſſet ſi petijſſet quaſi he
res.Iſta inductio nō pōt ꝓcedere pp iſtum tex.⁊ ita etiam ibi
foꝛmaliter tenet Bar.Miroꝛ,ꝙ Raph.cu.nō r̄ñdeat ad tex.ĩ
d.ver.⁊ ſi cliētulus.de aliena.feu.q̄ tex.eſt principale fundamē
tū Bar.⁊ dicit ibi Bal.i xiij.notabili,ꝙ n̄ eſt alibi tex.clarioꝛ
9 in iure.† ꝙ verbū.ſine hr̄de,interpretet̃ in feudo ĩ filio maſcu-
lo.notat etiā illū tex.idē Bal.C.de ſuis,⁊ legi.Sed ad illū tex.
reſpōdet Are.ꝙ nō loquitur quādo ſit mētio de herede ſim-
pliciter vt eſt materia noſtra,ſed cū adiūcto hr̄de maſculo tūc
pp adiūctū maſculo bene intelligit̃ de hr̄de ſanguinis,⁊ ſic de
filio ſm Bal.i l.liberti liberteqꝫ.in vit.col.C.de ope.lib.vbi ad
hoc alle.tex.in c.j.de eo qui ſibi ⁊ heredibus ſuis maſculis.ſed
iſta ſolutio Are.cõfundit̃ ꝑ tex.no.ĩ c.j.§.ſi.ſi de feu.fue.cõtro-
uer.inter do.⁊ ag.vbi ſit mētio de hr̄dibus ſimplr̄,⁊ tūc ĩtelligit̃
id eſt filijs,⁊ ibi Bal.multū notat illū tex.⁊ lꝫ Bal.in d.l.liber
10 ti.teneat,ꝙ † qñ q̄s acquiſiuit feudatū ꝓ ſe ⁊ hr̄dibus maſcu-
lis illa adiectio maſculis ĩtelligit̃ ꝓ deſcēdētibꝰ vt nō cõprehē
dat heredes extraneos.Idē etiam tenet Bal.in l.caius.ff.ſol.
ma.⁊ in l.Gallus.§.etiā ſi parēte.ff.de li.⁊ poſt.tñ Io.de Imo.
⁊ plures alij ibi tenent oppoſitū.vbi dixi.⁊ late Alex.in l.ꝙ dr̄
ff.de ver.obli.⁊ ita habes defenſatū intellectū Bar.⁊ cõem ad
iſtum tex.¶ Expedita oppoſitione expꝛeſſa gl.prout expedit
Bar.vltra cū iſtā pͥmā partē principalem gl.que eſt multuꝫ
ĩtricata,⁊ Bar.vltra nō tāgit,vt eā explicēt,ſubdiuido in vij.
particulas.in prima tenēdo literam affirmatiuā declarat tex,
ꝙ poſt aditionē filij opere poſſunt peti a creditoꝛibus hr̄dita
rijs,ſꝫ antea poterat eſſe dubiū.ꝺt gl.ſ.ſi hr̄ditas nō adiret̃,vl̃
anteꝙ̄ adiretur cū pēdeat ex futuro euentu,⁊ ante aditionem
nō habeāt filiū obligatū.ſcđa colligit ex tex.notabile,ꝙ plus
dat̃ creditoꝛibꝰ hr̄ditarijs,ꝙ̄ extraneis hr̄dibus ⁊ aſſignat rō
nem diuerſitatis.In tertia ſm literā negatiuā opponit ꝯ tex.
⁊ ſoluit.Dic vt ſ.ꝓxime dixi.in quarta declarat tex.in ꝟbo cre
ditoꝛibus,⁊ rōnem tex.ꝙ intelligat̃ de creditoꝛibus ipſiꝰ filij,
in quinta declarat tex.in ꝟbo maxime futurarū,in ſexta ponit
qñ dies operarū cedat.ĩ ſeptima ⁊ vltima attētat,ꝙ tex.et ſm
literā negatiuā loquat̃ de creditoꝛibus hr̄ditarijs ⁊ ſic ꝑ ſ̄ms.
ſcđa ibi,⁊ no.plus dari creditoꝛibꝰ.tertia ibi,alij habēt nō geſ
ſiſſe.quarta ibi,itē ſm hāc dic.q̄nta ibi,⁊ ꝙ dt maxime futura
rū.ſexta ibi,cedit aūt.ſeptima ⁊ vltima eſt ibi,vel dic.de credi-
11 toꝛibus.¶ † In ſcđa particula gl.habes tenēdo l̃ram affirma
tiuā ꝙ petitio iſtarū operarum dat̃ creditoꝛibꝰ hr̄ditarijs:qꝛ
idē ius habēt creditoꝛes ĩ bonis hr̄dis,ꝙ habebāt ĩ bonis de
functi,cū heres cēſeat̃ eadē ꝑſona cū defuncto,vt in authē.de
iureiu.a moꝛ.preſti.in prin.ſꝫ petitio iſtarū operarū nō dat̃ ex-
traneis hr̄dibus,qꝛ cū filius ſit heres extranei nō poſſunt ad
mitti ad ſucce.⁊ ſic filiꝰ qui eſt hr̄s aduerſat̃ extraneis hr̄dibꝰ
eos excludēdo a ſucceſſione,ſꝫ nō pōt reſiſtere creditoꝛibꝰ he-
reditarijs quare cū ſit heres tenet̃ ſatiſfacere etiā de bonis ꝓ-
prijs nedū de hr̄ditarijs.vñ lꝫ opere ꝑtineāt ad filiū vt ſue,te-
net tñ de eis ſatiſfacere creditoꝛibꝰ,ꝙ limita ſingulariter,niſi
filius hodie feciſſet inuētariū,tūc de operis cū ſint ſue poſſet
reſiſtere creditoꝛibus.l.ſi.§.⁊ ſi ꝑfatā.C.de iure deli.ſm Ia.de
arena,Albe.de Roſate Raph.cu.Pau.de ca.hic.Iſtā rōnem
differentie aſſignatā per gl.reprobant Raph.cu.Pau.de Ca.
Alex.⁊ Are.quaſi,ea attēta,ſequeretur,ꝙ vbi non ſupeſſet fi-
lius,qui adijſſet,nec etiā aliq̄s de liberis,qꝺ tunc opere incer-
te,⁊ ſic officiales trāſirēt ad extraneos heredes,ꝙ eſt falſum,
qꝛ opere officiales nunꝙ̄ tranſeunt ad extraneos heredes,ſi-
ue ſuperſint filij,ſiue non.l.operarū.ff.de oper.liberto.cū alijs
iuribus allegatis in gl.vnde melioꝛem diuerſitatis rōnem aſ-
ſignat Pau.de ca.⁊ ſequuntur Alex.⁊ Are.qꝛ creditoꝛes pa-
terni tractant de damno euitando,ſed heredes extranei tra-
ctant de lucro acquirēdo.vnde nō eſt par,rō lucri,⁊ dām...n,
circa ſi.C.de codicil.¶ In tertia,⁊ quarta,particula gl.retēta
litera negatiua que eſt vera opponitur ſecūdo contra tex.ſi fi-
lius non efficitur heres ⁊ ipſe hꝫ iſtas operas tanꝙ̄ filiꝰ ⁊ nō
tanquam heres ergo creditoꝛes hereditarij non debent poſ-
ſe petere iſtas operas.huiꝰ timoꝛe gl.intelligit ⁊ bene iſtū tex.
loqui nō de creditoꝛibꝰ hr̄ditarijs ſeu paternis,ſed de credito
ribus ipſius filij,⁊ ſic creditoꝛes hereditarij nō poſſunt agere
contra filiū ſe abſtinentem ad tales operas licet creditoꝛes fi-
lij bene poſſunt,⁊ cum iſta gl.trāſeunt cõmuniter doc.gl.tamē
inferius in vij.⁊ vlti.particula tētauit intelligere iſtū tex.etiaꝫ
de creditoꝛibus hereditarijs.Sed quod tex.mutet caſum ⁊ in
principio loquat̃ de operis officialibꝰ ⁊ ſic incertis,poſtea cū
loquitur de creditoꝛibus loquitur de operis certis ⁊ ſic artifi
cialibꝰ que trāſeūt ad heredes extraneos,vel de incertis iam
deductis in cõdemnationem viuo patre.ſed iſtud ſtare nō po
teſt ꝙ tex.mutet caſum aſſignando rationem,quam dicat cuꝫ
petitio earū,pōdera illud relatiuū,earū.⁊ ſic loquit̃ de eiſdem
met operis que nō tranſeunt ad extraneos.vnde teneas prece
dentem intellectum gl.⁊ cõmunem quod tex.loquatur de cre-
ditoꝛibus filij,⁊ nō de creditoꝛibus patris.Contra iſtā cõmu
nem concluſioneꝫ gl.ſtāte litera negatiua,⁊ ſic quod filius nō
eſt heres patris,certe quantum ad operas petēdas nō debet
eſſe differentia inter creditoꝛes paternos ⁊ creditoꝛes filij da-
ta paritate terminoꝛū.vnde arguit̃ foꝛtiter,nā creditoꝛes filij
nō poſſunt agere ad iſtas operas niſi in ſubſidiū vt tꝫ iſta gl,
in vltima parte ab omnibꝰ approbata.certe in ſubſidiū quādo
bona patris non ſufficiūt,debent creditoꝛes hereditarij poſſe
agere ad iſtas operas vt etiā ipſi mittātur in poſſ.perceptio
12 nis harum operarū,quare † quando bona patris nō ſunt ſol-
uendo,legitima aufert̃ filio propter credita paterna quēſi legi
tima nō debetur filio niſi prius ſatiſfacto creditoꝛibꝰ ⁊ ſic niſi
prius ſoluto ere alieno.l.Papinianꝰ.§.quarta.ff.de ĩoffi.teſta.
ergo ſimiliter vr̄ ꝙ iſtud ius patronatꝰ,ꝙ hꝫ originē de facto
patris debeat poſſe auferri a filio in ſubſidiū ꝑ creditoꝛes pa-
ternos,quare ſi creditoꝛes patris poſſent auferre filio legiti-
mā ꝙ̄to magis iſtas operas.⁊ hoc tenēt Io.de imo.⁊ Pau.de
Ca.hic,dicit Pau.de Caſ.iſtud ſentire iſtā glo.in vltima pte.⁊
Rap.cu.ibi notat ex illa vltima parte gloſſe,qꝺ creditoꝛes he
reditarij in ſubſidiū poſſunt capere iſtas operas que alias ad
heredē extraneū non tranſeunt,ſed certe gl.hic in vltima par-
te nō clare loquitur de creditoꝛibus hereditarijs ſed ipſiꝰ filij
ſi bene eā inſpicias.Huic difficultati potes reſpōdere ex mēte
Lud.⁊ Aret.ad aliud propoſitū quod nō eſt bona ſimilitudo

de legitima filij ad opas ſeu ad ius patronatꝰ quare legitima extrahit de ſubſtãtia bonorũ defuncti.l.ſcimꝰ.in prin.in verbo repletionẽ.C.de inof.teſt.⁊ nõ debet̃ niſi de bonis que hʒ defũctus tpe mortis ſue.l.cũ querit̃.⁊ l.parẽtibꝰ.C.de inof.teſ.ſʒ bona non dicũtur bona niſi deducto ere alieno.l.ſubſignãdum.§.bona.⁊ l.princeps bona.ff.de verb.ſig.ideo non debetur legitima ſi es alienum bona occupat.¶Cõfirmo qꝛ legitima dicitur eſſe quota bonorum,vt etiã quota hereditatis.d.§.quarta autẽ.Bar.in l.ex facto.magna.ff.de her.inſt.Imo.in l.ita tamẽ patronus.⁊ ibi latius Alex.ff.ad Trebe.ſed ius patronatus, ꝙ reſidet in filio ſeu ius petendi operas a liberto non computatur in bonis patris.l.videndũ eſt.ff.de leg.j.ideo non põt per creditores paternos in ſubſidiũ peti:ſicut videt̃, qñ pr̃ in vita trãſtulit aliqua bona in filios,mortuo patre,nõ poſſunt creditores ẽt ĩ ſubſidiũ illa bona reuocare a filijs, niſi pater ea fraudulẽter alienaſſet,vt ẽ tex.notabilis ĩ l.ij.⁊ iij.C.de reuo.his q̃
13 ĩ frau.cre.⁊ ſic ꝯcludo ꝙ † qñ filiꝰ abſtinet ab hr̃ditate patris ꝙ creditores pr̃is in ſubſidiũ nõ poſſunt petere iſtas operas ſeu ius patronatus.⁊ ita tenẽt Lu.Ro.Are.⁊ Ale.hic ⁊ eſt neceſſariũ iſtud ſcire ad intellectũ iſtius tex.⁊ gl. ¶In v.particula
14 gl.opponit tertio contra tex.qui dicit maxime futurarũ † nam
15 ope future nõ videt̃ poſſe peti,vt l.ſi qñ.ff.de ope.libe. †Item in iudicio nõ põt peti nec venire illud ꝙ eſt de futuro.l.nõ põt.⁊ l.nõ queãdmodũ.ff.de iud.huius timore gl.j.intelligit.⁊ iſtũ text.dũ dicit futurarũ nõ tpe petitionis ſʒ tẽpore miſſionis in poſſeſſionẽ bonorũ ipſiꝰ filij.l.qui autẽ.§.ſciẽdũ.ff.que in frau.cred.quare poſt illam miſſionem ceſſit dies ipſarum operarũ.
¶In ſexta particula gl.dic clarius in operibus incertis,⁊ ſic officialibus alie obligationes cedũt a tẽpore quo indicte ſunt hoc eſt petite,ẽt declarare,vt l.interdũ.cũ gl.⁊ ibi Bar.ff.de ꝟ.obl.ſʒ in operibꝰ certis,⁊ ſic artificialibꝰ,vel fabrilibus cedit dies a tẽpore ſtipulatiõis trãſitu tãti tẽporis quo pſtari potuerũt:tũc dicit̃ eſſe in mora ſm gl.in d.l.ſi nõ ſortem.§.libertꝰ.
¶In ſeptimã partẽ principali gl.ibi reſpondeo hoc fit ꝓpter inopiã vel neceſſitatẽ.no.diligẽter ex hac gl.ꝙ in ſubſidiũ, ⁊ ſic ꝓpter inopiã debitoris fit miſſio in iuribꝰ pſonalibus,ẽt nõ ſe
16 parabilibꝰ ab eiꝰ pſona.†⁊ ſic no.ꝙ creditores in ſubſidiũ poſſunt mitti in poſ.iuris ꝙ hʒ debitor in liberas perſonas, ⁊ ſic ĩ iure ſuperioritatis vel iuriſdi.ſicut hic iure patronatus,qđ hʒ filius ſupra libertũ.tñ nõ trãſit ipſum ius in miſſum ex quo eſt inſeparabile,ſʒ trãſibit cõmoditas illiꝰ iuris duratura penes miſſum quatenꝰ durabit ius apud debitorẽ,vt l.lex vectigali.ff.de pign.⁊ c.j.§.rurſus.quemadmodũ feu.admittat̃, ⁊ hoc eſt
17 vtile ſm Bal.Ang.Im.⁊ alios ꝙ † ſi vaſallus vel emphyteuta nõ eſt ſoluẽdo,põt in ſubſidiũ cõmoditas illius iuris aſſignari creditoribꝰ, q̃uis ipſum ius ſit inſeparabile,⁊ ĩalienabile ſine cõſenſu directi dñi de quo ꝑ Bar.⁊ alios in l.ſi finita.§.ſi de
18 vectigalibus.poſt gl.ibi.ff.de dã.infe. †ſic etiã facultas eligẽdi cõpetẽs ĩ debito alternatiuo trãſit ad creditores miſſos ĩ poſ.ita ꝑ iſtũ tex.tenet Bar.in l.ſi ſtipulatꝰ fuerim illud aut illud.ĩ prin.ff.de ꝟ.obli.ſequuntur Ang.Imo.Raph.cu.⁊ Aret.hic.
19 ¶†Vltimo ꝑ iſtã gl.decidit Bar.in materia repreſaliarũ ꝙ ſicut hic creditores in ſubſidiũ ponũt manus ad iura pſonalia debitoris,ita ĩ ſubſidiũ ſi ciuitas denegat forẽſi facere iuſtitiã de ſubdito ſuo,iuxta tex.no.ĩ c.dñs noſter.xxiij.q.ij.⁊ ſuperioris copia haberi nõ põt,quilibet de illo populo põt capi.⁊ ſic ꝯtra quelibet illiꝰ populi poterũt repreſalie exerceri,tñ vt etiã dicit Raph.cu.iſtud arg.eſt multũ alonge.Itẽ ſecundũ Alex.inductio eſt impertinẽs quare ciuitas cõtra quã inducũtur repreſalie bene eſt ſoluẽdo:hic autẽ filiꝰ nõ erat ſoluẽdo.Sʒ iſtđ
20 vltimũ nihil obſtat † qꝛ paria ſunt vel ꝙ quis nõ ſit ſoluẽdo vł qđ ab eo de facili exigi nõ poſſit.l.ij.in prin.⁊ ibi gl.⁊ doc.ff.qui ſatiſda.cog.⁊ ita habes bene explicatam iſtam ſcabroſam ⁊ intricatam gl.a ſcribentibus non bene declaratam.

1 ☞ Filius qui ſe abſtinuit ab hereditate patris,⁊ ſic tacite fecit proteſtationem quod non intendebat gerere pro herede,ſi poſtea fecit actum abſtentioni ⁊ proteſtationi contrarium videtur ab illa proteſtatione recedere.
2 Actꝰ ꝓteſtatiõi ꝯrius factus cũ alio bene derogat ꝓteſtatiõi.
3 Sicut non poteſt filius naturalis capere ex teſtamento patерno niſi ad vnam vnciam ita non poteſt capere ex eo quod ſibi relinquitur cauſa conditionis implende.
4 Suus qui habet coheredem non deſinit eſſe ſuus.
5 Sicut filiꝰ ſuus qui ſe abſtinuit ab her.patris põt abſtẽſionẽ ſuã reuocare,ita emãcipatꝰ poteſt repudiationẽ ſuã reuocare.
6 Nõ eſt bona ꝯñtia,ſuus hʒ beneficiũ emãcipati ergo econtra.
7 Omnis actus qui non poteſt geri citra ius,⁊ non heredis inducit geſtionem pro herede.
8 Filius recipiendo debitum patris dicitur her.adire.
9 Filius ſoluẽdo creditoribꝰ hr̃ditarijs dicit̃ hereditatẽ adire.
10 Soluendo quis pro alio etiam inuito eum liberat.
11 Qui poteſt facere actum ſuo ⁊ alieno nomine vt ſolueret debiti here.in dubio preſumatur facere nomine proprio.
12 Puri ⁊ purificati idem eſt iudicium.
13 Tres ſpecies heredum reperiuntur.
14 Reperiuntur tres ſpecies perſonarum,que habent nomẽ heredis ſed non ius,nec effectum.
15 Ius patronatꝰ qñ habetur in liberto nõ trãſit in fideicõmiſſarium reſtituta hereditate ſʒ remanet penes directũ heredem.
16 Filiꝰ inſtitutꝰ heres acq̃rit here.patri,tñ remanet heres noie.
17 Qui poteſt ſuccedere ex ſubſtitutiõe directa ⁊ ſic eſſe heres nomine ⁊ effectu etiam poteſt ſuccedere ex fideicommiſſo.
18 Per dationem vulgaris ſubſtituti non tollitur ſuitas, quãdo eſt facta ſubſtitutio fideicommiſſaria.

§.Papinianus.

Suma iſtũ tex.ſʒ Bar.vł ſic. Filiꝰ accipiẽs a ſtatu libero pecuniã cã cõditionis implẽde videt̃ ſe gerere ꝓ herede,ſi ſolus erat inſtitutus,etiã ſi prius abſtinuerat.ſecus, ſi habebat coheredẽ adeũtẽ,⁊ ois actꝰ,qui nõ põt fieri citra ius, ⁊ nomẽ hr̃dis inducit geſtionẽ ꝓ herede.h.d.vſqʒ ad §.fi.diuidit̃ in v.partes in prima ponit̃ vna deciſio,⁊ eiꝰ rõ,in ſcđa alia deciſio, in tertia limitatio.ĩ quarta rõ limitatiõis. ĩ q̃nta ꝓ cõfirmatione ſubijcit̃ regula generalis.ſcđa ibi.Iulia aũt tertia ibi,ita demũ autẽ.quarta ibi nã cũ ſe filiꝰ,q̃nta ⁊ vltima ibi, ita tũc. In prima pte tex.ibi qꝛ ex defuncti volũtate accipit̃.iſta ratio ſm Pau.de ca.⁊ Are.nõ eſt ſufficiẽs ad inducẽdã aditionẽ.nã ẽt ſi habeat coheredẽ,q adiuit,locũ hʒ ita ratio,⁊ tñ aditio nõ inducitur,vt ĩ.in ij.parte.vñ ratio eſt ſʒ eos,quam aſſignat glo.hic ĩ verbo ſi ſolꝰ heres ſit,quare accipiẽdo pecuniã vr̃ voluiſſe ꝙ legatariꝰ habeat libertatẽ ſibi relictam.ſʒ illã habere nõ põt niſi cõfirmet̃ per aditionẽ.ergo q vult vnũ, vult aliud ſine quo pmũ velle nõ põt habere effectũ vt l.illud.ĩ.e. Sʒ caue,qꝛ iſtđ eſt reprehẽdere rõnẽ Iuriſcõſul.qđ eſt abſurdũ.vñ ad obiectũ dic ꝙ tex.rñdet in iij.pte ſi bñ iſpiciat̃,ꝙ qñ hʒ coheredẽ,q adiuit,⁊ filius accepit pecuniã cã cõditiõis implẽde ex volũtate teſtõris qñ ei noiatim fuit relicta ⁊ nõ alr̃ vt ibi expſſe dicit tex.gl.ibi declarat,⁊ tñ nõ cẽſetur tũc adire ex quo hʒ coheredẽ q adiuit.¶In ſcđa pte ibi ⁊ ſi nõ abſtinuit.iſte caſus multo magis procedit ſʒ gl.⁊ Pau.de ca.ꝙ qñ abſtinuit.⁊ Dy.⁊ Alb.de ro.ſubaudiũt ad tex maxime, quare multo fortiꝰ ſi nõ abſtinuit ⁊ ſic caue.qꝛ iſte ſcđus caſus vr̃ reddi idubitabilis,ꝓſuppoſito.pmo.⁊ ꝯñter ñ vr̃ fuiſſe opꝰ authoritate Iulia.Iuriſcõ.ad extẽdẽdũ pmũ dictũ.vñ dic ſʒ Are.ꝙ ĩ pmo dicto maior erat dubitatio q̃ ĩ ſcđo.nã in pmo caſu qñ filiꝰ abſtinuit,⁊ poſtea accepit pecuniã cã ꝯditiõis iplẽde potiꝰ dʒ pſumi aditio q̃ ĩ ſcđo caſu,quare abſtinẽdo priꝰ,⁊ poſtea capiẽdo ꝯmodũ ex volũtate defuncti videat̃ abſtinuiſſe ĩ fraudẽ creditorꝝ,vł legatariorũ,iõ ꝑ fraudẽ ꝓſumpta faciliꝰ pſumit̃ aditio cõtra eũ.l.j.⁊ qđ ibi no.bar.ff.ſi qs omiſ.cã teſtamẽti,q ſiniſtra pſumptio ceſſat in ſcđo caſu,qñ ꝓceſſerat abſtẽtio.¶No.primo ſm
1 Bar.ex iſto tex.ꝙ † filiꝰ q ſe abſtinuit ab hereditate pr̃is,⁊ ſic tacite fecit ꝓteſtationẽ qđ nõ itẽdebat gerere ꝓ hr̃de,ſi poſtea fecit actũ abſtẽtioni , ⁊ ſic proteſtationi ꝯtrariũ vr̃ ab illa proteſtatione recedere,ꝙ ideo ꝓcedit ſm Bar.qꝛ talẽ actum fecit cũ alio ꝯhendo,vel ſolutionẽ recipiendo,vt hic patet , ſecus ſi pura ſua volũtate adiret,tũc nõ diceretur a proteſtatiõe receſſiſſe.l.qui ĩ alieno.§.ſi.vbi dixi.ſ.e.niſi diceret ſe prioris ꝓteſtationis penituiſſe.l.ſi qs in pn.teſtamẽti.ff.de leg.iij.cũ Bar.tenent cõiter alij.idẽ tenet Bar.ĩ l.nõ ſolũ.§.morte.ff.de ope.no.
2 nun.⁊ ſic ſm Bar. † actꝰ proteſtationis cõtrarius factus cum alio bene derogat proteſtationi,vt hic,ſecus ſi eſſet de ꝑ ſe celebratus.Sentit ergo ꝙ ſi iſte filius,qui primo abſtinuit, feciſſet poſtea aliquẽ actum de per ſe,puta habitando domũ hereditariã quod non videtur abſtentionem ſuam reuocaſſe. Sʒ iſtud nõ eſt verũ,vt eſt tex.in d.l.j.C.de repu.her.ergo notabile Bar.non eſt verum.vnde videtur dicendũ ꝙ proteſtatio, q̃ reſpicit futurũ, illa bene derogat actui ſequenti. vnde ſi filius fuiſſet proteſtatus,ꝙ lʒ accipiat pecuniã a ſtatu libero,non tamẽ intẽdit eſſe heres,tũc derogat actui ſequẽti.ita loquitur.d.l.qui in aliena.§.ſi.ſed in iſto tex.nulla,fuit facta proteſtatio in futurũ,lʒ filius ſe abſtinuerit,prout etiã dicũt Chriſto.de caſt.⁊ Raph.cu.hic,ergo iſte tex.nihil facit pro nobili Bar.¶Secũdo no.ex tex.ibi.qꝛ ex defuncti voluntate accipitur hic eſſe tex.ſm Raph.cu.Lud.ro.⁊ Alex.pro eo, ꝙ tenet gl.reputata ſingularis in l.qđ cõditionis.ff.de dona.cã mor.vbi tenet ꝙ ſi
3 cut nõ põt filius naturalis capere ex teſtamẽto † paterno niſi vnã vnciã.l.ij.C.de bo.q̃ lib.ita nõ poterit capere ex eo qđ ſibi relinquit̃ cã cõditionis implẽde.quare ex volũtate defuncti accipit vt hic ĩ ſ̃ra ⁊ illã gl.ꝓ ſingulari allegat Bart.in l.pe.C.ad l.fal.⁊ ĩ l.eã quã.C.de fideicõmiſ.⁊ ĩ c.j.§.naturales.ſi de fe.fue.

contro.

contro.inter do.⁊ agna.¶ Tertio no.in ver.ceterū.ſm Bar.⁊
cōmuniter alios †ꝙ ſuꝰ,q hꝫ coheredē nō deſinit eſſe ſuꝰ,ꝙ pa
4 tet:q2 adhuc pt abſtentionē ſuam reuocare,qđ nō poſſet.ſi nō
eſſet ſuꝰ,⁊ ſic datio coheredis extranei ñ tollit beneficiū.l.ſi qs
ſuꝰ.ff.de iur.delibe.⁊ l.fi.C.de rep.her.Item nō tollit exiſtētiā
ſui heredis in his,que nō dependēt immediate ex teſtō,vt l.ſi
filiꝰ qui patri.ff.de vulga.⁊ pupil.ſicut eſt, ꝙ filiꝰ q ſemel repu
diauit.poſſit ex capite ſuitatis adire,⁊ ſic abſtētionē ſuā reuo
care,ſecꝰ eſt in depēdētibꝰ a teſtamēto vt cōfirmatio tabularū
pupillariū.l.apud Julianū.§.idē Julianꝰ.ff.ad Tre.Paul.de
ca.hic refert ꝙ do.papiēſes allegāt iſtū tex. i materia ſuitatis,
ꝙ datio coheredis extranei ñ facit đ neceſſario volūtariū,qua
re tūc abſtineret de iure ciuili.ſed hic đr,ꝙ abſtinet de iure ꝑto
rio ⁊ ſic volūt,ꝙ nullo mō tollatꝰ ſuitas.ſed iſtud eſt falſum vt
ēt dicit Are.quare in depēdētibꝰ a teſtamēto deſinit eſſe ſuus
d.l.apud Julianū.§.idē Julianꝰ.⁊ l.ſi fratris.C.de iure delib.⁊
d.l.ſi filiꝰ q patri.Lu.ro.đt,ꝙ iſte tex.nō ꝓbat notabile.Bar.
quare in tertia ꝑte,vbi filiꝰ habebat coheredē nō đt tex.ꝙ filiꝰ
poſt abſtētionē ſuā adierit,aut abſtentionē ſuā reuocauerit,⁊
ſic nō ꝓbat,ꝙ habebat bñficiū.d.l.fi.ꝙ nō deſinat eſſe ſuꝰ. Tu
dic,ꝙ imo ꝓbat ibi,ꝙ nō eſt cogēdus actiōes creditorū ſuſci-
pere quare cū ꝑ aditionē coheredis poſſit eſſe liber.q pecuniā
dedit lꝫ filius nō adeat:ergo ꝑ hoc filiꝰ nō preſumitꝰ adire,ergo
ſi ſpōte velit poſſet adire,⁊ abſtentionē ſuā reuocare,nā ꝑſum
ptio Juriſcōſulti eſſet maior ſi filius ñ poſſet ſuā abſtentionē
reuocareꝙ facere nō poſſet,ſi nō eſſet ſuus,vt ꝑdixi.¶ Quar
5 to ꝑ iſtū tex.quidā notauit,ꝙ †ſicut filius ſuꝰ,qui ſe abſtinuit
ab hereditate patris poteſt abſtētionē ſuam reuocare,vt hic.
d.l.ſi quis ſuus.⁊ l.fi.C.de repu.here.ita etiam emācipatus po
teſt repudiationē ſuā reuocare.⁊ ſic d.l.fi.habet locū etiam in
emancipato de quo vltimo ibi ordinarie dixi.nō repetam hic:
tñ iſte tex.hoc nō probat quare nō ſequitur.filius ſuus ſe abſti
nēs debet cōſequi iure pretorio,ꝙ emācipatus conſequitur q
hereditatē repudiauit,vt dicit tex.ergo emācipatus habet be-
6 neficiū ſui.†non eſt bona cōſequētia:q2 licet ſuus habeat bñfi
ciū emācipati,nō ſequitur ergo etiā ecōtra emācipatꝰ habet
beneficiū ſui:vt l.iii.§.ſi emancipatus.ff.de ꝯtra tab.no.Bar.⁊
aliȷ.i l.i.ff.đ le.ȷ.¶ Quito.⁊ vltimo no.i ꝟ.itaqꝫ tūc regulā ge-
7 neralē ad quam frequenter allegatur iſte tex.ꝙ oīs actus,qui
non pōt geri citra ius ⁊ nomen heredis inducit geſtionē pro
herede ⁊ dicit Pau.de Ca.ꝙ iſta regula melius ponitꝰ hic,quā
alibi.⁊ ꝙ non eſt ꝓcurator in palatio qui ea ignoret.Item di-
cunt Bal.⁊ Ang.hic,ꝙ iſta eſt melior regula, que reperiatꝰ in
iure i materia aditiōis.Adde ꝙ ꝑ iſtā regulā đt ſignāter bar.
8 in l.frater a fratre.in gl.ij.ff.de condi.inde.ꝙ † filius recipiēdo
debitum patris dicitur hereditatē adire,q2 eſt actus qui non
9 poteſt fieri citra ius.⁊ nomē heredis.†Adde ꝙ ſimiliter ecō-
tra filius ſoluendo creditoribus hr̄ditariis dicitur heredita-
tem adire.tex.eſt in l.ij.⁊ ibi Bar.⁊ aliȷ ad hoc notant.C.de iu
re deli.licet iſtud vltimum prima frōte videatꝰ dubitabile,q2 q-
libet poteſt ſoluere debitū alienū.l.obligatiōe.C.de ſolutio.⁊ l.
10 ꝙdecem.§.j.ff.e.⁊ l.ſoluēdo.ff.de ne.geſt.vbi dicit tex.†ſoluēdo
quis pro alio etiā inuito eū liberat.ꝙ ergo eſt actꝰ,qui poteſt
geri citra ius,⁊ nomē heredis.ergo videtꝰ ꝙ nō debeat aditio
11 nem inducere.tamen q2 ibi eſt text.planus dic,ꝙ†qui poteſt
facere actū ſuo.⁊ alieno nomine, ⁊ ſoluere debitū hereditariū
in dubio preſumitꝰ facere nomine proprio,⁊ ſic adire heredita
tē.l.duo fratres.vbi notatꝰ.ȷ.eo.facit regula.l.magis.ff.de ſolu.
vbi in dubio quis preſumitur ſoluere ſuo nomine, ⁊ nō alieno
⁊ ita reſpondet Bar.in l.potuit.in ȷ.queſtione.C.de iur.delibe.
⁊ cōmuniter moder.in d.l.ii.¶ Capio gl.in ꝟbo vulgo putare,
quam diuide in tres partes. In prima declarat text.dum gl.
dicit imo bñ.intellige cum diſtinctiōe que ſit in ver.ita demū.
⁊ declarat gl.prima precedens.In ſcđam opponit contra tex.
⁊ ſoluit ibi ꝙ ſurripiēdo.dic quod in actis cū nō ꝓcedat ex vo
lūtate defuncti poſt abſtētionē interueniens nō inducit imix
tionē,vt ibi.ſed receptio eius ꝙ datur cauſa cōditionis implē
de procedit ex volūtate defuncti,vt dicitur in litera.⁊ tūc ope
ratur immixtionē.In tertia parte gl.etiā opponit contra tex.
⁊ nō ſoluit,quare vere nō eſt cōtra,vt per gl.in §.fi.in gl.vl.ad
fi.ȷ.eo.item ibi erat a principio minor,hic maior.¶ Capio gl.
in ver.ſi ſolus heres.quā diuide i duas partes.in prima decla
rat rationem tex.in ſecunda colligit ex tex.notabile. Secunda
eſt ibi ſic ergo no.gl.ergo aſſignat rationē ad tex.quando filiꝰ
eſt ſolꝰ heres inſtitutus,nō valeret libertas ſi ipſe nō eſſet he-
res.⁊ ſe non immiſceret.Cōtra iſtam rationē gloſſe.⁊ ſic ꝯtra
tex.for.opponitur nō ſolum nomen nudū heredis ſine effectu
⁊ ſic ſola exiſtentia ſui heredis ſine immixtione cōfirmat liber
tates,vt l.ſciendū.ff.de manu.teſtamēto,⁊ l.cum quaſi.§.ſed ⁊
ſi quis.ff.de fideicom.liber.ergo licet filius ſolꝰ ſit inſtitutꝰ,⁊ ſe
abſtineat,tñ ꝑpter ſolā ſuitatē remanet libertas valida, ergo
accipiendo pecuniā relictam gratia cōditionis implēde,non
videtur gerere pro herede.illa oppoſitio eſt valde difficilis ſꝫ
Pau.de Ca.⁊ Are.Hinc reſpōdet Bar.ꝙ ſuus abſtinens at-
tēto iure ciuili eſt heres nomine,⁊ effectu lꝫ ſecus de iure pre-
torio.Ideo nō pōt accipere illā pecuniā citra nomē.qn ſit filiꝰ
⁊ ius hr̄dis qn ſit heres: ideo accipiēdo illā pecuniā vr̄ ſe imi-
ſcere.⁊ lꝫ quo ad libertates operetꝰ ſola exiſtētia ſui heredis nō
tamē operatꝰ quo ad alia relicta, vt l. lege.in fi.ff. vt in l.poſ.le.
vnde accipiendo illud.ꝙ eſt relictū in vim cōditionis implēde
videtur ſe immiſcere.iſtam ſolutionem Bart.ſequitur Alex.⁊
dicit ita etiam alios trāſire.ſed Are.dicit quod ſolutio Bart.
non videtur habere ſaporem iuris,⁊ bene:quia ſi attendimus
ſolum ius ciuile ⁊ non ius pretorium,nullus actus erat necet
ſarius ad inducendā immixtionem:q2 ꝑ legē ciuilē.filius erat
obligatus ipſo iure.vnde iſte actus fuiſſet ſuperfluus.Sed ca
ue,q2 iſtud obſtat ſolum ad primū fundamētū Bar.ſed nō ad
ſcđm,tñ q2 ex hoc tex.eſſent alia relicta vt ꝑſupponit Bar.nō
apparet ex hoc tex.Pau.de Ca.ſimpliciter dicit ꝙ Bar.ñ ſuf
ficienter reſpōdet.vnde ipſe reſpōdet,ꝙ ſi filius nullꝫ actum
gereret,tunc libertas bene cōfirmaretur propter nudū nomē
ſui heredis,ſꝫ gerēdo hūc actū receptiōis pecunie vr̄ velle, ꝙ
libertas nō cōfirmetur propter nomē filij.⁊ iſtam ſolutionem
in effectu tenet Are.hic etiam latius cōfirmādo vt hic per eū.
¶ Alio ⁊ tertio mō reſpōdēt Sal.⁊ Imo.ꝙ ꝯtrariū loquitur
qn libertas erat relicta pure. tūc confirmatur ex ſola exiſten-
ſtētia ſui heredis licet ſe abſtinētis, vt i iuribus preallegatis,
ſed hic erat libertas relicta ſub cōditione dandi pecuniā, que
cōditio erat implēda in perſona filij,ideo ſi filius acceptet tale
implemētū,vr̄ ſe immiſcere vt hic,⁊ iſta mihi placet. Aret.ta-
mē dicit,ꝙ iſta eſt ſingularis limitatio ad illa iura ſi eſt vera ⁊
ꝙ potius eſt differētia caſuū ꝙ̄ rationis,quare diſpoſitio cōdi
12 tiōalis,ſi ē purificata,habetꝰ ꝑ pura.†quare.puri ⁊ purificati
idem eſt iudicium.l.ſi in ꝑncipio.vbi Ang.⁊ Aliȷ ad hoc no.ff.
de vul.⁊ pup.vnde qui putat ſe eſſe pure inſtitutū poteſt adire
hereditatem,licet inſtitutus fuerit ſub cōditiōe,que eſt purifi-
cata.l.heres inſtitutꝰ.⁊ l.ſꝫ ⁊ ſi de ſua.ȷ.eo.ſed equiuocat Are.
quare hic nō poteſt dici purificata cōditio libertatis niſi de-
tur pecunia filio,quā filius accipiēdo videtur ſe immiſcere,vt
hic.¶ Capio gl.in verbo citra nomē ⁊ ius. Iſta eſt magiſtra-
13 lis gl.⁊ ad declarationē tex.ponit tres ſpecies heredū.†quidā
habēt effectum tantum quidā nomen tantum.quidā vtrūque
ſcilicet nomē,⁊ effectū,⁊ iſta gl.eſt ſingularis ſm Bar.hic.qui
ex ea colligit,quod interdum aliquis dicitꝰ talis.eſt talis. inter
dum dicitur ⁊ non eſt cū effectu.interdum eſt cū effectu:ſed nō
dicitur talis habito reſpectu ad principalē ſignificationē ſer-
monis.Diuide iſtā gl.in qnqꝫ partes:in prima enumerat tres
qui habent effectum heredis tantum,ſed nō nomen.In ſecū-
da enumerat alios tres qui habent nomen heredis tātum: ſꝫ
non effectum.In tertia ponit ꝙ datum gratia cōditionis im
plēde aliquādo preſtatur habenti ſolum nudum nomen puta
heredis,qui reſtituit hereditatē per ſenatuſconſul. Tre.tñ ibi
ſemel habuit ius ante reſtitutionē.aliqñ habēti effectū tantū.
In quarta declarat quis dicat habere vtrunqꝫ.ſ.ius ⁊ nomen
heredis.In quinta no.ex tex.ſecūda ibi,itē nomē ſolum.tertia
ibi ⁊ tñ cōſtat.quarta ibi ius ⁊ nomē heredis:qnta ⁊ vltima eſt
ibi:⁊ no.ꝙ cū qs facit aliquid ⁊c.¶ In prima parte gl.i cauſa
libertatū cōſeruādarū.Adde tex.in l.ij.iij.⁊ iiij.per totā l.de fi-
dei.lib.⁊ appellatur heres anomalus.⁊ eſt gl.reputata ſingula
ris in §.primis.in verbo ſucceſſor.inſ.de eo cui liber.cauſa bo.
ad quā reputāt ad hoc ſingularē Bal.⁊ Im.hic.⁊ Bal.i l.hac
edictali.C.de ſecun.nupt.⁊ facit ad aliam ſpeciem heredis que
habetur in l.licet inter priuatos.C.de pac. ¶ In ſecunda par
14 te gl.ibi itē nomē ſolū.†habes tres ſpecies perſonarū q habēt
nomē hr̄dis ſꝫ nō ius nec effectū,in prima ſpecie,ſcꝫ in herede
q reſtituitꝰ hr̄ditatē.dic ꝙ imo quo ad q̄dā etiā retinet ius pa-
tronatꝰ eccleſie ꝙ nō trāſit in fideicōmiſſariū.idē tenet Bal.
in l.cū virū.C.de fideic.⁊ in l.fi.C.de edic.diui.Adri.tol. Jo.de
Imo.⁊ d.Alex.in l.patrimonij.in principio.ff.ad Trebe.⁊ ibi
imo reputat hoc eſſe notat.digniſſimum quare non meminit a
ctum a canoniſtis.⁊ ibi.Alex.ad finem principij dicit quod eſt
15 communis opinio.†Idem iure patronatus,ꝙ habet in liber-
to,ꝙ etiā nō trāſit in fideicōmiſſariū reſtituta hr̄ditate,ſed re-
manet penes directū hr̄dē.l.ſciēdū.§.idē dicitur.ff.de ver.ſign.
gl.in d.l.ſi patroni in prin.Pau.de Ca.in l.precibꝰ.C.de impu.
16 ⁊ aliȷs ſubſt.¶ Vltra gl.hic adde aliū caſum†in filio inſtituto
herede,q acquirit hr̄ditatē patri,tamē remanet heres noīe.l.⁊
cū filio.ff.de leg.ȷ.Idē in eo q priuatꝰ hereditate tanꝙ̄ indignꝰ
⁊ fiſcꝰ aufert.l.ex facto.§.fi.ff.de vulg.⁊ pupi.¶ Extra glo.di-
17 cit Bar.ꝙ†q pōt ſuccedere ex ſubſtōne directa, ⁊ ſic eē heres

nomine ⁊ effectu etiā pōt ſuccedere ex fideicommiſſaria,vt eſt
caſus in l.recuſare.§.Titiꝰ.ff.ad Tre.ſi faceret aliquē actū in
rebꝰ hꝛ̄ditarijs nō itelliget̃ ſuccedere vt hr̄s ſi poſſet facere
vt fideicōmiſſarius.Solus Raph.cu.reprobat,quare ꝑ fidei-
cōmiſſariū nō p̄t quis per ſe venire,niſi hereditas ſit adita,⁊
ſic fideicōmiſſuꝫ ꝯfirmatū.l.ille a q̊.§.ſi de teſtō.ff.ad Tre.quo
caſu,ſi alius adit,fideicōmiſſarius nō pōt ſe gerere ꝓ herede
ex quo aliꝰ eſt hr̄s directꝰ niſi in caſu,quē ponit Ale.qū̄ filiuſſ.
eſſet īſtitutꝰ hr̄s ⁊ ei datꝰ ſubſtitutꝰ vulgaris ac ēt fideicōmiſ
ſarius,quo caſu ſola exiſtētia ſuitatis ꝯfirmat fideicōmiſſa abſ
18 que alia aditiōe.l.ita tū̄.§.a patre.ff.ad Tre.†nec ꝑ dationem
vulgaris ſubſtituti tollit̃ ſuitas,qū̄ eſt facta ſubſtitutio fideicō
miſſaria:vt tꝫ Bal.in l.nō iuſtā.C.ad Treb.⁊ in repe.l.in ſuis.
ff. de ſuis ⁊ legi.dixi in l.ſi filius qui patri.ff.de vul.⁊ pupil.

1 ☞ Si filius mouet aliquā actionem perſonalē ex qua nihil
de hereditate conſequitur non dicit̃ ſe immiſcere hereditati.
2 Stāte ſtatuto,ꝙ exbānitus nō poſſit reuerti ad domū niſi ha
buerit pacē ab heredibus occiſi,ꝙ filius occiſi,qui ſe abſtinet
ab he.paterna:⁊ ſic nudo noīe tm̄ remanſit heres poterit face
re pacem illi exbannito,vt ſic poſſit ad ciuitatem reuerti.
3 Qū̄ dicatur actio ꝯpetere ad vindictam ⁊ quando ad penam.

§.Si ſepulchri.

Filiꝰ agēs actione ſepulchri
violati lꝫ hr̄ditarij, tū̄ ñ cēſet̃
hr̄ditati ſe īmiſcere.h.d.diuidit̃ in duas ptes.In prima ponit̃
deciſio cū̄ vna rōne decidēdi.In ſcda aſſignat̃ alia rō deciden
di,ſcda ibi h̄ em̄ actio.Tertio p̄t addi rō ſm̄ Pau.de Ca.q̄re
filius tanꝙ̄ filiꝰ, lꝫ nō ſit heres habeat ius ſepeliēdi,nō ſolū̄ in
ſepulchro familiari,ſꝫ hr̄ditario,lꝫ ſit exheredatꝰ vt l.vel q̄.§.j.
ff.de relig.⁊ ſum.fune,ideo ꝓſequendo iure ſepulchrorū̄,nō effi
cit̃ hr̄s quare ꝓſequit̃ vt filiꝰ ⁊ nō vt hr̄es.§.ſi qd tū̄.ſcdo rñſo.
5 ⁊ ibi gl.ſ.ea.l.¶No.ex iſto tex.ꝙ†qū̄ filius mouet aliꝙ̄ actio
nē perſonalē ex qua nihil de hereditate cōſequit̃ nō d̾r ſe īmi-
ſcere hereditati ⁊ ſic preſtat arg.ſm̄ Dy.Bar.⁊ alios,ꝙ ſi filiꝰ
faciat pacē de morte pr̄is cū̄ occiſoribꝰ patris ⁊ etiā ab eis ac
piat pecuniā ꝓ ipſa pace faciēda ꝙ per hoc nō videt̃ ſe immi-
ſcere hr̄ditati paterne quare nihil hr̄ditariū̄ attigit.idē tꝫ bar.
in l.q̄ſitū̄.q̄ eſt l.pe.ff.de ſepul.viola.facit ꝙ notabiliter tꝫ Bar.
2 in l.ſi filiꝰ qui patri.in vlti.q.ff.de vulg.⁊ pup.†ꝙ ſtante ſtatuto
Peruſino ꝙ exbānitus non poſſit reuerti ad ciuitatē,niſi ha
buerit pacē ab heredibꝰ occiſi,ꝙ filiꝰ occiſi, qui ſe abſtinet ab
hr̄ditate paterna, ⁊ ſic nudo nomine tū̄ remāſit hr̄s.l.cū̄ qua
ſi.§.ſꝫ ⁊ ſi qs.ff.de fide.libert.⁊ l.ſi ex modica.§.ſi filiꝰ.ff.de bo.
liberto.gl.ii magiſtra.ſ.in §.ꝓcedēti.poterit facere pacē illi ex
bānito,vt ſic poſſit ad ciuitatē reuerti, quare, ꝙ poſſit facere
talē pacē eſt fauor ipſiꝰ filij,ſꝫ in cōcernētibꝰ fauorē filij rema
net exiſtētia ſui hr̄dis,ꝙ̄uis ſe abſtineat,vt ibi eſt tex.notabi-
lis.⁊ facere pacē d̾ tali offenſa ñ ē qd hr̄ditariū̄ vt hac l.⁊ d.l.
pe.ff.d̾ ſepul. viola.ibi latiꝰ dixi de h̊ vltimo,⁊ ſic vult Bar.⁊
cōiter do.ibi ꝙ facere talē pacē poſſit fieri citra iꝰ,⁊ nomē hr̄-
dis cū̄ poſſit ꝑ filiū̄ q ſe abſtinuit.ergo nō īducit geſtionē ꝓ he
rede ꝑ regulā Juriſcō.traditā in §.ꝓcedēti.in fi.⁊ ſic pondera
eos ibi velle ꝙ ēt ſi ſtatutū̄ faceret mētionē d̾ heredibꝰ,quare
diſponeret qd par debeat haberi ab hr̄de occiſi ſufficeret ha-
beri a filio q ſe abſtinuit:⁊ ſic,q eſt hr̄s ſolo noīe tm̄.⁊ ſic ēt tūc
faciēdo pacē nō d̾r filiꝰ ſe gerere ꝓ hr̄de.⁊ ita ēt pōderat,⁊ tꝫ
Ale.hic.⁊ Sal.in l.eū̄ q bonis.C.de ſep.vio.ꝙ̄uis ꝯ̃riū̄ ī hoc te
neat Albe.de roſ.hic.Odo.⁊ Cy.ī d.l.eū̄,q bonis.Alb.⁊ Ang.
in d.l.pe.ff.de ſepul.viola.q volūt ī iſta q̄ōne exiſtimādum eſſe
qualiter loquant̃ verba ſtatuti.aut em̄ faciūt mentionē here-
dis aut filij,nā ſi ſtatutū̄ loqueret̃ per verbū̄ heredibus, tunc
filius faciēdo pacē diceret̃ effici heres.itē aduerte vltra ſcribē
tes quare in ꝯ̃riū̄ fortiter facit vna rō aſſignata per Barto.in
l.iiij.§.Cato.ff.de ver.ob.vbi dicit qd ſi bene cōſideramus ver
ba,⁊ mentē dicti ſtatuti,ſtatutū̄ voluit fieri paceꝫ ab eo qui re
preſentat perſonā defuncti inſolidū̄,ſed filius qui ſe abſtinuit
nō repreſentat,ſꝫ ille qui ſucceſſit in hereditate,⁊ eā poſſidet,⁊
ſic vult totū̄ ꝯ̃riū̄ eiꝰ ꝙ tenuit ī d.l.ſi filiꝰ q patri.ꝙ facere taleꝫ
pacē nō poſſit fieri citra ius,⁊ nomē heredis:⁊ cōſequēter, ꝙ
filiꝰ faciēdo pacē,⁊ ꝓ ea cāpiēdo pecuniā dicat̃ ſe gerere ꝓ he
rede,⁊ credo ꝙ hoc ſit veriꝰ.¶Capio gl.fi. in verbo ꝯtinet.ꝙ̄
diuide ī tres ptes.ī pma opponit ꝯ̃ tex.⁊ notabiliter ſoluit.In
ſcda ēt opponit cōtra tex.⁊ ſoluit.In tertia reprobat primaꝫ
rationē tex.ſcda ibi,itē ſignat̃ cōtra.tertia ⁊ vltima eſt ibi.iteꝫ
nec eſt bona ratio. ¶In prima parte no.diligenter iſtā gl.ſm̄
3 Ang.⁊ alios que declarat notabiliter,†ꝙ actio dicit̃ cōpete-
re ad vindictā qū̄ cōpetit ꝓpter iniuriā illatā, ⁊ nil de patri-
monio abeſt vt in actiōe iniuriarū̄,⁊ in actione ſepulchri vio-
lati:ſed actio dicit̃ ad penā cōpetere, qū̄ aliqd ex patrimonio
noſtro nobis abeſt,vt in actiōe furti ſimilem,⁊ pleniorē gl.ha
bes.in l.cum emācipati.§.emancipatus.ff.d̾ collatio.bo.quam
reputat ſingularē Bal.in l.rei iudicate.§.j.ff.ſo.mat.vide late
Bar.in l.ꝑtor edixit.§.j.ff.de iniurijs.⁊ in l.j.C.qū̄ ciuilis actio
crimi.preiudi.vide etiam de hoc.d.Alexā.ad quem te remitto
in l.penales.in prin.ff.ad l.fal.¶In ſecunda parte gl.ibi ſꝫ nō
eſt cōtra.adde gl.in l.vlt.C.ſi maior.fac.ratum habuit.item ibi
erat minor.hic maior,vt etiā dixi in §.ꝓcedēti.In vltima parte
gl.reprobat primā rationē tex.ibi.q2 nihil ex bonis pr̄is capit:
quare etiā capiēdo rē,q̄ nō ſit hereditaria dicit̃ ſe gerere ꝓ he
rede vt in l.ſeq.§.j.⁊ l.gerit.j.e.⁊ ita etiā reprobat Paul.de ca.
de quo magis admiror.ſꝫ iſtud eſt abſurdū̄:q2 reprobāt rōneꝫ
Juriſconſul.vnde dicit Jo.de Jmo.ꝙ prima ratio tex.non v̾r
bona ſi ſimpliciter ⁊ de per ſe ſumatur,ſed eſt bona cum adiun
cto,ſi dicatur quare nihil capit ex bonis patris.ſed agit,tunc
nō d̾r ſe gerere pro herede.⁊ ſic vult Jo.de Jm.ꝙ ambe ratio
nes tex.debeant ſimul iungi ad hoc vt prima ratio tex. poſſit
ꝓcedere,ꝙ nō v̾r bū̄ dictū̄ ex quo Juriſcōſultus vtraqꝫ ratio
nē de ꝑ ſe ponit,tu ergo dic,ꝙ prima ratio Juriſcōſul.etiā de ꝑ
ſe eſt bona,aliter ꝙ̄ dicat Are.nā dū̄ tex.dicit:q2 qui legibꝰ ni-
hil ex bonis patris capit, vult ꝙ nihil hereditarium attingit
non preſumatur ſe immiſcuiſſe. ſed in contrarijs accepit rem
non hereditariam credens eam eſſe hereditariam.⁊ ſic acce-
pit qua ſi heres ideo videtur adire,vt in l.ſeq.§.j. ⁊ ibi gl.

LEX XXI.

1 ☞ Crimen furti ⁊ crimen expilate hereditatis ſunt diuerſa.
2 Qui intendit delinquere non intendit cōtrahere vel quaſi.
3 Si quis dicat alicui tu mentiris ſaluo honore tuo verbum pre
cedens declarat quod non vult ei ſaluare honorem ſuum.
4 Mentiri eſt contra mentem ire,⁊ ſic contra menteꝫ falſum lo
qui cum intentione fallendi.
5 Mendacium eſt falſa ſignificatio vocis cū̄ intentione fallēdi.
6 Proteſtatio contraria actui, qui geritur nihil releuat.
7 Si quis dicat alicui.tedet me quod ſis condemnatus de fal-
ſo tenetur actione iniuriarum.
8 Qui dicit alicui tu dicis falſum non dicitur per hec verba ei
inferre iniuriam.
9 Crudelis eſt qui negligit famam ſuam.
10 Si actor petat a reo in libello aliquam rem. vel quantitateꝫ ⁊
reus reſpondendo libello dicat per verba cōtumelioſa, tu mē
tiris per gulam, ꝙ per hec verba videtur lis conteſtata.
11 Extraneus ſurripiendo rem hereditariam non videtur adire,
ſecus eſt in ſuo.
12 Furtum non fit ſolo animo nec conſiſtit in mera volūtate ſed
requiritur,ꝙ vere res ſit aliena,⁊ ꝙ vere interueniat dolus.

SIquis extraneus.

Expilās res
hr̄ditarias
nō v̾r ſe gerere pro hr̄de hoc primo.⁊ ſi aliqs quaſi
heres res nō hr̄ditarias attingat,oneribus heredi
tarijs ſe aſtringit,hoc ſcdo.Itē aditio vel repudiatio nō vꝫ,ni
ſi hr̄ditas ſit delata.hoc tertio ⁊ vlt.vſqꝫ ad §.ſi qs partē,⁊ ſic
ſunt tria dicta.Scdm ibi īterdū̄ aūt.tertiū̄ ibi, ſed ita demum.
1 ¶In tex.ibi quaſi ſurripiēs,vl̾ expilās,iō ponit̃ quaſi, q2 cri-
mē furti ⁊ crimē expilate hr̄ditatis ſunt diuerſa.nā rei hr̄dita-
rie ñ fit furtū̄,ſꝫ expilatio,l.ſi hr̄ditarie.ff.d̾ fur.⁊ l.j.ff. d̾ cri.ex-
pil.hr̄di.Itē res furtiua nūꝙ̄ p̄t vſucapi.l.ſequit̃.§.ꝙ aūt.ff.de
vſuc.⁊ §.furtiue.Inſt.eo.ſecus in re hr̄ditaria expilata.l.ſi hō.
in pn.⁊ ibi Bar.ff.de vſuc.lꝫ crimē expilate hereditatis ſit im
ꝓbiꝰ furto,vt ē gl.no.ī ꝟ.euitaſti.in l.ſi te.C.de infa.Bal.ī l.de
2 his.C.de fur.¶No.pmo ibi.nā admiſſum,ꝙ†q intendit delin
quere nō intēdit ꝯ̃here vel quaſi.quare actꝰ agētiū̄ nō operat̃
vltra eoꝝ intētionē.l.nō oīs.in prin.C.ſi cer.pe.⁊ l.obligationū̄
ſubſtātia.§.fi.ff.de act.⁊ obli.facit.l.fuit q̄ſtionis.j.e.vū̄ allegat̃
3 iſte tex.ꝑ Dy.Bar.⁊ alios,ꝙ ſi aliqs †dicat alicui,tu mētiris
ſaluo honore tuo,vel ſalua reuerētia tua,ꝙ ꝟbū̄ iniurioſum ꝑ
cedēs d̾clarat ꝙ ñ hꝫ volūtatē ſaluādi illi honorē. l.ſi ñ ꝯuitij.
C.d̾ iniu.iō p̄t agi ꝯ̃ū̄ actione iniuriarū̄.Adde vltra ſcribētes
ꝙ ēt tꝫ Alber.de roſa.in ij.parte ſtatutorum,in q̄ōne.xliij.inc.
Quid ſi qs dicat.Alex.in l.ſi.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.⁊ in l.iij.in prin.ff.
de libe.⁊ poſth.Abb.in c.cum te.de re iud.⁊ in c.eam te.de iu-
4 reiur.¶Secundo†adde quod mentiri eſt contra mētem ire,⁊
ſic contra mentem falſum loqui cum intētione fallendi.l.de eta
te.§.ſi cum eſſet.ff.de interrog.act.⁊ ibi gl.notabilis.in ver.mē-
5 dacij.⁊ Bal.dicunt ſecundum diuum Auguſtinum quod†mē
daciū̄ eſt falſa ſignificatio vocis cū̄ intētione fallendi. vnde tu
mētiris eſt verbum iniurioſum,vt tenet Bar.in l.itē apud La
beonē.§.ſꝫ quod adijcitur.ff.de iureiu.Bal.⁊ Ang in l.turpia.
in prin.ff.de lega.j.Ang.in l.iij.in princ.ff.de libe.⁊ poſthumis.
Tertio facit quia iſta reſeruatio honoris eſt contraria actui.
6 ideo vitiatur,vt l.j.ff.ſi vſuſfructꝰ petatur.¶†Item proteſta
tio contraria actui qui geritur,nihil releuat.c. Solicitudineꝫ.
in fi.de appellationibus.Bar.in l.C.de litis conteſta.⁊ in l.qui
in aliena.

7 aliena.§.fi.ſ.eo. ¶ Quarto facit ſimile ꝙ † ſi dico alicui tedet me ꝙ fueris cōdemnatus de falſo: teneor iniuriarū: qꝛ preſumitur ꝙ animo iniuriandi ⁊ ei improperādi ita dixerim. licet preposuerim illud tedet me, ſm Ang. in l. veſtem. ff. de iniur. vbi dt ꝙ vidit plures facere tales improperationes. ¶ Limita iſtā communem concluſionem vt procedat in terminis ſuis qñ qs dicit, tu mentiris ſaluo honore tuo: nam tenetur iniuriarum: vt predixi: ſecꝰ ſi dicerem tu non dicis verū ſaluo honore tuo quia multi nō verū dicunt: tamen putant verum dicere: honeſtius tamen eſt dicere tu non es informatus: ita limitat ſolus Raph. cu. alij nihil tangunt. Adde quod fortius tenent Sali. ⁊ d. Alex. in l. de tutela. C. de in inte. reſt. mino. per illū tex. in ver
8 bo falſo. iuncta gl. ꝙ † qui dicit alicui tu dicis falſuʒ: ꝙ per iſta verba non dicitur ei inferre iniuriam. quia non intelligitur ꝙ ex propoſito ⁊ ex certa ſcientia: ⁊ ſic doloſe dicit falſum: cū omne nō verū ſit in ſe falſum. vt in aut. de fi. inſtr. cau. ⁊ fi. col. vj. in prin. licet ſʒ Sali. ibi quidā ſuperbi ⁊ elati incōtinēti illa verba aſſumūt tāꝙ i eorū iniuriā dicta. qd bñ nota. qꝛ valde quotidianum. eſt. Secundo notabiliter limita quando quis pmo diceret te cōmiſiſſe aliquod crimen: puta quare aliquis impingeret tibi falſitatem vel aliam turpem notam: tunc ſecure tu po-
9 tes ei dicere tu mētiris. † quia crudelis eſt qui negligit famam ſuā. xij. q. j. c. nolo: ⁊ quare licitū eſt in aliū retorquere qd obijcitur. l. qui cum maior. §. ſi libertꝰ. ff. de bo. liberto. ⁊ l. ſi quis in graui. §. vtrum. ff. ad ſillania. ita notabiliter limitat Bart. in l. que omnia, §. j. per illum tex. ff. de procurato. Spe. in tit. de aduo. §. iam nunc videndum. in ver. hoc tamen caueat. d. Alexā. hic. ⁊ in l. iij. in prin. in ij. col. ff. de libe. ⁊ poſthu. do. Abb. in c. cū te. in vij. col. de re iudi. tamen iſto caſu non liceret primo poſtea replicare. imo tu mentiris. ita no. Pau. de ca. ⁊ d. Alex. in l.
10 ſi. per illū tex. qui bene facit. ff. quod quiſqʒ iuris. ¶ † Tertio ꝓ limitatiōe adde quod quādo actor in libello peteret a reo aliquā rē vel quātitatē quam diceret ubi debere: ⁊ reus reſpondēdo libelli diceret per verba contumelioſa: tu mentiris per gulā ꝑ iſta verba videretur lis conteſtata: qꝛ talia verba ꝯueniūt actui. ſ. negationi: vt tenet Bald. poſt antiquos. in l. turpia. in prin. ff. de le. j. ⁊ ſequitur Ang. Imo. ⁊ d. Alex. ibi. Lud. ⁊ Aret. hic. d. Ant. de bu. ⁊ d. Abb. in c. vnico. in v. q. ibi limitant de lit. conteſt. cautius tamē eſt premittere proteſtationē quod hoc non dicit animo iniuriandi: ſed cauſa iuris ſui conſeruandi ſm Spe. in ti. de aduoca. in §. nunc videndum. in ver. hic tñ caueat ¶ Gl. prima ponit duas rationes diuerſitatis inter extraneū
11 ⁊ ſuū † quia extraneus de quo cum miniſterio loquitur iſte te. ſurripiendo rem hereditariam nō per hoc cenſetur adire ſecꝰ in ſuo vt in contrario. Prima ratio diuerſitatis eſt: quia ſuus facilius admittit priuilegiū abſtinendi. ⁊ iſta eſt melior ratio diuerſitatis ꝙ ſit ſequēs: quare faciliꝰ tollitꝰ priuilegiū ꝙ ius cōmune. l. eius militis. §. militia miſſus. ff. de teſta. militis. ⁊ §. qꝛ vero veriſimiliter. in aut. de non alie. Secūda ratio nō eſt vera: quare cum ſurriperet ⁊ ſic appareret ꝙ vellet delinquere ergo nō habebat animū ſe immiſcēdi vt hoc tex. contra iſtam differentiam gl. ⁊ ſic cōtra iſtū tex. opponitur fortiter de regula. l. cum bonis. j. e. vbi ille actus qui inducit immixtionē i ſuo inducit aditionem in extraneo. ſi ergo ſuus amouendo rē hereditariā dr ſe immiſcere: ergo extraneus adire: qd eſt de directo contra iſtū tex. reſponde ſm Raph. cu. alij nō tangunt qd ſuus qui eſt heres de iure ciuili velit nolit habet a pretore bñficium abſtinendi cum hac moderatione: ſi antequā abſtineret nihil amouiſſet ex hereditate. ita dicit tex. in d. l. ſi ſeruum quis §. ait ꝓtor. j. e. allegata in glo. ⁊ ſic efficitur heres hoc caſu cōtra voluntatem ſuam. i. perdit beneficiū abſtinendi cōtra ſuaʒ volūtatē vt dr in cōtrario ꝙ nō pōt dici in extraneo. ¶ Capio gl. in verbo non hereditaria: quam diuide in duas partes. In prima declarat tex. ⁊ aſſignat rationē declarationis. In ſecūda opponit ⁊ nō ſoluit. ſcda ibi. ſed argumētū cōtra. j. de crimi. expil. heredi. ¶ In fine gl. rñde quod hic loquitur in aditione hereditatis que in ſolo animo adeūtis ꝯſiſtit vt hic dicitꝰ
12 in tex. ideo in illa inſpicitur animus ⁊ opinio adeūtis. † Sʒ contrariū loquitur in furto quod non fit ſolo animo. l. inficiādo. in prin. ff. de fur. nec cōſiſtit i mera volūtate: ſed requiritur quod vere res ſit aliena. ⁊ qd vere interueniat dolus. l. inter omnes. §. recte. ⁊ ibi no. Bar. ff. de fur. ideo ibi nō inſpicitur opinio in contrarium. facit quod dictum fuit in l. is qui putat. ſ. eo.

1 ☞ Ad hoc vt inſtitutus poſſit adire nō eſt neceſſe quod interuenerit in teſtō. vel qd viderit vel audiuerit in teſtamētum legi. ſed ſufficit quod habeat ſcientiā per vehementē opinionē.
2 Adiens vel acceptās hereditatē videtꝰ eā acceptare omni modo quo poteſt dato quod iſtud nō exprimat qꝛ tacite itelligitꝰ.
3 Vehemens opinio in materia aditionis tranſit in ſcientiam.
4 Vehemēs opinio iūcta cū ꝟitate opatꝰ idē ꝙ certa certitudo.

5 Delata dicitur hereditas quam quis poteſt adeundo cōſequi vel quando nullum ſubeſt impedimentum.
6 De natura aduerſatiue eſt repetere qualitatem ſcientie conditionis appoſitam in precedēti oratione.
7 Qui ignorat conditionem ſub qua eſt inſtitutus eſſe impletam non poteſt adire.

§. Sciendū. ALIAS, ſi quis partē.

¶ Ignorātia quote ⁊ ꝯditiōis ipleteꝛ ⁊ ſubſtōnis dlate nō impedit aditionē. h. d. lʒ Bar. Ang. ⁊ Sal. Jm. ſummēt iſtū tex. ꝙ error i quota nō ipedit aditionē, ſʒ iſte tex. nō loquitꝰ i errāte ſʒ i ignorāte vt dicetꝰ. j. i gl. j. ⁊ hʒ quatuor ptes ſicut quatuor ſunt caſus. ſcda ibi ꝙ ⁊ Caſſiꝰ ꝓbat. tertia ibi ſi ꝯditionē. quarta ⁊ vltima eſt ibi qd tñ ſi ignoret. ¶ Nota pmo ex iſto tex. ſʒ Bal.
1 Ang. ⁊ Are. ꝙ † ad hō vt iſtitutꝰ poſſit adire nō eſt neceſſe qd interuenerit in teſtō vel qd viderit aut audiuerit teſtm̄ legi: qꝛ ſi hoc eſſet, nō poſſet ignorare ex qua parte eſſet heres prout dicit lex: vnde ſufficit quod habeat ſcientiā per vehementē opinionem vt tenet Bar. in l. is poteſt. vbi dixi. ſ. eo. ¶ Capio gl. primam: que timore. l. ex ſemiſſe. j. eo. format tres ſolutiones. ſecūda ibi. dic ergo attēdēdū. tertia ⁊ vltima eſt ibi. vel pone iſtitui. pmā reꝓbat, ſcda cōiter tenetꝰ ꝙ cōſideretꝰ propoſitū adeūtis ſi de eo cōſtat ꝙ videbat ex quacunqʒ parte inſtitutus eēt adire: ⁊ tūc indiſtincte valet aditio ſiue eſſet inſtitutꝰ ex maiori parte ſiue in minori: in dubio autem ſi reperiatur inſtitutꝰ in maiori parte preſupponitur ꝙ illā voluerit adire ꝙ̄uis ex minori adiuerit: ſecꝰ eſt ecōtra: per l. ſi quis mihi bona. §. ſʒ ſi mādauit. j. eo. quare ex volūtate defuncti quam heres habuit ad totā hereditatem vel ad maiorem partem nō infertꝰ ad partē hereditatis vel ad minorem partē. argumento. l. tutor vrgentibus. §. curator. ff. de mi. ibi per partē empturus non eſſet: ⁊ l. ſi quis aliā. ff. de ſol. vbi nā nō accepiſſet creditor niſi pro ſolido eiꝰ fieret. ⁊ aduerte ibi diligēter lʒ nemo ſcribētiū hic tāgat ꝙ diceretꝰ cōſtare de voluntate adeuntis quando talem aditionē feciſſet omni iure via modo ⁊ forma quibꝰ magis ⁊ meliꝰ potuerit: prout ſolet quotidie dici i iſtrumētis: tūc indiſtincte valeret aditio ⁊ diceretꝰ conſtare de voluntate adeuntis ſiue in maiori pte eſſet inſtitutꝰ ſiue in minori: ita ſingulariter tʒ Petrus de anch. in cōſi. cciiij. inci. ex themate predicto qd reuera eſt conſiliuʒ Ang. vt patet ibi ex ſubſcriptione Ang. ⁊ eſt inter conſilia Ang. in conſi. clxxxiij. inci. ex themate predicto: lʒ cōtrariū teneat idē Pet. de anch. in cōſ. ccclviij. incip. quare pre-
2 ſupponitꝰ pro veritate. † Sed tu caue quia adiēs vel acceptās hereditatē vrꝰ eā acceptare omni modo quo poteſt dato quod iſtud non exprimat, qꝛ tacite intelligitur. ita ſignāter tʒ Bald. in l. vnica in ij. col. in ver. ex predictis apparet. C. qñ nō pe. partes. ergo ſi vera eſſet deciſio Ang. ſemper valeret aditio ēt qñ eſſet ex minori parte inſtitutus quā putabat: qd eſt ꝯ tex. in d. l. ſi quis mihi bona. §. ſʒ ſi mādauit. ⁊ i d. l. ex ſemiſſe. niſi dicas defendendo Ang. ꝙ in aditione hrditatis q̄ pēdet a ſola volūtate adeūtis. l. ſi aute. C. de iure delib. ⁊ §. fi. inſti. de her. quali. ⁊ dif. plus operetꝰ dicta clauſula quādo fuit expreſſa ab adeunte: quo caſu dicitur conſtare de enixa voluntate adeuntis. quā qñ tacite intelligitur. Iſta ſcda ſolutio gl. licet cōmuniter approbetur a ſcribentibus ⁊ ſit vera in ſe tñ diuinat ad vtrūqʒ text. nam in iſto text. apparet ꝙ iſte heres eſſet huius voluntatis vt quecunqʒ pars ſibi cōtingeret eā vellet acquirere. text. hoc nō dt: ſimiliter nec in l. ex ſemiſſe apparet quod cōſtaret qd habuerit animum non acquirendi maiorem parteʒ. ¶ Tertia ſolutio gl. eſt ēt vera in ſe per d. l. illud. §. fin. ⁊ l. antiqui. ff. ſi pars her. petatur. ⁊ l. ſed ſi reſtituatur. §. fi. ff. de iu. tamen diuinat ⁊ reſtringeret iſtum tex. ¶ Quarto modo reſpondet Raph. cu. qd iſte tex. loquitur in eo qui ignorat ex qua parte ſit inſtitutꝰ vel neſcire poterat, vt in caſu vltimo huius gl. ⁊ iſte pōt adire vt hic: ſed contraria loquantur in errante. ⁊ differētia eſt inter errantē ⁊ ignorantē. vt declarat gl. in l. de ſtatu. ſ. de teſ. ¶ Ad iſtū tex. tu reſpōde planius: ⁊ qd iſte tex. loquitꝰ in eo qui ſimpliciter adiuit nō expreſſa aliqua quota cū ignoraret ex qua parte eſſet inſtitutus: ⁊ talis aditio vʒ ⁊ tenet. quare itelligitꝰ adire ꝑ illa quota que ad eū ſpectat, ⁊ in qua eſt inſtitutꝰ. ita loqtur iſte tex. ⁊ d. l. illud. §. fin. ff. ſi pars heredita. peta. ſed cōtraria loquuntꝰ quando adiuit ex certa quota expreſſa: cum eſſet in maiori vel in minori inſtitutus: ⁊ ſic conſidera ꝙ cōtrariū. l. ex ſemiſſe nō obſtat in aliquo ad tex. noſtrū: ſʒ bñ de directo obſtat ad d. l. ſi quis mihi bona. §. ſed ſi mandauit. ibi dicetꝰ. ¶ Capio gl. in verbo: pato poſſe: quam diuide in duas partes principales. In prima multum fortiter opponit cōtra tex. ⁊ tripliciter ſoluit. In ſecunda ⁊ opponit ⁊ ſe remittit. ſecūda eſt ibi. item contra. j. l. prox. ¶ In prima parte dicit Bar. quod qlibet ſolutio pōt eſſe bona: tñ tertia eſt notabilior: ⁊ verū dicit Bart.

ꝙ iſte ſolutiones in ſe poſſunt eſſe bone:tñ diuinãt ad iſtũ tex.
Item prima ſolutio confunditur per iſtũ tex.in fi.q.qui loquit
de conditiõe facti ſcʒ de ſubſtituto coheredi:ſi ille hr̄s nõ erit.
¶ In ca.gl.ibi que habet ſecũ vehemẽtẽ opinionẽ:iſta ſolutio
tertia eſt ceteris notabilioꝛ ſm Bar.⁊ Ang.⁊ dicit Ang.ꝙ eſt
ꝑpetuo tenẽda mẽti.⁊ ſm Sali. allegat quotidie in pꝛactica ꝑ
3 do.⁊ ꝑ pꝛacticantes:ex qua habes †ꝙ vehemẽs opinio in ma
teria noſtra dicitur trãſire in ſciẽtiã:quare ſcire dicimur qđ ve
re ſcimus:vel quod vehemẽter opinamur: ſi vehemẽs opinio
cõcurrat cũ veritate,vt hac gl.no.⁊ gl.in l.in repudiãda.j.co.⁊
i l.ij.§.idẽ labeo.ff.de aqua plu.arcen. dixi.in l.qui hr̄ditatẽ.ſ.
eo.Iſtam gl.multũ notat Bal.hic dicens:ꝙ Bar.exclamabat
ſuper iſta gl.ꝙ multa ſunt de quib⁹ nõ poteſt haberi vera cer
4 titudo†tñ vehemẽs opinio iuncta cũ veritate idẽ operat qđ
certa certitudo,quod valde no.refert ⁊ ſequitur Pet.de anch.
in conſi.ccclxiij.inci.viſis diligenter puncto ⁊ contentis in eo.
in iij.col.ad fi.vbi dicit ꝙ ante Bal.iſta fuerunt ad literã ꝟba
Ol.Laudeñ.hic.⁊ per hoc fecit ſtupendũ cõſiliũ de ſubſtitu-
to ſub conditione ſi mulier q̃ erat pꝛegnans nullũ filiũ maſcu-
lum pareret.ꝙ iſta conditio poteſt haberi pꝛo impleta etiã añ
partũ editũ ex quo cõis opinio matronarum ex varijs ſignis
que videbant in ipſa muliere pꝛegnante erat firmum ꝙ femi-
nã pareret:⁊ ipſe mulier grauida que duas feminas,⁊ vnum
maſculũ pꝛius pepererat affirmabat qualiter ẽt ex ſignis p̃di
ctoꝛum partuũ pꝛeteritoꝛum percipiebat ſe geſtare feminã in
vtero.⁊ ſic ex vehemẽti opiniõe ſubſtituti opinantis feminã
eſſe in vtero:cum in rerum natura eſſet certũ ex illo partu non
poſſe naſci niſi feminã.vt l.cum quidã.§.qđ dr vbi no.j.co.et l.
cum ad pꝛeſens cum duabus ſequentibus.ff.ſi cer.pe.⁊ ſic con
ditio attenta natura iam erat impleta ⁊ poſtea apparuit hoc
eſſe verum quare feminam peperit.ergo illa vehemens opinio
ſubſtituti iũcta veritate poſtea detecta habet pꝛo certitudine.
⁊ facit ꝙ talis ſubſtitutus moꝛiens ante partũ editũ illã hr̄-
ditatẽ nõ aditã trãſmittat ad quoſcũqʒ vigoꝛe ſtatuti Peruſi
ni diſponẽtis:ꝙ q̃libet hr̄ditas delata ꝗuis nõ ſit adita trãſ-
mittatur ad quoſcũqʒ hr̄des.⁊ ſic tʒ mirabiliter ꝙ talis here
ditas dicat delata ſubſtituto ante natiuitatẽ filij vel filie.⁊ ſic
excludat feminam poſtea natam ⁊ alias filias pꝛius natas vł
alio venientes ab inteſtato mouet pꝛincipaliter per iſtã gl.val
de notabilem,⁊ exclamationẽ quã de ea facit Bal.hic vt ſ.re-
tuli.Idẽ ẽt cõſuluit idẽ Pe.de anch.cõſi.cccxciij.inci.viſis di-
ligenter puncto ⁊ varijs cõſilijs excellentiſſimoꝛuʒ doctoꝛuʒ.
ſed eſt quaſi repetitiuũ alteri⁹ ꝯſilij.pꝛo certo mirabilis eſt iſta
5 deciſio ſi eſt vera:pꝛo.tex.in l.delata.ff.de ver.ſig.†vbi delata di
citur hereditas quã quis poteſt adeundo conſequi.dixi i l.is
põt.ſ.eo,ſed iſte ſubſtitutus ſi viueret ante partum editũ non
potuiſſet actualiter adire.ergo nõ vr̄ ꝙ ſit delata:ꝗuis Pet.
de anch.iſtud aſſumptũ neget:ꝙ imo adire potuiſſet ꝑꝑ vehe-
mentẽ opi.concoꝛdantẽ cũ veritate que habetur pꝛo certitu-
dine:qđ nõ puto verũ ad illã.l.delata.⁊ ſ ad ea q̃ dixi in l.is põt.
vbi dixi ⁊ declaraui quod hereditas dicit delata qñ nullũ ſub-
eſt ĩpedimẽtũ ꝑut hic.Quartã ſolutionẽ põit Dy.quã Bar.
Albe.de roſa.⁊ cõmuniter ſcribẽtes ſequunt:ꝙ hic hr̄s puta-
bat ſe pure inſtitutũ.tũc non eſt neceſſe ꝙ ſciat cõditionẽ exti-
tiſſe dũmodo vere extiterit.vt eſt tex.in l.ſed ⁊ ſi de ſuq.§.ñ.j.e.
ex quo tũc eius opinio cõcoꝛdat veritati.ſec⁹ ſi ſciebat ſe in-
ſtitutũ ſub cõditione:tũc dʒ ſcire cõditionẽ extitiſſe:vt in ꝯſilijs
d.Alex.dt ꝙ licet doct.non repꝛobent tamen iſta ſolutio nõ
põt adaptari ad iſtum tex.nec ei congruere:per verſi.pꝛecedẽ
tem qui loquitur qñ heres ſciebat conditionem appoſitã: niſi
dicas fʒ eñ ꝙ in ver.qđ tñ mutet in totũ caſus.ita etiam repꝛo
bat Are.per ver.pꝛecedentem:qui clare loquit qñ heres ſcie-
bat ſe ſub conditione inſtitutuʒ.⁊ iſte verſi.venit continuatiue
ad eundẽ caſum.Adde quod ante eos iſtã ſolutionẽ Dy.etiaʒ
repꝛobat Sali.ꝑpter ver.quid tñ qui aduerſatur ad ſuperius
6 dictũ in verſi.pꝛecedenti.¶ Tu confirma vltra ſcribentes †qꝛ
de natura aduerſatiue eſt repetere qualitatem ſcientie cõditio
nis appoſitã in pꝛecedẽti oꝛatione:vt notabiliter tenet Bal.i
l.omnes populi.in v.col.ff.de iuſt.⁊ iur.per gl.in §.item lapilli.
inſti.de re.diuiſio.ſequit ⁊ cõmendat.d.Alex.in l.filius a patre
in pꝛin.in xij.col.in ñ.ff.de lib.⁊ poſth.vbi dicit ꝙ iſtud nõ re-
peritur alibi tactum.⁊ foꝛte Bar.de his perpendens dixit ꝙ
iſta ſolutio Dy.eſt vera in ſe:⁊ ſic ꝙ non cõueniat ad iſtũ tex.
Bar.autem iungẽdo ſimul oẽs ſolutiones Dy.⁊ gl.diſtinguit
vt hic ꝑ eum ⁊ eius diſtinctionẽ ſequunt Sal.⁊ Imo.hic.¶ Tu
7 vt clarius habeas fac regulã negatiuã:ꝙ †qui ignoꝛat ꝯditio
nẽ ſub qua eſt inſtitutus eſſe impletam:nõ põt adire.d.l.multũ
intereſt.⁊ l.ij.ff.de cõditio.⁊ demo.¶ Fallit in quatuoꝛ caſib⁹.
Pꝛimo ſi conditio eſt iuris:illius ignoꝛantia nõ impedit adi-
tionẽ.d.l.multũ intereſt.⁊ hic in pꝛima ſolutiõe gl.quod intelligit
Barto.quando errabat in cauſa acquiſitionis iuxta.l.is qui
putat,cum l.ſequenti.ſ.e.⁊ tex.j.l.ſequenti.ſed errabat in per-
ſona eius cui debebat acquirere cum crederet ſe eſſe filiũfa.cũ
eſſet effectus ſui iuris.vt ibi ⁊ in l.qui in aliena.§.j.in verſ.nam
cum.ſ.e.¶ Secũdo fallit qñ idẽ erat inſtitutus in parte pure:
⁊ in parte ſub conditione ſubſtitutus: que cõditio extiterat iʒ
ipſe ignoꝛaret.talis ignoꝛãtia nõ impedit aditionẽ.vt hoc tex.
in fi.⁊ gl.hic in ſcđa ſolutione.⁊ hoc pꝛopter coherẽtiã ⁊ vnio
nem quam habet cum iure accreſcendi.l.cum heres.§.fi.⁊ l.q
ex duabus.in pꝛin.⁊ ibi Bar.⁊ l.qui patri.j.eod.Tertio fallit
quando vehementer opinabatur conditionem eſſe impletam
vt hic ĩ iij.ſolutio.gl.q̃ eſt valde notabilis.vt ibi dixi.¶ Quar
to ſi putabat ſe inſtitutum pure ⁊ conditio extiterat quamuis
ignoꝛaret ſecundum ſolutionem Dy.facit.l.heres inſtitutus.
j.eo.vbi dicetur ſecus eſſe ſi dubitaſſet.

LEX XXII.

1 ☞ Erroꝛ in cauſa delate hereditatis vitiat aditionem.
2 Erroꝛ in cauſa non impedit animum volentis acquirere.
3 Qui credit hereditatem ſibi delatam ex vna cauſa cũ ſit dela-
ta ex alia:ſi adit non efficitur heres.
4 Actus factus ex falſa cauſa non valet quamuis ſubſit cauſa
vera ex qua poſſet valere.
5 Si mulier credat quod pꝛopter lepꝛam mariti liceat matrimo
nium diſſoluere ⁊ pꝛofeſſa eſt religionem:licet iſta cauſa ſit fal
ſa:non tamen vitiatur actus.ſ.ingreſſus monaſterij.
6 In ſpiritualibus falſa cauſa non vitiat ſicut nec dolus.
7 In ſacramentalibus ⁊ dependentibus ab oꝛdine magis atten
ditur veritas quam opinio.
8 Deus non attendit quod fit ſed quo animo.
9 Si teſtes deponant quod titius poſſedit talem rem pꝛo do-
mino:⁊ vt dñ fructus percipit:per hoc nõ videtur aliquo mo-
do pꝛobatum eſſe dominium nec titulus ſufficiens.
10 Sententia lata ex falſa cauſa valet.
11 Aditio hereditatis conſiſtit in animo ⁊ voluntate adeuntis:
ſed ſententia non conſiſtit in animo ⁊ voluntate iudicis:cum
ſit contentioſe iuriſdictionis.
12 Iudex poteſt cogi per ſuperioꝛem ad iudicandum.
13 Sententia lata ex falſa cauſa valet mero iure.
14 Sententia lata cõtra minoꝛẽ ex falſa cauſa eſt ipſo iure nulla.
15 Decretum interpoſitum ex falſa cauſa:ſemper ⁊ indiſtincte eſt
ipſo iure nullum.
16 Sententia lata cõtra abſentẽ ⁊ dolo partis eſt ipſo iure nulla.
17 Decretum etiam ſi ponatur partim ex vera partim ex falſa
cauſa eſt ipſo iure nullum.
18 Quando cauſa expꝛeſſa in ſententia eſſet falſa in facto ⁊ in iu
re vel in iure tantum:tunc eſt ipſo iure nulla.
19 Licet falſa cauſa nõ vitiat ſñiaʒ ipſo iure tñ vitiat eã ĩ effectu.
20 Sententia lata contra ius litigatoꝛis tenet.
21 Valet ſententia ſe referens ad acta nihil pꝛobantia ſi non fue
rit appellatum.
22 Quando eſt expꝛeſſus erroꝛ in ſentẽtia:ſententia eſt nulla:pu
ta quando iudex errauit in calculo in ſententia.
23 Quando iudex fundaret ſententiam in pꝛobationibus a iure
repꝛobatis:tunc ſententia eſſet nulla.
24 Iudex poteſt mouere animum ad iudicandum extra ea que
apparent in actis.
25 Materia teſtium eſt arbitraria iudici:⁊ in pectoꝛe iudicis reſi
det quanta fide ſit adhibenda teſtibus.
26 Sentẽtia lata contra inſtrumẽtum pꝛoductũ in iudicio valet.
27 Sententia lata ex falſa cauſa non poteſt ex vera que ſuberat
ſuſtineri aut iuſtificari quando vna erat expꝛeſſa ⁊ alia non.
ſecus ſi due cauſe erant expꝛeſſe.
28 Quando concurrunt due cauſe quarum vna nocet alia pꝛo-
deſt:pꝛeualet illa que nocet.
29 Quando ſententia eſt lata ex falſa cauſa iudex appellationis
non poteſt eam confirmare ex cauſa vera que ſuberat per quã
pꝛimus iudex poterat iudicare.
30 Ad iudicem appellationis tantum deuoluuntur ea que fue-
runt coꝛam pꝛimo iudice adducta:non autem penitus diuerſa.

Si is ad quem. Erroꝛ i cã acquiſitio
ni hr̄ditatis impedit
geſti onẽ ꝑ hr̄de:qđ ꝑ quatuoꝛ pꝛobat exempla.h.
d.⁊ eſt magiſtralis.l.ſm.Ex. ar.alia l.ponit regulam
circa mediũ quod quis debet ſcire cauſam ex qua hr̄ditas ad
eum pertineat ad hoc vt poſſit adire vel gerere pꝛo hr̄de,⁊ cir
ca iſtam regulam ponit quatuoꝛ exempla:duo ante regulam ⁊
duo poſt. In pꝛimo exẽplo putabat bona eſſe ſua iure pecula
cum non eſſent.In ſecundo putabat ſibi debita ex iure patro
natus cum non eſſent.In tertio putabat hereditatem ſibi de-
latã ab inteſtato cũ eſſet delata ex teſtamento.In quarto ccõ
uerſo

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

uerſo:⁊ ſic diuidit in quinqꝫ partes. Scđa ibi, idem ergo dice
mus. tertia ibi nā vt quis ꝓ herede: quarta ibi veluti agnatꝰ.
quinta ⁊ vltima eſt ibi ⁊ idē iuris. ¶ In vltima parte ibi ſi nō
iuſto teſtamēto, id eſt, ſolēni, ⁊ legitimo, put etiā dt tex. ſ. i iiij.
pte in ver. iuſto teſtō. ⁊ ita ēt capit in l. j. in ꝟ. iuſta ſentētia. ⁊ ibi
1 Bar. ſic declarat. ff. de teſta. ¶ † Nota pꝛimo, ꝙ erroꝛ in cauſa
delate hr̄ditatis vitiat aditionē: ratio eſt ſm Bart. ⁊ Saly. qꝛ
aditio cōſiſtit in animo, ⁊ volūtate adeūtis. l. ſi auia. C. de iure
delib. ⁊ §. pe. Inſti. de her. quali. ⁊ diffe. ſed erroꝛ in cauſa acqui
ſitionis impedit voluntatē, ergo īpedit aditionē. Adde aliam
rōnē, qꝛ in his, q̄ cōſiſtūt in aīo, vt eſt, aditio hereditatis, ma-
gis inſpicit id, qđ eſt in opiniōe quā id, qđ eſt in veritate. l. is, q
putat. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ſ. eo. ⁊ l. heres inſtitutus. j. eo. Bar. l. ij. §.
ſi ſub conditione. ff. pꝛo empto. ergo ſi errat, vitiatur aditio.
2 † Nec obſtat, ꝙ erroꝛ in cauſa nō impediat animū volentis ac
qrere, vt toto titulo. de condi. indeb. Rn̄dent Bar. ⁊ Saly. qđ
verū eſt in cā remota. ſed hic eſt erroꝛ in cā ꝓxima delate here
ditatis, q̄ reqrit a iure ꝓ foꝛma, ⁊ ſolēnitate aditiōis, vt hic ⁊
l. pt. j. eo. ⁊ declarat gl. ma. in l. is pōt. ſ. eo. ergo qn̄ ignoꝛat cau
ſam aditionis, deficit vnum ex ſubſtantialibus aditionis. ideo
vitiatur aditio. In trāſlatione aūt dominij ſciētia cauſe nō re
quiritur. ita loquit titulꝰ. ff. de condi. indeb. facit bn̄. l. cū in coꝛ
3 pus. ff. de acq. re. do. ¶ Scđo not. † qđ q credit hereditatē ſibi
delatā ex vna cā, cū ſit delata ex alia, ſi adit, nō efficitur heres
non quidem ex cauſa putatiua quare nō pōt: nec ex vera qua-
re non voluit: qꝛ ignoꝛaret: vn̄ per iſtā legem cōſuluit Alex. in
conſi. cxxj. j. vo. inc. viſo proceſſu cauſe vertentis inter Moꝛa-
tium ꝙ ſi egi ad hereditatem tanquā fuerit mihi delata ab in-
teſtato poſito, ꝙ in veritate eſſet mihi pꝛo parte ex teſtamen-
to delata: debeo ſuccūbere, ⁊ nō poſſuꝫ in aliquo obtinere. tex.
eſt clarus hic. Adde i ſimili tex. in c. ex parte Aſtēſis. de cōceſ.
pꝛebende: per quem notat ibi Abb. ꝙ ſi poteſtas de aliquo diſ
ponēdi puta creādi canonicos in certis pꝛebēdis vacantibus
pertinet ad capitulūꝫ illius eccleſie: ⁊ archieps credens ad ſe
pertinere, quoſdā canonicos inſtituit de cōſenſu ipſius capi-
tuli talis actus nihil valet, non quidem in ratione epiſcopi: qꝛ
poteſtatē nō habebat, nec ratione capituli, quare hoc nō intē
4 debat. ideo opoꝛtuit, qđ ibi papa faceret eis gratiā. ¶ † Ter-
tio no. ex iſto tex. regulam ad quaꝫ frequēter allegat iſta lex ꝙ
actus factus ex falſa cauſa nō vꝫ, q̄uis ſubſit cā vera, ex qua
poſſet valere: nā i oībus quatuoꝛ exemplis poſitis in tex. ſub-
erat vera cauſa ex qua poterat adire: ⁊ tamē ex illa nō ſuſtine
tur aditio facta ex falſa cauſa, ⁊ ſic falſa in iudiciam non ſuſti-
netur ex vera lꝫ ꝓbata. ad idē text. in l. is qui putat. ⁊ in l. ſeq.
ſ. eo. ratio eſt vt dixi in pꝛimo notabili, qꝛ in dependentibus a
voluntate noſtra, magis attēditur opinio, ⁊ ſic erroꝛ, quā ve-
ritas. In ꝯtrū allego foꝛtē text. quem ſcribentes hic non alle-
gant. in c. ex parte. ſecundo. de conuer. coniug. in verbo q̄uis
falſa ſit cauſa. quem tex. Abb. ibi adhuc notat ⁊ reputat mira
5 bilem, vbi † mulier credens qđ pꝛopter lepꝛam mariti liceret
ſibi diſſoluere matrimoniū pꝛofeſſa eſt religionem, lꝫ iſta cā ſit
falſa, nō tamen vitiatur ille actus, ⁊ ſic ingreſſus monaſterij,
ex quo ſuberat alia cā vera, quare nō erat ſequuta copula car
nalis vn̄ tūc matrimoniū nō impedit quin alter coniugū poſſit
ire ad religionē etiā altero nō cōſentiēte qꝛ nō eſt ſequuta co
pula. Abb. ibi in ſolutione laboꝛat ⁊ ex gl. ibi elicit duas taci-
6 tas ſolutiōes. ¶ † Pꝛima qđ in ſpiritualibus falſa cā non vi-
tiat, nec dolꝰ. Iſtā repꝛobat Abb. ꝑ tex. in d. c. ex parte aſtēſis.
de conceſ. pꝛeb. de quo dixi in pꝛecedēti nota. ¶ Scđa ſolo, ꝙ
ibi illa cauſa nō fuit expꝛeſſa, ſed in mente retētā: ideo non vi-
tiat. l. ſi repetēdi. C. de cōdi. ob cau. ⁊ iſta ſm Abb. eſt ſatis bo-
na in ſe licet nō pꝛobetur ex tex. ⁊ ſic diuinet. ¶ † Tertio mō
rn̄det Abb. ꝙ ibi mulier ingrediendo religionē potuit moue-
ri ex duplici cā. pꝛima, ⁊ pꝛincipalis vt ſeruiret Deo. alia pꝛo
pter lepꝛā mariti: quare credebat ꝑ hoc matrimoniū eſſe ſolu
tum, q̄ erat falſa. ⁊ iſta cā erat ſecūdaria ⁊ potius impulſiua q̄
finalis. vn̄ lꝫ ibi ceſſet cā impulſiua ſeu ſcđaria: nō tamē ceſſat
cauſa finalis ⁊ pꝛimaria: ideo ex falſitate illius cauſe ſecunda-
rie nō vitiat ingreſſus religionis. ⁊ ita habes limitatā tribus
modis regulā huius tex. quāuis pꝛimā impugnet Abb. ſed nec
iſta ſolutio Abb. ſatiſfacit. ꝙ ibi cā lepꝛe fuerit cā ſecunda-
ria impulſiua, ⁊ nō finalis: qꝛ imo tex. ꝓſupponit, ꝙ illa fuerit
cā finalis, q̄ mouerit mulierē ad ingreſſuꝫ religionis; quare pu
tabat, ꝙ lepꝛa dirimeret mr̄imoniū, alias non fuiſſet ingreſſa.
¶ Tu aūt quarto modo rn̄de, ꝙ ille tex. loquitur in actu ſpi-
rituali. ſ. in ingreſſu religionis q pꝛincipalr̄ dirigitur in Deuꝫ
7 vbi veritas intēditur. c. nuper. de bigamis, † quare in ſacramē
talibus ⁊ in dependētibꝰ ab oꝛdine magis attēdit veritas quā
opinio. ⁊ ſic quā falſa cā ſm Abb. in c. aplicā. circa ſi. de pꝛeſby-
8 tero nō baptizato. Nā Deus non attendit qd fecerit, ſed quo

animo. ⁊ magis reſpicit ad volūtatē q̄ ad actꝰ qui per ſimpli-
citatē fiūt. ita dt tex. notabilis. xv. q. vj. c. j. in ſi. ¶ Item Deus
reſpicit ad coꝛ, ⁊ nō ad factū. xiiij. q. v. c. ſi qd īueniſti. glo. nota-
bilis in c. j. de colluſiō. ⁊ ita pꝛopꝛie vr̄ ꝓcedere tex. i d. c. ex pte.
ſcđo. ⁊ ſic pꝫ nō obſtare text. in d. c. ex pte Aſtēſis. ¶ Quarto
no. ex tex. ibi quāuis oīa ꝓ dn̄o adminiſtrauerit his repetituꝫ
9 in tex. ſm Ang. Imo. Lud. ⁊ Alex. † ꝙ ſi teſtes deponunt, qđ
Titius poſſedit talē rē ꝓ dn̄o, vt dn̄s fructꝰ percepit, per hoc
non videt aliquo modo pꝛobatum eſſe dominium nec aliquis
titulus ſufficiēs, ſicut qn̄ teſtes deponūt, ꝙ Titiꝰ tenuit talē
rē pꝛo dn̄o ꝑ ſna, ⁊ tāq̄ ſuā: ⁊ fructꝰ ex ea recolligit iuxta l. Ti
tia. in pn̄. ff. de ſol. nā nō dr̄ pꝛobatꝰ titulus, vt eſt glo. valde no
tabilis. in l. j. ⁊ ibi Bar. in ſin. notat multum: ⁊ ibidem Angel. ⁊
Raph. Cu. ſt. ꝑ ſuo. cū cōcoꝛ. adductis ꝑ Alex. idē tenet Alex.
in conſi. lxxxix. v. vo. inci. excellentiſſimi iuriſcō. in ſi. ⁊ in conſil.
clxxxiiij. v. vo. inci. viſo pꝛoceſſu vertēte inter baltaſareꝫ. ¶ Ca
pio glo. ſi. in verbo non acquiret, quam diuide in tres partes.
In pꝛima ad declarationem text. reſpondet tacite queſtioni.
In ſecunda allegat duas cōcoꝛdātias ad tex. In tertia colli-
git ex tex. notabile, per qđ infert ad ſententiam iudicis, ſecun-
da ibi, ⁊ facit. j. eo. l. pater. tertia ⁊ vltima eſt ibi, ⁊ nota hāc. l. ꝙ
adeūdo. ¶ In ſi. gl. no. ſingulariter ex iſta vltima parte gl. qua
10 tuoꝛ. † Pꝛimo, ꝙ ſnīa lata ex falſa cā vꝫ, pꝫ. qꝛ gl. dicit, ꝙ non
valet cū effectu: ⁊ ſic ſi iudex expꝛimat falſam cauſam in ſentē
tia mero iure vꝫ ſnīa, ſꝫ nō in effectu qꝛ pōt retractari. ⁊ ex hoc
apparet qđ gl. ſeipſam cōfundit: qꝛ non fundatur ex bono ſimi
li, de iſto tex. qꝛ falſa cā in aditione vitiat ipſo iure aditionem,
vt hic: ⁊ l. is, q putat. ⁊ l. ſeq. ſ. e. ⁊ tn̄ in ſnīa nō vitiat, niſi in ef-
fectu, ⁊ non ipſo iure. Itē eſt rō diuerſitatis, qꝛ (vt dixi in text.
11 in pꝛin.) aditio hr̄ditatis ꝯſiſtit in aīo ⁊ volūtate adeūtis: ſed
erroꝛ in cā īpedit volūtatē, iō vitiat aditionē, ſꝫ ſnīa nō ꝯſiſtit
in aīo, ⁊ volūtate iudicis cū ſit cōtētioſe iuriſdictionis. l. inter
ſtipulantē. §. j. ff. de ver. ob. quare iudex in iudicādo non debet
ſequi volūtatē ſuā, ſed iuſtitiā. c. iudicet. ⁊ ibi gl. notabilis. iij. q.
vij. ⁊ nemo. cogit adire hereditatem inuitus, niſi ſit ſeruꝰ, aut
filiuſfa. l. j. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. ſi qs omiſ. cau. teſta. ⁊ l. cuꝫ ꝓponas.
12 C. de her. inſti. † Et tn̄ iudex pōt cogi per ſuperioꝛem ad iudi-
cādū. l. de qua re. cū ſimi. ff. de iudi. ⁊ ſic gl. nō vr̄ bn̄ arguere ab
aditione hereditatis que eſt actus legitimus. l. actus legitimi.
ff. de reg. iur. ad ſnīam. Scđo vult gl. ꝙ lꝫ falſa cā nō vitiet ipſo
iure ſnīam, tn̄ nō valet in effectu: qꝛ poterit retractari via ap-
pellationis, vel reſtitutionis in integrū, vel ſupplicationis vl̄
alia cauſa. Tertio vult gl. qđ nō pꝛodeſt ſnīe late ex falſa cau-
ſa qđ potuerit iuſte ferri ex cā vera, ⁊ ſic non pōt ex cā vera iu
ſtificari, nec ſuſtineri, quin coꝛruat i effectu. ¶ Quarto tacite
tenuit quod in cauſa appellationis iudex appellationis non
poſſet iſtam ſnīam cōfirmare ex cā vera, q̄ ſuberat ⁊ ex qua pꝛi
mus iudex potuiſſet eā ferre. cū gl. dicat, ꝙ non valeat ſenten
tia cū effectu. ergo innuit, ꝙ nō ſit confirmabilis ex vera cā cū
debeat retractari. Bar. aūt examinādo iſtā materiā dt, ꝙ fal-
ſitas cauſe pōt implicite interuenire vno mō ꝙ falſa cā non a
iudice, ſed a pte ſit allegata: ſcđo mō, ꝙ ſit falſa cā expꝛſſa ī ſnīa
ꝑ iudicē. Tertio ꝙ ſit falſa cā non allegata a iudice, ſed in mē
te retēta, quāuis tūc pꝛopꝛie ſit dolus ⁊ nō falſa cā, ⁊ iſtam ꝓſe
quitur Bar. vt hic per eo. Tu applicando dicta Bart. ad ſu-
pꝛaſcriptas concluſiones gl. clarius, ⁊ magiſtralius habebis
13 veritatē. ¶ Pꝛima concluſio eſt, † ꝙ ſnīa lata ex falſa cā valet
mero iure. limita ex dictis Bar. quinqꝫ modis. ⁊ totū clare ha
bebis, pꝛimo qn̄ talis cā reſpicit ſubſtantialia iudicioꝝ, vt qꝛ
dixi litē conteſtatā, cū non eſſet, vel ſimilia, tūc ſnīa eſt ipſo iu-
re nulla ꝑ l. ſi qs obꝛepſerit. ff. de falſis. ſed illa. l. nihil facit, nec
meruit allegari ad iſtud ꝓpoſitū ſm Imo. Rap. Cu. ⁊ Are. qꝛ
ibi non tam eſt falſa cā allegata ꝑ partē, quā defectus oꝛdinis
ſubſtātialis iudicij, ideo coꝛruit ſententia ipſo iure, etiā nulla
facta allegatione per partē. l. pꝛolatā. C. de ſent. quare etiam ſi
pars nihil alleget tn̄ ſi lis nō eſt cōteſtata, pꝛoceſſus, ⁊ ſnīa, eſt
ipſo iure nulla. l. j. C. de lit. conteſ. ⁊ c. j. eo. ti. ⁊ c. cū ad ſedem. de
14 reſti ſpo. ¶ Scđo fallit ſm Bar. qn̄ ſnīa eſt lata ex falſa cau-
ſa contra minoꝛē tūc eſt ipſo iure nulla per l. j. C. ſi ex fal. alle. ⁊
ſequitur Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ dicit Are. ꝙ iſta eſt cōis opi. Idem
tenet gl. Barto. ⁊ doc. in l. diuus. ff. de re iudic. gloſ. ⁊ doct. in c.
licet cauſam. de pꝛoba. canoniſte in c. ab excōicato. de reſcrip. ⁊
iſtud extenditur, vt etiam habeat locum in ſententia lata con
tra eccleſiā ex falſa cauſa, ꝙ etiam ſit nulla ipſo iure ſecundum
Abb. in d. c. licet cauſam. ſed aduerte, ꝙ text. in d. l. j. C. ſi ex fal-
ſis. alle. allegatꝰ ꝑ Bar. nihil ꝓbat ꝓpter tria. ¶ † Pꝛimo ſm
Rapha. cu. qꝛ ibi erat lata ſnīa contra minoꝛem indefenſum,
quo caſu etiā ſi non eſſet falſa cauſa non valeret ipſo iure ſen-
tentia: qꝛ erat defectus perſone. l. non idcirco. ff. de iudi. ⁊ l. non
ideo minus. C. de pꝛocu. Secūdo ⁊ foꝛtius ſm Im. ille tex. non

15 loquitur in ſententia,†ſed in decreto iudicis,⁊ decretũ inter-
poſitũ ex falſa cā ſemper ⁊ īdiſtincte eſt ipſo iure nullum, vt ĩ.
dicit Bar. hic,⁊ dicam.ĩ.in quarta limitatione. ¶ Tertio ſm
Ang. in l.ſeruo inuito.§.cũ pretoꝛ.ff.ad Tre.⁊ in l.qui Rome.
§.duo fratres.ff.de ver.obli.⁊ Saly.in d.l.j.C.ſi ex fal.alle.tex.
in d.l.j.ꝓcedit ſpecialiter in ſnīa lata, vel in decreto interpoſi-
to ex falſa cā ad excuſationē tutoꝛis,vel reddat nulla ipſo iure
tanquā iſtud ſit preiudiciale pupillo:vnde in alia re non habe
mus tex.ſm oēs ꝙ ſnīa lata ꝯ̃ minoꝛem ex falſa cā ſit ipſo iure
nulla:tñ vt etiā dicit Alex.iſta tertia ſolutio non eſſet genera-
lis: quia poſſet eſſe alia cauſa preiudicialis minoꝛi: puta que
15 abſoꝛberet totā ei⁹ ſubſtātiā. ¶ †Tertio fallit ſm Bar.qñ ſnīa
eſt lata ꝯ̃ abſentē,⁊ dolo partis,iſtis duob⁹ ꝯcurrentibus,ſnīa
eſt ipſo iure nulla ꝑ l.ſi ꝑtoꝛ.§.Marcell⁹.ſm magis communē
intellectum.ff.de iud.de cuius intellectu ponunt Ang. Imo. ⁊
aliqui.in l.qui Rome.§.duo fratres.ff.de ver.obl.vbi dixi.⁊ ibi
vide late Alex.poſt doc.per eũ relatos. ¶ Quarta concluſio
gloſſ. procedit in ſententia pꝛopꝛie. ſecus in decreto iudicis
interpoſita ex falſa cā:qꝛ ſemper ⁊ indiſtincte eſt ipſo iure nul
lum.l.cũ vero.§.ſubuentũ.ff.de fideic.lib.⁊ l.j.§.hec verba.ff.ne
vis fiat ei.⁊ l.ſcie egreſſe.⁊ ibi no.Bart.ff.de tut.⁊ cura.da.ab
his.⁊ l.magis puto.§.ſi es alienũ.ff.de reb.eo. Ita tenet Bar.
hic,cum quo alij tranſeunt,⁊ latius idem Bar.in l.iuſte poſſi-
det.vbi dixi.ff.de acq.poſ.Abb.in c.j.de re iudi. ¶ Amplia no
17 tabiliter iſtam concluſionē,vt procedat,etiam† ſi decretum in
terponeretur partim ex falſa cauſa ⁊ partim ex vera adhuc
eſſet in totũ ipſo iure nullum:puta ſi iudex daret aliquam do-
mum in ſolutum alicui,vel aliquem fundũ,⁊ in ſolutum datio
in aliqua parte eſſet plus debito prout tota die contingit:tũc
talis in ſolutum datio eſſet in totum nulla:⁊ ſic fructus medio
tꝑe pcepti erunt reſtituēdi,vel cōputādi in ſoꝛtē. Ita ſingu-
lariter tꝫ Bar.in l.ſi nō ſoꝛtē.§.ſi cētũ.vbi plene dixi de hoc.ff.
de condi.inde.qꝺ valde no.qꝛ eſt quotidianũ ⁊ ſequuntur ſim-
pliciter Lud.Ro.⁊ Alex.hic.Raph.Cu.⁊ Ale.in d.l.iuſte poſ
ſidet,remitto me in hoc ad ea que dixi in d.§.ſi centũ. ¶ Quin
18 to fallit†qñ cā expꝛſſa eſſet falſa in facto, ⁊ ī iure vel in iure tm̃:
tũc eſt ipſo iure nulla:qꝛ ꝯtinet expꝛeſſum erroꝛē iuris,vt dicā
19 in ſequenti ꝯcluſione gl. ¶ Scđa ꝯcluſio eſt,ꝙ†lꝫ falſa cā ñ vi
tiet ipſo iure ſnīaꝫ,tñ cā vitiat in effectu:quare pōt retractari
per appellationē,vel reſtitutionē in integrũ. Iſta cōcluſio ꝓce
dit ſm Bar. qñ talis cā eſt falſa in facto,ſed non in iure,puta
ſi iudex dixit qꝛ reperim⁹ talē ſoluiſſe ideo eũ abſoluim⁹:tñ de
ſolutione nō apparet in actis,tũc valet ſnīa,ſꝫ per appellatio
nem reſcinditur.l.pꝛeſes.cũ gl.ff.de re iud.⁊ vltra Bar.melius
facit tex.in c.cum Bertoldus.circa fi.eo.ti.de re iudi.ſec⁹,ſi cā
expꝛeſſa eſſet falſa in facto,⁊ in iure,vel ī iure tm̃:tũc ſnīa eſt ip
ſo iure nulla:quare continet expꝛeſſum erroꝛem iuris l.ij.C.qñ
ꝓuoc.non eſt neceſ.⁊ l.ſi expꝛeſſum.ff.de ap.⁊ l.cum pꝛolatis.ff.
de re iudi. Nota diligenter iſtā deciſionē Bar. ī pꝛima pte:qꝛ
facit ad quotidianā q̄ſtionē, qꝺ ſi iudex in ſnīa dicat quia per
A.⁊ B.teſtes fuit plene pꝛobatũ Titiũ actoꝛeꝫ mutuaſſe reo
ꝯuēto cētũ:ideo ipm reũ in dictis centũ, cōdēnam⁹ ipſi acto
ri ſi in actis apparet,ꝙ dicti teſtes nihil ꝓbaut,imo cōtrariũ,
qꝛ interrogati de tali mutuo rñdent ſe nihil ſcire:tñ talis ſnīa
valet,⁊ tenet.ſꝫ debet appellari:qꝛ talis cauſa eſt falſa ī facto.
20 †Itē qꝛ eſt lata contra ius litigatoꝛis,ideo vr̃ tenere per l.ij.C.
qñ ꝓuo.non eſt neceſ.⁊ c.cũ inter.de re iud.⁊ ita vr̃ tenere In-
no.in c.qm̃ cōtra falſam.ad fi.de pꝛob.licet in ꝯ̃rium opponat.
dec.cum Bertoldus.de re iudi.⁊ non ſoluit:ſꝫ certe ille tex.nō
obſtat,imo videtur facere pꝛo hac parte ibi, circa finē.ī verbo
ſnīam ipſam duxim⁹ irritandam.pondera illud participiũ ir-
ritandā in futuro,ergo mero iure valebat. Iſte eſt pulcher, ⁊
21 vtilis paſſus qꝺ†valet ſnīa ſe referens ad acta nihil ꝓbantia:
ſi nō fuerit appellatũ. Idē tꝫ notabiliter Bal.in l.j.C.de indi-
cta vidui.vbi tꝫ,ꝙ ſi iudex in ſnīa dixerit,quia per A.⁊ B.pꝛo
batum eſt,ideo cōdēno.lꝫ A.⁊ B.dixerint ſe nihil ſcire ⁊ ſic vi
ſis actis ſit erroꝛ manifeſt⁹:tñ iſtud non reddit ſnīaꝫ nullā: qꝛ
non inducit peccatũ foꝛme,ſed materie,⁊ quia nulla cā expꝛſſa
ſententia teneret. Idem ⁊ latius tenet Bal.in l.pꝛolatam.C.de
ſen.⁊ in l.ij.circa pꝛin.C.de re iudi.⁊ in l.j.circa mediũ.C.de er-
roꝛe calculi.vbi tenet qꝺ ſi iudex in ſententia dicat, qꝛ eſt ꝓba-
tum:ideo te ꝯdēnamus: licet nullo modo ſit ꝓbatũ, vꝫ tamen
ſnīa:qꝛ non requiritur confoꝛmitas ſententie ad ꝓbationē ad
eſſe ipſius ſententie. Item apud canoniſtas tenēt Hoſt.⁊ Io.
in d.c.quoniam contra falſam.de pꝛobat. Abba.in c.inter cete
ra.⁊ in c.ſicut.de re iud. Pe.de anch.in regula ea,que in iiij.op
poſitione.de reg.iu.in vj. Contrariam opinionem,⁊ melius qꝺ
imo talis ſententia ſit ipſo iure nulla,⁊ conſequenter non tran
ſeat in rē iudi.quāuis non ſit appellatũ:tꝫ Inn.in d.c. cũ Ber
toldus.⁊ ibi. Ant.de But.⁊ idē Ant.in rep.c.ab excōicato.de

reſcrip. Ant. Imo. ⁊ Are.in d.c.qm̃ ꝯ̃ falſam. Io.de Im.in l.ex
diuerſo.§.fi.ff.ſol.mat.⁊ ī l.qui Rome.§.duo fratres.ff.de ver.
ob. Alex.hic.vbi etiam dicit iſtam eſſe cōem opinionem. Ideꝫ
tenet Alex.in conſi.cxxiij.in j.vo.inc.diſcuſſus heſitationibus,
vbi etiam dicit, ꝙ iſta eſt magis cōis opi.⁊ iſtud eſt vtile ver-
bum in pꝛactica,cum a communi opinione non ſit in iudican
do recedendũ ſm Bar.⁊ alios in l.fi.C. de pena iudi.qui male
22 iud. Pꝛo iſta parte potiſſime facit:qꝛ † qñ eſt expꝛeſſus erroꝛ
in ſententia,talis ſententia eſt ipſo iure nulla.puta qñ iudex er
rauit in calculo in ipſa ſententia. vt eſt tex.in l.j.§.j.que ſentē.
ſine appellatione reſcin.⁊ in l.j.C.de erroꝛe calculi. ſed quando
iudex facit expꝛeſſam relationē ad acta nihil pꝛobantia, talis
ſententia dicitur continere expꝛeſſum erroꝛem, qꝛ paria ſunt
vel quod erroꝛ immediate expꝛeſſus ſit in ſententia,vel ꝙ ex-
pꝛeſſe appareat ex actis ad que ſnīa facit expꝛeſſaꝫ relationē.
l.ait ꝑtoꝛ.§.j.⁊ in l.in ſumma.in pꝛin.ff.de re iudi.⁊ l.pe.⁊ ibi gl.
C.de ſen.que ſine cer.quāti.⁊ ita ēt tꝫ Bar.in d.l.j. C.de erroꝛe
calculi.vbi tꝫ ꝙ qñ ſnīa eſt lata ꝑ relationē ad acta in quibus
eſt erroꝛ.tũc videtur eſſe erroꝛ in ſententia,vt in iuribus pꝛe-
23 alleg.† Idē ⁊ foꝛtius qñ iudex fundat ſententiam in pꝛobatio
nibus a iure repꝛobatis,vt qꝛ dicat,conſtat mihi per duellum
Titiũ debere Caio mille.ideo cōdēno eũ in mille.talis ſenten-
tia eſt ipſo iure nulla,vt eſt tex.in c.ij.de pur.can.ſecundũ Bal.
in l.libertoꝛũ.C.de teſtib.⁊ ſequit̃ ſimpl'r. Alc.hic ⁊ in l.ex diuer
ſo.§.fi.ff.ſol.ma.pꝛo iſta parte facit.qꝺ notabiliter tenet Albe.
de Ro.in ij.parte ſtatutoꝛũ.in q.clij.vbi tꝫ,ꝙ ſi iudex dicat,cō
demno Titium ad talem penā ſm foꝛmam ſtatuti, ⁊ ſi in ſta-
tuto nulla pena imponitur ſnīa eſt ipſo iure nulla:ſi vero ſentē
tia non refert ſe expꝛeſſe ad acta,⁊ tunc licet ex inſpectiōe acto
rũ appareat iudicē erraſſe,tñ ſnīa nō eſt nulla nec poteſt retra
ctari poſtꝙ trāſiuit in rē iudicatā.vt eſt gl.in d.l.j. ⁊ ibi Bart.
Bal.⁊ Mod.C.de erro calcu.Bar.⁊ Ang.in l.j.in pꝛin.ff. que
ſen.ſine appel.reſcin.Bar. Imo. Lud.⁊ Alex.in d.l.ex diuerſo.
§.fi.ff.ſol.ma. Ant. Imo.⁊ alij in locis pꝛealleg.⁊ Ant.de But.
in conſi.xxvij.inci.viſis pꝛeſentibus queſitis. Alex.in conſi.cxx
iij.j.vo.inci.diſcuſſus heſitationibus.nam ad hoc vt ſententia
ſit ipſo iure nulla requiritur,ꝙ erroꝛ ſit expꝛeſſus in ea.l.ſi ex-
pꝛeſſim.ff.de app.⁊ pꝛo hoc Are.allegat tex. quem dicit multũ
vigere in c.per tuas.circa medium.in verbo erroꝛem fuiſſe pa
tenter expꝛeſſum.de ſent.excom.pondera illud verbum paten-
ter expꝛeſſum ſcilicet in c.ſolet.in pꝛin.⁊ in c. venerabilibus.§.
fi.eo.tit.de ſen.excom.in vj. Item facit,qꝛ iudex poteſt moueri
ex alio,qꝺ nō apparet in actis.c.cum ad ſedē.de reſti.ſpol.⁊ c.
cauſam.de re iud.⁊ eſt notab.gl.in l.quoties.in fi.in ver.ſolum.
24 l.heredē.ff.de pꝛob.†q̄ vult ꝙ iudex pt mouere animũ ad iu-
dicādũ extra ea q̄ apparēt in actis, quā pꝛo notabili allegat
Bal.in l.j.C.mā.⁊ aduerte,ꝙ lꝫ iudex,in pꝛefatione ſnīe dicat,
pꝛout cōiter dici ꝯſueuit viſis actis, teſtibus,⁊ inſtr̄is ī cauſa
pꝛoductis,nō tñ per hoc dicit̃ in ſnīa facere expꝛeſſam relatio
nem ad illa acta vt ſi dicatur expꝛeſſum erroꝛē continere ſe-
cundũ Bal.in l.ij.in pꝛin.C.de re iudi. Ant.de But.in d.conſi.
xxvij.inci.viſis pꝛeſentibus q̄ſitis. Aret.hic ⁊ in d.c.quoniam
contra falſam.⁊ in conſil.clvij.incip.viſis diligenter narratis.
Si vero in ſententia nō apparet manifeſte de erroꝛe.licet ſe re
ferat ad acta: qꝛ iudex in ſentētia abſolutoꝛia dicat quare per
A.⁊ B.teſtes pꝛoductos non eſt pꝛobatũ Titium mutuaſſe
Seio centũ,ideo Seium abſoluo ab illis centũ pꝛeſtitis, ⁊ tñ
illi teſtes aperte depoſuerunt mutuũ illud de centũ eſſe factũ
⁊ tunc ſententia valet,⁊ tenet ⁊ ſi nō appellatur, efficit̃ irreuo
cabilis,quare poteſt eſſe ꝙ iudex non adhibuit fidem talibus
teſtibus ex aliqua eoꝛuꝫ trepidatione, vel mutatione vultus,
25 duꝫ deponerēt vel ex alia ſimili cā †cũ materia teſtiũ ſit arbi-
traria iudici,⁊ in pectoꝛe iudicis reſideat q̄ta fides ſit teſtib⁹
adhibēda,vt in l.iij.in pꝛin.⁊ §.j.ff.de teſt.ita tenēt Imo. Lud.
⁊ Alex.hic.⁊ Ant.de But.in d.c.quoniam ꝯ̃ falſam.⁊ in d.c.ab
excōicato. Ant.⁊ Ab.in d.c.inter cetera. Ant.in c.in pꝛeſentia.
de renun.⁊ Alex.in l.ex diuerſo.§.fi.ff.ſol.mat.⁊ ita pꝛoced di
ctum Bar.hic,qui tenet,ꝙ quādo iudex dicit abſoluimus reũ
qꝛ reperimus eum ſoluiſſe ⁊ de ſolutione in actis non apparet
tunc valet ſententia,⁊ licet appellare.ita etiaꝫ pꝛocedit tex.lo
quens in ſententia abſolutoꝛia. in d. c. cum Bertoldus. cir-
ca fi.de re iud.facit quod notabiliter dicit Io.de Imol.in d.c.
26 quoniam contra falſam. † ꝙ etiam ſi ſententia feratur contra
inſtr̄m ꝓductũ in iudicio vꝫ ⁊ tenet:qꝛ iudex potuit non cre de
re illi inſtrumento,⁊ pꝛo hoc eſt bonus text. in c.ſuboꝛta.de re
iudi.quem tex.etiam allegat Are.hic. Ad idē facit.l. argenta-
rius.§.cũ auteꝫ.ad fi.in verbo ſi pꝛobantē iudex non curauit.
ff.de edend.dicit tamen Bar.ſignāter.in l. Lucius.in fin.ff.de
inſa.ꝙ qñ teſtes ꝓbāt clare ſm v̄ba,lꝫ iudex poſſit,ſi ſibi vide-
bitur eis nō adhibere fidē.d.l.iij.§.j.ff.de teſt.tñ conſuluit hoc
eſſe

eſſe faciendum ex cauſa.ne poſtea teneat̃ in ſyndicatu:⁊ ſic dꝫ
facere illā cauſam deſcribi in actis ſm Alex.hic. ¶ †Tertia
27 cōcluſio gl eſt ꝙ ſnīa lata ex falſa cauſa nō poteſt ex cauſa ve
ra,q̃ ſuberat,ſuſtineri,aut iuſtificari,adde bonū tex.in l.qui te-
ſtamento.in prin. ff.de excuſ.tut.vbi eſt caſus qꝺ inſertio falſe
cauſe reddit ſnīam inutilē,lꝫ ſubeſſet vera cā,ꝓp quā iudex po
tuiſſet idem pronūtiare. ¶ Limita,qñ vna cauſa fuit tantū ex
p̄ſſa in ſnīa:ſecus,quādo due cauſe eſſent expreſſe in ſnīa, qua
rum vna eſſet vera,⁊ legitima,⁊ alia eſſet falſa: tūc ſentētia nō
redderetur nulla ex falſa cauſa,ſed ſuſtineret̃ ex cauſa vera.cū
in dubio p̄ſumatur pro ſententia.c.in p̄ſentia.de renūcia.⁊ l.
herennius.§.Caia.Seia.ff.de euicti.⁊ fieri debet interpreta-
tio vt act⁹ potius valeat quā pereat.l.quoties in ſtipulationi
bus.ff.de ver.obli.⁊ c.abbate.de ver.ſigni.ita notabiliter tenet
Inn.qui ſepe allegatur in c.in p̄ſentia.ad finē de renun.⁊ ſe-
quūtur Imo.Pau.de caſt.⁊ Alex.hic.Idem tenet Imo.in l.ſi
plagij.⁊ in l.ꝙ dicitur.ij.ff.de ver.obli.vbi dicit Im.iſtud dictū
Inn.eſſe incognitū legiſtis:⁊ in l.demōſtratio falſa.in ſñ. ff.de
cond.⁊ demon.idem tenet Bal.licet de Inn. non faciat menti-
tionē in l.ij.§.ignominie.ff.de infa.ſequitur etiam Lud.Ro.in
l.generaliter.ff.de ver.obli.Ange.de are.in §.ſed ⁊ quare inſti.
de fideicō.her.⁊ in l.j.⁊ l.biduum.ff.qñ app.ſit.Alex.in l.qui ro.
me.§.duo fratres.ff.de ver.ob.in pleriſque locis.⁊ in conſi.cxl
vj.in v.vol.inci.in cauſa ⁊ lite vertente inter nobilem Rapha-
elē.vbi dicit,quod iſtud dictum Inn.communiter ab ſequun
tur.idem tenet Anto.de But.in c.j.de re iud.⁊ ibi Abb.⁊ ſeq.
Bn.in ca.ex parte.de conceſ.preben.Ant.de But.⁊ Abb.in c.
per tuas.qui filij ſint legi.per illū tex.circa fi.in verbo non tam
ex decretali.Abb.in c.dilecto.de teſtib.⁊ in c. quoniam cōtra
falſam.de probatio.facit quod tenet Bar.in l.f.ſam.C.de fal-
ſis inſtrumentis.vbi tenet,quod ſi ſententia ſit lata ex atteſta-
tionibus veris,⁊ falſis:quia erant duo teſtes veri, ⁊ duo falſi,
⁊ iudex permixtim eſt, eis viſus valet ſententia propter
authoritatem veritatis ⁊ ſententie.Contra iſtam communem
concluſionem duo facere videntur. primo videtur facere tex.
notabilis in l.qui teſtamento.in prin.ff.de excu.tu.vbi ſnīa fuit
lata ex duplici cauſa.vna falſa.ꝙ haberet patruū legitimū tu-
torē,⁊ ꝙ habenti legitimū tutorē ñ poterat dari teſtamētari⁹,
alia vero ꝙ haberet numerū liberoꝝ.⁊ tñ ibi ſnīa irritat ex falſa
cā ⁊ nō ſuſtinet̃ ex vera.rñde ꝙ ibi nō fuit expreſſa niſi vna cā,il
la fuit expreſſa ſub cōditiōe,que cā erat falſa de facto,⁊ illegiti
ma de iure:ideo nō valet quia lata cōtra ius.l.ij.C.quando ꝓ-
28 uocare nō eſt neceſſe. ¶ Scd̃o obſtare videtur regula:q2 qñ
cōcurrūt due cauſe,quarū vna nocet,altera prodeſt,preualet
illa.q̃ nocet.l.ſi quis i graui.§.fi.⁊ l.ſeq. ff. ad ſyllania.⁊ l.fulci-
ni⁹.§.qd ergo.ff.ex qui.cau.i poſ.ea.⁊ l.fi.⁊ ibi gl.ad hoc no.ff.q
ad libertatē puenire nō poſſunt.Sꝫ reſpōde hoc eſſe verū,ni-
ſi cauſa.q̃ p̄deſt ſit potētior,⁊ abſorbeat illā, q̃ nocet.l.auferi.
§.ſi quis plagā.ff.de iure fiſci.declarat Bar.in d.l.ſi qs in gra-
ui.§.fi.An.de Iſer.in c.j.§.j.de milit.vaſal.qui contu.eſt.Alex.
conſi.c.iij.vol.inci.ex inſpectione dictorum ſtatutorum: Item
eſt verū niſi effectus cauſe,que prodeſt ſit ſeparabilis ab alia,
que nocet:tūc vincit.l.relegatorum.§.fi.ff.de interdi.⁊ releg. ſe
cundum Bar.in l.ſi vir ff.de vſuca.pro donato. facit l.eman-
29 cipatum.§.fi.in fi.ff.de ſena. ¶ Quarta ⁊ vltima concluſio fa
cta per gl.eſt ꝙ qñ ſnīa eſt lata ex falſa cā.iudex appellationis
nō poſſet eā cōfirmare ex cauſa vera, que ſuberat, per quam
primus iudex potuiſſet iudicare.cuꝫ gl.dicat.ꝙ nō valeat ſen
tētia cū effectu:ſꝫ Bar.videtur reprobare gl.q2 iudex appella
tionis poteſt cōfirmare ſententiā ex alia cauſa ꝑ tex. no.in l.fi.
in fi.ff. ꝙ cū eo.⁊ ſuſtinet gl. vt hic ꝑ eū.ſꝫ Bal.i l.j.C.de cōdi.in
deb.dicit ꝙ illa.l.fi.non probat:quia ibi non erat falſa cauſa ſꝫ
incongrua.tene cum Bart.quando illa cauſa confirmationis
erat comp̄hēſa in primo proceſſu ſaltem ſimpliciter, alias ſe
cus.quia in cauſa appellationis non pt̄ deduci cauſa,que non
30 fuit in primo iudicio deducta. †quia ad iudicē appellationis
deuoluuntur ea,que fuerunt corā primo iudice deducta.nō au
tem alia penitus diuerſa.vt plene no.maxime per Bal.in l.per
hanc.C.de tempor.app.ita tenent Bal.Pau.de ca.⁊ Ale.hic.
⁊ dicit Pau.de Ca.quod vidit in hoc aliquos vehementer er
rare.adde vltra eos no. Ab.in d.ca. ſignificauerunt.ff.de exce
ptio.vbi ſignāter limitat regulā.d.l.per hanc:vt procedat, qñ
quis vult aliquid de nouo allegare,vel probare circa prius pe
tita,non autem aliquid de nouo deducat,aut petat quod pri⁹
non fuiſſet deductum aut petitum coram primo iudice cauſe
principalis.⁊ ibi Feli.facit de hoc magnum feſtū:⁊ dicit,quod
hoc non obliuiſcaris,quia vidit ita obtineri de facto.

LEX XXIII.

1 Mulier que renunciat velleiano,debet certificari,alias nō
valet renunciatio niſi iuramentum interueniat.⁊ 2.

IN repudianda.

Nō pōt breui⁹ ſummari.facit ſm Alex.
1 Bar.⁊ alios.†ꝙ mulier,que renūciat beneficio vel
leiani debeat certificari, alſ ñ valeret renūciatio.q2
mulier eſt pſona in hoc priuilegiata ꝓpter fragilitatē ſexus.
l.ij.in.prin.ff.ad velleia.⁊ quia iuri.qꝺ quis ignorat,nō intelli-
gitur renūtiare.l.mater decedens.ff.de inoffic.teſta.imo etiam
iuri,ꝙ quis dubitat,an ſibi competat, nō intelligitur renun-
tiare:vt no.Bar.⁊ alij in l.ſi in prin.C.de furt.⁊ quod requirat̃
certioratio,tenet etiā gl.in l.ij.§.fi.in ver.non vſurā. ff.ad velle.
⁊ in l.fi.C.e.⁊ in.§.igit ordinando.in authētico,qño opor.epi-
ſcopos.Jo.And.⁊ An.de Bu.i c.pe.de emp.⁊ ven. ¶ Primo
limita,qñ renuntiatio fuerit de cōſcientia legis:vt i matre ſuſ-
cipiēte tutelā filij que ꝑ legē iubetur renuntiare velleiano.⁊
oī bñficio:vt in auth.matri ⁊ auie.⁊ in corpore vñ ſumitur. C.
qñ mulier tutele officio fungi poteſt.ibi nō requireret̃ certio-
ratio.Ita notabiliter Bal.in l.j.ff.ſi qs in ius vocat.non ierit.
per d.auth.matri ⁊ auie.q̃ mihi facit:⁊ econtra reprobat Ale.
2 hic ⁊ in l.ſciendū.ff.de ver.obl. ¶ Secundo †limita,niſi mulier
renuntiaret cum iuramēto:tunc nō requireretur alia certiora
tio propter iuramētum,ꝙ preſumit̃ magis deliberatum.c.ex
reſcripto.⁊ ibi.Ant.⁊ Abb.de iureiurando.Ant.de But.in c.
ſi diligenti.de for.compe.Paul.de ca.in d.l.fi.§.fi.ff.ad velleia.
Lu.ro.⁊ Alex.hic in d.l.ſciendum.⁊ Ale.in l ſi duo patroni.§.
idem Julianus.ff.de iureiuran.⁊ eſt de hoc tex.in ſpecie in d.c.
ex reſcripto.⁊ ibi gl.pe.⁊ ibidem Bal.ad hoc notat illum text.
vbi iuramentum excludit mulierem a beneficio velleiani abſqꝫ
alia certioratione,vel renuntiatione:⁊ ita teneas, quamuis co
trarium,⁊ male,teneat Jo.And.in add.Spe.in ti.de obli.⁊ ſo.
§.j.in addi.inci.Libertus.⁊ in ti.de renū.⁊ cōclu.§.j.in addit.
inci.quomodo hic dicto,vbi vult mulierē eſſe certiorādaꝫ de
beneficio velleiani,ad hoc vt renūtiatio teneat,etiam quando
interuenerit iuramentū.alleg.d.§.igitur ordināď.authentico
qño oporteat epos.qui nō loquit̃,quādo iuramētū īterpenit.

LEX XXIIII.

1 In claris non eſt opus coniecturis,
2 Natura oppoſitorum eſt vt ſe inuicem tollant, nō autem vt ſe
adinuicem ponant,
3 Qui capit mortis cauſa pecuniā,nō videtur gerere ꝓ herede.
4 Quicquid capiatur occaſione mortis alterius ⁊ ſine volunta
te morientis dicitur mortis cauſa capio.
5 Paria ſunt promittere ⁊ ſoluere,
6 Promiſſio arrharū ꝓ matrimonio ꝯhēdo vel pro ſpōſalibus fu
turis non valet:⁊ tamen actualis traditio arrharum valet.

FInit queſtionis.

Accipiens pecu-
niam, vel promiſ-
ſionē vt hereditatē omittat,nō vr̃.adire,vel gerere
ſe pro herede.h.d.diuiditur i qnqꝫ partes.In pri-
ma ponit̃.q.In ſcd̃a rñſio.In tertia rñdet tacite obiectiōi.In
quarta ponit̃ vna extēſio.In quita ponit̃ alia.Scd̃a ibi ⁊ obti
nuit.Tertia ibi i edictū tñ. Quarta ibi . ſiue igit̃ a ſubſtituto.
Quinta ⁊ vltima ibi.Ideóqꝫ iuris erit.Añ oīa ꝓ itellectu tex.
videndū ē,ꝙ dubiū habuit iſta lex,q̃ dicit fuiſſe queſtiōis: ⁊ ſic
fuiſſe dubitatū. nā ſi qs accipit pecuniā vt hrātatē omittat
fatuū videt̃ querere,an velit adire,vel gerere ꝓ hrāe:cū aditio
pēdeat ab animo adeūtis.l.ſi aūia.C.de iure deli.⁊ §.pe. inſtit.
de hrẽdū qual.⁊ diffe.⁊ in aditiōe hereditatis opinio preualet
veritati.l.is,qui putat.⁊ l.ſeq.ſ.e.ergo expreſſe repudiādo nō
poteſt probabiliter dubitari.ꝙ adeat cū in claris nō ſit opus
1 coiecturis.l.cōtinu⁹.§.cū ita.in fi.ff.de ver.obli.†Dic.ꝙ pote-
rat eē dubiū:q2 cū ipſe haberet effectū ⁊ ſic cōmodū hreditariū
ex mortis cauſa capiōe: videbat̃ obligari creditorib⁹ heredita
rijs ſicut obligātur legatarijs ex edicto ptoris poſito i ti.ſi qs
omiſſa cā teſtamēti.⁊ hoc dt tex.in tertia parte,⁊ in l.ij.⁊ iij. ſ.ti
qs omiſ.cau.teſta.preſertim cū creditores hereditarij tractēt
de damno vitādo,⁊ legatarij ꝺ lucro captādo:vñ cū ille tenea
tur legatari⁹: multo fortius videratur teneri creditoribus he
reditarijs.cū magis ſit fauēdū,⁊ ſubueniendum tractantibus
de damno,ꝙ lucro.l.fi.in fi.C.de codicil.Tamē ꝯtrariū decidi
tur in hoc tex.⁊ ratio decidēdi eſt:quod act⁹ contrari⁹ aditio-
2 ni,nō dꝫ inducere aditionē,quia† natura oppoſitorū eſt, vt ſe
inuicē tollāt:non autē vt ſe adinuicem ponāt. ita per iſtū text.
notat Bal.in l.licet. ff.ſi quis omiſſa cauſa teſta. Itē facta ad
vnū effectū nō debēt operari cōtrarium effectū.l.ſi legata inu
tiliter.i pn.vbi dixi.ff.de leg.j.⁊ l.ſi mancipia.ff.de fund.inſtru-
cto.⁊ ad oppoſitionē ſuperius factā dic,quod ratio diuerſita
tis eſt inter legatarios,⁊ creditores hereditarios: ideo eñ le-
gatarijs tenet̃:q2 eos fraudauit omittēdo venire ex inſtitutio
ne.d.l.ij,⁊ iij.ff.ſi quis omi.cau.teſta.nō autem fraudauit credi
tores hereditarios:quia illi poterunt agere cōtra quemlibet

heredem ſiue inſtitutū ſiue venientē ab inteſtato, quod non eſt i legatarius: qꝛ legata relicta ab inſtituto nō ſemper itelligūt̃ repetita a ſubſtituto.l.licet imperator.vbi dixi.ff. de le.j.⁊ non debentur a venientibus ab inteſtato.l.ſi nemo.ff.de teſta. tut.
5 ⁊ l.cū quā.C.de fideic.¶ Nota primo ex iſto tex.† ꝙ ſi qs mortis cā capit pecuniā:nō videt̃ ſe gerere pro herede,eo qꝛ nō capit ex volūtate defuncti:ſecꝰ in eo,ꝙ capit̃ ex volūtate defuncti.ſcꝫ cōditiōe iplēde:qꝛ an tūc videat̃ gerere ꝓ hr̃de, diſtin
4 gue,vt dicit̃ in l.pro herede.§.papinianꝰ.ſ.e. ¶ † Scdo no.qḋ qcqd capit̃ occaſiōe mortis alterius,⁊ ſine voluntate morientis dr mortis cā capio.de quo in l.qui pretio,⁊ in l.mortis cauſa capitur.ff.de don.cauſa mor.vbi etiā dicitur in quo differat mortis cauſa capio a legato.¶ Tertio not.in verſ.ſi.regulam
5 † ꝙ paria ſunt ꝓmittere,⁊ ſoluere,vt hic,⁊ l.ſi.C.ad l. falc.⁊ l.ſi patronus.ff.de dona.¶ Limita notabiliter iſtā regulam non ꝓcedere in marito paupere,qui habet beneficiuꝫ,ne teneat̃ in effectu vltra,quā pōt deducto ne egeat.l.maritū.cū.l.ſequēt.⁊ l.ex diuerſo.§.ſi.ſ.ſo.ma.⁊ l.nō tm̄.ff.de re iud.⁊ l.in condemnanatione.ff.de reg.iur.nā ſi totū ſolueret ſibi preiudicaret in iſto beneficio.l.ꝙ noīe.cū.l.ſequēti.ff.de cōd.ind. qꝛ iſtud beneficiū. habet retinēdo,nō aūt p̄ſtando ſꝫ Bal.in j.de dotis feudorū. ⁊ tamē ſecus eſt,ſi ſolum promittat , vel conſtituat integram dotē ſoluere ſibi nō preiudicat.l.qḋ ſi maritus.ff. de conſt. pe. ⁊ l.qui id ꝙ in prin.ff.de do.glo.in d.l.qḋ noīe.⁊ ſic promittere ⁊ ſoluere pariſicant̃ quo ad cōfirmandū. d.l.ſi.ad l.fal.ſed non pariſicantur quo ad impediēdā repetitionē, ita limitat Bar. Ang.⁊ alij in d.l.quod nomine. quantum ergo ad repetendū iſta pariſicatio nō ꝓcedit,nec loquitur tex.hic.¶ Scdo limi
6 ta † ꝙ promiſſio arrharū pro matrimonio contrahendo vel ꝓ ſpōſalibꝰ futuris non vꝫ,⁊ tm̄ vꝫ actualis traditio arrharū.l.ſi. ad ſi.C.de ſponſal.Bar.⁊ alij in l.Titia.in prin.ff.de ver. obli. ¶ Tertio limita in caſu.l.ſi debitorem.ff.de nouat.

LEX XXV.

1 ☞ Seruus bona fide poſſeſſus non poteſt adire iuſſu bone fidei poſſeſ.vel fructuarij,etiam ſi eorum contemplatione eſſet inſtitutus:ſecus eſt in libero homine bona fide pōſſeſſo, inſtituto cōtemplatione poſſeſſoris.
2 In legatis acquirēdis vel repudiādis nō reqrit̃ factum ſerui.
3 Bone fidei poſſe.⁊ fructuarius poſſunt iubere ſeruū adire,vbi eſſet cōtēplatione eorū inſtitutus ratione circuitus euitandi.
4 Homo liber bona fide poſſeſſus, ⁊ etiā ſeruus alienus bona fide poſſeſſus equiparant̃ ad acquirenduꝫ ex re eius,cui ſeruit, vel ex operis ſuis.
3 Seruus dotalis inſtitutus heres contemplatiōe mulieris nō poteſt adire iuſſu mulieris ſed mariti,qui eſt dominus.
9 Si bone fidei poſſe.habeat titulum poteſt exēplo veri dn̄i iubere ſeruo,vt adeat,etiā ſi nō ſit inſtitutus cōtemplatione ſui.
7 Poſſeſſori cū titulo debetur obediētia etiā ſi non ſit dominꝰ.

Si quis mihi bona.

Seruus nō poteſt adire iuſſu bone fidei pōſſeſſoris.ſicut nec fructuariꝰ. h.d.⁊ hēs duas ptes.ſcdo ibi ne fructuariꝰ. ¶ In gl.prima in verbo ꝓmouebit.licet Bar.ſimpliciter teneat iſtā ſol.gl.tn̄ vr̃,ꝙ ſimul iungi debet alia ſolutio poſita in l. ſequenti.⁊ ſic habemus dicere,ꝙ cōtrarium loquitur in libero homine bona fide poſſeſſo, qui fuit inſtitutus contemplatione ipſius poſſeſſoris, ⁊ iſte poteſt adire iuſſu poſſeſſoris cum ſciat eſſe liberū. ⁊ vult ei acquirere:⁊ ſic hꝫ voluntatē iunctam cum illa bonefidei poſſeſſione,⁊ tunc eius iuſſu poteſt adire:vt ibi: ſꝫ tex.loquitur in ſeruo alieno bonafide poſſeſſo,q nō fuit inſtitutus cōtēplatiōne poſſeſſoris vel fructuarij,nec tex. h.d. nec hꝫ voluntatem ad adeūdū que ſufficiat ſine iuſſu domini.l.qui in aliena.in prin.ſ.eo.⁊ §.iuſſum.j.ea. l.ideo non ſufficit quod velit ei acquirere,⁊ ꝙ poſſeſſor vel fructuariꝰ ei iubeat:ſed requiritur iuſſus dn̄i,ita ꝓprie loquit̃ tex.hic. An iſta ſolutio ita declarata ſit vera,vel ne,dicā ſtatim in ſequēti gl.⁊ ſic ſm iſtaꝫ ſolutionē iſta lex differt a lege ꝯria i duobꝰ.primo ibi loquitur in homine libero bonafide poſſeſſo.ſed iſte tex. loquit̃ in ſeruo alieno bonafide poſſeſſo. Item ibi loquit̃ qn̄ liber homo bona fide poſſeſſus fuit inſtitutus contēplatione ipſius poſſeſſoris quod non eſt hic. Glo.ſi.in verbo, ne fructuarius,diuiditur in quatuor partes. In prima declarat tex. allegando concordantes. In ſcda op.⁊ ſol.in tertia remouet aliud ꝯriū. In quarta aliā.ſcda ibi,ſed cōtra.ſ.de vſufru.tertia ibi.ſꝫ legatū.quarta ⁊ vltima eſt ibi,itē ſcdm hoc. ¶ In ſi. gl. aduerte ꝙ concluſio
1 ꝯcluſit hic,⁊ in l.precedēti,ꝙ † ſeruus bona fide poſſeſſus nō poteſt adire iuſſu bonefidei poſſeſſoris,vel fructuarij etiā ſi eorū cōtēplatione eſſet inſtitutus.ſecus in libero homine bona fide poſſeſſo,inſtituto cōtēplatiōe poſſeſſoris.l.aditio. §.⁊ ꝙ qbuſdam. j. eod.⁊ in gl.ꝓcedēti: debebit ergo talis ſeruus alienus adire iuſſu veri domini:⁊ tunc verus dominus ꝑ ꝯditionē ſine cauſa tenebit̃ hanc hereditatē reſtituere bonefidei poſſeſſori,⁊ fructuario,qn̄ eorū contēplatiōe eſſet ſeruus inſtitutꝰ, ⁊ ſi nollet dn̄s iubere ſeruū adire pōt ad hoc cogi officio iudicis: vt hic in gl.j.in ſi.⁊ gl.in d.l.ſi ſerui.ff.de vſufr.⁊ hec in hr̃ditate.ſi autem legaretur ſeruo contēplatione poſſeſſoris, vel vſufru
2. ctuarij,tūc † quereret̃ ipſis ipſo iure:qꝛ in legato acquirendo, vel repudiādo nō requirit̃ factū ſerui.vt l.legatū ſeruo.ff.de le. j. Item in legato acquirēdo nulla ſerui opera interuenit, ſicut in hereditate,dicit tex.in l.liber homo.j.ff.de leg.j.hic allegata in gl.Et cum gl.tranſeunt Bar.Ang.Sal.Pau.de caſt.Lud. Ro.Sed Ja.de Are.quē ſequunt̃ Cy.Ray.Nico. de Neapo, Bal.Imo.Raph.Cu.Alex.⁊ Aret. tenet ⁊ melius ꝙ iſte tex.
3 debeat limitari ꝑ d.l.aditio.§.ſin.† vꝫ ꝙ bonefidei poſſeſſor,⁊ fructuariꝰ poſſunt iubere ſeruū adire,vbi eſſet eorum contemplatione inſtitutus ratione circuitus euitandi.l.dn̄s teſtamento.ff.de condi.inde.Et ſi dicas,ꝙ tex.in d.l.aditio.§.ſi.loquit̃ i libero hoīe bōafide poſſeſſo, q hꝫ volūtatē.ſꝫ iſte tex.loquitur in ſeruo qui nō hꝫ voluntatē ſine iuſſu dn̄i.,put vult glo.precedens,vbi dixi.aduerte † qꝛ equiparat̃ liber homo bonafide poſ
4 ſeſſus,⁊ etiam ſeruus alienus bonafide poſſeſſus ad acquirendū ex re eius,cui ſeruit,vel ex operis ſuis.vt eſt tex.in l.qui bonafide.in prin.ff.de acq.re domi.ſꝫ liber homo poteſt adire iuſſu bonefidei poſſeſſoris,d.l.aditio.§.ſi.ergo idē debet eſſe i ſeruo alieno bonafide poſſeſſo. qꝛ qn̄ ſeruus alienus eſt inſtitutꝰ contemplatione poſſeſſoris,tūc nō exigitur iuſſus domini,ſed poſſeſſoris.qꝛ non videtur acquirere ex re ipſius poſſeſſoris, vt ibi dicit text.⁊ ſic habetur perinde ac ſi eſſet ſeruus illius poſſeſſoris,vt ibi.⁊ l.ſi ſerui.cum l.ſeq.ff.de vſufr. contra iſtam opinionē Ja.de Are.allegat Bar. tex.in l.ſeruꝰ dotalis.ff.ſol,
5 mat.† vbi ſeruꝰ dotalis inſtitutꝰ heres cōtēplatione mulieris nō pōt adire iuſſu mulieris ſꝫ mariti,qui eſt dn̄s:ſꝫ ſm Raph. Cu.ille tex.nō meruit allegari.⁊ ſequunt̃ et Alex.⁊ Are. qꝛ loquitur in muliere,q non erat dn̄a,neqꝫ poſſeſſor ſerui dotalis, pōpo.§.in dotē.⁊ ibi gl.ff.de acq.poſ.Bart.in l.j.C.de vſuca.pro do.niſi quō ad euitādo onus ſatiſdationis.l.ſciēdū.§.ſi fundū. ff.qui ſatiſ.cog.nō eſt ergo mirū.ſi nō pōt iubere ſeruū dotalē adire:nos loquimur in ſeruo qui poſſidet̃ bonafide q hr̃ in caſu iſto ac ſi eſſet ipſius poſſeſſoris.¶ † Limita pdicta qn̄ bone
6 fidei poſſeſſor haberet titulū:tūc pt exēplo veri dn̄i iubere ſeruo vt adeat hereditatē,etiā ſi non ſit inſtitutus contēplatione ſui.gl.eſt ſingularis.l.pterea.in gl.j.in ſi.ff.de rei vend.quam Ang.ibi ſequutus,⁊ reputat mētı tenēdā. Eā etiā ꝓ ſingulari ſequitur ſimpliciter Are.hic in ſi.⁊ per illā gl.no.ibi Bal.ar
7 gumentum † qꝛ poſſeſſori cū titulo debetur obedientia etiam ſi non ſit dominus.facit.l.Barbarius.ff.de offic.preto.

1 ☞ Si ſeruꝰ vniuerſitatis vel collegij inſtitutus heres anteq̄ adeat alienetur,per hoc non perdit ius adeundi,ſed iuſſu noui domini poterit adire.
2 Si monachus eſt heres inſtitutus,⁊ antequam adeat,efficiatur cardinalis,poteſt poſtea adeundo acquirere ſibi.
3 Monachus qui efficitur cardinalis retinet habituꝫ ⁊ veſtes ſue profeſſionis, nec illum habitum mutat niſi ſit aſſumptus ad papatum.
4 Monachus effectus epiſcopus vel cardinalis nō abſoluitur a regula monachali.
5 Seruus pene non dicitur ſeruus fiſci,vel alterius.
6 Inſtitutio facta de ſeruo pene habetur pro non ſcripta.
7 Si inſtitutus ingrediatur poſtea religionem fratrum minorum,talis inſtitutio habetur pro non ſcripta.
8 Que differentia ſit inter hereditatē opulentam,⁊ locupletem.
9 Que differentia ſit inter ſeruum pene,⁊ deportatum.
10 Iudices non poſſunt imponere extranea genera penarum de quibus nulla lex meminit.
11 An hodie pene damnati efficiantur ſerui pene.

§. Seruus municipum.

Seruꝰ vniuerſitatis hr̃s iſtitutꝰ,ſi manumittat̃,pōt adire ꝓ ſe. ſi ꝯo alienet̃,iuſſu noui dn̄i.hoc primo.Et ſeruus fiſci inſtitutus pōt adire iuſſu ꝓcuratoris ceſaris,hoc ſcdo.Et iſtitutio facta de ſeruo pene hꝫ pro non ſcripta.h.d.tertio ⁊ vltimo,⁊ ſic ſunt tria dicta.Scdꝫ ibi,ſi ſeruus fiſci.Tertiū ibi l.ſi quis plane.In primo dicto tex. vr̃ innuere a ꝯrio ſenſu, ꝙ ſeruꝰ vniuerſitatis,vel collegij non poſſit adire,quādiu remanet vniuerſitatis,vel collegij.ſed bene manumiſſus,vel alienatꝰ:vt i litera,tn̄ Bar.Sal.⁊ Im.ſummāt iſtū tex.hoc modo,qḋ ſeruus vniuerſitatis iuſſu rectoris pōt adire.ſed certe iſtud de iuſſu rectoris nō dr in tex.ſed bene ſuppletur per gl.j.⁊ tūc eſſet ꝯrius ſenſus quē dixi.qui nō debet ſumi ex litera qꝛ eſſet abſurdum.l.conuenticula. C.de epi
2 ſcopis ⁊ cler.⁊ l.ij.C.de condi.inſer.¶ † Primo.primo qḋ ſi ſeruus vniuerſitatis

vniuerſitatis vel collegij inſtitut⁹ heres anteq̄ adeat, alienet,
ꝑ hoc nō ꝑdit ius adeūdi, ſed iuſſu non dn̄i poterit adire. vnde
facit iſte tex. ſm Bal. ⁊ Ange. ꝙ ſi inſtitut⁹ ſit monachus vni⁹
monaſterij, ⁊ anq̄ adeat legitime, ſe trāſferat ad aliud monaſte
rium, ꝙ trāſmittet hereditatē ſcđo monaſterio, ⁊ nō primo.
⁊ ſecundū Ang. ſi monach⁹ efficiat̄ cardinalis, acquirit ſibi. c.
ſtatutū. xviij. q. j. Primū dictū procederet ſm Jmo. Alex. ⁊ A
re. ſi teneremus opi. Bar. in l. j. in prin. ff. de vul. ⁊ pup. in ꝑmo
effectu quarte q. principalis: vbi tz, qđ qn̄ monachus inſtituit̄
heres, abbas ſolus poſſit adire ſine monacho. ⁊ ſi moriat̄ mo
nachus añ aditā hereditatē, qn̄ nō tranſmittat̄ ad monaſteriū
Si aūt teneremus opi. Jo. And. in c. in ꝑſentia. de proba. quā
cōiter ibi ſequunt̄ cano. ꝙ ſolus abbas poſſit adire, q2 mona
chus nō hʒ nolle, nec velle. c. religioſus. de elec. in vj. vñ nō dʒ
poſſe monachus transferēdo ſe ad aliud monaſteriū preiudica
re primo monaſterio, cui ius ſemel fuit q̄ſitum. l. fi. ff. de pac. ⁊ l.
ſi poſt mortē. §. fi. ff. de ꝯta. que ſit verior opinio dixi i d. l. j. Qđ
1 ad ſecundū, † ꝙ ſi monachus inſtitut⁹ antequā adeat, efficiat̄
cardinalis, ꝙ poſſit poſtea adeūdo acquirere ſibi. Jmo. đt ꝙ
hoc vr̄ dubiū: q2 lʒ efficiat̄ cardinalis, nō tñ ſoluitur ex toto a
regula, iuxta ea, que habent̄ in c. qđ Dei timorē. de ſtatu. mo. ⁊
3 de cōſe. diſt. v. in c. nunq̄, ⁊ xvj. q. j. de monachis. † Hinc eſt, ꝙ
retinet habitū, ⁊ veſtes ſue ꝓfeſſiōis. fact⁹ cardinalis: nec illū
habitū mutat, niſi ſit aſſumptus ad papatū. cle. ne Romani.
de elec. ideo vr̄, qđ nō ſit capax proprij, niſi ꝯſentiēte romano
pōtifice: ⁊ tūc poſſit eſſe capax potius quo ad adminiſtratio
nē quā quo ad dn̄iū: ꝑ nota. i c. cū ad monaſteriū. de ſtatu mo.
⁊ c. ꝑpoſuit. de cōceſ. preb. ita reſidet Jmo. ſed Are. tenet ſicut,
qn̄ monach⁹ ꝓmouet̄ ad ep̄atū, vel ad eccleſiā ſingulārē ꝗ pōt
adire ⁊ acq̄rere eccleſie cui eſt p̄fect⁹: vt eſt tex. in d. c. ſtatutū.
xviij. q. j. ⁊ in d. c. cū olim. ij. de priui. ⁊ tradit̄. xvj. q. j. de mona
chis. ⁊ ibi gl. ⁊ c. qđ vere. ⁊ eſt gl. no. in cle. ij. in ver. eccleſiarum.
de he. Jdem ſit dicendum in monacho effecto cardinali: ma
xime q2 q̄libet cardinalis ꝓmouet̄ ad titulū eccleſie in vrbe vl̄
4 ad epiſcopatū. † Adde qđ monach⁹ effect⁹ ep̄s, vl̄ cardinalis
nō abſoluit̄ a regula monachali q̄ ad habitū vt dixi: nec a ꝯti
nētia, nec a voto paupertatis. vñ nihil acq̄rere pōt ſibijpſi, ſi
cut nec poterat exiſtens monach⁹. abſoluit̄ tñ a regula mona
chali quo ad officia monachalia. q2 tenet̄ dicere officia roma
na. itē abſoluit̄ a ieiunijs, ⁊ ſcđʒ aliquos vt poſſit carnes come
dere. vt eſt gl. no. in c. ij. ⁊ ibi vide Arch. xvj. q. j. ⁊ gl. in c. pen. in
ꝟbo monachi. de vita ⁊ ho. cle. ⁊ ibi Abb. vbi etiā dicit, ꝙ ab
ſoluit̄ quo ad q̄rēdū primo monaſterio: q2 tūc acquiret eccle
ſie ad quā i eſt trāſlatus. d. c. ſtatutū. xviij. q. j. ⁊ iſtud vltimū etiā
notat idē Abb. in d. c. cū olim. ij. in vj. nō. ꝑ illū tex. de priui. ⁊ ibi
dē in vij. notab. no. qđ canonicus regularis, vel monachus ef
fectus ep̄s nō per hoc habilitat̄ ad habendū propriū, ⁊ ad diſ
ponēdū ad libitū de proprietate vt ibi per eū. ¶ Scđo no. in
5 ver. ſi quis plane. † qđ ſeruus pene nō đr eſſe ſeruus fiſci, vel al
6 terius. ſʒ ſolū ipſius pene. † Jdeo inſtitutio de eo factā hr̄ pro
nō ſcripta ac ſi nullus fuiſſet inſtitutus. vnde facit iſte tex. ſm
7 Bal. Jm. ⁊ Alex. qđ ſi inſtitutus eſt aliq̄s, q̄ poſtea ingrediat̄
religionē in fratrū minorū, qui ſunt penit⁹ incapaces heredi
tatū. cle. exiui de paradiſo. de ver. ſig. ꝙ illa iſtitutio hr̄ pro non
ſcripta: ⁊ ſic talis hr̄ditas vadit ad veniētes ab inteſtato, vel
ad ſubſtitutū. Jdē tʒ Bar. in l. ſi metallū. ff. de his que pro non
ſcrip. habē. ⁊ in tractatu ſuo minoricarū. Bal. in aut. ingreſſi.
8 C. de ſac. ſan. ecc. ¶ Gl. in verbo adibit hr̄ditatē, ꝑponit diffe
rētiā īter hr̄ditatē opulētā ⁊ locuplētē: q2 opulēta đr, q̄ habet
vtilitatē ſine vexatiōe. q2 ibi nulla ſunt debita. l. j. §. fi. ff. de offi.
ꝓc. Ceſar. locuples aūt vel lucroſa dicit̄ q̄ hʒ vtilitatem ſed cuʒ
vexatione. §. neqʒ tñ. Jnſti. de autho. tu. ⁊ iſta gl. no. eſt alibi in
iure. ſm Bal. Ang. ⁊ Pau. de Ca. hic. ⁊ eſt ſingularis. ⁊ melius
declarat iſtā dr̄iam, quā alia ſm Jmol. hic: eam etiam reputat
ſingularē Ang. in ꝯſ. cccxvij. inc. ſtatutū, ꝙ mulier. ſed aduerte
ſecundum Jmo. Raph. Cu. Alex. ⁊ Are. ꝙ tex. in d. l. j. §. fi. ff. de
offi. ꝓcu. Ceſa. allegat⁹ ꝑ gl. nō ꝓbat: q2 vr̄ dicere, ꝙ hereditas
dicat̄ opulēta, q̄ eſt ſoluēdo: ⁊ ſic ex qua fiſc⁹ nō cōſequit̄ dānū.
nō aūt intelligit de ea q̄ nulla habet debita, ⁊ nullā obligatio
nem. Per iſtam gl. dicunt Pau. de Ca. ⁊ Ale. ꝙ licet pupillus
ſolus ſine authoritate tutoris non poſſit adire hr̄ditatem lo
cupletem, vel lucroſam: vt l. more. ⁊ l. pupill⁹. ē. eo. ⁊ l. obligari.
§. pupillus. ff. de autho. tuto. tñ hereditatē opulētam bene ſo
lus poteſt adire: q2 nullā vexationē hʒ ſicut videmus in pro
curatore fiſci q̄ pōt hāc adire, ⁊ nō aliā. d. l. j. §. fi. ſʒ ꝓ certo iſtud
nō eſt verū per rationē quā aſſignat tex. in d. l. pupillus, ē. eod.
ꝙ pupillus ſolus ſine tutore nō pōt adire hr̄ditatē, q2 nō itel
ligit cauſam ſue aditionis. iſta ratio militat etiaʒ in hereditate
opulēta: vt ibi plene dixi, ⁊ ſic nō obſtat tex. in d. l. j. §. fi. q2 vbi
ꝓcurator Ceſaris bñ intelligit cauſam ſue aditionis cū ibi nō

ſit impedimētū intellectus rōne etatis vt hic. ¶ Gl. i ꝟbo dā
natus diuidit̄ i quatuor ꝑtes. Jn prima declarat tex. Jn ſcđa
remouet vnum ꝯtrium. Jn tertia aliud. Jn quarta aliđ. Scđa
ibi, non ſic in deportato. tertia ibi, item gladium dic. quarta ibi
itē nemo hodie. Jn ea. gl. ibi, nō ſic in deportato. iſta gl. relata
ad tex. pōt dupl'r intelligi. ¶ † Primo vt faciat dr̄iaʒ inter ſer
uum pene ⁊ deportatū quo ad i⁹ ſeruitutis, ⁊ in hoc bñ dicit,
⁊ iſte eſt proprie intellectus gl. q2 deportatus non efficitur ſer
uus pene, ⁊ ſic ñ perdit libertatem, ſed ſolū ciuitatem. Secun
do poteſt intelligi quod gl. velit facere differentiā quo ad in
ſtitutionē: q2 lʒ inſtitutio facta de ſeruo pene ſit ꝓ non ſcripta,
⁊ ſic non admittat̄ fiſcus, ſʒ veniētes ab inteſtato. l. in metallū.
ff. de his que ꝓ nō ſcrip. ha. ſec⁹ eſt i inſtitutiōe facta de depor
tato: q2 illa non hr̄ ꝓ nō ſcripta. ⁊ ſic mero iure valet, ⁊ iſto mō
admitteretur fiſcus, prout tenet gl. in l. j. C. de he. inſti. ⁊ ſic iſto
modo intellexit gl. inale dicit: quia imo inſtitutio facta de de
portato eſt ipſo iure nulla. ⁊ ſic ꝓ non ſcripta, ⁊ ſic admittun
tur venientes ab inteſtato, prout eſt tex. in d. l. j. C. de he. inſt. ibi
hr̄ditas in ea cā eſt in qua eſſet ſi ſcripti heredes non fuiſſent:
ergo eſt ꝓ nō ſcripta: ⁊ ſi null⁹ ſcript⁹ eſſet hr̄s, venirent veniē
tes ab inteſtato. Jtē deportatus perdit ciuitatē, ⁊ ſic ea q̄ ſunt
iuris ciuilis. l. q̄dam ſunt. ff. de pe. ergo ⁊ hr̄ditatē, q̄ eſt de iure
ciuili. l. obuenire. ff. de ver. ſig. gl. i l. j. ff. de acq. re. do. Bal. in ru.
ē. e. cū habeat̄ ꝓ mortuo. l. j. §. fi. ff. de ꝯta. ⁊ plene examinaui i d.
l. j. C. de her. inſti. ¶ Jn ea. gl. ibi, non alio ferro, intellige incon
ſueto, puta ſi condemnatur, ꝙ occidat malleo, ſicut bos, vel ꝙ
ſagittet̄, vel ꝙ proiiciatur de feneſtris, talis impoſitio pene
eſſet nulla, ⁊ iſte ſic condemnatus nō efficeret̄ ſeru⁹ pene, ⁊ poſ
ſet teſtari, ſi aliquo modo euaderet, nec teſtamentū prius fa
ctū rūperetur, cū nō ſit legitime dānatus ſm Ang. Jmo. Pau.
de Ca. Alex. ⁊ Are. per tex. in d. l. aut damnū. §. j. in ver. ſed ani
maduerti. ff. de penis. allegatum in gl. per quem tex. dicit Bal.
10 in l. j. C. qui ad liber. ꝑue. nō poſ. ꝙ iudices nō poſſunt im
ponere extranea genera penarū, de quib⁹ nulla lex meminit.
idē Bal. in l. incredibile. de penis, dicit ꝙ iudex nō pōt impo
nere penas inſolitas, puta ꝙ aliquis de turri precipitetur, vel
ꝙ baliſtet̄: q2 certe pene ſunt impoſite a iure ⁊ a cōſuetudine,
a quibus iudex non pōt diuertere. l. moris. §. j. ff. de penis. Sʒ
aduerte Raph. cu. ⁊ Lud. Ro. intelligūt. d. l. aut dānū. §. j. al
legatā per gl. ⁊ doc. preallegatos, ꝙ nihil faciat, ⁊ bene: q2 loq̄
tur, quādo iudex ꝯdēnauerat aliquem, vt gladio occideretur,
tunc nō pōt fieri executio alio inſtrumēto ferreo, puta ſecuri
vel telo vel alio modo ꝓut dicit ibi tex. alias ſecus eſſet. l. eius
qui. §. fi. in verbo ad ferrū. ff. de teſta. ⁊ iſte intellectus multum
amicat̄ litere. d. l. aut dānū. §. j. ⁊ mihi placet, quicq̄d ibi dicāt
11 Alex. ⁊ Are. ¶ † Jn eadē gl. ibi, item hodie nemo bene natus
ſm iſtam gl. hodie nemo dānatus ad mortē efficeretur ſeruus
pene, ⁊ per cōſequēs eſſet teſtabilis, vnde intellige gl. ꝓcedere
in dānatis ſuperuenientibus, qui habent naturaliter ſuperui
uere, vt ſunt dānati in metallū vel in opus metalli, in his eſt
hodie immutatū qđ nō efficiāt̄ ſerui. d. §. qđ autē. in authenti
co. de nup. ⁊ in aut. ſed hodie. C. de do. inter vir. ⁊ vxo. ſʒ in dā
natis qui ſtatim debēt mori, vt in dānatis ad gladium vel ad
beſtias nihil eſt hodie immutatū, q2 iſti moriunt̄ ſerui pene ſm
Bar. ⁊ alios hic, ⁊ in l. eius qui. §. j. ff. de teſta. ⁊ in l. qui vltimo.
ff. de penis. Ang. in l. ſi quis filio exheredato. §. irritū. reprob
bata gl. iſta. ff. de iniuſto rup. ¶ Gl. fi. in verbo pro non ſcrip
to, diuidit̄ i quatuor partes. Jn prima rn̄det tacite queſtiōi.
Jn ſcđa aſſignat rationē ad tex. Jn tertia extēdit tex. vno mō.
Jn quarta extēdit alio modo tex. loquētem de inſtitutione, ꝙ
habeat locū in legato, niſi ſit alimētorū. ſcđa ibi, itē bñ đt. tertia
ibi, ⁊ hoc intellige. quarta ⁊ vltima eſt ibi, idē in legato. Jn ter
tia parte gl. ibi ſiue ecōtra. iſtud procedit, qn̄ primo inſtitutus
poſtea dānat⁹ fuit viuo adhuc teſtatore, tūc inſtitutio eſt pro
non ſcripta, vel caduca, ex quo nullum ius fuit acquiſitum in
ſtituto, ⁊ ſic nullū ius acq̄rit̄ fiſco, ⁊ ſic hr̄ditas vadit ad ſubſti
tutū, vel ad venientes ab inteſtato. ſi aūt fuit donat⁹ poſt mor
tem teſtatoris, ⁊ ſic poſtq̄ fuit queſitū ius adeūdi ſubſtituto, ⁊
tunc ſi ſumus in caſu quo potuiſſet trāſmittere hereditatē ad
extraneos heredes, puta ius deliberādi, tunc ēt tranſmittit ad
fiſcuʒ qui dicit̄ vniuerſalis ſucceſſor. l. tutores. C. ad l. iul. de vi.
cū ſuccedat in vniuerſum. l. quedā. §. is autē. ff. de edend. ⁊ de
ſucceſſore loquitur. l. cū in antiquioribus. C. de iure deli. ita tʒ
Cy. Bal. Jmo. ⁊ cōiter alij, q̄cq̄d hic teneat Raph. cu. cui⁹ fun
damētis rn̄det Alex. hic, ſed in contrariū fortiter vrget tex. in
l. j. §. filio qui mortis. ⁊ §. capitis. ff. ad Tertyl. vbi ſi hereditas
fuit delata filio capaci tempore mortis, ⁊ poſtea efficiatur ſer
uus pene ius legitimū extinguit̄ ipſo iure, ergo non pōt tranſ
mitti illud, qđ nō eſt: ⁊ tex. in §. capitis equiparat qđ filius de
portetur ante aditā hereditatem vel poſt, ſed primo caſu non

tranſmittitur ius deliberandi ad fiſcū, ergo nec ſecundo. ⁊ ita per iſta iura tenet Aret. hic poſt Nellum de ſancto Geminiano in tractatu ſuo bannitorum. in xxx. q. Bar. tamen in d. l. j. §. filius ff. ad tertyl. dicit quod illi tex. loquuntur ab inteſtato. ſecus ex teſtamento, per rationem, de qua ibi per eum.

1 ☞ In aditione hereditatis facienda per filium, vel per ſeruū requiritur iuſſum patris, vel domini precedere.
2 Maior eſt poteſtas patris, ⁊ domini, ⁊ ſic iubentis, quam tutoris authoriſantis.
3 Filiusfa. poteſt ſine conſenſu patris naturaliter obligari.
4 Ius adeundi an reſideat in patre, vel in filio.
Paria ſunt aliquid fieri voluntate alicuius, vel eius mādato.
6 Iuſſus poteſt interponi per nuntium ⁊ per epiſtolam, ⁊ ſic inter abſentes: authoritas vero tutoris non.
7 Autho. tuto. requiritur ad ſupplendum perſonam pupilli.
8 Authoritas tutoris nō poteſt precedere ex interuallo, ſed requiritur in ipſo actu.
9 Authoritas eſt preſtanda pure, ēt in contractu conditionali.
10 Iuſſus poteſt preſtari ſub conditione.
11 Authoritas tuto. debet formaliter interponi per hec verba, ſcilicet, authoro huic contractui, vel authoritatem impono.
12 Verbum condēno vel abſoluo eſt de ſolennitate ſentētie: ⁊ tamen poteſt proferri per equipollens.
13 Ubi requiritur autho. debet iudex formaliter dicere, interpono authoritatem meam.
14 Cōmunis opinio dicitur que pluriū doctorū autho. firmatur.
15 Aſſenſus capitur pro authoritate.
16 Leges non debent eſſe impoſite verbis, ſed effectui rerum.
17 In iuſſu ſufficiunt quecunqꝫ verba patris precedentia.
18 In profectitia here. hodie nihil eſt immutatum.
19 Illud dicitur fieri incontinenti quod fit perfecto negotio antequam ad extraneos actus diuertatur.
20 Conſenſus patris qui debet preſtari filio litiganti quando eſt preſtandus.
21 Filiusfa. poteſt offerre libellum, ⁊ facere citari aduerſariū ad interrumpendam preſcriptionem abſqꝫ conſenſu patris.
22 Que incontinenti fiunt dicuntur ineſſe actui.
23 Paria ſunt aliquid fieri ante litē cōteſtatā, vel icōtinēti poſt.
24 Licet filius vel ſeruus heredes inſtituti de facto poſſint reſiſtere voluntati patris vel domini: tamen de iure facere nō debent: imo per viam iudicis poſſunt compelli vt adeant.
25 Diuerſa eſt ratio inter filiumfa. inſtitutum, ⁊ ſeruum inſtitut.
26 In here. aduentitia delata filio non habet locum compulſio.
27 Here. profectitia nullo momento remanet penes filium: ſed incontinenti acquiritur patri.
28 In her. profectitia remanet patri ius cogendi filium adire.
29 In caſtrenſi filiusfa. habetur pro patre familias.
30 Filiusfa. poteſt patre etiam ignorante aut tacente adire here. aduentitiam.
31 Ubi a lege vel ſtatuto requirit̄ iuſſus, mādatū, licētia, pmiſſio, aut preceptū, requirit̄ quod precedāt ex ſignificatione vborū.
32 Ubi requiritur conſenſus, vel voluntas non refert ſiue precedat, ſiue ſequatur, ſiue incontinenti, ſiue ex interuallo.
33 Ratificatio habet effectum iuſſus.
34 Ad hoc vt pater vel dominus obligentur inſolidum ex contractu ſerui vel filij propter iuſſum domini vel patris, ſufficit ratihabitio ſequens que habet effectum mandati.
35 An ſit differentia inter iuſſum, ⁊ mandatum.
36 Etiam in requirentibus ſpeciale mandatum adhuc ratihabitio ſequens equiparatur mandato.
37 Quod ratihabitio equiparetur mādato eſt propter fictionē, non propter veritatem.
38 Quemadmodū iuſſus poteſt precedere ex interuallo per multum tempus ante, ita ⁊ licentia.
39 Quando autho. debet interuenire ad validitatem, ⁊ ſubſtantiam actus debet in ipſo actu interuenire: ſecus, tamen quando ad actus confirmationem.
40 Creatio ſyndici ſpectat ad vniuerſitatem: cōfirmatio vero ad ſuperiorem.
41 Quando requiritur conſenſus vel voluntas non refert an p̄cedat, vel ſequatur ſiue incontinenti, ſiue ex interuallo.
42 Qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecūdum tempus verbi cui adijcitur.
43 Si lex requirit conſenſum in aliquo actu debet interuenire in actu prout eſt in fieri.
44 Quando conſenſus requiretur per modum ſolennitatis ⁊ forme ſi interueniat ex interuallo non poteſt actum aliquo modo validare.
45 Statuto cauetur, quod mulier non poſſit cōtrahere ſine conſenſu duorum propinquorum, talis conſenſus nō validat contractum, ſi ex interuallo poſt interueniſſet.
46 Si lex requirit decretum iudicis an ſit interponendum ante actum, vel poſt.
47 Conſenſus qui debet preſtari per patrem filio litiganti quando eſt preſtandus. ⁊ nu. 20.
48 Pater poteſt nutu filio agenti conſentire.

§. Juſſum.

Iuſſus dꝫ precedere: ſꝫ authoritas ſeq. ⁊ iuſſus dꝫ precedere vel per nūciū vel
1 per epiſtolam. h. d. ſumādo totū tex. ¶ † Not. primo. ꝙ in aditione hereditatis facienda per filiū, vel p ſeruū, requirit̄ iuſſus patris vel domini precedere ⁊ ſic in aditiōe hereditatis eius, qui eſt in alterius poteſtate exigitur iuſſus p̄cedēs habētis eū in poteſtate, ⁊ ſic ratihabitio ſequēs nō ſufficeret, nec eqparatur iuſſui de adeūdo. ¶ Secundo nota ex iſto tex. duas differētias iter iuſſum habētis in poteſtate. ⁊ authoritatē tutoris. Prima differētia eſt qꝛ iuſſus debet precedere. ſꝫ authoritas
2 tutoris pōt ſeq. † Ratio diuerſitatis eſt ſm Bart. quia maior eſt poteſtas patris, ⁊ dñi: ⁊ ſic iubētis, quā tutoris authoriſātis: ptꝫ qꝛ pater olim habebat poteſtatē vite, ⁊ necis in filiū. l. i ſuis. ff. de lib. ⁊ poſth. Ideo ꝙ facit filius ſine iuſſu p̄ris. vr̄ carere fundamēto: qꝛ filij nulla eſt volūtas. nā nō pōt approbari per conſenſum patris ſequētem. ſꝫ poteſtas tutoris ī pupillū ē minor: ⁊ pōt pupillus obligari naturalr̄ ſine cōſenſu tutoris. l. j. in fi. vbi gl. magiſtra. ff. de noua. ideo p tutorē p̄t approbari factū a pupillo: qꝛ eſt aliquid, ſꝫ factum a filiofa. eſt nihil.
3 Iſtā rationē diuerſitatis impugnat Raph. cu. ⁊ Alex. † quia etiā filiusfa. pōt ſine ꝯſenſu p̄ris naturaliter obligari. l. filiusfa. ff. de acti. ⁊ oblig. ⁊ l. tā ex cōtractibus. ff. de iudi. ſed iſtud nihil videtur obſtare, quia Bart. loquitur in his actibus q̄ pendēt a mera voluntate: ſicut eſt aditio, ⁊ ſicut eſt votū. ꝙ ſic intellexerit, patet, dū allegat. l. ſi quis rem. §. voto. ff. de pollici. ⁊ declarat etiā Bar. in l. q ī aliena. in prin. ſ. eo. Sed ego arguo fortius ꝯ rationem Bar. a partibus ſufficienter enumeratis. aut eniꝫ Bar. loquitur ſimpliciter: ⁊ tūc ſicut pupillus obligatur ſine tutore naturaliter, vt predixi. ita etiā filiusf. q hꝫ ītellectū fortius obligat̄ naturaliter ſine iuſſu patris. ⁊ in iſtis terminis non poteſt procedere ratio Bar. aut Bar. loquit̄ habito reſpectu ad obligationē, q̄ cauſat̄ a mera voluntate: qꝛ mera voluntate nemo obligat̄ niſi deo. ⁊ ſic in voto: prout declarat Bar. in l. q in aliena. in prin. ſ. eo. ⁊ tūc ſicut in voto filiusfa. ſine ꝯſenſu patris nō obligat̄: ita nō obligatur pupillus ſine authoritate tutoris. tex. ē i d. l. ſi q̄s rem. §. voto. ⁊ hoc in primis preſupponit Bar. antequam veniat ad rationē. ergo vr̄ ꝙ talis obligatio naturalis, q̄ cauſat̄ a ſola volūtate, magis cadat in pupillo, ꝙ in filiofa. habēte intellectū ſine patre. ⁊ ſic Bar. vr̄ ſeipſuꝫ cōfundere. ¶ Aliā rōnē diuerſitatis aſſignat Alex. qꝛ cū oīa cōmoda, ⁊ incōmoda veniāt acquirēda patri: ideo magis dꝫ attēdi pſona patris ꝙ pſona tutoris, cui nihil venit acquirendū. Adde ꝙ ante eū iſtā rationē meli⁹ aſſignat Io. fa. in §. tutor. Inſti. de auth. tu. qꝛ aditio hereditatis dꝫ eſſe certa. l. q hr̄ditatē, ⁊ l. in repudianda. ſ. eo. ⁊ l. ꝙ ſi dubitet. ⁊ l. ſꝫ ⁊ ſi de ſua. j. eo. iō iuſſus patris dꝫ p̄cedere, ne aditio filij pēdeat poſtea a volūtate p̄ris. Et ſi dicis idē per oīa in pupillo ante authoritatē p̄ſtitā adeūte rn̄de. ꝙ nō eſt idē: qꝛ penes filiū nō remanet hereditas etiā p momētū. l. plꝫ. j. e. iō dꝫ p̄cedere volūtas patris, cui acquirit̄ emolumētū, ⁊ dānū. ſec⁹ in pupillo, ⁊ tutore: qꝛ tutori nihil venit acquirēdū. Poteſt cōfirmare: qꝛ ex quo fili⁹ ſꝫ hec tpa eſt incapax acquiſitiōis. l. j. ī prin. ff. ſi q̄s a pa. fue. ma. ⁊ d. l. plꝫ. ideo cōueniēs eſt cōſenſuꝫ, ſeu iuſſuꝫ paternū debere p̄cedere, ex quo emolumētū patri acq̄rit̄. ſec⁹ in pupillo, ⁊ tutore. Tertiā rōnē diuerſitatis aſſignat Aret. qꝛ ius adeūdi ꝙ defertur a lege, reſidet in pſona patris: licet ⁊ facultas, que eſt quodāmodo acceſſoria ad ipſuꝫ ius reſideat, ī filio, ⁊ ſeruo. vn̄ acceſſoriū nō dꝫ precedere pncipale: ar. l. ij. §. prius. ⁊ l. ſi q̄s eū §. j. ff. de vulg. ⁊ pup. ſecus in pupillo, in quo actus principalr̄ ſubſtātiat̄ cū ratihabitiōe tutoris acceſſoria. Iſta ratio Are.
4 ſi eſt bōa, qꝛ ei⁹ fundamētū nō eſt verū, † ꝙ ius adeūdi reſideat ī patre, imo reſidet ī filio. ⁊ ñ trāſit ī pſonā p̄ris: qꝛ ē ius querendū, put tꝫ Bar. ⁊ alij cōiter ſequūt̄ in l. is q heres. §. neqꝫ fili⁹. ⁊ l. is poteſt. ſ. eo. ¶ Opponitur, quod imo iuſſus non debeat precedere. vt l. filio. C. de iure delibe. vbi delata hereditate filio ſi pater ꝯſenſu filij adijt eſt ſatiſfactū iuris ſolēnitati. Bar. mirabiliter rn̄det. ꝙ vbi fili⁹ ꝯſenſit, ꝙ pater pro hr̄de gerat, videt mādare. ⁊ p̄r vr̄ adire tāq̄ pcurator. ⁊ iō tanquā pcurator vr̄ prius iubere, ⁊ ſic iuris intellectu ibi iuſſus patris p̄cedit.
5 ¶ † Cōfirmatur vltra Bar. qꝛ paria ſunt aliquid fieri volūtate alicui⁹, vl̄ fieri ei⁹ mādato, tex. ē. i l. poſt dotē. ſm ſextā lecturā Hy. cōiter approbatā. ſ. ſo. ma. ergo cū ibi p̄r geſſerit p herede de volūtate filij: ergo de ei⁹ mādato: ergo tanq̄ eius pcurator. Tu reſpōde planius, ꝙ ibi pater ī hereditate delata filio geſſit

geſſit ſe pro herede de expreſſa volũtate filij.vñ tũc oĩa p̃ſumũ
tur ſolẽniter acta:qꝛ vnus actus fact⁹ a patre cũ cõſenſu filij
idẽ operat̃,ꝙ curſus longi tp̄is ad faciendũ preſumi oĩa ſolẽ-
niter acta:ꝛ ſic iuſſum p̄ris p̄ceſſiſſe.ita notabi.Are.Bar.i l.q
in aliena.§.ſed ꝛ ſi nõ adierit.ſ.eo.p l.ij.cũ glo.C.de do.p̄miſ.ꝛ
ibi Rap.cu.Pau.de ca.ꝛ alij Mod.allegãt ad hoc tex.in d.l.
filio.vbi eſt caſus,ꝛ idẽ Rap.hic.¶ Scd̃a d̃ria tex.inter iuſ-
6 ſum,ꝛ authoritatẽ eſt: † qꝛ iuſſus põt iterponi p nũtiũ:ꝛ per
epiſtolã.vt hic.ꝛ ſic inter abſentes.authoritas aũt tutoris dꝫ
interponi,ꝛ ſic in p̃ſentia:ꝛ ſic nõ põt interponi p nũciũ, vel p
epiſtolã:vt eſt tex.in l.obligari.§.tutor.ff.de auth.tut.ꝛ in §.tu
tor.Inſti.eo.ꝛ gl.fi.hic in v̾.fieri poſſe.Imo i authoritate pre-
ſtãda reqrit̃,ꝙ tutor ſit p̃ſens,ꝛ loquat̃.l.j.§.pe.ꝛ fi.inter v̾.nõ
tm̃ loq.ff.de tut.ꝛ ita tꝫ gl.in l.iij.ꝛ ibi Bar.ff.de auth.tut. quã
uis ꝯtrũ,ꝛ male,teneat gl.in l.vbi nõ voce.ff.de reg.iur.Rõ di-
7 uerſitatis huius d̃rie eſt ſm Rap.cu.† qꝛ authoritas tutoris
requirit̃ ad ſupplendũ pſonã pupilli:ideo dꝫ in p̃ntia interpõ
ni,iuſſus aũt non exigitur illa rõne:qꝛ põt eſſe filius diſcretiſ-
ſimus,ideo põt interuenire p nunciũ,aut p epiſtolam.Tertia
8 differẽtia vltra tex.eſt:† qꝛ authoritas tutoris nõ poſſet prece
dere ex interuallo,ſed reqrit̃ in ipſo actu.d.§.tutor.iuſſus aũt
põt precedere etiam p multos annos.§.fi.in ver.fi.j.ea.l.ꝛ ſic
iuſſus eſt latior in duobus:qꝛ põt interuenire p nunciũ vel p
epiſtolam:ꝛ põt ex interuallo precedere:ſed non authoritas:
ſed eſt ſtrictior in vno:qꝛ authoritas põt ſtatim ſequi:ſed non
9 iuſſus,vt hic.¶ † Quarta differẽtia eſt:qꝛ authoritas dꝫ pre-
ſtari pure etiam in ꝯctu cõdõnali.text.eſt in l.ꝛ ſi conditiona-
10 lis.ff.de auth.tut.† ꝛ tñ iuſſus põt etiã preſtari ſub condõne:
vt §.ſed vtrum.in ver.plane ibi,vt ſi ſcripſit eũ heredẽ adeat.ꝛ
in §.ſꝫ qd ſi mãdauit.ibi,ſi expediat.ꝛ in §.pe.ibi ſi qua ex teſtõ
lucij titij deferat̃ hereditas.j.ea.l.Quintã notabilẽ differẽtiã
11 ponit Ang.hic:qꝛ authoritas tutoris dꝫ formaliter interpo-
ni p hec verba,authoritatẽ interpono:vel authoro huic con-
tractui:ꝛ non ſufficeret,ſi vteretur alijs verbis,puta ſi diceret,
conſentio tali contractui:vel approbo talẽ ꝯctum.ſed debent
interuenire verba authoritatis,ita dicit eſſe de mente Inn.in
c.cum conſuetudinis.de cõſuetu.ſecus eſt in iuſſu,in quo ſuf-
ficiunt quecunqꝫ verba exprimẽtia conſenſum patris.dũmo-
do precedant:vt in §.pater filio.j.ea.l.ꝛ refert Io.de Imo.fi.
ꝛ dicit eſſe valde notandũ:ſed poſtea idẽ Imo.ad fi.commen-
ti ſui.Pau.de Caſt.Alex.ꝛ Are.reprobãt,per text.in.l.iij.iũ-
cta gl.ff.de autho.tut.vbi ſufficiũt verba cõſenſus:ꝛ ſic ſuffi-
cit quod tutor dicat conſentio vel approbo lꝫ nõ dicat autho
ritatẽ interpono.Confirmat Are.per ſimile:quia verbũ ꝯdẽ-
12 no † vel abſoluo eſt de ſolennitate ſñie.l.preſes.ff.de re iudi.ꝛ l.
cũ iudex.C.de ſentẽ.ꝛ tamẽ poteſt proferri per equipollẽs l.in
ſumma.ff.de re iudi.ꝛ l.qd tñ.§.ſi arbiter.ff.de arb. ꝛ l. ſi p̄tor.
in prin.vbi bon⁹ tex.ff.de iudi.iſte eſt pulcher ꝛ elegãs paſſus,
13 ſed male † explanatus a ſcribentibus. Adde vltra ſcribentes
ad primã partẽ ꝙ vbi reqrit̃ authoritas, nõ ſufficit, ꝙ iudex
dicat interpono ꝯſenſum meũ:ſꝫ dꝫ formaliter dicere interpo
no authoritatẽ meã.tenet Arch.xvij.q.iiij.i §.etiã. quem ita
refert ꝛ ſequitur Bal.in c.cũ conſuetudinis.de conſue.idem
expreſſe tenet Bal.in l.fi.§.neceſſitate.C.de bo.que libe. ꝛ ibi
etiã allegat Archi.idẽ tenere,xviij.q.ij.in c.qdã. ꝛ Inn.in d.c.
cũ cõſuetudinis.idẽ etiã tenet Bald.in l.quecunqꝫ.circa fi.C.
de bo.que lib.vbi tenet quod quando authoritas requiritur,
tunc nõ ſufficit cõſenſus eius, q authoritatẽ preſtare debet:
ſed ſicut verba ſonant,authoritas debet preſtari: vt dicit no.
Inn.ꝛ Archi.ꝛ dicit ad hoc facere.l.ſi pater.in fi.ff.de manu.
vindi.idem tenet Ant.de Bu.in d.c.cũ cõſuetudinis.ꝛ ſic vi-
deret̃ iſtã eſſe magis cõem opinionẽ quam tenet Inn. Arch
14 Ant.de Bu.Bal.ꝛ Ang.† Nam illa dicitur cõmunis opinio,
q̃ pluriũ doctorũ authoritate firmat̃ l.j. i ver. ꝛ ſane crebrior.
ꝛ ibi Bal.ad hoc no.ff.de offic.q̃ſtio. cũ ꝯcor.quas alias dedi.
in iudicãdo nõ videt̃ a communi ſentẽtia recedẽdũ ſm Bar.
ꝛ alios.in l.fi.C.de pena iudi.q male iud.Cano. in c.ne innita-
ris.de conſtitu. ſed vltra ſcribentes adde quod iſtã deciſionẽ
Inn.ꝛ Bal.etiam late reprobat.Abb.in c.ij.de pac.per illum
15 tex.vbi † aſſenſus capitur p authoritate: ex quo ſumit Abb.
hanc regulã,quod vbicunqꝫ authoritas exigit̃:ſi interueniat
aſſenſus ſumit̃ pro authoritate:qꝛ authoritas ꝓprie eſt aſſen-
ſus authorizabilis cõpetẽs alicui ratione officij:vt notãt gl.
ꝛ Inn.in c.j.de reb.eccl.non alie.in vj.vnde ex illo textu,quem
reputat bene notandum colligit argumẽtũ quod qñ ſuperior
interponit authoritatẽ alicui actui:nõ eſt neceſſe,qđ dicat au
thoritatẽ noſtrã impartimur.ſed ſatis eſt, qđ appareat de cõ
ſenſu ſuo.nã intelligitur ꝯſenſus p̃ſtitus prout ſubiecta ma-
teria requirit.l.ſi vno.in prin.ff.locati.pro hoc dt etiam facere
tex.in c.in venditionib⁹.xvij.q.iiij.in ver.cõſentiente ep̄o. ꝛ in
gl.fi.dicit id eſt authorãte.ꝛ dicit Abb.ꝙ Inn.in c.cũ cõſuetu-
dinis,contrariũ non dicit,ſi bene ponderetur, ꝛ mihi p⁹ pla-
cet iſta ſñia reiecta illa formalitate v̾borũ,arg.tituli.C.de for-
16 mulis.† Itẽ qꝛ leges nõ debẽt eſſe impoſite v̾bis, ſꝫ effectui re
17 rũ.l.ij.in fi.C.cõia de leg.ꝛ c.cõmiſſa.in p̄n.de elec.in vj.¶ Cir-
ca ſm mẽbrũ ꝙ in iuſſu ſufficiãt quecũqꝫ verba patris p̄ceden
tia.Adde bñ facere,ꝙ ſi in inſtrumẽto dicat̃,qđ fili⁹ adiuit he-
reditatẽ de volũtate patris,vel de cõſenſu patris, nec ſit men
tio.ꝙ p̄r iuſſit:illa verba intelligunt̃ ſm ſubiectã materiam,p
iuſſu patris precedente ita notabiliter tꝫ Paul.de caſt. in l.is
qui heres.§.neqꝫ filiusfamilias.poſt Angel.ibi.ſ.eo. refert ꝛ ſe
quitur.Ale.in l.poſt dotem.ff.ſol.matr.per notata per Bart.
18 ibi in vj.lec.¶ † In gl.j.dic.quod in pfectitia hereditate nihil
eſt hodie immutatũ.§.j.Inſti.per quas perſo.nob.acqui. glo.
in l.fi.ff.qs ord.in bon.poſ.ſer.Bar.in l.q heres.§.neqꝫ filiusfa.
ſ.eo.quicquid teneat Bar.ꝛ non bñ in l.fi. §. ſimilique modo.
de bo.que libe,quẽ in ſpecie reprobant Imol.ꝛ Alex.hic in he
reditate aũt aduẽtitia hodie eſt immutatũ,vt per glo.j.in ver.
precedere dꝫ.vbi dicetur.¶ Gl.i ver.perfecto negotio,diuidi
tur in qnqꝫ partes.In prima declarat tex.In ſcd̃a op.ꝛ tripli
citer ſol.In tertia p viam notabilis rñdet tacite.q.In quarta
idẽ facit.In qnta idẽ,ſcd̃a ibi,ſꝫ hic innuit. tertia ibi,ꝛ no.hic
ar.quarta ibi,itẽ no.ꝙ Pileus dixit.qnta ꝛ vlt.eſt ibi. ꝛ not.ꝙ
in filio.In ea.gl.ibi,ſed dic perfecto incõtinẽti nõ ex interual-
19 lo.No.ex iſta gl.iuncto tex.put etiã not.Rap. cu. † ꝙ illud dꝫ
fieri icõtinẽti,qđ ſit pfecto negotio anteq̃ ad extraneos act⁹
diuertat̃,ꝙ no.ad materiã. l.lecta.ff.ſi cert.pet.ꝛ l.i bonefidei.
C.de pac.vbi ponit̃ qñ pacta dicant̃ incõtinẽti appoſita iux-
20 ta ꝯctũ.¶ † In tertia parte gl.habes qđ cõſenſus p̄ris q dꝫ
p̃ſtari filio litigãti,iuxta l.fi.§.neceſſitatẽ.C.de bo.q̃ lib.ſi p̃ſte
tur poſt ſñiam,nihil valet,ꝛ nõ trahit̃ retro,ſꝫ iſte tex.ſꝫ doc.
parũ facit:qꝛ loquit̃ in iuſſu q dꝫ precedere. ibi nõ requirit̃ iuſ
ſus,ſꝫ cõſenſus.vñ videt̃,ꝙ cõſenſus poſſit ſequi,vt dicet̃ in gl.
ſequenti.doc.tamẽ tenent concluſionẽ gl. ſed alia ratione:qꝛ
ibi iudiciũ peccat in ſuis ſubſtantialibus,cũ filiusf. non ſit in-
tegra pſona in iudicio ſine ꝯſenſu patris.c.fi.de iudi.in vj.vñ
nõ ſufficit cõſenſus patris poſterior.itẽ cõſenſus p̄ris reqrit̃
ad ſolẽnizãdũ iudiciũ,ideo dꝫ interuenire tp̄e cõteſtatiõis li-
tis quo inchoatur iudiciũ,ꝛ iſta eſt cõis opinio per.l.ſi cũ do-
tem.§.eo aũt tp̄e.ff.ſol.ma.alias qcquid poſtea fieret, nõ vale
ret.ꝛ ita etiã tenet gl.Bar.ꝛ alij in d.l.fi.§.neceſſitate. Bal. in
d.l.ſi cũ dotẽ.§.patri.ꝛ in c.cauſam.de iudi.Aret. in cõſil.cxx-
rix.inci.ſuper primo pũcto.vnde in p̄paratorijs iudiciorũ nõ
requiritur conſenſus patris,ſed in litis ꝯteſtatiõe. ꝛ ſic filiuſ-
21 fa.põt offerre libellũ † ꝛ facere citari aduerſariũ ad interrũpen
dũ preſcriptionẽ abſqꝫ ꝯſenſu patris.ſm Bal.in l.j.in iij. opp.
C.qui admitt.ꝛ ſi pater ꝯſenſit filio impetrãti iudicẽ.nõ eſt po
ſtea neceſſari⁹ ali⁹ cõſenſus patris in illo iudicio ſm Bal. in
l.iubemus.p illũ tex.circa fi.C.de emãcipa.libero. ¶ In quar
ta parte.iſta opinio Pilei reprobat̃ p oẽs idifferenter: quia
ſm eũ nõ eſſet differẽtia inter iuſſum,ꝛ authoritatẽ, ꝙ eſt con
tra iſtũ tex.qꝛ etiã authoritas poteſt ſequi incõtinenti, ꝛ non
ex iteruallo.Sꝫ aduerte, licet oẽs reprobẽt, tamẽ p iſta opi-
nione Pilei,ꝙ quãdo iuſſus patris interceſſit icõtinẽti poſt
22 aditionẽ,debeat valere:multũ facit,† qꝛ ea,que incõtinẽti fiũt
dicunt̃ ineſſe actui.l.lecta.in verſ.dicebã.ff.ſi cer.peta. ꝛ c.offi-
cij.de elect.per quẽ tex.in ver.incõtinẽti no.ibi Bald.ꝙ videt̃
p pri⁹ actũ illud,ꝙ incontinẽti ſubſequutũ eſt.Itẽ paria ſunt
aliqd fieri añ actũ vel incontinẽti.poſt g'.eſt notabi.in l.põpo
23 nius.§.rati.in gl.in ver.ꝯteſtationẽ.ff. de pcu. † que tenet qđ
paria ſunt aliquid fieri ante litẽ cõteſtatã,vel incõtinẽti poſt:
quam gl.licet Bal.Ang.ibi videant̃ leuiter reprobare , eã tñ
reputat ſingularẽ Io.de imo.in l.ex cõſenſu.§.fi.ff.de appel.ꝛ
in l.ij.§.prius.ff.de vulg.ꝛ pup.Adde cõcordantem gl.in l.ij.
in princip.in ver.narrationem.C.de iura. calum. Idem tenet
Spec.in titu.de ſatiſda.§.viſo.in verſi.deberet autẽ preſtari.
Inn.in c.paſtoralis.de excep. Anto .de But.in c. cum dile-
ctus.per illum tex.de ord.cogni.ad idem facit quod vult glo.
nota.ꝛ approbata in l.j.in gl.magna circa princip.ꝛ ibi Bart.
ꝛ alij.C.de ope.libe.ꝛ gl.in l.fin.ff.de libe.cauſa.ꝛ in l. vt iuriſiu
randi.in princip.in verbo manumiſſionem.ff.de oper. lib. vbi
gl. volũt quod paria ſunt quod libertus iuret ꝛ de operis añ
manumiſſionem,vel incontinenti poſt.vide tamẽ Bal.in c.cũ
dilectus.de fide inſtru.¶ In vltima parte gl. dicunt Barto.
24 Saly.Imo.Paul.de Caſtr.ꝛ cõmuniter alij,† ꝙ licet ſeruus,
ꝛ filius heredes inſtituti de facto poſſint reſiſtere volũtati do
mini,vel patris,ꝛ poti⁹ pati ſe excoriari,q̃ adire hereditatẽ:
tamen de iure facere non debent, imo per viã iudicis poſſũt
compelli vt adeant faciendo eos poni in carcerib⁹: vel p alia
remedia que iudici videbuntur.l.j.§.j.ff.ſi quis omiſ. cã teſta.

allegata in gl. ꝑ cōtraria. Iſta ɔcluſio doctorū de plano ꝓce-
dit in ſeruo, q̄ ꝑ viā iudicij pōt cōpelli ad adeūdū: ⁊ de eo loqui
tur tex. in d. l. j. §. fi. ff. ſi qs omi. cā teſt. ⁊ tex. in l. cū aliquis. C. de
iure delibe. ſ; in filiofa. ꝙ nō poſſit inuit⁹ cōpelli adire. tȝ Bal.
in l. j. in xviij. op. C. q̄ admit. per tex. in l. renitente. C. de iure de-
25 lib. ⁊ ſequit̄ lati⁹ Are. hic: † qꝛ diuerſa eſt ratio inter ſeruuȝ in-
ſtitutum, ⁊ filiūmfa: qꝛ ſeru⁹ nō hȝ ſpē probabilē ſuccedēdi, cū
nō poſſit adire ꝑ ſe niſi fuerit manumiſſus, ⁊ manumitti nō po
teſt, niſi cū cōſenſu dn̄i. ⁊ ideo pōt cogi. Sed filiuſfa. inſtitutus
habet ſpem probabilē: qꝛ pater poſſet antea mori ꝓut eſt natu
rale, ⁊ cōe votū parentū. itē multis modis pōt fieri ſui iuris,
vt vidim⁹ poſt Bar. in l. is q̄ heres. §. neq; filiuſf. ſ. e. ⁊ propter-
eā filiuſfa. nō debet poſſe cogi inuit⁹ adire, ⁊ cū ſit diuerſa ra
tio inter ſeruū, ⁊ filiū, nō pōt de vno ad aliū argui. Subdit ta-
men Are. ꝙ iſtū articulū nūꝗ̄ vidit declaratū, tu dic, ꝙ tex. in
d. l. renitente. nihil facit: qꝛ dicit ꝙ pr̄ nō pōt repudiare heredi
tatē delatā filio, renitēte filio, ⁊ nihil dicit de cōpulſione. Item
adde licet Are. dicat, ꝙ nūꝗ̄ vidit iſtū articulum declaratū,
miror tn̄ ꝙ nō viderit Cy. Bal. ⁊ alios bene declarātes in l. fi.
in prin. C. de bo. q̄ lib. nā Cy. ibi in j. q. magiſtraliter declarat, ⁊
26 melius q̄ aliqs alius, † ꝙ in hereditate aduētitia delata filio
nō habet locum cōpulſio, nec pater pōt ſolus adire, ⁊ ſic totā
hereditatem acqrere vt ibi eſt tex. ſed in hereditate ꝓfectitia,
qn̄ filius eſt inſtitut⁹ cōtemplatione patris: tūc nō hȝ locū illō,
qō ibi dr̄ in illa. l. fi. in prin. qō filio ɔtradicente pr̄ poſſit adire,
imo ſeruant̄ iura vetera, vt fili⁹ iuſſu pr̄is adeat ꝓut dixi. ſ. in
gl. j. ⁊ tūc hȝ locū ius cōpulſionis d. l. j. §. j. ff. ſi qs omiſ. cauſa te
ſta. rō diuerſitatis: qꝛ in hereditate aduētitia filiuſfa. ſi eā adi-
ret obligaret̄ oneribus hereditarijs. l. morē. ſ. e. ergo ſi vult adi
re pr̄ nō poteſt eū cōpellere, ſed ipſe pater poteſt ſolus adire,
27 ne ꝑdāt, vt ibi eſt tex. † ſ; in hereditate ꝓfectitia nullo momē-
to remanet penes filiū, ſ; incōtinenti acqrit̄ patri. l. placet. j. eo.
⁊ l. j. in prin. ff. ſi quis a par. fue. ma. vnde tūc pater poteſt euȝ
cōpellere vt adeat, ⁊ ſic in hereditate aduētitia tollit̄ ius com
pulſionis, ⁊ dat̄ ius aditionis patri. d. l. fi. in princ. ſed in profe-
ctitia cōpetit ius compulſionis ex quo ius aditionis patri nō
cōpetit, quāuis hr̄ditas profectitia ſit magis debita patri ⁊ ſi
ſibi plus acquirat̄. ita ibi reſidet Cyn. idem in effectu tenet ibi
Bal. in verſ. quero filius meus inſtitutus. licet de Cyn. non fa-
28 ciat mentionem: † qꝛ in hereditate profectitia remanet patri
ius cōgendi filium adire. l. filij ⁊ ſerui. in princ. ff. de furtis. ⁊ l. ſi
filius tuus. C. de patr. poteſt ⁊ l. cū aliquis. C. de iure deli. tamē
ſubdit Bal. magnum verbū. ꝙ in hereditate ꝓfectitia, ſi filius
eſſet abſens, vel pr̄ de facto nō poſſet compellere filium adire,
puta. qō patri ſuccurret̄ ex equitate illius. l. fi. in pri. ⁊ ſic quod
pater ſolus poſſit eā adire. lȝ illā l. fin. loquat̄ tantū in heredita
te aduētitia, ſed certe in hoc vltimo Bal. nō videtur bene dice
re: qꝛ vbi filius nō poteſt cōpelli, non videtur in hereditate ꝓ
fectitia recedēdū ab opinionibus doc. qꝛ in ꝓfectitijs nihil eſt
hodie immutatū. d. l. fi. vt dixi. ſ. ⁊ ita ɔtra Bal. tenent Salic. ⁊
Raph. fulg. ibi. ¶ Gl. in ver. ꝓcedere dȝ. diuidit̄ in tres par-
tes ꝑncipales. In prima remouet vnū ɔtrariū. In ſcd̄a ponit
plures fallētias ad tex. q̄ nō ſunt bone ꝑter tertiā, ⁊ vltimā vt
hic ꝑ Bar. In tertia ꝑ viā notabilis remouet aliud ɔtrariū: ſcd̄a
ibi ſed in caſibus. tertia ibi itē no. hec ſpecialia. ¶ In eadē gl.
29 ibi. ſi caſtrēſis hereditas ſit. ratio eſt duplex. † prima, qꝛ in ca-
ſtrēſi filiuſfami. habet̄ ꝓ patrefa. l. ij. ff. ad macedo. ⁊ l. fi. ad fi. C.
e. ſcd̄a ratio qꝛ in caſtrēſibus fili⁹ nō acquirit patri, nec patrē
obligat. vt l. iij. in fi. C. de caſtrē. pec. mihi. lib. xij. ⁊ ſic ceſſet rō,
quare requirat̄ iuſſus patris, ꝙ aſſignat tex. in l. q̄ in aliena. in
pn̄. ſ. e. In eadē gl. ibi, itē hodie i aduētitia iſtud ꝓcedit, quādo
pater cōtradicit aut recuſat ɔſentire, tunc fili⁹ ſolus pōt adire
abſq; alio iuſſu patris. d. l. fi. in pn̄. C. de bo. que lib. patre autē
30 ignorāte aut tacēte, cōis opinio eſt, ꝙ adhuc † filius ſol⁹ poſ-
ſit adire: qꝛ ſicut pōt patre inuito, ita debet poſſe eo ignorāte:
ꝑ regulā. l. q̄ pōt inuitis. ff. de reg. iur. ⁊ ita tenēt gl. cōiter, ⁊ doc.
in l. j. C. q̄ admitti. ⁊ cōiter doc. hic ſolus Ang. in d. l. j. tenet cō-
trariū: cuius opinio eſt verior. ⁊ eā tenui cōtra cōem, in d. l. j.
C. q̄ admitti. ⁊ latius in l. qui in aliena. in prin. ſ. eo. ¶ In ead.
gl. in fi. qdā intelligūt iſtā gl. dicere, qō ſpeciale ſit in heredita-
te, ꝙ iuſſus debeat precedere ⁊ male ſm̄ Bal. ⁊ Sali. qꝛ gl. di-
cit ꝙ eſt ſpeciale iuſſo, nō aūt dicit qō ſit ſpeciale in heredita-
te, de hoc ſtatim dicā i iſta materia. Bar. diſtinguit vt hic ꝑ eū
cuius diſtinctionē in ſpecie refert ⁊ ſequit̄ Salic. hic. ita etiam
diſtinguit Bar. i l. ſi aūt plures. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ ſequitur
Abb. ⁊ idē alij in c. cū nōs. de his que fiunt a prela. ſine conſen
ſu capit. Tu autem vt clarius habeas ex theorica Bar. colli-
31 ge tres principales ɔcluſiones. † Prima, ꝙ vbi lege, vel ſtatuto
requiritur iuſſus vel mandatū vel licētia vel pmiſſio aut pre-
ceptū, ꝙ debent precedere ex ſignificatione verborū, quia non
pōt dici fieri meo iuſſu, aut mādato niſi precedat. Scd̄o cōclu
ſio, ꝙ quando requirit̄ authoritas, dȝ qs fieri author i ipſo ne
gotio. ⁊ ſic authoritas dȝ interuenire. in ipſo negotio ante, vel
32 incōtinēti poſt: vt per gl. ſ. in verbo perfecto negotio. † Ter-
tia cōcluſio ꝙ vbi requirit̄ conſenſus vel voluntas, tunc non
refert ſiue ꝑcedat ſiue ſequat̄, ſiue incōtinēti ſiue ex interual-
lo: qꝛ quādocūq; interueniat cōſenſus, ⁊ volūtas, recte dicitur
cōſenſu meo, ⁊ mea volūtate factū. S; caue. qꝛ Bar. vr̄ ſeipſū
cōfundere ſi attēdam⁹ ſignificationē vocabulorum vt ipſe di
cit, qꝛ cōſenſus dr̄ ſimul ſenſus. l. j. ff. de pac. ergo dȝ eſſe ſimul-
taneus, ⁊ nō ex iteruallo poſt: vt dicit Bar. facit gl. notabilis
in c. j. in ꝟbo tractat⁹. circa fi. de reb. eccl. nō alie. i vj. q̄ dicit, ꝙ
cōſenſus eſt multorū voluntas, ad quos res ꝑtinet ſimul iun-
cta. pōdera illud, ſimul iuncta: ergo dȝ eſſe ſimultane⁹. ¶ Cir-
ca primā ɔcluſionē de iuſſu qō precedere debeat. adde in con-
trariū fortit̄ facere tex. in l. j. §. ſi ratum habuerit. ff. ꝙ iuſſu. vbi
33 † ratificatio hȝ effectū iuſſus: ergo ſignificatio verbi iuſſus nō
importat quod debeat precedere. ⁊ pōdera Bar. ⁊ Sal. tene-
re quod ſtatim retulit, ꝙ gl. hic dicit, ꝙ ſit ſpāle in hr̄ditate: ſ; i
iuſſu, ꝙ iuſſus dȝ ꝑcedere, ⁊ nō ſufficiat ratihabitio. Potes
34 dicere, ꝙ ibi loquit̄ in ɔctib⁹. † Ad hoc eñ, vt dn̄s, vel pater
obligent̄ inſolidū ex ɔtractu ſerui, vel filij ꝓpter iuſſum dn̄i vel
patris ſufficit ratihabitio ſequēs, q̄ hȝ effectū mandati: vt ibi,
hic aūt loqmur in iuſſu, q̄ reqrit̄ in aditione hereditatis; que
non poteſt ſtare in ſuſpenſo, cū ſit actus legitim⁹ nō recipiens
35 diem, nec cōditionē. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. ¶ † Secun-
do inquantū Bar. eqparat iuſſum ⁊ mādatū quantū ad hoc
vt debeat ꝑcedere, adde, ꝙ imo videt̄ eſſe differētia: qꝛ in iuſſu
nō ſufficeret ratihabitio ſequēs: ⁊ tn̄ in mandato ratihabitio
ſequēs trahit̄ retro, ⁊ equiparat̄ mādato. l. fi. C. ad macedo. ⁊ c.
36 penul. de ſen. excō. in vj. ⁊ hic in iſta gl. Imo forti⁹ † etiā in re-
quirētibus ſpeciale mādatum adhuc ratihabitio ſequens eq-
parat̄ mandato, ⁊ tm̄ operatur, quantum mandatū. text. eſt in
l. qō ſi de ſpeciali. ff. de mino. quē tex. ad hoc ꝑ notabili allegat
Bal. q̄ nihil ignorauit in. l. ſi maritus. C. mādati. ⁊ in l. multuȝ
intereſt. C. ſi quis alteri vel ſibi. habent etiam canoni. bonum
tex. in c. j. de homi. in vj. vbi homicidium factum meo nomine
ego habeo ratū. ⁊ tamen non poteram obligari de homicidio
ſine ſpeciali mandato. ⁊ illum tex. pōderat Ang. a quo didici
in l. licet. circa prin. ff. de iudi. Tamē aduerte ꝙ iſto caſu quan
do quis habet ratum, non orit̄ actio mādati, ſed negotiorū ge
ſtorū. l. ſi pupilli. §. itē querit̄. ff. de neg. geſt. gl. in d. l. j. §. ſi ratum.
37 ff. qō iuſſu rō, † qꝛ ꝙ ratihabitio equiparetur mandato: iſtud
eſt per fictionē, ⁊ nō veritatē: qꝛ conſtat qō ab initio mandatū
ſpecificū vere nō interuenit: vt nō. Bar. in l. ſi is qui ꝓ empto-
re. ff. de vſuca. Tertio in quātū Bar. dicit de verbo licētia, qō
debet precedere, adde bonū tex. in c. licet de regul. quē ad hoc
allegat idē Bar. in. d. l. ſi autē plures. ff. de aqua plu. arc. Idem
tenet Bal. in. l. quecūq;. C. de bo. que li. ⁊ in. l. fin. C. ad maced.
38 ¶ Amplia iſtā cōcluſionē duob⁹ modis. † Primo, ꝙ quēad-
modū iuſſus pōt ꝑcedere ex interuallo ꝑ multū tempus aū: vt
eſt. tex. in. ij. fi. in ver. plane. j. ea. l. ⁊ dixi i tex. ita ēt licētia, q̄ re-
quirit̄, pōt iteruenire ante ex interuallo ab ipo actu. ita nota-
biliter tȝ Joā. an. in. c. in veteri. de elec. quē ſequit̄, ⁊ cōmendat
Bal. in rub. de exercitoria. ¶ Scd̄o amplia, ꝙ etiam in iura-
mento de non alienando ſine licentia pape, vel ſuperioris: iux-
ta. c. j. de reb. ecc. nō alie. in. vj. debet licētia precedere: niſi im-
mineret tāta neceſſitas alienādi, quē ſuperiorē conſului nō pa
teretur: tunc ſufficeret licentiam ſequi ſm̄ Abb. in. c. ſi de eccle.
edifi. ⁊ ita habes expeditā primā concluſionē Bart. ¶ Circa
ſcd̄am concluſionē, ꝙ authoritas, q̄ requirit̄ dȝ interuenire in
ipſo actu. adde ꝙ triplicē rationem breuiter aſſignat Bal. in
c. cū conſuetudinis. de cōſuetu. Prima: qꝛ authoritas eſt fun-
damentum actus. Scd̄a qꝛ eſt ſolennitas. Tertia qꝛ eſt act⁹ le
39 gitimus q̄ nō pōt pēdere. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. ¶ † Li
mita iſtā concluſionē, vt ꝓcedat, qn̄ authoritas requiritur ad
validitatē ⁊ ſubſtantiā actus: tūc dȝ in ipſo actu interuenire:
ſecus qn̄ ad eius cōſummationē: vn̄ ſi ſtatutū diſponat, qō vni
uerſitas nō poſſit creare ſyndicū ſine authoritate Poteſtat,
tn̄ authoritas talis poterit iteruenire poſt etiā ex interuallo,
qꝛ venit preſtāda ꝑ modū cōfirmationis. l. ij. C. de iure fiſci. li.
40 x. ⁊ l. ſi quos. C. de decurio. li. x. † Ad vniuerſitatē enīȝ ſpectat
creare ſyndicū, q̄ venit ɔfirmandus ꝑ ſuperiorē. §. interim. in
aut. de defenſo. ciui. Abb. in. c. edoceri. ad fi. de reſcri. nō. Bar.
in. l. actor. ff. rē ra. ha. vnde mens ſtatuti fuit, ꝙ debeat inter-
uenire authoritas poteſtatis, hoc eſt cōfirmatio: vt. l. j. ⁊. ij. C.
de cōfir. tut. ⁊ tale ſtatutū ſatis operabit̄ vltra ius commune:
declarat qs ſit ille ſuperior, qui debeat cōfirmare, ⁊ dicit: qꝛ eſt
poteſtas. ⁊ ita qō authoritas q̄ requirit̄ ad cōfirmationē act⁹
poſſit interuenire poſt, tenēt Dyn. Bal. Imol. Alex. ⁊ Areti.
idem tenet

idem tz Bal.in l.quecunqз.C.de bo.que lib.ꝛ in l.j.C.q admi.
Jo.de Jmo.in c.cū nos.de his que fiunt a pꝛela.Lu.Ro.in cō
ſi.l.ici.idē in pꝛefata cōſultatione.ſentiēs.būi facit ꝙ magiſtra
liter tz Bal.in l.ij.C.de ſeruis reipu.manu.vbi dt,ꝙ qn̄ autho
ritas reqrit̃ ad eſſe:ꝛ iſto caſu dз īteruenire ī ipſo actu, vel pꝛe
cedere.d.l.obligari.§.tutoꝛ.qn̄qз reqrit̃ ad executionem eſſe:ꝛ
tūc ēt poſſet ex īteruallo poſt interuenire.l.fi.ad fi.C.arb.tut.ꝛ
41 ita ſit expedita ſcd̄a concluſio Bar.¶ †Circa tertiā cōcluſio
nē Bar.qn̄ reqrit̃ cōſenſus,vel volūtas nō refert,an p̄cedat,
vel ſequat̃ ſiue icōtinēti,ſiue ex īteruallo:cū Bar.trāſeūt cōi⸗
ter alij.ſolus Rap.cu.tz ꝯrīū,ꝙ qn̄ lex exigit aliqd fieri de cō⸗
ſenſu alicuius nō vr̄ ſeruata foꝛma,ſi ſequat̃:qꝛ vt dixi ſ̄.cōſen
ſus dr̄.i.ſimul ſenſus.l.j.ff.de pac.ergo debet eſſe ſimultaneus.
42 †Jtē qualitas adiecta v̄bo dз intelligi ſm tp̄s v̄bi,cui adijcit̃.
l.in delictis.§.ſi extraneꝰ.ff.de noxa.l.Titius.ff.de teſta.mil.la
43 te Bar.in l.ex facto,magna.ff.de vul.ꝛ pup.†ſi ergo lex exigit
cōſenſum in aliquo actu,reqrit̃,ꝙ interueniat in actu:put eſt
in fieri.Jtem in ꝯrīum adducit tex.in c.auditis.de elec.ꝛ dt qd̄
difficile eſſet tenere iſtā cōcluſionē Bar. tu tene cōcluſionem
Bar.q̄ eſt cōis.p ea adde tex.ī c.cura.ibi aut dieceſani epiſco⸗
pi habuerit poſtea cōſenſum.ꝛ ibi Abb.in vlt.no.ad hoc no⸗
tat.ꝛ in c.ſuggeſtū.ꝛ ibi Abb.in vlt.no.de iure patro.Et obie⸗
cta Raph.patet rn̄ſio ex limitationibus,quas ſubijciā.¶ Li
mita pꝛimo iſtā cōcluſionē,vt p̄cedat,qn̄ actus.q p̄ceſſit fuiſ⸗
ſet validus:ſecꝰ,qn̄ actus p̄ambulus fuiſſet nullus ſaltē reſpe
ctu ſubſtātialiū reqſitoꝝ,tūc nō poſſet cōfirmari p cōſenſum.
poſtea ex interuallo interueniētē,ita ppꝛie loquit̃ tex.in d.c.au
ditis.de elec.allegatꝰ in oppoſitū p Raph.ſm Jnn.in c.cū con
ſuetudinis.ꝛ ibi Ant.ꝛ Jmo.de conſuetu.Jmola.ꝛ Alexā.hic
Bal.in c.ij.de feudo ſine cul.non amit.Anto.ꝛ Jmo.in c.cum
nos.de his q̄ fiūt a p̄la.Facit ꝙ dicā i ſeq.limitatione.nā qua⸗
44 ſi ad idē tēdit.¶ †Scd̄o limita,qn̄ conſenſus reqreret̃ p mo⸗
dū ſolēnitatis,ꝛ foꝛme:tūc talis cōſenſus ex īteruallo ſuperue
niēs nō poſſet actū aliquo mō validare,vt pbat̃ ī d.c.auditis.
45 †vn̄ ſi ſtatuto cauetur,ꝙ mulier nō poſſit ꝯhere ſine cōſenſu
duoꝝ ppinquoꝝ:talis cōſenſus nō validat ꝯctum,ſi ex īter⸗
uallo poſt interueniſſet.ita late tenet Bal.in l.j.C.qui admit.
vbi etiā declarat qn̄o cognoſcat̃,qn̄ cōſenſus debeat pꝛeſtari
p modum ſolēnitatis,ꝛ foꝛme,ꝛ qn̄ aliter:qꝛ quando exigitur
conſenſus illius de cuius pꝛeiudicio agit̃, nunꝙ dicit̃ requiri
p ſolēnitate,vel foꝛma.c.quā ſit.de elec.ꝛ.c.cura.de iure patr.
ꝛ ſequunt̃ Jmo.ꝛ Alexā.hic.ꝛ idem Alex.in.l.ſi cum dotem.§.
46 eo autem tempoꝛe.ff.ſo.ma.Jo.de imo.in.d.c.cū nos.¶ †Ex⸗
tra Bar.querit̃.qd ſi lex,vel ſtatutū reqrat decretum iudicis,
an debeat iterponi añ actū,vel poſt.dic,ꝙ dз p̄cedere.vt.l.ma
gis puto.§.ne paſſim.ꝛ ibi Bal.ad hoc no.ff.de reb.eo.ꝛ l.ij.in
v̄bo authoꝛitate p̄ſidis p̄cedēte.C.ſi ppter publicas penſita.
q tex.eſt ad hoc melioꝛ d iure ſz Bal.i l.fi.§.ſin autē es alienū.
C.de bo.que lib.idē tenet gl.oꝛd.in.c.j.in v̄bo tractatꝰ.circa fi.
de reb.eccl.nō alie.in.vj.Bal.in l.cū ipſe.C.de ꝯhē.emp.Alex.
in cōſ.lxxx.v.vo.quod incipit,viſis themate ſupraſcripto,ac
inſtrumento.ꝛ ſtatutis.Limita qn̄ p̄ceſſit debita cauſe cogni
tio,tūc poſtea pōt ſeq.ꝛ actū priꝰ factū roboꝛare ſm Bart.in
c.ij.de feu.ſine cul.nō amī.¶ Aduerte etiā,ꝙ decretū iudicis
debet interponi in fine actus,ꝛ ſi apponeret̃ a pꝛincipio,illa p̄
poſteratio vitiaret actū:qꝛ p̄ſumeret̃ interpoſitū, nō p̄cedēte
cauſe cognitiōe.vn̄ decretū iudicis dз interuenire oībus alijs
peractis,ꝛ ideo optime apponunt̃ illa v̄ba i fine iſtrumētoꝝ
qbus vtunt̃ notarij.vcз.ꝛ ſingulis ſic peractis.d.iudex ſuā in
terpoſuit authoꝛitatē,ꝛ decretū.ita ſingulariter tz Bal.in l.
nec ei.§.j.circa fi.ff.de adop.vbi p hoc infert,ꝙ ſi iudex pꝛimo
decerneret adminiſtrationē tutele matri,ꝛ poſtea ipa renūtia
ret velleiano,nihil operaret̃:qꝛ debuit p̄cedere.qd̄ valde no.ſi
eſt verū.ꝛ ſequit̃ ſimpliciter Aret.in l.ij.§.pꝛius.vbi dixi.ff.de
vul.ꝛ pu.Add facere,ꝙ decretū iudicis dз eſſe poſtrema ꝛ cō
cluſiua pars actus.l.fi.C.arbi.tut.no.gl.in l.j.in verbo decre⸗
tum.C.de cur.ꝛ cur.illuſtriſ.vel clariſ.pſonarū.ſm Bal.in l.j.q
admit.Contrariū tñ ibi determinat ipſemet Bal.ſibi contra⸗
rius,ꝛ melius q dicit ſe nō curare,in qua parte eiuſdē inſtru⸗
mēti interponat̃ decretū.Facit qd̄ no.idē Bal.in l.ij.p illū tex.
cū gl.C.de magi.cōue.vbi tenet,qd̄ ſi decretū appareat appo
ſitū in pꝛincipio actꝰ,idē operat̃ ac ſi eſſet in fine poſitū,ꝛ illa p
poſteratio nō vitiat.idē tz Bar.in.l.legitimos.in pꝛin.in ver.
vltimo ſcias,qd̄ lз gl.ff.de legi.tuto.ꝛ in l.tutoꝛ q repertoꝝ.
47 circa pꝛin.ff.de admi.tu.¶ †Extra gl.qrit in ſ̄.Bar.an con⸗
ſenſus,q debet p̄ſtari per patrē filio litigāti iuxta.l.fi.§.neceſ
ſitate.C.de bo.que lib.poſſit pꝛeſtari p patrē lite iā inchoata:
ꝛ tз ꝙ ſic.arg.huiꝰ.§.ꝛ p tex.in.l.honoꝛes.§.fin.ff.de decur.p
quē tex.refert Ang.ita ēt determinaſſe Jac.de bel.ꝛ deriſiſſe
quēdā notabilē ſcholarē,q ab eo petijt de iſta.q.tanꝙ p̄ſtētē

de caſu legis,ſз caue:qꝛ ille tex.parū facit ſecundum Pau.de
ca.ꝛ Alex.hic:qꝛ tex.loquitur in diſſenſu.ꝛ contradictione pa
tris,que non fit ad ſolēnizandū actum pꝛout etiā loquit̃ gloſ.
in l.ſi cū dotē.§.ſi patri.in verbo opoꝛtet.quā ad hoc ibi pon⸗
derāt Ja.de bel.ꝛ Ang.ff.ſo.ma.nos autē loquimur in cōſen⸗
ſu,qui debet interuenire ad ſolennitatem actus,ꝛ iudicij.Cō⸗
cluſio tamē Bar.eſt cōiter appꝛobata.idē tenet Spe.in tit.de
actoꝛe.§.j.in v̄ſic.ſed nunqd pater per epiſtolam.ꝛ ibi Jo.an.
in addi.cum alijs cōcoꝛdantijs hic traditis per Alex. ꝛ vltra
eum adde tex.in cle.j.de here.in verbo ſuum ſignificare p lite⸗
48 ras conſenſum. Jtem adde foꝛtius quod†pater poteſt nutu
conſentire filio agenti:qꝛ pater non eſt auctoꝛ iudicij, nec gra
tia iudicij deſideratur : ſed gratia habilitandi perſonam filij.
ita ſingulariter poſt multa tenet Bal.in l.ij.C.de iure fiſci. li.
x.ꝛ foꝛte alibi non reperies illam deciſionem in ſpecie.

1 ☞ Juſſus de adeundo debet eſſe ſpecialis,ſcilicet, ſpecifi⸗
cando que hereditas ſit adeunda.
2 Ad petendam reſtitutionem in integrum requiritur ſpecia⸗
lis mentio reſpectu cauſe ꝛ rei,licet non perſone.
3 Differentia inter iuſſum de adeundo , ꝛ aditionē hereditatis.

§. Sed vtrū. Juſſus de adeūdo dз eſſe ſp̄alis re⸗
ſpectu vnius hereditatis : ſed non
pōt fieri de hr̄ditate viuētis,niſi iubēs pꝛobabiliter credide⸗
rit eū eſſe moꝛtuū.h.d.vſqз ad §.ſed quid ſi mandauit. ꝛ ſunt
tria dicta.ſecundū ibi,ſed an nominatim.tertiū ibi,plane ſi ru
1 moꝛ fuerit.¶ †No.pꝛimo ex iſto tex.ꝙ iuſſus de adeundo dз
eſſe ſpecialis ſpecificando,ꝙ hereditas ſit adeunda: ꝛ ſic non
ſufficeret mandatum generale de adeundo quācūqз heredi⸗
2 tatem:vnde per iſtum tex.dicunt Bar.ꝛ alij, † ꝙ ſi conſtituo
pꝛocuratoꝛē ad petēdū reſt.in inte.ꝛ nō dico in qua cauſa vel
re.ꝙ nō vз cōſtitutio ſm Cy.in l.vnica.C.etiā p pꝛocur.in in⸗
teg.reſt.poſtu.poſ.ꝛ ſic pōdera Bar.velle ſз Cy.ꝙ ad petēdū
reſti.in inte.reqrat̃ ſp̄alis mētio reſpectu cauſe , ꝛ rei nō reſpe
ctu pſone cōtra quā dз peti. Adde tex.in l.illud . §.j. in verbo,
cui idipſuз noiatim mādatū ſit.ibi Bar.ad hoc no. ff. de min.
idē tз Bar.i l.filiuſf.ff.de do. cū ꝯcoꝛ.his traditis p Alex.ſub⸗
dit tñ hic Bar.ꝙ pater poſſet gn̄aliter permittere filio, quod
poſſit in quacūqз cauſa eſſe in iudicio:cum talis conſenſus re
quirat̃ ad perficiēdū pſonā filij:ꝛ nō reperiat̃, ꝙ debeat ſp̄ali⸗
ter p̄ſtari:ꝛ ita etiā tз gl.in l.lōgius.§.j.ꝛ ibi etiā Bar.de iud.ꝛ
ſequunt̃ Ang. Raph.Cu.Lud.Ro.ꝛ Alex . hic cum concoꝛ.
hic per eū alleg.quinimo ſufficit cōſenſus generalis patris p
omnibus cauſis pꝛeſentibꝰ,ꝛ futuris ſm Cy.in l.fi.§.neceſſita
te.ꝛ ibi Bal.C.de bon.que li.¶ Scd̄o no.ex iſto tex.in ver.pla
3 ne.†duas differentias inter iuſſum de adeundo , ꝛ aditionem
hereditatis.nā aditio cū ſit actus legitimus , non poteſt fieri
ſub conditione.l.actus legitimi.ff.de re.iur.Jtem nec qn̄ quis
ignoꝛat ſe īſtitutū aut dubitat: vt l.q hr̄ditatē . ꝛ l.ſi is ad quē.
ꝛ gl.in l.is pōt.ſ̄.eo.ꝛ tñ iuſſus de adeūdo pt fieri ſub cōditio⸗
ne:vt hic.in v̄bo,ſi ſcripſit heredē cū ſm. Raph. Cu. Pau.de
ca.ꝛ Are.Jtē incertitudo inſtitutionis non impedit illum:vt
hic:lз impediat aditionē vt dixi.caue tñ,qꝛ iſte tex .i v̄bo vt ſi
ſcripſit.non pꝛobat pꝛout etiā dicit Alex.ꝙ iuſſus poſſit fieri
ſub conditione,cum loquatur in cōditione de pꝛeterito, q eſt
certa in rerū natura : ꝛ nō ſuſpēdit actū.l.c.ī ad piens.cū dua
bus.ſſ.ſeq.ff.ſi cer.pe.ꝛ.l.cū quidā.§.ꝙ dr̄.j.e.nā ſi in iſto tex.re
ferret̃ ad futurū,tūc eſſet iuſſus de hereditate viuentis,qd̄ fie⸗
ri nō poſſet:vt hoc tex.i ſcd̄a parte:tñ qd̄ iuſſus poſſit fieri ſub
cōditione allegaui in. §.pꝛecedēti,in notabilibus duos alios
tex.in §.pe.ꝛ fi.j.ea.l.ꝛ vtrobiqз dicet̃.ꝛ eſt tex.in l.eum.q duo⸗
bus.§.j.in verbo ſi idoneam comperiſſet.j.eo.Tertia differen
tia eſt:qꝛ iuſſus poteſt interponi per nuntium, ꝛ ſic per pꝛocu
ratoꝛem:vt in.§.pꝛecedenti. ꝛ l.j.§.j.ff.qd̄ iuſſu.ſecus in aditio
ne hereditatis.l.per pꝛocuratoꝛem.j.eo.

1 ☞ Quantum ad iuſſum non requiritur certa foꝛmalitas
verboꝛum:ſed ſufficiunt quecunque verba voluntatem iuben
tis declarantia.
2 Verba materialiter ꝛ groſſo modo pꝛolata nō vitiant actum.
3 Hec verba,hereditatem colligat,impoꝛtant here. aditionem.
4 Qui mandat bonoꝛum poſſeſſionem peti,videtur etiam man
dare vt hereditatem adeat de iure ciuili.
5 Venderem hereditatē non perituram tempoꝛe,eſt actus adi
tionis hereditatis.
6 Ratihabitio actus,qui re vera non pꝛeceſſit,inducit manda⸗
tum ad actum poſtea gerendum.
7 Aliud eſt gerere pꝛo herede,ꝛ aliud adire hereditatem.
8 Verba que videntur enuntiatiua , ꝛ ſint emiſſa pꝛincipaliter
pꝛopter ſe,inducunt iuſſum,ꝛ mandatum.
9 Si creditoꝛ dicat debitoꝛi,indigeo illa pecunia,quam mihi de
bes,an per hec verba conſtituatur in moꝛa.

10 Sola ratificatio debiti extraiudicialis interpellat, ⁊ conſti-
tuit in moꝛa.
11 Interpellatio debet eſſe incitatoꝛia ad ſoluendum, vt conſti-
tuat debitoꝛem in moꝛa.
12 Quecunqꝫ verba etiam enunciatiua ſufficiūt ad inducendū
iuſſum.
13 Ad hoc vt quis dicatur mandaſſe homicidiū fieri non requi
rūtur verba imperatiua: ſed ſufficiunt enunciatiua, ex quibus
coniecturate appareat quod optet vindictam fieri.
14 Preſumptio violenta que in ciuibus habet vim plene proba
tionis, in criminalibus non ſufficit ad condemnandum quem
coꝛpoꝛaliter.
15 Quando mandatarius erat alias aliquid facturus, mandās
non tenetur tanquam mandans, ſed tanquam perſuaſoꝛ erit
puniendus arbitrio iudicis.
16 Mandans indiſtincte tenetur de homicidio, ſiue mandata-
rius eſſet alias facturus, ſiue non.
17 Ex genere inſtrumenti apparet de animo volentis occidere.

§. Sed quid ſi mandauit.

Iuſſus itelligi-
tur quocūqꝫ modo, ⁊ p̄ q̄cunqꝫ v̄ba enūciatiua appareat vo-
lūtatē iubētis p̄ceſſiſſe. h. d. vſqꝫ ad. §. ſi coꝛam. ⁊ ſunt ſeptē par
1 tes ꝓut ſeptē ſunt dicta. ¶ †No. pꝛimo, ꝙ q̄ꝫtū ad iuſſum nō
requirat̄ certa foꝛmalitas v̄boꝝ, ſed ſufficiūt q̄cūqꝫ v̄ba vo-
lūtatē iubētiā declarātia: q2 de equipollētibus verbis idē eſt
iudiciū. l. ſi mater. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ l. ſi mulier. in pꝛinc. ff. ad
velleia. ⁊ ſic coꝛrelarie nota ꝙ digreſſio a ſuperficialitate ver-
boꝝ non vitiat actū: dūmodo effect⁹ ſeruet̄. facit l. ſi. ff. manda
ti. ⁊ hoc vbi nō fuit cogitatū de foꝛma, ſꝫ poti⁹ de effectu. vbi
aūt videret̄ cogitatū cō̄ſiderata foꝛma, nō liceret ab ea diſce-
dere. §. ſi coꝛā. j. ead. l. vbi gl. ⁊ ibi dicetur. ⁊ l. diligēter. in pꝛin.
2 ff. mād. ¶ †Scdo no. ſm̄ Bal. Ang. Imo. ⁊ alios, ꝙ verba ma
terialiter, ⁊ groſſo modo ꝓlata nō vitiant actū. facit. l. quoniā
indignū. C. de teſta. ⁊ l. ſi cū ante. cū gl. C. de dona. ante nup. per
quē no. ibi Cy. ⁊ Bal. ꝙ ſi verba groſſo modo pꝛoferunt̄ inter
ꝯtrahētes, iſta groſſities nō nocet ꝯ̄hētibus. ⁊ per hoc dicit
ibi Bal. ſe ꝯſuluiſſe ꝙ cū quidam groſſus tabellio ſcripſiſſet,
ꝙ pater filie reliquit cētū titulo reſtitutionis, ꝙ iſta verba nō
vitiāt teſtm̄: ſed debent ſane intelligi iure inſtitutionis: q2 ſim
plicitas notarij nō debet nocere actui, neqꝫ ꝯtrahētibus. l. ſi.
C. de fideiuſ. ⁊ ſequit̄ ſimplr̄ Alexā. hic. Adde ꝙ ita conſuluit
Bal. in cōſi. xxx. v. vo. inci. viſo teſtamēto excelſi cuiuſdā cita-
dini. Scdo adde, ꝙ ſi notarius ruſticus dixit in teſtamēto ꝙ
A. reliquit titio filio ſuo cētū ꝓ ſua faldideria. ⁊ neſciuit dice-
re falcidia: vel dixerit qd̄ mulier renunciauit beneficio Vale-
riani ⁊ neſciuit dicere velleiani: nā ſepe notarij imperiti mul-
tas ineptitudines cōmittunt: ille tamen nō nocent nec vitiāt
actum ſm̄ Bal. in l. Imperatoꝛ. ff. de ſtatu homi. per illū tex. ⁊
l. ſi librarius. ff. de reg. iur. ⁊ l. erroꝛe. C. de teſta. Tertio adde
tex. in c. j. quo tēpoꝛe miles. in vſibus feu. vbi miles vltra ani-
mum ⁊ mētē vadat vt inueſtiturā nō petat. vbi verbū, vadat,
ponit̄, id eſt differat. ⁊ ibi Bal. no. illum groſſum modū loquē-
di illius tex. Quarto adde, ꝙ ſi teſtatoꝛ in teſtamēto dicat, cō
ſtituo titiū dilapidatoꝛē bonoꝝ meoꝝ ad exequēdū teſtamē
tum meū ꝙ tñ erit legitimus executoꝛ: ſicut ſi teſtatoꝛ dicat ti
tiū legatariū inſtituo in bonis meis, vꝫ inſtitutio: lꝫ dicat lega
tariū vbi debebat dicere heredē. ita no. tꝫ Bal. in l. id qd̄ pau-
peribus. C. de epiſ. ⁊ cle. Similiter ſi dicat̄ cōſtituo titiū aſinū
meū ad agēdū ⁊ defendēdū qd̄ dr̄ eſſe legitim⁹ p̄curatoꝛ. ita tꝫ
Hoſ. in c. petitio. per illum tex. de p̄cu. licet iſtud dictū aſcribat̄
Inn. ⁊ male, quē refert ⁊ ſequit̄ Bal. ī l. teſtiū. C. de teſta. Bal.
in l. j. in j. opp. C. de neg. geſ. ponūt Lud. Alex. ⁊ Are. hic cum
alijs cōcoꝛ. adductis p̄ Are. de veritate hui⁹ dicti, quare mul
ti ꝯ̄dicunt, dixi plene in l. ſi q̄s in fundi vocabulo. vbi ēt Alex.
3 ⁊ alij in ij. no. ff. de leg. j. ¶ †Tertio no. ex tex. ibi vt heredita
tē colligat qd̄ iſta verba īpoꝛtāt aditionē hr̄ditatis, lꝫ videat̄
ſignificare adminiſtrationē facti: ⁊ ſic collectionē fructuū. vnd̄
facit ille text. ſm̄ Bal. Raph. Cu. ⁊ Areti. ꝙ ſi aliquis creauit
aliquē cuſtodē vel collectoꝛē bonoꝝ ſuoꝝ: qd īpoꝛtet iſta v̄-
ba, de quo per Spe. in tit. de inſtru. edi. §. nūc vero aliqua. ver.
4 qd ſi creatur collectoꝛes, ⁊ cuſtodes. ¶ †Quarto no. ex text.
ibi qd ſi vt petat bonoꝝ poſ. ꝙ q mandat bonoꝝ poſ. peti, vr̄
etiā mandare vt hereditatē adeat de iure ciuili, ⁊ not. Bald. ⁊
Alex. ꝙ licet mandatū nō ſeruet̄ in ſua foꝛma ſuperficiali, tñ
eſt ſatis, ꝙ ſeruet̄ in effectu. l. ſi. §. ſi mand. Tu dic, ꝙ imo dicit̄
ſeruari mādatū, q̄n illud pingui⁹ adimplet̄: vt eſt tex. no. ī l. pē.
verb. rñd. p̄ pt̄e. vbi dicā. j. eo. per quē tex. ita no. Alex. in l. pu-
berē. C. de iure delibe. Sed q̄n q̄s mādauit, ꝙ q̄s agnoſcat bo
noꝝ poſ. ⁊ ſic acquirat iura vtilia. §. quos aūt. Inſti. de bo.
poſ. vr̄ ēt mādare, ꝙ adeat, ⁊ ſic ꝙ acq̄rat iura directa: q2 hoc
eſt vtilius, ⁊ pingui⁹ ipſi mādāti, ⁊ ita limitat̄ regula. d. l. dili-
5 gēter. in pꝛin. ff. mād. ¶ †Quinto no. ex tex. ibi aut vt rē here-
ditariā diſtrahat. ꝙ vēdere rē hereditariā non perituram tp̄e.
eſt act⁹ aditiōis hr̄ditatis, ⁊ ita ad hoc pōderat iſtū tex. Bar.
in d. l. gerit. j. eo. ſecus, q̄n eſſet res hereditaria tp̄e peritura,
cū eam alienādo nō dicitur adire. l. pꝛo herede. §. ſeruis. j. eo.
¶ Sexto diligenter no. ex tex. ibi aut quid ſi petitā bonoꝝ
6 poſſ. †ꝙ ratihabitio actus. qui re vera nō p̄ceſſit inducit mā-
datū ad actū poſtea gerendū. ⁊ ſic ratihabitio actus preteri-
ti inducit mādatū de nouo reſpectu act⁹ futuri, ⁊ ſic q ratifi-
cat agnitionē bonoꝝ poſ. tanq̄ iam factā cēſetur voluiſſe, ꝙ
poſſit adire, ita eſt tex. ſolēnis hic, nec alibi habes text. ſimilē.
¶ Et ſic coꝛrelarie no. ꝙ actus factus ad cōſeruandū, vel cō-
firmādū aliq̄d īducit volūtatē acquirēdi de nouo, ⁊ ſic eſt tex.
optimus ſm̄ Imo. ⁊ oēs Mod. hic ꝓ eo, ꝙ tꝫ Bar. ī l. iij. ī pꝛ.
ff. de acq. poſſ. repꝛobata gl. ibi. vbi Bar. no. ꝙ illud qd̄ fit ad
cōſeruādū operat̄ ad inducēdū de nouo. ⁊ iſtū tex. reputat ſin
gularē ⁊ mirabilē Are. in l. legata inutiliter. in pꝛin. ff. de leg. j.
ꝙ ratificatio facta de bo. poſ. petita inducit nouū mandatum
ad adeūdū de iure ciuili. Sꝫ aduerte, ꝙ in ꝯ̄riū eſt foꝛtis tex. in
l. is, q putat. cū l. ſeq. j. e. vbi q putat ſe eſſe neceſſariū, ⁊ ſic ipſo
iure heredē ſe immiſcēdo hereditati, vt neceſſariū heredem, cū
ſit voluntarius, nō acq̄rit hereditatē de nouo tanq̄ volunta
rius, ergo ibi eſt tex. foꝛtis, ꝙ illd̄, ꝙ fit ad ius cōfirmādū, qd̄
q̄s putat ſe hr̄e, ſi illud non hꝫ, nō īducat acq̄ſitionē de nouo.
ibi dixi, nō repeto. ¶ Septimo no. ex tex. ibi, vel qd ſi ꝓ hr̄de
mādauit gerere ⁊ fili⁹ adijt hic eſſe tex. planū ſm̄ Rapha. Cu.
7 ⁊ Are. †ꝙ aliud eſt gerere pꝛo herede: ⁊ aliud adire hr̄ditatē.
⁊ gloſſella hic in ver. gerere. ⁊ in gl. ſeq. ponūt differētiā, ⁊ Io.
de Imo. ⁊ Alex. ad hoc notāt iſtas gl. dixi in l. p̄ herede. in pꝛi.
j. e. lꝫ Bar. ⁊ cōiter ſcribētes ibi capiāt iſta p̄ ſynonymis idē
8 ipoꝛtātib⁹. ¶ †Octauo no. ī v̄. pr̄ filio. ꝙ v̄ba, q̄ videren̄t enū
ciatiua, ⁊ ſint emiſſa pꝛincipaliter pꝛopter ſe. īducūt iuſſum. ⁊
mādatū, ⁊ ſic inducūt diſpoſitionē etiā in ꝯ̄ctibus. Iſtum tex.
9 inducit Bar. ad duas q̄ones. †Pꝛima qd̄ ſi creditoꝛ dicat de
bitoꝛi indigeo, vel indigerē illa pecunia. quam mihi debes, vel
ſimilia verba. nunq̄d iſta v̄ba ꝯſtituāt debitoꝛē in moꝛa. Bar.
dicit qd̄ ſic p̄ iſtū tex. q loquit̄ in ꝯ̄ctib⁹. ⁊ nō in vltima volūta-
te. Itē q2 iſta verba ſunt diſpoſitiua, licet honeſto modo ꝓla-
ta vt hic p̄ eū repꝛobātē opinionē Pet. ⁊ Cyn. tenētiū ꝯ̄riū in
l. ī minoꝝ. C. in quib. cau. reſti. in inte. nō eſt neceſ. ⁊ cū Bar.
trāſeūt alij oēs excepto Raph. ⁊ dicūt Lud. Ro. ⁊ Alex. ꝙ
iſta eſt magis cōis opinio. idē ēt tꝫ Bar. in l. ēt eo modo. p̄ illū
tex. ff. de lega. j. ⁊ in l. j. in pꝛinc. in ver. tertio q̄ro, dixi partē p̄e-
tente. ff. de ope. no. nun. Bar. in l. eū qui duobus. §. j. per illum
tex. j. eo. ⁊ in rep. l. qd̄ te. ff. ſi cert. pet. Ang. ⁊ Floꝛia. in l. moꝛa.
in pꝛin. ff. de vſu. vbi Ang. etiā allegat text. in l. Paulus. §. j. ff.
de bo. liber. qui tex. vr̄ parū facere. ¶ Adde ꝓ iſta p̄te facere,
10 †qd̄ ſola ratificatio debiti extraiudicialis interpellat, ⁊ cōſti-
tuit in moꝛa, ita ſingulariter tenet Bal. nec alibi legi ī l. vlti.
ad fi. ff. ſi cert. pe. l. j. in pꝛin. ff. de vē. inſpi. ꝯ̄riā opinionē, ⁊ ſic vl-
tramōtanoꝝ tꝫ Bal. ſibi ꝯ̄ri⁹. in c. j. §. ſi. ſi de feu. vaſal. ab aliq̄
interpel. fue. Alb. de Ro. poſt antiquos p̄ eū relatos, in. d. l. qd̄
te. vbi ſubdit magnū v̄bū in pꝛactica, qd̄ vidit in iudicijs ſer-
uari, ꝙ indiſtincte talia verba nō inducāt moꝛā. Iſtā opinio-
nē ēt tꝫ Iuli. de cu in. d. l. qd̄ te. ⁊ Raph. cu. hic cū vna limita-
tione, ꝙ iſta v̄ba nō cōſtituāt ī moꝛa niſi creditoꝛ eſſet talis q
pꝛopter reuerētiā debitoꝛis vel alio iuſto metu nō auderet p̄-
ciſe petere, tūc talia verba cōſtituūt in moꝛa. ar. l. j. §. q̄ onerā-
de. ff. qua. re. act. nō datur. ⁊ l. pe. ff. de fur. Itē ſm̄ Rapha. Cu.
licet per talia v̄ba creditoꝛ indicauerit animū ſuū nō. vr̄ tamē
omnino petere, q2 qui timide rogat, docet negare ſm̄ Se-
necā. Adde vltra ſcribentes ꝓ opinione vltramōtanoꝝ bene
11 facere, †ꝙ interpellatio debet eſſe incitatoꝛia ad ſoluendū vt
ꝯſtituat debitoꝛē in moꝛa ſecundum Bert. in l. non ſolum. §.
moꝛte. ff. de ope. no. nun. per text. optimum in d. l. moꝛa. ad fi.
pꝛin. in verbo repetēdi debiti inſtātia. Pōdera illud verbum,
inſtantia. Sed Bar. nō rñdet ibi. ꝙ lꝫ nō īcitet expreſſe, īcitat
tñ tacite. Tenēdo iſtā opinionē vltramōtanoꝛum obſtat dl̄
Bar. dicit, ꝙ iſta ſunt verba diſpoſitiua: q2 imo ſunt enuntiati
ua, ꝓut etiā ſunt in iſto tex. Et inq̄ātū Bar. ad pꝛobādū, qd̄
ſunt v̄ba diſpoſitiua, ſe fundat. in l. iij. in pꝛinc. ff. de lega. ij. dic
pꝛout etiā dicit Alex. ⁊ bene: qd̄ ideo ibi illa verba de futuro
nō impoꝛtāt diſpoſitionem, q2 fuerūt pꝛolata nō pꝛincipalr̄,
neqꝫ ꝑpter ſe, ſed ꝑpter aliud vt ibi, ſꝫ q̄n fuiſſent ꝓlata pꝛinci
paliter, ⁊ ꝑpter ſe, ⁊ fuiſſent de futuro, tñ induceret diſpoſitio
nē. l. etiā hoc modo. ⁊ l. ēt eo modo. ff. de leg. j. Sed in q. noſtra,
q̄n dr̄ creditoꝛ īdigeo, vel indigerem illa pecunia, quam mihi
debes, iſta v̄ba nō referunt̄ ad aliud ſꝫ ꝑpter ſe, ⁊ p̄ncipalr̄ ꝓ
lata, ergo. d. l. Titia. ſi ꝓbat fūdamētū Bar. Nō recedas tñ a
ſententia

ſnia Bar.poſtq̃ eſt cõiter approbata.¶ Scḋo iq̃ tũ iſte text.
12 vult†quecũqȝ verba etiã enũtiatiua ſufficere ad inducendum
iuſſum iducit Bar.ad deciſionẽ notabilis qõnis de milite flo
rentino q dixit famulo ſuo q receperat iniuriã ab aliquo, non
reuertatis i domũ vnq̃ niſi ſniam aliqḋ nouũ de iſto negotio.
famulus iuit ꝛ occidit iniuriãtẽ,an dñs teneat̃ de iſto homici
dio,quaſi videat̃ mãdaſſe homicidiũ.ꝛ dr̃ q̃ ſi p iſtum text.vbi
dr̃ eſſe caſum ꝛ refert ita fuiſſe obſeruatũ ꝛ amputatũ caput il
li militi florentino.¶ Aduerte q̃ iſta.q.Bart.põt dupliciter
intelligi.Primo q̃ iſta iniuria fuerit immediate illata ipſimet
dño:q2 ipſemet dñs fuit pcuſſus,vel vulneratus,ꝛ ita intelli-
git Pau.de ca.hic,ꝛ tũc qõ haberet minus dubitatiõis qñ in-
iuria eſſet illata ipſi dño.Scḋo mõ itelligit̃ qñ iiuria nõ fuit il
lata immediate ipſi dño,ſȝ ipſi famulo,quare famul⁹ fuit pcuſ
ſus vel vulnerat⁹,ꝛ iſto mõ vr̃ q̃ loqnat̃ Bar.ꝛ ita etiã viden
tur loqui aliĳ ſcribẽtes,ꝛ cũ Bar.tenent Bal.An.Sali.Jmo.
Pan.de ca.ꝛ aliĳ indifferẽter.Adde q̃ idẽ ſimpliciter tȝ Bal.
tu c.veritatis.de do.ꝛ contu.Pau.de ca.in conſi.cclxĳ.inci.vr̃
q̃ per predicta non ſit probatum.Ang.de Are.in trac.male-
fi.in ver.Sempronium.in xxj.q.Abb.i c.pe.ne cleri.vel mona.
ꝛ in c.ex literis in iĳ.no.per illum tex.ꝛ ibidem Pet.de anc.de
exceſ.prela.Facit q̃ dicit Bar.in l.ſi vẽtri.§.ſi.ff.de priui.cred.
13 pondera ex iſta deciſione Bar.†q̃ ad hoc vt quis dicat̃ man
daſſe homicidiũ fieri nõ requirit̃,q̃ interueniãt ꝟba imperati
ua,vel pceptiua:imo ſufficiunt verba enũtiatiua ex qbus con
iecturate appareat,q̃ opȝ vindictã fieri,ita colligit Bal.in l.
j.in ver.ꝛ probat̃ mandatũ.C.de ſer.fug.ꝛ ſequit̃ Joã.de Ana.
conſi.lix.inci.viſa inquiſitione formata per Magnificũ.d.ca-
pitaneũ.vide tñ,qḋ notabiliter dicit Bal.in l.ob hec verba.ff.
de infa.Ang.in conſi.xxĳ.pro deciſione qõnis.ꝛ hoc bñ nota.
Jſtam deciſionẽ Bar.ampliat.Matheſi.in no.clxxxviĳ.vt ẽt
procedat,qñ dñs proferẽs talia verba famulo expreſſe inhi-
buiſſet,ne occideret adhuc teneret̃ de homicidio.per tex.ſin.
in c.ſi.de homi.in vj.iſta deciſio Bar.eſt ab omnibus indiffe-
rẽter approbata.¶ Tñ vltra ſcribẽtes pondera, q̃ cõtra eã
14 duo obſtãt. Primo, q2 regulã habem⁹, †q̃ pſumptio vio-
lẽta, q in ciuilib⁹ hȝ vim plene pbatiõis.in criminalibus non
ſufficit ad cõdẽnãdũ quẽ corporaliter:ita tenẽt Jnno.ꝛ Hoſt.
in c.q2 ꝑiſimile.de pſum.idẽ no.Ant.ꝛ Abb.in c.afferte.eo.tit.
Bald.in l.j.C.de probatio.Roma.in l.j.§.ſi quis in villa.ff.ad
ſylla.Alex.in conſi.xĳ.in j.vo.inci.viſo proceſſu inquiſitionis
formate per poteſtatem p me.ꝛ in conſi.cxv.iĳ.vo.inci.in cau
ſa inquiſitionis formate cõtra dominam Helenam.circa ſtnẽ
nõ em ex preſumpta probatione infligitur mors:ſed minorat̃
pena ſm Bal.in d.l.ſi.C.de pba.Abb.in c.auditis.de preſcri.
ꝛ eſt gl.valde notabilis.in c.iter ſolitudinis.in gl.ſi.de purg.ca
no.¶ Scḋo cõtra deciſionem Bart.facit:q2 cum ipſe famu
lus ſit principaliter paſſus iniuriam, vt q2 ipſe fuit percuſ-
ſus, vel vulneratus, veriſimiliter erat facturus vindictam:
etiam ſine illis ꝟbis domini:vnde cũ ipſe famul⁹ eſſet inimic⁹
capitalis occiſi,ꝛ ſi alias erat factur⁹ homicidiũ:ergo nõ vi-
det̃ mãdãs teneri de homicidio,prout videtur tenere Bal.in
l.j.C.de ſer.fugiti.Ange.in cõſi.xxĳ.inci.pro deciſione queſtio
15 nis.vbi tenet.†q̃ qñ mandatarius erat alias facturus homi-
cidium.tũc mãdans nõ tenetur tanquam mãdans,ſed tãquã
pſuaſor,vel iſtigator erit puniẽd⁹ arbitrio iudicis alle.Lepo,
in caute.lxv.inci.videmus,q̃ plures caſus.ad ſi.vbi tȝ, quod
ſi aliqs accuſat̃,q̃ mãdauerit homicidiũ committi,ſi ꝯmittẽs
erat inimic⁹ capitalis occiſi,ita q̃ veriſimiliter eum occidiſſet
pꝑter ſuam inimicitiam.cautela eſt q̃ ipſe occidens examine
tur,ꝛ quod deponat verũ eſſe qḋ ipſum interfecit nõ propter
mandatũ,ſed pꝑter inimicitiam propriã:ꝛ tunc mandans li-
16 berabitur.quod eſt notabile ſm eũ.¶ †Sȝ tu caue,q2 cõmu-
nis opinio eſt q̃ mãdãs indiſtincte teneat̃ de homicidio ſiue
mandatarius eſſet alias facturus.ſiue nõ.ita tenet Bar.in.d.
l.nõ ſolũ.§.ſi mãdato.ff.de iniur.ꝛ Bal.in l.ob hec verba.ff.de
infa.ꝛ in l.dota.C.qui accu.non poſ.Cano.in c.j.de offi.dele.
An.de are.in trac.maleſi.in verb.Sempronium.Niſi dicas,q̃
predicta procedant,quando quis expreſſe mandauit fieri ho
micidium,quod tunc indiſtincte teneatur de homicidio.q̃ nõ
eſt in caſu preſenti,in quo dominus expreſſe non mãdauit fie
ri homicidium famulo. ꝛ ille erat omnino facturus ſine illis
verbis,cum ipſe iniuriã recepiſſet,tenẽdo deciſionẽ Bart.ab
omnibus indifferẽter approbatã,eã limita. vt pcedat ex qua
litate iniurie,vel offenſe illate ex natura,ſi erat ita grauis, q̃
ad vindictã reqreret̃ gladi⁹:ꝛ tũc dñs mãdãdo vindictã vide
tur mãdaſſe occiſionẽ:ſec⁹ ſi offenſa fuiſſet leuis, puta alapa,
vel pcuſſio cum pugno,tũc dñs videtur mãdaſſe fieri ſimilem
vindictã,ꝛ tunc nõ teneret̃ de homicidio ſm Raph.cu.Ro.ꝛ
Ale.hic,ꝛ iſta limitatio ſm Are.eſt multũ equa, ꝛ rationabi-
lis:lȝ de rigore iuris videat̃ eſſe dubia ſm eum.eã etiam tenet
Alex.in l.j.ff.de his qui.vt indi.ꝛ in conſi.cxxv.iiĳ.vo.inci.qm
abunde.ſicut ſi domin⁹ diceret famulo iiuriato, accipias vnũ
17 baſtonũ ꝛ facias q̃ ſententiam nouam.†nã ex genere inſtru-
menti,q̃ nõ eſt veriſimiliter aptũ ad mortẽ iferẽdã dñs nõ te
net̃,lȝ eũ occideret cũ illo baſtono.ita ſingulariter tȝ Bald.in
l.ſi mãdãte.circa ſi.C.manda.ita ſingulariter limitat d. c. ſi.de
hom.in vj.facit qḋ tenet Bal.in l.nõ minus.C.de accu.ꝛ qḋ tȝ
idẽ Bal.in §.ſi coram.j.ea.l. ꝛ vide que ibi dicã. quaſdã alias
limitatiões ad deciſionẽ Bar.poſui in.l.j.C.de ſer.fugi.quas
per te videas,preſertim illam,quam ponit Jo.de Ana.in cõſ.
lix.inci.viſa inquiſitione formata per magnificum dñm capi-
taneum:vbi multum reſtringit deciosinem Bar.

1 Mandatum factum ex vna cauſa poteſt impleri ex alia
dummodo eque bona,vel meliori.
2 Forma mandati eſt diligenter obſeruanda.
3 Qui iubet filio vt adeat ex teſtamento,multo magis videtur
iubere quod adeat ab inteſtato.
4 Si mandaui alicui quod occideret Titium,ꝛ ipſe tantum vul
nerat, teneor etiam de vulnere.
5 Si ſtatutum permittat bannitum occidi,poterit etiam vulne
rari,ꝛ ſpoliari.
6 Qui poteſt offendi in perſona,multo magis in bonis.
7 Si mandaui Titium vulnerari expreſſe prohibendo ne occi
datur,teneor de morte ſi occidatur.
8 Jnſtitutio ꝛ ſubſtitutio non differunt effectualiter,ſed ſolum
quo ad gradum.
9 Verbum,ſubſtitutio,poteſt trahi ad iſtitutionẽ ẽt iter filios.
10 Actus factus poſt reuocationem mandati non valet,etiam
ſi reuocatio non venit in notitiam mandatariĳ.

a §.Si coram. Juſſus poteſt limitari quo ad mo-
dũ adeũdi.hoc pmo. ꝛ error iubẽ-
tis i quota vitiat aditionẽ.qñ ex hoc ſit deterior ꝯditio iubẽ-
tis,ſec⁹ ſi melior.hoc ſcḋo.Jtẽ qñ iubẽs erat i cã teſtati vl̃ inte
ſtati in cã ſubſtitutiõis.hoc tertio.Jtẽ iuſſus reſpectu pater-
ne hereditatis nõ porrigit̃ ad pupillarẽ ſubſtitutionẽ. ſec⁹, ſi
ſimpl̃r fiat reſpectu teſtamẽti.hoc quarto. Jtẽ iuſſus põt re-
uocari expſſe ex ſola pñia iubẽtis,ꝛ ẽt tacite ex mutatiõe ſtat⁹
ipſi⁹ iubẽtis.h.d.quto ꝛ vltimo vſqȝ ad ſi.l.ꝛ ſic ſunt qnqȝ par
tes.Scḋa ibi ſȝ ſi mãdauit.Tertia ibi al̃r atqȝ ſi. Quarta ibi
ſȝ ſi mãdauit.Quinta ꝛ vltima eſt ibi,ſȝ ſi poſtea quam iuſſit.
1 ¶ No.ex iſto tex.in ſcḋa ꝛ tertia parte,q̃ mãdatũ factum†ex
vna cã põt impleri ex alia,dũmodo ſit eq̃ bona,vel maior cõ-
ditio mãdãtis:ſecus,ſi deterior efficiat̃,ꝛ ex hoc differt iuſſus
ab ipſa ꝯditiõe,vt.l.ex ſemiſſe.j.eo.alias differẽtias poſui.s.in
§.pcedẽti.¶ Scḋo no.in ꝟſ.qḋ ſi ex parte.bonã limitationem
2 ad regulã q̃ hȝ,†q̃ forma mandati eſt diligẽter obſeruanda:
alias actus eſt nullus.l.diligẽter.in pn.ff.mãdati. ꝛ c. p tuas.
de arbit.ꝛ in c.cũ dilecta.de reſcri.Jn tãtũ q̃ illud q̃ ſit preter
formã cõmiſſionis eſt ipſo iure nullum.l.illud.§.ſȝ ſi ita.ꝛ ibi
Bar.ad hoc notat.ff.quod cuiuſqȝ vniuerſitatis.c.piſanis.de
reſt.ſpo.nã limitat̃ qñ pingui⁹,ꝛ vtili⁹ adimplet̃:tunc dr̃ ſerua
ri mãdatũ.ita eſt tex.notabilis hic.ad hoc ẽt notat iſtum tex.
Alex.in l.puberẽ.C.de iure delib.Tu adde p iſta limitatione
tex.notabilẽ in l.iĳ.§.ſi pluſq̃ iuſſus erat.ff.de ſtatu libe.vbi iuſ
ſus dare decẽ Titio p implẽda cõditiõe dat.xx.iplet condi-
tionẽ.ꝛ tñ cõditio dȝ impleri preciſe i forma ſpecifica.l.qui he
redi.in prin.ꝛ l.Menius.ff.de cõdi.ꝛ demõ. Jtẽ q2 in maiori
ſumma ineſt minor.l.j.§.ſi ſtipulãti.ff.de ver.ob.¶ Tertio no.
3 ex iſto tex.†q̃ q iubet filio,q̃ adeat ex teſtamẽto,q̃ eſt magis
piculoſum pꝑter legata,ꝛ fideicõmiſſa,q̃ poſſunt in eo reliq̃,
multo magis videt̃ iubere,q̃ adeat ab iteſtato, q̃ eſt min⁹ pe
4 riculoſum.vnde p iſtum tex.infert Bal.† qḋ ſi mandaui alicui
qḋ occideret Titiũ,ꝛ ipſe nõ occidit, ſȝ vulnerauit,qḋ ego te
neor ad penã vulneris ac ſi illud ſpãliter mãdaſſem:q2 ſi man
do illud q̃ ẽ plus,ꝛ maioris piudiciĳ: videor mãdare illud q̃
eſt min⁹ vt hic ꝛ l.cui pacto.ff.de ſer.expo.ꝛ l.relegatorũ.circa
mediũ.ff.de iterdi.ꝛ rele.ꝛ l.i ſuis.vbi dixi.ff. de liberis ꝛ poſt.
5 †Hinc eſt,q̃ ſi ſtatutum pmittat q̃ bãnit⁹ poſſit ipune occidi,
poterit vulnerari,ꝛ ſpoliari.l.nec i ea.verſ. ſȝ q occidere. ꝛ ibi
Bar.ad hoc no.ff.de adul.Ang.Jmo.ꝛ Mo.pſertim Alex.in
d.l.i ſuis.vbi dixi.Bal.i d.l.ſi qs nõ dicam rapere.in ĳ.no.C.de
6 epiſ.ꝛ cle.¶ †Jtẽ q põt offendi i pſona,multo forti⁹ põt i bo-
nis ſpoliari vt ẽ gl.valde no.i c.i literis.de reſti.ſpo. q̃ Bald.
7 ibi ad hoc reputat eſſe ſingularẽ.¶ †Si aũt mãdaui alicui,q̃
Titiũ vulneraret,vel ꝟberaret ẽt ſi expſſe dixi qḋ eũ nullate-
nus occideret,tñ teneor de occiſo: q2 hoc poſſe euenire debui
cogitare.ita formaliter ẽ de hoc tex.ſin.in c.ſi.de homi.i vj.il-
lum tex.limitat ſignãter Bal.hic nõ pcedere,qñ quis manda-
uit alicui,q̃ Titiũ manu vacua pcuteret:ꝛ ſic ſine armi:puta

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

alapa vel pugno ⁊ ipſe ſit vſus armis, mādans nō tenet̃ de oc
ciſo, ⁊ ſequunt̃ Pau. de Ca. Lud. Ro. ⁊ Are. hic. ⁊ Ale. in §. ſꝫ
quid ſi mādauit. ē ea. l. Adde, ꝙ ꝓ iſta limitatione facit alia
notabilis limitatio, quā ad dictū. c. fi. tradit idem Bal. in l. nō
ideo minus. C. de accu. vt procedat, quando non erat in pote
ſtate mādatarij ſeruare fides mandati: vt ſi mando tibi, quod
Titium gladio vulneres, ⁊ non occidas. hoc non potes face
re: qꝛ modicū vuln⁹ eſt mortale: vñ mortale, ⁊ immortale vul
nus non eſt in poteſtate ferientis: ⁊ ideo mandator tenetur de
homicidio ac ſi mandaſſet homicidiū fieri. ita eſt caſus in d. c.
fi. ſed quādo ſeruantur fines mandati, ⁊ erat in poteſtate man
datarij: vt ſi mando tibi quod percutias aliquē extra plateā,
⁊ tu percutis in platea: ego non teneor, ⁊ tūc non habet locuꝫ
d. c. fi. ⁊ iſtā ſecundā limitationem ſequitur, ⁊ reputat bene no
tan. Ioan. de Ana. in c. ſicut dignum. §. fin. de homi. Ange. de
Are. in trac. ſuo maleſi. in ver. Sempronium mandatorem. in
xviij. q. Modo in propoſito, qñ mandaui alicui ꝙ percuteret
Titium manu vacua, ⁊ ſic ſine armis: poterit mādatorius ſer
uare fines mādati, ⁊ non ferre arma: ideo tūc mandans nō te
net̃ d homicidio. Tertio facit alia limitatio ad dictū. c. fi. vt nō
procedat, qñ mandaui ꝑcuti, cū tali inſtrumēto, ꝙ veriſimili
ter non erat aptum ad inferēdū mortē: puta ſi mādaui percu
ti cū fuſte: tūc mandans non tenet̃ de homicidio ſecuto: vt l. j.
§. ſed ſi claua. ff. ad l. cor. de ſic. ⁊ c. ſignificaſti. ſcdo, ad fi. vbi eſt
bon⁹ tex. de hoc de homicidio: ita ſingulariter limitat Bal. in
l. ſi mādati. ad fi. C. mādati. refert ⁊ ſequit̃ Alex. in cōſi. cxl. vo
lu. ij. inc. videtur in caſu ꝓpoſito. ibidē Alex. ¶ Quarto mo
do, ⁊ mirabiliter limitatur, vt ille tex. procedat ſolum quo ad
penā irregularitatis que imponitur de iure canonico, ſed nō
ꝓcedit quo ad penas ſanguinis que imponunt̃ a iure ciuili in
ter quas eſt longa differētia. vt patet per gl. ⁊ doc. in d. c. ſigni
ficaſti. ſcdo. in ver. qd ſi diſcernant̃. ⁊ in c. preſbyterū. ⁊ in c. ſuſ
cipimus. de homi. bñ facit qd no. gl. xxxiij. q. ij. in c. inter hec. ſꝫ
tu caue, qꝛ doc. noſtri in oibus locis preallegatis intelligūt di
ctū. c. fi. ꝓcedere etiā quo ad penas ſanguinis de iure ciuili. ita
etiā vult Bar. in l. diuus. ad fi. ff. de ſic. vbi vltra d. c. fi. allegat
etiā. l. fi. ff. de crimi. expilla. heredita. ¶ Quarto no. ex tex. ibi ⁊
2 inueniat̃ ſubſtitutus, vel ꝫ ſm Bal. † ꝙ inſtitutio, ⁊ ſubſtitu
tio nō differūt effectualiter: ſed quo ad gradum ſolūmodo, ⁊
iō verbū, inſtitutionis, adaptat̃ ſubſtitutis ⁊ ecōtra: dūmodo
nō fiat ꝯditio deterior ipſius mādantis. ⁊ iſtā dicit Bal. eſſe
verā ꝯcluſionē tex. ⁊ gl. tñ Are. hic ī iiij. notabili, nullā de Bal.
faciens mētionē pōderat hic videri caſuꝫ ſingularē: ⁊ mēti te
nēdū: ꝙ verbū, īſtituo, nō importat ſubſtitutionē: nec ecōtra
ꝟbū ſubſtituo importat inſtitutionē: ⁊ dt qd iuriſcōſult⁹ ha
buit reſpectū ad cōem ⁊ vſitatā formā īſtituēdi, ⁊ ſubſtituēdi.
quare vocat ſcriptos in primo gradu per verbum inſtituo ⁊
in ſequētibus per verbū ſubſtituo. Tu dic melius vt ꝑxi. dixi
ſm Bal. ꝙ Iuriſc. habuit reſpectū, ꝙ ſi ex ſubſtitutiōe fieret
deterior cōditio iubētis, ꝙ ex īſtitutiōe: puta qꝛ plura legata
eſſent relicta in vno gradu, quā in alio: ⁊ tūc iuſſus de adeūdo
ex īſtitutiōe nō trahit̃ ad ſubſtitutionē: quare ſubſtitutio eſt
ꝓprie īſtitutio. vt eſt tex. notabilis ī. l. mulier. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff.
de lib. ⁊ poſth. ⁊ in l. gallus. §. quidā recte. in verbo īſtituat. ff.
9 e. ¶ † Similiter verbū ſubſtituo, pōt trahi ad inſtitutionem,
etiā inter filios qs certū eſt debere habere titulo inſtitutiōis.
l. ſi pater impuberes. cū gl. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ ibi Imol. ⁊ Ale.
10 multū notant illū tex. cū gl. ⁊ hoc ſequuntur. ¶ † Quinto no.
in ver. ſed ſi poſtea. ꝙ actus factus poſt reuocationē manda
ti nō valet, neqꝫ tꝫ: etiā ſi reuocatio nō venerit in notitiā man
datarij: eo qꝛ filius nō poteſt hic pati aliquod damnū ex tali
reuocatione: ſecus quādo verteretur damnū mandatarij vt
l. in diem. ff. de aqua plu. arcen. de qua gl. opponit ⁊ nō ſoluit
de qua materia tractat Bald. hic: glo. ⁊ doc. in l. j. C. de ſatiſd.
Cy. in l. mandatū. C. manda. ⁊ eſt gl. magna in cle. j. de renū. po
nūt cano. in c. is q. de ꝓcu. in vj. ⁊ in c. ex parte decani. de reſc.

LEX XXVI.

SI ego. Volēs eſſe hr̃s ex pſona ſerui, vl̃ filij.
ex ſua pſona etiā hr̃s efficit̃. Itē in bo
nis viuentis nō pōt fieri geſtio ꝓ herede. hoc dicit cū.
l. ſequēti. Ratio primi eſt, qꝛ conſenſus mandantis trahitur
ad immediatum ſecundum Bal. Ange. ⁊ Raphal Cuma. hic.
Item qui vult portionem hereditatis ſibi delatam per alium
non videtur acqrere aliam partem delatam filio vel ſeruo: qꝛ
ſola voluntate nō poteſt eam acquirere ſicut ſuā: niſi eius iuſ
ſu filius aut ſeru⁹ adeant, vt hic in gl. ⁊ l. ſi ſolus. j. eodem. Ra
tio ſecundi eſt duplex: prima qꝛ viuentis non eſt hereditas. l.
q ſuperſtitis. j. e. ⁊ l. j. ff. de heredita. vel actio. vendi. Secunda
ratio qꝛ de hereditate viuentis quis non debet eſſe ſolicitus.
l. ij. §. interdum. ff. de vulgari ⁊ pupillari.

LEX XXVIII.

1 ☞ Heredi deliberāti an adeat, vel ne debent edi rationes ⁊
inſtrumenta defuncti.
2 Ille ad quem ſola ſpe pertinet illud, quod edi petit, poteſt
poſtea conditionem, ſibi cum effectu fieri.
3 Editio rationū ⁊ inſtrumētorū dꝫ fieri per officium iudicis.

ARiſto. Ratiōes ⁊ inſtrumenta defuncti poſ
ſunt peti per heredem deliberantem a
depoſitario, ⁊ coherede, nec per hoc videt̃ heredita
tē adire. hoc dicit cum. l. ſeq. ⁊ primo loquitur quando iſte ra
tiones vel inſtrumēta petebant̃ a tertio depoſitario, poſtea
1 in l. ſequē. quādo petebantur a coherede. ¶ † Nota primo ex
iſto tex. qd heredi deliberāti, an adeat, vel ne, debent edi rōnes
⁊ inſtrumenta defuncti. nec per hoc videtur adire: Ratio, qꝛ
eſt actus qui veriſimiliter pōt fieri citra ius, ⁊ nomē heredis:
2 ideo nō inducit. ¶ † Secūdo diligēter nota, ꝙ ille ad quē ſola
ſpe pertinet illud edi petit: poteſt poſtea cōditionem ſibi cuꝫ
effectu fieri: vt hic ⁊ l. Ariſto. ē. de iure delibe. ⁊ gl. noſtra dicit
hoc eſſe mirum, qd quis petat ſibi edi inſtrumentum ꝙ ad eū
de preſenti non pertinet: ⁊ ſm gl. iſtud fuit inductum propter
fauorem vltime voluntatis, vt facilius heres inducatur ad
adeundū. Sed iſta ratio glo. non videtur bona nec generalis
prout etiam tenet Alex. cum iſte tex. loquatur de herede ſim
pliciter: ⁊ ſic poteſt loqui de herede ab inteſtato quāuis lex ſe
quens loquatur de herede ex teſtamento vbi dic, ꝙ iſte heres
habet de preſenti ſpem probabilē a iure. Item pretēdit inter
eſſe probabile vt poſſit deliberare. ideo ratiōe huius intereſ
3 ſe debet ſibi edi: vt hic. ¶ † Tertio nota ex text. ibi pretorem
aditū: ꝙ iſta editio rationū, ⁊ inſtrumentorūm debet fieri per
officium iudicis ⁊ non ꝑ actionē. l. qd ſi minor. in fi. ff. de mino.
gl. ordi. in l. ſi ſoror. C. de colla. cū concor. quas ibi dedi. Bart.
in l. vnica. ff. de condi. ex lege. nec vera quedā opinio, que etiaꝫ
reprobatur in gl. ꝙ iſta editio fiat per edictū de tab. exhiben.
vel per edic. quēadmo. teſt. aperi. quare vltra glo. illa remedia
loqunt̃ in teſtamētis, vel in codicillis, aut ſimilib⁹, quādo qs
petit ſibi edi tabulas teſtamenti, vel codicillorum tunc ꝓprie
cōpetūt illa edicta, ſꝫ hic petit edi ratiōes ⁊ inſtrumēta defū
cti nō añ teſtamētū ⁊ ideo tunc cōpetit officiū iudicis, vt dixi.

LEX XXX.

1 ☞ Quis reſtituitur in integrū nō ſolum pro lucro certo ve
riſimili, ſed etiam quando eſt querendum ſine iniuria tertij.
2 Filius inſtitutus an ⁊ quando poſſit cogi adire.
3 Propter abſentiam patris non poteſt ſolus filius adire ſine
iuſſu patris: licet ſecus eſſet ſi pater eſſet furioſus.
4 Quando dicatur quis proprie abſens cauſa reipublice,
5 Fragilitas etatis filij non dicitur fragilitas patris,
6 Reſtitutio cōpetens maioribus eſt magis fauorabilis, quaꝫ
illa, que cōpetit minoribus,
7 Si ſtatutum excludat minorem a reſtitutione in integrū con
tra preſcrip. completam non videtur excludere a reſtitutione
contra preſcrip. ex cauſa abſentie.
8 Fauorabilior eſt perſona minoris quam cauſa abſentie.
9 Minoribus ſubuenitur ipſo iure, abſentibus ſolum per reſti
tutionem in integrum.

CUm quidā. Impedit⁹ iubere ꝓpter abſen
tiā ſui, vel filij reſtituit̃ ad cō
modū hereditatis, ac ſi eius iuſſu fuiſſet adita. h. d.
Dubiū faciebat ī hac lege. qꝛ lꝫ pr̃ eſſet abſens ī ꝓuincia lega
tiōis cauſa, tñ fili⁹ potuit eū ꝑ literas certiorare ꝙ erat inſtitu
t⁹ in tali hr̃ditate, ⁊ pr̃ ꝑ literas potuit ei iubere ꝙ adiret. l. ſi
qs mihi bona. §. iuſſum. ē. e. ergo ſi nō eſt factū, arguit̃ eorū ne
gligentia: ergo nō debet habere locū reſtitutio in integrū, que
non cōpetit, niſi, vbi ſubeſt equitas. l. deniqꝫ, ⁊ l. nec vtilem. ff.
1 ex qui. cau. maiores. ¶ † Nota primo diligēter ex iſto text. qd
qs reſtituitur in integrū, nō ſolū pro lucro certo ⁊ veriſimili,
ſꝫ etiā qñ illud eſt querendū ſine iniuria tertij, ſecūdū Angel.
Imol. Pau. de caſt. Romanum ⁊ Areti. hic. ⁊ Alexā. reputat
iſtum tex. eſſe ad hoc perpetuo tenendū menti. quāuis videre
tur lucri, quod non eſt certum, non eſſe habēdā rationē: qua
re multa accidere poſſunt, vt eā nōn habeas, vt in ſimili inqt
iuriſcōſultus in l. naturalem. §. j. ff. de acqui. rerū dominio. naꝫ
hic licet pater fuiſſet pſens, ⁊ iuſſiſſet filio adire: potuiſſet ta
men filius nolle adire. vt l. cū proponas. C. de heredi. inſtitu.
gl. ⁊ docto. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ē. eo. vbi plene de
2 claraui. tan ⁊ quando filius inſtitutus poſſit cogi inuit⁹ adi
re, ⁊ quādo non, ⁊ ſic ſine aditione filij nō fuiſſet acqſita here
ditas patri: in qua filius eſt inſtitutus. tamē qꝛ nō eſt veriſimi
le, quod filius cōtradixiſſet voluntati paterne, ſed illi potius
obtemperaſſet. arg. l. j. §. que onerande. ff. qua rerū act. non da
tur. ideo habet̃ ratio talis lucri, licet incerti, vt hic: ⁊ l. j. C. de

reſti. mili

reſti.militum.qꝺ no.ad ea que tradunt̄ in l.vnica.C.de ſen.que
ſine cer.quanti.vbi Bar.⁊ alij ponunt:an ⁊ qn̄ haberi debeat
rō lucri preſertim incerti:de qua materia alias plene dixi in l.
iij.§.fi.ff.ꝙ certo loco. ¶ Limita niſi illud lucrū veniret querē
dū cū iniuria alterius:vt eſt in lucro p̄ſcriptionis.nā ſi ꝓpter
abſentiā cā reipublice fuerit interrupta preſcriptio:⁊ ſic non
potuit illud lucrū cōſequi:non reſtituit̄ in inte.q2 p̄ſcriptio nō
habetur pro interrupta.quare eſſet cū iniuria veri dn̄i ꝯ quē
p̄ſcribitur:vt eſt tex.in l.ſciēduz.ibi Bar.ad hoc no.ff.ex quib.
cau.ma. Idez tenet Ang.Pau.de ca.Lud.ro.⁊ ceteri Mod.
⁊ eſt gl.no.in l.iij.§.labeo.⁊ ibi plene dixi ff.de acqui.poſ.⁊ gl.in
l.ait pretor.§.item ei.ff.ex qui.cau.maio. Item facit ratio qua-
re intereſſe preſcriptionis non eſt in conſideratione:q2 eſt cū
iniuria alterius.ſ.veri dn̄i.l.ſi is cui.§.fi.⁊ l.ſi quis vxori.§.pe.⁊
ibi Barto.ff.de fur.qꝺ vltimum de preſcriptione limita quā-
do pauci dies deerant ad tale lucrū conſequēdū.⁊ ſic ad talez
preſcriptionē ꝑficiēdam:q2 tunc conceditur reſtitutio in itegrū.
et cū alteri' iactura.l.rerū mixtura.§.labeo.ff.de vſuca.Bart.
in l.q fundū.§.qui bona.ff.de vſucap.pro empto.doct.in d.l.iij.
§.labeo:vbi dixi ⁊ do.Alex.hic. ¶ Scꝺo no.ꝙ ꝓpter abſen-
3 tiam patris non pōt filius ſolus adire ſine iuſſu patris:lz ſec'
eſſet ſi pater eſſet furioſus.l.cū heres.j.eod.⁊ eſt caſus ſingula-
ris ſm̄ Bar.ibi ⁊ tn̄ furioſus habet̄ loco abſentis.l.ij.§.furio-
ſus.ff.de iure codicil.⁊ lz in hereditate aduētitia ſit hodie ſta-
tutum ꝑ iura noua.C.ꝙ filius ſolus ſine patre poſſit adire qn̄
pater contradicit aut recuſat conſentire.vt l.fin.in prin.C.de
bo.que lib.tamen ſecus eſt quando pater eſt abſens cā reipu-
blice adhuc hodie procederet iſte text.in hereditate aduētitia
ſm̄ Bal.Ang.⁊ Pau.⁊ latius Alex.⁊ Are.ꝙuis Raph.Cu.
hic dubitet:ad iſte tex.ſit hodie correctus ꝑ d.l.fi.in prin.⁊ in-
clinat ꝙ ſic:⁊ male ꝑ predicta.⁊ tanto magis tenēdo illud qꝺ
tenui in l.j.C.qui admit.⁊ latius in l.q in aliena.in prin.ꝯ.e.qꝺ
d.l.fi.in prin.non habet locum in patre preſente ⁊ ignorāte ꝙ
filius ſolus non poteſt tunc adire. ¶ Tertio not.ꝙ qn̄ pater
erat abſens cauſa reipublice ⁊ filius inſtitutus potuerit cer-
tiorare patrē de hereditate ſibi delata:⁊ in hoc fuit negligēs
⁊ interim fuit mortuus lz alias negligētia filij inſtituti noceat
patri.l.fi.ff.quis or.in bono.poſſ.ſer.⁊ in l.j.C.qui admit.tamē
quando pater fuit abſens cauſa reipub.negligentiā filij nō no-
cet patri quin ſibi ſuccurrat̄ ꝑ reſtitutionē in integrum vt hic
q2 ſi pater fuiſſet p̄ſens potuiſſet inſtare ꝙ fili' adiret. ¶ Ca-
pio gl.in verbo ſubueniri.quam diuide in duas partes. In p-
ma gl.colligit ꝙ per reſtitutionē ita ſubuenitur in lucro ſicut
in dāno.dixi:⁊ limitaui in tex. In ſecunda ad intellectū tex.gl.
declarat ad qꝺ reſtituet̄ pater q fuit abſens cauſa reipublice.
ſecunda ibi petet ergo reſtitutionē pater. ¶ In ſecūda parte
gl.ibi ⁊ eo reſtituto adibit.iſtā gl.reprobant Bal.Ang.Imo.
Pau.de ca.⁊ Alex.q2 reſtitutio illud concedit qꝺ abſtulit le-
ſio.l.quod ſi minor.§.reſtitutio.ff.de mino.ſed pater nō habuit
potentiam adeūdi hereditatem delatam filio.q2 illud erat ius
perſonale coherens perſone filij:ergo ad illam non reſtituet̄.
vnde reſtituetur ad cōmoda hereditaria ⁊ erit heres vtiliter
ac ſi hereditas fuiſſet adita per filiū iuſſu patris. In modo li-
bellādi:qn̄ petit reſtitutionem in integrū:vt non cōcludat qꝺ
ꝯcedat̄ ſibi potentia:quare ſuccumberet:ſed quod reſtituatur
ad emolumentū:⁊ ſm̄ Pau.de ca.eſt vtilitas.q2 ſtatim reſtitu-
tione conceſſa habebit pater iſta iura ſine noua aditiōe,⁊ trāſ-
mittet ad ſuos heredes etiam ad extraneos:ſed ſi eſſet neceſſa-
ria aditio:vt ꝺt gl.nō haberet pater iſta iura:⁊ ſic non trāſmit-
teret ad ſuos hr̄des:⁊ ita tenet quicquid teneat Are.Raph.
etiā dicit qꝺ nō videt differētiam an pater reſtituatur ad ad-
eundū an vero ad ipſam hereditatē:⁊ propterea iuſtius petet
ꝙ reſtituat̄ ⁊ non bene per predicta:quibus patet longā eſ-
ſe differentiam ⁊ vtilitatē.itē ſm̄ Raph.⁊ Ludo.ro.ſi vera eſ-
ſet ſupraſcripta ratio Bal.⁊ aliorū:ſequeret̄ ꝙ etiā pater nō
deberet reſtitui ad cōmodū hereditatis:q2 pater nūꝙ habuit
cōmodum hereditatis.⁊ ſic reſtitutio non dz poſſe cōcedere
illud ꝙ leſio nō abſtulit:ſed truſtra eſt:vt etiā dicit Alex.quia
imo reſtitutio affert lucrum ſeparatum a leſione qꝺ leſio non
abſtulit:vt dixi in tex.vnde pater ſperauit commodum heredi-
tatis mediante aditione filij:⁊ ad illud reſtituitur.ſed nūꝙ ſpe-
rauit facultatem adeūdi:ideo ad illā nō reſtituitur. ¶ Capio
gl.ꝯ.in verbo aberat:quā diuide in tres partes. In prima op-
ponit contra tex.⁊ tripliciter ſoluit:tene tertiā ſolutionē que
eſt vera. In ſecūda querit quid ecōtra ad iſtū tex.ſi filius fuiſ-
ſet abſens cauſa reipublice ⁊ nō pater.⁊ gl.tenet ꝙ eſſet idem.
In tertia contra illud opponit ⁊ dupliciter ſoluit:vtraqz ſolu-
tio eſt bona:ſed ſecūda eſt notabilior.ſecūda ibi ſed ecōtra.po-
ne.filiū.tertia ⁊ vltima eſt ibi ⁊ ſm̄ hoc pater iuuatur per filiū.
¶ In ea.ibi vel republice cauſa abfuit ad principē.no.bene

4 ex iſta gl.ꝙ qn̄ quis dicat̄ proprie abſens cauſa reipublice.nam
eſt qn̄ quis mittitur a principe vel republi.romanorū vel ecō-
tra mittit̄ ad eos.ſz qn̄ mittitur de vna ciuitate ad aliam:tūc
non dicitur proprie abeſſe cauſa reipublice.ſed ex clauſula ge-
nerali ſi qua mihi iuſta cauſa videbitur de qua in l.j.in fin.ff.
ex quib.cau.maio. ¶ In tertia parte glo.ibi ergo preſens per
abſentē. Iſta prima ſolutio eſt bona:quare ſi filius ſit abſens
cauſa reipub.ita pater impeditur adire hereditatē delatam fi-
lio ſicut ſi pater fuiſſet abſens:nimirū ſi propter vtrāqz abſē-
tiā pr̄ reſtituit̄:vt hic:nō ſic eſt in minoritate etatis filij:qua-
5 re fragilitas etatis filij nō dicit̄ fragilitas patris:ideo pro-
pter eam pater nō reſtituitur.vt ibi. ¶ In ea.gl.ibi.item pa-
6 tet plus maiori ſuccurri.nota diligēter ex iſta ſcꝺa ſolutiōe
gl.qꝺ reſtitutio in integ.cōpetens maioribus ex edicto preto-
ris:ex qb' cauſis maiores,⁊ ſic ex regula generali ſi qua mihi
iuſta cauſa viſa fuerit eſt fauorabilior quā illa que cōpetit mi-
noribus ex edicto de minoribus per duo bona iura.nam in deli-
ctis currit tempus ad accuſandū minorib':vt l.auxiliū.ff.de
minori.⁊ tamen nō currit maioribus vel abſentibus cauſa rei-
publice l.ſi qua militi.in p̄n.ff.ex quib.cau.maiores.⁊ ſic latior
eſt reſtitutio cauſa abſentie ꝙ ratiōe minoris etatis:⁊ ſic vbi
nō cōpetit prima que datur abſentib' nō etiā cōpetit ſcꝺa:ſz
ecōtra ſic. ¶ Ratio diuerſitatis eſt q2 reſtitutio que cōcedit̄
ex titulo de minorib' fundat̄ ſuper iure ſingulari ratione mi-
noris etatis:ſz illa q̄ conceditur ex titulo ex quibus cauſis ma-
iores fundat̄ in iure cōmuni:⁊ non in ratione naturali ꝓpter
iuſtū impedimētū ſz ius cōmune eſt magis fauorabile ⁊ ma-
gis extēdendū quā ius ſingulare qꝺ eſt reſtringēdum l.ius ſin-
gulare.⁊ l.qꝺ vero ꝯ.ff.de legi.⁊ in regu.ea q̄ cōtra ius.de reg.
iur.in vj.facit l.eius militis.§.militia miſſus.ff.de teſta.mili.⁊
§.quare vero veriſimile.in aut.de nō alie.iſte eſt difficilis paſ-
ſus ⁊ male explicatus a ſcrib.⁊ iura hincinde cōtrariant̄. Ad-
de ꝙ cū iſta gl.tenēt bal.Pau.de ca.⁊ alex.hic. Idē tz Sali.ī l.
7 j.C.de reſti.militū.⁊ ſic ſtatutū excludit minorē a reſtitutiōe
in ite.ꝯ preſcriptionē cōpletā nō tn̄ videt̄ excludere petēte re-
ſtitutionē ꝯ p̄ſcriptionē ex cauſa abſentie:vel impedimenti q2
reſtitutio eſt fauorabilior vt in hac gl.ſz gl.in l.necnō.§.ꝙ eis.
in verbo ꝓhibeant.ff.ex qb.cau.maio.q̄ voluit ꝙ ſi beneficiū
reſtitu.in integ.nō ꝯcedit̄ minori ī aliquo caſu ꝙ etiā nō cōce-
dat̄ maiorib':⁊ illā gl.ſequit̄ Raph.cu.hic idē tz gl.ī l.papi.§.
fi.cū.l.ſeq.ff.de inoff.teſt.idē tz Are.hic q̄ ꝺt ſe ita de facto ter
8 rarie cōſuluiſſe.⁊ q2 fauorabilior eſt pſona minoris ꝙ ſit cau-
ſa abſentis cauſa reipublice.ad hoc allegat bonū text.in l.fi.⁊
ibi bal.ad hoc no.ff.de in inteſt.reſti.vbi ſi ſit lata ſententia ꝯ
minorē defenſum tn̄ minor reſtituit̄ ad totā cām:⁊ tn̄ abſens
cā reipublice ⁊ defēſus ſolū reſtituit̄ ad appellādū.ergo ibi eſt
tex.ꝙ fauorabilior eſt minor etas ꝙ ſit abſentia.⁊ ad duo iu-
ra allegata hic per gl.conatur Are.hic reſpōdere.ſz videt̄ di-
uerſificare caſuz. Adde ꝙ illā gl.in l.necnō.§.ꝙ eis reputat ſin-
gularē Alex.in l.ſi finita.§.iulianus.ī.ij.col.in princ.ff.de dam.
infec.vbi dicit ꝙ de illa gl.nō fuit recordat' Sali.in d.l.j.C.de
reſtitu.milit. Adde etiā Bal.ī l.in cōtractib'.in p̄n.in iij.nota-
bili.C.de nō nume.pecu.vbi ꝑ illū tex.no.ꝙ magis eſt priuilegia-
9 ta minor etas ꝙ abſentia:⁊ q2 ibi minorib' ſubuenitur ipſo iu-
re,ſed abſentibus ſolū per reſti.in integ.iſtam partē etiam tz
Are.in l.pantonius.in vlt.col.j.e.⁊ late idē Are.in conſi.ciiij.
icipien.breuitas in conſulendo bene neceſſaria eſt in iij.col.⁊
ſeq.vbi dicit Salic.in d.l.j.multū erraſſe.⁊ nō facit mentionez
de alijs q.ſ.allegaui. Idem tz Are.in cōſi.cxj.incip.in preſen-
ti ꝯſultatione videndū eſt nunqd ſoror.in iij.col. Idem tz do.
Fran.cur.in ꝯſi.lviij.incip.ſuper p̄miſſa dubitatione.in.iij.col.
⁊ ſeq.vbi dicit ꝙ iſta ſcꝺa opinio eſt verior ⁊ magis cōmunis:
ſz nec ipſe facit mentionē de alijs quos.ſ.allegaui. ¶ Adde ꝙ
primā opinionē tz Bar.in l.ſi qua mulier.in prin.ff.ex quibus
cau.maio.vbi per illū tex.quē hic allegat gl.iuncta.l.auxiliū.
de mino.notat Bar.ꝙ magis ſubuenit̄ abſentibus cauſa rei-
public.ꝙ minori.⁊ ꝑ illa iura notat etiam gl.in l.iij.§.ſed vtrū.
in verbo ⁊ nō puto.ff.de minori.ꝙ plus facit abſentia ꝙ etas:
⁊ tenendo opinionē gl.noſtre quam puto veriorem non obſt.
tex.in d.l.fina.⁊ ibi Bal.ff.de in integ.reſtitu.in quo ſe fundat
Are.vbi abſens cauſa reipublice defenſus ſolum reſtituit ad
appellandum.⁊ tamen minor defenſus reſtituitur ad totā cau-
ſam. Reſpondeo ꝙ quādo maior abſens fuit defenſus:ex quo
fuit defenſus videbatur ceſſare iuſta cauſa:ideo ſolū reſtitui-
tur ad appellandū.ſed quādo eſt minor licet fuerit defenſus,
tn̄ ſuadet minor etas ꝙ eſt principalius ⁊ leſio ideo in plus re-
ſtituit̄ ⁊ ſic ad totā cauſaz:tn̄ tex.videt̄ obſtare.alibi ſm̄ Alex.
in l.cum filius.§.in hac.ad fin.ff.de verbo.obliga.primo ꝺt ꝙ
iſta gl.que eſt hic eſt verior quam gl.cōtraria que eſt in d.l.nec
non.§.ꝙ eis.⁊ dicit Alex.hic ꝙ illa gl.contraria non probat̄

iure nec aliquid allegat:ideo verioꝛ eſt gl. noſtra hic que alle‑
gat duo bona iura:poſtea idem Alex.in.d.§.in hac.concoꝛdat
iſtas gl.contrarias:quod ſi aliquid eſt geſtum cum minoꝛe ita
quod reſtitutio pꝛincipaliter fundatur in perſona minoꝛis: ⁊
tunc pꝛocedit gl.in §.quod eis. Si autem negotium non eſt ge
ſtum cum minoꝛe ſed cum alio cui poſtea minoꝛ ſucceſſit:⁊ ſic
reſtitutio non fundatur in minoꝛe:⁊ tunc pꝛocedit iſta gl. ta‑
men iſta concoꝛdia Alex.licet poſſit eſſe vera in ſe: non vide‑
tur bene congruere ad iſtas gl.vnde mihi plus placet: vt dixi,
ſententia gl.noſtre.⁊ videtur eſſe magis communis ſi quis pꝛe
dicta conſideret: licet paſſus ſit valde ambiguus.

¶ De vulgari ⁊ pupillari. Rubꝛica.

2 ☞ Quinque ſunt genera ſubſtitutionum licet in hac rubꝛi‑
ca ⁊ alibi de duabus tantum fiat mentio.
3 Bꝛeuiloqua non eſt ſpecies ſubſtitutionis de per ſe:ſed conti
net aut vulgarem aut pupillarem aut fideicommiſſariam: ⁊
item compendioſa quando fit a pagano continet aut pupilla
rem aut fideicommiſſariam.
4 Vulgares ⁊ pupillares ſubſtitutiones ſunt ⁊ dicuntur eſſe
cardinales qꝛ ſuper his fundantur omnes ſubſtitutiones di‑
recte:⁊ inde vitam hauriunt.
5 Duo tempoꝛa pꝛincipaliter in ſubſtitutionibus attendenda
ſunt:⁊ que.
6 Subſtitutio dicitur eſſe ſecunda inſtitutio.
7 Non eſt dare ſecundam inſtitutionem que non ſit ſubſtitutio.
8 Subſtitutio vulgaris fit ſub cōditione:ſi pꝛimꝰ heres nō erit.
9 Legata relicta ab inſtituto intelligūtur repetita a ſubſtituto.
10 Subſtitutio compendioſa fieri ſolet a milite tantum.
11 Doctoꝛes ⁊ aduocati ⁊ item paganus quando teſtatur ad
pias cauſas qꝛ in eis attendimus merum ius gentium: poſ‑
ſunt directo maioꝛi ſubſtituere poſt aditam hereditatem.
12 Subſtitutio fideicommiſſaria eſt duplex.

1 ¶ † Materia iſta eſt ſubtilis ⁊ valde lucroſa: adeo vt refert
Rapha.cu.hic ſe viua voce audiuiſſe.⁊ Bal. lucratū fuiſſe de
iſta materia cōſulēdo pluſꝙ̄ quindecim millia ducatoꝝ. Et dꝛ
Albe.de roſ.magnus pꝛacticus in repetitione iſtiꝰ rub.in j.co.
ꝙ iſta materia ſubſtitutionū eſt valde vtilꝫ ad burſas aduoca
toꝝ: ⁊ dꝛ ſe fuiſſe ſepe expertū ī magnis hr̄ditatibꝰ. Subdit
ꝙ iſta materia hꝫ ſe in coꝛpoꝛe iuris ſicut mare anglicū. Ita
enī eſt materia ſubtilis. ⁊ in ea ſunt ſubtilitates ſine numero.
2 ¶ † Anteꝙ̄ veniā ad gl.rub.q̄ro cū ſint qnqꝫ genera ſubſtitu
tionū:vt dꝛ gl.in rub.⁊ gl.ī pꝛin.inſti.de pupil.ſubſti.⁊ glo.in c.
ray.de teſta.⁊ gl.in c.ſi pater.de teſt.in.vj.ſi ergo ſint quinqꝫ ge‑
nera ſubſtitutionū:quare eſt ꝙ in iſta rub.nō fit mētio niſi de
duabus.ſcꝫ de vulꝫ.⁊ pup. Ita etiā facit īperatoꝛ inſti.⁊ tñ im
peratoꝛ in.C.dicit de ipub.⁊ alijs ſubſti.loquit̄ ergo nō ſolū de
vul.⁊ pup.ſed etiā de alijs.rñde ex mēte Bal.⁊ Moder.ꝙ iſte
ſunt due pꝛīcipales:⁊ alie tres reducūtur ad iſtas duas:aut ſi
militudine:aut reſolutiōe.nā exēplaris ſubſtitutio fuit inuēta
ad exēplū pupillaris.§.qua ratiōe.inſti.de pup.ſubſti.nā non
poterat iſto iure fieri niſi ipetraret̄ a pꝛincipe.l. ex facto. j. eo.
et ideo de ea nō fit mētio ī iſta rub.q̄uis hodie ꝑmittat̄ abſqꝫ
eo ꝙ impetret̄ a pꝛīcipe.l.humanitatꝫ.C.de nup.⁊c. ideo de ea
3 nō fuit neceſſe ponere in rub. † Bꝛeuiloqua aūt nō eſt ſpecies
de ꝑ ſe.ſed ꝯtinet aut vul.aut pupil. aut fideicōmiſſariā. vt tꝫ
Bar.in l.lucius.in j.⁊ ij.col.j.e. Silr̄ cōpēdioſa ſubſtitutio qñ
fit a pagano nō eſt ſpecies ſubſtitutiōis de ꝑ ſe.nā ꝯtinet aut
pupil.aut fideic.ſꝫ bene qñ fit a milite:qꝛ miles pōt maioꝛi ſub
ſtituere directo poſt aditā hereditatē.ſꝫ illud eſt ex ꝑuilegio:⁊
iuriſcō.hic nō intēdit tractare ꝑncipaliť de ꝑuilegio militis:ſꝫ
incidēter ī l.cēturio.j.aliq̄d tractet̄:ſicut ī iſto titulo nō tracta
tur ꝑncipaliter de fideicōmiſſaria:qꝛ tractat̄ ī titulo ad treb.
q̄uis fiat ſolū mētio ī l.cēturio.ita rñdent Bal.⁊ oēs Moder.
4 Adde Tu illud qđ magiſtraliter dixit alibi Bal.ī l.q‑
dā eulogie.in pe.col.C.de iur.delib. † vbi dꝛ: ꝙ
vulgaris ⁊ pupillaris ſunt ſubſtitutiones cardinales.nā ſuꝑ
iſtis cardinalibꝰ fundant̄ oēs ſubſtitutiōes directe:⁊ īde vitā
Summa. 1. hauriūt. Adde ꝙ etiā quelibet bona diuiſio dꝫ eſſe bimēbꝛis:
aut poſſe reduci ad bimembꝛē:vt dicūt philoſophi:⁊ tex.ī l.in
pꝛi.ff.đ rerū diui. Ideo diuiſio ſubſtitutionū reducit̄ ad duas,
5 ad vulgarē ⁊ pupillarē. † Itē ꝯſidera ꝙ in ſubſtitutiōibꝰ duo
tꝑa pꝛincipaliter attēdunt̄:vnū añ aditā hr̄ditatē: ⁊ tūc ꝓꝑꝛie
hꝫ locū vulgaris ſubſtitutio. Aliud poſt aditā hr̄ditatē:⁊ tūc
hꝫ locū pupillaris.l.poſt aditā.C.de impube. ⁊ alijs ſubſtit.l.
ſꝫ ⁊ ſi plures.§.ex aſſe.⁊ §.filio j.e.ita alie ſubſtitutiones effe‑
ctualiter ad hꝰ duo tēpoꝛa reducunt̄:ſi bñ ꝯſideres. ¶ Capio
gl.rub.q̄ diuidit̄ ī duas partes pꝛincipales. In pꝛima ponit q̄d
ſit ſubſtitutio,⁊ remouet vnū ꝯtriū. In ſcđa enumerat genera‑
6 ſubſtitutionū. Scđa ibi:⁊ dicas ꝙ quinqꝫ ſunt genera. ¶ † In
ea.gl.ibi ſubſtitutio eſt ſecunda inſtitutio.habes ex gl. diffini‑
tionem ſubſtitutionis:quid ſit ſubſtitutio:dicit gl.ꝙ ſubſtitu‑
tio eſt ſcđa inſtitutio. Intellige gl.ſane qñ ſubſtitutio fit in he‑
reditate:nā ſubſtitutio pōt fieri in legatꝫ ī fideicōmiſſis ī don.
cauſa moꝛtis.tex.eſt ad literā in l.vnica. §. ſin aūt aliquis ſub
cōditione.§.de cad.tol.in l.vt heredibus. in fi. j.de leg.ij.⁊ tñ
ibi nō eſt ſcđa inſtitutio. ¶ Contra iſtam diffinitionem ꝙ ſub
ſtitutio eſt ſcđa inſtitutio.do.Frā.de are.ꝓculdubio etatis no
ſtre iuriſcōſultoꝝ pꝛinceps allegat tex. in terminis vbi eſt in‑
ſtitutio ſcđa:⁊ tñ nō eſt ſubſtitutio:nec hꝫ effectū ſubſtitutio‑
nis,⁊ eſt de peculiarioꝛibꝰ ſuis:⁊ dicit eſſe ſingularē:ergo diffi
nitio gl.eſt falſa.tex.eſt in.l.q̄rebat̄.§.fi.⁊ ibi gl. fi.ff.de teſt.mili.
declarat Bar.in l.licet imperatoꝛ.in pꝛima oppoſitione. ff.de
lega.j.declaro ⁊ induco iſtū tex.nā dicit tex.in l.querebat̄. mi‑
les inſtituit vnū ad certū tꝑs puta ad x.annos: elapſis. x. an‑
nis inſtituit aliū heredē:nonne vides ꝙ hic eſt alia inſtitutio:
q̄rebat̄ ibi an illa ſit ſubſtitutio:gl.dicit ꝙ nō:ergo ibi eſt tex.
ꝙ eſt dare ſcđm inſtitutionē.⁊ tñ nō eſt ſubſtitutio:nec hꝫ effe
ctum ſubſtitutionis.reſpōdet do.Fran.de are.ꝙ lꝫ ſit aliqua
ſecūda inſtitutio que nō ſit ſubſtitutio:vt ibi per hoc nō ſequi
tur ꝙ ſubſtitutio nō ſit ſcđa inſtitutio. Dicit eſſe aduertendū
ꝙ iſte terminus ſcđa inſtitutio eſt genus:⁊ cōpꝛehēdit ſubſti
tutionē cōpꝛehendit etiā ſcđam inſtitutionē que nō eſt ſubſti
tutio. Iſta reſponſio nō ſatiſfacit:qꝛ ad hoc vt diffinitio ſit bo
na:dꝫ cōuerti cū ſuo diffinito. tex.eſt in l.j.§.dolū.⁊ ibi. Bart.
no.ff.de dolo.gl.ī l.nihil aliud eſt hr̄ditas.in l.fi.ff.de verb.ſign.
gl.in rub.extra.de ſum.tri.ſꝫ iſto modo diffinitio gl.nō cōuer‑
teretur cum omni ſuo diffinito ſi eſſet dare ſecundā inſtitutio
7 nē que nō eſſet ſubſtitutio. ¶ † Ego aūt dico ꝙ nō eſt dare ſe
cundā inſtitutionem que non ſit ſubſtitutio:⁊ ſic diffinitio gl.
eſt ſemꝑ vera. Subſtitutio eſt ſcđa inſtitutio.nō ob.tex. in d.l.
q̄rebat̄.§.fi.qꝛ tex.ibi nō dꝛ:ꝙ inſtitutus ſcđo poſt tēpus non
dicit̄ ſubſtitutus,⁊ ꝙ illa inſtitutio nō ſit ſubſtitutio:ſꝫ dꝛ ꝙ ſe
cūdus nō tenet̄ ad legata relicta a ꝑmo:ſꝫ ꝙ in milite illa ſcđa
inſtitutio poſt tꝑs dicat̄ ſubſtitutio.facit tex.ī l.miles ita. ī pꝛi.
in ꝟbo nemine ſubſtituto.ff.de teſt.mili. Nō ob illud ꝙ gl.in il
la l.q̄rebat̄.§.fi.dꝛ ꝓpter ꝙ illa ſcđa iſtitutio nō eſt ſubſtitutio:
eo qꝛ ſi eſſet ſubſtitutio legata relicta ab inſtituto intelligerē
tur repetita a ſubſtituto.l.imperatoꝛ.ff.de leg.j.⁊ tñ tex. ibi dꝛ
ꝙ ille ſecūdo inſtitutus non tenetur ad legata:ergo nō eſt ſub
ſtitutus:⁊ iſtud fatetur Bar.in l.licet imperatoꝛ.qꝛ reſpōdeo.
⁊ iſtud eſt verū ſicut euāgelium:ꝙ regula.l.licet imperatoꝛ:hꝫ
locū in ſubſtituto vulgari:vt legata relicta ab inſtituto intel‑
ligant̄ repetita a ſubſtituto vulgari:⁊ ita loquit̄.l.licet impera
toꝛ. Ratio eſt duplex:qꝛ ſi inſtitutū quē magis dilexit voluit ꝑ
ſtare legatū:quāto foꝛtius ſubſtitutū ſecūdo quē minus dile‑
8 xit.l.publius.in fin.ff.de condi.⁊ demon. † Secunda ratio eſt:
qꝛ ſubſtitutio vulga.fit ſub conditione: ſi pꝛimus hr̄s nō erit,
tex.eſt hic:ſi ergo pꝛimus nō ſit heres:certe ipſo iure ꝑmus ex
cludit̄,⁊ ſecundus ſuccedit mero iure ⁊ in totum:merito tenet̄
ad legata d.l.licet imperatoꝛ.ſed tex.in d.l.querebat̄. §.fi. non
loquit̄ de vulg.ſubſti.ſed loquit̄ de directa militari : patet :qꝛ
vulgaris fit ſub conditione ſi heres non erit: ⁊ ibi fuit heres
ꝑmus. Tertio ibi nō cadit vulgaris ⁊ poſtꝙ̄ quis fuit heres
nō pōt directo ſubſtitui niſi a milite:⁊ appelat̄ directa milita
ris vt ibi.⁊ l.miles ita heredē.⁊ l.in fraudē.ff.de teſta.mili.§.mi
les.videbimus ī l.cēturio.j.e.apparet ergo ꝙ ille tex.nō loqui
tur de vulgari ibi:ergo ſubſtitutꝰ nō ſuccedit in locū ꝑmi ꝓut
in ſubſtitutione vulgari:qꝛ ſi pꝛimus nō eſt heres: ſcđs venit.
imo tranſlatio fit de pꝛimo ad ſcđm heredē. In foꝛma ego reſ
9 pōdeo ad contrariū: legata relicta ab inſtituto intelligunt̄ re
petita a ſubſtituto:iſtud eſt verū in ſubſtitutiōe vulgari:ita lo
quit̄ l.ſꝫ imperatoꝛ.ratio qꝛ in ſubſtitutione vulgari ſi pꝛimus
nō eſt heres:vocat̄ ſcđs in eiꝰ defectum:⁊ venit eius loco.ideo
ad oīa legata tenet̄.ſed in l.querebat̄.§.fi.miles inſtituit hr̄dē
ad tꝑs:⁊ poſtea īſtituit aliū: dico ꝙ ibi vulgaris ſubſtitutio
nō fuit:qꝛ ſcđs ibi nō ſuccedit in defectū ꝑmi,qꝛ ꝑmꝰ eſt hr̄s,
⁊ eſt directa militaris.qꝛ transfert̄ de ꝑmo ad ſcđꝫ.⁊ ideo ſcđs
nō tenet̄ ad legata.ꝓ hac differētia eſt bonus tex.in l. paulus.
in pꝛi.ff.quib.mō.pig.vl̄ hypo.ſol.nā dicit̄ ibi : ꝙ creditoꝛ qui
antiquioꝛ tꝑe ſꝫ qui erat ſcđs:ſi alienat bona nūq̄d pꝛeiudi‑
cēt ꝑmo.dꝛ ꝙ nō. Et ſi diceret̄ nōne qñ fit trāſlatio: legata reli
cta a ꝑmo intelligunt̄ repetita a ſcđo.tex.eſt in l.caio. in pꝛi. ⁊
ibi Bar.no.ff.de adimē.lega.reſpōdet̄ ꝙ illa ꝓcedūt qñ trāſla
tio fit ſimpliciter ⁊ pure.ſꝫ nō loqmur qñ trāſlatio fit poſt tꝑs.
Cōcludo ḡ ꝙ ī d.l.q̄rebat̄.§.fi.illa ſcđa iſtitutio eſt ſubſtitutio:
⁊ ſic bona eſt diffinitio gl.⁊ ſi diceres vt dixi.ſ.rñde vt ibi. In
ea.gl.ibi itē ꝯpēdioſa q̄ fit a milite tñ ⁊ hꝫ naturā pupillaris ⁊
10 fideicō.habes ex gl.duas ꝯcluſiones. ¶ † Pꝛima ſubſtitutio
compendioſa